

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковина“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахат.
Рекламації неопечатані вілні від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попе-
редним застереженням і залученням належ-
ности почтової.
В справах редакційних можна устно по-
розуміяти ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по поз. крім неділі і свят.

Довіря для наших послів.

Віче в Шубранці. Дня 7. с. м. відбуло ся в Шу-
бранці віче, скликане дром Смаль-Стоцьким. При-
ватаний хлібом і содею при вступі до триумфальної
брами, забрав др. Стоцький слово і в більш як в дво-
годинній бесіді обговорив питання краєвої політики,
вказав на заходи деяких панів, особливо президента
банку д-ра Лупу, через якого стаєть ся неможлива
всяка спокійна праця в краю. Віче, вислухавши звіту
свого посла, ухвалило ему подяку й необмежене
довіре.

Віче в Топорівцях. З подвійною величавістю
відбуло ся в неділю 12. с. м. народне віче в Топо-
рівцях. То був не тільки день, коли оба послы повіту
п. Семака і др. Смаль-Стоцький склали перед ви-
борцями звіт із своєї діяльності, але й іменини за-
служеного і широко відомого народного діяча п. Петра
Геліча, якому і нарід і послы прийшли зложити
свої сердечні желання. Віче перемінило ся отже в прав-
диве гарне свято, якому додало поваги величезне
число зібраних виборців, що з великим заінтересова-
нем брали участь в вічу через повних чотири години,
не зважаючи на гаряч і духоту. Прибуло також не-
мало місцевих і доколичних учителів, тих учителів,
що вміють відріжнити правдиву прихильність від
обітниць золотих грушок на вербі, а платню від на-
родної роботи.

При в'їзді послів привитали їх топорівські грома-
дяни вистрілами з моздрів і музикою, почім оба послы
зложив грамоту іменинникови п. Петрови Гелічеві.
Коли почало ся віче і п. Геліча покликало на пред-
сідателя, виступила жвава топорівська молодь і же-
лаючи своему дорогому двірникови і провідникови мно-
гих літ, вложила на него величавий вінець з колосів
і колачів. Оскільки „славно“ не було кінця.

Забрав слово др. Смаль-Стоцький. В довгій бесіді
обговорив він видатки, на які йдуть гроші з податку,
виписав, що край зробив за останні роки для піднесення
народного здоров'я, для шкільництва, для поліпшення
землі, для регуляції рік, для хову худоби, для подвиг-
нення народного промислу, для робітників. Сказав що
і через що не можна було виконати, а що буде зроб-
лене ще в найближшій часі.

По вім говорив п. Семака про події в Раді дер-
жавній та про заходи руских послів. Бесідник вказав
на свої інтерпеляції і наглі внески в поодиноких
справах, на заходи коло розділення консисторії на
руську й волоську, на введене державної субвенції
на будову гімназії в Кідмани, на виборене рускої
гімназії в Вишніці, врешті — що найважливіше —
на полекші для людей з нагоди підвищення рекрута
і на знесенне домового податку двох найнижших клас.
Коли при кінці промови п. Семака виняв книжочку
з своєю бесідою над контингентом рекрута, вічевики
розхилили її в одну мить.

В часі промов обох послів зібало ся на „окра-
їнах“ віча кількадесять сторонників радикальної пар-
тії і старали ся голосною розмовою перешкаджати
вічевикам, врешті демонстративно вийшли за ворота.
Але не на довго.

Коли на естраду виступив п. Ростоцький, госпо-
дар з Кідмани, і в знаменитій та щирій бесіді сказав,
що „радикалом“ може зватися не той, хто не вислу-
хавши гаразд річи із-за плота кричить „ганьба“, але
той, хто слідить за справою „радикально“, то є до
самого коріння — люди вернули ся з-за воріт і вже
до самого кінця віча слідили за промовами спокійно
і з очевидним заінтересованем. Речник їх, п. Гуцуляк
з Топорівців, заінтересував п. д-ра Стоцького,
що дієть ся з обіцянками і досі ще не сповненими:
ревізією катастру ґрунтового, новим законом громад-
ським і знесенем рогачок і винаймом ґрунтів релігій-
ного фонду. Забрав слово ще раз др. Стоцький,
щоб дати відповідь інтерпелянтові. Катастер ґрун-
товий — казав він — можна змінити лиш тоді, коли
надійде ревізія его, а се дієть ся що п'ятнадцять
літ; новий закон громадський вже ухвалений, предло-
жений до санкції і в найближшій часі повинен вер-
нути ся з царським підписом; так само і знесенне
рогачок — его ухвалено, але поки-що не переведено
в жите, бо нема на се потрібних грошей (189.000 К);
що-ж до винайму ґрунтів ред. фонду, то громада
може винаймати їх, але аж тоді як скінчить ся кон-
тракт з теперішнім посесором і як з громадян утво-
рить ся спілка, котра дасть повну запоруку, що ве-
сти-ме раціонально ціле господарство.

Обговорено ще багато певучих льокальних справ:
доставу дешевої паші через „Селянську Касу“, ґрун-
товий транспорт худоби до Відня, труднощі в за-
купні дров з ред. фонду, по чім п. Петро Геліч по-
ставив внесок, щоби обом послам висловити подяку

й довіре, що збори одноступно — також го-
лосами радикалів — ухвалили.

Серед вистрілів з моздрів і музики відпрова-
дили вічевики послів до гостинного дому п. Геліча,
де в дружній розмові і промовах обох послів, п. Роз-
тоцького, пп. уч. Руснака й Івановича забавили ся до
пізньої ночі.

Топорівське віче, з якого б боку не дивити ся на
него, се — наглядний доказ, що наше мужицтво
освідомлюєть ся чим раз краще і більше, що зна-
чить, праця наших робітників не пішла на марне.

Заява для посла Василька. Крім заяви
довіря для пп. д-ра Смаль-Стоцького і Семаки ухвалило
віче в Топорівцях ще отсю резолюцію:

Нинішнє тисячне віче в Топорівцях приймає звіт
своїх послів Стоцького і Семаки з подякою, заявляє
свою солідарність з всіма рускими послами і висказує
їм необмежене довіре. Віче висказує своє обурене по
причині брехливих нападів на своїх довірених про-
відників пп. Василька і Стоцького і застерігає ся з всею
рішучістю проти вмішування чужинців в наші краєві
справи. Предсідатель, начальник громади Геліч.

Мійська рада в Чернівцях ухвалила на
засіданні 11. с. м. слідуєть слова бурмістра барона
Фірта: „Чую ся зобов'язаним ствердити по правді,
що п. Василько від часу своєї приналежности до мій-
ської ради по безділ разів в безкорисний і повен по-
св'яти спосіб вступав ся у Відні і всюди інде за
інтереси міста і що его дотеперішнє поведене не дає
причини до догани, противно до подяки і признання,
яке я так часто висказував ему з отсего місця“ — сї
слова ухвалено на внесок п. Тігінгера разом з цілою
відповідію бурмістра на напасти п. Шойсволя „ви-
друкувати і розіслати всім послам в парламенті.“

Становище Українців супроти пражського з'їзду.

Сими днями має в Празі відбути ся всеславянсь-
кий з'їзд представителів політики і науки посв'ячений
культурному „єднанню“ славянських народів. Фак-
тично, розходить ся тут о демонстрацію проти Нім-
цям і з'єднане Росіян з Поляками. Який характер
мати-ме конгрес, можна уявити собі з того, що на

ПЕРЕХИТРИЛИ

або

Пошились в дурні.

Шутка оперетка в 3 діях М. Л. Кропивницького.

(Далше.)

Вихід 7.

Дранко і Сканунець.

Сканунець (підняв палицю). Ну, щож, як я оцеї до-
кумент та представлю мировому судії?

Дранко. Вибачайте, то я ненароком.

Сканунець. Що мені з вашого „вибачайте“? Ви
моїй особі, могли отсєю особою, отсі особи
поперебиват. (Показує на ноги).

Дранко. Вибачайте, будь ласка!

Сканунець. Знову: „вибачайте“? Чудний народ!...

Щоби не ходити до особи мирового судії,
поручаю вашій особі за отсі перебиті особи
отсєю особою заплатити моїй особі рубель
срібла! — На це вам даю часу три дні. Це
один параграф. А другий параграф: маю до
вас лист з гóрода.

Дранко. Лист? Давайте мерщій! (У бік). Певно від
Ляхтіона Хвѣдоровича з гóрода (міста).

Сканунець (гукає у двір Кукса). А хто там є живий,
скажіть хазайнови, що маю до нього лист
з гóрода.

Вихід 8.

Кукса, Дранко і Сканунець.

Кукса (хитко виходить з мими). Кажете лист до мене
принесли? (У бік). Певно хтось із приятелів
жениха рає?

Дранко. Давайте-ж, мерщій, бо мені ніколи (не
маю часу).

Сканунець. Ніколи не треба хапати ся! Хто ха-
паєть ся, той тільки діло поє. Так і в псал-
тирі написано: „хто спить, той лютий
смішить“. — Так, так, приятелі мої кохані
і добродії поважані!

Кукса. Будь ласка, мерщій давайте.

Сканунець. Що?

Кукса. Та лист!

Сканунець. Який?

Дранко. А, який бо ви! Тут повна голова клопоту...

Кукса. Аж гуде у голові, як у млині!

Сканунець. Слухайте сюди — я вам розкажу одну
причину: їхав один чоловік через вузький
місток, а йому на зустріч полупанок. „Звер-
тай!“, кричить гордо полупанок. Той мов-
чить. „Звертай!“ кричить у друге. Той так
мовчить. Полупанок бачить, що нічо не вдіє,
тай вже промовив з тиха: „будь ласка зверни,
добрий чоловіче“. — А чоловік тоді і від-
мовив: „А де ваше здоров'я будь?“

Кукса і Дранко. Хибаж ми з вами не здоров-
кали ся?

Сканунець. По правді показуєть ся, що ні!

Дранко (протирає руку). Здорові були.

Кукса (так само). Мое поштеніє!

Сканунець (стискає руку). Доброго здоров'ячка. Як
як ви собі поживаєте?

Дранко. Та так, помаленьку!

Кукса. Полегеньку, то спокоем, то боком.

Сканунець. Ну, слава Богу, щож у вас тут нового?...

Дранко і Кукса. О, вже знова почали! Та мер-
щій бо!...

Сканунець. Чого се ви до мене прилипаєте?

Дранко і Кукса. Та деж листи?

Сканунець. Листи? Листи там, де їм слід бути —
на дереві.

Дранко. Та ні, то листи, а то листи, письма?

Сканунець. А, письма? у волости (уряд громадський).

Дранко. То так би й казали з разу! (До Кукси).
Побіжімо сусіде.

Кукса. А щож — пошкандибавмо.

Сканунець. Волость замкнена.

Дранко і Кукса. А в когоч ключ!

Сканунець. У кого належить йому по закону бути!
Закон наказує: „печаті у старшини, бляха
у соцького, книга у зборщина, а ключ у пи-
саря!“ Писар є ключ до всяких діл.

Дранко і Кукса. Так відімкніть.

Сканунець. Відімкнуті не штука, колиб не за-
ржавіли.

Дранко. Ловем помастіть.

Кукса. Або оливою!... Оливою краще.

Сканунець. Не турбуйте ся! Я всі свої арифметики
і без вас розумію.

Кукса і Дранко. Ну?

Сканунець. Не нудайте, бо не повезе!...

Дранко і Кукса. Морька з вами тай годі!

Сканунець. Скажіть мені любенькі мої приятелі
і поважані добродії: як ви збираєте ся куди
їхати, чи ви годуете коний?

Дранко. Хтож сього не знає?...

Кукса. Не погодувавши не поїдеш.

Сканунець. І оброку даєте?

Дранко. Як не даси вівса, не побіжать.

Кукса. Що й казати — пристануть.

Сканунець. Виходить — їхати тпру!

Дранко і Кукса. А так, так — тпру!

Сканунець. От вам і вся політика. Зрозуміли?

Дранко і Кукса. Ні!

Сканунець. Так слухайтеж, — я вам розтолкую по
пунктах і по параграфах.

Сьпів ч. 5.

Як без політики жити
На отсім химернім світї?
Чи викрешеш з кременю
Вогню без кресала?
Чи солодко їсть ся
Борщ голій без сала?

з'їзд запрошено таких українців як проф. Філевич, ну і галицьких москвичів, котрих заступати-ме п. Глібовицький. За те не запрошено нікого з Українців з Росії, а Українцям з Галичини дано всего трех делегатів (стільки саме як нацапам). Супроти того Українці з Галичини порішили не брати участі в з'їзді і оголосило отсю заяву:

До Хвальної Славянської конференції в Празі, на руки голови організуючого комітету, Вл. д-ра Карла Крамажа.

Організатори славянського конгресу й його підготовляючої конференції звернулися до політичних представників українського народу в Австрії, запрошуючи їх взяти участь у с'їм з'їзді.

Саму гадку скликати з'їзд для зближення славянських народів, для взаємного познайомлення з їх культурними стремліннями і для зменшення антагонізмів і конфліктів, що спливають з свободним розвій с'їх народів, згадані представники вважають симпатичною. На жаль, переведене сеї гадки в діло пішло таким шляхом, якого не можемо признати корисним для що йно відміченої цілі взагалі, а спеціально із становища українського народу.

Організація з'їзду не числила ся зі стремліннями і потребами української нації. Між організаторів з'їзду покликано до Петербурга з одного боку таких людей, що є негаторами української нації, з другого боку, не заперечно собі участі відповідного числа авторитетних представників анї австрійської анї тим менше російської України. Хід нарад в Петербурзі відкрив дальші некорисні для нас стремління і погляди організаторів з'їзду.

Сформульоване задач з'їзду, оголошене офіційно також не може нас вдовольнити. Як формальні задачі з'їзду означено такі справи, як основане „славянського банку“, славянської преси, гімнастичних товариств і т. д. Ціла дискусія на з'їзді організаторів і прилюдні заяви учасників петербурзьких нарад означили як фактичні головні цілі з'їзду: з одного боку маніфестацію славянської солідарності супроти германського світа, а з другого боку примирення Польняків з офіційною Росією. Інші конфлікти і аномалії міжславянських відносин, а між ними: справу української нації, справу її свободного розвитку та увільнення її від гнету з боку верховодячих офіційних кругів російської і польської суспільності, висвітлено зовсім із програми з'їзду.

При тім не покликано до участі відповідного числа українських представників з Росії, а з галицької Русі покликано лише трех делегатів-Українців, а поруч них також трех таких людей, що є негаторами української нації. Не покликано рівнож до участі в з'їзді зовсім відпоручників близької нам народності білоруської.

Всі ті заходи і промахи організаторів з'їзду втворили таку ситуацію, що представникам української нації не дозволяє брати участі в згаданій славянській конференції.

Супротив того клуб українських послів державної Ради в Відні постановив не брати участі в нарадах в Празі.

Поступова українська суспільність Австрії і Росії не бере також участі в Празькій з'їзді, зазначаючи своє становище в основних точках сеї заяви:

Українська суспільність не признаючи расової поділки анї не одобряючи расових антагонізмів, стоїть на становищі свободного, культурного і полі-

тичного розвою уїх націй; з сего становища вона бажає злагодження антагонізмів і конфліктів між славянськими народами, близькими собі географічним положенням, культурою і мовою. Признаючи, що до сеї цілі може значно спричинити ся взаємне пізнання і взаємне зближене на конгресах созвучних, поступових елементів, взяли Українці діяльну участь у з'їзді славянської поступової молодіжи в Празі, що відбув ся перед кількома днями (від 24. до 30. червня с. р.). Натомість не можуть взяти участі в передвступних нарадах славянських делегатів в Празі.

Зваживши, що одною з найбільших ран у відносинах між славянськими народами треба вважати сплинуване свободного розвою і гнет, якого дізнає український нарід з боку офіційних сфер російської суспільності в Росії і польської суспільності в Австрії а сю як раз справу, як і інші болючі аномалії з славянських відносин, з виїмкою польско-російського спору, еліміновано з програми нарад з'їзду і зваживши, що коли в Галичині нема велико-русского роду, то галицьку Русь повинні репрезентувати виключно делегати української суспільності; зваживши в кінці, що в с'їм з'їзді із означених що йно причин, не можуть взяти участі репрезентанти російської України, а так само і близької нам Білорусі заявляємо, що:

Українська нація не бере участі в славянських нарадах в Празі і ніхто не має права промовляти її іменем.

Заявляємо дальше, що сеї конференції не можемо уважати висловом славянської солідарності, коли вона свідомо обминає найбільше живненні питання покривджених славянських народів і коли в ній не бере участі друга з ряду що до своєї великості славянська нація — українська.

За український „Народний Комітет“ у Львові
 др. Кость Левинський, голова,
 др. Волод. Бачинський, секретарі.
 др. Вол. Охримович, заступник голови,
 Леоппольд Целльський,

За уповаженням поступових Українців з Росії:
 Михайло Грушевський.

Мих. Грушевський.

Українство і всесловянство.

(Коментар).

Таким стало се словянофілство в новій фазі — грубо реалістичне в протівність старому ідеалістичному словянству, союзне для beatі possidentes, неприхильне „претензіям“ обділених і покривджених, яких кликало до покорі і самовідречення во ім'я „словянської солідарності“; при тім зазначене сильною реакційною, обскурантською тенденцією, бо наслідком своєї ворожнечі до германського світу екстремне рекомендувати „обернути ся плечима до Європи“ й замінити своєю домашньою культурою „ворожу словянську“, „німецьку“ культуру заходу. Коли не всі репрезентанти сего словянофілства ставили кропку над і й договорювали до останних виводів сї словянські погляди, то такий загальний шовіністично реакційний характер словянофілства був вповні ясний, і тим пояснюється несприхильне становище до него і посту-

повного українства, і поступових російських напрямів, і свідоміших поступовців серед інших Словян.

Чи буде тепер проголошуване „нове словянофілство“ (неословянофілство) инакше? Ріжні поступові бесідники, що прилучили свої голоси до шумних промов петербурзьких бенкетів, заперення нас у с'їм. Суворий критик російського словянофілства Мілюков каже, що с'їм разом словянська трійця, з галицьким Глібовицьким включно, привезла до Петербургу не давнє виантазоване словянофілство, а справжнє — „сильне, радісне, нове, свободне словянство“. Але з с'їх заперень і з тої радости і свободи, яку справді почули панове Мілюков з товаришами під впливом словянофілських гасл, втішного і радісного мало. Се одур словянофілського гашіша. Він словянського пірваного підмінює тривожний боевий настрій поступових течій серед словянських суспільностей. Він заколює свідомість тяжких завдань сучасності словянськими фантазіями. Він напештує своїм прихильникам, що ідейні мотиви, які звязують тісними братськими зв'язками людей з ріжних національностей і розділяють глибокими межами прихильників свободи і поневолення, світла і пітьми в тій самій народності, — маловажні і малодійні в порівнянню з словянською расовою солідарністю. Він нагадує, що голови союзів руского народу, які засіли до словянської трапези, і сї Вергунні й Глібовицькі, Бобринські й Красовські такі-ж добрі Слов'яне, як Ковалевські і Львови, бо переняті почутем „словянського братерства“, бажанем реванша „тевтоноському нападнику“... Бракувало с'їм разом Пурішевичів і Крупенських, скандалізованих поздоровленнями з конституцією, принесеннями Крамажем з товаришами; але вони мають час зміркувати, що сеї словянський конститутіоналізм — пуста декорація, і ще пригадають собі, що панове Крамажі були горячими апологетами передконститутційної Росії, й конститутційним перспективам їх словянські залицяни не ворожать нічого доброго.

Поступова Росія осудила досить однодушно сеї „радісний і свободний“ хоровод усімш поступових і реакційних російських Словян, що взивши за ручка й відложивши всі тривоги й клопоти російського життя, весело витанцювали навколо словянського дерева, співаючи похвали російському життю в момент, коли се російське жите проважало до винищ своїх перших вибранців — депутатів першої думи. Українське суспільство відвернуло ся також від сеї всесловянської folle journée, від с'їх оцн братання російських поступовців з репрезентантом галицьких ренегатів, прислужників тьми і поневолення.

Легко і пррємно підмінювати всесловянською ідеєю сувору боротьбу за права своїх поневолених мас — відпочивати від неї за всесловянською манифестацією, дебатами над охороною останків поморських Кашубів чи саксонських Лужицян від німецького заливу, міркованем над реформою македонської жандармерії. Та ми на се не підемо — дома в нас своя Македонія, про яку мусимо думати.

Не можемо спочувати славянофілським тенденціям — задивленню, збратанню всего словянства в ціло-сти, бо вона, шукаючи спільного ґрунту для всіх словянських племен і всіх частин їх, неминуче засуджені на всякі компроміси для реакційних, правих частин словянських суспільностей. Ми можемо спочувати тіснійшому заложенню поступових ґруп словянських, одушевлених ідеями розкріпощення і поступу, боротьби против всякого насильства, нападництва, обскуран-

А кому до смаку
 Пампушки без часнику,
 Без олію галушки,
 Або риба без юшки?
 Не знаю панове,
 Як на ваші зуби,
 А я від тої страви,
 Відвертаю губи.

Кожди писар з поконвік
 Політичний чоловік;
 Не слід йому слова свої
 На вітер пускати,
 За все він повинен
 Жадати заплати,
 Во громадський писар —
 Що в слюсарни слюсар,
 Що у плузі чересло
 Або в човні те весло.

Не знаю панове
 Як се вам здаєть ся,
 Але я міркую,
 Що скрізь так ведеть ся.

А ось возьмім хоч богачів —
 Най їм се буде не во гнів:
 Не потіють, не хворіють,
 Карбованці лічуть,
 Усіх ганять, зневажають
 Тай всім дулі тичуть,
 Всі їм людоньки мовчать,
 Доки грошки брящать,
 І до віку, добрі люди,
 Грошевити в шані буде,
 Во гроші над нами
 Завжди верують,
 За гроші і дурні
 Розум купують.

Тепер, самі ви скажіть
 Як без політики жити?

Чи можна-ж нам писарям
 Ворони ловити,
 Коли світ такий настав,
 Що краще не жити.
 Тож і я тут не дрімаю,
 А де можна, запускаю
 Ніби так лише для шутки
 У чужі кишені руки.
 Не знаю, панове,
 Як се вам здаєть ся,
 А між нами, писарямц,
 Всюди так ведеть ся.

Дранко і Кукса. А листи-ж наші як?

Сканунець. Тепер я піду до дому, пообідаю, та ляжу відпочати.

Дранко. Та се вам замарудило ся дратувати нас, чи як?

Кукса. Нічого-сенько не розберу!

Сканунець. Одначе пращайте! Завтра як не забуду то принесу вам листи.

Дранко і Кукса. Та як? До завтра ждати?

Сканунець (дивить ся на обох). Ах які незгодливі! Ну, як бачу, то з вами з глибокою хвилюю-фією не далеко заїдем: чи ви справді, чи прикидаєте ся? Не вжеж ви зовсім не догадали ся?

Дранко. Я ні, я зовсім недогадливий.

Кукса. А мені розжуйте і в рот покладіть, а як не скажете: їдж, то я не догадаю ся і буду стояти в роззявленні ротом!

Сканунець. Справді?

Дранко. А так, так, вони у нас такі!

Сканунець. Значить ся, говорити прямо?

Дранко і Кукса. Прямо краще!

Сканунець. Як прямо, так і прямо! Заплатіть мені, то й листи зараз дістанете.

Дранко. Так би з рауу й казали.

Кукса. А то зачали закидати й про коней, та про ове...

Дранко. Та про якусь політику.

Сканунець. Таксу мою знаєте?

Дранко і Кукса. А яка?

Сканунець. Перше була по пятаку, а тепер підви-шена: по гривенику. Тепер скрізь так під-виспують!

Дранко (у бік). А що-б тебе підвищило!...

Кукса (у бік). От чортів драпівник! (Виймає з ки-шені гроші). Нате вам!

Сканунець. А вам звольте лист.

Дранко. Звольте і мені... (Дає гроші).

Сканунець (дає лист). Звольте і вам!

Кукса (відійшовши трохи приманює писаря пальцем).

На часничку!

Дранко (так само). На хвилиночку.

Сканунець. Чого?

Кукса. Вудь ласка...

Дранко. Просю покорно...

Сканунець. Такса також підвищена: за прочитанє 10 копійок, за написанє 20. (Хтось з подвір'я Дранка кличе: Тату, йдіть! До вас чогось па-ламар приїшов...).

Дранко. О, слава Господеви! Віл мені даром про-читав. (Пішов в свою хату).

Сканунець. Гривенник з кишені вилетів!

Кукса. От щасливий сусід; йому все дурнищею об-ходить ся. Зробіть ласку.

Сканунець. Ну?

Кукса. Прочитайте, що тут надряпано. Я заплачу пізнійше.

Сканунець (простяга руку). Платіть!

Кукса. Не торбуйте ся! Дрібних тепер нема!

Сканунець. Ні! спасібі! Мені вже живіт підвело від ваших завтраків.

Кукса. От лишенько! Та ось хоч і самі помадайте, порожнісінькі кишені.

Сканунець (хоче взяти за кишеню). Позвольте!

(Далі буде.)

тизма, — але не такому братанню без розбору правих і лівих, поступовців і реакціонерів в ім'я словянської расовості і расової ворожачі проти „германського світу“.

Не можемо спочувати такому награванню на расових інстинктах, не оправданім ні з становища поступових інтересів суспільності, ані навіть з історично-етнологічного погляду. Оуджуємо насильство і гніт, звідки б він не виходив, з словянських чи германських кругів, але не спочуємо проповіді відчуження від західноєвропейського культурного життя, від єдиних течій і ідей, які ваяють з ним культурного Слов'янства далеко спільніше, ніж той порожній звук слов'янський. Будемо витати всякий кров культурного зближення Слов'ян, запізнавання з їх життям, особливо з культурними, поступовими течіями їх життя, — але не ціною легковажності загальноєвропейського поступу й культури.

Не можемо спочувати відтиганню уваги суспільності від завдань біжучої хвилі слов'янськими фантазіями, ерроризмом в напрямі Берліна чи Константинополя, граєм на імперіалістичних інстинктах чи слов'янських симпатіях, та заслонюванню ним своїх домашніх справ, від яких залежить буття й небуття своїх власних слов'янських і неслов'янських мас. Оуджуючи всяку односторонню німецьку політику австрійського правительства, не можемо похвалити намірів прищипити чи то російському правительству, чи то впливовим партіям Росії якусь спеціально „слов'янську політику“, бо обов'язок правительств і суспільності Росії — піклуватися про найбільш обставини життя і розвою ріжноплеменних народностей і територій, які входять в склад держави, а не запугувати її відносинами ще якоюсь спеціальною, односторонньою слов'янською політикою. Досить і без того всяких старих і нових тягарів на тім російським життям, щоб прив'язувати до своїх ніг ще спеціально слов'янську нуду і давати відчувати не слов'янським членам російської держави, що вони живуть в чужім, спеціально слов'янським державним організмі.

З становища спеціально українського яка не буде проповідь слов'янської солідарності в теперішнім часі звучить як гірка іронія, глузування з дійсності. Як можна говорити про якусь слов'янську солідарність, поки один з найбільших слов'янських народів не може добити ся скільки небудь справедливого трактування від двох інших найбільших слов'янських народів? Гіпокрізією (лицемірством) або безтямністю буде всеслов'янське гасло, поки російська суспільність буде підтримувати політику обрусення України, а польська — системою національного гнету над ними і оборони неправедно здобутого польського панування. Коли-б українські делегати рішили ся взяти участь в проєктованих всеслов'янських конгресах, їх участь була-б одним неусталим запереченням слов'янської солідарності, і кожний раз як би український бесідник відкрив уста, з його уст могла-б вийти тільки варіація все одної і той самої теми: „Врачі, іздійте ся самі! як тут говорити про слов'янську солідарність і взаємність, коли український народ гветє ся під гнетом слов'янським же! що ви нам говорите про спільного ворога Німця, коли нас давить не він, а наш же слов'янський брат!“

Не знаю, чи українські делегати схохнуть іти з такою (єдино можливою з українського становища) місією на всеслов'янські з'їзди. Може воно й добре-б було, щоб вони були там на них служачи, — чи говорячи чи мовчачи, — вічним привидом межислов'янського розбрату і неправди, одним неусталим пригадом того, що доба правдивого слов'янського братерства ще не настає. Але чи візьмуть вони на себе таку тяжку роллю — не знати.

Як же не візьмуть, нам нема чого журити ся тим „ізолюванем Українців в слов'янстві“. Від того не потерпімо ми — так як вічних реальних користей не сподіємо ся зібрати з тих всеслов'янських живих, які посівають тепер для себе ріжні проповідники всеслов'янства. Потерпять тільки те „нове слов'янство“. Неприсутність на нім відпоручників українського народу, найбільшого по Великоросах слов'янського племені, задає само собою брехню „слов'янської солідарності“, яку вони хочуть проголосити. Який сей збір слов'янських братів, без одного слов'янського брата, покритого тими ж братами? се солідарність слов'янських напастників, а не слов'янських братів.

Чи в присутності українських делегатів, вічних речників української кривди, чи в неприсутності їх „нове слов'янство“, зааранжоване новими „веселими Слов'янами“ (Slavus saltans) буде не більше як „шпільмаркою“, якою учасники сей гри можуть пересувати ся з серйозною міною, мовби справжньою монетою, — але для всіх хто не бере участі в сій грі, вона зо-стане ся тільки шпільмаркою...

Нехай живе свободіє і щире едване всіх репрезентантів поступових і свободолюбних змагань, в тім числі і слов'янських, — але даї від усяких расових, шовіністичних, реакційних сурогатів і фальсифікатів такого едвання!...

З зеленої Верховини.

(Даліше.)

П'яту точку дневного порядку реферувал тов. Роговський. Его реферат про урядоване зарядів школи в українській мові був надзвичайно етаранно обро-

блений і викликав у присутних велике заінтересоване. На просьбу присутних згодив ся п. референт передати свій реферат на руки філії до видрукування в часописях. П. Роговський поставив отсю резолюцію: „Взяв ся всіх управителів українських шкіл, щоб від 1. вересня 1908 р. урядували виключно на українській мові“; резолюцію збори односторонно прийняли. Щоб п. управителів українських шкіл могли скорше і успішніше по-висіти резолюції підчинити ся, з'обов'язує ся т. референт на спілку з т. Мандриком постарати ся о ви-лагоджене і видітографоване всяких друків на укра-їнській мові до 20. вересня. Частий дохід з друків по потрученню видатків літографії признає ся на закупню бібліотеки для тов. „Р. Шк.“ в Путилові.

Збори ухвалили також односторонно додаткову резолюцію тов. Шлемка а імено: „Всі управителі українських шкіл, які належать до філії тов. „Р. Шк.“ в Путилові, з'обов'язують ся під словом честі під-дати ся резолюції тов. Роговського т. е урядувати від 1. вересня виключно тільки по українськи.

Над рефератом сям не розвиваво шаршої дискусії, бо справа була вже як слід на попередних зборах обговорена.

Слідувала відтак справа дорожнього додатку для учителів в горах.

Сю точку реферувал т. Мандрик в слідуочий спосіб: Справу дорожнього додатку для учителів в горах порушувано вже не раз і не два на всяких зборах і при всяких нагодах, але всі заходи остали ся доси без успіху. Винази ціні вінтуалів, які пред-кладали заряди шкіл, з твердженням урядом громад-ськими і п. к. Старостом у Вижицях, деє пропали під землю і ніхто не був ласкав доє навіть сказати, чому тих виказів як слід не переглянено і не пола-годжено. Тамчасом для нас се дуже важна і печуча справа і ми конче мусимо жадати, щоб вже раз Ви-діл краєвий порішив сю справу. Референт поставив таку резолюцію: „Припорукає ся виділові нашого товариства, аби як найенергійніше виступив в справі дорожнього додатку для гірських учителів і удав ся в сій справі чим скорше до компетентних кругів“. Резолюцію збори односторонно прийняли.

Тов. Шлемко поставив ще отсю резолюцію: „Позаяк дорожній додаток для учителів в горах може признати тільки Виділ краєвий по ухвалі сойму зволити виділ нашій філії в порозумінню з філією тов. „Р. Шк.“ в Вижицях, удати ся з сею справою до нашого заступника п. Н. Василька, щоб чим скорше допровадити діло до бажаного кінця“. І сю резолю-цію прийняли зібрані односторонно.

Тов. Н. Глібка замічає, що настановлюване стар-шини учителів на однокласівках є великою кривдою для них, бо праця при таких школах вельми важка, а старший учитель, потеривши молоді сили на одно-класівках, не годен вивязати ся як слід з своїх об-ов'язків. До праці на однокласівках молоді учителі далеко відповідніші, а старші знов на підставі практики і досвіду відповідають більше вимогам управителів на більше класових школах.

Тов. М. Дашкевич признає повну рацію перед-бесідникови і казує, де лежить властива причина покриття учителів; про долю і недолю учителів рішають не самі учителі, а чужі чинники. Тому му-сьмо бороти ся передовсім проти теперішнього скла-ду рад шк. повітових, доки не виберемо собі права, щоб про долю учителя могли самі учителі рішити.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 14. липня 1908.

Трагічна смерть письменника. В понеділок о год. 2-ій по обіді відобраз собі життя в тутешнім ботаніч-нім огороді письменник Конрад Пенкельман. Жате помершого се довга трагедія людини з чималими здібностями, яка однак не могла з тим здібностями вибитися о стілько в гору, щоб забезпечити собі кусок хліба, хапає за револьвер... Пенкельман родив ся в Могилеві в Росії, прийшов загоди до Чернівців, евоєй другої вітчизни; тут скінчив середню школу, одіяс консерваторію у Відні, був якийсь час еарма-цевтом, актором і рецитатором. З початку мав успіх, та лише з початку. Пенкельман працює пером, пише драми, рецензії, працює майже при кожній тутешній часописі. Та се не в стані забезпечити его матері-яльного існування, годі з того вижити, він терпить всюди недостаток. В остатнім часі отворяє агенуру концертів, однак і тут не веде ся. Стоячи над гробом своїх надій, переслідуваний довжниками, перетинає свої життя. Пенкельман людина, яка серед краших відносин, нечерновецьких, могла вибитися на верх. П. е. з.!

Місто Богородчани протестує проти нацапських петицій. Московські, яким міністер Бінерт заявою, що в Австрії нема ніякого російського народу, з ви-тмком чотирох тисяч Липованів на Буковині, задав смертельний удар, розвели шпироку акцію між галич-ним населенням з протестами проти дотичної заяви міністра. Ся акція викликала протівну акцію і до парламенту нашіли заяви, солідаризуючі ся з виво-дами міністра Бінерта. Дуже влучну петицію в сій справі прислало до парламенту містечко Богородчани, яку передруковуємо з етенографічного протоколу з дня 8. липня 1908: „Російська організація партійна

в східній Галичині видала недавно петицію винеча-тану в німецькій мові, яку розділюють тисячами при-мірників між руске населене в Галичині, в якій іме-нем сеї партії рішучо протестує ся проти бесіди вигомошеної Его Ексц. міністром внутрішніх справ в палаті послів 25. мая 1908. Російська агенура в східній Галичині тям недоволена, що австрійський міністер відважив ся руский народ назвати руским і лише липованські колонії на Буковині узнати при-належними до російської народности, а се протівить ся політичним змаганням російського правительства в Австрії, яке хотіло би за всяку ціну в інтересі російської держави виховати в східній Галичині і на Буковині сильну русофільську іреденту. Цілу акцію з якимись ніби протестами і петиціями інсценовано лише для того, щоб обманути публичну опінію в Ав-стрії, через що ми уважаємо своїм обов'язком як най-торжественнійше запротестувати проти сеї акції і заявити, що ми з выводами Его Ексц. міністра барона Бінерта, о скілько его бесіда відноситься ся до росій-ської партії в Галичині, вповні солідаризуємо ся. Му-жика, яких намовлено внести названі петиції, не ро-зуміють ні слова з того, що підписують; їх підходять агенти російського правительства в той спосіб, що кажуть, що рускому населенню в Галичині вороги хочуть зрабувати назву „руский“, що є ідентичне з німецькою назвою „ruthenisch“ або „ukrainisch“. Сі мужики в своїм життю ще не чули російської мови; агенти ро-сійського правительства поучують їх фалшиво, що їх (мужиків) мова ніби така сама, якою говорять в Петер-бурзі або Москві. Ми самостійна руска (українська) нація і не можемо допустити до того, щоб зрадники нашого народу в підступний і на несвідомість обра-хований спосіб обманювали публичну опінію в Австрії.“

Матура в реальній школі. З Русинів здали іспит зрілості в сій школі пп. Вольський (з відзначенем), Мігован і Чех-українофіл Козішек.

На фонд ім. Олени Січинської зібрани Петро Когут і Михайло Мічковский 13 кор. 70 сот.; Дмитро Царинюк 50 сот., Теодор Кухта 50 сот., Петро Осад-чук 20 сот., Йосиф Бобак 20 сот., Йосиф Смолюнський 1 кор., Іван Бігун 20 сот., Грегор Пушкар 40 сот., Александер Костюк 40 сот., Михайло Дуб 1 кор. Пе-тро Медвідь 20 сот., Александер Олексюк 20 сот., Йосиф Жинжовеній 40 сот., Онуфрей Борувецький 40 сот., Костянтин Будний 1 кор., Йосиф Кошарич 30 сот., Петро Вабич 20 сот., Михайло Голубовський 20 сот., Теодор Гурьяк 50 сот., Михайло Мічковский 50 сот., Николай Мічковский 50 сот., Николай Чап-лінський 50 сот., Михайло Мураль 50 сот., Іван Куш-нірук 50 сот., Лукаш Дуб 50 сот., Іван Іванюк 50 сот., Михайло Павлінський 50 сот., Іван Мічковский 50 сот., Ілько Романюк 20 сот., Теодор Коваль 50 сот., Людвіг Балаш 30 сот., Петро Позивович 40 сот. Разом 13 кор. 70 сот. — Гроші перебрав др. Лев Когут.

Помилуване послів першої російської Думи. Лондонські денники доносять з Петербурга, що цар має помилувати всіх засуджених на 3 місяці в'язниці б. послів до І. держ. Думи, що підписали виборську відозву. Помилуване має наступити дня 30. с. м., се є в роковини народин царевича.

Оповідки, іменования і т. п.

Вінчане п. Леся Киселіци, учителя в Старих Мамаївцях із тамошньою учительською п. Аделею Зі-бачинською, відбуло ся дня 12. липня с. р. в ка-тедральній церкві в Чернівцях.

Тов. „Руский міщанський хор в Чернівцях“ устроєє в неділю, дня 19. липня с. р. велику про-гулку з танцями до місця на Горечу. При забаві буде пригравати перворядна музика. Комітет забавовий товариства постарав ся на ріжнородні забави як: конфетти, почта мінута і т. д. Вступ 40 сот. від особи. Забава на місці починає ся точно о 3. год. сполудня. В разі непогоди відбуде ся прогулька в слі-дуючу неділю. — Виділа.

З „Дівочої бурси“. Тов. рускої православної шляхти на Буковині дає до відомости нашої публики, що комітет складаючий ся з наіві професорів Ник. Ісо-пенка і Пант. Кліма, унрав. уряду рент. Івана Во-робкевича і о. Міского, приймає до бурси за ціну найменше 20 кор. 5 місць безплатних. Подана про-сити ся вносити найдалше до 1. серпня с. р. на руки о. Міского, ул. Франца 31. — Вписує ся кон-курс на місце господини при сій бурсі. Подана треба вносити на руки проф. Ник. Ісопенка ул. Ліного (Linee) ч. 7. (коло народного города).

З Кучурова великого. В неділю, дня 19. с. м. відбуде ся у нас січове святю, поучене з представ-ленем комедії „Зніччений Юрко“. Початок точно о год. 2-ій по пол. Маємо надію, що на святю при-будуть делегати черновецьких товариств. — Старшина.

Із штуки і літератури.

Послідній репертуар львівського руского театру в Вижицях. Сама власна (в огороді п. Фріста).

В четвер дня 16. с. м. „Мари“ родинна драма в 3-ох діях Г. Ібсена.

В суботу дня 18. с. м. перед послідне представ-лене „Жиди“.

В неділю дня 19. с. м. послідне представлене „Наймичка“ народний образ в 5-ох діях зі співаним і танцями Карпенка Карого.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{6}$ сторони 5 К., $\frac{1}{8}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошеня редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний окуп.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Пошукує ся інтелігентну Молоду жінчину,

котра попри деяке знане провадження кухні, була би в стані, самостійно вести дім. — Зголошувати ся з наведеним степені образования, жадань, віку, стану і т. п. на адресу „Канцелярії друкарні „Рускої Ради“, ул. Петровича ч. 2, під шифрою: „Руский Дім“. (2-3)

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ

— (Взаїмна Вигода) —

Всі книги до ведення товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Цінник машин до виробу дахівок цементових

з важкими потрібними поясненнями видала Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі і своїм відборцям вже розіслала. Хто его ще не одержав най до нас напише, а вишлемо безпроводочно даром і оплатно. Разом з тим цінником розіслали ми і цінник штучних навозів.

ДИРЕКЦІЯ.

Русини! Ждайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тутон і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгено Білінського в Збаражні.** — З доходу цієї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурей Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держім ся поклик: Свій до свого. 138 (—)

Свій до свого! **†** Свій до свого!

129 8—8 н.

Братя родимці! Кого то ми своїм кровавим потом не годуємо! Всякого ворога Християнства! Гандель і промисел в жидівських руках, а ми Християни все позаду. Тож іконами святих на сором нам, жиди гандлюють! Проте заложив я торговлю святих ікон і усіх церковних річий як: Хрести, Хоругви, Молитвенники, гарні Ікони з Росії з Києвопечерської Лаври, олійні друки і на полотні, артистична чудова робота і т. д. усе, що тільки для християнського нашого обряду потрібне. Приймаю також репарації.

Моя торговля знаходиться в **ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА Ч. 22.** Поручаючись ласкавим зглядом, остало з поважанем

М. Сторожинський і Кле.

Стремління моє є: ретельно і точно обслужити кожну партію. Замогнені з провинції прислають ся сейчас.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францо
в Терополі.

Се є знамените умиряюче средство до нагирання против всяких ревматичних болю, простудження, ломаня костей, пачий гістия і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (флашочок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медичинальній Стерншуса.

19 (—)

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, при ул. Рускій ч. 20. (в власнім домі)

приймає обезпечення будинків, всяких річий домашніх господарських, збіжжя і паші на случай шкід заподіяних через пожежу. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростею. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяне з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.588 відшкодовань в сумі вісім і пів мільйона кор.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороту за р. 1906. і 1907. вивосили 10. проц.

Банк красний у Львові і Чернівцях, Каса ощадн. у Львові, і т. д. приймають подіси „Дністра“ при уділюванню позички.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Браківськ Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім місті і в багатьох селах; там, где, еще неробить пивний агент „Дністра“, можуть письменні селяне старати ся о уділені агенції. Дотепер дістали агенти 1,142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31. грудня 1907.

Фонд резервовий	Кор. 1,003,364.—
резерви премій	613,720.—
на звороти	50,939.—
на ріжницю кур.	3,437.—
резерв спеціаль.	35,000.—
емер. урядників	218,364.—
півнішні фонди заосмотреня	40,000.—
Разом сума	Кор. 1,964,824.—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих

Селяне! покрийте дахи бляхою або дахівкою!

ЛІТНИЙ побут!

В Ревні, 10 кіл. від Черновець, можна винайти гарну хатнику, що складає ся з одної кімнати і кухні. Ціна дуже мала. До Пруга 10 мін. ходу. В поблискості ліс. Близші інформації подає Григорій Пігуляк, учитель в Старій Жучці.

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кожного інтелігентного Русина передплатувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

АДВОКАТ

В. КОРНИЧ-ЯСЕНИЦКИЙ

Ц. К. РАДНИК ВИСШОГО СУДУ КРАЕВОГО, Н. П.

ПЕРЕНІС

свою канцелярію адвокату до своєї хати

ЧЕРНІВЦІ, ул. СТЕФАНІЇ Ч. 9.

134 6—6

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Склад ґалантерійних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.

Телефон 301.

в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3.

Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мужеске

Черевики і всякого рода Сандали

кнайпа і Лямана в ліпшій ґатунку

Великий вибір

в добрім ґатунку і винонаню

річий до подорожи

в найліпшій ґатунку по низьких цінах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стріч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.,
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Реданція, адміністр. і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламні неопечатані вілні від порта. Рукописи звертає редакція лише як попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устою porozуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

За що ухвалено підвищений контингент рекрута?

Палата послів дала на засіданню 10. с. м. свою згоду на підвищене контингенту рекрута оборони кр. з 15.050 на 19.970 жовнів. З надвижки, що вносить 4.740, припадає на Буковину 113 людей. О стільки більше людей буде що року побирати ся з Буковини до оборони краю.

Ухвалено закона о підвищенню контингента рекрута пішло без ніяких перешкод, бо користі, які правительство дало в заміну, вдовольнили всіх послів. Тому що се справа перворядної ваги для нашого народа, уважаємо потрібним подати концесії, які населене здобуло при сій нагоді.

Передовсім мають бути у всіх комендах заведені постійні відпустки жовнів на живна; по друге: певна скількість жовнів, особливо тих, що їх родини не мають забезпечення, буде постійно урльопована. Дві послідні вправи при обороні краєвій в 11. і 12. році служби мають бути знесені як що до тих жовнів, котрі служили при обороні краєвій, так і що до тих, котрі служили при війні.

Але найважливіше: родинам резервістів покликаних до вправ мають бути признані винагороди. Налягає ся вони жінці, дітям, рідні і родичам резервіста. Кому саме винагороди мають бути виплачені, означає сам резервіст.

Винагорода припадає однак лиш тоді, коли родина через покликане резервіста до вправ стратить свого кормителя.

Висота винагороди виносити ме половину зарібку резервіста. Означають єї каси хорих або уряди на підставі нормальної платні в даній околиці.

Платити ся буде винагороди за кожний день вправ, за кожний день недуги резервіста, коли захоріє без власної вини.

Виплачувати ся будуть винагороди тижнево за попереднім зголошенням в старостві устно або письменно. Вєй подання в тій справі вільні від стемплів.

Парляментарні справи.

Вибори до делегацій.

(Телеграма „Буковини“.)

При виборах до делегацій з Буковини віддаво 11 голосів, що всі упали на п. Василька яко делегата, а п. Пігуляка яко его заступника. Посли Ончуд і Грігоровіч абсентували ся, п. Василько здержав ся від голосовани.

При виборах з Галичини голосували Поляки і руский клуб перший раз згідно. Руский клуб одержав яко делегата п. Цегляньского, а его заступника п. Окуневского. При попередних виборах заступником був п. Король. Тепер Поляки не узгаднили москвофілів.

*

На вторковім засіданню радила палата над законом о винагороді родин резервістів. Мж іншими бесідниками промовляв п. Кость Левинський домагаючи ся більшої уваги на права рускої мови у войску; бесідник указав також на зле поведене жандармів з Русинами.

Закон о винагороді родин резервістів прийнято, а потім радженю над законом меліораційним. В загальній дискусії промовляв п. Евген Олєсницький. Галицькі хлібороби — сказав він — завели ся у своїх надіях, які покладали на закон о водних дорогах. Регуляція рік мала почати ся в р. 1904.; тим часом почалась вона там і сям аж два роки пізніше, а населене тяжко завело ся в надіях. Обіцюзані користі не здійснили ся, а противно оказали ся некористі, котрі почастя перемінли ся в катастрофу. Регуляцію рік веде ся в Галичині дуже хибно. Органам, покликаним до тої роботи, бракує потрібних студій і досвіду. Не звертає ся уваги на природну ріжницю рік, а загальний проект виділено при зеленим столі. Регуляційні роботи не озимать цілого бігу рік, а лише середній і довший. Що одного року зробіть ся, те нищать ся на рік. З призначених на регуляцію рік 75 мільонів корон Галичина дістала 19 міль. чи то 25-86 проц., Чехи 35 міль. чи то 44-66 проц., хоч ріки галицькі, призначені до регуляції виносять в прирівняно до рік цілої Австрії 40 процентів, а чеські лише 27-4 процентів. З уваги що матеріальної страти вже не можна було ухилити, домагав ся галицький сойм в р. 1902 від правительства новелі, щоб регуляцію розширити на цілий біг рік так, як

се зроблено в Чехах. Правительство дало по році дуже поучаючу відповідь, що не можна чогось такого домагати ся, бо галицька репрезентація в державній раді в р. 1901 при переведених з нею переговорах не жадала регуляції цілого бігу рік. Аж в р. 1907 дістав галицький сойм від правительства новелю о розширенню регуляції на горішній біг рік і на гірські потоки. Тимчасом переведено меліорації і регуляції хибно, а крім того не звернено уваги на тенденцію закону з р. 1901. Виразної постанови § 13 го, що при кожній регуляції треба також перевести меліорацію суміжних ґрунтів, не прийнято ані до галицького закону з р. 1901 ані до розпорядження з р. 1904, нормуючого виконане того закону. Тому мешканці багатьох громад, що переважно займають ся ховом худоби, ждуть регуляції рік як великого нещастя. Дальшою перешкодою в піддвигненню різнитства є теперішній закон водний. Нинішнє право водне противить ся місцями навіть цивільному кодексови, особливо в постанові, що кожний кусень землі, котрий лише короткий час стоєть під водою, припадає на власність правительства. Бесідник указує на подане в галицькій соймі внесенне що до зміни § 47-го водного закону і кінчить резолюцією по мисли своїх висновків.

З зеленої Верховини.

(Конець).

Сему точку дневного порядку реферував тов. М. Дашкевич. Референт представив невідрадий, ба навіть сумний стан організації учительства. Учительство наше в послідних часах найшло ся формально на бездорожжю. Много п. товаришів не знаючи інтенцій і замірів Кисановича і его покровителів Ончула, пішло під провід єї спілки. Ся поява для нас тим сумніша, бо як раз тепер потреба нам з'єднаних сил і єдиної праці, щоб оперти ся безпощадному ворогові. Бесідник має однак надію, що ті учителі навернуть ся поки час, бо відвічальність за шкоди, якіб наша суспільність мусіла понести, спаде на них.

В дискусії над сею справою забрав перший голос тов. Мандрик. Він висказував свій жалє по причині браку розуміння у многих товаришів в справі несанкціонованя закона про учительську платню, та вказав на брак патріотизму і почуття національного, ба навіть почуття своєї власної гідності. Кожний признаєть, що нам стала ся кривда по причині не-

ПЕРЕХИТРИЛИ

або

Пошились в дурні.

Шутка оперетка в 3 діях М. Л. Кропивницького.

(Дальше.)

Кукса. І не сором вам лізти у чужу кишеню.

Снакунець (засуває руку у єго кишеню). За вашим дозволом! (Виняє гроші). Бачте, ось і намацав, як раз гривеньники.

Кукса (у бік). А щоби тебе намацало! (До нього). Не даром мабуть кажуть, що вноді і сам чоловік не зна, який біс в його кишені сидить.

Снакунець. Правда ваша! (Відтеурає лист, чита). „Приятели мій коханий, дорогий добродію і шановний пане!...“

Кукса. Шансний за шанобу!... Мене так, спасибі, люди шанують.

Снакунець (знову чита). „Шановний пане!...“

Кукса. Ах! двічі шанує мене! Се якась дуже добра людина пише.

Снакунець. Ви бо не перебивайте, а слухайте готового! Воно зараз піде далі! „Шановний пане! Вибачайте, що так довго не відписував вам в справі жениха!...“

Кукса (озираєть ся). Читайте будь ласка нишком, я не глухий!

Снакунець (чита). „В справі жениха, а се тому, що не мав часу!...“

Кукса. А як що і справді йому було ніколи, то певна річ, що мушу вибачити.

Снакунець. Я здасть ся, здеру з вас підвищену таксу у двоє!

Кукса. За віщо?

Снакунець. За довгий язик!

Кукса. Мовчу, мовчу!

Снакунець (чита). „Ну, однак, тепер подаю вам дорогу вставку; того тижня, як не в суботу, то напевно у неділю приїде, парубяга, родич моєї жінки на оглядини до вас. Хоч він вже і в літах, тай із себе на виду непоказний, однак хвундаментний чоловік і чесний добродій. З'умейте тільки прийняти його як належить, а дочка ваша, Ярина Максимівна нехай не відказує його волі, тоді напевно жде її щастє, а любов, і проче!...“

Кукса. Подай Господи!

Снакунець. Ну, тай язик же у вас!

Кукса. Мовчу, мовчу!

Снакунець (чита). „Може йому прийдеть ся прикинути ся убогим і може одягнеть ся він не по благородному, а по бідному, тоді ви не звертайте на се уваги!...“

Кукса (крізь зуби). Подай Господи!

Снакунець. Чи ваш язик може розуміти яку небудь дисципліну? (Чита). „Бажаю вам з цілого серця хороше та веселі гулять і нас вгощать!... Раджу не відкладати того діла на довгий час, а таки того дня вести молодих до вінця і слава Богу!...“

Кукса. Амінь! Бігме, зараз отсе і до панотця побіжу і згоджу його. (У бік). Слава тобі Господи, діждав ся! (До нього). Просимо і вас на весіля.

Снакунець. Спасибі за пам'ять! Ну, і як? То ви таки зараз завтра думаєте їх звінчати?

Кукса. А щож тут довго відкладати?

Снакунець. Ну, ось і кінець листови! А від кого він, ви догадали ся?

Кукса. Від Лахтіона Хведоровича з города.

Снакунець. Так тут і дописка: „Від Лахтіона Хведоровича з города“. Ну, до побачення. (Іде).

Кукса (зостає лист). Ну, я вам кажу, що за такого кудянького листочка не варта було платити гривеньника.

Снакунець. Не великий, кажуть, червінчик та дорогий! За тож зятя багатого придбаєте!...

Кукса. Будь ласка, не гомоніть! А хіба мені моя дочка обридла? Думаєть легко мені буде розставати ся з нею? (Ідучи в гору). Слава тобі Господи! Так і чую, як мені від серця відлягло, а на душі так якоесь весело стало, мов вода весняна прибуває на лотоки. Як тільки панотець згодить ся, то завтра їх повинчаємо. Та нехай хоч і 25 карбованців забagne, заплатю!... (Пішов).

Снакунець. Треба буде сказати Василеві, що наша політика кипить!... (Іде в глибину).

Вихід 9.

Снакунець і Дранно.

Дранно (до себе). Я таки зараз догадав ся, що се від Лахтіона Хведоровича. Панотець до мене дуже прихильний, то він мені їх завтра й звінчає, аби документи були чисті. (До Снакунца). А ви ще тут?

Снакунець. Дожидаю від вас резолюції, що до того рубля!...

Дранно. Ах, які бо ви! Отже я ліпший від вас!...

Снакунець. Ну?...

Дранно. Прошу загостити завтра до мене в... Снакунець. Спасибі! Се одна річ, що до відшкодованя за перебиті отсі особи в висоті руб-срібла, даю вам три дні до наміслу. Здоро!...

санкціонування закону і кожний здорово мислячий чоловік одобрить наш оправданий жаль і висказаний протест. Та передовсім треба зрозуміти і пізнати причини, які не допустили до санкціонування закону. В цій боротьбі, з якою виступили Румуни на чолі з Ончулом і Кисановичем проти Українців, найзамітніше те, що вони звернули всі свої сили проти наших заступників і вживають всяких можливих засобів, щоб зіпхати на них причину за несанкціонування закону, знаючи, що велика частина нашої інтелігенції, яку становлять власне учителі, дасть ся зловити на їх вудку. Цілі румунської кампанії ясна як на долоні. Зде-скридогане наших провідників перед цілим громадянством, підкопане їх поваги і значіння між своїми рівняє ся їх упадкові, а з їх упадком паде також вплив українського народу на хід політики і нашої розвою на Буковині. Річ зовсім зрозуміла, що Румуни не можуть забути тої щасливої хвилі, коли вони панували над нашим народом і его коштом поростили в піре.

Солею в очах стоїть їм передовсім віце-маршалок Стоцький і інсп. кр. Попович, томуж они звернули проти них свої найбільші тарани, спихаючи на першого вину за несанкціонування закону про учительську платню, а другому тероризоване учителів та попаране Галичан на Буковині. На превеликий жаль много товаришів повірило волоским хамелеонам.

Тимчасом спихати вину за несанкціонування уч. закона на наших послів, се найбільший абсурд. Бо чиж годні б послів, хоч би і в сполучі з галицями, переверти те, проти чого виступила ціла фаланга уч. воротів як христ. соціалі, коло польське, клерикальні Словинці ба навіть самі Ончулівці, котрі як відомо вступили до клубу христ. соціалів. Чиж можна було жмівці послів перефразувати закон, проти якого вступили партії, які в парламенті розпоряджають подавляючою більшістю?

Що не наші послів з дром Стоцьким на чолі вступали проти санкціонування закону про нашу платню а як раз Ончулівці інтригували проти него, доказують найкраще виводи п. Синюла, котрих правдивість потверджує сам Ончул своїм озлобленим, по причині, що его чесна політика вийшла за скоро на верх. Правдивість сего доказує і те, що Ончулівці вступили до клубу христ. соціалів, які є найбільшими ворогами вільної від їх впливів школи а заразом і учительства. Ось тут знаходять ся головні причини несанкціонування закону про нашу платню. Др. Стоцький і другі наші послів провинили ся хіба тим, що обіцявали те, чого здійснення не були певні, але хтож міг вгадати і передвидіти, що в нововибранім народнім парламенті наступити така констеляція? Томуж годі вішати ковалів, коли швець завинив.

Коли виступаємо з критикою якої особи, то повинні уважати на се, щоби поборювати її в чесний спосіб, в спосіб, який інтелігентним людям лицює. Поборювати когось або вихвалювати, себто ухвалювати комусь вотум недовіря або знов вотум довіря і то в додатку за его мерзенну роботу при помочи терору і корупції се діло надто низьке і обридлив. Такого способу боротьби і тактики хопили ся найсердечніші прихильники наших товариств Ончулівці і Кисановичі. Тому жаль і сум хвтає чоловіка, коли подивить ся, що при тій сумній комедії, між нашими ворогами знаходять ся наші такі домородні мамелюки. Але що важніше: такої боротьби не повинно вносити ся в темний нарід, котрий і так до інтелігенції відноситься з недовірем, бо кола він почує ще такі клевети і ругани на своїх провідників, тож яке поняте буде мати про нас самих? Сей спосіб поборювання когось є абсолютно хибний, ба навіть з політичної сторони страшно деморалізуючий. Рахунки, зглядом своїх вза-

їмних зобов'язань повинні інтелігенція вирівнювати сама між собою, а не вносити зневіру між нарід та підкопувати повагу і значіння своїх передових людей. Такою боротьбою вбиваємо самі себе.

Поступоване многих учителів, що як зачувати по причині несанкціонування закону про регуляцію нашої платні, бойкотують і лишають без проводу товариства по своїх громадах, се хіба штубацтво. Во чиж Стоцький і прочі послів потребують тих товариств і просвіти народа? Протівно тих товариств потребує сам нарід а з ним і ми самі. Від таких учителів, з такими патріотичними переконаннями, хорони Боже наш нарід. Таким преславним патріотам можна сказати ось що: Наш нарід пережив і витривав віковичні борби з Хозарами і Половцями та Печенігами, витерпів кількостну татарско-ляцку неволю, і є надія витриває він і переживе бойкот тих славних просвітителів і обійде ся без них. Таким поступованем доказують вони свою безграничну безідейність і брав почути народного добра а всакими їх ідеалами і стремліннями є їх тільки власна користь, їх власний кармап. На такі поступки аж сумно дивитись та про них слухати а гіркий сором збирає чоловіка, коли перекопуює ся, що в сегоднішніх часах наше громадянство має між собою таких інтелігентних представителів. Коли зважимо вагу теперішньої хвилі, в якій тільки наших найкращих братів паде офірою за народну справу, за его кращу долю, коли зважимо, що проти нас виступили всі вороги в спілку, коли віковичні гнобителі нашого народа Москалі і Ляхи кинулись собі в обійми і записали безпощадну борбу нашому народові, то кожний свідомий Українець прийде до переконання, що поступки таких товаришів низкі, аби їх гідно напаятувати.

Що на Буковині панують поки що для нас сприяючі обставини, се повинні ми використати і доложити всіх сил, аби за той час просвітити і зорганізувати наш нарід і приготувати его на всілякі евен-туальности. Бо хтож нам заручить, що при нинішнім укладі політики в Австрії не постигне нас така сама доля як наших братів в Галичині? Придивім ся тільки добре, а доглянемо вже тепер, що лацний, Drang nach Osten розширяє ся у нас чим раз більше, а доводом того є, що деякі Ляхи вже зовсім явно виступають проти нас в провокаційний спосіб і підносять чим раз більше свої бутні голови. Не забуваймо, що Ончулівці подали собі з лашною руки залучивши ся в хр. соціальний клубі, і пруть з цілою силою проти нас. Пам'ятаймо, що наші домородні запродадці „руські“ при їх помочи несуть чимраз більший розбрат в нашій народі. Тож бачність, наповне товариші і вся буковинська інтелігенція, бо грозить нам небезпека. Схваторім ся поки ще час, аби опісля не було за пізно.

Тов. М. Дашкевич, забравши голос в друге, констатує, що в вижницькій повіті зараза Ончул-Кисанович не розпущила ще дуже свого коріння, хоч деякі одиниці вже нею зявотелені. Він рішучо виступає проти мнимих віч, всеучительських, на які скликають знамі нам аранжери більшість прихильників своєї кліщі крикнув а загаду учительства навіть не повідомляють (пр. філія „Р. Шк.“ в Путилові не дістала таких запрошень або повідомлень). Бесідник яко голова тов. ф. „Р. Шк.“ в Путилові протестує проти того, щоб лийборган Ончул-Кисановича „N. Fr. L. Z.“ виступав в імені цілого учительства а коли ся газетка посміє се вчинити, то най все зазначає, з вимком українського учительства, яке згуртоване в філії тов. „Р. Шк.“ в Путилові. Бесідник вказує також на небезпеку, яка грозить нам від кацапщини, що в нашій повіті по довгім сні знов збудила ся і починає чим раз більше розгніжджувати ся. Ознакою сего появи є те, що кацапи порішили з початком

створення гімназії в Вижниці, отворити репетиторську бурсу, в якій малиб виховувати рік-річно найменше з десятка яничарів. Сей прояв є для нас тим болючішим, бо тоді як кацапи розпочали вже свою акцію, про нашу нічо не чувати. Томуж ми учителі гірські повинні напружити всі свої сили, щоб кацапський розмах як найострішше поборювати і сповувати наших вижницьких робітників, аби они з заложеном української бурси не гаялись а взяли ся чим скорше за се так важне для цілої Гудульщини діло.

Тов. Н. Глібка вважає за найвідповідніше, щоби вже раз застій і розлад між учительством покінчити і рахунки наших послів зглядом учительства в чесний і парламентарний спосіб вирівняти, скликати віче українських учителів до Вашківців; на него запросити належить і наших послів, щоб ті вияснили справу. Таке віче в Вашківцях повинні попередити віча учителів в поодиноких повітах, де треба би поухвалювати потрібні резолюції і приготувати справу до загального віча.

Тов. П. Шлемко заявляє ся за тим, аби таке віче скликати чим скорше, бо такі важні справи не слід відкладати. Він виступає проти того, аби часопис румунська „N. Fr. L. Z.“ виступала іменем українських учителів, бо вона не тільки що є нам ворожа, але ще в додатку опинилась тепер в обіймах хр. соціалів. Українські учителі повинні стремити до того, щоб організація учителів наступила як най-скорше і то в той спосіб, щоб всі учителі на Буковині без огляду на народність і партію в своїх ставленнях справах поступали солідарно а в справах національних мали вільну руку. Тільки така організація доведе до мети бо иньша рішучо неможлива і коли учителі не прийдуть до того переконання, най будуть певні, що всі їх змагання і домагання снічуть ся нічям.

Точку осьму дневного порядку резерував тов. Мандрик. Він вказує на konieczність дучитись учительству в якесь економічне товариство а також і для учительства найвідповіднішим є як-раз тов. „Взаїмна поміч укр. галицких і буков. учителів“. Се Товариство віддасть учительству великі прислуги, коли тільки учительство зрозуміє як слід його значіння. Давніші обави учителів буковинських, що галицькі товариші, в котрих руках находить ся цілий заряд товариства, будуть їх при всяких справах майоризувати, тепер усунули ся, бо-ж в Чернівцях, як всім повинно бути відомо, засновує ся зовсім заможна філія товариства з своїм власним зарядом і управою. Найкращим приміром потреби такого товариства можуть нам послужити ческі учителі, які в подібнім нашому товаристві весіли згуртувати в своїх руках майже ціле ческе учительство з Чех, Моравії і Шлезка а товариство се обертає вже сотками тисяч капіталу і при его помочи, вибороти собі вони в суспільности високе значіння.

Тов. Роговський мотивує також konieczність такого товариства і думає, що не найде ся ні один з поміж українського учительства, який би не вписав ся в його члени. Радить одначе, щоби якийсь час зачекати, поки „Філія взаїмної помочи“ в Чернівцях не ввійде в жите.

Резерент девятої точки дневного порядку тов. А. Мандрик вказує на konieczну потребу засновання української бурси в Вижниці. Справу сю присінише отворене української гімназії в Вижниці. Щоб ся гімназія була дійсно українська, треба про се нам конче подбати, аби заповнити її як найбільше українськими дітьми. Відомо кождому, що наше „гроз“ становлять мужики а много з них формально не є в стані утримати в місті дитину на власний кошт. Аби тому ляхови зарядити, треба конче заснувати яку таку

Дранко. Тільки ви сусідові аві словечка. (Скажунець нішое). Сегодня, або завтра жених прибуде! Спасибі Лактионові Хведоровичові! Пише, щоби я завтра їх звінчав. Мотну ся отсе зараз до панотця. (Хоче іти, побачивши Куксу, зупиняєть ся).

Вихід 10.

Дранко і Кукса.

Кукса (виходить зі своєї хати, а не бачучи Дранка, тихо присьпігує і підтанцює).

І по хаті тини тини

І по сінях тини тини

Вари жіноко лини — лини!

Дранко (побачивши, що Кукса танцює, присьпігує і собі).

І по хаті тупу, тупу

І по сінях тупу, тупу

Вари жіноко крупу, крупу!

Кукса (побачив Дранка пристає). Чого се ви, сусіде, так радієте.

Дранко. А вас яке лихо розносило, що танцюєте?... **Кукса.** Хібаж то я танцював? Я утоптував ось-дечки землю; бачите якась чортяка покосир-сала? Певно капосні діти в хатки бавили ся!

Дранко. А мені здало ся, що ви танцюєте, тож подумав собі: ану, піддам сусідові охоти.

Кукса. Та чи намже танці на умі? Об спасенію душі треба думати.

Дранко. Чи не до вечірні зібрали ся?

Кукса. Еге!

Дранко. У котру церкву?

Кукса. До „Спаса“. Велів конячину запрягти.

Дранко. А я піду до „Пречистої“! Ох гріхи, гріхи!...

Кукса. Іменно, що гріхи! Здасть ся і живемо по божему і в церкву ходимо і пости додержуємо... Чи ви поведілкуєте?

Дранко. А якже. Кожний своїй!

Кукса. А я шестий. А під старість все таки ніби чув, яка то сила гріхів за плечима, як після доброї зими води у ставу.

Дранко. Еге! так і чув як пригніте тебе до землі, як добрий лантух з земляним вуглем.

Кукса. От часом червчачка малесенького наступив ногою і ненароком задавиш его, а воно і то гріх (дає цокнувати). І свого зілля, кажуть, гріх вживати!...

Дранко (мюга). Аякже! Я чув від одного дяка, що ніби-то на тамтім світі нечиста сила замість сєй погані, буде тобі у нїздрі запихать чемерицю...

Кукса. Мені один салдатик розказував, він, кажуть, був вже аж двічі на Афтоцькій горі... отже він каже... що... каже... гріхи наші, тай тільки!

Дранко. Процавайте до якого часу!

Кукса. Ідіть здорові! Може вас чим з'обидив сего-дня, то простіть мені!...

Дранко. І мене простіть!

Кукса. Бог простить! (Поціловши ся відходять в протинні боки).

Вихід 11.

Василь і Антін, потім Оришка і Горпина.

Василь (реюче, хапуючи ся за боки). Бачив, бачив, як наші хазайки мало не подуріють з радощів?

Антін. А се чого?

Василь. Потім, потім розкажу. А то штукерія!

Антін. Ой не радій так заздалегідь! Одначе, поки там що, а тепер наша воля (ука) Оришко, мерщій сюди (до Василь). Гукай на Горпину.

Василь. Горпину, моя рибонько, швидше ходи!

Оришка (вибіває). Чого се батько так рано поїхали до церкви, ще й до вечірні не дзвонили.

Горпина (вибіває). Чого се так рано покінчили роботу?

Василь. Е, які ви дівчата цікаві!

Антін. Старим Богу молити ся, а молодим веселитись.

Сьпів ч. 6.

Антін і Василь.

Тепер нам воля
Тепер нам роздоля,
Гуляймож, сьпіваймо
Доки щастить доля. (bis)

Дівчата.

Ой якже любонько
Бєть ся серденько
Сьмієть ся, радіє,
З кохання мліє!
Тепер нам воля,
Тепер нам роздоля
Гуляймож, сьпіваймо
Доки щастить доля. (bis)

Антін і Василь.

Дівчино, серденько
Кохаймось вірненько,
Кохаймось до віку
Бєз міри, бєз ліку. } bis

Всі. Тепер нам воля, і т. д.

Завіса спадає.

Кінець 1. дії.

(Далі буде.)

бурсу. Засноване бурси в Вижицях одже конечно потрібне. Якби відповідного місця на бурсу не можна найти в Вижицях, то належало б пошукати в Виженці або Червогузах або і в Рівні, де помешкання о много дешевші. Конечно бурса також і з сего згяду, що капаши, зложивши свою бурсу, зможуть забрати до неї більшу часті бідніших і красивих учеників.

О. Т. Тиміньський заявляє, що він ніколи не відкаже своїй підмоги і помочи в так важнім для народа нашого ділі.

Тов. Шлемко висказує свої спостереження в сій справі в той спосіб, що наш простодушний а тим більше збіднілий Гуцул навіть не в стані дати готовий гріш, бо такого в него по найбільшій часті нема, а за те радо дасть він дерева кілька штук або якого иншого матеріалу а місцеві організатори усьпіють се все замінити в гроші і відіслати кудя потреба.

Тов. Роговський висказав при сій нагоді бажане, щоб здібних учеників, які не годні удержати ся самі а в бурсі не мали б вже приміщення, розібрали вижицькі українські патріоти поміж себе по одному і в своїх хатах утримували. В той спосіб практикують Українці у Львові і по инших містах в Галичині і таким чином випроводили они вже чимало убогої молодіжи на завзятих борщах.

О. Тиміньський радить, щоби учительство постарало ся о свою власну бурсу, де б мали приміщене учительські діти. До випроводження в жите того діла і виділу краєвий і вишній інституцій радо б поспішили з помічю. Центральну бурсу належало б заложити в Чернівцях, а в містах, де є гімназії, позароководжувати філії. Такі бурси віддали б учительству чималу прислугу.

Перед приступленем до вибору нового виділу подякував тов. Шлемко в імені зібраних дотепершній старшині за єї труд і вмиле проваджене товариства. Зібрані прийняли сю заяву товариша висказану в їх імені з вдволенем. Внесок тов. Шлемка о уділене абсолютній уступаючій старшині перейшов одголосо. До нового виділу увійшли отсі члени товариства: Михайло Дашкевич яко голова, Петро Шлемко яко заступник голови, Николай Галба касиєр, Антін Маморик писар, Мильтіяд Брага яко контролор а Теофіл Роговський і Іларий Завадюк яко заступники виділових.

Опісля прочитав тов. Шлемко реферат під заголовком: „Чи може добрий учитель жити в належній згоді з сьвіщенником, председателем ради шк. місцевої і двірником в одній громаді“. Реферат сей викликав у зібраних дуже миле вражінє, а на просьбу тих же відступив п. референт его на власність тов. „Рускої Школи“ в П. Старшина товариства з огляду на гарні в тім відітні порушені гадки, порішила випечатати в часописі.

Відтак поставив ще тов. Шлемко отсі внесеня: 1. Хвалні збори зовольте ухвалити: Просить ся високу п. а. раду шкільну кр. постарати ся, щоби ради шк. місцеві, які є формальною перешкодою в розвою шкільництва, як найскорше знесено.

2. Зібране учительство домагає ся знесеня тайної кваліфікації учителів інспекторами.

Обі резолюції зібрані прийняли. Внесок тов. Мандрика: Взиває ся компетентні власти і міродайні круги вже по сотий раз, щоби шкільництвом в горах більше заохічували ся і постарали ся вже раз о як найскорше креоване шкільних філіялок, а де можливо самостійних шкіл одголосо прийнято.

Позаяк ніхто більше до слова не зголошував ся, а порядок денний як сїд вчершано, закрав п. голова тов. Дашкевич збори, дякуючи присутним за їх живу участь в нарадах і вівзав всіх членів до інтензивнійшої праці коло піднесеня товариства. Місто критикувати кожного, сварити ся дурно та розбивати головою мур, тихою працею покажемо нашим низовим товаришам, що ми хоч від сьвіта відняти і хоч нас є менше чим по других філіях, всемімо більше зробити для добра цілого нашого громадянства.

Старшина:

М. Дашкевич
голова.

А. Мандрик
писар.

НОВИНКИ.

Чернівці, 16. липня 1908.

Особисті вісти. Краєвий інспектор д. Омелян Попович повернув з відпустки.

Іменоване. Міністер рільництва іменував о. Ю. Калінюка, пароха в Припачу своїм офіціальним референтом про стан засівів і політків на громади: Припиче, Бабин, Киселів, Бобівці, Веренчанка, Кадобівці, Звиниче і Лука.

Довіре для посла Василька. Виділ „Товариства руских православних сьвященників на Буковині“ постановив одголосо по причині закидів, зроблених послові Васильку непокликанім чужим послом, висказати своє обуренє і запевнити посла Василька о не обмеженім довірю за его мужнє заступство в інтересі церкви і нашого народу.

Видача посла Ончула. Комісія посольської нетиальности порішила одголосо выдачу посла Ончула у всіх трох случаях.

Рада для піднесеня промислу. Міністер др. Гесман іменував посла Николая Василька на три літа членом ради для піднесеня промислу в міністерстві для публичних робіт.

Ц. к. Дирекция почт і телеграфів в Чернівцях. Запитує ся дорогою, чи і коли дістану відповіди на мою жалобу в справі виплати поштового переказу. Справа датує ся ще від 1907 р., а згадану жалобу вніс я 19. лютого 1908, отже за 6 місяців чей можна було поладити таку справу, як провірене виплати переказу поштового. — *Василь Кіш*, учитель в Рускім Банилові.

В справі віча в Шубранці надіслав нам п. Лагачин отсе писемо: Я післав до газети „Bukow. Volksblatt“ сиростоване на підставі § 19, а тут хочу дещо навести, якими підліми средствами воюють вороги проти віцемаршала Стоцкого. В ч. 44. „Bukow. Volksblatt“ з 12. липня с. р. під заголовком: „Aus Szubranetz wird uns geschrieben: наведено видумані брїхні против віцемаршала Стоцкого, що відбув на сьв. Поана своє посольське справозданє в Шубранці. Від початку до кінця дописи нема ані критики правди. Дописуватель або не був на зборах і хтось назмисне оповів йому таку брехню або був і тоді сьвідомо допустив ся підлоти. Неправдою є, що на привитане віцемаршала Стоцкого явили ся всі Жиди і 21 мужиків. На справозданю було кілька сот людей і все місцеве учительство. На чейтє послови зроблено триумфальну браму і зариджено, щоби на привитане посла стріляли з мотрірів. Перед входом до канцелярії громадської привитав посла господар Петро Мустєца хлїбом і соєю. До президії вибрано мене і Петра Мустєцу. Удїлено слово пос. Стоцкому, який говорив поперх 2 години і всі присутні дуже уважно слухали. Натягнув у своїм справозданю на президента краєвого банку Луну, на его господарку в краєвм банку. По скінченю справозданя віцемаршала Стоцкого, забрав я слово і спитав ся всіх присутних, чи вони із справозданя із праці їх посла задоволені і чи висказують ему довіре? Всі підіймали руки і згодили ся, щоби послови висказати довіре. Против сего не підіймав руку ніхто. — Яко председатель зборів: *Проніа Лагачин*, надучитель.

З Гіту пишуть нам: Нема села на Буковині, котре б так економічно підупало, як Гіт, (село Гуратуморського повіту). Гадав би дехто, що вина тут постороні самих селян, що вони з лінивства так підупали; та се була би велика кривда для них. Дома рідко можна застати мужика, бо багато поля не має, а то що посїдає управляє звичайно его жена. Сам їде або „у сьжні“, або яко фігурант ходить з інжїнерами, а як тут не найде занятя, то пре его біда до Америки та до инших країв. Так скитає ся наш мужик по чужині за зарібком, та чи доробить ся чого? Ой ні. Ті кровавим потом набути грошенята заледви вистарчать ему на удержанє „Божї благодати“, себто на удержанє своїх доточок, та на поладженє своїх щоденних потреб. Тому не дивота, що Русин в сих околицях дає ся так скоро румунізувати, бо він остаточно чужє ся приневолює, іти за кличем того, котрий обіщеє ему фальші та ліпший добробит, а о національність ему тоді очевидно байдуже. — Сим вказали ми нашим щирим заступникам на нашу неміч і на чім она полягає, та сподїваємо ся, що вони усьнуть єї по змозі, коли ми самі подамо їм потрібне до того средство. — З Гітом граєничить добро Роман, що належить до гр. ор. рел. фонду. Ті поля винаймали до тепер все Жиди. Тому удаємо ся з просьбою до Вас, наші щирі заступники, щоб Ви обстали за нами та допомогли нам в тім, щоб ціле село без виїмку могло винаймати згадані поля, себто „Роман“, бо годі нам дальше блукатись за зарібком по чужинах, що з певністю доведє би нас вкінці до цілковитой економічної руїни. Звертаємо ся передовсім з просьбою до Вп. п. посла Семана, котрому вже відомі Гітські обетавини. — *Юрій Думак*.

На фонд ім. Олени Січинської зложили дальше на руки п. Г. Гордого в коронах: Лєсь Гринюк замість телеграми на вінчавє п. Колцуняківної 1, Никифор Єремійчук 1, Дякович 0-50, Сельв. Казимір 1, Петро Когут 0-50, Евг. Циганюк 0-30, Іля Войчук 1, П. Паранюк 1, Юр. Кушнірюк 0-50. Разом 6-80.

Народний фестин в Банилові волоскім. Чтальня „Рускої Вєсти“ в Банилові волоскім (в Полянках) устроює в неділю дня 19. липня с. р. народний фестин. Програма фестину сїдуюча: 1. Привитанє гостей. 2. Сьпів і деклямації. 3. Народна забава з танцями. Початок о год. 1-ій по пол. В разі непогоди відбуде ся фестин сїдуючої неділі. Волоский Банилів село ще недавно з переважним руским населєнем, підпадо згодом румунізаторській діяльності волоских шовіністів. Все так істнує там поважна часті Русинів, яка завзято бореть ся проти волоскої експанзивности. Недільний фестин має бути рускою манїфєстацією в Банилові волоскім, протє було б вказаним, щоб туди зіійшло ся як найбільше нашої інтелїгенції.

Замах на залізничний поїзд виконано на лінії Львів-Янів. Пригода стала ся у віддалі 8 клм. від Львова, при дорозі до Янова. Залізничний шлях їде тут по гостиниці і в місці катастрофи робить лук. Чотири хлопці з Рясни польскої, 6 літний Йосиф Пешко, 7-літний Тома Пешко, 8-літний Станіслав Пешко і 9-літний Станіслав Пешко, що пасли худобу, витиснули з містка дві дубові дошки і положили їх здовж шин. Одну з них колєса локомотиву перетяли здовж,

але друга сильнійша спричинила вискоченє колєс із шин. Локомотива силою розгону бігла по порогах ще з яких 10 метрів, а потім на скруті завалила ся боком в глибокий рів. За локомотивом вискочили із шин поштовий вагон і кілька дальших особових возів III-ої класи. Поштовий віз унав на машину і зовсім розгорушив ся. Сїдуючий віз III. класи лише в часті знищений. В тім возі в першій переділці сїдів Йосиф Вар, ученик VI. кл. гімн., син властителя антики з Янова, що їхав з батьком на весіле до Львова. Стовчаки поштового воза ударили в стїну сусїдного воза і вломали їй та прядушили між дошками а лавками обі ноги учен. Бара. Одна нога зломала ся в однім місці, а друга в трох місцях і буде треба їй відіяти. Зпоміж инших подорожних ніхто не потерпів калїцтва, але багато осіб дізнало перових потрясєнь. На щастє тим поїздом їхало лише около 30 осіб, майже всі в останніх вагонах. Трохи потовк ся також топник на машині Антін Черняк, котрий виснажуючи з машини унав в рів. Машинїст вискочив щасливо, заки локомотива впала до рова. Вчєра витягнено вже локомотиву і спритано розторочєні вози. Локомотива є меньшого типу, який уживає ся на локальних залізницях і має назву „Потоцкий“ та означєна числом 13. Недільний замах се не першина на шляху Львів-Яворів. Від минулого року повторяють ся на тім шляху атентати на особові поїзди. На поїзди, головнїж на кондуктора ведучого машину снадає часто град каміня. Раз було так, що пастушки стрїляли до поїзду з пістолетів. Недавно одєн пасажир потерпів тяжку рану від удару каменем в голову. Всі ті напади се має бути меєг за те, що горік поїзд переїхав одну дитину. Так чи сяк а все те сьвідчить про велике злічїє мешканців Рясни польскої. І знов польска прєса пише про се дуже холодно-кровно та ані в гадці їй фантазувати з того приводу про якєсь гайдамацтво. Очевидно, бо Рясна польска се мазурска колонїя, дарма, що вславила ся на цілу околицю своїм забїяцтвом. Карно-судові акти можуть сказати багато про морди і злочини, які в тім селі на дєсьнім порядку. Ну, але то є інше... Згаданих винувників вєслідила жандармерия і передала родичам до покараня, бо задля їх низького віку не можна потягнути їх до судової одвічальности.

Оповістки, іменованя і т. п.

Греко-православна висша школа дївоча в Чернівцях. Вписи до класе вищих відбудуть ся 1. і 2. верєсєня 1908 від 8. до 12. години рано і від 3. до 6. години по полудни. Вписи до висших класе зачинають ся 4. верєсєня по полудни від 3. до 6. години і на 5. верєсєня від 8. до 11. години рано. Іспити до I-го року вищих класе відбудуть ся 5. верєсєня о 3. годині по полудни. До вписів в виші класи потрібно взяти посїднє сьвідєцтво і метрику. Плату шкільну зовсім не платить ся. — *Гр. ор. висша школа дївоча в Чернівцях*.

До „Сїчий“ черновецького повіту. Повнові повітові сїчові наради відбудуть ся в неділю 26. липня в шкільнім будинку у Новій Жучці о год. 2-ій по пол. Просимо вислати доконче відпоруčníків на наради. Кому дорога сїчова справа, повинєн явити ся на нарадах. Гарзд! — *Старшина „Союза Сїчий“*.

Подаємо до відомости, що від нині буде що дня отворєна кругольна „Народного Дому“ від пів до 6-ої до 10-ої год. вечєром.

Із штуки і літератури.

Послїдний репертуар львівського руского театру в Вижицях. Сала власна (в огорді п. Фріста). В суботу дня 18. с. м. перед послїднє представленє „Жиди“.

В неділю дня 19. с. м. послїднє представленє „Наймичка“ народний образ в 5-ох діях зі сьпівани і танцями Карпенка Карого.

„Польский і руский революційний рух і Україна“ стор. VIII. + 200. Ціна 3. кор. Михайла Лозиньського найліпше замовляти у автора Львів, ул. Гавєнера ч. 14., бо тоді не платить ся перєсплки і дістаєть ся як безплатний додаток працю того-ж автора: „Марке-Енгельс-Лібкнехт. Про відбудованє Польщі“.

РУСКА КАСА

тов. зарєєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрєцентує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%₁₀₀ виєсєне 2 К. — Родились! Хай клич „свій до свого“ відібе ся годєсьним відгомоном по цілій Буковині і най кожний, що почувє себе щирим патріотом-Українцем складає свої оцадноєти в „Рускій Касі“.

Прїжднуйте нам нових члєнів! Дирекция.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ сторони 40 К., $\frac{1}{8}$ сторони 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К., 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошенія редакція не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленнях, значний спуск.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. під слов.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові.

приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна вожду вкладку назад відібрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покриття дахівками на 5 проц. Силату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах підрічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кожних 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183.—	К	позички уділені	3,410.684.—	К
уділи членські	234.398.—	„	цінні папери	130.452.—	„
ф. резервовий і інші	46.842.—	„	льовації	182.206.—	„

Купуйте землю при парцеляціях.

Канцелярії в домі „Дністра“ ул. Руска ч. 20.

Канцелярії отворені перед полуднем від 8 до 2 год.

Загальні збори каси пож. і щадн. для громади Рівні, відбудуть ся дня 24. липня с. р. з отрим днівним порядком: 1. Прочитане протокола з попередних загальних зборів. 2. Справоздане старшини за діловий рік 1907. 3. Вибір нової старшини. 4. Вилісоване одної третини старшини ради надзорчої і доповнюючий вибір других членів на їх місце. 5. Вільні внесення. Старшина.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“ аптикара др. Ю. Францова в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирани против всяких ревматичних болю, простудження, ломаня костей, плечий гістця і нервових недуг. Просту уважати на напис „Nervol“ і не приймаати інших „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. Тисячки листів з подякою. — Вислака 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медичинальний Стерншуса.

19 (—)

Свій до свого!!

Виказ діловодства „Рускої Каси“ в Чернівцях.

За місяць червень 1908.

	Стан з поч. місяця		Збільшилось		Разом		Зменшилось		Стан з кінц. місяця	
	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.
Число членів	1342	—	5	—	1347	—	7	—	1340	—
Конто паїв	123108	28	420	80	123529	08	1809	60	121719	48
Конто резервового фонду	25358	69	10	—	25368	69	—	—	25368	69
Конто щадничих вкладок	273274	88	18076	68	291351	56	6838	93	284512	63
Конто реєскомпту	735762	—	47549	44	783311	44	113506	44	669805	—
Конто векслів	912590	—	106243	—	1018833	—	111548	—	907285	—
Конто довжних запнеів	209972	14	—	—	209972	14	935	75	209036	39
Конто відсотків	21835	69	3754	04	25589	73	458	50	25131	23
Конто відсот. від вкл. щад.	123	31	6498	83	6622	14	—	—	6622	14
Конто провізій	4060	41	169	30	4229	71	—	—	4229	71
Конто адміністр. видатків	2231	54	140	39	2371	93	—	—	2371	93
Конто платні	2533	30	536	66	3069	96	—	—	3069	96
Конто чиншу	335	—	288	—	623	—	—	—	623	—
Конто інвентара	1000	—	—	—	1000	—	—	—	1000	—
Конто про diversi	589	59	20	—	609	59	40	20	569	39
Конто дивіденд	6541	10	—	—	6541	10	476	—	6065	10
Конто страт і зисків	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто каси	55953	04	182504	21	238457	25	236816	35	1640	90
Податки	1839	21	—	—	1839	21	—	—	1839	21
Конто ріжних паїв	5652	50	—	—	5652	50	—	—	5652	50
Фонд пенсійний	2878	58	—	—	2878	58	—	—	2878	58

Чернівці, 1. липня 1908.

Др. Стефан Смаль-Стоцкий.

Смайдите свої ощадности в „Рускій Касі“. Від вкладок платимо 5 процент.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“ можна купити у всіх Філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“, в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Свій до свого! + Свій до свого!

129 8—8 н.

Братя родимі! Кого то ми своїм кровним потом не годусмо?! Всякого ворога Християнства! Гандель і промисл в жидівських руках, а ми Християни все позаду. Тож і іконами свяятих на сором наш, жиди гандлюють! Проте заложив я торгівлю свяятих ікон і у всіх церковних річях як: Хрести, Хоругви, Молитвенники, гарні Ікони з Росії з Києвопечерської Лаври, олійні друни і на полотні, артистична чудова робота і т. д. усе, що тільки для християнського нашого обряду потрібно. Приймаю також репарациї.

Моя торгівля знаходиться в ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА ч. 22.

Порукаючись власним агладом, остаю в пошанам

М. Сторожинський і Кле.

Стремління моє: ретельно і точно обслужити кожду партію. Замовлення з провінцій виконують ся швидко.

ЛІТНИЙ ПОБУТ!

В Ревні, 10 кіл. від Черновець, можна винайти гарну хатинку, що складає ся з одної кімнати і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мін. ходу. В поблискості ліс. Близші інформації подає Григорій Пігуляк, учитель в Старій Жучці.

Склад галантерейних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.

Телефон 301.

в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3.

Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мужеске

Черевики і всякого рода Сандали

кнайпа і Лямана в ліпшій гатунку

Великий вибір

БІЛЕ всякого рода

в добрім гатунку і виконаню

річий до подорожи в найліпшій гатунку по низьких цінах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає: Ір. Строїч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 ер.,
на пів року 16 ер.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 ер.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 ер.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламаційні неопечатані візні від порта.
Рукописи звертає редакция лише на попе-
редній застереженем і залученем належ-
ності почткової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Польско-росийське примиренє.

Не було для нікого тайною, що „вєсєславянську“ конференцію в Празі, яка власне тепер відбуває свої наради, скликано передусім задля польско-росийського порозуміння. Були в тім не тільки особисті рахунки головного агента „вєсєславянського братання“ п. Крамаржа, який зручним вихиснуванем ситуації радби підпрєпарувати своє політичне, в останнім часі сильно захитане значінє; тут були також деякі дані загальнішої натури: а власне антинімецька течія в росийській суспільности, скріплена особливо від з'їзду царя з королем англійським в Ревлю, та усе більше зростаюча ненависть поляків до Німців, головнє від часу ухвалення законів о вивласненю. Отся антинімецька струя звєла до купи двох доси непримиримих ворогів під дахом їх спільного приятеля Чеха. Таким чином „вєсєславянська“ конференція в Празі являєть ся передусім антинімецькою демонстрацією, дарма, що вої учасники та інтересована прєса заперечують не лиш єю тенденцією але й взагалі політичний характер з'їзду.

Ча спільна чєско-польско-росийська ціль: задемонструвати проти німецької експанзії доведе справді до польско-росийського примирєня, се друге питанє. Хотівши на него відповісти, треба взяти під увагу не стільки добру волю одиниць хочби й провідників партій, скільки настрої широких мас та без числа інших економічних і національних чинників, що мають в таких справах далеко важніше коли не рішачє значінє. Отже можна дуже сумнівати ся, чи відносини між польскою і росийскою суспільностями уложити ся так, зглядно можуть уложити ся в недале-нім часі, щоб вийшла з них дорога до примирєня. Навпаки, і національний характер і традиція і теперішнє положєне обох сторін говорять дуже проти сєго. Правда, відповідний напрям політики може з часом сотворити потрібні умови — та чи воля до такої політики істнує справді у провідників? До тепер падали на конференції дуже гарні слова, але хто знає, що в політичній житю перша річ інтерєс, той

лиш з трудом дасть ся переконати про їх щирість. І Росіянам і Полякам і Чехам треба було задля скріплєня власної позиції удавати „примирєнє“ — і от вам розв'язка цілої справи.

Українські представителі, як відомо, не беруть участі в конференції. Де знаходять ся національні відступники а Іа Дудикевич, Глібовицький та и., там для нас не може бути мієля: де „гоять ся“ відвічні вороги і грібокопателі нашого національного розвитку, там наша присутність була би хибя іронією над нами самими.

Закон о винагородах для родин резервістів.

В попереднім числі подали ми полєкші, які правительствє признає в заміну за підвищенє контингенту рекрута. Находить ся між ними закон о винагородах для родин резервістів покликаних на вправи, ухвалений в останніх днях. Подаємо його задля важности в коротких витягах

Що йно ухвалений закон складає ся з 12 параграфів. § 1. постановляє, що до відшкодованя має право родина жовнірів, котрі належать до нечинної армії, покликаних до військових вправ, і родина жовнірів, призначених до доповняючої резерви, коли ідуть до військової муштри; але право се признає ся родині тільки тоді, коли її утриманє головнє залежить від зарібку покликаного. До родини зачисляє закон жінку покликаного, його діти правесні та його батьків. — § 2. постановляє, що родина покликаного не має права до відшкодованя, коли він і підчас військових вправ чи муштри побирає свою платню чи за службу, так що він в тім часі не має жадного убутку в доходах. — § 3. означає висоту відшкодованя; має воно рівнати ся половині звичайного поденного зарібку звичайного робітника в тім судовім повіті, відки походить покликаний. Висоту того зарібку стверджує староство. — § 4. постановляє, що час подорожї до місця замешканя вчисляє ся також до того часу, за котрий родині покликаного належить ся відшкодованє. Коли покликаний в часі покликаня пробував за границєю, то його подорож на вправи чи муштру числит ся від граничної стації. Коли покликаний без власної вини занедужає підчас вправ чи муштри, так що він не може на час вертати до дому, то весь час його недуги аж до пово-

роту до дому вчисляє ся до того часу, за котрий родині належить ся відшкодованє. — § 5. постановляє, що лише сам покликаний має право зголосити ся о відшкодованє для своєї родини. Він має також назвати того з поміж своєї родини, котрому відшкодованє має виплачуватись; коли назве кілька осіб, то має також подати, як розділяти поміж них відшкодованє. Власть адміністраційна не має жадного впливу на те, як відшкодованє має розділяти ся між управнєних. — § 6. каже, що покликаний має устно або письмєнно зголосити ся о відшкодованє для своєї родини до тої політичної власті, через котру дієтає звизавє до вправ чи до муштри. Зголошуватись можна ще й в чотирь тижай по окінченю вправ чи муштри. — § 7. Про право до відшкодованя рішає староство а в разі рекурсу кр. правительство. — § 8. Коли покликаний завчасу зголосить ся о відшкодованє, то має виплачувати ся управнєним що тижня наперед. — § 9. Призначєні відшкодованя не підпадають ніякій екскуції ані фантованю. — § 10. На жаданє політичної власті мають громади обовязок помагати при виконуваню сього закону. Так само каси хорих є обовязані на жаданє політичних властей давати пояснєня, потрібні до ствердження права на відшкодованє або до виміру його висоти. — § 11. постановляє, що всі поданя, протоколи, рекурси і повиктованя в справі сьх відшкодовань є вільні від стемпалів. — § 12. постановляє, що сей закон входить в жєтє зараз з днем 1. серпня с. р.

О спростованю карти власности що-до лісів і толік громадських і сервітутових на Буковині.

Написав: др. Василь Дугчак.

Передусім кілька слів про ціль і задачу сєї розвідки.

Вихідною точкою був для мене закон з 11-го грудня 1906 взд. ч. 246., котрим унормовано спосіб ревізії книг ґрунтових. Ціль наведеного закона двояка. По перше: має він справити в ґрунтових книгах теперішній образ річевих відносин правних на недвижимостях відповідно до їх дійсного стану. По друге: увільнити мужицькі господарства від пут, які на них вложив крамарський, чи радше лихварський капітал за допомогою мнимої (фіктивної) співвласности.

Василь. Моя ти рибонько, моя утіхо, моя ти ясне сонечко!

Горпина. Справді? Мабуть таке ясне, що аж в очах темніє!? Тобі усе тільки аби цілувати ся, та голубити ся; а й не знаєш, що завтра либонь, якесь мене горе чекає? А казала тобі скільки разів, утічемо, та нишком і звінчаємо ся, а ти все: „Вою ся! бою ся!“

Василь. Завтра жде нас може щаслива доля, а не лихо! Завтра, як то кажуть: бабка ще на двох ворожила!

Горпина. Як? що таке?

Василь. А таке, що ось я підвів таку машину, що твій батько і Кукса, мало з радощів не подуріли!

Горпина. Яку машину?

Василь. А що цікаво? От ти казала мені раз по раз, що я полохливий і несмільливий, — ану, нехай хто смільливий таку штуку вигада!

Горпина. Та кажж бо швидше, що таке?

Василь. Кортить? Отже й не скажу.

Горпина. Скажи, а я тебе поцілую.

Василь. Еге! тепер вже й: „поцілую“. От ти все казала на мене, що я полохливий, та несмільливий!...

Горпина. Ну! на те, щоб кого одурити, не великої хвальбости треба.

Василь. Еге, розкажуй! Ну, тай штуку-ж буде! (Ріжєть ся).

Горпина. Та чогож то ти так радієш?

Василь. Як, чого? Я вже знаю чого! Як тільки діло піде й до кінця та... тепер почало ся, тоді ти певно мовиш: „деш!“

Горпина. Буду твоя? А як я ще може за тебе не підю?

Василь (з лязом). Як? Там твоя...

Горпина (кімчить). Вожила ся, що підю, так щож? А тепер от не хочу, не хочу, тай тільки.

ПЕРЕХИТРИЛИ

або

Пошились в дурні.

Шутка оперетка в 3 діях М. Л. Кропивницького.

(Дальше.)

II. Дія.

Левада. — Верби і лози, річка. — Через леваду переїзав. — Ніч.

Вихід 1.

Горпина (виходить і розглядаєть ся). На сиду батько заснув! Чого се він такий веселий повернув ся з вечірні? мало не танцював. „Одягай ся, каже, завтра в найкращу одєжу, та сподівай ся до нас дорогих гостей!“ Яких? питаю. „Сама побачиш!“ І довго щось таке натякає, але я не розібрала нічогосінько. Все якісь шуточки, — аж обрид мені. Ледве, ледве поклав ся спати. Я, щоб заповнити себе, чи й справді заснув, взяла соломинку тай полоскотала його по лицю, а він хочби тобі вусом моргнує, хропе!... Що се, ні Антона ні Оришки нема, і Василь десь запропав-стив ся?

Там за ґайом зелененьким

Врала вдова льон дрібенький (і т. д.)
Щож се й справді ні... мій лось
аж ніби сумно сидіти. Гу-гу! Та
щож се й справді Василя так довго нема?
А може де... будь так притаїв ся, та дожидає
моєї вістки. Чудний парубок! Кажу: „Як
часом я, не відкликати му ся на твій голос,
то значить, що хтось за нами зорить; тоді

м'явкни, як кітка і я сараз явлю ся!“... А ну-ну, чи відкликнєть ся? (Сьїва). М'яв-м'яв-м'яв! Ні не чути!

Сьпів ч. 7.

Де ти миленький?

Василь. М'яв, м'яв, м'яв!

Горпина (говорить). О, відкликнєть ся!

(сьїва) Голуб сизенький!

Вихід 2.

Василь і Горпина.

Сьпів ч. 8.

Василь (спрадаєть ся левадою).

Я тут, Горпино,
Я тут, рибчино,
До тебе лину
Моя єдина.

Разом:

Як мені любо
Серденько моє,
Якж ми щасливі } bis
Тепер обоє.

Горпина. Без тебе, серце,
І сьвіт не милий!

Василь. Мійому коханню
Не має міри.

Разом:

Як мені любо,
Серденько моє,
Якж ми щасливі } bis
Тепер обоє!

Отже друга задача ревізії є властиво першою пробою відновлення земель, отже одним з найтрудніших питань земельної політики. Друга за те, себ-то діяльність місцевого комісара в цілі справлення образу відносин правних на нерухомостях, є чисто юридично-технічного характеру і розпадається на дві частини: на поділ тіл гіпотечних (§§ 6—11 тамже) і на справджене їх впису на карті власності (§§ 28—31).

Я не сумніваюся, що локальний комісар на Буковині, справджуючи карту власності, матиме трудну задачу. Бо й справді: розслідити ті незвичайно замотані відносини посідання й господарювання на толоках і лісах — (після нової термінології буду називати їх „альпами“) — котрі відповідо до свого господарського призначення спільно уживаються, а потім відносини правні, що служать їм за основу, — убрати в певну форму після постанов о ґрунтових книгах — це не легка задача.

Моя розвідка має отже на меті причинити ся хоч в дечім до роз'яснення наведених відносин правних і до осудження, як дуже важкою, але разом з тим трудною при їх усталенні є діяльність комісара для ревізії ґрунтових книг.

I.

Передовсім треба згадати собі, що правні основи нинішніх відносин посідання й господарювання на „альпах“ корінять ся в розвитку і втворенню сільського і громадського устрою, що почав ся з прилученням Буковини до Австрії, то є від 1775. Аби проте добре зрозуміти правні відносини на буковинських „альпах“, треба узгляднити той сільський і громадський устрій.

В часі прилучення Буковини, яка мала тоді найвище 80.000 мешканців, находила ся земля, призначена під хліборобську управу, по найбільше у власності єпископів, монастирів і бояр. Сі власники по стародавнім звичаю відпускали землю підданим мужикам на пожитковане.

Але така роздача землі не відбувала ся для кожного господаря з окрема, лише громадам. З просторого справоздання ген. Сплені довідуємо ся іменно, що на Буковині „власники землі виділює спільно цілій громаді кусень землі“ і доперва громада призначає з того т. зв. „громадського стану посідання“ поодиноким господарям ґрунта на пожитковане.

При тім громада лишала в постійнім посіданню господарів лише хати і лежачі при них городи, так зв. „левади“. Частина громадського поля, призначену під управу рілі, ділили громадські суди, зложени з двірника і присяжних, періодично між поодиноким господарів.

Натомість потрібні для пшечання худоби пасовища лишали ся неділені. Їх уживали всі піддані спільно, під надзором наведених сільських урядів.

З лісів же, що майже без виїмку находили ся в посіданню панів, мав право користати кождий підданий з особна і то зовсім свobodно і дармо. Лежало се в інтересі панів, яким треба було корчувати ліси.

Отже господарські відносини змінили ся в своїй суті під австрійським зарядом, особливо від 1. па-

долиста 1786, коли управу Буковини передано галицькій губернії.

Вже двірський декрет з 24. лютого 1787 постановив, що земля, яка 1. падолиста 1786 находила ся в уживанню мужиків (рустикальна земля), має остати ся виключно при мужиках. Втягати її до панських (домінікальних) ґрунтів було законом заборонено.

Наслідком сего рустикальна земля була забезпечена перед експанзивними заходами панів. Але відносини посідання поодиноким мужиків остали ся безвідрадні як і давнішні, бо двірський декрет зовсім не тикав ся ґрунтової спільності.

Сю спільність на пільних ґрунтах, котрі часдо-часу розділювано, знесено доперва найвищою резолюцією з 24. жовтня 1835. Від тепер стара ґрунтова спільність, яку регулювали колись громадські суди, остала ся лише на пасовищах, котрих до того часу уживали виключно піддані мужики.

Права поодиноким мужиків уживати таких пасовищ, що находили ся в підвласності т. зв. рустикальних громад, мали до знесення підданства, т. є. до р. 1848, лише приватно-правний, ніколи публично-правний характер. До того часу були іменно рустикальні громади лише особливо з'організованими, приватно-правними союзами підданих. Публично-правні управління, т. зв. юрисдикції найнижчої інстанції, прислугувала виключно власності ґрунтовій (домінії).

Але вже тут мушу з повним натиском зазначити, що такі пасовища не були зовсім просторі і тільки виїмково находили ся в посіданню німецьких або малярських сільських громад, утворених через колонізацію, або врешті таких сіл, що були дуже значно віддалені від панських дворів.

З правила уживали пасовищ і двори і піддані мужики спільно. Сей спосіб уживання, що в часі знесення підданства став ся нормою, повстав таким чином: Наслідком розширення власного господарства здобули двори сівпосідання на пасовищах, котрих до того часу уживали виключно мужики; з другого боку зростає число мужиків не в силі помістити ся на пасовищах рустикальних громад задля їх невеликого простору, мусіло уживати панських пасовищ на правах сервітуту.

Натомість право підданих хиснувати ся панськими лісами, завнало під австрійським панованням наслідком уложення правних відносин лісових дуже значного обмеження.

Аби зупинити спустошення лісів, знесено 1786 свободне й необмежене право рубання дерева. Підданим застережено тільки відповідно до лісового уставу з 20. вересня 1782 право вивозити з ліса в зимі дві, а літі одну фіру топлива тижнево. Крім того мали вони право брати з ліса конечно потрібний в господарстві матеріял будівельний, але тільки на припоручення зверхности. За отєї правом прислугуючі користи мусіли піддані платити певні суми грошеві, або — як звичайно бувало — відрубляти їх.

Всі начеркнені отсе „пожитковані альпами“ основували ся без виїмку на засаді, яка корінплася в суті станового укладу суспільности; а іменно,

що управління до дотичних користувань не прислугують особам яко таким, але тільки в характері посідачів і власників певних посіlostей підданчих („хатних осіlostей“), отже мусить поступати ся з ними лиш яко з правами річевими. (Realrecht).

II.

Перейдім тепер до розбору особливого, революційного 1848 початого повстання громадського устрою та громадського господарства „на альпах“ на Буковині.

Як відомо, патент з 7. вересня 1848 увільнив мужицку землю від підданих повинностей і видвинув мужиків на повних власників і господарств, які до того часу посідали; удержане їх в незміннім виді заповучене було аж до 1868 закауом поділу і особливо порядком наслідства. Натомість властиві лісові і пасовищні сервітуту, що прислугували підданним на панських лісах і пасовищах патент поки-що задержував в повній силі.

Той сам патент зніс дальше також юрисдикцію домінії, в слід за тим державний закон громадський з 17. марта 1849 взд. ч. 150 утворив з осель обнятих катастроальною громадою разом з посіlostями панів і резешів особливо публично-правні тіла області, то є автономні політичні громади з власним і порученням обсягом ділання.

Сі політичні громади на Буковині, з яких описав давні панські посіlostи відділили ся яко особливі обшари двірські, не мали одначе після постанов закона права розпоряджати ся ані управління посіlostями положеними в їх територіях; навпаки, § 26. тамже виразно зазначив, що річі, які належать до певних клас членів громади, не мають уважатися власністю громади.

Політичним громадам, до яких належали тільки члени з правом приналежності і почетні громадяне, оставлено в правно-маєтковім згляді отже лише заряд тими річами, що находили ся в їх приватній власності.

На диво, ані сей закон громадський, ані всі пізніші не містили ніяких постанов про правно-маєткову основу політичних громад. Наслідком сего що-до тих громад, до яких належали самі колишні піддані господарі й халушники, втворила ся дорогою звичаєвого права засада, що „альпи“ колишних громад рустикальних становлять приватну власність новоутворених політичних громад, котрі мають призначити їх для ужиткованія членів громади, иншими словами мають заряджувати ними яко добром громадським.

Наслідком сеї засади права пожиткованія, що їх до того часу мали на альпах рустикальні посідачі, стратили свій приватно-правний характер; як слідє з § 22 букв. б. тамже, піднесено їх до ряду публично-правних претенсій, випливаючих з членства в громаді; виконуване їх могло відбувати ся тільки в межах домашної і ґрунтової потреби управленого члена.

Василь (з разу не може промовити). Так ти мене... Горпина. Ану заплач! Чогож ти не плачеш?

Василь. Так ти ось як? Так ще хочеш, щоб я й заплакав? Так не дїждеш ти сього!... Пращай Горпину, тількиж ти мене й бачила!... (Пішов).

Горпина. Василью, Василечку! Постривай бо, верни ся! Ще може й справді в ріку кинеть ся, або на шляді повисне! (Побїгла).

Вихід 3.

Дранко (сам).

Дранко (вибіває з дубиною). Чув я, чув своїми вухами, що отут вони сьївали! І що то Антін з моєю Горпиною, я готов жменю жукелиці проковтнути. Ну, колиб мені його піймати. (Пішов).

Вихід 4.

Антін (сам).

Антін (виходить). Що воно за знак, що Оришки й досі нема? Вже давненько й сьвітло погасило, а й нема тай нема! (вийма соїлку і грає осалбною, по хвилі). Ну, нехай же вона сьогодні не вийде! Бити му, бігме, бити му! Я не подивлю ся на тебе, що ти богатирська дочка. А може старій ще не спить? Що воно за знак? яка причина, — не розберу?... (грає веселою, по хвилі). Щось неначе ступонить... (придивляється). Вона, їй Богу, вона! (присів за корчем) Вачу, не зрадила!

Вихід 5.

Антін і Оришка.

Оришка (іде пологливо). Отже, далебі, нема його! Може розгнівав ся, що я так довго не приходила, тай пішов? Колиж батько й досі не опята!

Сьпів ч. 9.

Де ти Антоне,
Мій ти соколе?
Прибуди хутенько
Моя серденько!

Антін (підійшов).

Я тут Орнєю,
Я тут рибчиною,
До тебе лину
Моя дівчино!

Разом.

О, як же люблю!
Серце забилося
Як мої очі
З твоїми стрілись!

bis

Оришка. Пригорни-ж щиро
Свою кохану.

Антін. Моя ти доле
Мій ти талане.

Оришка. Без тебе, орле,
Сумую дуже

Антін. Тепер про горе
В двох нам байдуже!

Разом.

О, як же люблю!
Серце забилося
Як мої очі
З твоїми стрілись!

bis

Оришка (по сьїві). А що, ти дуже гнівав ся, що я так довго баряла ся?

Антін. Тепер вже прохолонуло!

Оришка (сьміється). А дуже кипіло?

Антін. Як у печі!

Вихід 6.

Тїж, Горпина і Василь.

Горпина (підкралась до них). А птрр! Оришка (налякана). Ой, леле!

Антін. Се Горпина дуріє!

Горпина (тигне Василя за руку). Люде добрі! подивіть ся на цього сича! (реоче) Чи ви його бачили коли таким?

Антін. Що це з тобою, Василю?

Горпина. Вони, бачите, розгнівали ся, що я з ними пошутковала. Ну-ж бо засьмій ся! (шарпає його) Та засьмій ся бо!

Василь. Ну, та що з того? (усьміхається).

Горпина (алеже в долоні). Таки на своєму, таки на своєму поставила!

Василь. Радій!

Антін і Оришка. Що-ж таке трапило ся?

Василь. Е, сказано: кручена півця!

Горпина (реоче). А таки на своєму поставила! Таки розказав мені усе до чиста!

Василь (сьміється). Колись буде й моя з верху!

Горпина. Дожидай ся! (чуги шелест).

Антін. Мовчіть! (придивляється) Чекайте, щось крадеться ся через леваду.

Оришка. Ой, лелечко, чи не батько!

Горпина. Я не бою ся хочби й батько!

Антін. Тїкайте, дівчата, в корчі! А ти, Василью, йди сюди (дівчата зовоють ся). Як що се твій або мій хазийн, так ми помнемо їм добре боки.

Василь. Ні, краще й ми тїкаймо.

Антін. Дурний! Чого ти боїш ся? Насунемо шапки на очі, то й не пізнає. Приляж! (Прилягають трохи подальше).

(Далі буде.)

Але пізніше громадським законом з 24-го цвітня 1859 вад. ч. 58. допущено до членства в громаді також давшу верству „товаришів громадських“. Щоби і їм уможливити пожитковане громадського добра, постановлено в § 60 і 62 тамже, що право пожиткувати громадське добро не має основувати ся більше на членстві в громаді яко такім, але на особливих підставах правних або на звичаю. Рівночасно обмежено обем пожиткованя громадського добра в той спосіб, що воно не мало вже служити для задоволення цілої домашньої і ґрунтової потреби, але тільки для покриття і в міру домашньої потреби. Решта пожиткованя мала творити ренту для громадської каси.

Отсі не зовсім ясні постанови, що виразно відбивають горячу боротьбу товаришів громади о пожитковане громадського добра, не вийшли фактично ніколи в життя. Незадовго видано іменом державний закон громадський з 5. марта 1862 вад. ч. 18., який ще нині обов'язує, і в сїм законі передано уладжене громадських справ кращому законодавству.

На основі сего закона вийшов обов'язуючий на Буковині від 31. марта 1864 громадський закон з 14. падолиста 1863 в акр. ч. 9. В сїм законі в § 63., якого дословний текст повторяє ся майже у всіх уставах громадських, постановлено дотично пожитковане громадського добра слідує норму: не тільки що до обему, але й що до права участі в пожиткованні громадського добра, має воно відбуватися ся після дотеперішньої не запереченої практики; не вільно однак жадному членові громади, управленому до пожиткованя, потягати з громадського добра більший пожиток, аніж треба до задоволення конечних домашніх і ґрунтових потреб.

На випадок, якби в котрій громаді такої не запереченої практики не було, має рада громадська видати постанови, нормуючі участь в пожиткованні громадського добра. Ту участь можна при тім вчинити зависимою від плачення річної данини, або побіч неї від заплачення одноразового вкупного. Пожиткованя, що остають ся по задоволенні всіх правом прислугучих претенсій, мають впливати до громадської каси.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, 18. липня 1908.

З краєвого правительства. Управитель повітового староства в Гурагуморі барон Густав Ваґнер-Верборн зівстав іменованій дійсним староствою повітовим. — Староста в Вашківцях н. Чер. Адам Штронер зівстав покликаній до правительства, а на його місце управителем вашківського староства назначено правительственнаго секретаря Михайла де Ромашкан.

З ц. н. Управи Руху. Наслідком підмудлення тереу застановлено з днем 17. с. м. цілий рух на ліній Бергомет-Межиброди.

Автентичне представлення гімназійної афери в Кіцмані оголошує в „Czerw. Tagbl.“ директор пан Шпойнаровський. Виймаємо з него що важніше: роздачу свідочств зааспостовано на основі одногодосної ухвали цілого учительства; для вислідження винуватців установлено комісію з професорів під председательством директора, але — як пише п. Шпойнаровський — „конечність формальних і довгих доходжень з боку самої гімназії відпала, бо між тим громадська поліція і жандармерія викрила винуватців і вночі з 4. на 5. видала судові“. Рішучо неправда, мовби жандармерія переводила в учеників домові ревізії і при тім, як донесли деякі газети, найшла революційні брошури. Головний винуватчик не є ідентичний з учеником, засудженим в Стрию на основі неправосильного ще вироку на шість неділь (не кілька місяців) арешту за похвалюване вчинку Сичинського. — До сего додамо від себе: Нам не ходило о оборону чи безкарність винних учеників ані о „напасть“ на п. Шпойнаровського. Ходило нам о те, аби учеників трактовано як учеників, або словами п. Шпойнаровського, аби „конечність формальних і довгих доходжень з боку самої гімназії не відпала“, аби „між тим“ (?) поліція і жандармерія не ставала хлопців вночі і не робила медвежої прислуги слідчій комісії професорів. Ходило нам врешті о те — і се найважливіше — щоби подію, яку дехто старав ся роздуть до розмірів „штатс-афери“, звести до того, чим справді була: до студентської галабурди. А зробили ми се тим більше, бо знали з горі, що всякі наші приятелі тільки й чигають на те, аби хопити оруже проти нас в руки. Що ми не ошибнули ся, міг пересвідчити ся кождий.

Важна пересторога! Знаємо з достовірного жерела, що 200 вагонів томасини з подвійним трикутником на мішках і написами „Garantiert reines Thomasmehl 13—15“ і з другим написом „Thomasmehl garantiert 90%“ сировалина добре знава фірма жидівська, славна вже з карного процесу о обманства навозів

до Штетіна і через своїх агентів стараєсь розпродати переважно у східній Галичині й на Буковині, де рілльня мало ще свідомий о вартості навозів. Як ся фірма продавала навози, доказом хемічна аналіза так позакраєвих стацій досвідчальних як і галицької в Дублянах, котрі виказали зміст квасу фосфорового на 100 кг. томасини 1 цілий і 22 до 98 сотних проценту квасу фосфорового. Дійсна вартість 100 кг. такої томасини вносить 60 до 90 сотників. Такою томасиною не тільки що гандляр обирає рілльня на 6 до 8 або і більше корон на кождім соти. метр., но і нищить в нїм довіре до штучних погноїв. Що фірмі тій удасть ся розпродати в Галичині і Буковині тих 200 вагонів і що сотки селян паде офірою обманства то ми певні сего, може однак наша пересторога охоронить якусь часть нашого бідного селянства і та ідучи за нею нажене кождого агента, а з закупином навозів зверне ся до чесних фірм, а передовсім до свого руского „Союза хліборобских спілок Селянська Каса в Чернівцях“.

Зруйноване „Запороже“... Кілька студентів заснувало сего року в Чернівцях товариство „Запороже“. Основателі казали, що таке товариство конче потрібне, бо багато студентів Русинів, покінчивши гімназію, вступає до німецьких, чи інтернаціональних товариств, що носять шапки і б'ють ся шаблями, і так пропадають для української суспільности. Конечність товариства малаб лежати ще й в тім, щоб українська академічна молодіж могла стати на однакий щабель з студентами інших народностей. Будь що будь, з першою частиною програми можна було згодом помирити ся. Побачили ми на ринку модерних „Запорожців“ в синьоватих шапочках прикритих на німецький лад. Хоті між ними були шляхтичі-лицарі, мимо того козацького нічого в них не було окрім назви. Але менше з тим, важайше, чи осягнули вони свою ціль. Тепер того „Запорожа“ вже нема, чи може існує ще десь на папері, хто се може знати, але члени его вже порозлітали ся на всі сторони. Одні нарозумили ся, другі збайдужіли, треті порозбігали ся по німецьких товариствах. Один з них, що був навіть якийсь час головою, син священника-нацапа, що був чи не на найліпшій дорозі стати порядним Українцем, став тепер зовсім індиферентним, ба треба побоювати ся, щоб не пішов татуюю дорогою. Брат его рідний, що здав лише недавно матуру, був в гімназії Українцем, а тепер знеохочений життєм свого брата в „Запорожж“ подає ся до німецького національного товариства „Армінія“ — отже йде прямо в ренегаті. Знов інший, не конче здекалорований Русин, мав намір вступити до звичайного укр. академічного товариства і був би тут згодом набрав більше національної свідомости. Але де, говорили, що він „schöner, fiescher Bursch“, перехопили его і вбрали в шапку. Побувши якийсь час в модерні „Запорожж“ вступає до інтернаціонального товариства „Австрій“, де є вже двоє „земляків-Руснаків“. Шапки так поділили на деяких руских студентів, що сего року вступило їх чимало до німецьких товариств.

Лихва з худобою. Нам доносять з садагурского повіту, що лихварі заведи там новий спосіб визиску селян. Почали давати селянам худобу на векселі. До тепер практикували жиди той спосіб лихви лише в темних ґудульських околицях, а тепер вже і на долах заводять таке. Мусимо найрішучіше перестеречати селян, щоби не брали від жидів худобу на векселі, бо се є очевидний визиск. Дуже небезпечно заходити з лихварями в вексельні справи, тут дуже легке є обманство селянина, що добре не розуміє ся на векселях. На то позаводили ся скрізь по селах райфайзенські каси, аби бороти ся з лихвою і не допустити лихварів до селян. Хто потребує купити худобину, а не має готових грошей, най удасть ся до своєї сільської каси. Там дістане позичку на купно худобини і обмине лихварів, що лиш сагають, аби обмотати мужика.

Страшна туча в наших горах. Дня 15. с. м. впала на наші гори по обох боках білого Черемоша така страшна туча, що все, що було на полях, знищене до тла. Вже з ранку коло 6. години сонце некло так, що не мож було усідіти на дворі. Коло години піз до 12. надлетіла страшна градова хмара і покрила гори як Буковинною так і Галичинною грубими верстками граду. По півтора годинним паданню граду, загірло знов сонце. Не минуло і 2 години, як надлетіла друга туча, що доконала решти. Все збіже повернено із землею. Із жита, пшениці, ячменю, вівса, трави і ярини, не лишило ся і слід, а овочеві дерева виглядають, як в грудні. Найдужше із усіх сіл потерпіло село Конятин. 24 годані по тучі, треба було лопатами відкидати град, щоби отворити двері. Уночі був великий мороз. У парох. домі в Конятині, вибила туча 34 шиб в вікнах, подірвала дах, а над сальоном звалила дві частки суфлі. Школа величезна, бо із всего що було верх землі не лишило ся нічого. Із трави, може лишило ся 5 процентова частка. Нам поміч тепер конче потрібна. Високе п. к. Правительство повинно вислати сюди комісію і переконати ся як річ стоїть і подати як найскоршу поміч, бо у нас і так була така дорожня, що до не витриманя, а що тепер буде?

Послідні вісті.

Відень, 18. липня. На поновні ургенсі пп. Василька, Пігуляка і Гормузані прирік мін. Бінерт, що в найближших днях предложить буковинський закон громадський до цісарської санції.

Із штуки і літератури.

Послідній репертуар львівського руского театру в Вишніці. Сали власна (в огороді п. Фріста). В неділю дня 19. с. м. посліднє представлення „Наймичка“ народний образ в 5-ох діях зі співаними і танцями Карпенка Карого.

Українська муза, поетична антологія під редакцією Олекси Коваленка, випуск 4. В сїм випуску уміщено вибрані поезії Старицького, Левицького, Воробкевича Григорія, Чубинського, Устияновича Корнила, Ніщинського, Франка і Манжури.

ВІДОЗВА.

Кривава подія з дня 12. цвітня с. р. гримким відгомоном відбила ся серед нашої суспільности, викликала живе заінтересованє серед найширших мас нашого народу. Самопожертва молодого Местника народних кривд і героїство його многостраждальної Матері до самого дна заворушили свідомість нашого загалу.

Хвилі того всенародного одушевлення не можна нам пропускати, не вихиснувати й як слід. Полаки збирають датки „на журу помнік“, нам треба відповісти також живою інституцією, що по вік свідчить ме про сию переломову хвилю, свідчити ме, що з болю Матері Українки зродило ся велике діло для її народу.

Виходячи з того становища, українська академічна молодіж на зборах дня 1. липня 1908 р. порішила утворити „Фонд ім. Олени Сичинської на засновуване і удержуване народних шкіл приватних по селах і містах“.

Справа руської школи, своєї школи, се чейже найбільш печуча справа в нашій національній житю. В школі будучність народа, а факти щоденні показують, що в нас в Галичині ні одної справді руської публічної школи нема. Навіть на наші села починає „Towarzystwo szkoły ludowej“ закидати свої сіти, заманюючи в свої школи руські діти і польонізуючи молоде покоління. У противенство тим ворожим заходам мусимо спромогти ся на безпородочну акцію в заснованні приватних руських шкіл народних. Нехай клич: „Засновуймо школи!“ облетить увесь наш край, хай не буде ні одного міста, ні села, ні одної хати, ні одної людини, щоб відказала ся докинути і свою, хочби найдрібнішу лепту на фонд ім. Олени Сичинської, на здвигнене кріпкої і тривалої світлині народної просвіти. Нехай примір других народів буде для нас товчком і вказівкою, що сполученими силами, одноцільною акцією можна довершити великих діл.

Думка вийшла від академічної молодіж, але до переведення її порішено втягнути як найширші круги всеї української суспільности, без ріжниць в партійних поглядах. Заснований у Львові Комітет взяв на себе управу фонду і приймає жертв.

Сей комітет звертаєть ся отсим до Вас з прошенем і зазивом поагітувати в своїм кружку як найживіше за нашою справою, за справою, що рішає про єзистенцію нашого народу як культурної нації.

Жертви належить слати до Краєвого Союзу Кредитового на книжочку ч. 6000.

У Львові, в липні 1908 р.

За Комітет:

Голова: Містоголова;
Константина Малицька. Др. Володимир Бачинський.
Касіери:
Кость Паньківський. Роман Кульчицький.
Комісія контрольна:
Марія Білецька. Др. Емек Озаркевич. Тит Ревакович.
Секретарі:
Матвій Яворський. Іванна Шеховичівна.

„Польський і руский революційний рух і Україна“ стор. VIII. + 200. Ціна 3. кор. Михайла Лозинського найліпше замовляти у автора Львів, ул. Гавснера ч. 14., бо тоді не платить ся пересилки і дістаєть ся як безплатний додаток працю того-ж автора: „Маркс-Енгельс-Лібкнехт. Про відбудоване Польщі“.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опростовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, високе 2 К. — Родимий! Хай клич „свій до свого“ відбає ся голосним відгомоном по цілій Буковині і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за однократове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належистий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові.
приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покриття дахівками на 5 проц. Силату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних вносять рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кождих 100 К., позички.)

Векселі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183—	К	позички уділені	3,410.684—	К
уділи членські	234.398—	„	цінні папери	130.452—	„
ф. резервовий і інші	46.842—	„	льоканції	182.206—	„

Купуйте землю при парцеляциях.

Женщина

яка могла би обняти заряд ведення дому де є тато і двої дівчат найзголосить ся до Івана Захарка в друкарні „Рускої Ради“, ул. Петровича ч. 2. — Жінщина та, має уміти варити, прати, прасувати, зашити і взагалі заступити самостійну господиню

Цінник машин до виробу дахівок цементових

з всякими потрібними поясненнями видала Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі і своїм відборням вже розіслала. Хто его ще не одержав най до нас напише, а вишлемо безпроводочно даром і оплатно. Разом з тим цінником розіслали ми і цінник штучних навозів.

ДИРЕКЦИЯ.

ПОЗІР!

На підвечірок і проти жажди...

Слабим і безсильним

стає ся кождий робітник, котрий підчас горячого дня гасить свою жажду пивом або вином.

Охотним до праці і сильним

буде однак кождий, хто напє ся склянку остиженої кави „ЕНРІЛЮ“ яко

средства проти жажди.

Відвар в „Енрілі“ приладжує ся дуже легко.

В 1 літрі води заварює ся 2 ложочки чо кави — 10 грамів Франка „ЕНРІЛЮ“ через 5 хвиль. Коли зачне кипіти добре замішати, а опісля відвар відставити на 3 хвилі щоб вилярував ся. Потім відціджує ся відвар, додає ся цукру і остиджує ся (в посудині впровадженій ледом).

1 літра тої смачної кави „ЕНРІЛЮ“ коштує з цукром

лише 3—4 сот.

Уживаючи проте „ЕНРІЛЮ“ як сред-

ства проти жажди місто вина і пива,

може робітник заощадити в тиждні досить

багато.

3 молоком

на тепло спожита кава „ЕНРІЛЮ“ (около 6 грамів на $\frac{1}{4}$ літра води) дає дуже добре сніданє і вечеру.

Каву „ЕНРІЛЮ“ продукують виключно лише Фабрики Гайнріха Франка Синів, а дістати можна єї в кождій моринній торгівлі.

103 5—5 н.

Пошукує ся інтелігентну

Молоду жінчину,

котра попри деяке знанє провадження кухні, була би в ставі, самостійно вести дім. — Зголошувати ся з наведеним степені образования, жадань, віку, стану і т. п. на адресу „Канцелярії друкарні „Рускої Ради“, ул. Петровича ч. 2, під шифрою: „Руский Дім“.

(3—3)

Русини! Ждайте у всіх траєках, торговлях і крамницях лише **тук і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сєняві, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по євєянцїнах. — Держіть ся поклик: Свій до свого.

138 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним євєтом, виходить раз на місяць в обамі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8 Кор. Є обовязком кождого інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Свій до свого! Свій до свого!

129 8—8 н.

Братя родимі! Кого то ми своїм кровним потом не годуємо? Всякого ворога Християнства! Гандель і промисл в жидівських руках, а ми Християни все позаду. Тож і конами євєянцїх на сором нам, жиди гандлюють! Проте заложив я торговлю євєянцїх инон і усеїх церковних річий як: Хрести, Хоругви, Молитвенники, гарні Икони з Росії з Києвопечерської Лаври, олійні друки і на полотні, артистична чудова робота і т. д. усе, що тільки для християнського нашого обряду потрібне. Приймаю також репарації.

Моя торговля находить ся в ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА ч. 22.

Поручаючись ласкавим оглядом, остаю з поважанєм

М. Сторожинський і Кле.

Стремління моїє: ретельно і точно обслужити кожду партію. Закошена в провинції виснажують ся євєянцї.

Літний побут!

В Рєвнї, 10 кіль. від Черновець, можна винайти гарну хатинку, що складає ся з одної комнаты і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мин. ходу. В поблизкості ліс. Близші інформації подає Григорій. Пігуляк, учитель в Старій Жучці.

Склад галантерейних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.

Телефон 301.

в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3.

Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мужеске

Черевики і всякого рода Сандали

Кнайпа і Лямана в ліпшій ґатунку

Великий вибір

БІЛЕ всякого рода

в добрім ґатунку і виконаню

річий до подорожи

в найліпшій ґатунку по низьких цінах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає; Віктор Строїч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.,
в інших державах: на цілий рік 32 гр., на пів року 16 гр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 84 гр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 гр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламувати неопечатані вільні від порта. Рукописи звертає редакция лише за попереднім вистереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

О спростованню карти власности що-до лісів і толік громадських і сервітутів на Буковині.

Написав: **др. Василь Дутчак.**

(Далше.)

Отсі прямо підійшли постанови закона нормують ще й нині право пожиткованя громадського добра, ту запоруку господарського існування дрібних мужиків.

Постанова наведеного закона, найкраще вяснена в дотичних дуже численних рішеннях адміністративного трибуналу, являєть ся у звязи з прочими нормами громадського уставу безперечно постановою виїмковою з під загального правила, що ціла власність громади, яка приносить дохід, має бути обернена в хосен громадської ревити. По тій причині мусить ся викладати її в строгім змісї.

Відповідно до того, право пожиткованя громадського добра, обмежене на членів громади, не містить ся в понятю членства в громаді, але становить окреме, особливе публічно-правне управління. Підстава його, обем, зміна і знесення нормуєть ся виключно лише незаперечною практикою, виконуваною перед 30. марта 1864.

Яке велике правно-конститутивне значіння має та практика, в жадній громаді Буковини до тепер грамотами не усталена, видко хочби із слідуемого: Коли донебудь громади набувають добра по 30. марта 1864, не можуть признати правосильно-особливого права пожиткованя, що відповідало би § 63. гр. уст., бо не мислимо, щоби витворила ся ота згадана вище практика. Вони можуть на основі громадського уставу призначувати такі добра лише яко власність громади на добуте як найбільших доходів або на рівномірне пожитковане воім членам громади.

Наведені права ужиткованя не підлягають наслідком свого публічно-правного характеру цивільно-правним засадам про набуте, перенесення і вигасення прав і не можуть бути записані в книги ґрунтови. Їх правна охорона, отже дотична юрисдикция не прислугує судам, але автономічним властям, в першій інстанції зверхностям громадським, які очевидно самі тут інтересовані і по найбільше до такої задачі не дорослі.

Збираючи ті всі засади правні, доходимо до слідуемого результату: після обовязуючого уставу громадського спільне господарство пожиткове на альпах, що находять ся в приватній власности політичних громад, забезпечене правними засадами лише що-до тих пасовиск і лісів, які ще перед 1864 попали ся в приватну власність громад і вже тоді на основі незаперченої практики були спільно уживані; — але правна охорона цих прав пожиткових безуспішна, бо фактично неможливо тепер поставити повноважний доказ на таку незаперчену практику. А далше: буковинські громади, признаючи на спільне пожитковане свої альпи, набуті по 30. марта 1864, звязані о стілько, що мусять признавати всім членам громади без виїмку рівномірні пожиткованя. Аби-ж обмежити ті пожиткованя, мусять пускати ся на манівці чиншів і данин, і таким чином вносять в господарство альпів капіталістичну засаду, яка шкодить якраз найслабшим, до пожиткованя громадського добра приневленим господарствам.

Нічо проте дивного, що спільне господарство пожиткове на громадських альпах на Буковині стоїть наслідком браку яких небудь господарських плянів і статутів зараду як таким наслідком натеркених вище непевних відносин правних на дуже низькім рівені і довело до знищення майже всіх альп.

Поправити ті господарські відносини, дати їм правну підставу — сего домагаєть ся інтерес культури краю.

Цікаво дуже слідити, які реформи в тім напрямку пропонує буковинський сойм.

Ухвалений 1905 проект нового уставу громадського постановляє в § 63., що про спосіб пожиткованя громадського добра рішає рада громадська, але єї рішення має про-року затвердити виділ краєвий. За природне ужитковане пасовиск, на яких лиш виїмково і за дозволом виділу краєвого можна позволити, мусить бути установа належитість до громадської каси.

Як видно, мала ся постанова на меті усунути нинішнє спільне пожитковане громадських „альп“ і перетворити їх на громадське майно. Але вже в новітнім, 1907 ухваленим проекті ослаблено її тенденцію, бо § 63. сего проекту змагає тільки до зміни обовязуючої тепер норми § 63. уст. гр. Новий проект постановляє іменно, що спільне господарство пожиткове має бути задержане в межах уживаної практики, але для улагодження його обо-

визані громади уложити статуту заряду. З другого боку, участь в пожиткованю громадського добра зроблено зависимою виключно від заплачени річної належитости до громадської каси.

(Далше буде).

Віче в Васловівцях.

(Допис.)

В неділю дня 19. н. ст. липня відбуло ся віче в Васловівцях, садагурського повіта при участі около 600 людей, на котре явили ся віце-маршалок краю і посол соймовий др. Смал-Стоцкий і посол до ради державної Іля Семака. На председателя зборів вибрано нач. гром. п. Любчинського, на его заступника п. надуч. Павлюка, а секретарем був п. учит. Генчик.

Голова зборів уділив слово п. дрови Стоцкому, котрий майже в тригодинний бесіді здав звіт з своєї дотеперішньої діяльности в соймі, та обяснив народови в дуже популярний спосіб потреби і видатки краєві. П. др. Стоцкий доказав перед народом, що сойм взагалі, а що рускі посли з особна вже до тепер зробили для піднесення нашого селянства, спімнув про раду культури краєвої, про народне шкільництво, говорив о парцеляції в Гатні і других громадах, далше промовляв о реформі закона для громадських виборів і зазначив, що після вістий з Відня, дотичний закон буде в коротці вже санкціонований цісарем.

Далше говорив др. Стоцкий о реформі виборчій до сойму, о школах промислових, о базарі краєвім, о бюрі для посередництва праці і т. д.

Потім забрав слово п. посол Іля Семака, котрий представив народови діяльність свою і роботу руских послів Раді державній в Відні. П. Семака зазначив, що поступав після програми, на котрій він кандиддував до Ради державної. Бесідник промовляв о податках, при чім спімнув про реформу податку домового, далше говорив о полекшах при войску, о забезпечі людий робучих на старість і на випадок каляцтва та порушив також церковні справи а іменно жадане православних Русинів в своїй рідній церкві.

Рускі посли зажадали поділу дієцезії, а поки що поділ консисторії на сенції руску і румунську.

І на сей поділ міністерство і наш цісар пристануть а тоді буде може вже у нас супоній.

П. Семака зазначив далше, що правительство

ПЕРЕХИТРИЛИ

або

Пошились в дурні.

Шутка оперетка в 3 діях М. Л. Кропивницького.

(Далше.)

Вихід 7.

Тії (в куцах) і Нечипір.

Нечипір (входить ямсьемний трохи і придивляєть ся).

Кудиж се я забрів? Се мабуть якась мара водить! Свят! свят! свят! Я й бачив що щось усе мені дорого перебігало, неначе кіт, або тхір!... Та деж се шлях? (придивляєть ся) Сказати би п'яний, а то тільки випив дві чарочки з кумом Петром, ще тільки сонечко звернуло на спочивок!... Левада, чи що? Дядина казала мені колись, що як заблудити ся, то мерщій переверни сорочку комівіром на зад, та промавлій: „Да воскресне Бог“, то зараз і виведе тебе на шлях.

Антін. Се хтось не з наших!

Василь. Хтось чужий.

Нечипір. І не пив-же багато! Дві чарки тільки. Вже мабуть швидко і півнич, а я все блукаю. О, щось ніби котить ся: куценьке, та чорне!... „Да воскресне Бог“! (іде).

Антін і Василь (переминили його). А хто се такий?

Нечипір. Братки голубчики, пуготить мене, стане я не злодій!

Антін. Хто ти такий? Зараз признавай ся!

Нечипір. А хто його зна, я й сам тепер не знаю хто я.

Антін. Та відкіля-ж ти?...

Нечипір. Як відкіля? відсіляж таки, з Іванівки!...

Василь. З якої Іванівки?

Нечипір. З якої Іванівки? З нашої Іванівки.

Антін. Се з тієї, що біля Ревуцького?

Нечипір. Так, справді.

Антін. Чогож се тебе аж сюди, за 15 верстов занесло?

Нечипір. Ого-го 15 верстов? От куди аж анахтемська мара завела!

Василь. Яка мара? Та чи ви при своїм умі?

Нечипір. Мара! Чорненьке таке: Котить ся і котить ся попереду!...

Антін. Чи ти не божевільний часом?

Нечипір. Об тім я достоментно не знаю. Бачите, випив я з кумом Петром дві чарочки і випшов ще тільки стало сонечко спочивати!...

Василь. Та ви розкажіть-бо нам ясно, що з вами трапилось?

Нечипір. Стривайте-ж бо! Кажуж вам цілком ясно: випив я дві чарки, з кумом Петром, ще тільки сонечко стало спочивати.

Антін і Василь. Та се вже ми чули. А далі що?

Нечипір. Ну так! Значить: випив дві чарочки з кумом Петром... І у шинку був ще той, що позаторік... як то його?... Ну, що у Степана, Семенового зятя... Його хата зараз коло грєблі!...

Антін. Та чи не конокрад ти, що так плутаєш? Чи не стрепенуть його?

Василь. Бог-зна що ти Антоне, говориш! Придиви ся на него, хіба він похожий на конокрада?

Антін. Та він і справді божевільний!...

Нечипір. Таке саме було зі мною якраз торік, на великдень! Значить ся так: випив я дві чарочки з кумом Петром!...

Василь. Слухай Антоне! Отсе, думаю, як раз такий чоловік, якого нам треба... Ні він тут нікого не знає, ні его не знають!

Антін. І справді! От буде кумедія, так кумедія! Нечипір. Може вам треба на що лихе, то шукайте собі другого?

Василь. Та ні! Ми не такі люди, щоби вас на лихе підмавлiali.

Антін. Дівчата! А йдіть сюди, годі вам ховатись!... Оришка і Горпина (підійшли побачивши Нечипіра).

Хто се?

Василь. Не придивляйте ся, бо не пізнаєте. Се чоловік не тутешний!...

Нечипір (до дівчат). Як воно стало ся, то й не розберу?... Чудасія! Сказати би — п'яний був, а то зрозумійте тільки: випив я дві чарочки з кумом Петром, тільки ще сонечко на спочивок!...

Антін. Ходімо відсіля, бо тут небезпечно, а там вже до ладу побалакаємо.

Нечипір. Сторіа, тай тільки! Ну, нехай-би вже був п'яний!...

Оришка (до Анто́на). Та ви скажіть нам ясно, що се ви затіваєте?

Антін. Нехай тебе покортить. Ходім, ходім!

Нечипір. Кажуть вам ясно: випив я з кумом Петром!... (Антін, Нечипір, Оришка пішли).

Василь. От ти все казала, що я не сміливий і боязливий, а от бачим, вже діло наше кипить!

Горпина. Цяця, цяця! Дай, я тебе поглядо по голівці.

Василь. Глядь цуцика, а я людина!

Горпина. Тя-ж мій цуцик. (режоче, пішли).

Вихід 8.

Дранко (сам).

Дранко (іде зімнувшись з дубиною). Щоб мені молотка не вдержати в руках, щоб мені не довело ся ніколи загартувати кресала, коли я не бачив знов, обоє тут своїми очима Анто́на,

дозволило на засноване Банку акційно-гіпотичного для Русинів в Галичині і на Буковині, та приобіцяло утворити в осени руску гімназію в Вишніці. По промовах послів, котрі народ вислухав з великим зацікавленням і вдовolenенням висказали збори одноголосно п. др. Стоцькому і Семаці повне довіріє.

Опісля ставились просяби і жалоби до послів нач. госп. Георгій Лупецкий, Григорій Тарновецкий, Тодер Хабайло, Василь Петрик і Петро Олійник а при кінці на внесені п. надуч. Влада висказали збори свій жал по причині клеветів, які впади зі сторони Оичула і Шойсволя на провідника послів п. Василька і рішили однодушно висказати ему телеграфічно повне довіріє руского народа.

Потім відбула ся в громадській канцелярії заходом заряду гром. спільна вечере, на котрій послі з учительством і народом забавляли ся до пізнього вечере.

З жадавань, жалоб та промов наших селян приходимо до переконання, що дотеперішня праця провідників і діячів народних не пішла марно а противно впала на плідноносний ґрунт. Майже по всіх селах руских на нашім поділі наступив між народом значний поступ і зацікавлене та зрозуміле справ народних.

Учасник.

Заяви для п. Василька.

З усіх сторін нашого краю наспівають на руки п. Василька заяви від віч, урядів громадських і товариств з виразами довіри і поважання для нашого посла, з обуренням на безосновні напасти п. Шойсволя та його інформаторів в Раді державній. В останнім часі наспіли такі заяви з величавого віча в Вишніці, Васильківців і від новозаснованого братства ім. св. Тадея в Чернівцях.

На вічу в Вишніці, в яким взяло участь понад 2.000 народа, ухвалено на внесок д-ра Взяукофа і судні Івашка резолюцію з заявою подяки для буковинських властей і п. Василька, з обуренням для пп. Оичула й Шойсволя.

Васовівці.

„Збори виборців з дня 19. червня с. р. як кожний Русин і справедливо думаючий Буковинець обурені клеветивними напастями на своїх довірених послів Н. Василька і Смал-Стоцького з боку чужинця Шойсволя і п. Оичула, висказують їм своє необмежене довіріє і солідарність. Лупчинський, предсідатель, Павлюк, заступник.“

Чернівці.

„Зібрані дня 19. с. м. на загальних зборах в гр. кат. церкві в Чернівцях понад 100 членів новозаснованого братства ім. св. Тадея висказують своє обурення з приводу безосновних нападів Шойсволя-Оичула на Вашу особу і заперяють Вас, борця за права руского народа без ріжниць віроісповідань, о своїй вдячності і повнім довірію. Захарясевиц, голова, о. Городецкий, секретар.“

Вихід 9.

Нукса і Дранко.

Нукса (ідуци тихенько, сльва). „Спать мені не хочеть ся у сон мене не бере, пішов би я до дівчини та не знаю, де живе.“ (Говорить). „Щось не спить ся! Колиб швидше світало; — ніяк не діжду ся того ранку. Неначе щось там на небі загальмувало ніч, тай задержує її на місци, як воду на яловім опусті! Антін запер ся у млині; гуків, гуків, стуків, стуків, не хоче відчинити. Ану, навідаю ся до свого скарбу, чи не халпнув його Антін?“

Дранко (кинув ся з дубиною на нього). А піймав я тебе!

Нукса. Ай! Тю, хто се?

Дранко. Се ви сусіде?

Нукса. А який же біс? Що се ви, бодай вас, мало мене дубиною не вгріли!...

Дранко. Та то я шуткував! хотів вас налякати.

Нукса. Добрі були би шутки, як би оперезали по плечах!...

Дранко. Чого се ви блукаєте по леваді?

Нукса. А ви чого?

Дранко. Та так... Бачите, приснило ся, мені, що ніби щось крадець ся до кузні, я прокинувся, та швидше на двір. Ну, а потім вже подумав, що коли встав, то треба обійти на вкруги двору, так на всякий случай...
Нукса. А дубину де заціпили?

Дранко. По дорозі... Так, про всякий случай...

„Віче“ п. Безпалка в Сторожинці.

Чесні читачі нашої газети мали вже нераз нагоду почути про славних руских селян-патриотів із села Корчешт, котрі помимо того, що притиснені до стіни з усіх сторін завзятими румунізаторами та вищими ворогами, стоять непохитно на сторожі прав руского народу і руских господарів своєї громади. На їх патріотизм і здоровий розум хочемо тут навести ще один приклад.

Сего понеділка прийшли провідники всіх руских товариств із Корчешт до посла Спинула і оповіли ему таке:

„Перед нілкомма днями одержали так ми як і рускі товариства всіх вищих руских громад сторожинецького повіту запрошене на віче до Сторожинці на минувшу неділю. Ті запрошені були підписані п. Безпалком. На вічу після запрошень мало ся домагати з огляду на велику посуху сего літа піднесення ціни на худобу а зниження ціни за хліб і дрова. Дальше було в запрошенні виразно зазначено, що на віче мають прийти також послі Василько і Грігоревич. Ми подумали собі: п. Безпалко не знаємо особисто; чували тільки про него, що він признає ся не до нашої руско-поступової партії а до соціал-демократів, значить до такої партії, котра як нам оповідали, заступає ся за фабричними робітниками по великих містах а не за сільськими господарями. Про Грігоревича знов знаємо тільки, що він не є руским послом і ми не чули досі, щоб він йшов згідно з нашими рускими заступниками. Противно, ми довідували ся, що він при кожній нагоді нападав на наших послів в своїй газеті. Але тому, що програма віча була для нас господарів користна а головне тому, що мав там також прийти наш славний борець о права руского народу посол Василько, ми постановили поїхати на віче до Сторожинці.“

Прибувши на місце зборів, ми не могли прямо повірити своїм очам: Не лише не було тут посла Василька, але взагалі жадного посла. Сейчас цінали так ми як і другі господарі, прийшовши на віче, що ми дали ся зловити на вулку. Вже се одно, що нас господарів задурено прїзлом Василька, зробило на нас неї миле вражіння і примусило думати, що ціла справа не зовсім чиста. Та хто може знати, подумали ми, може що небудь перешкодило п. Василькови. Послухаймо зрештою бесіди, п. Безпалка; та чим довше ми прислухували ся его бесіди, тим більше збирало нас здивоване. Про всі ті в програмі наведені точки не згадав бесідник ні словечком, за то обкидав безнастанно бологом всіх наших руских послів, Василька, Стоцького, Пігуляка і Спинула і т. д. не впливаючи й посла хлібороба Теодора Левицького. Они всі беруть бакшиш, говорив між иншим Безпалко; они рабівники і злодії, рабують і крадуть, де лиш можуть. Они мінвали Вам перед виборами все, а тепер по виборах забули на Вас зовсім. Нічого не зробили для Вас, бо навіть й рогатки ще не покосовані. Незадовго муть ті пани знов ходити селами, бо зближають ся вже соймові вибори; уважайте-ж на них і гоніть їх від себе бичами. Такі і вищі дурниці плаїв нам п. Безпалко, та коли згадав про надходячі вибори, то кожний з нас вже знав, о що ходить. Але всі не могли надивувати ся, як

може такий молодий чоловік, що до тепер ще нічим не прислужив ся для добра руского народу, нападати в простацький спосіб на заслужених около руского народу людей, що від десятків років працюють неутомимо над піднесенням материяльного як і просвітнього добра нашого народу. Чи-ж гадає п. Безпалко, що ми о сїм всім не знаємо, говорили між собою вічевики? Тримає нас. п. Безпалко ще за так малоумних чи легковірних, щоб ми могли ему повірити у всі безличні брїхні? Та-ж і наші діти се вже знають, що завдяки старанням наших руских послів позакладано наші „Стіни, крамниці, каси, читальні і др. Ми знаємо всі дуже добре, що наші заступники побивають ся всіма силами о то, аби ми мали свої рускі школи, своїх панотців, своїх урядників, аби всі поважали нашу рідну мову і аби приймало ся все і всюди наше руске письмо. Ми знаємо дальше докладно що наші заступники з огляду на посуху сего літа доложували всіх своїх сил і так перенерпав, щоб наша худоба могла пасти ся у фундушевих лісах та щоб відписано господарям на сей рік податки і пристарано наші із вищих країв за низку ціну. Знаємо дальше, що они домагають ся знесення для нас некористного громадського закону, знесення домового податку і цолекші для наших синів при військовій службі.

Знаємо врешті, що коли партія п. Безпалка домагала ся у Відні знесення ціни на цукор, то наші послі заявили, що нашим господарям не потрібно цукру, хіба раз на рік, до піснїці на різдвний сьвята. За то домагали ся вони, аби сіль станїла, бо соли потребує кожний чоловік що дня, і як чули ми, сіль вже справді станїла. Ми отже, говорили зовсім явно і на голос господарі, вже видїли, що для нас зробили наші дотеперішні послі; най тепер покаже п. Безпалко, що зробив він для нас. Або най хоть покаже наперед, що вміє зробити для нас, а тоді побачимо, чи буде гідний нас заступити; на самі слова не даємо зломаного шельюга. Правда, і нашого теперішнього посла до ради державної Спинула ми перед тим не знали, але то знали ми добре, що коли его кандидатуру поставили теперішні довголітні провідники руского народу на Буковині, то се був для нас певний доказ, що Спинула буде нашим щирим заступником. А що наш здогад був правдивий, переконали ся ми вже в протягу одного року. Та ще й ся велика ріжниця була між Спинулом і п. Безпалком, що перший не то, що не обчорнював своїх братів Русинів, як робить послідний, але навіть своїх тодішних суперників і відвічних ворогів руского народу, Волохів і Москалів побивав тільки в чесний спосіб. Чи-ж можемо у виді того, що п. Безпалко кидає ся зовсім безпідставно на наших заслужених патріотів, уважати его за ревного члена рускої суспільности, чи може одного з наших численних противників? Та ж правдивий Русин щось подібного ніколи би не зробив!

Таке і подібне говорили селяни між собою і, видячи, що те все тільки брїхні і онука, порозходили ся домів, не чекаючи кінця бесіди п. Безпалка. На місци зборів остала ся тільки маленька гореточка слухачів, зложена по части з робітників сторожинецьких, а по части із таких людей, котрі ще не похопили ся, о що властиво п. Безпалкови ходить.

На кінець свого оповідання просили газди із Корчешт посла Спинула, щоб він постарав ся, аби їх

Нукса. От у вас багато грошей наховано, через те вам і спить ся, не знати що!

Дранко. Іскри та жуґелиця вам в очі! Які там у мене гроші? У вас он аж скрині тріщать від карбованців.

Нукса. Межиситка вам в пельку! Хто має пять дочок, той хіба чорта лисого виховає!

Дранко. Так у вас же тільки пять, а в мене їх аж сїм.

Нукса. Таке-ж пять!

Дранко. Алеж не сїм!

Нукса. Алеж і пять кажу!?

Дранко. Та у вас швидко буде менше дівч!

Нукса (у бік). Від кого се він провідав про жениха?

Дранко. А Антін ваш й справді не навидить бабського роду!

Нукса. Бачите, аж вам казав!

Дранко. Бачу, бачу! (Регочеть ся).

Нукса. Чогож се ви регочете ся? (Дранко регочеть ся). Отже я вас вилаю проти неділі! Вдаєте з себе богобоязного, а лізете на сварку.

Дранко. Та то я так шуткую! (Мовчать оба).

Нукса. Чудесно у вечері дачки сьївали: „Блажен муж.“

Дранко. А у „Пречистої“ краще! Там один бастистий як ревно, як ревно, аж неначе у голові тобі реве і володи до гори лізе!

Нукса. Ох, правда, є усякі штукари!

Дранко. Чи не хочете понюхати? (Помовчавши).

Завтра, кажуть, весїля у когось буде...

Нукса (у бік). О, знову! Від когось се він довідав ся?

Дранко. Чув я, що й вас кликати муть.

Нукса (у бік). Отсього то я зовсім не розберу. (До нього). Чи ви з просоня чи?... Я чув, що ніби то вас кликати муть, а не мене?

Дранко (у бік). Що се він товче? Хтоб то йому сказав?

Нукса (у бік). Чи не писар йому шепнув?

Дранко. Ну, коли вже довідали ся, про се то просимо...

Нукса. Вас не минати? Деж так, борони Боже! Певно, по сусідськи, покличемо й вас!

Дранко. Та ви се як?

Нукса. На весняжк!

Дранко. Хто з нас спить?

Нукса. Не знаю!

Дранко. А хто з нас кипить?

Нукса. Не знаю!

Дранко. А хто з нас дурний?

Нукса. Не знаю! (Регочеть ся).

Дранко. Тьфу! (Штов у бік).

Нукса. А вам двічі: тьфу! (Іде у другий бік).

Сьпів ч. 10.

Дует.

Нукса. Що він затїває, що се він тороче?

Дранко. Мабудь випитати сусід мене хоче.

Нукса. Ви на вмисне чи у сьмішки?

Дранко. Помуткував собі трішки...

Разом.

Не такий я, не такий я, вибачай, }
Щоб признатись на одчай. } bis

Нукса. Хіба вже признатись, щоб не зволікати.

Дранко. О, ніби й не злїтє ся, ой, хитра лисиця.

Нукса. Що ви чули, то правдиво...

Дранко. Завтра в когось буде диво.

Разом.

Не такий я... (і т. д.).

Нукса. Чого він сьмієть ся, баньки витріщає...

Дранко. Неначе сорока в вічі заглядає...

товариства дістали фотографії руских послів. Ті фотографії вкладають вони в рамці і будуть показувати народова, щоб сей знав, хто наші щирі приятелі, а хто робить ему тільки кошта іздою на віче, его обдурює і показує грушні на вербах. Другий раз, закінчили сї газди, наш нэрід не послухає так скоро будь кого; на будуче будемо вже знати, що робити із таким кругарем, котрий йде на село людей дурити. А що се все чиста правда, що ми вам, пане, вповіли, то можемо вам на се надати свідків, кілько самі сточете, бо всі ми господарі одної думки. Ми прийшли до вас навмисне, щоб ви не думали, що ми так легковірі, як собі може гадає н. Безпалко. Так приобіцювало нам і перед послідніми виборами з деяких сторін, що коли виберемо сего або того за посла, то буде коштувати кіля маса всего 40 сот., сіль буде зовсім за дурно і т. п. Розуміє ся, що ми із сего всего сміяли ся, знаючи добре, що то самі дурниці.

От се Вам, шановні читачі, пятої слова чесних селян-провідників із громади Корчешт. Із сих слів маємо новий доказ, що по перше стають наші селяни чим раз то більше свідоміші, не даючи більше віри будь-кому а по друге, що ревна і безкористна праця буде котрого посла не дасть ся більше ніким і ніякими штучками збити. І так як Аврель Овчун доти воював проти всіх а особливо руских послів із Буковини тим, що ніби то они всі крім него одніського мали би бути проти санкції закону учительської платні, доти з неосторожності не висказав принагідно перед трома виїшними буковинськими послами, що він наше учительство навмисне трює і на дотичну заяву посла Синиула по газетах не має відваги відповісти ще й до сьогодні ні одним словечком, — так само буде поводити ся все і н. Безпалкови, як він буде уживати неправди, як се діяло ся на вічу в Сторожиниці. Тільки чесна і на правді опираюча ся борба веде до побіди.

Про події в Кіцмани.

Про вибите шиб в моїм помешканю кількома учениками кіцманської гімназії подали черновецькі і виїшні газети по части неправдиві вісти, представляючи цілу справу в далеко гіршім світлі, як оно справді мало ся. Проте хочу отсим поінформувати публіку про правдивий стан річі.

Вночі з 3. на 4. липня с. р. між чверть а пів до 3-ої год. вибито в моїм помешканю рівночасно у 7 вікнах 48 шиб і 14 поперечних рамок, а крім того в однім з тих вікон (у спальні) ушкоджено спущену заслонку. Ніхто не видав каменем, а знищено вікна буками, ізза чого у трьох дотичних комнатах не зроблено зрештою ніякої виїшої шкоди і не зранено нікого, хоч кавалочки шкла і деякі віконні рамки від сильних ударів порозітали ся по комнатах. Чотирь з тих бучів найдено другої днини в огородах.

Вже давніше протягом шкільного року в ріжних часах п'ятим членам збору учительського повибивано каменем шиб, але винувників не udało ся тоді вислідити, хоч із дотичних переслухань учеників треба було конче вносити, що ніхто виїшний не міг того зробити, як лише ученики-гімназисти. Тому я тепер,

Нукса. А що, кортить? Признавайтесь!...

Дранно. Вл, будь ласка, не в'їдайтесь!

Разом.

Не такий я, не такий я, вибачай... (і т. д.).

Дранко (по сльві). Краще даваймо, перепросимо ся, (частує табакую) тай підемо спочивати, а завтра як Бог дасть дїждати, (Василь чхає). Доброго здоровлячка!

Нукса. Дякую, тільки я не чхав, що тільки хотїв нюхати...

Дранко. Та не вже, а мені здавало ся.

Нукса. Вам завжди Бог зна що здасть ся. (Антон чхає). Доброго здоровлячка.

Дранко. Ой, що се таке, та я не чхав!

Нукса. Справді?

Дранко. У мене за плечима щось так чхнуло, що пераз наче сімсот свьчок в очах засьвітло ся!

Нукса. Бачите, я вам казав пераз, що се небезвечне місце. (Чуги саєт, чхає, гавкає, та курітню, се парубки Антін і Василь).

Нукса. О! О! чуєте... Господи милостивий!... Тїкаймо краще! Сюди... туди... (Оба перелякани тікають).

Вихід 10.

Антін, Василь, Оришка, Горпина і Нечипір (виходять за кулі).

Антін. Ну, тепер навпевно не вернуть ся тут. А ми засьпіваймо собі на радощах!...

Сьпів ч. 11.

Ой дівчина, горлиця, до козака горнеть ся... (і т. д.)

Завіса спадає.

(Далі буде.)

коли і в моїм помешканю вибито шиб, звернув зараз підозріне на учеників, а що они сего разу не обмежили ся на просте вибите шиб каменем, яке лучило ся передтим моїм професорам — що, як звісно, пераз і деінде лучає ся — а поторощили цілі вікна, треба було в інтересі надзвичайно загроженої карності між учениками як не менше в інтересі особистого безпеченства збору учительського конче вже раз вислідити винувників, до чого не було ніякого виїшого средства, як роздачу свідочств (що мала 5—6 годни після вчинку відбутися) з огляду на короткість часу покищо застановити і зарядити як найострійше слідство. І так на підставі одиоголосної ухвали цілого збору учительського, який я в день роздачі свідочств (4. липня) зараз таки по богослуженню скликав на нараду, засиствував я роздачу свідочств, призначив з поміж збору учительського слідчу комісію, яка, складаючи ся з трьох учителів, під моїм проводом мала переслухувати учеників, і доніс о тім всім зараз телеграфічно краєвій шкільній радї. Ученикам заповіджено, що свідочств покищо не дістануть, а мають другої днини (5. липня) рано о 8-ій годині зійтись в школі, і в тім часі мала їх комісія переслухувати. Однак таке формальне слідство зі сторони закладу самого оказалось ся злишнім, бо громадека поліція і жандармерія — котрі самі від себе, а не, як пишуть деякі газети, на мою просьбу взили ся до діла — того самого дня (4. липня) вислідили винувників і 4 з них по довгих переслухуваннях учеників і дотичних свідків-господарів відставили вночі з 4. на 5. липня до суду, в наслідок чого зібраним ученикам (5. липня перед полуднем) роздано свідочства, а затримано лише свідочства кількох учеників, котрих яко свідків конче треба було ще переслухати. Що жандармерія робила при тій нагоді домашні ревізії і найшла, як деякі газети доносять, в помешканях учеників революційні писма і таке інше, се на підставі засягнених у жандармерії інформацій мушу рішучо заперечити.

Арештовані 4 ученики признали ся в писемі, підписаним ними всіма і висланим до дирекції гімназії як і перед судом до вчинку, а оправдують себе тим, що один з їхтоваришів намовив і прислузав їх до того небезпечними погрозами, яким они виїням способом не могли і не сміли оперти ся. Сего ученика арештовано 5. липня також, але він другої днини (6. липня) утік з арешту громадського, звідки мав его відставити до суду. Однак головний сей винувник не є, як подали деякі газети, ідентичний з виїшним учеником, котрого закли публічного виховання вчинку Січинського окружний суд в Стрию засудив на 6 тижнів (а не на „кілька місяців“) арешту, протав чого засуджений виїс жалобу неважності. Згаданох 4 учеників пуцено по 3 днях до часу головної розправи на волю з тої причини, що ошачована судом шкода не перевищає суми 50 корон. Два з тих учеників, опустивши арешт, явили ся в дирекційній канцелярії, де й устно признали ся до вчинку (при чім один твердив, що стероризований муїв виправдї з буюм взяти участь в поході, але шиб не вибив ніякої), а другі два в листах, висланих поштою до дирекції (одна з тих листів одержала дирекція сегодня) признаючи ся також до вчинку, описують цілу справу докладно і запевняють, що цілу біду завинив головню утішний ученик, котрому они зістраху конче муїли піддати ся. З обох листів дирекція супроти суду зробила ужиток.

Які властиві мотиви допровадили учеників до такого невизначного вчинку, се річ для мене непонятна; головна судова розправа ачеїже вияснить цілу справу.

Що до класифікації самої подаю до відомости, що з п'ятьох тих учеників, які взяли участь у вибитю шиб, два (з котрих головний винувник був досить спосібний, але в науці дуже недбалий і дуже часто занедбував школу, другий належав до неспосібних учеників) одержали в обох семеєстрах шкільного року III. класу поступу, а прочих трох можна було настільки узглядити, що один з них замість III. класу поступу, аби міг ту саму класу повторити одержав II. класу поступу, другий I. класу поступу, а третому позволено іспит з одного предмету повторити по ваканціях.

Не від річі буде також в кінці замітити, що тепер виявило ся також що два з винувників (між ними утішний головний винувник) вибили в своїм часі давніше і професорам шиб.

Отсим виясненем простую разом нотатки, які в справі подій кіцманських появили ся в ч. 74. і 75. „Буковини“ і думаю, що й виїшні рускі газети, що накиннули ся на мене мокрим рядном (за „Буковиною“, „Діло“ в ч. 152) будуть на стільки льюальні, що в інтересі правди зроблять із сего вияснення відповідний ужиток. Що по газетах наробило ся багато шуму і галасу і представлено річ подекуди цілком фальшиво і тенденційно, сему я не вивен; хто пізнавши правдивий стан річі, схоче судити об'єктивно і справедливо, той не зможе мені тут нічого закинути, а буде муїв признати, що я поступив собі лише в інтересі ладу і порядку в повіренім мені закладі, до чого я зрештою обов'язаний і то не лиш зі сторони шкільних властей, але по моїй думці як раз і зі сторони самої рускої суспільности.

Дякуючи за поміщене отсего вияснення, остаю з поважанем
Сергій Шоймаровський,
п. к. директор гімназії.

Кіцмань, 15. н. ст. липня 1908.

АМАТОРСКІ ВИСТАВИ.

Житє виведене на сцені притягає людей, застановляє їх пригадуватись над неодними проблемами, впливає нові ідеї в душі слухачів, взагалі убагородное і виховує. Тому найважійшим являє ся добір штук. Коли штука сама собою слаба і не відповідає вимогам драматургії, коли в ній яскраво пробиває ся певна тенденція, коли годї в ній найти якогось ідейного підкладу, коли нема в ній естетичної краси, — то она — хотай би і найкрасше виставлена — не сповнить своєї місії.

Значіне добірних програм театральних і гарного їх виконання мали ми нагоду обсервувати у нас, на Буковині підчас послідного побуту львівського народного театру в Чернівцях і в Виїжниці. На пр. в Виїжниці казали мені всілякі люди, що наш театр з короткого часу свого там побуту зробив більше для укр. справи чим в силі зробити віча, виклади і т. п. Він вляв національного духа і самопевности в Русинів, а чужинцям показав, що і у нас уже драматична штука пішла на перед, що і ми маємо деякі свої оригінальні твори, які що до якости не уступають чужим. Значіне нашої укр. штуки зуміли оцінити як слід черновецькі Німці, котрі і ухвалили дати нашому театрові відповідну субвенцію. Можна сподівати ся, що наш театр не спочине вже на лаврах, а дальшою працею зуміє йти в парі із загальним поступом штуки.

Від аматорських вистав годї вимагати того всего, чого жадає ся від фахових авторів-артистів. Та і п. аматори повинні доконче звертати увагу на якість виведених штук. У нас драматична література так далеко вже поступила на перед, що для аматорських вистав гарних і відповідних штук не забракне.

Та — на жалє — у нас і досі товчуть ся по провінції того рода „твори“ як „Знімчений Юрко“, або така „Не клинї“. І в посліднім часі, на 19. липня виставлявано того нещасливого „Юрка“ аж в двох місцевостях: в Кучурові великим і в Карпатчів н. Ч.

Не на роком зайшов я на виставу аматорську до Карпатчів. Вистава відбувала ся в просторій стодолі п. Понича перед доволі численною аудиторією. Нанерешт ішло „Не клинї“.

Про саму штуку годї що і писати. Се одна велика нісенітниця, яка не має ніякої драматичної ані артистичної вартости. Тому і виконане єї хотє би і найстараннійше не в силі поправити „автора“. Та коли до такої „штуки“ возьмуть ся люди прихильцем, то о стільки єще більше винаде она негатиїю. В цілій виставі видно було побіжне трактуванє справи.

Сцена оббита налавнинами, а з бесід граючих на сцені осіб муїла аудиторія уявити собі, чи се має бути внутр хати, чи вільна околиця, чи що... З сего ніхто не може зробити поважного закиду аранжерам, — бо хто знає, з якими трудностями і клопотами получені такі аматорські вистави на селі, — той і не подивує ся, що не ставало куїсє.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 21. липня 1908.

Особисті вісти. П. Пігуляк, Семака, Лукашевич, Синиуд пробувають в Чернівцях. П. Василько приїздить нині, 22.

Руско-Народний театр в Виїжниці дає нині, в середу 22. с. м. виставу на дохід бурєи в Виїжниці. Дана буде „Наталка Полтавка“ Котляревського. Не сумніваємо ся, що наша гірєка інтелігенція скористає з нагоди і являючи ся сама в театрі та агітуючи між селяньством причинити ся до матеріального успіху вистави, а значить і будучої інституції, що муїєть чим скорше станути в Виїжниці.

Із штуки і літератури.

Репертуар Львівського руского театру в Кутах. (Саля Цукермана).

В четвер, дня 23. липня с. р. „Надія“, славнозвісна драма в 4 діях Г. Гаєрмача.

В суботу, дня 25. липня с. р. „Барон циганів“, оперета в 3 діях А. Стравєса.

В неділю, дня 26. липня с. р. „Запорожець за Дунаєм“, народна оперета в 3 діях Артемовського. Закінчать „Вечерниця“, твір музичний в 1 дії Ніцинського.

Білети продає торговля п. Карчевського, а від 6-ої години в день вистави каса театру. — Початок точно о 7-ій год. вечером (середно-європейський час).

П. Т. Інтересовані!

Позаяк друкарня „Рускої Гадї“

жадає від мене до кінця сего місяця рахунків за календар „Рускої Бєсїди“ на 1908, прошу всіх тих панів що побрали в тім році календар в розпродаж, о зворот грошій за него.

Нерозпродані календарі які до тої пори не звернено, вважає ся за розпродані і в випадку присилки, панети заверне ся назад.

З поважанем

І. Захарко.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.

Належностей за анонсами марками поштовими не приймає ся.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до ведення товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Цінник машин до виробу дахівок цементових з всякими потрібними поясненнями видала Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі і своїм відборцям вже розіслала. Хто его ще не одержав най до нас напише, а вишлемо безпроволочно даром і оплатно. Разом з тим цінником розіслали ми і цінник штучних навозів.
ДИРЕКЦІЯ.

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагнітон
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.

Навчальний в домі „Дністер“ ул. Руска ч. 20.

Працуйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стотарин. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові.
приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покрити дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кождих 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З аявків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183.— К	позички уділені	3,410.684.— К
уділи членські	234.398.— „	цінні папери	130.452.— „
ф. резервовий і інші	46.842.— „	льовації	182.206.— „

Купуйте землю при парцеляціях.

Навчальний отворені перед полуднем від 8 до 2 год.

ПОЗІР!**На підвечірок і проти жажди...**

Слабим і безсилим

стає ся кождий робітник,

котрий підчас гарячого дня гасить свою жажду пивом або вином.

Охотним до праці і сильним

буде однак кождий, хто напє ся склянку

остудженої кави „ЕНРІЛІО“ яко

средства проти жажди.

Відвар з „Енрілія“ приладжує ся дуже легко.

В 1 літрі води заварує ся 2 ложочки чо кави — 10 грамів Франка „ЕНРІЛІА“ через 5 хвиля. Коли значне кипіти добре замішати, а опісля відвар відставити на 3 хвиля щоб викликував ся. Потім відціджує ся відвар, додає ся цукру і остуджує ся (в посудині виповненій льодом).

1 літра тої смачної кави „ЕНРІЛІО“ коштує з цукром

лише 3—4 сот.

Уживаючи проте „ЕНРІЛІА“ як сред-

ства проти жажди місто вина і пива,

може робітник заощадити в тиждні досить

багато.

З молоком

на тепло спожита кави „ЕНРІЛІО“ (около 6 грамів на $\frac{1}{4}$ літра води) дає дуже добре сніданє і вечеру.

Каву „ЕНРІЛІО“ продукують виключно лише Фабрики Гайніріха Франка Синів, а дістати можна єї в кождій норинній торгівлі. 103 5—5 н.

Пошукує ся інтелігентну

Молоду Женщину,

котра попри деяке знанє провадження кухні, була би в стані, самостійно вести дім. — Зголошувати ся з наведеним степені образования, жадає, віку, стану і т. п. на адресу „Канцелярні друкарні „Рускої Ради“, ул. Петровича ч. 2, під шифрою: „Руский Дім“.

(3—3)

Русини! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики **Евгена Білінського в Збаражні.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держім ся поклик: **Свй до свого.** 138 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в об'ємі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обов'язком кождого інтелігентного Русина передплачувати єю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Свй до свого! + Свй до свого!

129 8—8 н.

Братя родимі! Кого то ми своїм кровавим потом не годуємо?! Всякого ворога Християнства! Гандель і промисел в жидівських руках, а ми Християни все позаду. Тож і іконами святих на сором нам, жиди гандлюють! Проте заложив я торговлю святих икон і усіх церковних річий як: Хрести, Хоругви, Молитвенники, гарні Икони з Росії з Києвопечерской Лаври, олійні друки і на полотні, артистична чудова робота і т. д. усе, що тільки для християнського нашого обряду потрібне. Приймаю також репарациї.

Моя торговля находить ся

в ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА ч. 22.

Поручаючись ласкавим зглядом, остаю

з поважанням

М. Сторожинський і Кле.

Стремління моє: ретельно і точно обслужити кожду партію. Замовлення з провінцій вишляють ся сейчас.

Літний побут!

В Ревні, 10 кіль. від Черновець, можна винайти гарну хатинку, що складає ся з одної комнати і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мін. ходу. В поблискости лїс.

Близші інформації подає Григорій. Пігуляк, учитель в Старій Жучці.

Склад галантерейних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.

Телефон 301.

в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3.

Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мужеске

Черевики і всякого рода Сандали

найпа і Лямана в ліпшій гатунку

Великий вибір

БІЛЕ всякого рода

в добрім гатунку і виконанню

річий до подорожи

в найліпшій гатунку по низьких цінах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрич.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 84 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотиноків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламацій неопечатані вілні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
редним застереженням і залученням належи-
тості поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розуміватись що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Заяви для п. Василька.

День за днем множать ся численні заяви необ-
меженого довіря і симпатий, якими тішать ся п. Ва-
силько не лиш з руского але й чужого населення, і
зростають висловки обурення проти підступної інтриги
кількох неясних, що клеветою хотіли би дійти
до своїх цілей. До поданих уже нами заяв, висланих
на руки п. Василька, наслідки дальше отсі:

Мамаївці.

Рада громадека в Мамаївцях Нових порішила
з приводу безосновних підозрів на Вас з боку пос.
Шойсволя висловити своє обурення і запевнити Вас
о своїм необмеженім довірю. Якубович, двірник.

Сторонець-Путилів.

Ціле населення Сторонця-Путилова поділяє те гду-
боке обурення, що панує в краю з приводу безпідстав-
них, тенденційних нападів Оичула-Шойсволя; опро-
кидає їх з відразою і погордою. Признає натомість
Вашу самопожертвовану діяльність і запевняє Вас та-
кож на будуче о своїм необмеженім довірю. Рівно-
часно висказує Вам населення глибоку подяку за вве-
сений в Раді державній нагний внесок в справі по-
мочи по причині браку папі і сподіється на видатної
підмоги. Іменем начальства громадского: М. Грайф,
Е. Грачук, О. Крижановський, І. Маріона.

Сторонець-Путилів.

Винишне мужицтво віче протестує ім. цілого му-
жичкого населення проти безосновних нападів Ои-
чула-Шойсволя на Вашу особу і запевняє Вас о своїм
дальшим необмеженім довірю. 14 підписів.

Довгополе.

Рада громадека в Довгополі на своїм засіданні
дня 17. с. м. висказала одностайно п. П. Василька,
яко свому заступникові і послові, з нагоди нападу
на него Шойсволя-Оичула, своє необмежене довіря
і опрочинула всякі закиди і денунціяції пороблені
п. Василькови з сторони его вище названих ворогів.

Сергії.

Начальство громадске і товариства в Сергіїх
протестують з обуренням проти піднесених на Вас
підлх нападів Оичула-Шойсволя і висказують Вам
своє необмежене довіря. Фака Кабур, двірник.

Плоска.

Підписані товариства в Плосці протестують
проти безосновних нападів піднесених проти Вас
п. Шойсволя і запевняють Вас о своїм необмеженім
довірю. — За „Січ“: М. Брага, за „Читальню“:
Марко Куреш.

Ілько Гаврилюк.

* * *

I.

Що день картини виглядаю,
Як ластівки з вірю,
Що день у хмарі сновидаю
Тай із тривоги деревію.
Що день, що день як ранній птах
Валю ся з ніг на крило
Тай сам дивую ся собі,
Чому ще серце те не трісло...

Перемисьль, 6. липня 1908.

II.

Так, Маріє! Суд скінчив ся.
Ти вручила вирок смерті —
Сон мій яснив переснив ся,
Цвіт надії спочелив ся:
Тільки вмерти, тільки вмерти.
Та не слухай моїх стонів,
Не тремти о мою згубу,
Не лякай ся вже проклятих,
Ані похоронних дзвонів —
А весела йди до сльози!

Перемисьль, 14. липня 1908.

III.

Заграй мені, Софіє,
Яку мелодию сумную!
От може би марш Бетовена,
Бо біла мене захмарило ся,

Плоска.

Громада Плоска висказує своє глибоке обурення
з приводу безосновних нападів п. Шойсволя й Ои-
чула, дякує Вам гарячо за заступство тутешнього на-
селення і запевняє Вас і на будуче о своїм необмеже-
нім довірю. — Олекса Полак, Микита Бойчук.

О спростованню карти власности що-до лісів
і толік громадских і сервітутових на Буквині.

Написав: др. Василь Дутчак.

(Дальше.)

Чи єї заходи можуть мати який успіх? Аби
відповісти на се питання, треба звернути увагу на
слідуючі обставини. По перше: саме уложене ста-
тутів заряду не мати-ме так довго ніякого значіння,
доки господарством на альпах не займе ся успішна
контролі незалежних властей. По друге: обов'яз-
кове заведення належностей за пожитковане при-
рівночаснім задержанню рівно мірного обов'язку пла-
тити додатки громадскі спадє надмірним тягарем
і може підкопати якраз найслабші господарства
мужицкі, для котрих пожитковане становить пи-
тання життя. По третє: що-річне збирання належ-
ностей мати-ме наслідок, який зовсім не лежав в за-
мірах законодавчих чинників: через що-річне зби-
рання громадскі тягарі власників обпарів двір-
ських, які примусово мають бути влучені до гро-
мад, спадуть якраз на слабші плечі господарств, що
мають участь в пожиткованню громадского добра.
Коли зважити єї обставини, не можна сумнівати
ся, що проби таких реформ будуть без успішні.

На мою думку, для тривалого поліпшення без-
підставних нападів на Вас, як передусім му-
сить визначити комісар для ревізії ґрунтових книг.

Свій погляд основую на таких виводах:

Незвичайно тяжке усталення пожитковань гро-
мадского добра стало ся на Буквині лиш тому
таке пекуче, що з поміж всіх обставин, які слу-
жать основою громадского добра, не підносять ся
і не розслідують в практиці одного питання: пи-
тання що-до приватної власности по-
літичних громад на альпах і його на-
буття перед 31. марта 1864.

Якби автономні власти, видаючи дотичні
рішення, звертали були головну увагу на усталення
згаданих обставин, було би певно виявилось, що
до переважного числа пасовищ і лісів не можна
їх примінити. Значить ся, пожиткове господарство
на альпах не підлягало би постановам громадского

уставу ані компетенції автономних властей, а не-
численні пасовища і ліси на Буквині, котрі по
закону треба уважати громадским добром, зай-
мають між полонинами таке незначне місце, що
перемінити їх на громадске майно можна-б було
без надто діймаючої шкоди для мужицких го-
сподарств.

Головною причиною, чому понехано усталити
ті обставини, було, що при заложенню ґрунтових
книг записано переважне число спільно уживаних
пасовищ невірнє яко приватну власність
громади, а всі розсліди про правну підставу
її час набути тої власности вибрано майже в ти-
пичну форму: громади посідають дотичні пасови-
ща і ліси від непамятних часів. На такі при-
співучасті судів починені усталення покладали ся
оправданно автономні власти в своїх рішеннях
в справах громадских дібр, і по тій причині —
признаній також адміністраційним трибуналом —
понехано дальші розсліди; тим більше, що госпо-
дарскі відносини на інших полонинах стояли так
само лихє як на громадских. Тому то хочби про-
візоричне, але скоре уладженє їх стало ся не
лиш кончею, але навіть в прирівнанню з упра-
вильним через судові власти, але тривало би
довгі роки і було получене з великими коштами,
заслужувало на перше місце.

Не може проте бути сумніву, що через усунення
наведених похибок в книгах ґрунтових обем
властивих полонин громадских, обтяжених
правомобільними правами пожиткован-
ня членів громади, значно зменшуть ся. Через
се доперва запанує загальне пересвідченє, що за-
вести лад в господарстві на альпах в Буквині не
можна оставляючи його рівночасно під управою
неосвідчених до сего політичних громад. Протинно,
в тій цілі треба починити на основі закона з 7.
липня 1883 вад. ч. 74. відповідні законні урядженя
стало ся в багато інших коронних краях держави.

III.

Оглянемо тепер ближше правні відносини на
„альпах сервітутових“.

В сій цілі позволю собі згадати дещо про
діяльність комісії для викупу й регуляції тягарів
ґрунтових установленої патентом з 5. липня 1853
вад. ч. 130. та про висліди єї праці, на жалє ще
доси не використані.

Як уже згадано, патент з 7. вересня 1848 по-
лишив підданим мужикам признані їм права по-
житкованя панських лісів і пасовищ ненарушеними.

Сї права пожиткованя, що прислугували му-
жикам по части яко властиві сервітути зв'я-
зані з підданими господарствами (головно по лі-

VI.

M. K.

Прости! Скінчилась наша драма...
Ти нині вже по сльозі. —
Привели потоки наших сліз,
Розвіяв ся наш сум беріз,
Змовк шент о Твоїй згубі.

Прости! Скінчилась наша драма...
На Тобі вже окови. —
Терпіла Ти?... тай я терпів,
Без стриму з сорому скомлів,
Та вже не чув любови.

Прости! Скінчилась наша драма...
Геть совість докльїва!
Тебеж не змів шалений вир,
Не розгортював біл-опир —
Та горда тай щаслива.

Прости! Скінчилась наша драма...
Та не думай собі, небого,
Що висміваю ту любов —
Як скарб складаю під покров
На дні серденька мого.

Прости! Скінчилась наша драма...
Най змовкне бесіда злослива!
Вже сплочім із уст полин
Тай згадуємо себе без кпин!
Прощай! Прощай тай будь щаслива!

Перемисьль, 16. VII. 1908.

Бо серце в мене скривавило ся,
Бо чигає смерть студена.
Заграй мені, Софіє,
Оту мелодию сумную!
Нехай же я в путь приберу ся,
Най тими звуками ую ся,
Бо з труни не почую...

Перемисьль, 14. липня 1908.

IV.

Отак цілєську, божу нічку
Лежу в одній тай маячу...
Тай сьвічу враз біленьку сьвічку
Тай серцем плачу, плачу, плачу...

Нехай та біла сьвічка сьвітить
Тай дотліває враз зо мною,
Бо хтож мені єї засьвітить,
Як замахнеть ся смерть косою?

Перемисьль, 14. липня 1908.

V.

Глянь, Маріє, що Ти дала
Душі розтуженій, голодній:
Чотири карти, листи два
Тай то як лід холодні.

Глянь, Маріє, щось зробила:
Я банкрот... в душі руїна...
Та не клянй Тебе, небого, —
Ще й нині впаду на коліна.

Перемисьль, 15. VII. 1908.

сах), по часті основувалися на спільнім посіданню (головно на ланських пасовищах) піддано викупну й регуляцій доперва на підставі згаданого патенту сервітутового з 5. липня 1853 вад. ч. 130 та виконуючого розпорядку з 31. жовтня 1857 вад. ч. 218.

Переведене викупна й регуляцій поручено на Буковині ц. к. комісії для викупу й регуляцій тягарів ґрунтових в Чернівцях, самостійній власті краввій, від якої локальні комісарі були безпосередно зависимі.

Тяжка праця локальних комісій мала на цілі збирати розсліди конечні для рішень комісії краввої, а в разі потреби списувати у год і по скінченій розправі предкласти краввій комісії внески до поришення.

Саме поступоване розпадалося на три стадії:

1. розслідування й усталення всіх фактичних і правних відносин пожиткованих;
2. розслідування й усталення всіх близьких постанов оречена викупна або регуляцій;
3. виконання й переведення усталеного викупна або регуляцій.

Праці локальних комісій і комісії краввої при сьм поступованню видали слідуєчі результати, на які комісар для ревізії ґрунтових книг мусить звернути особливу увагу. Іменно:

а) Розсліди й усталення, що доторкалися осіб, управнених до сервітутів або співуправнених до спільного посідання, а відносилися до фактів, нормуючих обем або виконуваних права пожиткованих, одним словом участь в пожиткованню, — ті розсліди й усталення, поминуючи вже їх неповноту, не записано відповідно до постанов о книгах ґрунтових. Головно тому, що в часі переведення розслідів закон о книгах ґрунтових ще не обов'язував на Буковині, а на селах не ведено загалом ніяких книг ґрунтових.

По тій причині треба зазначити, що в дуже многих випадках з'ідентифіковано загал управнених до поборів осіб і властителей господарств, які творили колісє рустикальні громади, а „громадами політичними“ і признано громадські органи їх заступством.

Але в угодах викупна поміщувало найчастіше постанову того рода, що повновласники управнених до поборів оставляють після § 288 з. ц. викупно ґрунтів політичній громаді яко добро громади.

Та сї постанови договорів правно зовсім неважні. Во поминуючи вже ту обставину, що досі політичні громади зовсім не приймали їх повновласно, треба сказати, що вони поветали лише через злегковаженя засади, що громадске майно після § 288 з. ц. обимає лиш ті громадскі річі, які призначено для загалного ужитку; а такого жаданя повновласники управнених не лиш не мали думці, але воно лежало прямо поза обсягом.

б) З розслідів виходить далше, що виміренний ґрунтами викупний еквівалент не розділювано на власність кождому управненому з осібна, але в зміслі § 31 тамже оселям або громадам або також зовсім нез'організованому загалови управнених т. зв. „спільности“.

Через отсе відступлене ґрунтів спільностям не піднесено ще права співвласности господарств, що були управнені досі лише до пожиткованя, до ряду свободі продажного і дідичного майна. Навпаки: признано їх правами постійно звязаними з власністю і посіданем дібр призначених до пожиткованя, отже правами річевими.

В тім згляді видано іменно в § 32 пат. серв. постанову, яку в практиці на жаль не все належно узгляднювано, постанову, що ліси признані політичним громадам дорогою викупна становлять що до пожиткованя, як і всі прочі сплати, вимірені ґрунтом і землею, „приналежність добра управненого до пожиткованя“.

Зрівняймо тепер сю законну постанову з § 121 розпорядку переводного з 31. жовтня 1857 В. з. д. ч. 218, після котрого кравва комісія була обов'язана всі потрібні при викупній відписаня й дописаня в книгах публичних переводити з докладним узглядненем постанов § 32 пат. серв.; розважимо далше, що норми сервітутового патенту хоч тільки правно-приватні мали примусовий характер, що наведені в § 32 тамже „пожиткованя“ лісів призначених громадам становлять вправді „приналежність“ тих лісів означену в § 294 з. ц., але мислимі є не яко приналежність добра управненого до побору лише яко результат реально-сервітутового права, що містить в собі побір тих пожитковань; розважимо се все, а побачимо, що згадана норма § 32 тамже не сотворила якоїсь спеціальної технічної „приналежності“ в зміслі § 294 з. ц. але, привернула річево-правну звязь прав власности і пожиткованя основаних на еквівалентах викупу з добрами управненими до пожиткованя і через те забезпечила тривале господарске іотноване тих дібр.

(Далі буде.)

О поміч для Селетинщини.

(До відомости посла Н. Василька).

В понеділок, 20. с. м. по 3-й годині по пол. ував в Селетині у атененціях: Плоська, Мінти, Репочів, Руска, Краснійділ, Костелова і Лушини такий великий град, якого і найстарші люди в селі не пам'ятають. До недавня панувала тут страшна посуха, а позаяк ґрунта тут стрімкі і каменисті, то там, де вільними роками робилося 5 до 6 стогів, нема сего року на 5 до 6 копівць сїна. Що посуха не спалила до решти, то докінчив град з хмароломом. Капусту, бараболо, бїб і збіжестовкло і забило в землю; велику траву примулило, а малу потовкло, що не в стані вже здійснити ся і направити ся; лишу гавну із спадистих ґрунтів змело аж до каменя та знесло з водою, а на рівнину навесло каміня; ґрунтами паробила вода яруги та потоки; місцями позсували ся великі кавали землі в долини; хати понідукувало, дах слабші потовкло на табану. Нарід бідний, задвожений ходить по тих пустинях, заломлюючи руки, побідлий та поchorялий, та вже й плакати не годен, бо за велике нещасте спало сего року на него. Гуцул жие із бараболой, капустою та худобою. Тепер паші нема, сїна нема, огородиня вже не направити ся, за худобину, що переднями роками продавала ся за 400 кор., дають тепер купчик 80 кор. Нарід страшно задвожений: одні через то, що купували на довг ґрунта, другі зайшли через велику лихву давнішими роками в такі довги, що вийти годі. Ліцетачі прьвдять ся дуже з часта, а тут і зарібків нема, бо у лісах та фабриках працюють Губані та Морощани з Угорщини, галицькі Мазури та всяка иньша віра, а лиш де-не-де Гуцул.

До всего того ще й податки великі. Чим людям тяжше, тим, ніби гей на сьміх, аванзує їх чим рік більше на барони. І от і сего року підставали напевно поверх ето селетинських ґаздів платити баронщину. (Так Гуцул називає особисто-доходовий податок). Чоловік має з 8 до 10 фалеч каменистого ґрунту, часом поверх 20 кілометрів далеко від села, від дороги, серед лісів, за котрі би дістав, як би їх пустив в аренду, по 10 до 20 корон за фалчу, а пани з відділу податкового в Радівцях пишуть, що він має поверх 1200 корон річного доходу. Иньший винен 4000 до 6000 корон, а баронщину платити мусить. Як жадає ся податковому інспекторови, то він відповідає: „Відний довгів не має, але богач!“ Відний Гуцул бігає до панив, до жидів, аби порадили, їде до Радівців, до староства... нічо не помагає. І що тут робити сему бідному нещасному народови! Віри не має нігде, довгів сплатити не годен, бо краввій банк грошей не дає, а як иний має щасте, що дістає, то тільки ему обтяжують, що аж наполовнять ся, а наса райфайзенська із своїми 150.000 кор. також не в стані кождому поміч дати.

Тут зазначу, що прьвих 10 фалеч не дорівняє ніським 2 фалчам, а більшість ґрунту то токови, де на 3 до 5 фалчак ледь 1 коровина передітге.

Сотки селетинських Гуцулів просять отже свого заступника, пана посла Николая Василька, на котрого всі свої голоси при виборах дали, аби він був такий ласкав, та постарав ся о відпис податків так державних та краєвих, як і громадських, а також, аби виведено якусь комісію на місце нещастя, щоби наочно о всім нещастю переконала ся та бодай найбіднішим якусь запомогу дала, бо згинуть з голоду та біди.

Сучасний стан українства на лівобережній Україні.

(Помічення Українця з Росії).

Розмовляючи з закордонними земляками, я помітив, що більшість з них уявляє собі становище лівобережної України зовсім відмінним, ніж то є на ділі. Тому то, як сам лівобережець, я хочу, на скільки зможу, коротко та докладно познакомити земляків з станом річий по лівому боці Дніпра.

Зачну від лівобережної української інтелігенції. Інтелігенція лівобережної України до останніх часів складала ся, за винятком невеличкої кунки земських служачих, як то: фєршалїа, вчителів та пан-отців, переважно з поміщиків, в більшості з роду Українців, а лише в часті з поміщиків-Великоросів, що осіли тутні за часів, коли російські царі дарували безмежні степи України своїм царедворцям. За часів Шевченка українське лівобережне дворянство не було ще цілком зденационалізоване, але з кождим роком все більше тай більше затрачувало воно своє національне обличчя завдяки вихованню по російських школах і пансіонах — так, що в початку царювання Миколи II. ся класа старої української інтелігенції до решти змосналізувалася. Хоча ще можливо було з'устріти серед неї людей зі слабим національним почуттям, але воно було бліде, неугрунтоване і безсильно-романтичне. Дуже лиш невеличкий ґурток поміщиків Полтавщини, Чернігівщини та Слобожанщини остав ся непохитним в своїх національних змаганнях, але таких є так мало, що можна їх всіх по пучкам двох рук перелічити.

От тому то, коли український рух після проголошення Сьвятополк-Мирським „славизованіа весни“ з кождим днем став зміцняти ся і, кидаючи геть кошичне романтичне обличчя, підняв серіозно прапор бо-

ротьби за національне визволення України а разом з тим за поліпшене побуту українського селянства та робітництва — добродій-пани почали відчувати, що аби бути Українцем за мало заховувати ся в рідних міснях і спогадах про живонисну бувальщину, їсти смачні українські вареники і галушки, та казати з особливим смаком: „ми Малороси“! До того ще з'явив ся страх за свою власну киневню, бо селяне кричали „землі“! Для подолання економічного руху української селянської пани-дідачі спозучили ся зі своїми колегами, панами Росіянами, а щоби ті часом не дорікали їм недостатню всеросійського патріотизму та „малоросійським духом сепаратизму“, то українські поміщики зрєкли ся зовсім колишних своїх романтичних українських почувань і поробили ся самими найкращими капанами. Таким чином Україна лівобережна лишилася ся без стародавньої своєї інтелігенції.

Але визвольний рух стихійно розвивув національну свідомість Українців, і намість ренєсатів почали з'являти ся нові інтелігентні робітники, що виходили з низших верств. Опріч того інтелігенція з земських служачих (докторів, учителів, фєршалїа то-що) під впливом того ж визвольного руху та під впливом факту, що на Україні усе селянство є українське, почала еволюціонувати в бік українсько-національний і цікавити ся національними питаннями, між тим як дотепер була ся часті інтелігенція до нього зовсім байдужою, дякуючи впливови російських поступових партій, котрі всі до одної мали централістичний характер.

Кольосальний зріст приватних виеших, середних та иньших шкіл ріжних типів останніми роками дав змогу брати освіту значно більший скількість молоді, ніж попередніми роками, а між сьєю молодіжню значна більшість українських селянських дітей, що дотепер за браком відповідного числа шкіл блукали в темноті. Український рух, що з стихійною силою проквінув ся серед українського універ. студентства, відбив ся і на середних та иньших школах, виховуючи шмільну молодь українську на правдивих робітничих національного відродження. Таким чином хлопець, що в зимі бере освіту в місті, у літку-ж працює на полі з батьками, має найтіснійші звязи з рідним селом, з одного боку не забуває рідної мови та свого роду, з другого-ж через розмови про те, що дієть ся в місті (чим наші селяне страшно цікавлять ся) пробуджує думку своїх односельчан, робить їх національно свідомими.

Стілько що до інтелігенції і її впливу на національне свідомлене народної маси.

Націоналізоване земельної власности та економічний стан селянства. Вся земля на Україні належить в часті поміщикам а в часті селянам — поза тим лиш невеличкий купці Жидів. Селяне лівобережної України без винятку всі Українці. Правда — є й німецькі колонії, але Німці колоністи о стілька вже з'українічили ся, що навіть забувають говорити по німецьки. тільки в Слобожанщині (частина Харківщини та Вороніжчини) зустрічаєть ся деуді мішанина у російського та українського селянства, але се вже на прокраїнах української території.

Визвольний рух, як відомо всім, виявив ся аграрні розрухи і налякані пани, котрі до того — треба ще додати — ніколи не зберігали копійки про чорний день, — опинили ся в дуже приврому становищі та кинули ся продавати свої маєтки „Селянському Державному Банкові“. По своїмому статуту сей „Селянський Банк“ мусить ті землі, що купує їх від поміщиків, продавати малоземельним селянам тої округи, де лежать маєток. Таким чином польські землі переходять тепер з рук обмозкалених поміщиків до рук селян-Українців. На скільки зменьшуєть ся велика земельна власність на лівобер. Україні, я можу з'ясувати слідуєчим виборчим випадком у Козелецькому повіті Чернігівщини. Зібрали ся поміщики обірати виборців на губернські вибори посів до державної думи. З'їхали ся всі, але було їх лиш етільки, скільки треба було обірати виборців; таким робом самі себе обібрали при олящій вина, тай поїхали до Чернигова вибирати посів. Кризі великого земельного володіння на лівобережній Україні на етільки великий, що земства хотять порушити питання про зменьшене виборного земельного цензу для „великого земельного власника“ до 100 десятин (около 200 моргів). А треба знати, що в Чернігівщині і Полтавщині не мало позаків хліборобів, що мають і по 100 десятин.

Такий швидкий перехід земель до селянських рук дуже корисний нам з боку національного, з боку-ж економічного він поки-що прикро відбиваєть ся на селянах, тому що селяне, не звиклі до культурного господарства і дуже бідні на гроші, не можуть унорати ся з землею, котру придбали через банків, тим більше, що селянський банк бере дуже великий відсоток на ціну купня, якої сплата розкладає ся на 45 літ. Через се земля буде коштувати селянина кілька разів дорожше против нормальної ціни. Опріч того банк ставити такі умови тим селянам, що купують землю: кождий господар, заки купить землю від банку, мусить придбати собі відповідну скількість худоби (2 коні, 1 корову), та ріжнічі знаряди (плуг, млянок до віляя, один на двох господарів і т. д.), між тим, як попередні злидні вирвали з селянства всі гроші. Селянин їде отже до ливчаря-Жида або дукаря-земляка і позичає гроші, аби оплатити відсотки і дати банкові задаток на землю та купити худобу і господарську знадобу. Ось так уже з перших гроків він впадає а руки глитаїв, що сьуть з нього кєрвавню. Не маючи змоги відразу виплатити ся, він замість відсотків віддає потайно (проти

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

закона) частку своєї землі в користування вірителям. Лучає ся також инакше: селянин не зможе придбати собі потрібних при купованю землі грошей і лишати ся без землі; тоді той, хто її придбав, наймає за гроші частку своєї землі такому бідласті.

Ось такими дорогами замість експлуатації поміщицької, народжується в широкій мірі експлуатація жидівська та ляхварська чи „кулацка“, як кажуть в нас.

Справа просвіти. Треба сказати, що на лівобережній Україні поміщицьке господарство рідко де визнавало ся раціональним хазінованем. Тому і селянство мало чого; запозичило у поміщиків. Селяни на лівобережжі доси вживають переважно трипольної системи господарювання. Поступу в розвиненню раціонального господарювання не можна ще помістити через надто малі рівні культурності нашого селянства, що треба завдячити чужій московській школі. Хоча земства дбають досить пильно о заведення та поширення сільських шкіл, то нічого з того не виходить; на папері числять ся у нас 20 проц. грамотних, на ділі ж є їх тільки 15 проц., тому що хлопці, кінчаючи московську школу, котру він перейшов з великою трудностю, потім забуває те чому його вчили. Іноді не може навіть написати свого імені та прізвища. Через те селянські діти кінчають школу лише для того, аби мати полкеші до військової повинности, бо сільська школа поменшує службу військову о один рік. Наук на російській мові о сільські обряди нашому селянству, що він потім і на вишкучу не хоче дивити ся. Піднята Українцями акція за українського школою викликала з боку державного уряду — як відомо — два циркуляри: один дозволяє викладати української мови та літератури по приватних гімназіях, другий же заведе науку на українській мові по церковно-парохіальних школах. Але панотці, що по земствам в більшості тягнуть руку за поміщиками, не хочуть допустити в парохіальних школах науки на рідній мові, а ті, що й всею душею раді б їй завести, боять ся се зробити, бо священики у нас мають дохід тільки зі своєї параші, архієрей же волон завжди, навіть за найменшу дурницю, вининуть парохів геть з гарного приходу та посадовити на гіршому.

Щож-до викладів української мови по приватних гімназіях, то треба мати для того матеріальні засоби, аби удержувати учителів. Українська сучасна інтелігенція, що що-йно тільки з'являє ся на світ, не має їх, се самі незаможні люди. Треба ще до того додати, що взагалі українська інтелігенція ще зовсім не практична і не вміє „з нічого зробити щось“, як се діється в Галичині. Коопераційний рух доверва почав прокидатися та й той не в дуже незначній мірі; через се брак грошей як і на просвіті, так і на економічних справах.

(Далше буде).

АМАТОРСКІ ВИСТАВИ.

(Конець).

Та помімо побіжності в трактуванні справи п. аматорами, — в наслідок чого найбільший тигар спав на плечі бідного суфлера, що знаменито вивязав ся зі своєї задачі, — вистава ся виказала між аматорами доволі гарні сили. П. Данчул грав ролю старого господаря-мужика природно і — можна сказати — бездоганно. П.на Попова вів в ролю жінки того господаря була добра. Коли-б в часі акції могла була здержати ся від нешотрібного сміху, то єї роля була би одна з найкращих. За те в останній сцені, представляючи єї розпук з приводу смерті сина-гольціани, якого сама проклала — вивала тільки темне-раменту, що заслужила собі на довготривалі оплески. П.на Цуркановичівна в ролю спокійної і побожної доньки з першого подружжя господаря тримала ся добре до кінця акції. На сцені поводила ся своїбідно, орієнтувала ся скоро в ситуації. Коли-б більше над собою попрацювала в тім напрямі, то могла би стати одною з краших сил аматорських. П.на К. грала ролю сусідки-торкотюшки бездоганно. П. Ц. в ролю сусіда був добрий. Рухи п. М. в ролю сина-гольціани були часами несприродні, а голос впадав в тон декламаторський. Однак і він старав ся достроїти до інших. Тільки дасть ся сказати про саму „штуку“ „Великий“ і про єї виконання.

Слідував „Знімчений Юрко“. Наведені вище особи і в ролях „Знімченого Юрка“ тримали ся так як в попередній пьесі. Однак тут ще більше мусів суфлер додавати собі праці як першим разом. Інші панове, що грали в сій штуці, вивязали ся не але. Добре грали п. Товстюк ролю двірника, п. Шандро і п. К. ролю присяжних. П. Луговський в ролю жовітра-урлошника був троха за штівний. Роля цигана припала всім до вподоби.

Що до „Знімченого Юрка“, то належало-б єго закрити вже раз з тої причини, бо єї автор культивує общерусскую ідею. Дуже немилу вражає на пр., коли пан реєнттій „научає“, що „по руски говорять не лиш ваш нарід, але й князі і рускі царі.“ А коли вже доконче хотіло ся грати таку „штуку“, то треба було єї в тім і иньшій місці справити. Також незрозумілим видало ся мені гримане на управу громадську за те, що она — мовляв — урядують по волосках. У нас, в українській часті краю, а бодай в Ваш-

ківській повіті такого випадку нема, щоби урядоване гром. вело ся в волосській мові, а всюда веде ся оно по німечки. Тому, коли вже гримати, то з приводу німеччини а не з приводу волости в наших урядах громадських.

Тільки рефлексий насунуло ся мені з нагоди сєї вистави. Думаю, що мої гадки нікому нічого не зашкодять і не зменшуют заслуги тих, які уважали за потрібне все таки зробити щось „для меньшого брата“. Протинно, сї і иньші ин. аматори повинні на будуче постарати ся о щасливіший добір штуки, де міг би справді розвинути ся талан не одного і не одного, бо такими нісенітними виставами як з 19. липня вбиває ся лише артистичний смак, а виконавці не в силі виказати своїх здібностей; а таких справді спосібних одиниць ми мали нагоду бачити і на тій виставі.

Отже не боїть ся критики. Критика справедлива повинна бути вказівкою до дальшого поступовання. Аматорські вистави можуть у нас сповинити важну культурну місію, тому на них треба звернути бачи́йшу увагу. Ними повинен зайняти ся загаль, а не — як досі оно діє ся — лише одиниці, котрі пб. не найшовши часто належного попертя у загаль — з часом зневіряють ся і залишають ся так хосенну працю. Отже не зневірюватись ріжними недостачами і перепонами, памятаючи на слова поета, що

„Праця між людом не згине даремно,
Сонце засвітить колись“.

Іван Тарасимович.

НОВИНКИ.

Чернівці, 23. липня 1908.

Гімназія в Вишніці. На численні запити, чи буде сего року отворена гімназія в Вишніці, можемо відповісти стілько, що засноване гімназії засадничо признане і сирава знаходиться в міністерстві фінансів. В імені руских послів інтерв'ював в сій справі п. Семак і на бажане дотичного референта предложив письменне рго меморіа. Се, що отворене гімназії до сєї пори офіційально не проголошене, ще не значить, що гімназії сего року не буде. Гімназію в Кімполоніу отворено тогідного року в першій чї навіть другій половині вересня. Не треба отже закладати руки, але збирати і підготувати хлопців та подбати про засноване бурси.

Рада громадська в Довгополі ухвалила дня 17. с. м. висказати теперішньому управителю п. к. староства в Вишніці п. др. Єхови, з нагоди виданого і для Гуцулів так користного розпорядження замикати шкільні в неділі, гр. прав. святя, щирю подаку.

В справі вступних іспитів до середних шкіл. Доси утер ся був по сересних школах звичай, що ученикови, котрий перепав при вступнім іспиті до І. кл., не вільно було того самого року здавати ще раз той самий іспит в иньшій гімназії. Істнує однак розпоряджене міністерства просвіти з р. 1886, що не вільно повторяти іспиту лиш в гімназіях з тим самим викладовим язиком, а в иньших вільно. Отже хто перепав перед фєрми в рускій або німечкій гімназії, може по фєрмих здавати іспит в румунській гімназії і на відворот.

3 причини градової катастрофи в Довгополі й оводили, про яку ми недавно доносили пишуть ще нам: Конечним є відписане навіщеним громадам на рік 1908 податку, а хто вже єго заплатив, щоб не платив єго в слідуючій році. Потерпівшим шкоди громадянам належить дати відповідну запомогу. Власті повинні постарати ся аби ті громади могли діставати дешевший хліб, себто збіжжє, муку а для худоби грис і сіно. Найліпшими посередниками в тих справах могли би бути „каси“ і „кранниці“ в дотичних громадах. Наші заступники послї повинні сею справою чим скорше зайняти ся і піти нещасливим з помічю, а правительство чейже не відмовить сповнення своєї повинности зглядом нещасливих горожан. Пожаланам було би також аби „Банк краєвий“ не жадав сего і слідуючого року сплачувати рат і процентів а відложив їх на краші часи, поки навіщені нещастем не прийдуть до себе.

Оповістки, іменованя і т. п.

З ц. к. Управи руху. Відпустові поїзди до Качика. Як що року так і тепер з нагоди відпусту в Качиці 15. серпня будуть курсувати на лінії Чернівці-Качика і назад особні поїзди відпустові. Відїзд з Чернівців дня 15. серпня о 5. год. 40 м. рано, приїзд до Качики 10 год. 11 м. перед пол. Поворот з Качики о 4 год. 18 м. по пол., приїзд до Чернівців о 8 год. 10 м. вечером. Для тих відпустових поїздів видавати ся муть білети з 50 проц. знижки.

На лінії Бергомет Межиброди піднято з днем 21. червня товарний рух до 7-8 клм.; рух на цілій лінії буде піднято імовірно за 14 днів.

Велике народне віче в Ростонах на Гуцульщині відбуде ся в неділю 26. липня с. р. о 11. годині рано під голим небом на подвір'ю коло читальні із отсим порядком нарад: 1. Громадські вибори. 2. Економічне

положене Гуцульщини. 3. Справа організації. 4. Вселї иньші справи і внесєня. Брати Гуцули! Приходїть на се віче цілими громадами. Ні оден освідомлений Гуцул най не забрав на сїм вічу. Стаймо чою всяким противникам нашого народного жити. Не забуваймо, що в наших руках наша сила. Очікуємо радо наших „Січів“ з поблизких громад. „Січ“ із далєких подільських і гірських громад нехай вишлуть своїх відпоручників. Референти можуть зголошувати ся на перел. В разі непогоди відбуде ся віче у сїмодолі п. Методія Огородника.

Звичайні загальні збори споживного товариства „Взаїмна Вигода“ в Ростонах відбудуть ся в неділю 2. серпня с. р. о 11. годині рано в домі читальні з отсим порядком нарад: 1. Отворене зборів. 2. Звіт старшани і ради надзорчої. 3. Приняте обрахунку і білянеу за діловий рік 1907. 4. Справа закупки і продажі товарів. 5. Справа концесий від властей. 6. Вибір старшани і ради надзорчої. 7. Вільні внесєня і запитаня членів.

Подяка. В імені тов. „Руска міщанська читальня“ в Чернівцях складають низше підписані Ви. Пану Николаєви Дрогомирецькому, п. к. нотарєви в Чернівцях, за безкористне переведєне купна дому для названого товариства як також за виготовленє дотичних протоколів і актів найсердечнішу подяку. — Николай Бендак, секретар. Микош Митцак, голова.

Із штуки і літератури.

Репертуар Львівського руского театру в Косові. Сала „Сокола“.

В суботу, дня 25. липня с. р. „Чорноморці“, народна оперета в 3 діях М. Лисенка.

В неділю, дня 26. липня с. р. „Ой не ходи Грицю та на вечерниці“, народний образ зі співками і танцями в 5 діях М. Старицького.

Ві второк, дня 28. липня с. р. „Продапа наречена“, опера в 3 діях Ф. Сметани.

В четвер, дня 30. липня с. р. „Суета“, комедия в 4 діях Карпенка Карого.

В суботу, дня 1. серпня с. р. „Барон циганів“, оперета в 3 діях А. Стравеа.

В неділю, дня 2. серпня с. р. „Маруся Богуславка“, образ з давних часів зі співками і танцями в 5 діях М. Старицького.

Ві второк, 4. серпня с. р. „Галька“, опера в 4 діях С. Монюшка.

В четвер, дня 6. серпня с. р. „Запорожець за Дунаєм“, народна оперета в 3 діях Артемовського. Занїмачь „Вечерниці“, твір музичний в 1 дії Ніцицького.

Візети продає „Народна Торговля“, а від 6-ої години в день представляє наса театр. — Початок точно о 8-ій год. вечером.

Видавництво Товариства „Просвіта“ у Львові. „Серед вічних снігів і ледів“. Написав В. Луневич. Ч. 335—6. За марець і цвітєнь 1908. Ціна 40 сот. — „Пятдесятлітне подружжє“. Ч. 337. За май 1908. Ціна 20 сот.

П. Т. Інтересовані!

Позаяк друкарня „Рускої Рада“

жадає від мене до кінця сего місяця рахунків за календар „Рускої Бєсїди“ на 1908, прому Всїх тих панів що побрали в тім році календар в розпродаж, о зворот грошей за него.

Нерозпродані календарі яні до тої пори не звернено, уважає ся за розпродані і в випадку присилки, пакети заверне ся назад.

З поважанєм

І. Захарко.

„Польський і руский революційний рух і Україна“ стор. VIII. + 200. Ціна 3. кор. Михайла Лозиньського найліпше замовляти у автора Львів, ул. Гавсєра ч. 14., бо тоді не платить ся пересилки і дістаєт ся як безплатний додаток працю того ж автора: „Маркс-Енгельс-Лібкнехт. Про відбудованє Польщі“.

РУСКА НАСА ○ РУСКА НАСА

тов. зарєєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрощєтує їх на 5%. — Най вивосить 40 К і платимо 6%, вишєє 2 К. — Родимий! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгоном по цілій Буковині і най кожний, що почувє себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних вимовленнях, значний спуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належностей за анонсами марками поштовими не приймає ся.

Загальні збори каси пож. і шадн. для громади Сергії, відбудуть ся в суботу дня 1. серпня 1908 о 9. годині рано в домі Івана Маковійчука з сліду- ючим денним порядком: 1. Справоздане касове і прийняте білянсу. 2. Вибір стар- шини. 3. Вибір ради надзорчої. 4. Вибір касиєра. 5. Вільні внесення. І. Чокан, начальник. Н. Глїбка, касиєр.

Загальні збори каси пож. і шадн. для громади Добринівці, відбудуть ся дня 2. серпня с. р. о 2. годині понод. в домі Юрія Рябка з таким порядком нарад: 1. Відчитане протоколу з попе- редних загальних зборів. 2. Звіт стану касового. 3. Вибір старшини. 4. Прийняте білянсу. 5. Справоздане ради надзорчої. 6. Вільні внесення. Маціборський, на- чальник.

Перші загальні збори каси пожич. і шадн. для громади Бобівці, відбу- дуть ся в неділю, дня 26. липня о 11. годині перед полуднем в домі гоєнодара Івана Москалюка із звичайним денним порядком. Кость Павлел, начальник.

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що не- совістні гандлярі штучними наво- зами в сей спосіб ошукують ріль- ників, що накидають ему який не- будь навіз, а розумієсь лихий, без- взгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що **Спілка для госпо- дарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рі- лю, належить тільки подати в при- ближену прикмету рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перема- кальна чи ні, чи середно лаха чи зовсім лаха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з гото- вости поради нашого одногого в тім роді товариства Спілка для гос- подарства і торгівлі в Перемишлі.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ

(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з етемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, при ул. Рускій ч. 20. (в власнім домі)

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашніх го- подарських, збіжжя і наші на случай шкід заподіяних через по- жар. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростю. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяне з поміж чле- нів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.588 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона кор.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906. і 1907. виносили 10. проц.

Банк красвий у Львові і Чернівцях, Каса ошадн. у Львові, і т. д. приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краківскім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім містї і в многих селах; там, где, еще неробить инший агент „Дністра“, можуть пи- сь- мен- ні селяне старати ся о уділене агенції. Дотепер дістали агенти 1,142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31. грудня 1907.

Фонд резервовий	Кор. 1,008.364.—
„ резерви премій	„ 613.720.—
„ на звороти	„ 50.939.—
„ на ріжницю кур.	„ 3.437.—
„ резерви спеціаль.	„ 35.000.—
„ емер. урядників.	„ 218.364.—
инші фонди заосмотреня	„ 40.000.—
Разом сума	Кор. 1,964.824.—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих

Потукує ся інтелігентну

Молоду Женщину,

котра попри деяке знане провадження кухні, була би в стані, **самостійно вести дім.** — Зголошувати ся з на- веденем степені образования, жадає, віку, стану і т. п. на адресу „Кан- целярії друкарні „Рускої Ради“, ул. Петровича ч. 2, під цифрою: „Русквій Дім“. (3—3)

Русини! Жадайте у всіх трафі- ках, торговлях і кра- мницях лише **тутон і паперця з першої галицько-руської фабрики Евгена Білін- ского в Збаражні.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сениві, 10% на школи і бурск. Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держім ся покликну: **Свій до свого.** 138 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німець- кій мові, що заступає інтереси україн- ського народу перед культурним сві- том, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого ін- телігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністра- ції: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Свій до свого! + Свій до свого!

129 8—8 п.

Братя родимі! Кого то ми своїм кровавим потом не годуємо? Великого ворога Християнства! Гандель і про- мисл в жидівських руках, а ми Хри- стіянни все позаду. Тож іконами свя- тих на сором нам, жиди гандлюють! Проте заложив я торговлю святых икон і усеїх церковних річий як: Хрести, Хоругви, Молитвенники, гарні Икони з Росії з Нівопечерской Лаври, олійні друки і на полотні, артистична чудова робота і т. д. усе, що тільки для хри- стіанського нашого образу потрібне. Приймаю також репарациї.

Моя торговля находить ся в **ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА ч. 22.**

Поручаючись асканим зглядом, остаю а повязаным

М. Сторожинський і Кле.

Стремління моє є: ретельно і точно обезпечити кождо партію. Замоває а провинцій аска- ють ся сейчас.

Літний побут!

В Ревні, 10 кіль. від Черновець, можна винай- мити гарну хатилку, що складає ся з одної компа- ти і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мін. ходу. В поблискости ліс. Ближні інформації подає Григорій. Пігуляк, учитель в Старій Жучці.

Виданя „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рехенберга.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Склад ґалантерійних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.

Телефон 301.

в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3.

Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мужеске

Черевики і всякого рода Сандали

Цнайпа і Лямана в ліпшій ґатунку

Великий вибір

БІЛЕ всякого рода

в доірім ґатунку і виконаню

річий до подорожи

в найліпшій ґатунку по низьких цінах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає: Віктор Стриж.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сс.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 ер., на пів року 16 ер.

Передплата на „Буквину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вгл. 9 рублів або 84 ер.) а на пів року 9 кор., вгл. 4-50 р., або 17 ер.

Поодинокое число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буквину“

в Чернівцях ул. Петровача ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буквина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламний неопечатаний віллі від порта. Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

О спростованню карти власности що-до лісів і толік громадских і сервітутуових на Буковині.

Написав: **др. Василь Дутчак.**

(Далше.)

Насупроти того обставина, що по виданню сервітутуового патенту знесено неподільність ґрунтів і мужицький порядок наслідства, являється зовсім маловажною, бо через се викупні еквіваленти не стратили свого річевого характеру не самостійних, для підвищення господарства на управненім до побору добрі призначених річій і в случаях поменшення або зміни укладу управнених до побору дїбр, що трактується ся як економічні одиниці, має бути приміненна засада взагалі при річевих правах обов'язуюча, а в § 485 з. ц. виражена спеціально що-до сервітутів: засада неподільности й непереносимости.

Коли тепер супроти сих виводів поставити загально знаний факт, що господарка на сервітутуових „альпах“, які обнимають майже 70.000 га і знаходяться у співпосіданню нез'організованих спільностей, виродила ся в господарку рабункову, то само собою вирінає питання, чи і на скільки такі господарські відносини відповідають законам, чи і на скільки в рамках обов'язуючих законів можлива зміна, а коли так — то яку роботу має в сїм случаю сповнити комісар для справлення ґрунтових книг.

Аби відповісти на сї питання, мусимо поперед усього представити собі правні наслідки, що були результатом викупної діяльности кравової комісії, а відтак слідити за дальшим історичним розвитком втворених в той спосіб відносин правних.

Отже треба констатувати, що викупні праці буковинської комісії кравової почали ся що-йно по введенню в життя уставу громадского з 14. падолиста 1863 В.з. кр. ч. 9., отже в часі, коли творення громадских дїбр на основі незаперечної практики стало вже неможливе; дальше, що покінчили ся вони по найбільше аж по р. 1868, то є по знесенню неподільности і мужицького порядку на спідства, але ще перед заложенням ґрунтових книг — наслідком чого сервітутуові пасовиска і ліси, одним словом сервітутуові „альпи“, перейшли в часі правно

необмеженої свободи збування на власність і посідання „спільностей“.

Члени тих спільностей одержували з хвилею обняти посідання ті права співвласности на сервітутуових „альпах“, які без сумніву треба осуджувати після 16 уступу з. ц. (§ 825—858 тамже), які иначе — як сказано — були зв'язані з підданими колись до побору управненими добрами.

Сї співвласники могли по закону без опіки політичних громад через своїх свободно вибраних управителів віддати признані їм „альпи“ під найліпшу культуру і через се осигнути на своїх добрах далеко більші господарські користи в порівнянню з учасниками в пожиткованню громадского добра; з другого боку могли правосил хоч тільки із згодою всіх ділити між себе ті альпи не лиш що-до пожитковання і посідання але й що до самого ґрунту.

Поділ самого ґрунту потребував дозволу кравової влади лише що-до сервітутуових лісів. Але з сих управнень не зробили „спільности“ належного ужитку.

„Альпи“ виділені їм з уживаних давніших панських ґрунтів були іменно такі малі, що спільности не могли потягати з них колишних безумовно потрібних пожитковань.

Наслідком того вони не були в силі піднести ся до господарских меіорацій, але продовжали з одного боку на пасовисках дотеперішній спільний спосіб пожитковання, а ліси — на превелику шкоду культури — ділили між себе після уживання посідання і пожитковання.

Поділ самих пасовиск переведено лиш імково.

Отсей стан правний змінив ся наслідком заложення ґрунтових книг в 1875—1884 о стілько, що з одного боку багато сервітутуових „альп“ записано як власність політичних громад, а з другого вписано право власности на деяких сервітутуових „альпах“ не на юридичні особи, але на зовсім правно не уздіблені особи колективні під тит. „управнені до сервітутів в громаді Н. Н.“, очевидно без подання уділу співвласности.

В декотрих случаях записувано сервітутуові „альпи“ для громад з розмислом *fiduciae causa* „для вірної руки“ лиш для того, щоби унеможливити їх фізичний поділ.

На жаль, сї цілі не задокументовано в дослідних протоколах.

В нечисленних случаях нарешті записано право власности на сервітутуових „альпах“ в хосен поодиноких осіб як їх свободно дідичиме і подільне майно в чисельно вираженій квоті.

За те в жаднім случаю не записано сего права власности відповідно до постанов § 32 пат. серв. як права річевого в хосен кождо-часних властителів дїбр управнених до побору і не означено в картах стану майткового.

Так само не вказано в книгах ґрунтових як річевий сервітут права пожитковання управненого до побору добра, що лежало на лісах призначених громадам.

У виду того оправдане заключення, що всі сервітутуові „альпи“ на Буковині записано при закладанню ґрунтових книг на такі особи та утвори правні; яким в дійсности право власности й пожитковання зовсім не прислугувало.

Отсі записи довели скоро по замкненню ґрунтових книг до прямо нещасливих наслідків; спробую бодай загально схарактеризувати їх.

Під той час, коли закладанню ґрунтових книг доводжено до кінця, виступала шкільна управа Буковини з енергічною акцією, щоб через закладанню народних шкіл, яке належало до обов'язків політичних громад, дивинути сільське шкільництво.

Задля покриття зв'язаних із сїм видатків вихиснувані політичні громади обставину, що серв. пасовиска та ліси були записані в їх хосен і розложували припадаючі суми правильно на господарів, що мали праг, побору, і сї додатки, знані під назвою пасовищного і лісового чиншу, стягали сейчас дорогою екзекуції.

Поступаючи дальше сею дорогою, п'якуючи і стягаючи чинш за пасовиска, а ліси випускаючи на нещасний вируб і обертаючи дотичні доходи на громадскі цілі, громади зробили майже всі серв. „альпи“ „вербуяковим“ майном громадским.

На жаль, господарі управнені до побору не могли і досі наслідком довгих та тяжких процесів і великих коштів найти правного средства на ті обставини.

Що-ж відноситься до „альп“ записаних на поодинокі особи поіменно і виражених в чисельній квоті, „альп“, до яких належали головню ліси, так у судових і книговодних властий панував що-до

ПЕРЕХИТРИЛИ

або

Пошились в дурні.

Шутка оперетка в 3 діях М. Л. Крошвицького.

(Далше.)

III. Дія.

Обставина та тама, що в першій дії. — День.

Вихід 1.

Дранко (стоїть на плоті і дивить ся на гору на шлях). Що воно за знак, що той жених й досі не їде? Вже й люди почали сходиться на весілля, а його нема, тай нема! О, щось закурило ся? Троє, чи двоє коний? Здаєть ся троє! Так, троє! Ще й добрі коні... Еге! поспіша! По-спіша! поспіша!

Вихід 2.

Кукса, Дранко і Василь.

Кукса (вийшов з двору і незауважучи Дранка вилізти на тин). Ех, біда! Вже гостей повно у подвір'ю і в хаті, а жениха й досі не видно, — не їде, тай не їде! І хто їх накликав, тих гостей. І сватів, і кумів моїх, і кумів братових, і своїх кумівських! Налізло такого, що й перерелічати. Якогось не ловко спитати хто їх сповістив! (дивить ся на гору).

Дранко. Чи не диво! Таж то не коні, а хтось ніби теля жене...

Кукса (постерігає Дранка). А чого то ви зіпняли ся на тин, як та пройма?

Дранко. А ви чого там маячите, як пугало?

Кукса. Та сказали діти, що десь горить.

Дранко. То вилізьте на хату, відтіла видійше буде.

Кукса. А хочби і на конин вийіз, вам що до того? **Дранко.** Вилізьте, вилізьте, та возьміть ще клепадо в руки, скликайте людей на гвалт!

Кукса. А ви візьміть віху та махайте!

Дранко. Не лізьте осю в очі!

Кукса. Не чіпайте мене!

Дранко. Який біс вас зачіпає?

Кукса. Ось той, що балакає!

Дранко. От хочби лисину прикрили, — блищить на сонці, як блих у соцького!

Кукса. А ви розчесали-б свою кунштру, а то горобці подумують, що куделиця, тай геть об-смикають на гнізда.

Василь (з поза хати). Хазяїне, якийсь чужосторонній чоловік їде до вас.

Дранко (зіскочив з тину). Не вже? Слава тобі, Господи! Як се я його просліпив! (побіг у свою хату).

Вихід 3.

Кукса і Антін.

Антін (вбіла з поза хати). Хазяїне! Якийсь чоловік, лобонь парубок, заїхав у заїздний дім до Гершка, переодяг ся у стару одіж, ешпав, де ваша хата і їде вже сюди!

Кукса. Невже? Ти сам його бачив?

Антін. Егеж, своїми очима бачив! Я йшов з містечка коло коршми, — дивлю ся, що воно за чудасія? Якась людина, скда гарну одіж і надіва стару! Я й підслухав, чую, читає: „де Куксова господо? “

Кукса. Спасибі тобі за вістку, Антоне. Я люблю тебе Антоне, бігме люблю! Зіставай ся у мене, ще на два або й три роки, заслужив чи мало грошенят, а за той час може твоє серце привернеть ся до дівчат, — тоді сватати меш мою Палажку. І вона до того часу підросте, та вилюдіє!

Антін. Коли так, то вже краще віддайте за мене Оришку.

Кукса. Оришку? І Оришку віддав би, та... (огляну ся — тихо) Се-ж приїхав жених до Оришки!

Антін. Жених? Ну, як що ви віддаєте Оришку за того жениха, тоді попрацюйте ся із Антоном і з мшном своїм і з господою!

Кукса. Як? що?

Антін. А то, що спав!

Кукса (у бік). Он воно що! то ти так ненавидиш бабів?

Антін. Ненавидів, а отсе раптом привернуло мене знову до них.

Кукса. Привернуло? Бог з тобою! Що се ти? (гукно їде у хату). От тобі й виглядів у два ока! (пійшли).

Вихід 4.

Нечипір (Антін і Василь виштовхують його з поза хати та показують на хату сусідів).

Нечипір. Побачимо, се вийде з того? Мушу вже стати у пригоді добрим хлопцям! Спасибі їм, нагодували мене і гроший обіцяли дати аж 10 карбованців!...

Вихід 5.

Нечипір і Дранко.

Дранко (вбіла із своєї хати). Будь ласка? Просимо! (жана його за руки і тягне до себе).

Нечипір. Чого се ви прпстали?

Дранко. Ви від Лахтіона Хведоровича? Я зараз догадав ся!

Нечипір. У чім догадали ся?

Сьвів ч. 12.

Дранко. Ах, зайдіт прошу покорно!

Нечипір. А кудиж то так проворно?

Дранко. У мою Господу!

Нечипір. У вашу господу?

них такий опертій на хибних записях погляд правний, після якого у власності і прочі права управнених до сервіту на „альпах“ були свобідно продажні і дідичні.

На довго правні відносини на добрах управнених до побору були досить постійні а пожитковане лісів прислугувало фактично лише кождочасним властителям (снх господарств), так довго налений висше погляд правний мав вплив хіба лише на записи в книгах ґрунтових, але ніяким чином на управу лісів.

Та сей стан змінив ся дуже, від коли з великим зростом ціни на дерево спекуляційний і лихварський капітал кинув ся з усею силою на ті „альпи“ спільності.

Заборчий плян, можливий тільки наслідком пацовани в судовій практиці згаданого висше погляду правного, був прямо типічний:

Поперед усього куповано від тих осіб, що в дійсности не мали ніяких пожитковань з лісів а тільки фігурувати в ґрунтових книгах яко спвласники, всі впливаючі з їх спвласности управлени, відомі під конвенціональною назвою „люфтрехти“; куплено, очевидно, за сьмішно низькі ціни.

Відтак скуповувано уділи у власности від мужиків ослаблених економічно наслідком задовження і процесів, скуповувано так довго, доки більша половина уділів спвласности не опинила ся в руках спекулянтів.

(Далі буде).

Сучасний стан українства на лівобережній Україні.

(Поміченя Українця з Росії).

(Дальше).

„Пресвіті“ все-ж таки роблять своє діло і постачають на село книжки, котрі помагають селянинові розвинути свідомість, як в сфері соціально-економічного життя, так і національного. В останнє півріччя село надзвичайно кинуло ся до українських книжок, і хоча книжка українська зазнає переслідування з боку місцевої поліції, але проте терпить ся все більш та більш. Широкий діяльності „Пресвіті“ укр. страшенно перешкоджують губернатори, які піддержують розвиток чорносотенних кацапських „співсоюзів російського народу“. Губернатор в „конституційній“ Росії є ніби маленький самодержець і своїми циркулярами, на основі різних „війскових станів“ та „побільшених охорон“ може паралізувати діяльність навіть тих товариств, що існують на підставі закону. Так на приклад київське товариство „Пресвіта“ згідно зі своїм статутом може заводити по селах свої філії та читальні; але на ділі йому заборонено завести читальню навіть в самім Києві.

Періодична-ж преса не задовольнює потреб селянства, бо „Рада“ подає тільки короткі відомості про життя взагалі та статі на біжучі теми виключно для інтелігенції, а „Рідний Край“ хоч дуже ширить ся на селі, але далеко ему до того, щоби задовольняв селянство. Вкінці соціально-демократичне „Слово“

занадто вузько-партійне і доктринерске та обслуґує тільки інтереси пролетаріату сільського та мійського, господарському-ж селянству не дає нічого ні з боку практичного ані з освітнього. Таким чином просвітна справа не дуже добре стоїть, а то завдяки політичним обставинам, що перешкаджають просвітній діяльності, матеріальним недостаткам та браку відповідної періодичної преси.

Про те все селянство таки кинуло ся останніми місяцями до самоосвіти. Нові українські видавництва як „Народний учитель“, „Час“, „Ранок“, „Знання то сила“ і т. д. звернули свою увагу на се питання і дбають о можливо краще его задоволення.

Партії українські і російські. Коли галицькі москвофіли в „Галичанині“ на своєму саудатському жаргоні починають прославляти побіду капіталізму над українством на Україні, то сьмішно робить ся нам, тамошнім Українцям від сеї москвофільської вісентини. До 1905 року російські поступові партії мали виправді величезний вплив на Україну, а то завдяки тактиці компромісів, якої тримали ся українські партії. Але досвід ostatnich літ добре з'ясував Українцям, що визволення України се діло тільки самих сянів еї, бо всі російські партії тільки бажали тай бажали того, аби яким-небудь чином приспати Україну. Отже-ж завдяки сему за останній рік еволюціонувала навіть і укр. соц. дем. партія в національним напрямі. Найсильнішою з російських партій була на Україні соціально-демократична, особливо-ж еї філія, що має назву „Українська Спілка“; по правді у неї українського стільки, що назва та ще і агітатори еї агітують по українськи. Вона широко роскинулася по Україні, але з того нічого не вийшло, бо останніми часами її майже цілком знищили справдішні українські соц. демократи і українські соц. революціонери та укр. радикали. Партія українських соц. демократів після своєї останньої еволюції в розумінню визволення з під впливу своєї великоруської сестри що-дня зміняєть ся і набирає сили. Українська соціалістично-революційна партія се організація дуже молода, бо заснована ся щойно перед двома роками, але, не зважаючи на короткий час свого істновання, починає набирати все більше сили поміж селянством, якого настрої в більшості дуже активні. Ще більше надає сили соц. революційній партії приєднання до неї так званої „Української Народної Оборони“, яка до того часу була організацією безпартійною. На останньому з'їзді вона зреформувалася і стала на чисте національному ґрунті. Революційна укр. партія має тільки льокальне значіння, бо істнує переважно на Слобожанщині, між селянами ся партія має тим великий успіх і відіграє доволі значну роль. Радикально-демократична партія, значно відрізняєть ся від галицької демократичної партії, тому що вона є компромісом між соціалістично-радикальним крилом та буржуазно-демократичним. Завдяки тому, один бік сеї партії тягне в одну сторону, а другий зовсім в іншу і в сьмій партії завше виникають суперечки. Тому то вона проявляє дуже мало життя. Ще є партія „народна українська“, але про неї нічого не можна сказати, би після останнього з'їзду опріч оголошеня ухвалених на ньому постанов, вона нічим поки-що себе не виявила в життю. Правду сказати, було би дуже бажано, щоби вона як найскоріше покликла себе до активної життя, бо може відіграти велику роль в боротьбі проти відповідної

її російської кадетської партії або против октябристів. Вона притягла би до себе ті українські елементи, що тепер через брак відповідної активної української партії або прямо через непорозуміння, перебувають в тих великоруських партіях. Кадетська та октябриська партія серед селян успіху не мають і суть виключно поміщицькими партіями. В кадетській є до того ще чимало Жидів.

(Конець буде.)

„Віче“ п. Безпалка в Сторожинці.

Хвальна редакціє! Прошу на підставі принципів закона о прасі о поміщеня сльдуячого спростованя виводів статі п. заг. „Віче“ п. Безпалка в Сторожинці, яка була поміщена в 80. ч. „Вуковина“ з 22. липня б. р. на тім самім місці Вашої часописи, тими самими черенками і під тим самим заголовком.

Неправдою є, немов би запрошеня на віче до Сторожинці були підписані мною, за те правда, що се віче скликав місцевий комітет соц.-дем. партії в Сторожинці, а я сам був про него повідомлений телеграфічно аж 18. с. м.

Неправдою є, немов би в запрошенях було виразно зазначено, що на віче мають прийти також посли Василько і Грігорович, за те правдою є, що лише я і тов. Грігорович були наведені яко референти. Неpravдою є, немов би я всіх руських послів Василька, Стоцького, Пігуляка і Синиуза обсидав болотом, казав, що они бакшиж, що они рабівники і злодіи, рабують і крадуть, а правдою є, що я прилично критикував етановеско християнсько-соціальных, руських і румунських послів в парламенті підчас голосовань і в краю в справі санкції нових законів і, що ані висше наведених слів ані подібного змісту у цілій моїй бесіді не було.

Неправдою є, немов би я в подібний спосіб напад і на посла Тодера Левицького, а правдою є, що я в своїй цілій бесіді зовсім про сего посла не спмнув.

Неправдою вкінці є, що на вічу після запрошеня мало домагати ся піднесеня ціни худоби а зниженя ціни за хліб і дрова, а правдою є, що на публично оголошені і до староства поданим порядку денним сего віча було: положене мійських і сільських робітників в парламенті і в краю, про що і говорило ся і ухвалено відповідні до сеї програми резолюції.

Доказом напряду і духа референтів нехай послужить зміст ухвалених резолюцій: 1. Ухвалено недовіре послови Ісопескулови, за те, що приступив до христ.-соц. 2. Ухвалено довіре соц.-дем. клубови. 3. Домагано ся забезпеченя мійських і сільських робітників на старість. 4. Домагано ся втягнення сільських робітників до каси хорих.

З належним поважанем

Осип Безпалко.

Гайбока, 23. липня 1908.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Дранко. Все вже як слід
У мене готово!

Нечипір. Я не роблю діла
Із одного слова.

Дранко. Я й панотця договорив!

Нечипір. Хтож вам хапатись так велів?

Дранко. Одне тільки слово,
Тай марш до вінця!
Ми доведем діло
З разу до кінця!

Нечипір. Все те дуже справно
Тільки оком морг —
Поспієм, поспієм
З козами на торг.

Дранко. Перекусилиб хоч мало

Нечипір. Я вже їв і хліб і сало!

Дранко. Зїлиб ще борщу та каші.

Нечипір. Ще не їв борщу, та каші.

Дранко. Ходім, не гаймося,
Вже в церкві нас ждуть

Нечипір. Стало бить поївши,
Тай із Богом в путь.

Дранко. Тай чогож тут відкладати?

Нечипір. Можеб до завтра пождати?

Дранко. Скажіть одно слово
Тай марш до вінця!
Ми доведем діло
З разу до кінця.

Нечипір. Все те дуже справно (і т. д.)

Дранко. Коли поспієм? як поспієм?

Нечипір. А ви хто такий?

Дранко. Дранко!

Нечипір. Дранко? Чудне якесь прізвище.

Дранко. Так по батьках. Ну ходім же в хату!

Нечипір. Ні, винесіть сюди добру чарку горівки,
я випию для хвабрости.

Дранко. Сюди? Нічого робити! (У бік). От штукар! (Побі у свою хату).

Нечипір (до себе). Добре починаєть ся!...

Антін і Василь (з поза гат). Кріпсь Нечипіре!

Нечипір. Ще кріплю ся!

Вихід 6.

Дранко і Нечипір.

Дранко (вибігає з горівкою та закускою). Випийте і закусіть! Я зараз таки догадав ся, що ви від Ляхтіона Хведоровича!

Нечипір. Догадались?... (Іє).

Дранко. Ну, ходім же у хату, бо вже пора хоч і до вінця.

Нечипір. А добра горівка і закуска, хоч і не на годні зуби! (Ієтє).

Дранко. На здоровлячко!

Нечипір. Славні вареники з мясом.

Дранко. Ви ще не бачили моєї Горшини?

Нечипір. Угм!...

Дранко. Кажу вам, така акуратна, як англійські обденґи!

Нечипір. Справді? Ану, давайте ще й по другій! (Іє знов).

Дранко. Випийте, та швидше будемо доводити діло!

Нечипір (виши, витєр рот). Чудасія трапила ся зі мною вчора: випив я з кумом Петром тільки дві чарочки, і ще тільки що собечко почало сідати... Правда, я й забув, що вам сього не треба знати!...

Дранко. Щож? Як?...

Нечипір. Ніяк! О тепер ніби трохи підкріпив ся. Ну, коли вже робити діло, то робити. Що далі?

Дранко. А щож далі?

Нечипір. Давайте ще й дівку сюди!

Дранко. Як сюди?

Нечипір. Перед мої очі! Ми зробимо тут оглядини.

Дранко. Люде-ж сьміяти муть ся!

Нечипір. В хату не піду, поки не розхвабрю ся!

Дранко (у бік). От штукар! Ну, тай штукарі-ж отсі панці з міста. (Побі у хату).

Нечипір. Уф, горівка здорово ударила в голову!...

Василь і Антін (з поза гати). Кріпи ся Нечипіре!

Нечипір. Кріплю ся, кріплю ся!

Вихід 7.

Кукса і Нечипір.

Кукса (виходить з поза тину). Кудиж се він дів ся? Вігаю, бігаю, шукаю, шукаю, нема! (Побачив Нечипіра). Чи се не він? От штукар! (До нього).

Прошу, будь ласка зайти у господу! Ви від Ляхтіона Хведоровича?

Нечипір. Може!... А ви хто такий?

Кукса. Кукса!

Нечипір. На котру ногу?

Кукса. Ні, се, бачите, таке моє прізвище; — хвалітя моя.

Нечипір. Ну, то здорові!

Сьпів ч. 13.

Кукса. Прошу покорно.

Нечипір. Дуже проворно.

Кукса. Давно вже вас жду.

Нечипір. В хату не піду.

Кукса. Годі бо вам прикидатись, До вінця пора збиратись.

НОВИНКИ.

Чернівці, 25. липня 1908.

Дві великі втрати. † Микола Андрійович Дмитрієв. Дня 20. червня згинув в Полтавщині трагічною смертю бувший редактор і видавець „Рідного Краю“ Микола Дмитрієв. Перебуваючи на вілі в Яреськах, кинувся було покійний ратувати потапаючу в ріці дівчину, та на превеликий жаль, дівчини не вратував і сам загинув. Ягу велику втрату понесла Україна в смертню сего чоловіка, свідчать найліпше горючі голоси квітескої „Ради“ про его заслуги. Заслуги ті дуже великі. Не було останнім часом ні одного поважного заходу на користь української справи, щоб до него не прилучилось імя Миколи Андрійовича Дмитрієва. З молодих літ загорівшись любовію до рідної країни, працював він для неї скільки мога; оселившись в Полтаві, виступав він яко громадський діяч, яко письменник, яко видавець, яко організатор нових молодішніх сил, еднаючи їх до якогось українського діла. Тим то зустрічаємо его імя в різних полтавських комітетах, де зачинала ся укр. справа, в депутаціях, зустрічаємо его членом різномірних товариств, де він завжди становив на переді — народне українське питання. Взагалі, переглянувши культурну історію лівобережної України останнього часу, від подій найбільших, до найменших, — чи то буде постановова в Полтаві пам'ятника Котляревському, чи засноване української партії, чи влаштування кобзарського концерту, чи витане українського ювілята, — скрізь побачимо, що найгорячіша участь, найбільша праця була М. Дмитрієва; всі заходи він оживляв своєю вірою в діло, своїм теплим словом і невсипущим клопотом. Коли настав давно бажаний час для українського слова мати свої періодичні органи, М. Д. всею своєю душею захопився думкою заснувати в Полтаві українську часописню, — і досяг сего: в Полтаві з'явився „Рідний Край“. М. Д. був одним з его перших видавців і редакторів. Але чи не найбільшою заслугою Миколи Андрійовича було те, що він був і останнім видавцем „Рідного Краю“. Трудність, невдячність сего обов'язку і навіть особистий ризик у ній не злякали М. А.—ча: він зібрався до самого кінця останнім его видавцем, аж поки доля відобрала у него фізичну можливість видавати сю часописню, — заборонену в Полтаві. З великим жалем розлучив ся він з сям улюбленим ділом своїм! Великі жертви він для сего видавця: не жалувал для него ні своїх коштів, ні часу, ні здоров'я; ущербив для „Рідного Краю“ навіть інтереси своєї сім'ї, бо відривав для него дуже багато часу від своєї професійної адвокатської праці, — себ-то від свого заробітку. — В купі з видаванем часописни, почав М. Д. випускати в Полтаві і видання окремих творів українських, що виходили перше під фірмою „Рідного Краю“, а потім видавництва „Український Учитель“. Сему молодому товариству М. Д. був найціннішим радником і помічником, як духовно, так і матеріально. — Єсть кому і єсть за що помянути М. А.—ча! Втрата сего діяча почувати меть ся не тільки в Полтавщині, а й геть по широкій Україні: всюди він мав зв'язки, всюди хотів щось зробити на користь української

справи. Всіх він умів загригти, принахити своєю живою щирою вдачею, своєю вірою в діло і самим ділом.

† Михайло Іванець. Не менш трагічною смертю помер у Львові урядник „Дністра“ Михайло Іванець. З болю зуба виявилось через необережність лікаря чи може з якої иншої причини затроєне крово, що загнало в мозок сильного, 36-літнього мушину. Вл. п. М. Іванець студіював медицину, відтак був професором природничих наук в Коломиї, врешті перейшов до „Дністра“, де був одним з найліпших, найревнейших урядників. Поза своєю службою брав живу участь в численних товариствах, двигнув і поставив на ноги „Соніа“ працював з правдивим посвяченням в „Просвіту“. З його смертю тратить львівська руска громада одного з найсвідоміших, безкористних робітників.

Про віче в Топорівцях появилася в 13. числі „Народної Справи“ новинка, в якій про хід віча подано невірні і тенденційні вісті. Як наочний свідок, що від початку до кінця був присутний на вічу, констатую: Виправді з початку бесіди дра Стоцького кільканайцять чи може навіть кількадесять сторонників радикальної партії, станувши поза валом людей, старали ся голосними розмовами перебивати бесідників і на зазив дра Стоцького: або виступати явно з закладами або втихомирити ся, вийшли за ворота — але я думаю, що ніхто розумний не похвалить такої „демонстрації“, бож в чесній політичній боротьбі повинно розходити ся передовсім о всестороннє висвітлене справи, а не о бурмотіння і газабурду. Вічевники-радикали показали ся зрештою куди тактовніші як автор новинки в „Народній Справі“, бо коли одні із дальших бесідників, мужик Ростоцький, візав їх наперед вислухати послів а відтак явно перед всіма сказати, яка їм негодина, вони вернули ся і вже до кінця брали живу участь в дискусіях. Мущу призначити, що речник опозиції висказав свої заміти спокійним тоном, а коли заговорив ще раз др. Стоцький, відповідаючи фактами на поодинокі заміти, опозиційний настрій радикалів топив ся на очах. При кінці віча домагав ся, на скільки знаю, сам провідник радикалів, щоб йому вільно було поставити внесок на ухвалення довіри послам. Таке було віче в Топорівцях. „Народна Справа“ стараєть ся одначе осміщати його, дарма, що воно відбуло ся поважно, живо й річезво, а сьміх на ній було хіба бурмотіння і хвилевий ехodus сторонників радикальної партії. — Л. Гринюк.

„Поступовці а учительство“. Під таким заголовком появилася в 13. ч. „Народної Справи“ невірний і тенденційний віст із зборів „Української Школи“, проти якого голова товариства і прелсідатель зборів п. А. Руснак вислав до редакції „Народної Справи“ сльдуєче спростоване:

Неправдою є, що загал учительства перестав вже вірити в щирі а правдиві заходи „Української Школи“ дотично управлінення его матеріального буту, а правдою є, що на скількох зборах, 5. с. м. всі присутні повірили в щирі і правдиві заходи „Української Школи“, дотично управлінення учительської платні, крім однієсенього, на доносках по чужих газетах підписаного учителя, котрий вже на зборах старав ся прихильний тон в справі управлінення учительської платні нарушати.

Неправдою є, мовби п. др. Стоцький тільки припадково явив ся підчас зборів в „Народній Домі“, а правдою є, що др. Стоцький звиняючи ся, що пильні справи в „Селянській Раді“ залягодити має, заповняв, що прийде в пару хвилин пізнійше, що й стало ся.

Не знаю, чи п. Остап Попович все і всюди п'янує отверто нещере і облудне поступованє наших „поступовців політиків“ але знаю що п. О. Попович нап'ятував на сих зборах також членів центрального відділу, словами: „Там мусять бути ідіоти, коли не розуміють § 3. в статуті „Української Школи“, забавуши в горячці, що і він до того відділу належить.

Неправдою є, що збори ріжними окликами збивали др. Стоцького з пантелику, а правдою є, що др. Стоцький у довшій загідній і зрозумілій промові оповів цілий хід регуляції платні від початку аж до тепер, і що крім окликів одного учителя ніхто із присутніх п. др. Стоцького окликами не збивав, противно, були тільки річеві запитання до п. др. Стоцького, на котрі він річезво відповідав.

Неправдою є також, мов п. др. Стоцький, збитий з пантелику, скорше виніс ся з салі, а правда є, що п. др. Стоцький, звиняючи ся, що вже пізно, (збори тривали від 10. год. з раня до 2. год. по полудни) мусять відійти, бо на него чекають як раз другі збори.

Неправдою є врешті, що по відході п. др. Стоцького ціла зала вибухла сьміхом, а правдою є, що крім одного учителя, котрий, здає ся в розкошах проживає, жадному до сьміху не було.

О скільки п. справоздавець учитель своїми дописами по чужих газетах учительській справі а управліненню учительської платні з осібна прислужає ся і чи поступовці наклонять ся ходити его дорогами не мое право судити, най судять его ближші товариші. — А. Руснак, прелсідатель.

На дохід бурси в Вижиці відіграв Львівський руский народний театр 22. с. м. комедію-оперу „Наталку Полтавку“. Про гру артистів не місце тут розводити ся, годить ся хіба тільки се сказати, що не тільки сею послідною виставою, але загалом всіма, які введено в Вижиці за шість неділь побуту, здобув собі наш театр як найліпше імя і полишив по собі як найкрасші спомини. Та не тільки милу згадку,

по передовсім щирю дяку задержати в своїх серцях вижицьки Русини для рідної трупи за її труди, яких доложила до виставлення „Наталки Полтавки“, бо сею виставою дала, — як на наші відносини — корольський дар на фонд гімназійальної бурси в Вижиці. На сьм місці складаємо передовсім п. директорови Осипови Стадникові, як також паням Осиповичевій і Петровичевій, та паням Рубчакови, Юрчакови, Петровичеві і Коссакови щирю-сердечну подяку. Рівнож дякуємо всім, що мимо непогоди прибули здалека і зблизька та допомогли до того, що фонд вижицької бурси збільшив ся о 209 кор. і 20 сот. На сю суму складає ся дохід із розпродажі карт вступу, який п. дир. Стадник жертвував в цілости та який виносить 181 кор. 80 сот., і сума з надатків, що виносить 27 кор. і 40 сот. Надатки зложили пп. М. Ор-родій 10 кор., М. Москва 3 кор., Л. Жалковский 2 кор. М. Івашко 2 кор., Я. Голота 2 кор., С. Іллен власт. друк. 2 кор., М. Фогель власт. антилі 2 кор., о. В. Голанков 1 кор., М. Якубович коміс. міс. 1 кор., Ю. Зота учит. 20 сот. і С. Ілясберг 20 сот. Крім того вибкано 15 кор. з пушки, „На бурсу в Вижиці“, що знаходить ся в торгівлі п. Москви; з тих 5 кор. походить з дрібних складок а 10 кор. жертвував п. Іван Величко господар з Рівні. Щире Спаси-Віг та сердешна подяка Вам за се добрі люди! За комітет: др. М. Литвинюк, М. Івашко і Я. Голота.

На фонд імени Ол. Січинської зложили в Дорпатра в коронах: п. Вігнянська 1, п. І. Ілюк 1, п. Н. Орелецький 1, п. І. Любич 1, п. К. Лупанко 2, п. І. послова Пігулякова 4, п. І. Андрийчук 2, о. Трилюк-ский 0-60, п. Павло Миколів 0-20, п. І. Ульванська 0-20, п. А. Садагурский 0-94, п. І. Сидонія Ілюк 1, п. І. Жуковська 1, п. Н. Н. 1. Разом 16 К 94 с. Гроші виділено до Кредитового Банку у Львові на книжечку ч. 6.000. — Сидонія Ілюк.

На руки пана Г. Гордого в Чернівцях зложили в коронах: пп. Г. 2. Василь Сімович 2, С. Процьків 1, Н. Григорович 1, А. Курилас 0-30, Атанасій Руснак 4, Ілько Попович 5. Разом 15 К 30 с.

Ювілейна вистава рілничач в Чернівцях. Буковинське товариство господарське устроє в Чернівцях а часі від 12.—21. вересня с. р. ювілейну виставу рілничу з особливим уагядненем відділу молочарства. Вистава та устроєна в честь ювілею 50-літнього володарства цесаря, буде обіймати 12 відділів, а іменно: насіння, огородинства, наші, штучних навозів, рілничого шпильництва, молочарства разом з конкуренцією корів, пчільництва, дробу, машин і рілничих знарядів, домашнього промислу, управи тютюну і плеване пів.

Бобринські і Гіжицькі в Галичині. Російські учасники пражського з'їзду вертають до дому через Галичину. В Кракові витали їх Поляки, в Перемишлі й у Львові капани. Але Перемишль зробили Українці малу несподіванку. На двірці явило ся чимало українських академиків і оден з них п. Кігула в бесіді до Гр. Вобрицького заявив, що супроводжуючі і витаючі его люди не є ніякими репрезентантами галицької Руси і галицько-русского народу, бо загал українського народу, замешкующего Галичину, стоїть на становищу своєї національної окремішности від Великої Руси, єдиности з Українцями в межах Росії — га що наш народ в Галичині іменю галицьких москвофілів вважає ренегатами і зрадниками власного народу. Можна уявити собі, яке вражінє зробила ся бесіда на наших і правдивих „русских“! У Львові привітала Москалів капанська молодіж, вбрана в ad hoc пошиті великорускі червоні „рубашки“.

О. Михайло Купчанко з Вашківців, той сам, що при виборах до ради громадської зрадив народну дісту, зачинає бавити ся в політика і в церкві (в неділю перед Іваном) кидає ся на руских послів, не мовто вони нічого не роблять, раді, що нарід їх вибрав. О. Купчанко черпає, видко свої інформації про роботу наших послів з „Народної (з)Ради“ причім забуває, що церква не віче та що такі люди, котрі потрапляють голосувати з ворогами руского народу, не мають найменшого права критикувати народну роботу других.

Із штуки і літератури.

Репертуар Львівського руского театру в Косові. Сала „Сокода“.

В неділю, дня 26. липня с. р. „Ой не ходи Грицю та на вечерницю“, народний образ зі сьпівами і танцями в 5 діях М. Старицького.

Віторок, дня 28. липня с. р. „Продана наречена“, опера в 3 діях Ф. Сметани.

В четвер, дня 30. липня с. р. „Суєта“, комедия в 4 діях Карпенка Карого.

В суботу, дня 1. серпня с. р. „Барон пуганів“, оперета в 3 діях А. Стравса.

В неділю, дня 2. серпня с. р. „Маруся Богуславна“, образ з давних часів зі сьпівами і танцями в 5 діях М. Старицького.

Віторок, 4. серпня с. р. „Галька“, опера в 4 діях С. Монюшка.

В четвер, дня 6. серпня с. р. „Запорожець за Дунаєм“, народна оперета в 3 діях Артемовського. Закінчать „Вечерницю“, твір музичний в 1 дії Ніцинського.

Білеті продає „Народна Торговля“, а від 6-ої години в день представляє касу театру. — Початок точно о 8-ій год. вечером.

Нечипір. Не слід ніколи спішитись,
Щоб людей не насьмішити.

Кукса. Та якже се буде?
В мене все готово,
Ну, скажіть же, Бога ради,
Ви своє вже слово?

Нечипір. Легко сказати,
Тяжко зробити...
Перш треба подумати,
В голові подлубати.

Кукса. Я з разу роблю!

Нечипір. Я так не люблю!

Кукса. Думайтеж скорій.

Нечипір. Який ви дурний!

Кукса. Перестаньте вже сьмішити,
Пора з ділом нам сьпішити.

Нечипір. Далебі я, не сьмію ся,
Я не той, яким здаю ся.

Кукса. Годі, годі, сину,
Скинь драну свитину,
Вона тепер не в пригоді
Посьмішив, тай годі!

Нечипір. Вчиню вам волю
Нічого робити,
Тільки цур, щоб потім
Не прийшлося жаліти.

(Конець буде).

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторони 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошеня редакція не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Надежностий за анонси марками поштовими не принимає ся.

Свій до свого! Свій до свого!

129 8—8 н.

Брати родимці! Кого то ми своїм кровним потом не годимо?! Всякого ворога Християнства! Гандель і промисел в жидівських руках, а ми Християни все позаду. Тож і йконами святих на сорок нам, жиди гандлюють! Проте заложив я торговлю святых икон і усіх церковних річий як: Хрести, Хоругви, Молитвенники, гарні Икони з Росії з Києвопечерской Лаври, олійні друки і на полотні, артистична чудова робота і т. д. усе, що тільки для християнського нашого обряду потрібне. Приймаю також репараций.

Моя торговля находит ся в **ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА ч. 22.**

Поручаючись власним зглядом, остаю з поважаннем

М. Сторожинський і Кле.

Стремління моє: ретельно і точно обслужити кождо партію. Замовленя з провінцій виконують ся охоче.

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовістні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рільників, що навидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, без взгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадиить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приближеню привкмети рілі, а іменню: чи она легка чи тяжка, чи перемалкальна чи ні, чи середно лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одногого в тім роді товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Друкарня „Рускої Ради“
має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, при ул. Рускій ч. 20. (в власнім домі)

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашних господарських, збіжа і паші на случай шкід заподіяних через пожар. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скористею. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяне з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.588 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона кор.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906. і 1907. вносили 10. проц.

Банк краєвий у Львові і Чернівцях, Каса ошадн. у Львові, і т. д. приймають подіси „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краківскім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находит ся в кождім місті і в многих селах; там, где, еще неробить инший агент „Дністра“, можуть пись мені селяне старати ся о уділене агенції. Дотепер дістали агенти 1,142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31. грудня 1907.

Фонд резервовий	Кор. 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю кур.	„ 3,437—
„ резерви спеціаль.	„ 35,000—
„ емер. урядників.	„ 218,364—
инші фонди заосмотреня	„ 40,000—
Разом сума	Кор. 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих

Пошукує ся інтелігентну

Молоду Женщину,

котра попри деяке знане провадження кухні, була би в статі, самостійно вести дім. — Зголошувати сч з наведенем степені образования, жадань, віку, стану і т. п. на адресу „Канцелярії друкарні „Рускої Ради“, ул. Петровича ч. 2, під шифрою: „Руский Дім“. (3—3)

Русини! Жадайте у всіх траєках, торговлях і крамницях лише **тукот і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Біліньского в Збаражн.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сєняві, 10% на школи і бурєк Тов. педагогичного, а 5% на сироти і вдови по святицєниках. — Держім ся поклик: Свій до свого. 133 (—)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть

NERVOL

„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францога в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до втираня против всяких ревматичних боля, простудженя, ломаня костей, плечий гістєд і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приимати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. Тисячки листів з подякою. — Вислака 2 рази дежно до всіх країв.

В Чернівцях на складі у Шмїда і Фонтїна, в Сєлетині в дрогерії медичиналій Стерншуса.

Ukrainische Rundschau

одинок українська часопис на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого інтелігентного Русина передплачувати ся часопис. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII 3 Frauenfelderstrasse, 2.

Літний побут!

В Рєвні, 10 кіль. від Черновець, можна винайти гарну хатинку, що складає ся з одної комнаты і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мін. ходу. В поблискости ліс.

Близші інформації подає Григорій. Пігуляк, учитель в Старій Жучці.

Виданя „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“ можна купити у всіх філіях „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“, в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рєхєнбєрґа.

Г. ФАЙЛЕР усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Склад ґалантерийних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.
Телефон 301. в Чернівцях, улица Енценберґа-Головна, число 3. Заложений 1875.

По знижєних цінах можна набути всякі

Американські літні річи. Мужєске

Чєревики і всякого рода Сандали БІЛЕ всякого рода

дннайпа і Лямана в ліпшїм ґатунку Великий вибір

 річий до подорожи

в найліпшїм ґатунку по низьких цінах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.
З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядєм Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрєлч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.,
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. Рекламаційні неопечатані візні від порта. Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності почтової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

З буковинського життя.

(Руска гімназія в Вижиці. — Барон Морзе до буковинських Румунів. — Збори „Апараристів“.)

З Відня телеграфують до „Vukovina Post“, що міністерство скарбу вже згодило ся на отворення рускої гімназії в Вижиці з початком вересня с. р. Таким чином найважчий перешкода усунена, а тепер обов'язок наших діячів в горах заповнити руску гімназію рускими дітьми.

Богато дива викликала вістка подана деякими німецькими дзєвнянками про розмову християнсько-соціального посла бар. Морзея з румунськими мужиками підчас ювілейного обходу в Відні. Бар. Морзей мав іменно заявити, що християнсько-суспільна партія прийме Румунів під свої опікунчі крила але під умовою, що вони покинуть православну віру і перейдуть на католицтво. Не знаємо, на скільки ся вістка правдива — доси на всякий спосіб не заперечено її — але колиб так, то певно, що вона не заохотить Румунів до злуки з християнсько-суспільною партією і не придбає довіри головному агентови злуки з християнськими соціалами п. Ончулову, який мусів знати про неї і мовчав, зн. годив ся.

В понеділок відбули ся в Чернівцях збори відпоручників румунської партії „апараристів“. Головним предметом нарад була справа вступлення до християнсько-суспільної партії. Між „апараристами“ зазначило ся в остатніх часах роздвоєне: одна частина похилила ся в сторону кумпанії Ончул-Луну, обстоючи разом з нею вступлене до християнських-суспільників, друга противна їй. На зборах промовляв яко речник першої фракції адюнкт дирекції дібр Дорі Попович; він нахилив ся на румунських послів Гормузакого й Сімонювичя, на през. Вляйлебена і п. Василья та зажадав, щоб збори вирішили приступити до християнсько-соціальної партії. Цілий смак був однак в тім, що п. Попович зазивав до борби з буковинською „корупцією“. По ній забрав слово ради. Грігорович з Сучави і відповідаючи Поповичеві заперечував проти вмішування п. Шойсволя в буковинські справи. До борби п. Ончула з Васильком бесідник не радив Румунам мішати ся, тим більше, що розходить ся тут о особисту справу п. Ончула. Бесідник висказав врешті здивоване, що хри-

стиянсько-соціална преса поборює п. Ісупескула-Грекула мимо його приязни з партією. Говорив відтак п. Ісупескула-Грекул, протестуючи проти внеску Поповича. Він поставив резолюцію з жаданням злуки всіх Румунів з виключенням обох терористів Ончула-Луну, повної безпартійності в справі Ончула-Василья і рішучим протестом проти впливу християнських-суспільників на локальні, релігійні і політичні відносини Румунів. Бесідник згодив ся тільки на економічну програму християнсько-суспільної партії.

Говорили відтак оо. Бучевські і Тома проти злуки, а о. Герман за злукою, що викликало страшну бурю і збори розійшли ся без ніякого результату. Докінчене в Сучаві. Настрій однак крайню неприхильний п. Ончулову і злуці з хр. суспільниками.

Віче в Новій Жучці.

В неділю дня 26. с. м. відбул ся перед громадською канцелярією в Новій Жучці народні збори, на котрі запрошено наших послів др. Стоцького і Семака.

З сеї нагоди удекоровано візду браму до дому в рускі хоругви а в середині вивішено таблицю з надписом „Витаєм щиро“.

Послів очікував наряд в канцелярії і на подвір'ю, явила ся також місцева і замісцова інтелігенція а з учительства п. надуч. Іваніцький і Кукелка та п. уч. Іванович, Кукелка мол. Туркевич і др. З видійших селян прибули: Іля Меленка нач. гром. з Рогізи, купець Дмитро Грішук з Садагурі і другі, прибув також др. Рунес бурмістр Садагурі.

Начальник Нової Жучки Іля Рохальський привітав наших послів сердечними словами, почім шкільні дівчата А. М. Падуряк, Е. Мошак, М. Люцікевичі і М. Дячук передали послам прекрасні квітиці і вінці з дубового листа, цвітків і колося привітавши послів в імени шкільної молодіжи. Се повитане було так сердечне, що тронуло всіх до глибокої душі.

Потім здавали послів звіт з своєї діяльності. Др. Смал-Стоцький в більше як двогодинній промові представив людям доходи і видатки краєві і обяснив куди йдуть гроші. Говорив о шпиталях, о банку краєвім, о школах промислових, про курс твацгий,

та базар краєвий, про бюро посередництва праці, говорив о парпеляції дібр, про аренду мошій фундушевих і т. д. Описав посол Семака здавав звіт з діяльності своєї в раді державній. Успіх для народа добачає п. Семака в реформі податку домового, в зниженю ціни соли, в полєкшах військових та в маючій ся предложити законі о забезпеченю людей робучих на старість і п. а для Русинів з особна в заснованю банку гіпотичного для Русинів в Галичині і Буковині та рускої гімназії в Вижиці. Потім виступили деякі господарі селяне і міщани із жалобами на управу дісів в Жучці, де майже тільки дідачі-посесори та великі кушці дістають дрова, а селяне не можуть за добрі гроші докупити ся трохи ріща. Для селян призначив заряд дісів і домен лише одну днину на тиждень і то тільки від 7—8 год. рано на продажу дров. Людй прибуває звичайно по кілька сот, а з того може яких 20 зможе добити ся до канцелярії по дрова. Решта мусить відходити безуспішно. При тім дісничий Адам Шмал і другі обиджають людей, ба навіть б'ють.

Нарід звернув ся до послів з просьбою о поміч, котра би була тоді найліпша, якби дирекція дібр заложила для народа склади дров в Садагурчані, Кіцмани і Заставні.

Потім послів обяснили людям, коли не мають платити акцизу від зарубаної худоби. Поучення і обясненія послів принали народови дуже до вгодоби і так на внесене п. Івановича висказали збори одногласно обом послам др. Стоцькому і Семаці неограничене довіріє.

Заразом висказало віче своє обурєне по причині підлїх клеветів і нападів зі сторони Ончула і Шойсволя на нашого дорогого провідника-посла Н. Василья і рішило однодушно висказати п. Василькови телеграфічно необмежене довіріє народа.

Около 7. години вечером збори закінчено, почім купець п. Д. Грещук запросив гостей в гостину до своєї реставрації в Садагурі, котрі разом з своїми послами забавляли ся в сердечній розмові до пізньої ночі.

Учасник.

Фестин в Полянах.

В неділю, дня 18. липня с. р. відбув ся в Полянах величавий народний фестин. Взяло в нїм участь

ПЕРЕХИТРИЛИ

або

Пошились в дурні.

Шутка оперетка в 3 діях М. Л. Кропивницького.

(Конець).

Кукса. Та годі тобі сьміхотворити, кажу-ж, що я вже догадав ся.

Нечипір. Догадали ся? Тільки шиворот на виворот!

Кукса. Як шиворот, на виворот?

Нечипір. Вовною на верх!

Кукса. Що ти говориш?

Нечипір. „Здоров, каже Ісаю!“ —

— Та чайок шукаю!

— А чи жив здоров?

— Ба, чотири знайшов!

— Що ти дурно говориш?

— Та старої не вловиш!

Кукса. Що таке?

Нечипір. Куркулю, муркулю!

Розбери, що я говорю!

Кукса. Ну, тай шуткар-же ти, паничу!

Нечипір (довго дивить ся на него). Давайте сюди дівку!

Кукса. Як?

Нечипір. Не сердьте мене, а робить, що я прика-

зую! Ну, живо, хутко! Дівчину сюди і добру

чарку горівки!

Кукса. От який шуткар! Побачимо, що з сього

вийде? (Побіг у хату).

Антін і Василь (з поза гат). Кріпи ся Нечипіре!

Нечипір. Ого, го, го! Ще й як кріплю ся.

Вихід 8.

Тії, Дранко, Горпина, Кукса і Оришка.

Дранко (тягне Горпину). Хочеш, щоб я силою витягнув тебе.

Горпина. Пустить, я й сама піду. (Вириваєт ся, іде до Нечипіра). Ви хотіли на мене подивити ся? Ну, дивить ся!

Кукса (тягне Оришку). Іди, іди, нічого там страшного нема.

Оришка (медви вдерсуеть ся від сьміаху). Ох, я-ж соромлю ся!

Кукса. Та чого-бо ти, дурочко? Воно тільки спершу трошки ніби якось ніяково! (Підносить Нечипірови горівку, побачив Дранка з дочкою).

А се що таке?

Нечипір (до Оришки). Позвольте на вас придивити ся.

Дранко (Нечипірови). Навіщо той чорт лисий притаскав сюди свою сльнявку?

Кукса (до Нечипіра). Навіщо сей мій сусід припер сюди свою витріщувату?

Нечипір (до дівчат). Ануно, будь ласка, покажіть мені свої зуби!

Дівчата. З якої речі?

Дранко (до Горпини, сьміючи ся). Та роззяв йому рота!

Горпина. Не хочу!

Кукса (до Оришки). Покажи-ж йому зуби!

Оришка. Ні за що на сьвіт!

Кукса. Див ся, я свій роззявлю! Щож тут таке?

Дранко. Дивсь, я свої покажу. Нехай дивить ся!

Нечипір. Як бачу, то ви дуже церемонні.

Дранко (до Горпини). Та ну, будь ласка.

Кукса (до Оришки). Покажи, змилуй ся!

Дранко (до Горпини, сердито). Чула? кажу тобі!

Кукса (до Оришки). Покажи, кажу тобі! (Дівчата втікають. З гат виглядає народ, чути голос: „Сваті! чи швидко побачимо вашого жениха?“)

Дранко і Кукса (до своїх гат). Зараз!

Дранко (у бік). Певно Лахтійон Хведорович при-
слав нам обом одного жениха.

Кукса. Певно сей жених заплутав ся!

Дранко. Подивите ся опислі. Кінчайте, Бога ради!

Кукса. Опислі заглядати мете хоч і що дня! Тільки швидше доводьте діло до кінця!

Нечипір. Я вже скінчив!

Кукса. Може ви думаєте, що сусід мій, се я, а я, то се мій сусід?

Дранко. Певно ви думаєте, що я, то мій сусід, а мій сусід — се я?

Нечипір. Ні, я нічого не думаю.

Кукса. Ну?...

Дранко. Ну?...

Нечипір. Ну!? Та не сїпайте мене, як циган шкану.

Вихід 9.

Тії, Антін і Василь (вбігають з поза гат).

Василь (до Дранка). Хазійне, пан-отець прислав, каже, щоб швидше їхали, бо перкву запре.

Антін (до Кукси). Вже музики прийшли; питають, чи починати грати?

Кукса і Дранко (у бік). От тобі і маєш! Треба йти на пропале! (До Нечипіра). Ну, котруж?

Нечипір. Та я радби з обома женитись.

Дранко. Як з обома?

Кукса. Хіба можна з двома разом?

Нечипір. У Турків, какуть, можна і з трема!

Дранко. Я се чув.

Кукса. Там можна!

Нечипір. А в нас не можна, бо я вже жонатий!

Кукса і Дранко. Жонатий? Як жонатий? А хтож ти такий?

Нечипір. Ніхто!

Кукса і Дранко. Щож тепер?

Нечипір. А тепер: спасибі вам за хліб, за сіль і за ласку! Прощайте!

Кукса і Дранко. Стривай! Як-же се? (Нарід починає говити ся в глибокій коло плота).

Кукса. Виходить, що я сам себе обдурив!

Дранко. Виходить, що я сам себе пошив!

Кукса. Когож мені тепер лаяти, кого бити? Дайте мені його, я йому все волося вискубу!

Дранко. Дайте мені його, я його роздеру!...

Кукса. Отже ні, не буде так, а ось як! А, тепер я догадав ся! (До Дранка). Се ви мабуть, на-

поверх 600 людей. Прибула „Січ“ з Меги; прибули і товариші з Мігови та немало людей з сусідніх сіл. З запрошених черновецьких гостей прийшли о. Міський і 9 академиків, членів „Союзу“ з п. А. Галіном, головою товариства. Крім них звеличали свято своєю присутністю пп. директори: Данчул з Мігови, Чесни-новський з Давиден Зрубів, Панчак з женою з Рівни і Коча з женою з Комулівки.

По привітання черновецьких гостей директором Чесниновським, передав їм тов. Снявський хліб і сіль. Фестивал отворив короткою промовою місцевий учитель тов. Григорчак і представив зібраним прибувшим гостям. За ним забрав слово о. Міський. В своїй бесіді вказав він, яка ріжниця заходить між народністю а релігією. „... Ваша віра“ — говорив бесідник — „не є волоска, як се ви все кажете, бо волоско віри нема ніде на світі; ви належите до православної віри, до котрої належать також і Волохи, і Москалі, і Серби, і Болгари та інші народи. Але ваша мова і ваша народність є руска...“ По ній говорив п. Галіп, представляючи даліше слухачам прикре національне й економічне положення Русинів в поодиноких краях і спосіб їх боротьби за свої права. При кінці завзя-вав бесідник всіх до освіти, єдності і витревалости в боротьбі. По ній бесідував пан директор Данчул. В поєдинчий і дуже зрозумілий спосіб ви-яснив бесідник зібраним, що то є єдність, уживаючи в своїй бесіді живих прикладів. Даліше завзявав родичів, щоби дбали більше про виховане своїх діточок і щоби посиляли їх до школи. Відтак говорив п. дир. Чесниновський, господар Пилипак, а при кінці тамош-ний господар Маньковський. Цікава була его бесіда задля представлення средств, яких уживають румуніза-тори до зволення руських людей. „Брата“ — говорив між иншим бесідник — наше село було до недавня придушене Румунами. Они називали нас, Русинів, Волохами. А ми що за Волохи? Ми, можна скорше сказати, були їх волами а не Волохами, бо вони з нами навіть так обходять ся як з волами. Коли ми прозирали і вziali ся до просвіти, то усюди ставали нам Волохи на перешкоді. А як вони увиділи, що ми не відступаємо від свого, то вони вziali ся до най-підійшлих способів, щоб нас затримати в темноті і тим деши зволювати. Вони дуже багато кирили в нас, нім ми заснували школу. А коли нам удало ся утворити рідну школу, то вони і тоді намовляли людей, щоби посиляли дітей до волоскої школи. А хто був проти їх волі, того страшили то сир то тям, а коли і се не помагало, то підкуплювали їх. Але раджу вам, не дивіть на телата, якими Румуни хо-чуть вас підкупити, тай не беріть від них жадних дров та дранців, але робіть, що вам корисне; давайте ваші діти до рускої школи, а не до волоскої.“

По кожній промові співали академіки пісні, що робили миле вражіння на народ. По промові насту-пили забави і танці. Медженська „Січ“ під умілою управою кошового Пилипа робила вирази, що дуже сподобалось народови. Забава тревала до пізної ночі. Вечером пускано ракети.

Коли подумавмо, що до недавня мало хто чув про Русинів, що живуть в Полянах, а тепер вони устроюють нараз такий величавий фестивал, то справді треба подивляти їх діло і похвалити его. Було б ба-жанням, щоб і в инших таких глухих кутках устро-ювали Русини, що терплять під утисками ворогів, подібні забави. Але треба похвалити і ревність рус-

кої молодіжи, що взяла собі за обовязок, розбудити в нашій народі своїми бесідами та піснями народне почуте. Честь і слава їм!

О спростованю карти власности що-до лісів і толік громадских і сервітутових на Буковині.

Написав: **Др. Василь Дутчак.**

(Даліше.)

Маючи наслідком сего законно заповушено більшість в управі і дановане над лісами, якого мужики, будучи в меншості, не могли вже зло-мити, спеціальний комітет формально зголив че-рез пересадний вируб дерева всі серв. „альпи“ і тим чином ушкодив не лиш лісову культуру, але й матеріальний добробут великої верстви му-жидного населення.

Закон з 25. червня 1897 Вадкр. ч. 60. дотично господарки на лісах спільностей не лиш не зупи-нив отсего злочасного господарского процесу, але противно: майже викликав те, що він переніс ся також на ті еквівалентні ліси, які до того часу були ще записані в ґрунтових книгах на колек-тивні особи без чисельного вираження уділу в влас-ности.

Сей закон має на цілі заведење плянної, від-повідної лісово-технічній засадам господарки на всіх серв. лісах, що находять ся в посіданю спіль-ности співуправлених. В § 1. постановляє він, що на случай, якби для господарки на тих лісових ґрунтах не було ніякого відповідного заряду, ма-ють співуправлені в цілі упорядкованої господарки залучити ся протягом відповідного політичного влас-ти визначеного часу в лісове стоваришене і пред-ложити політичній власті повітової дотичний, всім членами підписаний статут.

На случай не сповнення сей постанови з боку співуправлених дано політичній власті право за-рядити з уряду злуку співуправлених в лісове сто-варишене і видати статут.

Позаякже підчас введення в жите сего закону серв. альпизаписані в ґрунтових книгах на пооди-нокі особи поіменно і з визначенем певних квот власности, находили ся — як вже згадамо — під управою тісно зорганізованої більшости співла-стителей-спекулянтів, так тим самим законні ви-моги для примусового творення лісових сто-варишень істнували фактично лише що-до серв. „альп“ записаних на особи колективні.

Але таких стоваришень не засновано і до нині, головню з отсих причин.

З постанов повншого закона не виходить зов-сім ясно правна структура лісового етова-ришеня.

Скоро по виданю закона витворив ся погляд, що лісове стоваришене не є виключно колектив-ним означенем спільности співуправлених, але якоюсь — від тої спільности незалеж-ною — маєтковою і правно уздібненою юри-дичною особою.

Сей погляд правний, що не лиш в кругах співуправлених придушив всяку ініціативу до тво-

рення таких стоваришень, але, на жалі, проглядає також у вірцевім статуті уложенім кравним пра-вительством, є явно неслушний.

Коренить ся він у все ще широко розпо-всю-дженім погляді, що статутова організація й упра-ва маєткової спільности мислима тільки в рамках правного утвору юридичної особи.

Що сей погляд, зачерпаний з але зрозумілих римских жерел правних, не слушний, не можна й сумнівати ся нині, по дослідах д-ра Лябанда („Причинки до догматики торговельних стовари-шень“) та д-ра Сома: („Німецьке стоваришене“).

Во хоча після нашого з. ц. маєткова спіль-ність можлива тільки в двох формах „communio“ і корпорації, то все таки ці форми правні не зв'язані з тим, як уложили їх римські правники, але в кождім случаю можуть бути змінені.

Особливо римска правна співвласність, що витворила засаду: „in re communi neminem dominorum iure facere quicquam invito altero posse“ — отже повну свободу розпоряджуваня і заряду в найвиразнійшій формі, ся співвласність дізнала в німецькій праві двох типічних змін: яко за-гальна власність і яко т. зв. стовари-шене без правної здібности.

(Конець буде).

Сучасний стан українства на лівобережній Україні.

(Поміченя Українця з Росії).

(Конець).

Найбільший вплив з російских партій мають ще чорносотенці, себ то „Союз русскаго народу“, але вплив се тимчасовий. Лівобережне селянство не дуже то прихильно відноситься до Жидів. Отже чорносотенці грають на сих струнах: вони кажуть селянам, що революційні партії бажать відібрати землю від панів, аби поділити її не тільки між селя-нами, але й Жидами. Ся агітація провадить ся най-більше чорносотенними понами. Всі організації „Со-юза русскаго народа“ мають слідуочий зміст: на чолі стоїть піп, поміщик або який-небудь ляхвар, („кулак“), яким не подобається ся вигволення народу з темноти. До організації належать і складають єї го-ловну силу паничі або „босаки“, як кажуть у нас, що за карбованця та за чарку горівки згодні рідного батька продати, потім ще невеличка свільність мо-лодіжи нашіптованої російським „патріотизмом“. Отже всю братію узброюють бровніґами та напускають на них ще „патріотичні“ відзнаки, що страшенно імпонують їм, — і так їх вирадивши, дозволяють робити все, що тільки захочеть ся, без ніякої карі за те. Сильний духовно селянин залутується ся в ті брехні, що їх верзуть йому „союзники“ і подає на виборах свій голос за „патріотичного“ кандидата. Але по трохи ся ганебна полуда спадає з очей укра-їнського селянина. „Союз русскаго народа“ тратить ґрунт під собою.

Еволюція селянства за останні часи. Законо-проект про заведење шкіль на українській мові був

рошно підвели під мене таку машину, щоб мене осоромити перед усім миром!...

Дранко. А то хіба не ви накликали мені повен двір гостий? Як я тепер гину людям у вічі?

Кукса. Так не посьмієте ся же! Не джидете! Ан-тоне клич зараз сюди Оришку. (Антін побіг і гутко веде Оришку). Ого, го! Ще той не свить не народив ся, щоб з мене покинував!

Дранко. Так і я-ж не дам вам у кашу мені на-плювати. (Гукса у свій двір). Горпино тягни сюди Василя!

Антін і Оришка (до Кукси). Ми тут!

Кукса. Антоне, я помилив ся! Отсей жених приї-хав до сусіда. А я давно вже наважив ся від-дати за тебе Оришку, бери її! (До Дранка). Ось, як у нас!

Оришка (кидаєть ся йому в ноги). Таточку, голуб-чику мій ріднесенький!

Кукса (до Антона). Я хотів тільки трошки тебе по-дратувати! Ну, уклонив хазяїнови в ноги за таку честь!

Дранко (різкочасно). Горпино! швидше сюди.

Кукса (кричить). Що-ж ти стовбичиш?

Антін. За віщо мені вам кланятися?

Кукса. Гордий! От за се іменно, ти мені до впо-доби! І я такийже гордий! Але-ж, як закон велить, то кланяй ся!...

Антон. Хіба що закон! (бере Оришку за руку). Бла-гословить нас тату на чесний шлюб.

Василь і Горпина (обіають). Ми тут!

Дранко (до них). Мерщій мені в ноги!

Василь. Я можу! (кланяєть ся).

Дранко (до Кукси). А у нас, ось як! Сусіде! ди-віть ся!

Кукса. Вачу! не повиплазило мені!

Дранко (до дочки). А ти?

Горпина. Голова не згинаєть ся!

Дранко. Ач, яке зілячко! Я радий, що випихаю тебе з двору, менше клопоту. Але всеж таки мусиш уклонити ся батьковц, бо так закон велить!...

Горпина. Хіба що закон! (кланяєть ся з Василем).

Кукса (до Антона і Оришки, що стоять навколїмках).

Боже вам благослови!

Дранко (до Василя і Горпики, що стоять навколїмках).

Боже вам благослови!

Кукса (до Дранка, радий). Сусіде! Тепер тільки чо-тири!

Дранко (до Кукси). А в мене тільки шість!

Нечипір. От і слава Богу!

Кукса і Дранко (до нього). То вас, виходить, не Лях-тїон Хвеорович прислав?

Нечипір. Ні!

Кукса і Дранко. Хтож ви такий?

Нечипір. Яж вам кажу: так собі, ніхто!

Дранко. Так чого-ж ти лізеш в очі?

Кукса. Геть мені, зараз таки!...

Нечипір. Я й піду, але от яка чудасія зі мною тра-пила ся: випив я з кумом Петром дві ча-рочки!...

Кукса. Та чули! чули! Геть ось там! (викидає його до Дранка). А може жених ще приїде?

Дранко. Може було нам пождати?...

Вихід 10.

Тії і Скакунець.

Скакунець (згодичи). Не приїде, і не дождатіть!

Кукса і Дранко. Як?

Скакунець. А так! (Сьміє). „Як без політики жити на отсім химернім світі!“ Во се я таку по-літику підвів і гостий спросив, а листи до вас написані оцією зручною рукою!

Кукса і Дранко. А бодай вона тобі всохла!

Оришка (до Кукси). Годі, таточку, гнівати ся! Во-так хотів, і так воно стало ся!

Горпина (до Дранка). Тату не робіть бешкету, бо відкину ся від благословеня!

Скакунець. Найлюбішні мої приятелі і милостиві добродії!... Послухайте мене дурного то може бути що, Господь допоможе і вам розумнішати! Во время оно, коли то будем говорити щиро,

не було ні неба, ні землі, а стояв тільки один плетений тин... І був тоді, мої любі приятелі і милостиві добродії, будемо говорити щиро, один пар...

Кукса. Ви вже знов нудоту затягаєте? Я поблаго-словив, і кінець, слова вже не зламаю!

Дранко. Або може підведете під нас таку політику, що її очі рогом полізуть? Благословеніє дано, значить ся: амінь!

Скакунець. В такім случаю будемо говорити щиро: гурра! гурра! гурра! (Сьміє без музики). „Кож-дий писар з поконвік, політичний чоловік“!

Дранко (до Кукси). Сусіде! Чи не помиритесь нам на радощах, та справити два весіля одним коштом?

Кукса (протиєє руку). А що-ж? (Цілюють ся). У вас вже сьпіваки згоджені, а мене мужики, (тихо) пошпили ся в дурні (оба) треба вже мовчати.

Дранко. Перехитрили!

Кукса (до людей). Геї свашки, приданки! Убирайте молодих, та зняряджайте їх з Богом до вінця! Дружечки! Нуж гукніть весільної, сновістіть Божий мир про нашу радість!

Дранко. Просимо дорогих гостей величати наших молодих весільною піснюю!

Хор. Ой, ти пан-отче,
Батку наш,
Відчини церквцю
Проти нас,
Звінчай дитин
Однолітки
В Божій час!

(Кукса і Дранко радіючи показують один другому на пальця, що вже не пять а чотири — не сім а шість).

Завіса.

Кінець штуки.

підписаний не лише самими Українцям, бо таких дуже мало в державній думі, але навіть ініціатива його виходила від тих, що пройшли на послів до думи яко члени правих партій. Ізавт підняв ся страшенний на крилі правих. Вони слали проклами на тих своїх членів, що виготовили „крамольний“ законопроект, але на тім вишло ще гірше для них. Під впливом „високонатріотичних“ промов селяно-Українці, хоча й сиділи по старому на правому боці думи, але подавали голоси свої разом з лівими; чорносотенні органи, як наш земляк „Кієвлянин“, „Русское Знание“, кишинівський „Друг“ та інші, закликали їх до старої одностайності з чорносотенцями, в противному разі загрожуючи їм анатемою, але селянство „гнуло свою лінійку“. І от після останніх промов в думі в справі поліпшення селянського добробуту селяне України до решти упевнили ся, що їм нема чого чекати доброго ні з боку уряду, ні з боку „істинних російських патріотів“ і, порадившись зі своїми виборцями, в числі 39-ох перейшли до „трудової групи“. Разом з сими послами еволюціонувала вся та велика скількість селянства, котру вони репрезентували і „патріотичні“ силки розв'язують ся до решти. І деж та велика „побіда“ чорносотенної „обшчерускості“ над українством, якою так хвалять ся галицькі москальфіли. Най-же знають вони ще й те, що завдяки сій еволюції в державній думі мусить народити ся українська фракція з представників того народу, що його вони вважають зденационалізованим на річ Москвіти.

Короткі замітки про правобережну Україну. Звернувши увагу на лівобережну Україну, котра найбільше знаходиться під впливом російської культури, я хочу коротко тепер пояснити, які ріжнці від лівобережжя в становищі правобережжя? В правобережній Україні інтелігенція не на стільки зденационалізована, як в лівобережній.

Характеристична річ, що коли почали ся аграрні розрухи на правобережній Україні, найбільше постраждали від них маєтки панів-Великоросів, польскіж майже не були зачеплені їми. Серед польського панства правобережної України різко визначили ся дві течії: Перша так звана „крулевицька“ або вшех-польська, друга поступова. Крулевицька течія слабійша і визначається тенденцією відбудовання історичної Польщі „od morza do morza“; поступова течія хилить ся до українства, себ-то до оборони інтересів більшости місцевого населення, себ-то Українців, при забезпеченню меншости польскіх права на культурну самоуправу. Поступова течія ворожо ставить ся до Москвіти, крулевицько-вшехпольська навпаки залицяється до них. Пани-поступовці признають себе навіть і Українцями, бо насправду вони в більшости українського роду, і багато з них почало уживати у себе дома українську мову. Народження нової інтелігенції йде тут швидшим темпом, ніж на лівобережній Україні. До честі панів правобережжя, (за винятком кацапів), треба додати, що вони значно культурнійші і менше експлуатують селянство, ніж лівобережні пани, і навіть підпирають серед нього розвиток сільської кооперації. Про те, завдяки страшенній експлуатації Жидами та заздрим кацапським очам до польскіх маєтків, пани-Великороси раді би вигнати Польскіх-панів геть з України і уживають усяких засобів, аби польскі маєтки перейшли до великоруских рук. Тому поміщики-кацапи разом з полами розпалили релігійну ворожнечу і досить успішно укрили правобережну Україну сіткою організацій „союзу руского народа“. Та тільки, як і на лівобережній Україні, чорносотенні організації починають самі собою руйнувати ся, бо селянство скидає полуду з очей. Подіти в думі багато тому пособили. Таким чином, не зважаючи на заходи ворогів українства, їх гучні побіди покляли нам не лянні.

Мимо тихих перешкод з боку адміністрації, як і з боку російского суспільства, Україна прокидається сама собою, стихійно. Одним з кращих доказів тому є промова відомого проводиря київських „всеросійських патріотів“, Савенка, який на відчепленню київского чорносотенного клубу сказав: „Ми проспали українство. Призначивши ся до гаулу над Українцями, ми не помітили, як вони з дня на день набирають все більше сили і загрожують знищити всі здобутки державної політики. Треба розпочати нам серйозну боротьбу з ними, бо буде пізно!“ Та ні, пане Савенку, панове „істинно-руські люди“ і ви „господинове“ галицькі москальфіли! За пізно вже є і тепер! Українці не з'умили приспати століття неволі, тож і тепер стихійного руху вам не здолати ніяким чином. Саме жите говорить: Україна воскресє!

Кость Полівакис.

Конституція в Туреччині.

Без революції і без проливу крови відбув ся на днях політичний переворот в Туреччині: упадок абсолютизму і надане конституції. Властиво привернене конституції, бо народи держави падишаха мали її вже, але утратили дякуючи своїй інертності і незгоді та волі султана, сего самого султана, що тепер був приневолений вернути її знову своїм народам.

Приневолений його до сего кроку т. зв. молодотурецкий рух в армії. Прихильники сего руху, виховані на європейський взорець, отримали з давня до перебудову Туреччини в модерну конституційну державу, а що рекрутувались вони головню з офіцерів — рух

мав великі вигляди на успіх і представляв собою грізну небезпеку для султана. Коли отже кілька турецьких батальйонів згуртувало ся коло збунтованих офіцерів в околиці Монастиру, а на військо з азіатських провінцій також годі було спустити ся, султан стояв перед альтернативою: або розпочати домашню війну з власними підданими або сповнити їх жадане і привернути конституцію. Коли він рішив ся на се друге, то чинив се, очевидно, не з великодушності і свободоловності, а прямо із страху о свою султанську шкуру. Усунув отже дотеперішного великого везира, оголосив амнестію для політичних проступників, змінив цензуру і рознісав вибори до турецького парламенту. Таким чином Туреччина станула на порозі нової доби. „Народи“ одушевлені, братають ся, виславляють провідника Молодотурків майора Ніязі, виславляють великодушність султана, але тимчасом розвозять ся вже вісти про інтриги серед його найближшого оточення, про абдикацію султана в хосен сина і т. д.

Чи довго потребає сей святоточний настрій, чи довго пожеє турецька конституція? Аби відповісти на се питане, треба-би знати, на скільки глибоко корениться ся новий рух в турецькій суспільності; отже досить сказати, що одиникий чинник, який інтересується ся публичним життям, становлять майже самі офіцери. Уже се одно, як такеж та легкість, з якою Туреччина здолула свою конституцію, приневолують дуже скептично дивити ся на її тривкість. Бо правду свободу здобувають ся тільки потом і кровію.

*

Нового великого везира Саїд-пашу (малого Саїда), котрого султан покликав для переведення конституційного устрою, характеризує один знавець турецької дипломатії ось як: Саїд-паша, з прізвиськом „Кічін“ — малий (бо є малого росту) має між всіми турецькими державними мужами найбільше значає. Тепер султан покликав его, щоб ратував державу і трон. Се старий і досвідчений чоловік. Стояв цілі десятиліття на чолі ріжних справ. Шість разів був уже великим везиром. Родом з Ерзеруму і прийшов до Царгороду бідним чоловіком. Із скромних житєвих відносин двигнувся з початком пановання Абдул-Гаміда перед 32 роками швидко до становища першого секретаря (баш кіятіб, начальний писарів) султана і в тім характері, завдяки своєму гарному письму, широкому образованию і енергії сполучений з проворністю, сповняв найтяжкі місця і становища, а вінця був іменованний великим везиром. Попри свою ріжнородну діяльність в державній службі находив все це час та охоту до публіцистичної діяльності, якою розпочав був свою кар'єру. Тим то его кар'єру влучно можна затитуловати: Від журналіста до великого везира... Значіння Саїда сам султан видав найкраще свідчення, покликуючи его до найвищих урядів і задачі, підчас коли всі інші державні мужі показали ся нездібними опанувати зверхні та внутрішні кризи. При тім для орієнтації вдячності володаря характеристичне, що султан все давав Саїдові димісію, коли тада, що небезпека проминула. Бо ніколи радо не працював султан з Саїдом, що одиникий в державі не бояв ся султанської примхи і не старав ся о его ласку. При таким відношенню султана до бувшого „ссадрасама“ (титул великого везира, значить: високий двигач тигарів) не дивниця, що Саїд довго надумував ся, заки шестий раз у пізнім віці взяв „високий тигар“ на свої плечі. Знаходить подібну ситуацію як тоді, коли вперше став великим везиром. Тоді, перед 30 роками, „малий“ Саїд мусів бороти ся з Мідгатом „великим“, за змаганнями о свободу і конституцію, щобі всемогучому провідникови молодотурків, що перемінив Туреччину в республіку з султаном на чолі, відобрати власть і султана знову зробити абсолютним паном. І Саїд „малий“ побив Мідгата „великого“; конституція та єї творець Мідгат щезли. Але небаком Саїда заболіло, що служив абсолютизму, і він пізнав, що режим самоволі і корупції веде державу в пропасть. Поволі він навернув ся до ідей Мідгата і як тільки став великим везиром, сам розпочав боротьбу з камарією, щоб „сераєви“, палаті, відобрати ті права, які належать ся „баб-алі“, високий порті. В тій боротьбі він все уступав. Кожного разу, коли думав, що побіду камарію, спотикав ся і падав. Раз, 1895 р. навіть прогнано его вже по трьх тяжких з великого везирату. Тепер знову всьо-султан, держава і нарід, порта, дипломатія і ціла надія спочиває на „малим“ Саїді. А Саїд кожного разу є чесний та енергійний, і строгий аж до несправедливости. Камарія і урядники Порти боять ся його чесности, султан ненавидить його впертість і самосвідомість. Раз зажадав султан кілька документів до переглядення. Саїд післяв зиче копії і заявив: „Оригінали остають по давньому зичаю в порті!“ Іншим разом султан післяв своїм улюбленим камердинером Лютоєм, що відігравав ролю справдішного віцесултана, великому везирови Саїдові янесь поручене і гадав, що зробить „малому“ честь таким високим посланцем. Однак Саїд Лютоєві навіть не прийняв і звелів йому заявити: „Скажи емірови (цїсарєви), що великий везир зносить ся з ним лише при помочи урядових особистостей, а не льокаїв!“ До міністра маринарки Гасана, котрий місто кораблів для держави будував для себе палати, сказав Саїд перед всіми іншими міністрами: „Дорогий Гасане, ти є злодій!“ Раз здивав Саїд в палаті султана міністра поліції Нізім-пашу і сказав до него різним голосом: „Ти що тут робиш, паша есенді?“ — „Емір признає мене до рапорту, величєство!“ — „Марш звідси!“ — крикнув Саїд сердито

— мені, великому везирови, маєш рапортувати, султанови лише я, великий везир, рапортує!“ Одним словом, Саїд хотів не лише улавити великого везира, але й бути ним, як сего вимагає слава традиція османату, великим везиром, що між султаном і собою не терпить ніякої тіни. Шестий раз бере ся тепер, вже як старець, малий Саїд завести лад в турецькій державі. Тепер не ходить вже о гегемонію „баб-алі“ або „їдіа-кіоску“, але о анархію або лад, абсолютизм або конституцію, о жите або смерть держави та народу.

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. липня 1908.

Страшні повені навістили околиці положені над Черемошом і Прутом. Що не випадала спєка, не добили гради, то замулила слота а тепер забирає повні. Черемош прибув такий келький, що коло Вишніви підмулив і забрав велику частину мосту з Вишніви до Кут, підмив залізничний наєпн а в самім місті розвадив два домп. — З Вашківців доноєть нам що вода піднесла ся на 2½—3 м. повні обхопила всі надбережні громади. Н. пр. Слободзія Банілів комплєтно ціла в воді, Чарторія також. Рівнож частина Вашківців находит ся під водою. Дальші надбережні громади потерпіли також багато від повені. — Комісар п. Маєйовський що тепер заступає старосту, розвинув енергійну ратуноку акцію жити і майна zagrożених громади: сконєсигував жандармерію і всі органи, котрі мав до розпорядимости. — Шкода кольосальна. Довготрєвала слота не дала зібрати білого хліба; збіжє погнило на нии зглядно в колосі, а що люди встигли забрати домів — те вгяла вода з хати, з подвіра. Розгуляний Черемош врізав ся дальше у Вашківці, те саме мабуть і в інших громади. Не бракує і жертв з людей: ось одна жінка-сєлянка у Вашківцях утопила ся. — Звертаємо ся отсам до міродайних чинників з просьбою о якусь значачну і трєвалу поміч для потерпівших громад, а головню до наших послів, щобі заняли ся нещасливцями. — Не менші шкоди наробив Прут під Чернівцями. З понеділка на второк піднесла ся вода до висоти майже 4 метрів, забрала купелєві кабінні й монтони і залила город та рєсторан, що находит ся коло купелєвого місца. Низше положені берєги находит ся під водою.

Із Кичери. В сє неділю дня 2. серпня о 2. год. по полудни відбудуть ся загальні збори „Січ“ і „Читальні“. По зборах представлєне драматичного твору д. Сильєстра Яричєвского „Січ іде“, на яке запрошуємо поважаного автора. При сій нагоді відєсїває товариство „Православна Академія“, „Сюз“ як і „Січ“ з Глибокої патріотичні піснї на череміну з деклямаціями. Осібних запрошенєв не вєсплаємо, лише в сій дорозі просимо прихильників „Січ“ звєличати наше сьвято своєю присутністю. Вєтуи на представлєне перворядне місце 2 К, дальші сидачі місця по 1 К, стоячі для сєлян і Січовиків 20 сот. Наддатки приймає ся з подякою. — Оленєа Романюк, писар, Ілля Ілюк, кошовий.

По катастрофі з носатизною. Міністерство внутрішних справ на підставі рішеня найвищої санітарної ради позволєло отворити на ново досьвідкову стацию для засобів живности в Чернівцях, в якій сєїла ся звїсна катастрофа з бацилами носатизни. В лабораторіі перевєдено відповідну дєсїфєкцію, так що нема вже ніякої небєзпєки дальшім тєразн. Сам др. Люєв находит ся у відєдєлїшій шпиталї Франца-Поєсєфа під обєрвацією, звідки будє випущєний аж по тримєсячній карантанї.

Із штуки і літератури.

Репєртуар Львівського руского театру в Косові. Сєля „Сокола“.

В чєтєвр, дня 30. липня с. р. „Сєута“, комєдия в 4 дїях Карпенка Карого.

В сєботу, для 1. серпня с. р. „Барон циганів“, оперєта в 3 дїях П. Стравєса.

В неділю, дня 2. серпня с. р. „Марусєа Богуславка“, образ з давних часів зі сїпївами і танцями в 5 дїях М. Старицького.

Вї второк, 4. серпня с. р. „Гальєна“, оперєта в 4 дїях С. Монюшєа.

В чєтєвр, дня 6. серпня с. р. „Запорожєць за Дунаєм“, народна оперєта в 3 дїях Артемєвського. Занїмчїть „Вєчєрніцї“, твір музичний в 1 дїї Ніцциньского.

Бїлєти продєає „Народна Торговля“, а від 6-її години в дєнь предєставлєна касє театру. — Початок точно о 8-її год. вєчєром.

„Польскій і руский революційний рух і Україна“ стор. VIII. + 200. Цїна 3. кор. Михайла Лєзиньского найліпше замовляти у автора Львів, ул. Гавєнєра ч. 14., бо тоді не платит ся перєсылки і дістаєть ся як бєзплатний додаток працю того-ж автора: „Маркс-Енгєльєс-Лїбкнєхт. Про відбудованє Польщі“.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{6}$ сторони 5 К., $\frac{1}{8}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний окуп. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Перші загальні збори каси пожич. і шадн. для громади Старі Бросківці, відбудуть ся дня 2. серпня с. р. о 11. годниї перед полуднем із звичайним денним порядком. — Старшина.

Перші загальні збори каси пожич. і шадн. для громади Нові Бросківці, відбудуть ся дня 9. серпня с. р. о 11. годниї перед полуднем із звичайним денним порядком. — Старшина.

Русини! Ждайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тутон і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражці.** — З доходу цієї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурки Тов. педагогічного, а 5% на скроту і вдови по священиках. — Держім ся поклик: Свій до свого. 138 (—)

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовісні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рільників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, без вигляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в прибіженню прямиети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемакальна чи ні, чи середно диха чи зовсім диха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ

(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до ведення товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, при ул. Рускій ч. 20. (в власнім домі)

приймає обезпечення будинків, всяких річий домашніх подарунків, збіжжя і паші на случай шкід заповіданих через пожар. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою шкорою. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяне з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.588 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона кор.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороту за р. 1906. і 1907. вносили 10. проц.

Банк краєвий у Львові і Чернівцях, Каса ощадн. у Львові, і т. д. приймають поліси „Дністра“ при уділюванню позички.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краківській Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, где, еще не робить инший агент „Дністра“, можуть пись мені селяне старати ся о уділене агенції. Дотепер дістали агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31. грудня 1907.

Фонд резервовий	Кор. 1,003,364.—
резерви премій	613,720.—
на звороти	50,939.—
на ріжницю кур.	3,437.—
резерви спеціаль.	35,000.—
емер. урядників.	218,364.—
иньші фонди заосмотреня	40,000.—

Разом сума Кор. 1,964,824.—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих

Морелі (Априкози)

висилаю в 5 кілог. коштом по 3 К. 50 сот. оплачено за посиллятою. — Стефан Черниш, канд. VI. р. семни. учител. Заліщики (Галичина).

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“ аптикара др. Ю. Францоа

в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болів, простуджени, ломани костей, плечий гістия і нервових недуг. Прошу уважати на напись „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакованем. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетні в дрогерії мединаліній Стерншуса.

19 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німьцькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Свій до свого! Свій до свого!

129 8—8 н.

Брати родимці! Кого то ми своїм кровавим потом не годуємо?! Всякого ворога Християнства! Гандель і промисел в жидівських руках, а ми Християни все позаду. Тож і іконами свяятих на сором нам, жиди гандлюють! Проте заложив я торгівлю свяятих икон і усіх церковних річий як: Хрести, Хоругви, Молитвенники, гарні Икони з Росії з Києвопечерской Лаври, олійні друки і на полотні, артистична чудова робота і т. д. усе, що тільки для християнського нашого обряду потрібне. Приймаю також репаратії.

Моя торгівля находить ся в ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА ч. 22.

Поручаючись ласкавим агентам, остаю з поважанням

М. Сторожинський і Кле.

Стремління моє є: ретельно і точно обслужити кожду партію. Заколовши з провінції висилати ся сейчас.

ЛІТНИЙ побут!

В Ревні, 10 кіл. від Черновець, можна винайти гарну хатинку, що складає ся з одної комнаты і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мін. ходу. В близькості ліс.

Ближші інформації подає Григорій. Пігуляк, учитель в Старій Жучці.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рехенберга.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагнітон

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Склад галантерейних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.

Телефон 301.

в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3.

Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мужеске

Черевики і всякого рода Сандали

Кнайпа і Лямана в ліпшій гатунку

Великий вибір

БІЛЕ всякого рода

в добрім гатунку і виконанню

річий до подорожи

в найліпшій гатунку по низьких цінах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (аг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., аг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Редакційні неопечатані візні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням належ-
ності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

О спростованню карти власности що-до лісів і толік громадських і сервітутів на Буковині.

Написав: **д-р. Василь Дутчак.**

(Конець).

Сі зміни означають ся звукою спільних річій
для певних господарських цілей та відповідними
формами заряду.

Бо коли при загальній власности, що особливо
ясно виступає в отвертих товариствах торговель-
них, спільне майно є призначене в засаді спіль-
ному зарядови членів (condomini), то в стоварише-
нях без правної здібности права заряду не мають
в засаді члени яко індивідуа, але тільки яко загаль-
з'організований на корпоративній праві: т. зв.
стоваришене.

Стоваришене яко таке не є одначе двигачем
особливих правно-приватних управень, не є під-
метом правним, бо спільне майно остається
ся для кожодчасних його членів; є воно — як
влучно зазначив Герке в своїй розвідці „Vereine
ohne Rechtsfähigkeit nach dem neuen Rechte“ —
лише особливим відношенням правним, яке лучить
правні підмети спільного майна через уложеніє
статутів в тривалу одиницю тим способом, що воно
в заряді спільного майна — так само як корпора-
ція — може ділати лише через свої статуту уста-
новлені органи.

Класичний приклад такого загалу осіб, спо-
сібного лише до управл., становить загальні вірителі
конкурсних.

Коли одначе обсяг діяльності її органи за-
галу вірителів конкурсних покликано до ви-
ключного заряду майна, що належить довжикови,
є означені законом, то устрій і право заряду сто-
варишеня ґрунтує ся на вираженій в формі ста-
тутів угоді членів, виключних підметів правних
спільного майна.

До ряду таких стоваришень без спосібности
правної належать без сумніву також обговорювані
стоваришеня лісові, яким не прислуговує особовість
правна, але тільки особливе право заряду, що об-
німає лише статуту приписане господароване на
серв. лісах.

З огляду на се, лісове стоваришене не може
заряджати приналежністю членства кожодчасних
співуправнених, навряд силою свого права заряду
— як постановлено в § 1. f. 5 ibid. вести лише
евіденцію осіб співуправнених.

Зрозуміло проте, що примусове творення лісо-
вого стоваришеня без попереднього усталення круга
співуправнених є неможливістю.

Дійти-ж до такого усталення при альпах за-
писаних на самі колективні особи одержане з огляду
на брак прихильности з боку співуправнених з ве-
ликими трудностями.

Одинокий вихід з тих трудностей становить
до нині справлене карти власности дотичних серв.
альп в змісці М. Р. з 26. жовтня 1894 ч. 40.

До сей задачі взяли ся ґрунтово-книгові суди,
особливо повітовий суд в Кімполонгу з повною
енергією.

Але при сій нагоді під впливом згаданого
погляду правного, після котрого уділові права спів-
управнених становлять свободно продажне й ді-
дичне майно, записано права співвласности на
еквівалентних альпах в хосен певних поіменно
означених осіб з циферними уділами.

Сі поправки в ґрунтових книгах, переведені
по незвичайно тяжких працях, не стали ся одначе
угольним каменем для прав співуправнених на
альпах, але вхідною брамою для лихварського і спе-
куляційного капіталу, котрий хопившись пред-
ставленого мною плану, пішов вирубувати немпо-
досерно ліси, записані колись на колективні особи,
і підкопувати умови життя великої частини мужиц-
ких господарств.

Реасумуючи всі дотеперішні висновки, дохо-
димо до заключення, що представлене власности на
громадських і еквівалентних альпах в книгах ґрун-
тових не відповідає по найбільше дійсним відно-
шенням, та що правлене його є конечно в інтересі
господарства на альпах.

Засади, яких треба придержувати ся при пе-
реведенню тих незвичайно трудних праць, пригото-
вани, які треба починати, є — як можна бачити
з попередних висновків — такого рода:

1. Комісар для справленя ґрунтових книг му-
сить передусім зажадати від ц. к. регуляційної
комісії для викупу ґрунтових довгів сервітутів
акти, акти, а від ц. к. крайового правительства опе-
рати в справі відновлення ґрунтів. З тих актів му-
сить розслідити і усталити:

а) поверхні ґрунтів, які віддавано управненим
до пожиткованя,

б) час, коли і особи, яким передано викуп-
ний еквівалент в посідане,

в) складові часті господарств управнених до
пожиткованя,

г) вимір пожитковань, які конче з управнених
до побору господарств потягало з обтяжених ґрун-
тів (толік і лісів) як також відношення тих уділів
в пожиткованню між собою.

2. Через представлене геометром викупна ґрун-
тів відповідає книговым і евіденційним мапам,
треба би докладно означити обсяг серв. альп, ко-
трих карта власности має бути справлена.

Після того треба ґрунти, що творять госпо-
дарства управнени до пожиткованя, відповідно до
господарських з'индивідуалізувати і визначити ци-
ферно уділи в пожиткованню обчислені з актів
викупу.

Сі цифри відповідають квотам власности, які
мають бути вимірені на викупний еквівалент по-
одиноким до побору управненим реальностям.

Аж по переведенню сльх трудних і довгих праць
зможє локальний комісар начеркнути вірний § 32
серв. пат. відповідаючий образ власности на серв.
альпах і порівнявши його з дотеперішним станом
ґрунтових книг і посіданя побачить цілу міру по-
хибок в ґрунтових книгах та осудити, чи справ-
лене стану книги ґрунтової в змісці §§ 28—32
можливе, чи треба заложити нову до викупного
еквіваленту відносно часті ґрунтової книги після
§§ 32—36 і відповідно до сего докінчити свої дальші
законом докладно унормовані праці.

*

Я пересвідчений, що буковинські комісари
для справленя ґрунтових книг поборють сі труд-
ности з найбільшим успіхом і через се не лиш со-
творять для буковинського альпного господарства
на Буковині не лиш найуспішнішу запору проти
спекуляційного і лихварського капіталу, але й умо-
жливлять законодавчу працю нашого сойму для
охорони й підвищення альпного (полонинного) го-
сподарства на Буковині.

*

Такі самі безвідраді правні і господарські на
громадських і сервітутів альпах панують не
тільки на Буковині, але також в Галичині і зна-
чить мої висновки можна з повним правом примі-
нити також до дотичних відношин галицьких.

Українські „Просьвіти“ в Росії.

Бажаючи підтримати національний український
рух, вивести український люд з поганого культурного
становища, свідоме українське громадянство в часи
„конституційної“ почало вишукувати всяких можливих
способів, що дали-б йому змогу стати до культурної
праці. На підставі закону про засноване товариств
і спілок, українське громадянство заходило закла-
дати просьвітні організації — тов. „Просьвіта“. На
сі „Просьвіти“ багато покладалось надій, бо здавалось,
що під просьвітним прапором можна буде з'єднати до
купі всю культурну працю на Україні, дати їй на-
ціональний характер і провадити її так, як того ви-
магає сьогочасне політичне та національне життя Укра-
їни. Всі ті надії не здійснились, бо на шляху „Про-
сьвіт“ до всіх культурних завдань, виявилось багато
перепон. Найбільш тяжкі перепони падали на „Про-
сьвіти“ від уряду і не тільки що не давали їм вільно
дихати, а навіть приневолювали часто вмирати, не
виявивши свого короткого життя хоч чим небудь по-
мітним. Але не тільки урядові відбирав жити
у „Просьвіт“ — часто вони ледво животіли через не-
достаток в тих місцевостях, де вони засновувались,

такого свідомого громадянства, що змогло-б надати
їм бадьорого життя і тим викликати до „Просьвіт“ ці-
кавість у тих, що шукають у „Просьвіти“ освіти,
а не забавки. Але все-ж і при всіх згаданих пере-
понах діяльність „Просьвіт“ в минулому році не за-
пшилась непомітною, а займала почесне місце серед
культурних інституцій на Україні. Про те, чим ви-
явили себе сі культурні інституції, ми отсе і маємо
сказати, користуючись здебільшого тими фактичними
відомостями, що попадали в періодичну українську
печать.

Найбільше виявила себе з боку культурної праці
„Просьвіта“ київська. В ній заснувались чотири ко-
місії: видавничая, артистична, бібліотечна та шкільно-
експертна, що в більшій або меншій мірі виявляли
своє життя в минулому році. Найбільше інтензивної
праці виявила комісія видавничая. Наслідком її праці
в минулому році маємо сім корисних популярних кни-
жочок та два календарі. Крім того, видавничая ко-
місія в минулому році закінчила складане великого
взмальства ухвалених „Просьвітою“ українських кни-
жок. При сьому загальному каталогу буде приложено
вільна невеличких каталогів, що мають допомогти при
складанню бібліотек в 10, 6, і в 3 карб. Артистична
комісія впорядкала чимало концертів та вистав з ре-
фератами (про Марка-Вовчка, Карпенка-Карого, Самій-
ленка та Коцюбинського). Деякі концерти впоряд-
джались виключно для простого народу і ціни на ви-
стави були дуже дешеві: від 5 до 25 коп.

Шкільно-лекційна комісія виявила себе досить
мало. В минулому році обговорювались дуже цікаві
справи з приводу складання українських шкільних під-
ручників, утворення шкільної термінології то що.
Були також зроблені постанови про упорядковане лек-
цій популярних по біології та медицині. Пони що сі
постанови не дали практичних наслідків, коли не ра-
хувати деякої про міру.

З приводу санодекского указу, що зворушив шкільну
справу на Україні, шкільно-лекційна комісія поста-
новила вжити засобів, щоб зайняти становище інфор-
маційного бюро по шкільній справі для педагогіч-
них інституцій та окремих осіб і вже зробила про
се оповістку.

Бібліотечна комісія заходила ся коло складання
рецензій на українські народні книжки. В першу
часті підуть народні книжки, що вийшли за часи
російської конституції, або краще сказати книжки,
видруковані фонетикою, а разом з сим бібліотечна ко-
місія буде дбати про те, щоби через якийсь час дати
рецензії на всі народні книжки, що вийшли на Укра-
їні та в Галичині. В бібліотечну комісію постуило
уже багато рецензій і можна сподіватись, що в те-
перішнім році вона виконає першу почату працю.

Як бачимо з усього тут наведеного, київська
„Просьвіта“ виявила досить значну діяльність і дала
в минулому році хоч і не у великій мірі, але цінні
матеріали для культурного розвитку української люд-
ности.

З тих заходів, що робила київська „Просьвіта“
для поширення своєї культурної праці, видно, що вона
змогла зробити далеко більше, колиб не стали на
шляху її діяльності перешкоди адміністраційні. Їй не
дозволено завести ні одної філії або читальні по се-
лах, не дозволено відчинити свою читальню й бібліо-
теку для загального користування книжками, тоді як
„Просьвіта“ має в своїй бібліотеці досить велике чи-
сло книжок самого розмаїтого змісту. Крім того за-
боронялась деякі вистави і т. п.

Одеска „Просьвіта“, що поставила своїм завдан-
ням „гуртувати і єднати людей і допомагати куль-
турно-просьвітному розвитку найголовнішим живим
словом, уряджувати лекції, вечори, то — що“ і справді
виявила найінтензивнішу роботу в впоряджанню лек-
цій та вистав. За минулий рік одеска „Просьвіта“
впорядкала до сотні лекцій і кілька десятків вистав.
Лекції читались на різномодні теми — по історії,
літературі, санітарії, медицині, філософії, юриспру-
денції, державственному праву, по музиці, фольклору,
етнології, антропології, релігії, соціальним питанням
та ин. За час читання лекцій в одескій „Просьвіті“
виховалось до 20 українських лекторів, що в сей час
вважають себе гідними до того, щоб утворити подо-
рож по Україні для читання лекцій по городах.

Крім звичайних вистав в одескій „Просьвіті“
відбувалась ще ще вистави дитячі, бо „Просьвіта“ за-
сновувала з дитяч просьвітний хор і трупу. Для дитячих
вистав в салі „Просьвіти“ зроблено сцену з окремими

декораціями, де дитяча трупа дає вистави, а також впорядковує вечори з деклямованем, сьпівами та грою на піаніно. На сих датячих виставах та вечорах все буває велика сила дїтїй просвѣтан та гостий.

Одеска „Просвѣта“ має свою книгарню, бібліотеку та читальню, що чим далі, то починають все краще й краще функціонувати. Товариство має і видавничий фонд імені Л. А. Смоленського для видавання книжок історичного змісту, але видавнича діяльність товариства виявилась в надрукованню одної брошури М. Комара „Запорожжя вольности“.

На загальних зборах товариства було ухвалено відчинити з осені минулого року початкову українську школу. Учебний план для цієї школи вироблено і подано на затвердження, але дозволу їй до сього часу нема.

Як бачимо, своєю діяльністю одеска „Просвѣта“ дещо зробила для ведення Українців і для поширення національної самосвідомості серед одеського українського громадянства. В діяльності її зовсім не помітно чого небудь крамольного, бо вона мала чисто клубний характер, але втручає адміністрації і їй дало ся в знаки. Після турсу в „Просвѣті“ — градоначальник посилав на всі вечори свого чиновника, а той, не розуміючи української мови, мішав читанню рефератів і нарешті довів до того, що реферати зовсім припинились.

Катеринославська „Просвѣта“ мала такий же характер, як і одеска, але діяльність її була дуже не велика.

Вона мала спромугу уладити кілька вистав, та під кінець минулого року було впорядковано чотири лекції, але її хоч невелика діяльність поширилась і поза межі Катеринослава. Її заходами засновано дві філії в с. Амурі, та в с. Кринички, що згодом поширились і стали самостійними товариствами. Амурська „Просвѣта“ має вже своє власне помешкання і за минулий рік впорядкала кілька десятків вистав. Ся „Просвѣта“ міститься в робітничому районі і майже цілком підтримується її робітниками. В своїй діяльності товариство амурської „Просвѣти“ виявило досить енергії, але за браком свідомого й освіченого елементу не може ніяк стати на ґрунт справжньої освіти. Тепер товариство вживає всіх заходів, щоби закликати лекторів з інших міст і впорядити кілька лекцій. Се слід було узяти на увагу одеській „Просвѣті“, що має багато лекторів і стати своїй убожшій сестрі в допомогу.

(Кінець буде).

По заведенню конституції в Туреччині.

По першій ентузіязмі з приводу „привернення“ конституції, який обхопив отоманське населення, приходять з черги турбота про те, щоб конституційні свободи введено дійсно в життя. Молодотурецький комітет, побоюючи ся всяких несподіванок, спротивив ся перенесенню офіційних третого корпусу до інших провінцій. В Малій Азії пристає військо також до молодотурків, експедируючи консервативних генералів насильно до Царгороду. Офіційні підозрілих о шпільованні молодотурки розстрілюють. Колиж в Ізміт-кіоску думають про звільнене авторитету революційного молодотурецького комітету, який є властиво планом всієї ситуації, то стати ся воно може тільки тоді, коли конституційні свободи будуть справді переведені в життя. Отже саме домагання висувують молодотурецькі речники з цю-раз більшою енергією на масових мітингах, що відбуваються ся безвинно в Царгороді. Головні ключі, які підносять тепер маніфестанти, се усунення камарилі й надане повної амнестії. Помімо того, що султан привернув конституцію з 1876 р., ще й досі не має Туреччина одвічного міністерського кабінету, а зате султана держала в руках двірська кліка. Найважливішим її членом Ізмет-баша, офіційно — тільки другий секретар султана, а в дійсності чоловік, що мав в своїх руках султана та нечувано залякував султана різними тривожними оповідаваннями про атентати. Другим таким могутнім стовпом двірської кліки — є Рабг-бей, начальник тайної поліції, якої є в самім Царгороді 15.000. На його денунціацію замикано до в'язниць або вивожено в далекі краї без видимих причин найважливіших турецьких достойників, які звичайно відтак в загадочний спосіб сходили з сего світа. Третім султановим заступником — є дєрвіш Ебул Гуда, товмач снів, який закликаючи султана опитував своєю містичною зовсім так, як недавно папярата Філіп царя Миколи II. Розуміється, що ся кліка не тільки держала цілу країну в кліпках неволі, але ще й розграбувала державне майно. В султанській палаті живе на кошті цивільні літні 15.000 всяких людей, до тогож величезні суми поглинають султанові стайні, де держуть 1000 коней, якими ніхто не їде...

І ажраз передовсім проти двірської камарилі звернули ся останні маніфестанти мітинги, що збираються в столиці падишаха з приводу проголошення конституції. Під напором сих маніфестаций наступила вже зміна на становищі міністра маринарки, поліції і просвѣти; сей останній портфель обняв ліберальний урядник Гаві-паша. Але найбільше вражіння між населенням викликало арештоване султанового любимця, Ізмет-паші. По арештованню заряджено проти него безпідставне слідство. Під його приватним помешкан-

тем населене Царгороду уладило кілька бурливих, ворожих демонстрацій, зневажаючи діймаючо його самого. Знаменитим ослабленню впливів реакції може послужили й те, що з поміж засланих повернув з Дамаску ліберальний муж державний, Фуад-паша.

Що більше, добуто також загальну амнестію. О 4-ій годині по полудні відбуло ся в понеділок перед Портою величезне віче, на яким промавляв між иншими Каджі-бей. Він виголосив гарячу промову, з якої виявив населенню, щоб воно визволило братів, котрі стогнуть по тюрмах. Зараз по сїм вибрано депутацію з 3-ох членів, яка звернула ся до великого везира з домаганням переведення амнестії. В тім самім часі явили ся у великого везира також видавці турецьких часописів та представили йому необхідність амнестії задля успокоєння населення. Великий везир заявив, що явраз одержав іраде, яке обнімає загальну амнестію для всіх засуджених за політичні проступки в Царгороді й на провінції та для усіх прогнаних і засланих до примусових місць побуту. Урядово доносять, що також командант 3-го корпусового просив о амнестії для членів банд різних націй в 3. вілайєтах Македонії під тим услівем, що зложать оружжя і вернуть домів, бо скликане парламенту привернуло загальну згоду всіх народів. Султан на се пристає. Загальна амнестія населення незвичайно задоволила, а ціла турецька преса обговорює далекосагливість сєї постанови. Досі випущено вже в'язнів в Царгороді, Адриянополі і Монастири, з других міст вісток ще нема, що вплинуло деяке занепокоєння бо всіх в'язнів має бути 180.000 людей.

Про те, як громадянство в Туреччині мусить завойовувати собі свободи, може посвідчити й те, що вже по знесенню цензури явили ся були в одній царгородській редакції цензори з домаганням аби їм показано скрити. У відповідь на се жадає цензорів викликано з редакції!

Ентузіязм населення триває далі. В Царгороді народ облягає редакції, ждучи новин. Камелюти продають часописи й червоні стяжки з написами: „Свобода, рівність, справедливість!“ Людність носить ті перепаски на раменах і фезах. Через цілу ніч відбували ся оводі народні ніча. Виголосувало на них гарячі промови на честь свободи й конституції, яку обіщувано боронити до останньої краплі крові. Імпонує маніфестацію уладили профетори й ученики столичної військової школи. Директора тої школи, який не хотів допустити до маніфестації а навіть грозив видаляванем студентів, остро заатакувала часопис „Іслам“. Ся небувала досі в турецькій пресі критика державних достойників зробила очевидно вражіння, бо й куратора тої школи, Ізмаїл-пашу і его шваґра а разом директора школи вже усунено з дотеперішних становищ. Слід зазначити, що від часу до часу чути з поміж жовнірів оклики: „Яшасі мілет!“ (Най живе вітчизна!) Про маніфестації з нагоди привернення конституції доходить вістки також зі Смирни й других місцевостей. Турки братають ся з Греками. Магометанські низші духовники зяюди проповідать братанє всіх підданих султана. Вони загалом багато причинили ся до побіди конституційного руху, закликаючи „вірні“ відійти від сего, що їм не слід іти проти молодотурків, бо вони нічим не провинили ся проти ісламу.

В виду розхвилювання свободолобного руху в краї і столиці не остало й султанови нічого иншого — як тішити ся. Будучи в театрі, де его оваційно витали, висказав він своє задоволення з того, що народ радіє з приводу надання конституції. Оводі знов висловив ся він, що через 30 літ був він в'язнем, а коли тепер надав свободу народові, то надав єї й собі.

Турецькі часописи описують оттак подію: Підчас маніфестації перед палатою явив ся султан у вікні перед зібраним народом та поспитав людей, чого вони прийшли. Тоді виступив один маніфестант та промовив сими словами: Не хочемо нічого иншого, як здоров'я В. Ц. Вел. Від 32-ох літ кільках зрадників вириває обличчя В. Ц. Вел. перед нами. Безмежно дякуємо за свободу. Тепер ми бачили В. Ц. Вел. „Най живе падишах!“ Султан відповів на те: „Мої діти! Будьте спокійні. Від вступлення на престол працюю для добра і щастя вітчизни. Моїм найгорячішим бажанєм є щастє моїх підданих, котрі є так близькі моєму серцю. Від нині ваша будучність є забезпечена. Буду працювати разом з вами. Жайте як брати у свободі. Тепер можете відійти у свободі!“ Серед описів народ розійшов ся. Безперечно, що таких слів Турки від свого самодержавного володаря не чували, та „літ“ — як видно — не вірять самим словам і хочуть діл. Є чутка, що султан зложив оподі вечером присягу на конституцію на руки Шейка-уль-ісламу та що се буде оголошено. Надіють ся, що по сїм наступить повне заспокоєння народу, який тепер буде міг бути певон, що Абдуль Гамід хан II, 34-ий володар почне вже правити з народом. А в такі зміни не легко повірити вже хоч би читаючи офіційний титул султана, який звучить так: „З досконалих, безконечних благодатий Найвишнього султана славних султанів, хан ханів, імператор могутних імператорів, роздавець тіар „Козроєвіє“ (Персії і Арменії), тінь Бога на землі, падишах трех міст: Стамбула, Адриянополі й Брусти“. Крім того є він ще володарем Дамаску, пахоців краю, Каїра, Анатолії, Румелії, Азії, святаго Єрусалиму і розшиного Ерзеруму, Чорного й Білого моря, Мореї, Криму, Боснії і Білгороду, а до того „каліфом“ себто наслідником Божого посланця, отже начальником „імаміє“ (духовників), „маміє“ (королів) і „кадіє“ судіїв

— словом жерелом всякої влади а також „каліфом“ т. є. сторожем дому Пророка в Мецї й гробу пророка в Медині... З тими титулами поняті конституційного володаря не легко погодити! Через те й говорять ся, що султан згодив ся на конституцію не так з любови до свободи, як тому, щоб помішати пляни європейських реформ в его державі.

В Македонії витають нову еру з великим ентузіязмом. Банди припинили свою діяльність і розходять ся. Багато македонських емігрантів, що найшли захист в Греції, вибираєть ся з поворотом до рідного краю. Всі часописи турецькі вважають акцію європейських держав з Македонії з хвилею надання конституції — покінченою. До „Vossische Ztg.“ доносять з Білгороду, що турецькі офіцери, приділені до реформної жандармерії зараз по проголошенню конституції поскладали уніформи реформної жандармерії та повбикали старі турецькі одяги, щоб таким робом задемонструвати проти європейської акції реформ. До „N. Fr. Presse“ наспіла з Уескібу така алямулюча вістка, що офіцери тамошнього турецького гарнізону заявили офіцерам міжнародної реформної жандармерії, що вона є лишгя, що отже чужі офіцери повинні як найшвидше покинути Македонію. В Уескібі є як раз австро-угорські офіцери, які ведуть там школу командантів станиць. З Софії знов доходить вістка, що в Даумї молодотурки не сипинили ся на пропозиціях, але таки прогнали тамошнього французького офіцера реформної жандармерії. Вістки єї доказують найліпше, як зневажали в Туреччині оіку європейських держав.

Федерацийний комітет вірменських революціонерів порішив відкинути конституцію як недостаточну. Для комітету є обовязуючі ухвали отоманського конгресу в Парижі, який вимагав детронізації султана. Більш компромісово настроєний комітет куповолохів, що пробувають в Бугарестї. В маніфесті, який він видав, вистаєть ся гарячо конституцію та зазначаєть ся, що тепер настали часи законного співубіганя народів в Македонії; в тім співубіганю може побідити тільки той нарід, котрий буде висше стояти під зглядом інтелектуальним, економічним і сумарним. Через те комітет куповолохів визнає свою інтелектуальну вертати до краю — до праці. „Тепер закладають ся основи нашої власної хати; хто свої власні інтереси видвигає понад інтерес народу, не варта звати ся сином куповолохського народу“.

До речі треба згадати, що серед „соєтів“ (богословів) і других верств населення починає куртувати антиліберальна течія, противна молодотуркам.

З балканських держав найбільше задоволена з теперішних подій Греція, а найменше Сербія, якої дипломатія розголошує, що надане конституції було маневром султана для ударення реформ. Вирочім про сю справу почуємо незабаром офіційну заяву сербського міністра справ заграничних дєр Мілівоєвича. — Наяї мємю вже таму заяву австрійського міністра справ заграичних Ед. Грея. Передовсім зазначив він, що аві Англія аві Росія не мають наміру аві сили розвизувати македонський проблем без запитаня других держав. Причиною сумного положення була слаба й лиха управа і проти неї саме виступили європейські держави. Тепер залунав натло і неспокійно також протест турецької армії й мусульманського населення. Є незвичайним об'явом, що ті події привернули на час безпеченство й свободу. Під сю перу глзаємо нову ситуацію, бо ціла Англія в Македонії не були ніколи політичні. Коли Турки самі збирають ся до того, щоб поправити цілу адміністрацію краю та привернути рівноправність християн і Турків, коли вони переймають поруку за се, що з тої поправки будуть мати рівний досен магометани і християни, то македонська kwestія буде в той спосіб полагоджена, але ми не залишимо нашої бачности, щоб робити все можливе. Щоб способити дальшому розвизованню, мусимо поки-що заховати симпатично-визначаюче становище.

Офіційних російських голосів про турецьку конституцію ще не маємо. Однак не без інтересу буде прочитати, що пише з приводу неї Меншиков у пів-офіційнім „Новомъ Времени“. Читаємо там:

Марчи недовгий та сумний епосвід з конституції, Росія могла-б дружно остерігти Турцію, щоб її не паслідувати. Коли Турції потрібний парламент, то най він буде національний турецький без ніяких вірменських „фракцій“ та грецьких „груп“... Аві чернь, ві революціонери, ві дрібна інтелігенція без означених завань, аві „іпородці“ не повинні мати права репрезентації. Се в природи річи матеріал здібний підлягати правительству, а не до самому управляти... Коли буде правитя занадто ліберальна конституція, то почнесть ся „надетєка“ баланавина, юджєне до бунту, „бляка“ з іпородцями і т. п.

І дальше в тім тоні подає ради султанови п. Меншиков.

НОВИНКИ.

Чернівці, 30. липня 1908.

З Вашківців н. Ч. доносять нам, що на неділю р. серпня ладить ся там велике, маніфестаційне віче, на яке прибудуть всі рускі послы між ними й посол Василько.

Віче в Вашківцях н. Чер. Русини вашківського виборчого округу! Важні політичні і економічні справи приневолюють нас зійти ся, щоби вислухати наших послів і порадити ся та висказати наші потреби і бажання. Особливо послідні елементарні школи (по-суха, місцями градобите, довготривала самота, в кінці страшна повінь) спонукали нас зайняти ся ратованем загроженого хліборобського стану. В тій цілі скликуємо „Велике повітове віче“ під голім небом в Вашківцях н. Чер. на Ринку (а в разі непогоди в поблизкій великій стодолі) в неділю, дня 2. серпня 1908 о год. 2-ій по пол. Порядок денний: 1. Діяльність „Руского Клубу“ в Сеймі і Раді державній. 2. Політичне положення в краю. 3. Н-ша програма. 4. Поміч в справі елементарних нещаст. На се віче запросили ми всіх буковинських руских посів соймових і парламентарних, щоби они самі особисто переконатися о наших потребах і недостатках і величезних шкодах, які понесли хлібороби з причини елементарних нещаст, та щоби подали нам помічну руку. І всі послі обіцяли, що зовсім певно прибудуть на віче. Тому брати хлібороби прибудуйте ти-сячами, щоби се віче випало як найчисленніше, щоби наш голос був могучий і важкий, а може дібемо ся якої полеміки та одержимо якусь поміч. — За повітовий комітет вічевий: Гедимія Лисинецький, Михайло Ронгуш, Олександр Веренка, Іван Герасимович, Георгій Лисав, Николай Любак, Іван Гарає Митрів, Стефан Козоріз, Михайло Мельничук, Михайло Князкий, Денис Руснак, Денис Цурканович, Леонтій Кушницький, Денис лицар де Самсон, Захарій Даскалюк, Герман, Василь Кузь, Гривцько Кузь, Николаїв, Тимофій Дошівняк, Елазар Лазар, Омелян Лазар, Митро Князкий, Нестор Фрундза, Василь Чаховський, Танасій Мавовійчук, Василь Гашка, Митро Альбота, Нестор Данчуд, Партемій Данчуд, Олександр Сорочан, Михайло лицар де Зотта.

Отворенє читальні „Рускої Бесіди“ в Зеленові відбуде ся в неділю дня 3. серпня с. р. о 3. годані по полудні в стодолі Юрія Вервега, по чім відіграють укр. студенти т. с. д. о 8. год. вечером комедію в трох актах „Сільські аристократи“ при співучасті музики. Цяні місця на представленє: 1. крісло 1 К, II. крісло 60 с., вступ для селян 20 сот. Наддатки приймать ся з подякою. Чистий дохід призначений на будову „Народного Дому“ в Зеленові. Пожданням є, щоби доконалиша інтелігенція і селяни зволіли прибути на наше сьвято. — *Тимчасова старшина.*

Конкурс. Головний Виділ руского Товариства педагогічного у Львові оголошує отсим конкурс на посаду секретаря канцелярії. Условія прийняті: 1. Праця 8 годан денно (від 9.—1. рано і від 4.—8. вечером). 2. Самостійне веденє канцелярії під директивною Виділу. 3. Платня 100 корон місячно. 4. Чисте письмо. 5. Вік понад 30 літ (академіків виключає ся). 6. Близші условія після умови. Зголошеня письменні з відписом свідощтв, котрих не звертає ся, належить вносити на руки Виділу руского Товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска 47, найдалше до дня 25. серпня 1908.

Вписи учениць до приготавляючої I, II. і III. класи в прив. женській гімназії з руским викладовим язиком, наділений правом публічності, ОС. Василянков у Львові відбудуть ся в днях від 31. серпня до 2. вересня включно о годані 8.—12. і 3.—6., вступні іспити до приготавляючої I. кл. і приватні за II. піврік I. кл. (послідні лиш за попереднім дозволом Вис. ц. к. Ради шк. краю) дня 3. вересня, а вступні до II. і III. кл. між 5. а 15. вересня. До вступних і приватних іспитів до II. і III. кл. треба зголосити ся в дирекції найменше 2 дні перед іспитом. Шкільний рік 1908/9 розпочинає ся торжественним Бого-служенням в церкві ОС. Василянков дня 4. вересня о год. 8. рано. — *О. Сциридом Карлут, директор женської гімназії ОС. Василянков у Львові.*

Оповідка. З нагоди заснованя фонду імені Олени Січинської, призначую половину грошей з довгів, які мені винні численні люди за книжки: „За красою“, „Пестрі звуки“, „Збірник пісень“, „Сідіде“ і т. д. на згаданий фонд. Тому прошу моїх довжників, які мають мені ще заплатити за книжки, щоби використали сю нагоду і поспішилися з заплатою. Гроші надешть вислати лише на отсю адресу: Др. В. Бачинський, директор Народної Канцелярії у Львові, Ринок 10. Позаяк половина належності призначена на так важку справу, тому прошу ще раз не зволікати з послілкою. Як би кожний з довжників заплатив, то на фонд припало би поверх 1500 корон. Веі українські газети зволать отсю оповістку повторити. — *Микола Грабчук, Чернівці, друкарня „Австрій“.*

Заборонені ілюстровані переписні листки. Польські часописи доносять, що незнаний підприємець видав „переписні листки“ з погрудом Мирослава Січинського, з таким підписом: „А між тую червону каліну піднімею — А між свою славу Україну — Гей, гей, розвеселимо“. Почтові уряди — як зазначено далше — на підставі обовязуючих приписів звертають ті переписні листки, яко такі, що мають політичний характер, надаючи, о скільки знають его адресу, або їх нищать.

„Істинно руский“ не поїхали до Сучави ані до Почаєва, але як доносить „Галичанін“, розїздили ся зі

Львова на всі сторони сьвіта. І так: гр. Бобринський і Демонтев поїхали на Підволочиска домі, Гіжицький виїхав до Карлових Варів в Чехах, ген. Володимиров до Лугачовиць в Чехах а Комаров до Варшави. Буковина не буде мати „приємности“, витати їх на своїй землі.

Нові типи середних шкіл. З Відня доносять, що з початком нового року шкільного будуть заведені два нові типи середних шкіл з пропущенем грецької мови. Міністерство просвіти зладило вже плян тих шкіл, а їх активуванє залежить тільки від становища університетських властей. Діло в тім, щоби абітурієнти середних шкіл нового типу так само, як абітурієнти наявних гімназій, були допущені до університетських студій. Після пляну міністра Мархета на будуче мають бути чотири типи середних шкіл: 8-класова класична гімназія, 7-класова середня школа і два нові 8-класові типи. Один з тих нових типів має обняти отсі наукові предмети: латинську мову на підставі зреформованого пляну, заведеного також в гімназіях; від третьої класи почавши мова французька, англійська, або одна з краєвих мов монархії, очевидно побіч рідної мови. Географія та історія будуть творити два окремі предмети, викладані окремими професорами. Наука історії не має, як досі, займати ся головню історією всяких воєн, але передовсім історією культури і конституції поодиноких держав, а у висших класах має викладати ся передовсім краєва історія і наука про соціальні відношення держави. Крім того обіймає науковий плян сего типу науку хемії, начеркової геометрії і рисунків. Четвертий тип середньої школи зближений до типу теперішніх реальних шкіл, з тою різницею, що 8-класовий, а у висших класах обіймає також науку латинської мови.

Із штуки і літератури.

Репертуар Львівського руского театру в Косові. Сала „Сокола“.

В суботу, дня 1. серпня с. р. „Барон цятанів“, оперета в 3 діях Й. Стравеа.

В неділю, дня 2. серпня с. р. „Маруся Богуславка“, образ з давних часів зі співками і танцями в 5 діях М. Старицького.

Ві второк, 4. серпня с. р. „Галька“, опера в 4 діях С. Монюшка.

В четвер, дня 6. серпня с. р. „Запорожець за Дунаєм“, народна оперета в 3 діях Артемовського. Змінить „Вечерниця“, твір музичний в 1-ді Н. Шиньського.

Бієти продає „Народна Торговля, а від 6-ої годичи в день представлення каса театру. — Початок точно о 8-ій год. вечером.

Записки Наукового Товариства ім. Шевченка. Рік 1908. кн. III. Зміст LXXXIII. тому: 1. Студії над українським народним піснями, подає Ів. Франко. 2. Причинки до студій над писаннями Лаврентія Зазана, написав Михайло Возняк. 3. Угорщина і Польща на початку XVIII. в., написав Стефан Томашівський. 4. Причинки до історії Колявщини, V: Тривітарський мемуар про Колявщину, подає Іван Шиятовський. 4. З сорокових років, студії Олександра Грушевського: „Повість обь українськомь народь“ Куліша. 6. Miscellanea: а) Дві замітки до тексту найдавшішої літописи, под. І. Франко; б) З сільського архіва, под. І. Франко; в) Українська в альбомі Н. Гербеля, под. В. Доманицький. 7. Наукова хроніка: Антропологічні й археологічні часописи за 1906 р., огляд Зенона Кузель (кінєць). 8. Бібліографія (рецензії й справоздання). 9. Оголошення.

„Хроніка“ наукового товариства імені Шевченка у Львові. Вип. II., Р. 1908. Ч. 34. Справозданє за місяці: січень — цвітень. Зміст: Засіданє Виділу. — Засіданє секцій (Мих. Возняк — З кореспонденції Р. Моха. К. Широцький — Надгробні хрести на Україні. В. Доманицький і В. Липинський — Данило Братковський, суспільний діяч і письменник кінця XVII. ст. Др. Ст. Томашівський — Студії А. Петрова по історії Угорської Русі. Мих. Грушевський — Микола Дашкевич (некрольот). Юр. Кміт і Вол. Левинський — Бойківське весілля в Гвіздці (турч. пов.) і в Доброгостові (дрогоб. пов.). Др. З. Кузель — Бойківське весілля в Лавочнім (стрийс. пов.). Мих. Грушевський — Памяти Володимира Антоновича. Др. Федір Вовк — Антропометричні досіди українського населення Галичини, Буковини й Угорщини. Вас. Доманицький — Невідомі вірші еромон. Климентія з поч. XVIII. ст. Др. Василь Щурат — Краснопуцяньська легенда про Івана Собіського. Яр. Гордицький — Травестована Енеїда Міхаєліса. Мих. Возняк — Проект правописа Івана Жуковського на з'їзді „руских учених“. — Засіданє комісії. — Участь товиства в ювілею М. Заньковецької. — Справозданє з бібліотеки. — Справозданє з музею. — Нові видання Товариства.

„Der Neopanslavismus“ von Wladimir Kuschnir. Inhalt: Vom alten zum neuen Kurs im Panslavismus. — Polnischer Panslavismus. — Der russisch-polnische Ausgleich. — Schlussbetrachtung. — Anhang: Der Kampf gegen das Ukrainertum. — Preis 50 Heller.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Франц Іоновський.

3 гір.

1.

Сонішний ранок... Пишними красками мінять ся скли у Малім Буркуті — кам'яні скли висають парами, а далше — гори у мряку вдагнуті.

Сиджу самотний і в душі лезію думку найкрасшу, велику, єдину: якби у грудях розбудить надію і линує з нею на нашу Вкраїну.

І яну зброю тим у руки дати, що потапають у важнім знесілю і повести їх раз у бій завзятий — раз в житю хочу мати таку хвилю...

2.

Передімною Черемош іграє, а я самотний у задумі стою близько безодні, що шумять водою і на погібель слави виспає...

Мій сплав на мене віддавна чекає, а десь в чужині може хтось з тугою — мене чекає, а я тутка стою — передімною Черемош іграє.

Мій сплав чекає... Сатаняють филі і кличуть шумом та ревом за мною, на борбу кличуть, на побіди хвилю...

А я самотний на филі дивлю ся, я одиникий у задумі стою — бонгуз, в руки весла брать бою ся...

В мряці.

Де йти? — Не знаю і знати не могу, не хочуть думи мої непокірні вказати ясну, простору дорогу...

Де не погляну, трудн скрізь безмірні ждуть ненастанно мою силу вбогу, кинули навіть мене мрій вірні...

Де йти — не знаю! Я згубив дорогу...

Іван Діброва.

„ДЕМОКРАТ“.

„Ні права, ні правди у сьвітї нема, Убогий не може вже навіть прожити, — І сором нам всім, що не беремось, Ті мури між людом а людом розбити.“

„Робітник конає у паньскім ярмі, І гине нещасний у крові калюжі, А ми приглядаємось мукам тяжким І слова не скажем: Якби ми байдужі!“

Балакав він довго на тему отсю Ганя і деспотів, то паньскі гапати — А я лише слухав, та думав собі: Ну і демократ він, нема що й казати!

Під плотом убогий хлопчина сидів І тихо прохав в нас якої підмоги — „Погана жеброта!“ обуривсь параз, „Не мож через неї пройти і дороги!“...

„Польський і руский революційний рух і Україна“ стор. VIII.—200. Ціна 3. кор. Михайла Лозинського найліпше замовляти у автора Львів, ул. Гавснера ч. 14., бо тоді не платити ся пересилки і дістаєть ся як безплатний додаток працю тогож автора: „Маркс-Енгельс-Лібкнехт. Про відбудованє Польщі“.

П. Т. Інтересовані!

Позаяк друкарня „Рускої Ради“

жадає від мене до кінця сего місяця рахунків за календар „Рускої Бесіди“ на 1908, прошу Всіх тих панів що побрали в тім році календар в розпродаж, о зворот грошей за него.

Нерозпродані календарі які до тої пори не звернено, уважає ся за розпродані і в випадку присилки, пакети заверне ся назад.

З поважанем

І. Захарко.

Ціна оголошень за однократне їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ сторони 40 К., $\frac{1}{4}$ сторони 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{10}$ сторони 5 К., $\frac{1}{20}$ сторони 2 К., 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
Зарубрика: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний окуп.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слів.
Нажитостий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Морелі (Абрикоси)

висилаю в 5 кількох, кониках по 3 К 50 сот.
оплачено за посаплатою. — Стефан Черниш,
канд. VI. р. семин. учител. Заміщени (Галичина).

Русини! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тут і паперця з першої галицько-руської фабрики Евгена Біліньського в 3 бараки.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держім ся поклик: **Свій до свого.**
138 (—)

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовітні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рільників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, безвзгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в прибіжженю прикмети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемакальна чи ні, чи середня лаха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.**

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, при ул. Рускій ч. 20. (в власнім домі)

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашних господарських, з біжа і наші на случай шкід заповідяних через пожар. Оплата премій мала, а користи для погорівших велика.

Шкоди ліквідувє і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростею. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяне з поміж членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.588 відшкодовань в сумі вісім і пів мільйона кор.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906. і 1907. виносил 10. проц.

Банк краєвий у Львові і Чернівцях, Каса ощадн. у Львові, і т. д. приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краївськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находит ся в кождім місті і в многих селах; там, где, еще неробить инший агент „Дністра“, можуть пись мені селяне старати ся о уділенє агенції. Дотепер дістали агенти 1,142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31. грудня 1907.

Фонд резервовий	Кор. 1,003.364.—
„ резерви премій	613.720.—
„ на звороти	50.939.—
„ на ріжницю кур.	3.437.—
„ резерви спеціаль.	35.000.—
„ емер. урядників.	218.364.—
инші фонди заосмотреня	40.000.—
Разом сума	Кор. 1,964.824.—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих

Селяне! покривайте дахи бляхою або дахівкою!

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть
NERVOL

„Назва правно забезпечена“
антикара др. Ю. Францова

в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних болю, простудженя, ломаня костей, плечий гістця і нервових недуг. Пропну уважати на напис „Nervol“ і не припиняти ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (флашчок) 8 кор. з оплатою і опакованем. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв.

В Чернівцях на складі у Шміда і Фолтіна, в Селетині у дрогоєрій мединалній Стернгуєа.

19 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німечкій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Свій до свого! Свій до свого!

129 8—8 н.

Братя родимці! Кого то ми своїм кровавим потом не годуємо? Всякого ворога Християнства! Гандель і промисел в жидівських руках, а ми Християни все позаду. Тож і іконами святых на сором нам, жиди гандлюють! Проте заложив я торгівлю святых икон і усіх церковних річий як: Хрести, Хоругви, Молитвенники, гарні Икони з Росії з Києвопечерской Лаври, олійні друки і на полотні, артистична чудова робота і т. д. усе, що тільки для християнського нашого обряду потрібає. Приймаю також репарації.

Моя торгівля находит ся в **ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА ч. 22.**

Поручаючись заснаним аґадам, остаю а повязанем

М. Сторожинський і Кле.

Стремляючись моїм є: ретельно і точно обезпечити кождо партию. Замовленя з провинції висилать ся сейчас.

ЛІТНИЙ побут!

В Ревні, 10 кіл. від Черновець, можна винайти гарну хатинку, що складає ся з одної комнаты і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мін. ходу. В поблискости ліс. Близіші інформації подає Григорій. Пігуляк, учитель в Старій Жучці.

Виданя „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Склад ґалантерейних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.

Телефон 301.

в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3.

Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мужеске

Черевики і всякого рода Сандали

кнайпа і Лямана в ліпшій ґатунку

Великий вибір

БІЛЕ всякого рода

в добрім ґатунку і виконаню

річий до подорожки

в найліпшій ґатунку по низьких цінах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає: Віктор Строїч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (або 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., або 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотинків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 30 сот. від
стрічки. „Надсілане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахат.
Рекламний неопечатаний візні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням належ-
ності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся щодня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Внесене п. Т. Войнаровського і тов. в справі віддвожене селянської посілости. *)

Хочемо організм з якоїсь хвороби виличити, то
першим і найважливішим успіхом досягнення успіху буде
поставлене відповідної діагнози.

Хочемо запобігти обдвоженню земельної посілости,
то мусимо вперед знати дійсні причини его. Пере-
важна частина аграрно соціальних політиків хоче
видіти причини обдвоження земельної посілости в сво-
боді обдвоження земельної посілости, в недостатці від-
повідного кредиту для рільництва, в купні землі з по-
лишенням при гіпотечі решти ціни купна, в кінці
в обтяженню землі гіпотечкою на сплату пайок родин-
них. На мій погляд то наслідки, а не причини обдво-
ження земельного, а докажу се, вказуючи властиві
причини.

Чинників, спричиняючих неюмагане рільництва,
яке виявляє ся в обдвоженню земельним, є доволі много.
Можна би їх і ділити на дві групи: кліматичні і со-
ціальні. Кліматичні можуть бути лише спорадичні,
часові і діятимуть в сій kwestii не можуть мати значіння.

З соціальних причин головню розходило би ся
о досліджене, котрі з них є есенціальні. В обдво-
женню земельним знаменне є се, що оно виступає не
лиш у нас але у всіх краях, навіть тих, де успіхи
почви і підсося суть для рільництва найкористливіші,
як також і те, що поява та виступає не лише в на-
шій, але і в старинній добі в краях з розвиненою
культурою.

За головну отже задачу вважаю досліджене тих
причин загальної натури так що до місяця, як і часу.
Застановім ся вперед над причинами рільничих криз
старинної доби.

Зруйноване малої посілости найяскравіше висту-
пає в старині, в державі римській. Причини его сут-
нам докладно відомі. Порівняне тодішніх відносин
з теперішніми може прояснити справу о стільки, що
чинники, котрі зруйнували тодішнє селянство, о скільки

*) Посол о. Тит Войнаровський виїс в червни
с. р. в австрійськй парламенті внесене і проект від-
двоження селянської посілости опертий на основі за-
водової організації хліборобів. Зака обговоримо вар-
тість того внесення, подаємо його в переводі на основі
стенографічних протоколів. Ред.

они сходять ся з появами нашого часу, могли би нам
вказати, на що головню треба нам звернути увагу,
як також, щобисмо не ужили таких средств зарад-
чих, які вже доводно оказали ся недостаточні, а го-
ловню, о скільки законодавство римське в унормованню
відносин соціальних що до власності і праці відпо-
віло вимогам удержання сусільної рівноваги, тим
більше, що сучасне законодавство уґрунтоване на за-
садах права римського.

Власність земельна у Римлян була первісно ро-
дова, а часом перетворює ся в фамільну, а в кінці
стає індивідуально-приватною. Ліберальне право рим-
ське не вбороняє поділу господарств для вивінованя
дітей, однак звичай, опертий на здоровім зміслі прак-
тичного населення, не допускає до роздроблюваня го-
сподарств селянських, на що вказують сталі індивіду-
альні назви тих господарств. Громади випроваджують
приріст людности в колонії, як також тим спо-
собом старають ся лучити вже роздроблені госпо-
дарства.

Обшар пересічний господарства селянського ви-
носив в добі королів 20 iugerum. Поверхня iugerum
є мало що менша від пруского морга. З часом ви-
ступає більша посілость, властивості єї однак не про-
вадять самі господарства, але ділять єї на малі на-
емні фільварки. Витворене особного стану більшої по-
сілости припадає на 4. і 5. столітє.

З заборчим розширенням територіяльним держави
змінюють ся обставини рільничі через вплив завою-
ваних невольників, так що з кінцем републики дохо-
дить число невольників в Італії з Сицилією до 2 мі-
ліонів (1,900.000); становило отже половину тамош-
ного населення того часу. *)

В часі републики не уживають уже звичайно
вільного робітника а винятком нездорових околиць,
де уважано за користніше число невольників огра-
ничити а заступити їх чорними. В здорових околиць
винаймовано вільних робітників лише до жнив
і сінокосів за замлату а найчастіше за пайку; най-
дорожче за шестий, найтаньше за девятий а з мо-
лодцем за пятий сніп. Положене селянства погір-
шує ся еще більше через те, що правительство з по-
чатком VI. столітє впроваджує з за границі до міст
римських збіжє і спродає его по дуже низьких цінах
для фортитованя пролетариату.

*) Beloch: Die Bevölkerung der griechisch-römi-
schen Welt, Leipzig 1886 S. 416 ff. 219 f.

На добіток в тім часі, по причині напливу ве-
ликого числа завоюваного невольника, уґруповають ся
господарства на великі розміри так в рільничій як
і фінансовій. Тепер властители латифундій не ділять
уже свої ґрунти на малі фільварки але провадять
у власнім заряді на великих своїх просторах госпо-
дарство виключно працею невольника. Через обнижене
цін збіжя правительством, господарство на зерно вже
не оплачує ся. Більша посілость змінює старий госпо-
дарчий систем продукції збіжя на плятації вина,
олив і годівлю худоби, а збіжє продукує лише для
власної потреби, при чім капітал, вложений в рілю,
даючи 6 проц. ще добре опрощентує ся.

Середня селянська власність не була в можности
ані що до продукції вина і оливів піти за прикладом
великої посілости з браку грошей на закупно і удер-
жуванє невольника (хотія ціна его виносила за штуку
400 кор.) ані що до винасу худоби, бо розпоряджуючи
що найчисте обшаром 20 iugerum, не мала достаточних
пасовищ.

З витворенем капіталістичної господарки на во-
ликих обшарах судьба селянської власности була рі-
шучо задецидована; се була лиш kwestія часу, коли
мала власність розливе в латифундій. Средства,
якими в дорозі законодавчий старано ся запобігти, ока-
зали ся безуспішними.

До року 486 в. з. Р. (268 пр. Хр.) безпосередних
податків в римській державі не було. В місце них був
кождий дим зобовязаний дати одного піхотинця, а 10
домів одного іздця і ратника, яких були зобовязані
узброїти і їм жолд платити. В пізнійшій часі, цісли
устрою Сервія Тулія, зобовязок служба при війську при-
вязаний був до посіданя ґрунту і дим господарства
повного уділу були зобовязані дати новий узброєного
жовніра, а які не мали повних уділів землі, не мали
також зобовязку вповні жовніра узброїти. Жолд жо-
віра вносив 480 сестерцій річно а денно 1 і три
чверти сестерця (480 сестер. 36 талерів). З початком
VI. столітє, наколи через капіталістичну господарку
і лихву загаль населення з'убожів, тягар узброєні і пла-
чена жолду жовнірови перебирає на себе держава,
а в VII. столітє в. з. Р. загаль свободного населення
упадає до того степеня, що Цезар видів ся принево-
леним впровадити до служби військової наемного жо-
віра, рекрутованого з Іерман, а разом підвешнає
жолд з 480 сестер. на 900 сестер. річно (900 сестер.
= 68 і пів таліра) т. є. 2 і пів сестер. денно.

Стан купецкий і промисловий через невольництво

Конан Дойль.

ТРИ СТУДЕНТИ.

(З пригод Шерлока Голмса).

Переклад Богдан Чайківський.

Діло ся се в р. 1895., коли в наслідок деяких
обставин, над якими нема потреби близше розводити
ся, ми, т. є. Шерлок Голмс і я, мали нагоду пере-
бути кілька тижнів в однім з більших університет-
ських міст. І тутки лучила ся нам невелика та досить
цікава пригода, про яку маю охоту дещо розповісти.

Розуміть ся, що помяну та замовчу про усі
подробниці, які моглиб навести читача на слід міста
та осіб, бо не годять ся витягати давні скандали на
світло денне. Та про сам слукай можна розповісти,
бо він кидає ярке світло на спосібности могого при-
ятеля Голмса, на ті предмети, яким він завдячує свою
славу та імя.

Ми мешкали тоді в гарно урядженій хаті, неда-
леко якоїсь бібліотеки, де Голмс „шпирив“ у старих
англійських документах та цілими днями просиджував
над поживними фоліями. Мені доведеть ся ще
у вильшій оповіданню доказати, вілько дорогішого
матеріалу приспорила Голмсови ся зовсім не прину-
сова робота.

Одного вечера відвідав нас у нашій мешканню
наш знакомий, пан Гільтон Соамс, настоятель колеґії
св. Луки. Соамс був сухий, високого росту мушина,
рухливий та нервовної вдачі. Я все знав його як рух-
ливого, невиспучого чоловіка; та сього вечера був
він у такім подраженню, що ми без ніякого труду
пізнали, що йому дучило ся, щось незвичайне.

— Я сподію ся, пане Голмс, що ви зможете по-
святити мені вілька годни вашого дорогого часу.
У нас, у св. Луки, дучила ся немала пригода
і справді, я рішучо не знав бя, що робити, коли-б
на щастє не було вас як раз тепер тут.

— Справді я тепер дуже занятий і зовсім не
маю охоти відривати ся — відповів мій приятель —

тимбільше, що можете прецінь покликати до помочи
поліцію.

— Ні, ні, поважаний пане, се рішучо не мо-
жливе. Коли закон раз почне ділати, то годі вже
здержати, а се як раз такий слукай, що — в інте-
ресі колеґії — не можна допустити до скандалу.
Ваша дискреція є так само знава, як і ваші спосіб-
ности і ви є однимоким чоловіком, що зміг би помочи
мені. Я дуже прошу вас, пане Голмс, зробити, що
тільки зможете.

Голмс зробив рух на пів резигнації, на пів не-
охоти. Професор однак не дав ся відстрашити і роз-
повідав скоро, уриваними словами свою історію.

— Поперед усього мушу вам сказати, мр. Голмс,
що завтра починаєть ся у нас іспит учеників.

Між ними і я буду питати. Я вчу греки,
а власне перша задача є грецька. Ученики мають пе-
реводити з незвісного їм грецького тексту. Сей текст
є вже надрукований, і нічого дивного, що ученики
не повинні дістати його в руки перед часом. І тому
власне держить ся його старанно в тайні.

Сьогодні коло третьої години по полудни дістав
я сі тексти з друкарні. Є там всего щось пів розділу
з Тукитида. Я мусів перевести докладну коректу, бо
слідуюча відбитка, не сміє вже мати ані одної по-
хибки. До трьох чвертей на четверту я не скінчив
ще був своєї роботи. Та що я обіцав був одному то-
варишеви, прийти до него на чай, зіставив я роботу
на столі. Я міг забавити там, так не цілу годину.
Ви пане Голмс, здаєть ся знаєте, що у нас в колеґії
є подвійні двері. Одні від середини помальовані зе-
лено, а другі тяжкі з надвору.

Янжеж я налякав ся, коли вернувши, побачив
в дверях застромлений ключ. В першій хвилі здавало
ся мені, що се я міг його там лишити, та пошукавши
в кишені, переконав ся я, що маю його при собі.

Одинокий, другий ключ, який — о скільки я
знаю — є на світі має мій служачий Банністер, чо-
ловік, що від десяти літ порядкує в моім покою, і я
не можу мати навіть сумніву, що до його чесноти.
Я переконав ся, що се справді його ключ, що він

зайшов до моєї кімнати запитати ся, чи не схочу
чаю, та що — безжурно і нічого не прочувуючи
— забув виймати ключ з дверей. Він мусів зайти
там, такі сейчас, в кімнати хвилі по моїм відході.
Воно й не булоб нічого великого, що він забув ключ,
та власне того дня потягнуло за собою прикрі та
немілі наслідки.

Один погляд на стіл вистарчив, щоби я переко-
нав ся, що хтось господарував у моїх паперах. До-
казом сего були три картки панюру. Коли я відходив
лежали вони одна на другій на бюрку. Тепер побачив
я, що одна лежала на подвірю, друга на підлозі
коло вікна, а третя таки там де я її лишив.

Голмс підніс ся перший раз.

— Одна на подвірю, друга коло вікна, а третя
на столі? Так було? — запитав.

— Так, пане Голмс. З разу думав я, що се Бан-
ністер дозволив собі перевертати у моїх паперах.

Та він з великим обуренем заперечив тому та
й я певний того, що він говорив правду. Не оста-
вало нічого шийшого, тільки згодити ся на се, що
хтось „переходячи побачив ключ в дверях та й скори-
став з нагоди, щоби заняти ся моїми паперами. Бо
за найлучшу працю є визначена доволі висока наго-
рода і воно дуже можливо, що котрийсь з злодців
відважив ся на такий небезпечний крок, щоби здобути
собі перевагу над товаришами.

Ся пригода дуже прибила Банністра. Коли він
побачив, що папери так хтось перевертав, так мало
й не зімлів. Я дав йому склянку „бранді“, посадив
його на крісло і став з найбільшою точностю огля-
дати кімнату. Невдовзі завважав я, що мій гість по-
зіставляв ще й інші сліди своєї гостини. На столі
під вікном були сліди з затесування олівця, а і його
кінець, кусник графіту також лежав на столі. Оче-
видно переписував з дуже великим успіхом, зломив
при тім олувець і мусів його на ново затесувати.

— Знаменито! сказав Голмс, що набрав гу-
мору, чим більше зацікалювала його ся історія. —
Ви справді щасливі!

— Се ще не все. Я маю підкладку до писання,

не дійшов в римській державі до вищого розвитку, а тим не мав визначнішого впливу на устрій суспільних відносин, проте не будемо ним занимати ся.

Капіталізм доходить що раз до більшого розвитку і вплив його уявляє ся у всіх відносинах соціальних, та навіть стає ся рішучим чинником в розвитку держави римської, а вкінці доводить до її розкладу. Римські державні мужі досить вчасно опостерегли ся, що соціальні відносини через капіталізм сходять на небезпечну дорогу і старають ся в дорозі устатковувати лху запобігти. Вплив капіталу, руйнуючий середню посілість, виступає вже в 3. і 4. століттях в. з. Р. а для усунення его видано в 387 р. в. з. р. закон Ліцінія Секста, котрий між иньшим постановляє: „Нікому з горожан не вільно було виганяти більше чим 100 волів і 500 овець на громадське пасовисько, доміняльної землі (ager publicus) не вільно було нікому більше чим 500 iugera (494 прусских моргів) взяти в посідане, даліше наложено обов'язок в відношенню до невольників, ужитих при пільних роботах, zatrudniti і вільного робітника, вкінці постановлено відчисленням заплачених процентів від капіталу і установленем речинців сплати прийти в полекшу довжникам. Уже в р. 303 в. з. Р. (451 пр. Хр.) видано установу XII. таблиць, в котрих лхву обмежено на 10 проц. Закон сей проти лхви відновлювано від часу до часу і заострювано, обнижуючи процентову стопу що раз низше; так в році 407 в. з. Р. знижено процент з 10 на 5 від 100, аж вкінці 412 lex Gennica забороняє підковити побиране процентів. Сей закон лише формально оставав в силі, не був однак виконаний. Важнішою була т. зв. lex Poetelia (428 або 441 в. з. Р.) котра установляє, що жадного римського горожанина за довги не вільно втрутити в неволю, хіба за ореченем суду.

Зубожілому через лхварські довги населенню старає ся правительство передусім прийти в поміч через парцеляцію дібр доміняльних. Перша така парцеляція на більш скалю має місце в часі воєн пульських, до чого в головній мірі причинив ся своїм впливом Порційо-Като. З браку фактових писем з перших віків римської держави не дасть ся про розвій фінансовий в тім часі подати докладних дат. Неоспоримо певним є, що в перших трох віках від заложення Риму не було битой монети. Первісним средством для обміну продуктів була худоба, пізнійше доперва виступає мідь. З появою битой монети майже рівночасно появив ся обдвожене земельно. А в часі Катона виступають вже вповні розвинені дома банкові, котрі переводять інтереси капіталістів і мають свої філії по всіх більших містах перепроводжуючи виплати і виплати своїх інтересів. Крім інтересів позичкових беруть банки в підприємство всі посередні державні впливи і будова. Римська монета бита в міді і сріблі узявше майже виключний монополі в цілім тодішнім торговельнім світі. Золото як бита монета виступає лиш спорадично, нормально входить в оборот на вагу.

По причині величезної території з одної сторони, як з другої сторони з причини, що всі інтереси грошові і лхварські, підприємства державні як і приватні тодішнього часу, зливають ся в банківські інституції римських, капіталісти дучать ся в асоціації, а держава для скріплення того напряду зі згляду на безпечність сторін видає спеціальну установу.

Через односторонній розвій в господарстві капіталістичній неможливі були до уникнення его наслідки. Соціальний розлом між багатими а бідними завдає горожанській рівності тяжкий удар. В борбі між багатими а бідними характеризує сей розлом тодішнє поняття буржуазії, що ганьбою є приймати гроші за працю, а в горі розділ класів багатих на аристокрацію грошову і політичну, спричинений класовим законом (около р. 536 в. з. Р.), зборюючий сенаторам і їх синам всяких спекуляційних інтересів. Непродуктивному розвою капіталізму старає ся законодавство римське особливо за часів Катона запобігти. Старає ся проявляти ся передусім змаганню піднесення середнього різниства, однак оно було ідією капіталізму так пересакле, що всякі змаганя в тім напрямі зістали безуспішні.

Борба капіталу з працею, котра розгоріла в часі між 3. а 5. століттям в. з. Р., доводить до того, що процентами від довгів уняв капіталізм ренту праціючим різникам віддаючи єї дармоїдам капіталістам. Нагромаджує ся вкінці тільки неужитого капіталу, що для лонації его не видить капіталісти вже більше інтересу давати позички селянам, бо послідні не були вже в стані в господарстві осягнути надвижки в доходах, закуповують їх господарства, творять з них фільварки, а працю на них виконують невольниками і в той спосіб середнє господарство різниче переходить в капіталістичне.

На наслідки сеї господарки не треба було довго ждати. Римське горожанство числить в році 502. 298.000, а в 20 літ опісля на 214.000, а проча людина Італії вказує в тім згляді ще більший упадок. В міру як вільне населення упадає зростає невольничче. М'ясо і молоко як пожива стає рідкістю на столі звичайного різника.

Розклад у всіх напрямках суспільного життя ударяє в очі, а ему старає ся запобігти Тиберіус Семпроніус Гракхус, вибраний по раз перший трибуном 620 р. в. з. Р. На его внесенє прийнято слідуєчий аграрний закон. Всі закуповані а безплатно ужиті доміняльні грунта держава етигає з тим обмеженням, що кожний окупант мав право для себе задержати 500 моргів, а для кожного сина 250, разом однак не більше чим 1000 моргів як гварантовану власність. Стягнені грунта мали розбитись на лоси по 30 моргів і бути розділені в часті меж горожан римських, в часті меж союзних, однак не на власність, лиш як посесія родина, неспродана, за уміркованою рентою, платною державі. В той спосіб утворилось около 80.000 нових загород селянських, котрі на внесенє Марка Лівіуса Друзуса переходять на власність приватну без оплати чиншу державі.

Розпарцельоване доміняльної землі мало місце еще в наслідок сервіліанського закону з 10. XII 690 року в. з. Р. як також за Цезара. Пізнійші парцеляції за триумвіратів не мають для середньої посілости вже жадного значіння і помімо всяких зусиль здержати упадок малої земельної посілости бере в цілій Італії верх господарська капіталістична.

Ся аграрно і меркантильно на величезних капіталах основана економія доводить до аномального розділу маєтків; з одної сторони княжі багатства а з другої сирійна нищета.

(Короткий огляд про відносини аграрні в дер-

жаві римській і про средства, яких ужито при піддержуванню середньої земельної посілости, подано за історією Момзена.)

(Далі буде).

Ще раз про віче п. Безпалка в Сторожинці.

У 80. числі нашої газети „Буковини“, а в 28. числі „Рускої Ради“ із сего року була поміщена стаття під заголовком „Віче п. Безпалка в Сторожинці“, яка була списана після оповідання передових господарів із села Корчешти. На сю нашу статтю надіслав нам п. Безпалко спростованє, в яким він заперечує правдивість змісту тої статі.

То спростованє помістили ми у 82. числі нашої газети, поки що без жадних заміток, але розпочали рівночасно потрібні кроки, щоби точно довести, скільки в тім спростованю.

На доказ того, що згадає спростованє не опирає зовсім на правді; що даліше „Volkspreste“ накинута ся на „Буковину“ а п. Безпалко накинув ся знов у своїй „Борбі“ на п. посла Сипула в безпиримірний спосіб; що на копець наша згадава стаття списана після оповідання господарів з Корчешти відповідає цілком фактичному стану, подаємо тут оті дві заяви:

„Я нижше підписаний заявляю сим, що голова комітету соц.-дем. партії в Сторожинці дав мені запрошенє на віче сеї партії, яке відбуло ся дня 19. с. м. в Сторожинці з тим додатком, аби я передав то запрошенє нашому кошовому. При тім сказав мені той пан: „Скажіть там своїм людям, що тут маємо ся домагати, аби була ціна на худобу більша, а на хліб менша, як також, що на то віче приїде посол Грігорович“. Не можу більше пригадати собі, хто пустив поміж нас вістку, що й п. Василько приїде на се віче. Тільки із сеї причини поїхали ми до Сторожинці“.

Корчешти, дня 30. липня 1908.

Яким Бельмаго.

„Ми нижше власноручно підписані газди із села Корчешти заявляємо тут прилюдно, що ми брали участь у вічу, яке відбуло ся в Сторожинці дня 19. липня п. ст. 1908. року і було скликане головою комітету соц. дем. партії в Сторожинці.“

Ми твердома даліше і можемо на се наше твердженє зложити в потрібнім разі в суді нашу присягу, що бесідник того віча п. Безпалко сказав між иньшим до вісєвків таке:

1. Що всі рускі і волоські посля, а іменню Василько, Стопчик, Пігуляк, Сипула і Семака, потім Онуц, Іосефук і Гормузані, що они всі однакові, беруть бакшиш, а рабівниками і злодіями, рабують і крадуть.

2. Що в такий самий спосіб поступає собі як сї всі посля і посол Теодор Левичкий.

3. Не вміючи читати німецького запрошення і вклада, що п. Безпалко головним бесідником того віча, гадали ми, що він підписав ті запрошеня.

цілком нову, в досить гарній оправі з червоної шкіри. Я, як і Банністер могли би присягнути, що вона була цілком чиста і неушкоджена. А тепер вона була розрізана, так на три цілі завдовжки, і то не зарисована тільки, але таки добре розгата. І не тільки те: на столі найшов я грудочку землі чи глинні і щось таке немовби трочине. Я є переконаний що сї сліди лишились за собою той, що лавив між мої папери. Слідів з ніг я не завважав. На тім урвав ся мій дотеп, та нагло прийшло мені на гадку, що як є в нашій місті і я чимскорше пішов до вас, щоби сю справу передати у ваші руки. Поможіть мені пане Гольме!

Ви бачите, в яким невідрадінім положенню я найшов ся. Я або вишукаю чого чоловіка, а ні, то треба буде іспит відложити. А того не можна зробити без подана причини, і готовий вийти страшний скандал, і то не тільки на колегію, але й на цілий університет міг би кинути дуже погане світло. У всякому разі рад би я, полагодити усе тихо і без гамору.

— Я дуже радо займу ся тою справою і буду старати ся порадиати вам, як тільки найлучше зможу, — сказав Гольме встаючи і беручи капелюх. — Воно не таке дуже неприємне. А чи був у вас в кімнаті хто, як ми вже дістали сї папери?

— Так, приходив молодий Долет Рас, індійський студент, що мешкає на тих самих сходах, за деякими інформаціями до іспиту.

— І він також здає його?

— Так!

— А папери лежали на столі?

— Так! О скільки пригадую собі лежали там звинелі разом.

— Але можна було догадати ся, що то є теми?

— Дуже можливо.

— А більше не було нікого у вашій кімнаті?

— Ні.

— А знав хто, що се є теми?

— Ні, ніхто, хіба тільки друкар.

— А Банністер знав?

— Ні, рішучо, ні. Ніхто не міг того знати.

— А де тепер є Банністер?

— Відний хлопчисько був дуже знесиленний! Я

лишав його цілком прибитого на кріслі і побіг скоро до вас.

— А двері лишили отворені?

— Але папери і похован.

— З того виходить, пане Соаме, що той, що перевертав у ваших паперах до кімнати прийшов цілком випадково, зовсім не знаючи, що там є іспитові задачі; а се тому, бо індійський студент знав про те. — Так і мені здаєть ся.

Гольме усміхнувся загадочно.

— Ну, добре — сказав — ходім. Ватсоне, то не для вас. Сей случай є духової натури не фізичної. Отже все в порядку; ходіть, пане Соаме, коли хочете, я до вашої розпорядчості.

В кімнаті, в якій наш клієнт працював, було вузьке, закратоване вікно, що виходило на подвірє. Одні двері з готичним луком вели до сходової клітки. Кімната Соамса була на партері. На горі мешкали три студенти, кождий в особній кімнаті.

Коли ми прийшли на місце події, вже було темно. Гольме задержав ся і оглянув докладно вікно. Опісля ставущи на пальці, витягнув шия до гори і роздивлюває ся по кімнаті.

— Він мусів увійти дверми; тут є тільки один вхід.

— Ну, ну — сказав Гольме усміхаючись якось особливо, — та ходім вже раз до середини.

Професор відчинив двері і впустив нас до середини.

Гольме насамперед оглянув даван.

— Шкода, — бурмотів — тутня нема ніякого одіду. Певно, що так, бо на дворі сухо. Ваш слуга вже здаєть ся подумав. Ви казали, що лишили його на кріслі. На котрім кріслі?

— Там, коло вікна.

— Ага, там коло того малого столика. Ну тепер вже бачу ясно, що тут стало ся. Панч увійшов, брав з стола картку за карткою і віс до вікна, бо звідтам міг бачити, колиб ви йшли і потім обтрівували ся з пороку.

— Того не міг би він був знати, бо я йшов прямо дверми.

— Так перегляньмо ще раз папери. Відтиснів

пальців нема; добре і то. Отже він взяв сю першу картку і переписував її. Як воно могло довго тривати при ужитю всіх можливих скорочень? Що найменше чверть години. Відтак він відкинув і взяв другу картку. Та заєдвн дійшов до половини, ви сноложили його, і він мусів скоро утікати, так скоро, що навіть не мав часу поскладати карток на своє місце, щоби ви не завважали, що хтось тут був. Чи ви не чули дійшовши до дверей якого бігання по сходах?

— Ні не можу сказати, щоби я чув.

— Отжеж він писав так скоро, що зломив олувець і мусів його на ново затесувати. То є важне Ватсоне. Олувець не був звичайний. Він був більший як звичайно і м'який; краєв темно сивий, імя фабриканта видрукуване срібними буквами, був останок не більший як пістора ціла. Ну, значить ся, треба шукати за олувцем пане Соаме і нашого панчча вже маємо. А коли додам ще до того, що сніворик був великий і тупий, то мати будете дальшу вказівку.

Пан Соаме був немов оголошений тою тьмою закований.

— Я мушу признати цілій вашій аргументації слушність, та тільки довжина олувця...

Гольме підніс трісочку з олівця в гору; поза буквою „n“ було ще троха чистого місця.

— Подивіть ся, — сказав. — Що є „n“ має значити. Безісечно кінець слова. Ви знаєте, що найбільш знаним фабрикантом є Джон Фабер. Чияж се не ясно, що мусів ще остати такий кусник олівця, щоби по слові Джон змістило ся ще і Фабер? Інших слідів, що могли би нам здати ся я не тут бачу. Тут є ся грудка землі, що ви про неї говорили, а ось тут той шрам. Починає з легка а далі той тне без милосердія. Я вам пане Соаме, дуже обов'язаний, що ви звернули на те мою увагу. А сї двері куди йдуть?

— До моєї спальні.

— А ви були там вже по пригоді?

— Ні, я пішов прямо до вас.

(Даліше буде).

4. Ми низше підписали Іван Куницький і Никифор Рипчук заявляємо, що стаття поміщена в „Буковині“ ч. 80 і в „Рускій Раді“ під ч. 28. із сего року під заголовком „Віче п. Безпалка в Сторожинице“ списане вірно після нашого оповідання.

Корчешти, дня 30. липня 1908.

Василь Гуцулак,
Митро Березовський,
Прокопій Мирла,

Іван Куницький,
Василь Тожук,
Никифор Рипчук.

Українські „Просвіти“ в Росії.

(Конець).

В той час, як інші „Просвіти“ мали змогу провадити свою працю, обмежуючись тільки тим городом, де естували, подільська „Просвіта“ більшість своєї праці посунула на село, розсилаючи невеличкі бібліотеки українських книжок, та закладаючи бібліотечні читальні.

Така користна діяльність подільської „Просвіти“ не сподобалась адміністрації і вона спершу не дозволила відкрити в 24 селах бібліотеки-читальні, потім зробила кілька трусів, а наостаток і зовсім закрила „Просвіту“ на підставі того, що в деяких членів було знайдено книжечки, видані явочною установою, двох бувших членів товариства скинуто з госпади.

В минулому році було привинено жите й кубанської „Просвіти“. Ся „Просвіта“ користується правом засновувати філії, — заснувала 15 філій в селах та ставицях і деякі з них виявили досить живу діяльність: читались лекції, реферати, розмовлялися книжками. Через який час 4 філії було закрито адміністрацією за „вредну“ діяльність, а через кілька місяців було закрито і всю кубанську „Просвіту“ за туж саму „вредну діяльність“ чотирьох філій. Тогож дня було запечатано український кіоск „Просвіти“, — єдине місце, де можна було Кубанцям добувати українські книжки та часописи. Така пригода спиткала кубанську „Просвіту“ як раз в той час, коли вона почала виявляти досить інтензивну діяльність: організовано було українську недільну школу з лекціями по українознавству, організовувалась щоденна часопис з українським відділом, приступало ся до широкого розповсюдження української літератури то що.

Чернігівська та миколаївська „Просвіти“ виявили себе досить мало і певних відомостей про їхню діяльність у нас нема. Все те, що з'явилось на сторінках наших часописів, свідчить, що чернігівська „Просвіта“ ніяк не виривається з утисків адміністративних і поки що обмежується висгавами та вечорами. Щож до миколаївської „Просвіти“, то вона до останнього часу якось зовсім було замовкла, а отже вкінці минулого року там почали ся крім літературно-музичних вечорів впорядковані наукові лекції. Миколаївська „Просвіта“ має свою книгарню і потроху допомагає ширенню українських книжок.

Українські „Просвіти“ — бажинська, житомирська, медіопольська та інші хоч і давненько ествують, але не виявили себе нічим таким, щоби на ньому можна було з'ушнитися ся і розглянути як значну виладку на підвищення культури, або національної свідомості серед українського громадянства.

Поглянувши тепер тепер на діяльність українських „Просвіт“, ми бачимо, що ті надії, що спершу на них поклалися, далеко не здійснили ся. Одного з причин, що значно шкодили діяльності „Просвіт“ були, як згадано й попередю, перешкоди та утиски адміністрації. Неприхильність адміністрації до „Просвіт“ все збільшується ся.

За останні часи не було дозволено заснувати ні одної „Просвіти“. Такі великі українські городи, як Полтава та Харків кілька раз подавали статuti на реєстрацію, але й до сього часу „дозволу“ на засноване „Просвіт“, не едержали на підставі того, що інші місцеві урядовці не визнають, що є крім російського люду є ще й український з своєю самостійною мовою.

Друга причина — занадто вже велика байдужність українського громадянства. „Просвіти“ свою діяльність можуть розвести широко тільки тоді, коли матимуть добрі матеріальні засоби та допомогу працею не тільки місцевих, городських Українців, але всього українського громадянства, а через те кожен Українець, коли бажав бачити освіченим свій нарід, повинен обати про збільшене матеріальних засобів тої чи иншої „Просвіти“, прилученем нових членів, заохочуванем до нових жертв, а крім того повинен дбати і про організацію продажів просвітних книжок по повітових городах та селах і т. п. Щож до самих „Просвіт“ то й вони, ставлячи своїм завданням підвищення культури в народі — повинні більше подбати про народню освіту.

Коли забави і мусить мати місце в просвітних інституціях, то у всякім разі тільки між іншими і не повинні загугати собою решту діяльності „Просвіт“, вони там вимагають енергії, праці і т. п. то далеко краще булоб повернути о ту енергію на поширене освіти серед малосвідомого селянства та робітників. Не раз уже в українській пресі підіймалось питання про те, що українські видавництва не повинні обмежуватись видаванем книжок, але мусять як найширше організувати продаж їх через книгоноші і т. п.

На се треба звернути свою увагу й українським „Просвітам“, навіть тим, що не видають книжок.

Увійшовши в згоду з українськими видавництвами „Просвіти“ спільними силами малиб змогу у значній мірі виконати велике завдання — поширення національної освіти серед найширших верств українського громадянства.

НОВИНКИ.

Чернівці, 2. серпня 1908.

Не вже правда? По уступленню з повіту вижницького старости Негруша, обняв управу тутешнього староства др. Бх. Вже початок его урядованя зазначив ся зарядженем, яке з радістю повитало все населене повіту вижницького, особливо ті, що бажать добра темному, зі всіх усядів визискуваному напому народови, заряджено іменню, що всі шини і пропіначі мають бути замінєні від суботи вечером до понеділка рано. Бажаємо собі лише, щоби власті строго допильнували виконаня сего зарядженя в такім зміслі як оно звучить. Та вже сими днями зачали нас непокоїти вістии, що оно має бути в чєсти знесєне, що іменню в день зазначаний буде вільно продавати „лиш ниво“. Невжеж би так важні і далекосяглі зарядженя мали бути лиш на се видавані, щоби знєпєнем їх збудити недовіре населєня до уряду?! Невжеж вишви тих, яким згаданє зарядженє не вигідне, мали бути так великі, що всім зарядженям уряду, що не по путру визискувачам нашого народу, мали бути нічим проти їх волі?! — Л.

Відшкодованє для родин резервістів. Поки-що виладжено формулар до зголошуваня права на відшкодованє. В тім формулярі є місце на записанє імені і назвєска зголошуючого ся, его занятя, замешканя, привалєжності до насї хорих і часу вправ; вкінці треба на формулярі виписати членів родини повликаного до війска, управлєних до заемоги, та тих, кому запомогу має ся виплачувати. — Крім того на формулярі находит ся поученє, яке подає головні постанови закону, знані вже нашим читачам, з опрема: хто має право до відшкодованя (§ 1. закону); хто не має сего права (§ 2.); про вєстоу відшкодованя (§ 3.); хто се право має зголошувати (§§ 5. і 6.), і т. д. Зазначєно там, що повликаний до війска має у своїм старостві чим скорше зголосити устєно, або на писємі (на тім формулярі) своє право на відшкодованє для своєї родини, а найізначнїше до чотирьх недїл по укінченю війскових вправ чи муштри (бо по чотирьх тижнях після укінченя вправ чи муштри гасне вже те право). Що-до висоти відшкодованя сказано в тім поучєню, що в разі, коли повликаний до вправ чи на муштру був в останніх часах на роботі за границєю, то відшкодованє для родини за час вправ чи муштри обєслює ся по 1 кор. на день. — Де сїх формулярів можна дістати, поки-що не зятї. Примуєскаємо, що староства, розсилаючи резервістам поклик на вирази чи муштру, будуть до того покликну долучати також і згаданий формуляр, котрий має бути вповнєний повликаним, коли він має право до відшкодованя для своєї родини. Коли-ж би так не стало ся, тоді повликаний повинєн або устєно зголосити своє право до староства, або написати відповіднє писємо.

Як багатий англійський робітник. На підставі даних з 1904 р. омазує ся, що англійські робітники мають: 1. в будівельних спілках 1.400 мїл. корон; 2. в товариствах взаїмної помочи 1.000 мїл. К; 3. в спожиивних і продукційних спілках 950 мїл. К; 4. в заводних спілках 100 мїл. К; 5. в почтових касах ощадності вкладок 6.000 мїл. К; 6. в асекураційних стоваришєвях 4.500 мїл. К. Разом проте понад 14.000 мїл. корон капіталу є в руках працюючих клєс. Перєсїчно на робітничу родину випадає в Англії понад 1000 корон, не вєчисляючи 400 корон, які уміщені в меблях, знярядах праці і ин. Богатєство Англії обєслює на 250.000 мїл. К, з чєго багатші клєс, які оплачують доходоий податок, мають 200.000 мїл. К. Класа працююча числєть 39 мїл. люда, а багатша 5 мїл. люда; виходить проте з сєго, що девята часть населєня посїдає 94 проц. багатєства краю. Велика ся мєтєкова нерівнєсть тонїє однак позволи в Англії в користь народних спілєк, які вже порозуміли значнє нової господарської форми. Спілєки народні: спожиивні, продукційні, кредитові, заводові, будівельні, асекураційні поступєнно опановують полє праці, яке до недавнєя ще було предметом індивідуальної спекуляції.

Пожар в Тустановичах. Ратунєк при загашєню закона Oil City остав без успїху. Зелїзний дєвін насуєнений на закоп стоїв ся і закоп горить дальше, навіть з більшою силєю, чим перше. До сєго причинили ся як раз „ратункова“ акція, яку ведуть Жиди байнаті до засипуваня вогню землею. Докола палаючого закона насипано греблю так, що загачєно відплив киплячи, бо кипячка змішала ся з глиною і заткала всі відпливові рури з вїємком одної. Не маючи куда відпливати, кипячка утворила справдішню сажавку і горить на цілім єї плєсї. А навіть передєвєє ся через єї береги і горить по дорожї. Через те загрожений є сусїдний закоп „Шлєско“ і який настав вїтер, то сєй закоп напєвно згорівби. Закопи „Гадвіга“ і „Цєлєбєс“ вже відбудовано; оба дають тільки кипячки, що перед пожаром.

Зелїзнича катастрофа лучила ся 29. липня о 4. год. по полудни коло Муниї межї Ярославом а Ра-

димном. Перєбїг катастрофи був ось який: Перед 3. годиною виїхав з Радимна тигаровий поїзд в напрямі до Ярослав. В тім самім часі їхав другий тигаровий поїзд з Ярослава в напрямі до Черємишля, а оба поїзди мали виминути ся на стації Муниї. Однак перєд самою стацією машинїст другого поїзду не добачив знаку, що не вільно йому вїїздити на стацію і на виминальниці вїїхав зі своїм поїздом в сєредні вози прєтивного поїзду. В одну мить з 12 возів обох поїздів утворила ся висока купа румовища. З людий є п'ятьох ранєних: машинїст Максимович має здаєлену грудну клітку і рану на голові, кондуктори Франковский і Камінський, будиик Круль і якийсь жовнір, що дозорував коні у возі, потерпіли також рани. Один кінє згнєнув на місєцї, а другого добито. Поторошєні вози були наладовані вуглєм а один був з нїтєм кипячки. Через катастрофу здержано на цілу ніч всі поїзди по обох сторонах. На місєцє випадку прислєано з Черємишля ратунковий поїзд і сїдлчу комієсію.

Із штуки і літератури.

Рєпертуар Львівського руского театру в Косові. Сала „Сокола“.

В недїлю, дня 2. серпня с. р. „Маруса Богуставка“, образ з давних часів зі сїльськими і таїцїми в 5 дїях М. Старицького.

Вї вторєк, 4. серпня с. р. „Галька“, опера в 4 дїях С. Монюшка.

В четвєр, дня 6. серпня с. р. „Запорожєць за Дунаєм“, народна опера в 3 дїях Артемовського. Заїнїчати „Вєчерниї“, твір музичний в 1 дїї Ніцциньского.

Бїзєти продає „Народна Торговля“, а від 6-ої години в день прєдставлєна каса театру. — Початок тоєно о 8-їй год. вечєром.

„Ukrainische Rundschau“ vormals „Ruthenische Revue“. VI. Jahrg. Nr. 6. i 7. 1908. Herausgeber und Redakteur: Wladimir Kuschnir. Inhalt: Der Neopanslavismus: I. Der neue Kurs im Panslavismus; II. Der polnische Panslavismus. Von W. Kuschnir. — Die ukrainische Schule im polnischen Joch. Von Dr. Wladimir Batschynskyj. — Nach der Verurteilung. Vom Reichsratsabgeordneten Jacko Ostapczuk. — Polnische Rechtspflege. Von G. Prossoroff. — Der Minister für Landesverteidigung und die Bauernmorde in Galizien. — Kabanetz, Ein Volkslied. — Als Beilage: Rede des Abgeordneten Dr. Eugen Lewickij, gehalten im Wiener Reichsrat zur Begründung seines Dringlichkeitsantrages, betreffend die Ermordung des Bauern Marko Kakanetz in Koropetz. — Anklagerede wider Henryk Sienkiewicz, gehalten vor dem Schwurgerichte Wien. Von Dr. Walther Rode.

Бібліотека аматорських театрів: Ч. 1. Е. Рєстанд: „Романтичїї“ комедия в трьох дїях. Перєклав Франц Коковський. Накладом Пєсєпа Стадника, Чернівці 1908. Цїна 1 К. — Ч. 2. „Перше повнїра а потім повнїчали ся, або заручини по смертї“, комедия з маломіщанського житя в 2-ох дїях. (З великоруського свєбідний перєклав). Наклад Пєсєпа Стадника, Чернівці 1908. Цїна 60 сот. Головний єсклад в книгарні Наук. тов. ім. Шевченка. Щоби заспокоїти хоч в часті недостачу відновдних видавництв для аматорських прєдставлєнь, почав директор укр. театру П. Стадник видавати згадану бібліотєку, з якої появляли ся вже два випуски. Дума дуже щаслива, бо брак сєго рода літератури дав ся силно відчути особлєво на селах. Коби лишє в дальших випусках появляли ся штуки, відновдні в першій мірі для сїльських вистав. Незабаром мають появити ся: „Перєхитрили“ комедия М. Л. Кропивницького і „Корветта посєда“ комедия Островського.

П. Т. Інтересовані!

Позаякдрукарня „Рускої Радї“

жадає від мене до кінця сєго місяця рахунїв за калєндар „Рускої Бєсїди“ на 1908, прошу Вєїх тих панів що побрали в тім роцї калєндар в розпрєдаж, о звєрот грошїй за него.

Нєрозпрєдані калєндарі які до тої пори не звєрнєно, уважає ся за розпрєдані і в випадку присилки, пакєти завернє ся назад.

З поважанєм

І. Захарко.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зарєєстрованє з огранїчєною порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фїнансова інєстїтуція на Буковині. — Прїймає вкладки щадничі і опрєцентує їх на 5%. — Пай вносїть 40 К і платиє 6% вписовє 2 К. — Рєдїмїї! Хай клєч „сїєї до сєго“ відїба ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кождай, що почуває себе щїрим патрієтом-Українцем склєдає своєї ощадності в „Рускій Касї“.

Прїєднуйтє нам нових члєнєв!

Дирєкція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількороазових або при річних замовленнях, значний окуп. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належатиєтний за анонск марками почтовими не приймає ся.

Морелі (Априкози)

числять в 5 кілох. кониках по 3 К 50 сот. оплачено за посильнатою. — Стефан Черниш, канд. VI. р. семин. учителя. Заліщики (Галичина).

Русини! Ждайте у всіх трає-ках, торговлях і крамницях лише **тут і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражні.** — З доходу сей фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священиках. — Держім ся поклик: **Свій до свого.**
138 (—)

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що не-совістні гандярі штучними наво-зами в сей спосіб ошувають ріль-ників, що накидають ему який не-будь навіз, а розумієсь лихий, без-взгляду на се чи він відповідний на різю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що **Спілка для госпо-дарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рі-лю, належить тільки подати в при-ближеню прикмети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перема-кальна чи ні, чи середно лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з гото-вості поради нашого одинокого в-тім роді товариства **Спілка для гос-подарства і торгівлі в Перемишлі.**

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
— (Взаїмна Вигода) —

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, при ул. Рускій ч. 20. (в власнім домі)

приймає обезпеченя будинків, всяких річй домашніх го-подарських, збіжа і паші на случай шкід заподіяних через по жар. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростою. При оцінці шкід бувають запрошені 2 господарі селяне з поміж чле-нів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.588 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона кор.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороту за р. 1906. і 1907. вносили 10. проц.

Банк краєвий у Львові і Чернівцях, Каса ощади. у Львові, і т. д. приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краківсьім Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім місті і в многих селах; там, где, еще неробить иньший агент „Дністра“, можуть письме-ні селяне старати ся о уділене агенції. Дотепер дістали агенти 1,142.108 корон провізій.

Фонди Товариства 31. грудня 1907.

Фонд резервовий	Кор. 1,003,364.—
„ резерви премій	„ 613,720.—
„ на звороти	„ 50,939.—
„ на ріжницю кур.	„ 3,437.—
„ резерви спеціаль.	„ 35,000.—
„ емер. урядників.	„ 218,364.—
иньші фонди заосмотреня	„ 40,000.—
Разом сума	Кор. 1,964,824.—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOL**

„Назва правно забезпечена“ антикара др. Ю. Францога

в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних болів, простудженя, ломаня костей, пле-чий гістиді нервних недуг. Прошу ува-жати на напись „Nervol“ і не прини-мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і упакованем. Тисячки листів з подякою. — Вислака 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медициналіній Стерншуса.

19 (—)

Свій до свого! Свій до свого!

129 8—8 н.

Брати родимці! Кого то ми своїм кровавим потом не годимо?! Всякого ворога Християнства! Гандель і про-мисл в жидівських руках, а ми Хри-стіяни все позаду. Тож іконами свя-тих на сором нам, жиди гандлюють! Проте заложив я торговлю святих ікон і усіх церковних річй як: Хрести, Хоругви, Молитвеники, гарні Икони з Росії з Києвопечерской Лаври, оліїні друки і на полотні, артистична чудава робота і т. д. усе, що тільки для хри-стіянського нашого обряду потрібне. Приймаю також репарации.

Моя торговля находит ся в **ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА ч. 22.**

Поручаючись власним атладом, остаю з поважанієм

М. Сторожинський і Кле.

Стремління моє є: ретельно і точно обслужити кожду партію. Замовляя в провінції испла-чують ся селісь.

Ukrainische Rundschau

одинок українська часопись на німець-кій мові, що заступає інтереси украї-нького народу перед культурним сві-том, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого ін-телігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністра-ції: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Літний побут!

В Ревні, 10 кіл. від Черновців, можна винай-мати гарну хатинку, що складає ся з одної комна-ти і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мін. ходу. В поблискости ліс. Близші інформації подає Григорій. Пігуляк, учитель в Старій Жучці.

Виданя „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Склад ґалантерійних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.

Телефон 301.

в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3.

Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мумесне

Черевики і всякого рода Сандали

кнайпа і Лямана в ліпшій ґатунку

Великий вибір

БІЛЕ всякого рода

в добрім ґатунку і виконаню

річий до подорожжя

в найліпшій ґатунку по низьких цінах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарки.

За редакцію відповідає: Віктор Стриж.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованих, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламації неопечатані віляні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
редним вистереженням і залученням належ-
ности поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Католицька пропаганда.

На християнсько-соціальний рух на Буковині, що крутив ся в останнім часі головню коло вербовання Румунів, впадо нечаяно ціхове світло. „Ми готові прийняти Румунів, але католиків; із схизматиками не базаряємо навіть“ — сказав один з головачів христ.-соціальної партії, бар. Морзей і відкрив сими словами, що й так не трудно було відгадати: іменно що така католицька, шовіністично-клерикальна, ультрамонтанська партія не стане ангажувати ся в буковинські справи без своїх задних планів. Бар. Морзей зрадив їх неочачним словом, а кому слів за мало, тому скажемо вже не слова а факти: скажемо, що заходом християнських соціалів установець католицького єпископства на Буковині, річ довершена.

З усього виходить, що стоїмо перед починаю релігійної акції для навернення Буковини на католицтво і бачимо, що инакше й не могло бути: від коли з одного боку запрошено християнських-соціалів на помічників і судій в буковинських справах, треба було приготувати ся на те, що вони стануть заходити ся коло зреалізованя своїх задушевних мрій. А що тими мріями є скатоличене і склерикалізоване Австрія, про се й говорити не треба.

Було-б нерозумом робити які небудь докори за-рядови християнсько-соціальної партії по сій причині. Кожда партія мусить стреміти до розширення своїх ідей та свого впливу і християнсько-соціална має право до сего. Але тяжкий заклад мусить ся зробити тим людям, котрі знаючи про єї задушевні бажання, для своїх особистих вигод, для піднесеня свого впливу перли і пруть ще до здуки з тою партією, несучи тим чином зарево релігійних колотнеч між власний нарід. Справді між ріжними „благамі“, якими Овчуд ушасливив Буковину, отсе чи не найбільше!

Рівночасно годі нам не звернути увагу на ту іронію, що містить ся в цілм ході справи. Скільки разів з румунського боку не підношено закидів проти руских діячів, що вони змагають до заведеної унії на Буковині, до розбитя православної віри! І що-ж?

Румунські закиди показали ся безосновні, бо Русини домагали ся тільки рівноправности на церковнім полі. А тепер мусять Румуни признати собі, що то з їх лона вийшли люди, котрі перші накликали небезпеку католицької пропаганди між православний нарід.

Посол Грігорович висловив ся про християнсько-соціальну акцію між буковинськими Румунами в отсей спосіб:

Він думає, що теперішня проба христ.-соціалів зблизити ся до Румунів становить лише одновогниво в довгім ланцюху заходів, які починали клерикали, щоб спонукати Румунів до переходу на лона католицької церкви. Для него зовсім не новина, що Ватикан грає визначну роль в тій політиці навертання. Папи і їх помічники робили доси все, щоб позискати для себе нових прозелітів, чи радше нових контрибуентів. І власне в тім напрямку мали Румуни щастє звернути на себе увагу Святих. В останнім часі діяльність клерикалів змогла ся значно. Можливо, що стало ся се наслідком утрати католицьких областей в Італії і Франції і наслідком упадку впливу папи в західних краях. Посол Грігорович твердить, що безнастанні заяви симпатий з боку християнських соціалів для буковинських Румунів мають свою властиву причину в бажаню перетягнути їх до католицької церкви. Бар. Морзей, оден з найбільш фанатичних членів клерикального крила партії, розвиває явну пропаганду в тім напрямку. Румунських послів в парламенті заставлює безнастанно, що буковинські і угорські Румуни зроблять велике щастє, як перейдуть на католицтво. Взагалі небезпечна для православної віри велика і митрополит Рента повинен в час найти слово упімяненя для своїх вірних.

Заграничний огляд.

(Привернемо конституції в Туреччині; кривавий страйк у Франції; вісти з російської України).

Привернемо конституції в Туреччині викликає скрізь між населенем велике вдоволенє, а наслідком

його величаві маніфестації та овації на честь султана і армії. Навіть грецькі та альбанські банди зачинають вже зголошувати ся у властий та складати оружє. Правителство само видало вже янайдалше йдучі зарядження в цілі успокоєня населєня. До всіх корпусів в армії розіслано „іраде“, в якім кажесть ся, що всі офіцари, що ще не аванзували в протягу 5 літ, мають бути посунені в ранзі. Також складанє парламенту буде поданє до відомости цілого війська. До скликаня самого парламенту робить ся вже приготування. Окрім розписаня виборів та наказу перевести їх якнайлегальніше, установець вже комісією в цілі приготування бюджету для парламенту. Комісія та счеркнула багато урядничих пенсій, також має бути зменшена цивільна ліста а в сей спосіб має зискати державний скарб 50 мільонів франків. Окрім сього знесено на основі ухвали ради міністрів давнійшу всевладну тайну поліцію. — Останні телеграми доносять, що в наслідок короткого часу вибори до парламенту не будуть відбувати ся як давнійше через правиборців, але вибирати будуть послів адміністраційної ради вілєтів, себто губерний, яких європейська Туреччина має 6. поки-що вістка ся не стверджена, як би вона показала ся правдивою, то послів в такому разі не вибрано би, а попросту іменував би їх „валі“ (губернатор), та його рада, в якій склад входять генеральний секретар і скарбовий директор, яких іменує правителство, а також нотаблі всіх народів вибрані населєнем, але тільки з поміж дідичів.

В місцевостях Дравель і Віає коло Парважа вибух страйк будівельних робітників, який покінчив ся дуже криваво. Після реакційних часописей мали страйкуючі робітники ставити барикади та стріляти до війська, якого командант просив робітників не змушувати його до ужитя оружя. Аж коли від стрілів робітників пали ранені генерал та підполковник 7. пожу драгонів а крім того 6 офіцерів і 123 рядових легко, приказав командант стріляти. Наслідок стрілів був такий, що 2 людий вбито на смерт, кільканайцять поранено смертельно, а коло 60 легко. Комітет будівельних робітників оголосив відозву, в якій взиває всіх робітників до генерального страйку. Тимчасом будівельні підприємці оголосили вже „льокант“, що ще більше вплинуло на розярєне робітників.

Вісти з України також не дуже відрадні. Із нижньо-новгородської губернії доносять, що в селі Білозерці понад 300 селян виоружених в коси пішло на панський дуг і з силою зігнали з відтам панських наймитів. Сейчас надбігли стражники і стріляли до

НАШ АЛЬБОМ.

Іван Діброва.

Із циклю: Розбиті філі.

I.

Як перший раз тебе побачив,
як гарно-пишно ти ступала —
і наче та русалка в казці
красою світ весь чарувала.

І я дивив ся за тобою,
твій кожний рух і крок слідив,
а чар краси любови твоєї
в очах моїх пишав ся, цвив.

І ти поглянула на мене,
в очах твоїх краса була...
О, дівчино, мені той зір твій
у серце вбив ся, мов стріла...

II.

Вечірня зірниця вже сяє на небі
і молодик місяць зза хмар зійшов, —
а думка непевна з душі вириває,
пригадує мою забуту любов...

Пригадує знова забуті хвилини,
коли я ще тужив за щастєм любови.
Гей мріє кохана, сестрице рідненька,
даремно тручаєш єї струни — змовчи!

Вони вже забули про хвилі давній
забули, що в щастя хвилини було...

Вмюкниж ти, кохана, вмюкниж ти, єдина
минуло не верне, мов в море сплило...

Франц Коновський.

* * *

Кохання спогад найскорше минає. —
І ти про мене забудеш поволя,
а я про тебе — щож, так все буває...

І вже не зійдемось мабуть ніколи
на тій кохання, туги, сліз долині
а ні по волі, ані по неволі...

А як весною стануть цвіти сині
в твоїм городці зновa процвітати,
може згадаєш на хвилю об мені...

Та щож, вже годі плакати, ридати,
годі нещасну проклинати долю,
чи головою стіни розбивати.

Я знова верну на бурлацьку волю,
як дикі птвиці, самотні цигани,
блукати буду сам по чистім полю.

А ти знов будеш що дні і що рана
куркам поживи до схочу кидати,
так як давнійше бувало, кохана...

А я тужливі вірші му писати,
а часом навіть, як тебе згадаю,
буду по тобі троха сумувати —

кохання спогад найскорше минає...

2./VIII.

Осип Фацієвич.

I.

На берізку білу сіла
сива пташечка мала,
крильцями знопоміла
тай чар пісню розвела.

Тужно пісенька носилась
тихо лилась самітна —
мені слізка покотилась
слізка тиха і сумна...

II.

Як світ мене зможе важкою журбою
як серце зание, занудить собою,
тоді я зігтаю в безмежні простори
весь біль свій кидаю і тугу і горе.

Я мрією лину у тиху країну,
де небо сповіте у хмароньку синю,
де цвіти та зелень ручай убрають,
де шепотом філі потоки спадають.

Там нестої любі гей мірра зігтають
і леготом весни у груди западають,
там я із тобою проходжуєш пташко,
а в серці так тихо, так легко, неважко.

Ми пльвіти зриваєм на воду кидаєм
проміннями сонця себе упиваєм —
а біль мій великий страждання і горе
мовчить позабуте, мов кинене в море...

селян, з яких 5 поранено смертельно. Тоді селяни, роздражені ще більше кинули ся на стражників. Ті втікли, а селяни скопили дуг. На другий день прибули козаки та стражники і арештували 30 селян. Слідство в тій справі ведеть ся. Цілий конфлікт мав вийти із того, що минушого року присудив селян суд віддати панови дуг, який вони від давна вживали.

Велике повітове віче в Вашнівцях.

2. с. м. відбуло ся велике повітове віче в Вашнівцях скликане нашими послами. На віче прибули всі послы до ради державної, крім того соймові послы п. віцемаршалок др. Стоцький і п. Тодор Левицький, та кілька тисяч селян, щоби вислухати звіт із діяльності своїх послів. Їзда послів до Вашнівців була сиривдільною тріумфальною дорогою. В Чорткові витало послів місцеве населення з ентузіазмом. „Січ“ прибула зі своїм прапором та з музикою. Даскал привітав послів хлібом та сіллю, а кошовий „Січ“ подякував послам за їх щире опікування ся народними та січовими справами, на що п. посол Василько відповів тепло та сердечно. Серед окликів „славно“ поїхали послы далі.

Імпонуючо виглядало прийняте послів в Вашнівцях. Тисячна юрба людей з надучителем Веренкою витали послів. П. Веренка дякував в імені населення всім послам, що вони разом явили ся, щоби оглянути великі шкоди, які наробили серед населення повні та щоби разом з населенням нарадити ся над зарядженням тій біді. На промову п. Веренка відповів сердечно посол Василько і серед окликів „славно“ подала ся тисячна юрба з послами на чолі на ринок.

При вході до ринку витав знов послів при тріумфальній брамі уч. Герасимович в імені „Січ“, а один зі старших січовиків привітав послів хлібом та сіллю. На привітання відповів в імені послів посол Пігуляк.

Саме віче відбуло ся на ринку під голим небом. Кілька тисяч людей з цілого вашнівського повіту зібрало ся на ринку.

Судія Лісинецький отворив збори і пояснив зібраним коротко, але виразно дневний порядок. На першій місці дневного порядку стояло справоздане з діяльності послів до Ради державної, далі справоздане з діяльності соймових послів, а врешті внесення і наради над тим, як запобігти теперішнім нещастям з причини катастроф.

Председателем віча вибрано одноголосно судію Лісинецького, містопредседателями селян Лісана і Гунку. До першої точки порядку дневного уділив председатель слово послови Пігулякови, який в довгий та гарно зложеній бесіді обговорив роботу наших послів в парламенті та здержав ся довше на здобутках, які послы здобули для нашого народу.

З головних здобутків наших послів зазначив основане нової руско-німецької гімназії у Вишніцях, та основане руского банку для Буковини і Галичини з головним осідком у Львові. Крім того виробили послы підмогу правительству в сумі 10.000 корон на друкування популярних брошур з обсягу різниці.

Промову посла Пігуляка одобрили зібрані окликами „славно“.

В цілі доповнення бесіди п. Пігуляк забрав слово п. Семака. Бесідник представив ті відносини,

серед яких довелось працювати руским послам в парламенті, пригадав на страшні події в Галичині, на Короні і Черняхів і пояснив, що робили наші послы в тих случаях.

Описав промови п. Василько привітаний гучними оплесками. У своїй промові представив бесідник розвій рускої репрезентації так в парламенті, як і в соймі. Перед десяти літами зовсім не було так як тепер. Теперішні відносини в краю, сі всі поволі для Русинів — се все є завдяки праці наших послів. А хоч те все, що досі є, є може тільки малою частиною сповнення бажань нашого населення, то все таки сей поступ, який оказав ся в протягу десяти літ каже сподівати ся, що в будучности буде ще краще, каже надіятися ся лучшої будучности для руского народа.

Річ очевидна, що у тім всім є також чимало і його праці, але добрі наслідки сеї роботи будуть також і завись серед ворогів руского народа. Чим більше росте руский нарід в силу, тим більше стараються ся ту силу підкопати його вороги, стараються ся зробити який небудь спосіб очорнити в опінії публичній його. (Оклик „ганьба!“). В тій цілі ужили вороги народу посла з чужого краю, що зовсім не має поняття про буковинські відносини до напасти на самого-ж посла Василька, щоби тільки як-небудь дезкредитувати його в публичній опінії. Але народ, для якого добра він працює не дасть ся піддурити — покажесть ся сильним і відпре низькі клевети противників. По скінченню промови довго не змовкли оклики „славно!“.

Віцемаршалок др. Смалъ Стоцький обговорював другу точку порядку дневного. Ясно та зрозуміло пояснив бесідник зібраним konieczність зміни виборчої ординації. Що до праці соймових послів, то вони зробили все те, що тільки можна було зробити. По п. Стоцьким говорив ще посол до сойму п. Тодор Левицький, і представив нещастя, які починили повені в вашнівській повіті, та визнав в імені населення послів до ради державної, щоби заняли ся сею справою та вистарали ся у правительстві підмоги для потерпілого населення.

Про те саме говорили ще селяни: Лісан з Вашнівців, Кушицький з Паньської долини, Купъ з Руского Банилова, Малайко зі Станівців долини, Грендей, Шендро і Бойчун.

На внесення п. Лісана вічевики ухвалили одноголосно серед голосних оплесків слідуєчі резолюції:

1. Русини зібрані для 2. с. м. на вічу у Вашнівцях висказують повне довіре руским буковинським послам до сойму і ради державної, як також цілому українському клубови у Відні і відпирають з цілою рішучістю та обуренням низькі і підлі клевети кидаєні ворогами руского народу на его найкращих заступників. Як довго румунські партії будуть йти шляхом Оячула і Лупа, не може бути мови о якім небудь порозумінні між Русинами, а Румунами.

2. Віче солідаризує ся вповні з поступованем галицьких Українців.

3. Буковинські православні Русини домагають ся поділу конвенторій і семінара на рускі і румунські.

4. Віче домагає ся екликания сойму і ухвалення виборчої реформи.

Врешті вислано телеграму до міністра справ внутрішніх та міністра різниці та фінансів з прось-

бою о віднесення податків і матеріальну поміч для потерпілих селян.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4. серпня 1908.

Буковинський сойм. Нині збираєть ся на нараду виділ краєвий, щоби нарадити ся над тим, чи і в якім часі має бути скликаний буковинський краєвий сойм. Як зауваємо, має зачати ся сесія з початком жовтня і тривати буде три тижні. Між иншими справами на порядку дневнім стоять: виборча реформа до сойму, регуляція учительської платні і бюджет на 1908 р.

Відрадна вістка наспіла зі Львова. Др. Іван Франко подужав на стільки, що вже покунув санаторію та остане дома. Шан. реконвалесцент забрав ся вже й з питомою йому заповідністю й роботячістю до літературної праці. На жаль др. Франко власноручно писати ще не може, не володіючи на стільки руками; за його диктатом пишуть сини. Бажаємо горачо, щоби шан. реконвалесцент подужав вповні як найшвидше та обдарував наше письменство ще не одним трудом свого ума. При сьм одначе повинно наше громадянство по обох боках кордону ні на хвилю не забувати, що подужуване шан. письменника та його даліше здоров'я зависить головню від того, щоб він не був привезений до безвишньої, виснажуючої праці на насушний хліб.

Товариство православних Русинів. Сеї неділі (2. с. м.) відбули ся головні збори новозаснованого товариства православних Русинів на Буковині в сали „Народного Дому“ при участі трицяти черновецьких православних Русинів. Збори отворила пані Евфрозина Галія, а статут пояснила пані Єлисавета Тиміньска. Ціль товариства є піднесення національної свідомости, культури і добробуту руского народу через звуку, виховане і освіту жіноцтва. Товариство буде ширити розумні засади національного виховання словом і письмом між жіноцтвом, закладати диточі охоронки, бурси, дбати про освіту жіноцтва, уряджувати наради, збори, відчити, вистави, представлення і т. д. На сих зборах вибрано головний виділ, який опісля ось як уконституував ся: Евфрозина Андрійчук голова, Евфрозина Галія заступниця, Вікторія Попович каснерка, Олена Бриадзан контролерка, Єлисавета Тиміньска секретарка, Наталя Пігуляк заступниця, Теофіла Семака бібліотечарка, Ольга Галія заступниця, Леонтинна Яворска господарка, Евфрозина Купчанко заступниця. Товариство стоїть у привязних відносинах до існуючого руского „Жіночого Товариства“, однак поставило собі задачею згуртувати особливо православних Русинів в оден осередок, які менше до тепер брали участі в національній життю, а яких є в самих Чернівцях около 50 між самою інтелігенцією. Тому відзиваємось до всіх сих Русинів, а також до таких з провинції, щоби громадою до нас приступали. Членська вкладка вноситься на рік тільки 1 лор. Товариство вже з 1. вереснем закладає охоронку для дітей в домі при ул. Франца ч. 31. Датки приймає каснерка товариства, ул. Емілії ч. 3.

Отворене насі в Бобівцях. Дня 26. липня с. р. відбуло ся в Бобівцях при участі делегата п. Огород-

Монах Дойль.

ТРИ СТУДЕНТИ.

(З припод Шерлока Голмса).

Переклав Богдан Чайківський.

(Даліше.)

— Я хотів би ще й там подивити ся. Гарна, старосвічка кімната. А ще оглянути би вхід. Ну, тут нічого особливого. А се що за завіса? Ви певно вішаєте там убрання. Колиб хто хотів сховати ся, то мусів би ховати ся там, бо ліжко за низьке, а шапка за вузла. Я сподію ся, що там нема нікого?!

Коли Голмс відіграв окорим рухом завісу, бачив а по напруженню на його лиця, що він найшов, щось незвичайного. Та за завісою висіло тільки на двоох-трох гачках — троха убрання.

Нагло Голмс похилив ся.

— Ого! закликав — а се що знов? — В руці держав маленьку, чорну грудочку, цілком таку саму, як та-що була на столі в робітні професора. Голмс підняв її до електричного світла.

— Ваш гість полишав видко слідя не тільки в робітні, але також і в спальні, пане Соаме.

— А чогож він міг тут хотіти?

— На мою думку, воно доволі ясно. Ви не вертали відтам, відки він вас сподівав ся, і нічо не могло його перестеричи, що ви дійшли вже до дверей. Він згорнув усе як будь, не зважаючи на те, що воно могло його зрадити і полетів до спальні, сховати ся.

— Великий Боже! Ви хочете тим сказати, що через весь час, як ми з Баністром розмазали, ми мали його під рукою, нічого про се не знаючи.

— Мої комбінації на те показують.

— Воно мусить напевно бути ще якась можливість, пане Голмс. Не знаючи, ви завважали вікно у моїй спальні.

— Так — відповів Голмс.

— А чи не міг він туди втечи, висказуючи виком? — спитав пан Соамс.

Голмс похитав недовілично головою і спитав: — Здаєть ся мені, ви сказали, що трох студентів мешкає на поверсі, що ходять тими самими дверми, що і ви?

— Так, трох.

— І всі три будуть здавати іспит?

— Так.

— А ви маєте яку підставу, підозрівати котрого з них, більше чим других?

Соамс завагав ся.

— Питане дуже делікатне, — сказав — взагалі дуже нерадо кидає ся на кого яке підозрінє, коли на те нема ніякого доказу.

— Скажіть тільки їх; а я вже опісля постараю ся о докази.

— Ну, то я буду старати ся подати вам короткі характеристики тих хлопців, що мешкають на поверсі.

Найвище, отже на першій поверсі, мешкає Гільхрист, добрий ученик, атлет; гарний, порядний хлопець, завзятий спортсмен. Його батько Ябес Гільхрист, також спортсмен, зруйнував ся перегонами. Через те став мій ученик бідаком, та він роботящий і дуже пильний і певно будуть ще з него люди.

На другій поверсі мешкає Індієць Давлет Рас. Хлопець спокійний, поважний, як взагалі всі Індійці. Сильний у всіх предметах, тільки в греці не дописує. Та він є пильний і розважний.

Третій поверх займає Мілес Кярєн. Один з найінтелігентніших учеників на університеті, як тільки коли має охоту вчити ся; та на жаль є диньвий, легодушний і непослушний. В першій році свого побуту на університеті, мало що не прогнав його за якийсь там скандал з картами. Він все занедбував ся і мігби тепер справді боїти ся.

— Отже ви його підозріваєте?

— Не довіряю собі на стілько, щоби йти так далеко. Але зі всіх трох, він найскорше міг зробити се.

— Цілком справедливо. А тепер пане Соаме, я бажав би побачити ще вашого служачого Баністра.

Служачий був малий, гладко виголений, шпакуватий мужчина, близько п'ятидесяти років. Він, як здавало ся, досі ще не прийшов до себе по тяжкім ударі, що так немилосердно потряс його спокійним життям. Лице його нервово дрожало, пальці не хотіли спокійно стояти.

— Ми власне розсліджуємо ту нещасну пригоду, Баністріе — сказав його пан.

— Так, прошу пана!

— Я чув, — сказав Голмс — що ви забули виймати ключ з дверей?

— Так, прошу пана!

— А в тім нема нічого замітного, що ви зробили се як раз в тім дни, коли в кімнаті були такі важні папери?

— То було велике нещастє, прошу пана! Та воно вже нераз, і при лишій нагоді таке трапляло ся.

— Коли ви заходили сюди?

— Так коло пів до четвертої, Пан Соаме звичайно не о тій порі чай.

— Як довго ви тут були?

— Я, як тільки побачив, що пана Соамса нема, сейчас вийшов.

— А ви не бачили сих паперів тут на столі?

— Ні, прошу пана, рішучо ні!

— А якжеж воно стало ся, що ви забули взяти ключ?

— Я мав в руках сервіс і думав собі, що я ще верну сюди по ключ. Та опісля я й забув про те.

— А двері з надвору затріскують ся самі, чи таки остали отверті?

— Остали отверті.

— Отже коли в середині був хто, то міг вийти?

— Так, прошу пана!

— А як пан Соамс вернув і покликав вас, ви були дуже прибіті!

— Так, прошу пана! Щось такого мені ще ніколи не трапило ся від коли я тутки є. Я трохи не змілів.

ніка отворене каси. П. Кость Павиел отворив перші загальні збори каси, а поклякавши на п'яса зборів надучителя п. Георгія Рогатинювича, уклік голосу делегатів, який пояснив значіння товариства. По скінченню приступлено до вибрання старшини, в якій склад увійшли: Кость Павиел, начальник, Іван Москалюк, заступник, Тодер Панчук, Наколай Токарюк Петрів і Георгій Козак Григорій, члени старшини. До ради надзорчої вибрано: надучителя Георгія Рогатинювича, Івана Панчука, Григорія Козака, Тодера Мадованюка, Тодера Івончука Петрового і Івана Токарюка Остафійового.

Українська мова в угорських школах. На пропозицію угорського міністра просвіти ір. Апошій ухвалив тамошний сойм законопроект про безплатну шкільну науку. В додатковім циркулярі до цього закону заявляє ір. Апошій, що кождий учитель мусить знати мову того народу, якого діти вчить. Через те в учительських семінарах вчить муть „національних угорських мов“, української пр. в семінарі марморосько-сигет-ським. З початком шкільного року буде там українська мова обов'язкова по всіх класах, та на жаль вчить муть тільки по 2 години тажнево.

Рускі школи за морем. Гірко приходить ся бороти за права рускої школи, нашим землякам в полудневій Америці. Довгий час були вони зовсім подешені і опущені під зглядом освіти, але як тільки трохи прийшли до якого-такого добробиту, перш усього за-брали ся до закладання шкілок. Дуже маленькі вони були у починах, бо ні учителів до них не було, ані потрібних книжок — але шкільні таки засновували, хоч приходило ся нераз на одній книжці кількох дітей вчити. Так читаємо в бразилійській „Зорі“, що колишній Стефан Дума, який і досі веде школу, на початку мав лиш один буквар на цілу школу. Що ж робив? Ото в ночи переписував по кільканайцять разів те, що мав вчити другої днини, щоб більше ді-тий могло на другий день користати з науки. Перші учителі не багато вміли, так і наука їх обмежува-лась на вивченню дітей читати, писати і рахувати. З рахунків, приміром, один учитель учив діти, що 3 рази 4 є 12 для того, що Христос мав 12 апостолів. Але — „як учив, так учив, такі трохи чогось навчили“. Лиш брак книжок давав ся і даєсь ще й тепер від-чувати. Ті, які часом капнули в дарі з Галичини, не всі надавали ся. Були там часом якісь „Звірословні“, „Рослинсловні“ і т. п. Тепер все те трохи змінило ся. Шкільні мають більше книжок, брак тільки вели-кий учителів і то учителів, котрі вміли-би трохи по португальськи і по німецьки, що тут також потрібне, хоч і сама португальська мова вистарчила б. Та мимовсїх тих перепон, які спиняють пона-що розви-ток просвіти і шкільництва у наших братів за мо-рем, ми віримо, що они скоро з ними уоправлять ся — над рускою школою в Бразилії не тяжить най-тяжша колода, що давить нас „polska komisya edu-kacyjna“.

Присуд смерти виконано оноді на Греті Баер в Фрибургу в Саксонії. Тамошний суд засудив її на смерть за те, що вона застрілила свого нареченого, заввавши йому перед тим серед забави очі, а потім ще сфальшувала testament на свою користь. Вакон-ване засуду призначено на пів до 7. рано. Засуджена молила ся і плакала цілу ніч, доперва над раном трохи успокоїла ся. На кілька хвиць перед означеною годиною вивели засуджену на подвірє краєвого суду, де через віч уладжено шафот. Побіч засудженої йшов настор і молив ся голосно. Як лиш прибула судова комісія, зараз привели делінквентку. Прокуратор від-читав їй повідомленє, що король підписав засуд смерти

— Про се я вже чув. Де ви були тоді, як ви почали слабнути?
— Де я тоді був? Ось тутки коло дверей.
— То цікаве, бо ви сиділи там в куті. Чому ви поминули єї два крісла?
— Не знаю того, прошу пана. Я зовсім не вва-жав на те, де сідаю.
— І я є тої гадки, що він не здавав собі справи з того. Він виглядав так нещатливо, майже без при-томности — сказав Соамс.
— Когож ви можете о се підозрівати?
— Не можу нічого про те говорити, прошу пана.
На мою гадку нема на тім університеті нікого такого, що хотівби користувати ся таким способом. Ні, прошу пана, я не можу в те повірити.
— То вистарчить, дякую — сказав Голмс. Ага, ще одно слово! Ви говорили котрому з тих студентів з гори, що тут стало ся?
— Ні, прошу пана, ні одного слова.
— Ані навіть не бачили нікого з них?
— Ні, прошу пана.
— Дуже добре. А тепер, пане Соаме, коли ваша ласка, може би ми обійшли ще раз довкола хати:
З трох поверхів падали на огород три жовті сьвітла.

— Всі три ваші пташки сидять на своїх гні-здах — сказав Голмс, кинувши поглядом на гору. — Гальо! А се що? Один з них виглядає чогось дуже неспокійно.

(Конець буде).

і зараз повів її кат на штафот. Засуджена піддала ся спокійно передсмертним приготуванням і через три хвиля її вже між живими не було. Виконанню засуду придивало ся багато людей, для яких вступ був лиш за білетами.

Дня 6. с. м. відбуде ся в Радівцях перед карним судом розправа проти християнсько-соціального акаде-мика Шлегера, який назвав Відмана на зборах в Ра-дівцях публично „політичним крутієм“. На домаганє ся заряду христ. соціальної партії у Відни записав Відман Шлегера до суду, а Шлегер офірував ся пере-вести доказ правди.

Сензаційний процес відбув ся оноді у Відни. Державна прокуратура обжаловувала римського графа Вайта і його жінку о куперство власною допілью. Вайт був свого часу офіциром кавалерії, але в на-слідок різких „маніпуляцій“ стратив офіцирський сте-пень і оженив ся з прачкою, яка мала дуже гарну доньку. Не маючи охоти до роботи, рішив ся Вайт гандалювати своєю пасербицею і почав її обводити по різних каварнях і тінглях, де перебувала аристо-кратія і там продавати її. Довгий час вело ся йому добре, аж врешті прокуратура виточила йому про-цес о куперство. Пасербиця втопила ся з розпущи та сорому, а родичі засіли на лаві обжалованих. Підчас процесу виявилось, що високі поліційні урядники у Відни знали про процедер, який управляв Вайт зі своєю пасербицею, а навіть були одними з головних акторів цього скандалу. В цілі докладного розслідуєня участі поліції в тім скандалу процес застановлено.

Повінь в Тироли. Оноді вечером над долиною ріки Іну шалла страшна буря зі зливою і градом. В одну мить заграла всі гірські потоки і поточили розбурхані хвиля до ріки Іну. Підчас повені в одній лише околиці Цілаерталя згинуло 16 осіб. Град був такий густий, що кілька годін потім застелював ще землю грубою веретвою. Шкоди нанесені повенню і градом мають виносити кілька мільонів корон.

Смерть при ратованню від смерті. При напразі зіпсутої керниці в жидівській парні на Звєсїю коло Львова Гази, що добували ся з занецищених водо-проводових рур, заголомшали шлюсарського челядника, Гальперна, зайнятого їх чищенням. Не його крик о по-міч поспішив кільканайцятьлітній син учителя єврей-щини, але і того одурив Гази. Тоді спустили ся до керниці муляр Захерт і двигар Аме. Сей послідній обв'язав ливною Гальперна і хлопця, яких витягнуто несприятливо. В керниці лишив ся Захерт і його та-кож одурив Гази. Аж за хвилю запримічено його не-присутність і остаточно робітники Чайковському удаю ся добути його з затроєної керниці, але вже без житя, Захерт числить 28 літ.

Оповідки, іменованя і т. п.

Іменованє. Міністерство просвіти поклякло фін-ансового кондеїста Іуставу Манастирського до сповнюваня служби в міністерстві. Є се міністе-риальний перший руский урядник з Буковини.

Бурса імени Федьковича в Чернівцях. З днем 1. вересня приймемо до нашого закладу правосла-вних руских учеників, які ходять до шкіль в Чернів-цях. Прийняті мають перебути в нас через цілий шкільний рік 1908/9 і платять умовлену ціну ко-жодого місяця з гори за цілий місяць, не обтягаючи собі з сеї плати і в тім разі, коли би в час вільний від науки виїхали на короткий час з Чернівців. Мі-сячна плата виносить 30 кор. Одноразовий даток на інвентар 4 кор. платити кождий при прийнятті. Умову робимо устно з родичами або опікунами молодіжи. Нашим вихованкам даємо: 1. Мешканє у обширнім одноповерховім нашім домі коло публичного огоро-ду. 2. Печаливий надзір і поміч в науці. 3. Здоровий харч. 4. Праве біля, лікарську поміч, ліки і парню безплатно. 5. Опал, освітленє і обеду. Від тих, що зголосять ся до прийнятя, жадаємо: 1. Послїдного сьвідѣтва шкільного. 2. Метрики хрещеня і сьві-доцтва убожества. 3. Щоби були здорові і мали з со-бою принайменше: 6 сорочок і нагавиць, 4 пари пан-чіх або онучок, подвійне убрание, плащ або сьердас, подвійну обуву, подушку, 4 простирала, ковдру або коц, 2 ручники, щітки до чищення зубів, річий і обувя. Сего року приймемо до 200 учеників. Ті що в бурєй вже були й поводили ся добре, мають перешенство. Задля великої дорожнї в місті буде знижувати ся плату лиш виїмово, бо і ся ціна так низька, що трудно за ню все то дати, що ми даємо. Тому то відзиваємо ся до сьвідѣтомх Русинів, щоби бідних учеників складами в селї запомогали і не складали на нас одних весь тагар, який ми не в силї двигати. — Комітет Бурси ім. Федьковича: Мелетій Галїт, консисторський совітник, ор. Кость Клим, лікар, о. Ев-ген Семана, професор релігії, Ангїм Клим, професор гімназійальний, Николай Ісоченко, професор гімназій-альний.

Загальні збори тов. „Січ“ в Глібоці відбудуть ся дня 9. с. м. на шкільнім подвірїю о годині 1-ій по обідї з слїдуючим дневним порядком: 1. Привітание. 2. Відчит про значінє „Січ“ 3. Вільні вносєня. По зборах здасть п. посол Николай Спинул справозданє з посольської діяльности в радї державній. Опісля відо-грає місцева „Січ“ штуку „Запоморочена“. — Софрон Луцук, кошовий.

Конкурс. Головний виділ „Руского товариства педагогічного“ у Львові оголошує отсам конкурсу на посаду секретара канцелярії. Услїва прийня: 1. праця

8 годін денно (від 9. до 1. рано і від 4. до 8. ве-чером); 2. самостійне ведєне канцелярії під дирек-тивною видїлу; 3. платня 100 корон місячно; 4. читко писмо; 5. вік понад 30 літ (академиків виключає ся); 6. близші услїва після умови. Згодошеня письменні з відписами сьвідѣств, котрих неаввертаєть ся, нале-жить вносити на руки видїлу „Руского товариства педагогічного“ у Львові ул. Сикстуса ч. 47 на й-далше до дня 25. серпня 1908.

Із штуки і літератури.

Репертуар Львівського руского театру в Косові. Сала „Сокола“.

В четвер, дня 6. серпня с. р. послїднє пред-ставленє „Запорожень за Дунаєм“, народна оперета в 3 діях Артемюсського. Закінчить „Вечерниця“, твір музичний в 1 дії Ніщинського.

Білету продає „Народна Торговля, а від 6-ої години в день представленя каса театру. — Початок точно о 8-ій год. вечером.

Нова українська опера. Сими часами починає наш славний композитор Денис Січинський писати нову оперу п. н. „Роксолана“. Лїбрето опери схоже по самій темі на „Марусю Богуславку“ — себто ге-ройкою опери є таж сама українська дївчина, що й в „Богуславці“ Старицького. Я мав нагоду чути про-льої цієї опери і де-нілька шєсєнь з І. та ІІ. акту у виконанню хору бережанського Боїна і признаюєсь, що вони перейшли мое очікуванє. Особливо сопранове та альтове сольо в прольої чудові. В протиставленю до „Різдвяної ночі“ є „Роксолана“, який так сказати, цілком європейська — відгуків народних мелодий в нїй майже зовсім нема. Як інформовано мене, „Рок-солану“ має незабарки виставити „Narodne divadlo“ в Празі, яке вже зладило переклад лїбрета на чеську мову. — Фр. К.

Др. Л. Лопатинський: „Пожар“, комедия в 1. актї з житя пожарного сокілєства. Видавництво тов. Гіми. „Совіт“ у Львові ч. 6. Львів 1908. — „Пожар“ се нова штука звісного автора „Сверухи“, „До Бра-зилії“ і н. — штука патріотична, легка до відобрая на кождій сцені, а навіть на вільнім воздухі. Набу-вати можна в „Совіт“. Львів, вул. Руска ч. 20.

Михайло Нїук: „Ох“ казка. Чернівці 1908. Склад видання: Київ, книгарня „Л. Н. Вістнива“ Прорізна вул. ч. 20. Ціна 6 коп. — Отсе нова казка-поема та-лановитого поета, якого довша поема „Ніч“ друку-вала ся минувшого року в нашій часописі.

„Прапор“, орган укр.-русского нар. учительства ч. 4. і 5. містить: Безнадійна ідея (Л. К.). — Шкіль-ництво в армії політичних урядників (Ів.) — Жіноча приватна семінарія учительська (Учителька). Діти а праця (Ів. Герасимович). — Афоризми Джон Рес-кіна. — Загальні збори. — Засновуєм приготувлюючі курси для шкіль середних. — Ми а вони. — Бібліо-графія. — Веселля.

„Нива“, часопись посьвячена справам церковним і суспільним. Вдає редакційний комітет, Рік V. Сер-пень. Ч. 14. і 15. Предплата річна 8 кор., піврічна 4 кор. Поодинокє число 40 сот. Адрес редакції і ад-міністратції Львів ул. Конерника ч. 36. Зміст: Іще в справі видавництва Товариства сьв. Ап. Павла. — Др. В. Щурат. Із студій над початєвським „Вогоглас-ником“. — о. І. Рудович. Спомины з педагогічно-на-тихитичного курсу у Відни. — о. О. Волянський. Про нятивнижнє Мойсея. — о. Кость Курило. Дещо про вихованє дітей. — Убїйство намістника, митрополіча проповідь а „Літ. наук. Вістник“. — Веселля.

„Дзвінок“ чч. 13. і 14. з 25. ливня містить: Вакаці (стих). — Мих. Козоріз: З нашої давнини. — В. Л. В часі бурі (стих). — Іван Франчук: При-годи Славка. — Товариші (стих). — Пожар копалєнь нафтових в Тустановичах. — Уляна Кравченко: Пташка в клітці (стих). — Др. Іван Демиячук: Пе-рекази старинного сьвіта. — Праця і забава. — Пе-реписка Редакції.

Переписка Редакції.

Вл. І. Горд. „Гіпногизм“ не підє.

„Польський і руский революційний рух і Україна“ стор. VIII. + 200. Ціна 3. кор. Михайла Лозинського найліпше замовляти у автора Львів, ул. Гавсєра ч. 14., бо тоді не платять ся пересилки і дістаєть ся як безплатний додаток працо того-ж автора: „Маркс-Енгельс-Лїбнехт. Про відбудованє Польщі“.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зарєєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інсти-туція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрѣнтовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай вляч „свій до свого“ відібе ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Прєдсудуйте нам живиж членів!

Дирекция.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{6}$ сторони 5 К., $\frac{1}{8}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний спуск.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слів.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Склад галантерейних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.
Телефон 301. в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3. Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мужеске

Черевики і всякого рода Сандали
кнайпа і Лямана в ліпшій ґатунку

Великий вибір

БІЛЕ всякого рода
в добрім ґатунку і виконаню

річий до подорожи
в найліпшій ґатунку по низьких цінах.

Морелі (Априкози)

висилаю в 5 кількох. книжках по 3 К. 50 сот.
оплачено за послужилою. — Стефан Черниш,
канд. VI. р. семин. учител. Заліщики (Галичина).

Русини! Ждайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тут і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збараж.** — З доходу цієї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і буреп. Тов. педагогічного, а 5% на скроту і вдови по сьвященниках. — Держім ся поклик: Свій до свого. 138 (—)

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовістні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рільників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, без взгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадить кождому, який потрібний е навіз на его рілю, належить тільки подати в приближеню прикмети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемальна чи ні, чи середно лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
— (Взаїмна Вигода) —

Всі книги до веденя товариства,
коштуют враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Свій до свого!!

Виказ діловодства „Рускої Каси“ в Чернівцях.

За місяць липень 1908.

	Стан в поч. місяця		Збільшилось		Разом		Зменшилось		Стан в кінц. місяця	
	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.
Число членів	1340	—	16	—	1356	—	3	—	1353	—
Конто паїв	121719	48	900	—	122619	48	120	60	122499	88
Конто резервового фонду	25368	69	32	—	25400	69	—	—	25400	69
Конто щадничих вкладок	284512	63	24109	—	308621	63	23669	54	284952	09
Конто реескомпу	669805	—	214133	85	883938	85	206707	85	677231	—
Конто векслів	907285	—	153030	—	1060315	—	172900	—	887415	—
Конто довжних записів	209036	39	—	—	209036	39	2287	—	206749	39
Конто відсотків	25131	23	5996	52	31127	75	5437	25	25690	50
Конто відсот. від вкл. щад.	6622	14	64	58	6686	72	—	—	6686	72
Конто провізій	4229	71	298	30	4528	01	—	—	4528	01
Конто адміністр. видатків	2371	93	132	43	2504	36	—	—	2504	36
Конто платні	3069	96	536	66	3606	62	—	—	3606	62
Конто чиншу	623	—	—	—	623	—	—	—	623	—
Конто інвентара	1000	—	—	—	1000	—	—	—	1000	—
Конто pro diversi	569	39	—	—	569	39	82	28	487	11
Конто дивіденд	6063	10	—	—	6063	10	241	40	5823	70
Конто страт і зисків	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто каси	1640	90	420738	95	422379	85	389940	31	32439	54
Податки	1839	21	—	—	1839	21	—	—	1839	21
Конто ріжних паїв	5652	50	—	—	5652	50	—	—	5652	50
Фонд пенсійний	2878	58	—	—	2878	58	—	—	2878	58

Чернівці, 1. серпня 1908.

Др. Стефан Смаль-Стоцкий.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францоца

в Терополі.
Се е знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болей, простудження, ломания костей, плечий, гнестя і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. Тисячки листів з подякою. — Вислака 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогверій медіцинальній Стерншуса.

Ukrainische Rundschau

одинок українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Е обовязком кождого інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Виданя „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“
можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,
в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрич.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вгл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вгл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковини“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надслання“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахат.
Рекламний неопечатаний віллі від порта.
Рукописи ввертає редакция лише за попе-
редним вистереженням і залученням належ-
ности почтової.

В справах редакційних можна устно по-
розуміювати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Політичні гльоси.

(Стара пісенька на нову муку; „поступова“ партія,
а ретроградні союзники).

„До чистого діла треба чистих рук“.
А. П. Драгоманов.

(Фн) „Борба з корупцією“ — отсе пісенька яку спів-
вають пані з під стягу „Wahrheit“ та їх теперішні
союзники, християнські соціяли. Пісенька звучить
будь-що-будь дуже звучно та приманливо, але тільки
— звучить. Як обірати її із гарної мелодії — по-
кажесть ся, що сам зміст пісеньки що найменше ста-
рий та крутийський.

Таку пісеньку співали люди в роді Ончулів та
Відманів вже пераз! Прецінь християнські соціяли
добиваючи ся верховладства у Відні, рівнож таку пі-
сеньку співали. „Корупція мусить бути кінець, ви-
зиск мусить уступити, народні плавки треба виду-
сити, панувати має сам люд“ — отсе були фрази,
якими день в день воювала християнсько-соціальна
преса у Відні проти німецьких лібералів.

Але тільки фрази!

Бо як християнські соціяли дохрпалась пано-
вання у Відні, забули про свої клічі цілком, а справ-
дішна корупційна господарка росте та прибирає ве-
личезні розміри з кожним днем.

І на Буковині лунала та пісенька також свого
часу. Се було в час „вільнодумного союзу“, а прим у ній
вів не хто инший, а „берненький Месія“, Ончул.
Але як прийшов час, де мож було добре „нахапати
ся“, де мож було своєю „самілею“ обсадити що
красні місця, а „вільнодумний союз“ не хотів ділати
на спільно та давати усе в руки ханчивих людей, тоді
„берненький Месія“ подав ся в другий бік: вони
пішли ратувати край і мужиків, якось вони так „го-
рячо боронили“ до — найбільших ворогів тихже му-
жиків — до румунських боярів, шляхтичів.

Але п. Ончул боронить мужиків і край „від не-
щастя і корупції“, боронить у спільно з німецькими
християнськими соціалами, людьми, що самі є най-

красшими оборонцями пеладу, коруп-
ції та польського режіме в Галичині
враз із польським колом.

А таких „оборонців“ мужиків росте чимраз біль-
ше і то навіть поміж — буковинськими Русинами,
між буковинськими „радикальними“ політиками.

Наші „радикали“, що ізза особистих причин за-
снували собі на Буковині „радикальну партію“ не
знають тепер кудю йти. Щирий національний рух,
який розбудив ся серед нашого селянства та його
відпорність на „радикальні фрази“ завели їх в табір
наших найбільших ворогів Ончулів, Луців et tutti
quantum — і сим зразили вони до себе навіть тих своїх при-
хильників, що симпатизували з партією. Найкрасший
доказ того отримання ся маємо в 46. ч. „Громадського
Голосу“, головного органу радикальної партії, де в
статті „З Буковини“ пише д. Observer таке:

Що лихварство і визиски загніздали ся в нас
найбільше, як де инде, се річ ясна як сонце. І треба
поборювати і кожний чесний чоловік повинен працю-
вати в тім напрямі. Та тут ще сама критика
і лайка нічого непоможе, тут треба ро-
боти економічної і просвітної. Нашого
мужика лиш тому визискують, що він
темний і не вміє шукати захисту перед
лихвою в економічних товариствах.
(Пічеринене наше. — Ред.). І доки такі обставини па-
нувати будуть, доти все буде визиск і в такім разі
не поможе ані Відман, Ончул ані навіть самий Гесман.
От туди треба справити шлях поборювання.

Теба паматати, що лихварство і визиски не є
приметою одної або другої нації і для того не треба
провадити расової політики. Лайками трапляють ся
у кожного народа, а що в нас нема ще своїх пито-
мих лихварів, не сміємо твердити, що їх має ви-
ключно той або той нарід, бо вони можуть виробити
і в нас. Ми яко соціялісти побороємо визиск і не
оглядаємо ся при тім, чи його поповнюють наші або
чужі. Се засада. Не те робить партія християнських
соціалів, партія буржуазії-дуків. Жадна захопити в

свої руки всі влади, вона звертає всю винуватість
лиха на жидів (і то яко націю) памятаючи добре, що
такий спосіб агітації між темною масою є найуспіш-
ніший. Та між Жидами є бідаки так само як і між
нашим народом і ми не сміємо поборювати других
народів, коли хочемо добра для власного народа. Се
повинні ми завше мати перед очима, бо инакше не-
мати момо права звати себе партією соціалістичною.

Не так заговорили „Народна Справа“. Тон її
писання не багато ріжниться ся від тону
християнсько-соціальних часописів і
ми таке поступоване мусимо осудити.
(Підч. назве. — Ред.) Паня редактори повинні знати,
кого вони беруть в оборону і що то за люди, які
нібито виступили з критикою проти корупції! Сеж
люди, які перші дали почин до ріжних „зделок“ і яким
в першій мірі належить ся заслуга того невідрадного
стану, який маємо в Буковині. Врешті чи дійшли
Ончул, як Василька? Чи тому, що найгіршим ворогом
нашого національного руху? Хто поборовав підчас
виборів наш рух і загарбував наші мандати? Се
власне той Ончул і Луцій, які знову хотіли би деш-
евим коштами дістати хоч один мандат і внести ки-
рину між нас. І сновити такі місця радикальний ча-
сописи не є по радикальному!

Ми не стаємо тут в обороні ані п. Василька,
ані народовецького штабу. Противно, ми є переконані,
що їх треба критикувати... але не зраджуймо, і так
загрожений національний інтерес! Сего ми не бачимо
в ред. „Нар. Справа“ і як вона дальше йти ме в ото-
рону христ. соціалів, так ми мусимо кликнути „Gehaus
mit der Marke!“

До виписки з „Громадського Голосу“ нам хіба
не треба додавати нічого. „Партія“, що лучить ся
з ворогами нашого народа, щоб вдовольнити особисті
забаганки своїх редакторів та провідників — се не
партія поступова, а раз excellens ретроградна.

До чого таке прямоване веде — бачимо най-
краще на москвофільській партії в Галичині, яка не,

Конан Дойль.

ТРИ СТУДЕНТИ.

(З припод Шерлока Голмса).

Переклад Вєддан Чайківський.

(Конець).

Темна світловка Індійки гарисувала ся у вікні.
Він ходив скорим кроком по кімнаті там і назад.

— Я хотів би, коби се було можливе, погово-
рити з кожним з них бодай по однім слові.

— В тім нема нічого трудного.

— Се крило є найстарше з цілої колегії і дуже
часто оглядають його чужинці. Ходить зі мною я сам
вас поведу.

— Тільки нікого по імені не називати, панове
— сказав Голмс, коли ми застукали до дверей Гіль-
хріста. Молодий муштина, з волосем як лен, отворив
двері і коли нас побачив, поздоровив нас. Голмс ви-
глядав дуже одушевлений середовичним уладженням
кімнати, витягнув сейчас свою нотатку і почав від-
рисовувати меблі. Притім зловив олівець, попросив
молодого чоловіка нового, а також і сцизорика, щоб
затесати свій. Таке саме трапило ся і в кімнаті
Індійки, стрункого, смаглявого молодця з орлиним во-
сом, що цікаво нам приглядав ся і видно дуже вті-
шив ся, коли Голмс скінчив рисоване. Я не міг ба-
чити нічого такого, що зближало би Голмса до того
за чим він шукав. Доперва при третих відвідаках
здавало ся, що вислід покаже ся. Зовнішні двері не
відчинили ся на наше шукане, ми почувли тільки з се-
редини гнівний голос, що зближало до нас нетерпе-
ливо: „Я не питаю ся хто ви є! Можете піти відки
прийшли! Я маю завтра іспит і хочу мати троха
спкою!“

— Неотесаний хлопчиско! — сказав наш про-
відник, коли ми сходили по сходах. Без сумніву, він
не знав, хто є за дверми, на кожний случай його по-
ведене не було гарне, а серед таких обставин, може
бути навіть підозріле.

Відповідь Голмса була дуже давна.

— Чи не могли би ви мені сказати докладно,
якого він є росту? — запитає.

— Правду сказати, не легко відповісти на то
питане. На кожний случай є він висший від Індійки,
та не такий великий як Гільхріст. Може мати ось так
пять стій і шість палів.

— Бо се дуже важне — відповів Голмс. —
А тепер пане Соаме бажав вам доброї ночі.

Наш провідник отворив зі здивованя широко очі.

— Господи милосерний! Ви чейже не схочете
покинути мене і відійти так нечаяно? Чи ви може
не можете розв'язати тої загадки. А завтра є іспит,
і ще нині мусить шось бути. Я не можу допустити
до него, коли хтось вже відписав один папір. Ситу-
ация мусить бути вияснена!

— Треба лишити усе так як є. Я прийду за-
втра досить рано і возму ся дальше до роботи. Мож-
ливо, що я тоді потрафлю вам сказати, що ви маєте
робити. А до того часу прошу оставити все так як є.

— Добре, пане Голмс.

— А впрочім ви можете бути зовсім спокійні.
Ми певно вишукаємо властиву дорогу. Грудочки і трі-
сочки з олуця я візьму з собою. До побачення.

Коли ми вийшли вже на вулицю, поглянули ще
раз на темне забудоване. Індієць все ще ходив там
і назад. Тамтих не було видно.

— Ну, Ватсоне, що ви про се все думаєте? Шось
в роді загадки, неправда? Є там трох молодих людей
і мусів котрийсь з них те зробити, та котрий? Ну
кажіть Ватсоне, як ви думаєте?

— Та хіба той з третього поверху, що так роз-
пустає губу; він найскорше. Подекуди здаєть ся, що
і Індієць не без гриха. Чому він ходить так не-
спокійно.

— То не має нічого до річи. Так робить багато
людей, коли вчать ся що на память.

— Він приглядав ся нам якось так дивно.

— Ви також не робили би інакше, коби на-
прасно впадо кількох чужих до кімнати, де ви приго-
товляли ся до іспиту і кожда хвиля є дорога.

Олуці, сцизорик, усе усе в порядку. Тільки той
той дає мені багато до думаня!

— Хто?

— Хто? Банвістер, той служачий. Що він при-
тім зробив, яка його роль?

— На мене зробив він вражінє дуже чесного
чоловіка.

— І на мене так само і власне отсе є най-
більшою загадкою. Чому чесний чоловік мавби... Та,
пождіть, ось тут є якийсь великий склеп. Може би
ми відти розпочали наші досліджування.

В місті було чотири такі склади приборів до
писання. Голмс показував в кождім свої трісочки
і всюди жалав такого самого олуця.

Та всі чотири купи падали, що вправді такий
олувець можна би замовити, однак він такий вели-
кий і незвичайний, що рідко коли держать ся його
на складі. Мій приятель не дав ся тим неповодженем
знеохотити тільки здвигнув з комічною резигнацією
раменами.

— Зле йде, дорогий Ватсоне. Ся найліпша
і остання проба не довела до нічого. Але се піть не
шкодить. Ми найдемо ще деє якийсь вихід. На Зевса!

Дев'ята година вже доходить, а наша господарка
говорили шось про зелений горошок на сьогодні ве-
чір. Зірвіть, Ватсоне, з вашим вічним куренем та
їдженем не в час. Я сподію ся, що ви сим разом від-
ступите від свогого звичаю, а я вже завтра держати
му з вами, та поперед мусимо розв'язати загадку
нашого зажуреного професора, невважного слуги
і трох помислових студентів.

Голмс не доторкав пізніше того предмету,
хоча по припізнаній вечері, ще довго, довго сидів
і задуманий дивив ся перед себе.

На другий день о 8. год. рано, прийшов він до
мене, як-раз коли я скінчив вбирати ся.

— Ну, Ватсоне, вже був би час іти до сьв. Луки.
Підете без свідани?

— Алеж розуміє ся.

— Соамс буде добре нетерпеливими ся заки ми
зможемо сказати йому що позитивного.

заважала ся запродати себе в неволю польським шляхтичам задля заспокоєня забаганок своїх меценів.

Вкінці напам радикалам варта би затаїти слова їх пок. вчителя, які ми виписали як метю своєї статті.

Заграничний огляд.

(Китай виоружує ся; революція і контрреволюція в Туреччині; справа української мови на Україні; еміграція на Сибір).

З часів повстання Тайпінів в 1848 р. в Китаю розпочав ся широкий культуральний рух, повстає багато тайних товариств, що мають на цілі політичне та суспільне відродження Китаю. Навіть правительство ступило вже на дорогу реформ. З ініціативи визначного діяча міністра військ Юань-Шікая занято ся правительство передовсім військом. Рішило доконати реорганізації армії, завести військову бранку, дальше резерву та поліпшити штаб офіцерський. Очевидна річ, що ті реформи йдуть дуже поволі. Для скоплектовання офіцерського персоналу має бути отворений цілий ряд військових шкіл; в кожній манджурській провінції має бути отворений корпус кадетів, а крім того в Пекіні такий самий корпус для Манчжолів, чотири середні військові школи, вища військова школа і академія в Пекіні. Крім того висилає китайське правительство молодих людей за границю. Так прямиром в осени 1907 року вислано до Франції 30 людей. Після проекту Юань Шікая армія не складається з відділів полкових і резерви — так що загально буде мати Китай 80.000 війська виоруженого на європейський лад, а в найближшій будучности буде ще мати 60 тисяч таного війська. Крім сього має ще Китай 600 до 700.000 війська виоруженого після старої системи. Рівночасно з ініціативи тогож Юань Шікая занято ся китайське правительство реорганізацією флоту і тепер розпоряджає вже 11 кружівників, 27 канонерками і 21 торпедовцями. Крім сього замовлено вже в Європі 9 океанських кружівників і два панцирники. Для тих кораблів ладить ся воєнні порти в пекінській затоці, в Ляохая, Чехаю і в Юехаю. Словом нема сумніву, що на далекому Сході повстає нова сила, з якою в скорі буде мусіла числити ся європейська політика і дипломатія.

*

Революція та далеко йдучі реформи в Туреччині спричинили контрреволюцію зі сторони т. зв. старохурецької партії. Осідком її Адрианополь, де війська відмавляють ся присягати на конституцію. Серед тамашного населення викликає се величезну паніку. Протиконституційна агітація огортає чимраз більше і більше тамашне військо, яке обсадило навіть всі правительственні будинки, а супроти молодотурецьких султанських урядників заняло таке становище, що вони мусіли втікати до французького консуляту. Також друга військова дивізія в Ільдіз відмовила присяги на конституцію. А тимчасом великий везір робить все для запевнення більшої частини занепокоєного населення, що надана конституція остане. За його спонукою видав султан т. зв. Гаті-Гумаюн, себто депрет, що конституція та поручені в ній горожанські свободи будуть з певністю задержані.

Як звісно надав султан амнестію не лише політичним в'язням, але помилював і увільнив всяких злочинців, як убійників, рабівників, злодіїв. Сему молодотурки спротивили ся, бо вони догадують ся, що увільнене розбійство має витворити чорну сотню на взір російської, щоби паралізувати революцію та конституцію. Тому молодотурки домагають ся у султана, щоби кожний злочинець зівстав сейчас страчений, коли його в друге приловлять на злочині. За поповнене крадіжки пр. має бути такому відрубана сейчас рука.

Винищкий повітовий комітет по справах земського хазайства розглядав внесені земської управи про заведення української мови в двох учительських школах винищкого повіту і про асигнування на те коштів. Проти сего виступив мировий судя Добровольський та ще два вчителі. Вони доказували, що українська мова непотрібна, а навіть шкідлива. В оборону української мови виступив тільки священник Рудич. Він доканував, що кожний, хто працює на Україні мусить знати українську мову. Голосованем комітет рішив не призначати коштів на вчення української мови.

Останніми часами російський уряд не дозволяв переселяти ся на Сибір тим селянам, що не замовили собі землі, бо ще не були виготовлені нові уділи землі. Для тих що вже попередю замовили землю, видавало ся свідоцтво по черзі і де-кому випало дуже довго ждати тої черги. Тепер кийський губернатор одержав з Петербурга повідомлення, що можна видати переустатки всім тим, що попередю замовили собі землю. І всі селяни кинули ся їхати на Сибір. Тимчасом сибірські часописи подають звістки, що переселенці, які вже приїхали в Сибір дуже невдоволені злоботою землею. Богато з них кадеє одну землю і йдуть шукати красної, а де-які вертають назад. Богато знов є таких, що потративши всі гроші йдуть у бродяги. А тимчасом переселенський рух у Сибір все і все збільшує ся. До липня сего року з України переселило ся на Сибір 522,454 людей.

ДОПИСИ.

Із Старих Бросківців сторожинецького пов.

В неділю 2 серпня с. р. відбуло ся в Старих Бросківцях величаве святю. Як висловив ся один з бесідників мужиків, такого торжества не було ще в сім селі. В день святюого Іаї відбуло ся отворене рускої каси позичкової і щадничої для громади Старі Бросківці.

Як мож було бачити з лиця присутних селян, був кожний з них надзвичайно вдоволений й дуже святоцю настроєний, бож не розходило ся тут о зєдинєне народу в касі, аби грошай зичити, але о злуку усіх Русинів, які тут живуть, в одну громаду. При сім ділі приняв найбільше труду п. Токарюк із Нових Бросківців. Він не жалувал ані гроша ані труду, а старав ся всіма силами помочи своему народови. За се нарід полюбов свого приятеля і кожний горнув ся до него, щоби хоч одно слово поговорити з своїм провідником. В спілці з п. Токарюком робив дуже совієтно й щиро начальник сего стоваришеня госпо-

дар п. Пентелей Вербицкий. Сей молодий 24 літний чоловік не дав ся ані злим ані добрим способом відтягнути від сего пожиточної праці для народа. Слово раз дане в него етєє свястюю. Енергій й розсудку в него над подив богато. Радісно его старенький матери мати такого сина. Видно було з єї лиця та очей як она раділа з праці свого сина. Але далеко більша рада повинна бути тамашна руска громада, що має тавого провідника.

На збори прїбули яко гості Вн. пн. учителя і учительки, Кость Павиел і Грігорчук, Павиел і Войчук. В гарно коверцями прибраній обширній столі, отворив о 11-й годині перед полуднем збори в імені начальника каси ініціатор сего інституції управитель Токарюк, повитав делегата „Селянської Каси“ п. Андрия Куриласа і вніших присутних гостей з сусідних кас. В своїй дальшій промові начеркнув історію заснованя сего каси, обяснив вартість сего інституції для громади, як також для загалу, висказав свою вітху, що на сам початок сего стоваришеня вписало ся в члени 75 що найчестіших господарів, завізавши нарід до єдності і уділив слово делегатови п. Куриласови до обясненя статута.

В своїй довшій промові обяснив п. делегат цілі стоваришеня і поодинокі параграфи статута. Обясня говорив про доставу наші й збіжа до війська, про спільне закупно і уживанє машин, про штучні погої та про вищі господарські спілки, головно молочарські.

Нарід слухав бесідника, котрий промовляв дуже зрозуміло, уважно і надгороджав его ширі науки грімким славом. Треба зазначити, що дуже інтересував ся нарід про спілки молочарські і штучні гної, про які бесідник мусів вдруге говорити, щоби ближше обяснити. Виводи бесідника зробили на нарід дуже велике і миле вражєне.

По черзі забрав ще слово п. Токарюк і в своїй довшій бесіді обяснив практично деякі значіння каси, зазначив національні відносини в Бросківцях і завізав нарід до єдності, не зважаючи на релігійні ріжнїці.

По нарадах над дневним порядком, п. Токарюк подякував прїсутним за численну участь і закінчив збори.

По зборах угостив прїсутних гостей господар Вербицкий. При столі промовляли інтелегенти й селяни зазначуючи значінє сего святю. Зі всіх промов належить згадати подяку для Вн. п. Токарюка й Вербицкого, его жінки та матери. При мильних звуках музики, при окликах „славно“ і вистрілах з моздирів відїхали гості, остаючи задоволені нарід.

Учасник

НОВИНКИ.

Чернівці, 6. серпня 1908.

Буковинський сойм. Відповідь, яку післала президія сойму правительству на питанє, чи і коли має бути скликаний буковинський сойм є того рода, що скликає сойм в найкоротшій часі, правдоподібно на початку жовтня є рішучо певне. Як перша точка порядку дневного будучої сесії стоїть виборча реформа до сойму.

— А ви маєте вже що такого?
— Ах, то ви вже дійшли до якого заключєня?
— Так, мій дорогий Ватсоне, тайну я вже відкрив.

— Та якийжеж новий доказ ви могли найти?
— Ага. То воно мало би на нічо не здати ся, що я вже о 6. годині рано встав з ліжка? Правда я таки добре напрацював ся за тих дві години, та за те маю чим і похвалити ся. Ось дивіть!

Він наставив руку. На долоні доржав три чорні грудочки.

— Голмсе! вчера мали ви тільки дві!
— А нині маю вже три.

Мені здаєть ся, що сімо можна прийняти, що ч. 3. походить з того самого жерела, що чч. 1. і 2. Та ходім, Ватсоне, треба мукам п. Соамса зробити кінець.

* * *

Коли ми увійшли до кімнати професора, аж жал нам його етало, такий дуже був він роздражнений. Іспит мав зачати ся вже за кілька година, а перед ним все ще стояла дїлема: або дати знати про цілу справу, або дозволити на те, щоби виновник міг користатися зі свого звичку. З великого подражненя не міг ні встати ні всидіти спокійно. Він побіг до Голмса з витягненими руками.

— Богу дякувати, що ви прийшли! Я думав, що ви вже рукою махнули на усе. Що я маю робити? Чи може зачинати іспит?

— Так, най відбуває ся, щоб не було.
— Але той драб...
— Він не буде здавати.
— То ви вже знаєте хто?

— Сподіваю ся. Та коли воно не повинно розголошувати ся, мусимо дати собі деякі уповажєня і уконститувати ся, так сказати-б, в певного рода судовий трибунал. Ви, п. Соаме тут а ви, Ватсоне ось тут. Я сяду посередній. Здаєть ся мені, що ми виглядаємо доволі імпонуючо, щоби тому, що почував

ся до вини, нагнати трохи страху. А тепер прошу задзвонити.

Увійшов Банністер і безперечно дуже налякав ся, коли побачив нашу святоцю поставу.

— Замкніть двері Банністре, — сказав Голме. Б тепер скажіть вже раз правду, як то воно було в вчерашню пригодою.

Відачиско зблід увесь.

— Я вже сказав, прошу пана.

— Більше не маєте нічого додати?

— Зовсім нічо, прошу пана!

— Добре, отже я мущу задати вам ще кілька питань. Чи ви, вчера коли сїдали на се крісло, хотїли закрити щось такого, що могло би зрадити, що тут в кімнаті хтось був?

Лице Банністра побіліло мов стїна.

— Ні прошу пана, рішучо ні!

— Ще одно питанє, — сказав Голме лагідно. Я признаю, не могу вам того доказати. Але мабуть вистарить се, що ви, як тільки п. Соаме вийшов, випустили того чоловіка, що там сховав ся!

Банністер порушав тільки устами, не міг і слова промовити.

— Там не було нікого, прошу пана, — забурмотів в кінці.

— Ах, шкода Банністре. Доси говорили ви, здаєть ся правду, та тепер знаю се, що такі збрехали!

Банністер зблід ще більше.

— Там не було нікого, прошу пана!

— Але-ж Банністре!

— Ні, прошу пана, там не було нікого.

— Ну, як так, то можете більше вже нічого не говорити. Зістаньте тут і станьте собі коло тих дверей до спальні. А тепер п. Соаме, будьте так добрі потрудіть ся ласкаво на гору і приведіть тут пана Гільхріста.

За хвилию вернув професор разом з молодим чоловіком. Він оглядав цікаво кожного з нас; в кінці вір його спочив на Банністрі, що сидів пригноблений у куті.

— Прощу замкнути двері — сказав Голме. А тепер п. Гільхріст ми є самі і певно ніхто не довідає ся, що між нами зайшло; можемо говорити цілком вільно. Ми хотїли би знати, як, ви п. Гільхріст, такий порядний чоловік могли зробити, щось такого як вчера?

Нещасливий хлопець відскочив на бік і поглянув на бік і поглянув на Банністра з перестрахом і докором.

— Ні, ні, п. Гільхріст! Я не сказав ані слова, ані слова! крикнув служачий.

— Ні, та ось тепер сказали — відозвав ся Голме. — Ну, пане, самі бачите, що ваше позожєне безвихідне і одиноку надїю можете мати у щерім, отвергтїм признаю.

Гільхріст пробував ще боронити ся, та вскорі перестав. За хвилию клячав, та закривши лице долонями вибухнув гірким плачем.

— Віддати, молодий чоловіче! — ласкаво сказав Голме. Кожний чоловік може зблудити, та ніхто не може сказати, що ви є закеменїлий грїшник. Та мабуть буде вам менше тяжко, коли я розповім панови Соамсови, як те-все стало ся. А колиб я що не так сказав, то ви можете мене потім поправити. Добре так буде? Ну, добре, не потрібуєте відповідати. Послухайтеж, а побачите, що я кривди вам не роблю.

— В хвили, коли ви пане Соаме сказали мені, що ніхто, навіть Банністер не міг знати, чи панері уже є, я виробив собі вже ясний суд на все, що тут стало ся. Однї тільки друкар міг сказати, яка є тема, бо він міг її бачити у своїх друкарні. З другої сторони, видало ся мені зовсім неімовірно, щоби хто важив ся іти до вашої кімнати, не знаючи, що панері є вже на вашім столі. Чоловік, що сюди зайшов, мусів знати, що вони справді вже є. Як він про се дізнав ся?

Коли я увійшов сюди, передовсім оглянув я вікно. Мене се бавило, що ви могли принустити, щоби хтось в білєсенький день мав відвагу дїстати вікно. Як гадка була зовсім безглузда. Я зміряв висоту, який великий мусів би бути той чоловік, що через вікно побачив

Будова Гімназії в Ніцмани. Міністер фінансів д-р. Коритовський прийняв пропозицію йому міністерством просвіти план будови нової гімназії у Ніцмани і згодився, щоб на сю будову внаслідкувати субвенції в квоті 100.000 кор. із державних фондів. Сталося се на уроченні пос. Василья і Семаги.

Гімназія у Вишніці. Після Василья і Семаги одержали від міністерства фінансів відповідне повідомлення: Міністер фінансів згодився на пропозицію йому міністерством просвіти пропозицію одгворене гімназії у Вишніці українського викладавкою мовою з днем 1. вересня 1908 р.

Навчучи ся вже бувий саксонський король. Теперішній муж, паніет Тозелі і — як доносить із Гайделберга — вона із ним розводить ся. Як причину подає вона обриджене, яке чує до свого мужа.

Український рух в Холмщині. „Kurjer Lubelski“ доносить, що при виписах студентів до православного семінарія в Холмі звернено пильну увагу на се, аби до сего семінарія не дістали ся молоді, симпатизуючі з українством. Причиною сего в севотативане факту, що по всіх православних семінарах Холмщині і України сильно прокинувся український рух та мали потворити ся потайні громади українських богословів.

Порнографія на сцені. Суд поправчої поліції в Парижі засудив мпучного поведінка директора театру „Little Palace“ на три місяці, а дві його артистки на два тижні в'язниці, за виставлене на сцені порнографічної пантоміми н. н. „Упоене етером“.

Польська культура. Найновіше число краківських „Ilustrowanych nowości“ (31.) подає дуже цікаву фотографічну знімку з мазурского села Бествін, пов. Біла в зах. Галичині. Се маленький собі будиночок, з двома дверми. Над одними дверми видіє напис „Szkoła“, а над другими „Wyszynk, Rywo, wutka i rosulki“. Згадана часопись пише, що не раз буває там таке, що учитель мусить своєю усудати піяків та водою, що входять школу в часі науки, щоб напоити ся там чарку, або прислухати ся, як „професор учи“. — Що як що, але польська культура з комісією едукативною святили би ся.

Оповідки, іменовані і т. п.

Рух тягарових поїздів на простори Бергомет-Межироду привернено з днем 1. с. м.

В слідуєчих повітах е до обсадження етаті учительські посади з українською викладавкою мовою: окр. шкільний Кіцмань: Лашівці, округ Вишніця: Бергомет н. С., Існа Майдан, округ Заставна: Мосорівка, Приличе, Болвицув, Кислів. Подана треба вносити найдалше до кінця серпня 1908 р. дотичних властей шкільних.

Конкурс. Гловоий виділ „Руского товариства педагогічного“ у Львові оголошує отсам конкурс на посаду секретаря канцелярії. Услівя прийняті: 1. праці 8 годин денно (від 9. до 1. рано і від 4. до 8. вечером); 2. самостійне ведення канцелярії під директивною виділу; 3. платні 100 корон місячно; 4. читке письмо; 5. вік понад 30 літ (академіків виключає ся); 6. близші услівя після умови. Зголошення письменні з відписами свідощів, котрих непердаєть ся, належить вносити на руки виділу „Руского товариства“.

би, що за панері лежать на етоті. І я прийшов до заключення, що коли се мав зробити котрий з студентів, то мусів би се бути найбільший з них, чоловік високого росту. Я ішов у своїх заключеннях далше і сконстатував таке:

Той молодий чоловік був ціле поплудне на гімнастичній боїшці, де вправляв ся у скаканню. Відтак вертав, на ногах мав черевник до скакання, ось як бачите, підбиті остроми п'явками. Переходячи попід ваше вікно, міг він — бо е доволі високий, — бачити, що на етоті е панері, а які вони е, міг легко догадати ся. Воно й не було нічого стало ся, колиб случайно не побачив був, що служачий через неувату забув ключ в дверях. І тоді прийшло йому на гадку, подивити ся, чи се справді теми до іспиту. Остаточно не було в тім нічого такого небезпечного, бо в кождім разі міг він вмавляти ся, що хотів тільки оком кинути на ті задачі. Та коли він побачив, що дійсно се вони були, покус перемогла. Він поставив черевник на стіл і переглядав листок за листком. Відтак почав переписувати. Він мусів побоювати ся, що професор може кождої хвилини надійти, і тому робив се у великій поспіші і напруженню. Як ми вже знаємо, професор надійшов задніми дверми. Гільхріст почув се аж тоді, коли професор був перед самими дверми. Втікати не було як. Він скоро пірвав свої черевник, так скоро, що розтав цвяхом підкладку і втік до спальні, і там і сховав ся. А сі маленькі грудочки піску відпали від черевників і походять від поспішного трощення боїща в гімнастичній школі, як я нині рано переконав ся. Чи сказав я правду, пане Гільхріст?

Студент тимчасом підняв ся.

— Так, пане, правду.

— Господи справедливий! — а не крикнув пан Соаме, — і ви вже не маєте нічого до того додати? — Овшій, я маю ще щось сказати, пане, тільки те все абентежило мене дуже. Ось тут пане я маю лист, що я його написав сьогодні рано, по безсонній ночі, ще заки довідав ся, що ви вже знаєте про мій проступок. Ось тутки він е. Довідаєте ся з него, що я рішив ся не сідати до іспиту. Я вистарав ся о одну

педагогічного“ у Львові ул. Сикстуса ч. 47 найдалше до дня 25. серпня 1908.

Із штуки і літератури.

Репертуар Львівського руского театру в Косові. Сала „Сокола“. (Ще 2 представлення.)

В суботу, дня 8. серпня с. р. „Хата за селом“, народний образ зі співів і танців в 5 діях перероблений з повісті Крашевського.

В неділю, 9. серпня с. р. (остатнє представлення) „Невольник“, історичні картини зі співами в 5 діях М. Кропивницького.

Білету продає „Народна Торговля“, а від 6-ої години в день представлення каса театру. — Початок точно о 8-ій год.вечером.

Опісля театр переїздить до Снятина.

„Літературно-Науковий Вістник“ кн. VII. за липень, містить: В. Антонович: Автобіографічні записи. Ів. Франко: Переклади з Міцкевича. Ол. Грушевський: Сучасне укр. письменство в його типових представниках. С. Черкасине: А потім? П. Карманський: Поет третої Італії. М. Рудинський: В задумі. М. Жук: Вечірна симфонія. М. Гехтер: За синтезом. Дм. Йос.: Щастя. Юрій Кміт: Обід. Гнат Хоткевич: Літературні вражіння. А. Бобенко: Я буду що ночі. М. Грушевський: На українські теми. А. Сінклер: Нетри (ладі). М. Залізний: Всеславянський з'їзд поступової академічної молодіжи. В. Пінячевський: З російського життя. Бібліографія, книжки надіслані до редакції.

Ярема Гірченко: „Між молотом і ковалом“. Образ із хлопської полтвини. Із записків організатора Самбірщини Івана Михаса. Львів 1908. ціна 10 сот. Під таким наголовком вийшла недавно у Львові брошура, що, хоч місцями оброблена досить слабо, е навіть дуже цікава. З тих горячих пера безладних, але щирих та простих слів пок. організатора та одного з найкрасших музичних діячів в Галичині видно тільки мусить перейти в Галичину хто небудь, хто хоч троха хоче допомогти своїй народи. Книжечку сю, як дуже цікаву можемо сьміло поручити нашим читачам. — *Фр. К.*

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Володимир Літвинський.

ЛИСТ. *)

O, niewiadoma ta boleść nikomu,
Jaka się w sercu dziś mojemu zamyka...

J. Słowacki: „Ojciec zadźmionych“.

... Я йду до Вас!...

— Як смерк нависне, як овид спове ся в блідо сьлізаве вбранне мрак, як незримо синяво-темний

*) Подаєм нашим читачам один з листів тов. В. Літвинського з Америки. Імя тов. Л. було читачам „Буковина“ доволі вісне — він ще в 1904 р. містив в тій же часописі чи то під власним іменем, чи то під псевдонімом Остап Літвинський поезії та переклади. Лиха доля та галицька шкільна система загнали его до Америки, де він й досі пробуває. При нагоді подамо нашим читачам ще де-нілька его листів з описами вражін з подорожі. — *Фр. К.*

посаду при поліції в Родезні і можу тепер безирозово лочно виїхати до Аервк.

— Я дуже тішу ся, коли чую, що ви не мали наміру користати з того печеного поступку — сказав пан Соаме. — Але що вплинуло на зміну вашого плану?

— Той чоловік — відповів Гільхріст, показуючи на Банністра — справив мене на дорогу правди.

— Ходіть сюди, Банністре — сказав Голме.

— Тепер вже ясно стало, що тільки ви одні могли випустити його з спальні пана Соамса, бо ви замкнули були двері. Висвітліть же нам сю остатну загадку і скажіть, що властиво спонукало вас до того?

— Воно, прошу пана, дуже просте, хоч ви, мимо своєї бистротности, не могли того відгадати. Давно вже, перед багато літами служив я у старого сер Ябеца Гільхріста, батька того хлопця. Я не міг забути добродійства сер Ябеца і любив також його сина, мов власну дитину. Так, коли я вчера прибіг тутки на крик пана Соамса, перше, що я побачив, були рукавиці Гільхріста, які він забув узяти з крісла. Я знав сі рукавиці і знав також, що колиб їх хто найшов, то Гільхріст пропав. Я упав немов зом'ялий на крісло і закрив їх і певно за ціні гроші я не був би дав ся відтам рушити. Та коли ви уже вийшли, прийшов до мене той хлопець, що я його колись в своїх руках. Він вийшов з спальні, впає на коліна і з плачем признав ся мені до всего. Я його вратував і вніровадив його, та опісля став я промовляти до його совісті, немов батько. Я говорив йому, що він не повинен користати з того негарного вчинку. Отсе все, що я зробив, і прошу не гнівати ся на мене, коли я заслужив на те!

— Ні! рішучо ні! — сказав Голме м'яко і встав з крісла. — Отже ми пане Соаме вашу малу загадку вже відгадали, а дома жде на нас снідане. Ходім Ватсоне! Я сподію ся, молодий чоловіче, що в Родезні жде на вас веселіша будучина. Раз ви доховзули ся; покажіть жеж нам в будучині, як високо ви зайдете.

пилот липне до стін, вкладає ся в угли, кружить до-винола ламп, немов дрібненькі метали, — в сей вечір, що всіх щасливих світа гуртує у вінку втіхи і радості, а бездомних, самотних веде на болю кручі і в спогадах колишніх хвалі печалить їх душі відчуттем самоти і туги, — в сей вечір я йду до вас!...

На темнім тлі пітми горять рядом світила, у вікнах блискотять каскадом сміху відблес жарових ламп, вулицею віллії у гаморі веселої товни між вежами костелів і височезних камениць, — самотних в задумі туги...

А... я йду до Вас!...

За мною лишило ся гамірливе місто, повне руху, луна горить над ним, на блідому небі чорніють обриси веж, високих, струнких домів, що сотнею вікон глядять у світ, наче небозвід зорями, а далі там діворуч видно плеса озер і широкий етот прерий, що шевелить у північній вітрі шенотом жалібних скарг і сухим пожовклим листом змідланих трав гонить у темну віддал. І чути наче стогін, наче земля жа-лує зрубаних дерев, знищених лісів...

І через цілий сей сум америванських прерий і через задуму скам'янілу в болю і через сю цілу безвідраду ніч сумування — я йду до Вас!...

Я йду...

Земля покрила ся льдом, поручі моста огорнули ся у біду одіж сьпієнної мрани, і дахи хат зовсім білі звисають до землі намерзалими сонцями. На всім насів білий туман, що заледовіши іскрить ся на гілці міліярдами зір, а по землі посяв ся діамантним піском... А глибоким яром котить ся в скажених вирах ріка, що видіставши ся на вільніше місце розливає ся широко і з шаленою бистротою, між скалами, малими островами жене і провалює ся у діл з страшенним гуком. Мрака уносить ся і сновиває бездню жаху...

І знов сум осьвіних скорчованих прерий...

І знов казати душа...

І знов беззв'язним шляхом туги — я йду до Вас!...

І на тазмій тлі і на сконі дня знов палають міафони світла портового міста. Палають різнобарвним світлом. Кораблі свують ся, а филі грають ся, лискотять, наче стадо мотилів на цвітцетім лузі...

Відтак усьо згасає, — в серпанку мли сновите місто іспіє тазмійм сьйвом на тлі вічною обрію, кораблі свують ся рідше, рибалки шевелить вітрилами наче чорні крила марев, филі йде, бить ся об стрімкий зруб скелі, шумить, пінить ся блідим сріблом у перлевім синяню вір... І через рухливу площу моря і через безкрайність суму і одноманітності пильне жалібний крик мев і через самоту морську — я йду до Вас!...

Мрака огортає тужливу душу, обіймає кпреею тайни чорну глибину моря і увесь мій біль, і жалі несе до Вас!... Через самотність моря, через гамір великих осляних міст, через осьвіних сум піль, через таємний шум кедрових лісів і сьйгом покриті дуги — я йду до Вас з зеленим вінком,*) а як в ожиданню щастя засяє перша зоря на небі я прийду в утомі болю і у ніч Ваших я зможу вінок... з червеними ягідками, наче сьлоси душі...

Detroit Mich, 29. грудня 1905.

Телеграми „Буковини“.

Чернівці, 6. серпня 1908.

Відень. (К. 6.). Міністер торговлі Фідлер, міністер рільництва Ебенгох, міністер публичних робіт Гесман, міністер Прашек і міністер краєвої оборони Георгі одержали титул тайних радників.

Відень. Учитель Цуркан, Риз, Стшельбеца, Ви-служаль піднесені до IX. ранга.

Царгород. (К. 6.) Султан прийняв димісію великого визера і всіх прочих міністрів.

Штутгарт. (К. 6.) Воздушний баллон, яким вбрав ся оподі граф Зеппелін у кількоденну подорож знищений наслідком бурі цілковито. Сам Зеппелін тяжко ранений.

Царгород. На подане димісії та на її прийняте мала вплинути військова депутація із Сольовіні, яка грозила в противнім разі військовим бунтом.

Женева. (А. Т.) Конгрес молодотурків рішив до-тронізацію султана Абдуль Гаміда.

*) В Америці е звичай, що на Різдва завішувать ся у вікнах зелені вінки, плетені з ростини, що має острый листок і червені ягідки.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількорозових або при річних замовленнях, значний спуск.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться ся по 4 с. від слів.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Склад ґалантерійних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.
Телефон 301. в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3. Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі
Американські **літні річи.** **Мужеске**
Черевики і всякого рода Сандали **БІЛІ** **всякого рода**
Кнаппа і Лямона в ліпшій ґатунку **Великий вибір** **в добрім ґатунку і виконанню**
річий до подорожжя
в найліпшій ґатунку по низьких цінах.

Морелі (Абрикоси)

виспав в 5 кілоґ., коніках по 3 К. 50 сс.
оплачено за посилатом. — Стефан Черниш,
канд. VI. р. семин. учител. Заліщики (Галичина).

Русини! Ждайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тутюї паперів** з першої **галицько-руської фабрики** **Евгена Білінського** в **Збараж**. — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сенаві, 10% на школи і бурей Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвищенниках. — Держім ся поклик: **Свій до свого.** 198 (—)

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовітні гандлярі штучними назвами в сей спосіб ошукують різників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, без взгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого різника від такого виганку оголошуємо, що **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в прибіжженю привітти рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи переманна чи ні, чи середно деха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одиного в тім роді товариства **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.**

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

етовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові.
приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покриття дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сс. від кождих 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183.— К	позички уділені	3,410.684.— К
уділи членські	234.398.— „	ціні папери	130.452.— „
ф. резервовий і інші	46.842.— „	льокаций	182.206.— „

Купуйте землю при парцеляціях.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм есть
NERVOL

„Назва правдо забезпечена“
аптекара др. Ю. Францо за
в Терополі.

Се є знамените умироточне средство до патрания против всяких ревматичних болях, простуджень, ломаня костей, плечий гістиді і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сс. 10 флаконів (флішонок) 8 кор. в оплатю і опакованем. Тисячки листів з подякою. — Вислала 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дроґерій медіцинальній Стернхуса.

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обсязі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Свій до свого! **†** Свій до свого!

129 8—8 н.
Брати родимці! Кого то ми своїм кровавим потом не годуємо? Всякого ворога Християнства! Гандель і промисел в жидівських руках, а ми Християни все позаду. Тож і іконами сьвятих на сором нам, жиди гандлюють! Проте заложив я торговлю сьвятих ікон і усіх церковних річий як: Хрести, Хоругви, Молитвеники, гарні Ікони з Росії з Києвопечерської Лаври, олійні друки і на полотні, артистична чудова робота і т. д. усе, що тільки для християнського нашого обряду потрібне. Приймаю також репарації.

Моя торговля находит ся в **ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА ч. 22.**

Поручаючись александром зягладом, остаю ся повязаний

М. Сторожинський і Кле.

Стрепаним моїм є: регулярно і точно обслуговувати кожду партию. Замовляти з провинції писематись ся сьвітає.

ЛІТНИЙ побут!

В Ревні, 10 кіл. від Черновців, можна випаймати гарну хатинку, що складає ся з одної комнаты і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мін. ходу. В поблизкоості ліс. Близші інформації подає Григорій. Пігуляк, учитель в Старій Жучині.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрич.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., ага. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 еотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламацій неопечатані вілні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням належи-
тості поштової.
В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—8
по пол. крім неділі і свят.

„Антикорупціоністи.“

(Фк) Нарешті відкрили християнсько-соціальні союзники Румунів мрачну занавісу своєї тайни. Цікаві, що глинули поза тую занавісу, побачили не що інше, а глибоке багно, у яким купали ся „чисті та непорочні“ союзники. Багно се, то цілий ряд корупції, лайдацтва і крутійств одного з теперішніх мейстерів із під антикорупційного стягу, бувшого німецького націонала, бувшого ліберала, а теперішнього християнського соціала Відмана.

Зачало ся з того, що на християнсько-соціальнім вічу в Радівцях назвав агітатор Шлегер християнсько-соціального посла „політичним лайдаком (politischer Schuft). Відман сховав цілу обиду до кишені і все було би ся скінчило „хитро-мудро невеличким коштом“, як би не віденський заряд партії, що приказав Відманові запізвати Шлегера до суду, що Відман рад-нерад мусів зробити — і ось маємо на днях цікавий політичний пров Радівцях. Як він скінчить ся, се нам обаятне, досить з нас тільки того, що якраз сей процес поставив у цікавій світлі теперішнього черновецького „діяча“ християнських соціалів.

У доказі правди, який зафігував Шлегер на свою оборону, каже ся між иньшим таке: В 52. числі „Bukowiner Deutschen Zeitung“ з 17. липня 1907 пише ся про Відмана так: В публічне житє увійшов він на підставі умови з постом Васильком і Штрахером, що на основі щиро ліберальної програми буде старати ся побороти шовіністичну німецьку організацію. Але побачивши, що в національній організації може підкочити вище і скоро із загорілого ліберала зробив ся з Відмана загорілий німецький націонал шовініст.

Ставши таким чином постом, зачав уживати „чистий, як хрусталь та не корупційний Відман“ посольського становища до своїх цілей.

Приїхавши до Відня, звернув ся Відман до товариства „Уніон“, де полагодив користно „свої діла“, а відтак звернув ся знов до хри-

стіянських соціалів, щоби таким чином спечи собі дві печені нараз.

І нараз з чоловіка, що колись присягав не кинути ніколи ліберального стягу, що присягав в друге, що не відцураєть ся ніколи жидів — став проводир християнських соціалів. Як цінити такого чоловіка знає кождий, але вже найкрасший суд о нім видав таки християнсько-соціалний посол Бельоглязек, що в часі промови посла Василька сказав таке: „Leider, ich sag's ja immer, wer so seine Gesinnung wechselt, ist ein Lump“.

Як кажемо, нам обаятно зовсім, як випадє судова розправа. Чи випадє вона в користь Шлегера, чи в користь Відмана се річ зовсім обаятна. Для нас найважнійше те, що якраз там, звідки пішла „борба проти корупції“ показало ся не що інше, як корупція, брехня і надуживанє мандату до своїх цілей.

Християнські соціали, Румуни та їх союзники можуть радувати ся.

Нова штучка польско-кацапських союзників.

(Фк) Вже до чого, але до нових партій має Галичина якесь спеціальне щастє. Партії ростуть там, як гриби по дощі — а цілі їх всіх одна і та сама: захопити галицького мужика в свої руки.

Партії основував в Галичині хто не хотів. І академики і редактори, яких усунено з редакцій часописів, основували їх навіть єпископи і митрополити — аж врешті приїшла черга на польско-руських альянтів.

Всепольські політики хочуть „на гвалт“ захопити в свої руки галицьких мужиків-Українців. В який небудь спосіб, аби лише захопити. Перед двома роками зачали видавати „ніби-популярно наукову“ часопись для народа „Давін“ — але сей скоро розбив ся. Видають „Руского селянина“ з екзотичним редактором на чолі — та з него хіба той хосен, що молодіці горшки ним покривають, або перець та та сіль завивають.

Але всепольські махери є помислові! Звюхали ся в часі соймових виборів з кацапським штабом

і давай видумувати нову штуку, давай творити нову „партію“.

А що знають, що галицький мужик порядно з'організований у своїх трох народних партіях (народецькій, радикальній та соціалістичній) вони давай брати ся до иньшої штуки і творити партію не політичну, а аграрну.

Ся нова партія поставила собі за цілі „злучити всіх власителів посілости ґрунтової, так великої, як середньої, а також і малої в одну партію без огляду на народність, в цілі оборони своїх інтересів. Се була ніби програма та цілі творчої ся нової партії, чи радше ґешефтарської спілки всепольських панків в роді Обертинського та кацапських ренегатів.

А головна цілі сеї спілки яку — її на жалє — мож легко прозріти, се відтягненє українського мужицтва в Галичині від української інтелігенції та перетягненє його на свій бік.

Головні аранжери тої партії, вишєпомянутих Обертинський та Маєвські та кацап лїп Осьмислович скликали навіть віче, на яким мали запродукувати свій „бістроумний“ план і на се віче запросили між иньшими також посла Дієтрянського. У відповідь на запрошенє оголосив пос. Дієтрянський в „Ділі“ обширне письмо, в яким між иньшим говорить, що партія така не має найменшої цілі, бо вже само „Коло польське“ складає ся в переважній часті із заступників великої та середньої посілости, а тим самим має аграрні тенденції. А Українці, нація мало, або й зовсім безземельна, має своїх оборонців в українськїм клубі. Впрочім в Галичині, де і по містах управляєть ся також рішю, нема таких великих противенств між селом а містом, як на заході, тому і партія аграрна Українцям зовсім непотрібна.

Про сам хід віча скажемо те, що воно зовсім не вдало ся польско-руським альянтам. Мимо швидлів і шаленої форси з їх сторони, Українці перевели вибір своєї президії, а бесідники зі сторони Українців обяснили зібраним селянам штучки, якими хотіли їх заманити в свої сіти польско-кацапські союзники.

НАШ АЛЬБОМ.

Василь Пачовський.

Ой, мій милий, чорнобривий,
чого ти ся хмариш?
Ніхто мене не цілував,
тільки твій товариш.

Давно личко ціловане,
мені банно було —
та ще його цілування
личка не зіпсуло.

Тай не сердь ся, мій миленький,
ще й для тебе стане,
і для тебе і для того,
хто в хату загляне.

Осип Фациєвич.

Летить ворон...

Летить ворон з чужих сторін
жалібненько краще,
десь дівчина білявина
та за мною плаче.

Десь ридав, проквіляв,
гадав гадонку,
що я кинув, в світ полинув,
згубив головонку.

Ой дівчино, голубино
не плач ти за мною,
плач на люди, що з облуди
розвели з тобою.

Ой недоля, гірка доля
бодай же пропала,
що зломил мені крила,
гинути казала.

Во я блуджу, світлом нуджу
радості не маю,
за тобою, дівчинонько
гину-пропадаю.

Летить ворон, з чужих сторін
тай злетів в долину —
десь ягідку мою квітку
кладуть в домовину.

Франц Коковський.

З мого альбома.

Гей, гей! Ми мріли бовві прапори,
вінці лаврові відваги і слави,
здавалось: віра переверне гори
і знов замають бунчуки, булави...

Що не думали ми у тих понурих
сутеринових кліточках-кімнатах:
життя хотіли віддати за брата,
а наша віра пробивала мурі!

Ми йшли... Богато на шляху пропало,
вітер розвів всі надії гарні,
кількох вже навіть на світі не стало,
а решта „чорну“ спиває в каварні...

а ми Україну мали будувати!...

Март, 1908.

Під осін.

Пожовклим стернем марево погане
йде, а де ступить, всюду листе жовкне,
последня пісня затихає, мовкне,
відгук в повітрі розливаєсь, кане...

Марево тихо крізь гори-долини
розмірним ходом дальше поспішає,
а де погляне, там трава висихає,
а де лиш ступить — смерть за нею линає...

І лиш, на диво, отсей привид смерті
там, де не хочуть скоро поспішає,
а мою хату вічно омиває,
а я так дуже, дуже хочу вмерти!

На прашанне.

Чи бачиш розвили ся мірти зелені,
чудова з них буде весільна коруна...
Та скорше, чим злучать тебе на буденні
всі злидні з кимсь другим, слід згине по
[мені],
остане могила, в ній сірая труна...

Урве ся останна неурвана струна,
нескінчені пісні притихнуть на вік,
старинних чудовищ осьпівній рана
замовкнеть — остане самотная труна,
де я на сон вічний закрию повіки.

Не довго вже ждати: за хвилю-годину
самотний у зимнім положу ся гробі:
на гилу сухеньку ту стижку закину,
що маю від тебе на спомин, дівчино,
лиш поминки хочу ще справити по собі.

Заграничний огляд.

Брак священства у Франції; чорносотенці на Правобережній Україні; положення в Туреччині.

Недавно відбув ся у Франції конгрес представників духовних шкіл; на тім конгресі звернено увагу на недостачу священників по багатьох парохіях Франції. Те явище починає набирати характеру серйозної біди для французького католицизму. Дуже часто люди, що скінчили духовний семінар, вибирають собі світські професії, залишаючи духовну кар'єру. З того часу, як проведено розділ церкви від держави, недостача священників все збільшується.

Єпископ шалонський писав недавно, що слідом за вищими верствами громадянства від церкви відвернуло ся й селянство; тепер хлібороб дуже рідко посилає свого сина до духовної школи. Далі пише єпископ, що самому існуванню його єпархії загрожує небезпека. Подібне явище, може тільки не в таких острих формах, можна бачити й по інших місцевостях.

„Temps“, коментуючи з того приводу дебати з'їзду, прилучає ся до думки тих, що вважають недостачу священників бідою не тільки чисто-церковного характеру. Швидко, — каже вона, — ворогам релігії не треба буде допомагати ся зачистити церкви: двері їх закриють ся вже через те, що нікому буде в них правити службу. Але ся думка не перешкаджає консервативній часописи вважати винним за всі ті церковні непорядки римського папу, а не єврейську адміністрацію.

Упертість Пія Х не признати французьке законодавство в церковних справах поставило духовенство в дуже тяжке становище. Тільки борці можуть взяти на себе ті обов'язки, які колись виконували звичайні люди. Церковна служба вимагає тепер надзвичайної моральної сили, часто позбавляє священників матеріальних засобів до життя, а повна нетерпимість голови католицького духовенства відкидає від духовного стану тих, що мають потрібні моральні сили.

По здавленню революції „чорносотенці“ підняли голову і під проводом „чорного“ себто монашого попівства зачинають скрізь по Росії організувати „чорносотенні“ банди, або так звані „Союзи руського народу“. З правобережної України, яка обіймає Волинь, Поділля і Київщину, надходять сумні вісті, що такі „Союзи руського народу“ закладають ся скрізь по селах під проводом „батькошук“. Головним осідком цього руху так сказати-б головною, генеральною кватирою є знаходяться ся недалеко Вродів почайвський монастир. Чорноризі монахи видають „Почаєвськія звістия“, в яких пропонується ся: „Самодержавіє, православіє і народність“ (розумієть ся російську). Архимандрит Почаєвської Лаври єромонах Іліодор товчить ся в окрузі і говорить проповіді, а що визначаєть ся до волі замкнутою вимовою, то приєднує досить богато членів „Союзу“ з поміж темних, українських мужиків.

Розумієть ся, що наш український мужик, не конче то запалюєть ся до „православія, самодержавія і народности“. Для нього се порожні звуки без змісту. „Почаєвськія звістия“ отже, аби приєднати Українців до „чорносотенщини“, видвигнули

клич: „Проч з Ляхами і Жидами“. І розумієть ся, старають ся вмовити, що накопи настане блаженний рай „самодержавія, православія і народности“, тоді ні Ляхів, ні Жидів на Україні не буде. А що на правобережній Україні більшість землі знаходиться в руках польських шляхтичів, які за оруде визиску українського мужика взяли собі Жидів, то український мужик охотно ловить ся в сіті, заставлені „чорними монахами“. Він по причині своєї темноти не видить саме, що ті його мимі приятелі з під чорносотенного стягу, хочуть вигнати „Ляхів і Жидів“, але рівночасно зайняти їх місце як гнобителів, він видить лише теперішніх гнобителів, а не видить будучих „русских“, які розумієть ся не будуть ліпшими. І в тім лежить головна причина успіхів чорносотенного руху на Україні. Ті успіхи однак не є тривалі, а лише поверховні, чорносотенці встигнуть скомпромітувати ся в скорім часі як люди, яким не лежить на серці добро народа, а лише власна нажива. Зі зростом свідомости і просвіти у Українців на правім березі Дніпра зникне „Союз“. Наші москвофіли, споріднені духом з Крушевими і Іліодорами, тішуть ся з того і говорять, що „чорносотенщина“ — се знак „стихийного“ русофільства, се знак почуття єдності „руського народу“ — однак се не правда. Сю мниму „єдність“ викликає визиску Поляків та Жидів на Правобережжю; на Лівобережжю т. є. на другім боці Дніпра, де нема Поляків і Жидів, а лише „русси“ гнобителі, „Союз“ має лише слабкі успіхи.

Положене в Царгороді, на основі наспіваних звідтам вістий представляє ся вельми грізно. Успокоєне спричинене хвилими впливом проголошеного Гатті-Гумаюн і обнови міністрів проминуло доволі скоро. Ширші круги офіцерів і молодотурків сям не є вдоволені. Офіцери невдоволені тим, що посади міністра не обсаджено яким спосібним молодим генералом і що на міністра маринарки не покликано улюбленого віцеадмірала Галіль-пашу. Молодотурки, здаєть ся, втратили дотеперішнє умірковане і виступають з далекосягалими домаганнями. Вони вимагають передовсім, щоби з Ільдіз-палати усунуто всі впливові військові і двірські личности та щоби до ради корони покликано якогось молодотурецького мужа довіри, котрий став би лояльним султана. Не можна знати, о скільки се домагане молодотурецьких кругів відповідає бажанням турецької інтелігенції і народних верств і чи они се домагане піддержалиб. Так само не відомо, яку повагу має обізнане що йно міністерство і чи оно може бути заборолем проти дальшого напору і домагань. Про настрій в Ільдіз-палаті кружать найсуперечливіші вісті, але се правда, що положення там беззастанно змінює ся. Мимо того однак положення там не є таке критичне, як би здавало ся, бо залага в Ільдіз мимо всяких поговорів остала вірною султаном. Здає ся також певною річчю, що поодинокі члени молодотурецького комітету посередно або безпосередно стоять в звязі в Ільдіз-палаті і ведуть там переговори. Тимчасовий орган комітету Таїп критикує постанову Гатті-Гумаюн, після котрої султан пряму іменує міністра маринарки і війня і зазначає, що се суперечить 5-му артикулові отоманської конституції про неодвічальність султана. Великий везір не може бути одвічальним за міністрів, котрих

він не предкладає до іменования. Дневник сей висловлює отже надію, що султан відсуне від себе сю велику відвічальність. З Царгорода звіщають до відставку безпосередно по конференції великого везіра з офіцерами, що прибули з Солуня. Се подане о відставку послідувало під напором війська. Є се отже друге вмішане війська котре довело до нового перевороту в державі. До Times-а пишуть з Тебріє, що після тридневного розв'язу знов почали ся там ворогованя. Сподівають ся там отже кожної хвили поважних подій. Задля непевности позачинали європейські посольства свої брами і не допускають там тамошніх населенців.

Дівоча бурса тов. „Рускої православної шляхти на Буковині“.

(Статя надіслана).

Вже старинні народи, як Греки і Римляни, клали велику вагу на виховане своїх дітей. Сему вихованню завдячують они не в малій часті свою силу і славу. Не без підстави сказав славний американець Юр. Вашингтон на своїй смертельній постелі до присутніх: „Виховуйте нарід!“ Тому то дбали і дбають всі просвічені народи про виховане своїх дітей і тим самим про будучність своєї нації і своєї слави. Є народи, в яких просвіта так далеко поступила, що там анафібетів майже нема, як приміром в Данії, Швеції, Швайцарії.

Ті народи жертвують остатній сотик на виховане своїх дітей, знаючи, що добре вихована і просвічена людина ніколи і нігде не пропаде і в найтяжких хвилях життя дасть собі раду; они пізнали, що правдиве знане сполучене з добрим вихованем, се більше як земські багатства, се майно душевне — сила, а сила кермує світом. Їх найбільша гордість в тім, мати розумні, старанно виховані діти. Загально звісна Корнійлі, мати славних римських реформаторів, прикликана, коли її одна римська аристократка показувала свої дорожні цінності, своїх гарних і надзвичайно бистроумних хлопців і сказала: „Се мої скарби, се моя слава!“ Також і наші князі, як ми стояли на висоті з другими європейськими народами, старали ся о виховане своїх дітей, чого найкрасшим доказом „пученіє дітям ки. Володимира Мономаха“.

Що нас, Русинів, тичить ся, то ми правда старий нарід, маємо славу минувшину, але що до культурного розвою, то ми остали ся досить по заді інших народностей, а то головню через нашу байдужність для культурних здобутків інших поступових народів, через вічні міжусобиці, через брак чесних характерів, а чимало і через бідноту народа, яка настигла з вщесне наведених причин. Наш нарід і сьогодні не робить для себе, але ще в наймах у чужих.

По наполеонських війнах повинув по Європі инший дух. Нові ідеї, новий рух, одним словом нова доба національних стремлінь і питань. Кожда нація, і найменша, почала скупляти свої сили і кріпити ся вихованем своєї молодіжи в національним дусі. А скоро її забракло власної молодіжи, то перетягала талановиті діти чужої нації у свій табор. Особливо Німці узскакали вепчезну кількість виншолених чужих сил в користь своєї-

А потім ти підеш в життє і поволи заселити ся пустка край тебе порожня і прийде хтось другий і може ніколи мене не згадаєш (забудеш поволи), бо жити на світі самотній не можна...

Михайло Яцив.

Тихий сьвіт.

Вечір дрімає над селом.

Старий мужик спер ся на ворота, яблінка мече тінь на голову. З під крилатого капелюха та сивих бров дивить ся глибока журба. За дорогою димбрована кєрничка. Дві нори бють в тій кєрничці, а в малім плесі вечірнє небо. Іде дівчина з коновками і здоровить старого тихим голосом. Хлоп повів очима по обійєстї, а журба била з серця як та вода з нори і летіла у тихий, вечірній сьвіт. Обіймала село і лїс за селом, не находила границі ні кінці, тай вертала знов до серця. Син йому не вдав ся.

Перед старим минали літа як флї на ріці. Гірко дорабляв ся, а коли вже було коло чого газдувати, віддав все готове в руки сина, бо сам не змагав і не треба було спочити. Син оженив ся, тай от як газдує. Коло оборогів не позагрібано, сіно валєє ся під ногами на стежці, в садї кімаче, на отаві понамітувано каміня, приспа пообивана, упряж на тоці.

Семий рік газдує він, а до хати нічо не прибуло, лиш убуває з кожним днем, очивидячки убуває. Все, що старі руки придбали, щезає як за водою. Тіснійші роки тепер, то правда, але й се правда, що хто чого в кровавім потї чола не запрацював, той готового не пошанує.

Давно були лекші роки, а людські руки ліпші, нині часи тяжкі, а молоді руки лекші.

Старий намагав радою, прикладом і добрим словом і погрозою, а коли увидів, що все як би горохом в стїну, дав спокій і не втручував ся більше в синову господарку. В хатї суперечка, нелад, що навіть свершок не має спокійного кутка. Дітиска розпущені, старий не годен на все дивити

ся і пильнує, аби лиш з хати та з косою на ляз, або з сокирою під шпїку. Так нудить він своїм сьвітом на старі літа, як та гусїльниця, що має заснувати ся в куклу.

Сховав упряж, аби роса не їла, взяв граблі і загірав коло оборогів.

Нуд йому підсунув ся під серце і валів з ніг. — Сьвіте тихий, прийми мене до себе. Я гірко на отсїй долонї *) свою службу відбув, а що не пішло так, як я гадав — Твоя воля.

Се так як той цар, що цілий свій вік дбав про добро краю, а коли воно не вдало ся, він одним махом пера касує все.

Цїлював землю.

— Ти була запущеним неужитком, бодлаче та жаливу витягав я руками, кожда грудка була в отсїх моїх пальцях, кожда грудка пересикала потом і сльозами. Дякую тобі, щось служила мені вірно, як мама дитині... Тепер так, як би ні мене, ні моєї праці не було навіть на тобі. Слїду не лишити ся ніякого. Але я нічого собі не жадаю, лиш спокою...

„Тихий Сьвіт“ вислухав ту молитву і на другий вечір покликав мужика до себе.

Ольгін.

ТРИ ЧІ.

(З жидівського).

В останнє зустрілись вони першого мая.

З вулиці внесли його з раною в боці. Напшиду йому перевязали рану й пішли шукати інших поранених.

Він лишив ся на самоті. Рана вже перестала боліти. Тільки хвиля жару раз-у-раз проходила по

*) Батьківщина.

Михайло Нозоріс.

Вони.

З піднятою гордо в гору головою, з погордою в серцю житя йдуть шляхами. А око їх зимне усе пнєсь горою, все пишні, лискучі, пани над панами.

В імя своїх предків, в достатки їх многі убрали сумліня кістак порохнявий. А клич — їх: „Корітесь, падіть ниць убогі! Нерівний їм станом, хоч чесний, хоч правий.“

Коби я міг серце їм виняти з груди, і враз з їх сумлінем оглянуть їм дати, коби міг полуду з очей їх ізняти, щоб людским раз оком своїм вдріли бруді:

здаєсь остовілі-б із жаху й огиди, на власне сумліне наплили-б бестиду...

Мих. Рудинський.

В задумі.

Сни кошпуть ся в безмовному тремтінню

І кругом нависла радість небуття...

Лїс стоїть укритий щільно тінню —

Так чогож в ся ніч заснуть не можу я?...

Шепіт хвиля — бажань турбує тищу сумно,

Сни зливають ся з покоем лісовим,

Рій примар снує за стеблами бездумно...

Так чогож лиш я не можу злитись з ним?...

народности. А Русини як давали так дають і до сьогодні добрий матеріал до побільшення — і скріплення других, звичайно ворожих їм народів. Не одна талановита руска дитина оперла ся в чужім таборі; тому ми до сьогодні не спромогли ся ще на численну свою інтелігенцію. А то все через брак національної свідомости, особливо по селах. Аж як зачали нас залити філії національного руху наших сусідів, почали і ми до купи горнути ся і дбати про виховане нашої молодіжи і про нашу будучність. Ще до недавня мож було почислити на пальцях нашу мужеску інтелігенцію, про жіночу нема що і згадувати. Де тут причина? Може в нас не було талановитих дітей? Протівно! Але наші найліпші сили пропадали на чужині, добивали ся там навіть найвищих становищ, набували слави, а у своїм краю були за дурні, нездібні. Бо нами опікували ся і опікують ся чужинці.

Отже старанне виховане нашої питомої молодіжи се для нас усього життя. Що особливо жінщинам яко матерям і від природи призначеним учителькам своїх дітей доконче потрібно старанного виховання, бо лиш добре вихованій може другого виховувати і лиш той, що сам щось уміє, може другого щось навчити, про се годі довго розводити ся, бо се ясне як сонце. Додати хіба ще то, що вишколене мозгу, бистроумність, навіть саме знане, ще не повновартне, коли не в сполучені з шляхотним серцем.

Без шляхотного серця самим сирим мозком ще не доконав ніхто жадного великого діла: до всего треба замишдувати, одушевлені — серця.

Давнійше мусіли наші сільські дівчата-учениці мешкати по всяких станціях, де підкопали нераз своє здоров'я так, що не одна скінчила школу, щобі — забрати ся на тамтій світ. В посіднім часі мали ми не один такий сумний випадок.

Щоби сему лиху запобігти, заснувало товариство „Руска прав. шляхта на Буковині“ п'ять років тому дівочу бурсу. Чотири роки она не могла розвиватись, бо учениць було за багато — а средства товариства скромні — товариство не мало власної хати — а тинялось по комірнім. Аж сею року удало ся товариству купити для бурси дім (за 48.000 кор. при ул. Франца ч. 31.) на дуже гарнім і для учениць вигіднім місці, бо близько учительського семінара і вищої гр. прав. школи. Сей дім придає ся ще і тому на бурсу, що його фронт не припадає до улиці і що є при ній красний огорог, де літною порою зможуть дівчата вчитись і бавитись на дворі. Помешкане вигідне обіймає 11 більших кімнат, їдальню, купальню, дві кухні одним словом: бурса зможе розширитись, піднести ся і процвітати!

Бурсою управляє, як вже сказано, товариство „Руска прав. шляхта“, яка віддала надзир правосл. катехиті о. А. Мійському і его вл. жєні, а також бурсацький комітет.

В справах самого виховання рішає жіночий комітет надзорчий, якого головою є жєна о. совітника М. Галіпа. Дівчата виховують ся строго в національним дусі, заціплюють ся в них любов до всего питомого, до своєї церкви, до рідної пісні і мови і до нашої широкої вітчизни України-Руси.

Вихованниці дістають ясне, здорове помешкане і харч по зниженій ціні, (б зовсім безплатно ціле одержане), добрий надзир, поміч в науці, допомоги в книжках і одежі. Товариство ста-

рає ся що мога виховати і виобразувати їх так, щобі з них були щирі доньки свого народу.

Тому то давайте ваші доньки до школи, а на мешкане до нашої бурси. Тих кілька лєвів, які видає за науку, то тисячі віна. Коли поверне дівчина до вас виучена і вихована, признаєте, що кажемо правду.

Не раз кажуть, щоб дівчат сільських не давати до вишних шкіл, бо се не має жадного змісту. Найліпшим доказом що се лиш вимівка, є сегоднішнє весіле в Кідмані, де окінчений богослов, син селянина, бере собі за жєну учительку, сільську дівчину, котра адала з добрим успіхом матуру при учительським семінарі.

Однак, чи нас кільканадцять людей годні помочи Бурсою цілому краю, дешево тримати понад 40 дівчат і сплатити ще й 48.000 кор. за хату. Чи в силі ми довершити се самі? Певно що ні! От тут то лежить обов'язок на кождім щирім чоловіці, чи має доньку чи не має, чи багатий чи бідний, допомогти чим може таке добре діло. От надходить осінь, коли то і найбіднійший приходять до грєйцаря і як раз починає ся новий шкільний рік. Чи не слід згадати наших рідних дівчат з Бурси, чи не годять ся наділити Бурсу допомогою, чи не яло ся навіть записати відумерщину на таке добре діло, як то вже й зробив один щирий шляхтич, Николай Влад де Вердеш, що в тестаменті свій власний дім пожертвував Бурсі.

Пам'ятаймо Клим,
член виділу бурсацького комітету.

НОВИНКИ.

Чернівці, 8. серпня 1908.

В справі нової гімназії у Вижиці. В наслідок хибних інформацій нашого кореспондента поміщено в дошці з Вашиківців, що гімназія, яка буде отворена у Вижиці, має бути утракістична. Тепер, по надісланню повідомлення на руки пп. Василька і Семана від міністерства просвіти не може бути сумніву, що згадана гімназія буде мати українську вишлюкову мову.

Сільська драма. В лісній гушавині коло Дорни-Ватри побережник Іван Курдо знайшов тіло мушкетера, порізане на кілька кусників, з котрих пізнав селянина Миколу Сфіку. Жандармерія переслухала передовсім жінку вбитого і підозріваючи її о співучасті в злочині, арештувала її. Тоді налякана жінка признала ся, що чоловіка убив її любас Нестор Дорофтей, порубок із сусіднього села Фундул-Молдави. Жандарми удали ся на румунську границю і тут віднайшли Дорофтея та спростили його до Дорни. Дорофтей виширав ся спрости заклиненого йому злочину і аж коли любка сказала йому до очей, що він убив єї чоловіка, признав ся до вини. Любовна драма представляєт ся ось як: Анна Сфікова, молода ще жєнщина і Нестор Дорофтей удержували вже від року любовні зносини, але на заваді стояв їм чоловік Анна, Микола. Отже постановили Миколу вбити. В почи Дорофтей з'явив ся в Дорні і застукав до вікна Сфіків. Микола виширав на двір, а Дорофтей сказав йому, що надаєт ся знаменита нагода вкрасти ба-

рана в одного свояка Дорофтея. Сфіка згодив ся і оба вибрали ся на виправу, що і повела ся щасливо. Коли оба з украденим бараном вертали крізь ліс до Дорни, Дорофтей приставув і видобувши з дупла дерева приладжену задалегідь і набиту рушницю, дав два вистріли до ідучого попереду Сфіки. Той без зойку повалив ся на землю а тоді Дорофтей заволик єго тіло в гушавину і порубав єго на кусники. Потім обмив ся з крові в потоці і спокійно вернув ся до дому. Жандармерія відставила обох арештованих до слідчої вязниці. На Дорофтея паде крім того підозрінє, що належав до шайки, котра убила коршмара в Гур-Гергі та ограбила єго.

Серед урядових оголошень „Львівської Газети“ знаходить ся едикт повітового суду у Львові, який узнає нашого славного писателя др. Ів. Франка умово хорим і постановляє його куратором д-ра К. Бандрівського.

Московське ярмо над Україною. „Рада“ доносить, що оноді застановляла ся губернска управа в Катеринославі над статутом „українського драматичного кружка при никопольсько-маріанським заводі“ і відкинула статут.

Практичні розмови з селянами з Київщини. Київський губернатор вдоволь просбу київської губернской земської управи, щоб дозволено інструкторови білишництва А. Г. Титову, садівництва й огородинства С. В. Крайньскому, повкізництва А. І. Пусецу й сільського господарства А. І. Ткаченкову впоряджати по ярмарках та базарах на Київщині практичні розмови та зразкові праці без особливого що разу повідомлення місцевої поліції на два тижні, аби тільки про кожду отаку розмову впорядки сповіщали перед початком місцевого поліцейського начальства чи тих чиновників, що заступають його. З такоюж умовою поліція повинна допускати і зібрання, що впоряджують інспектори в справах дрібного кредиту для тих, хто має охоту завести кредитові чи позичково-ощадні товариства.

Фальшивники грошей. В Садогорі на Буковині арештовано мужа і жінку Бабяків, прихоплених при видаванню підроблених 5-коронівок. Бабяки приїхали до Садогори перед кількома тижнями з Росії. Поліція мала на них око, бо видали ся їй підозрілими ріжні сходини Бабяків з приїзними з Росії. Бабяки мали бути агентами якоїсь фабрики фальшивих грошей в Росії.

На чотири роки до арештантських рот зістав засуджений в Києві салдат Калачов за те, що полягаючи на своїх переконаннях не хотів взяти до рук оружя. Перед судом освідчив Калачов, що він вправді не належить до ніякої секти, але прочитавши сьв. Письмо дійшов до переконання, що з лихом треба бороти ся добрими способами, а не оружем.

Лічене сліпих при помочи рентгенівських лучів. Підчас досвідів з лучами рентгена при ліченю рака дійшов ньюйорекський лікар проф. Кук до відкриття, що має велику вагу в ліченю очних недуг, а може бути також застосоване у зовсім сліпих. Зі справоздань виходить, що при помочи згаданих лучів можна відзискати зовсім зір, або бодай в часті.

Жіноча огнева сторожа. В Новій південній Валії існує жіночий відділ пожежарної сторожі, який нераз вже відзначив ся при пожежах. Складаєт ся він із 20 дівчат, що щільно вчать ся і вправляють ся. Особливо вироблені є вони в ратованю людей в горючих домах при помочи ливів і плахт до екаканя з поверхів.

Оповістки, іменованя і т. п.

Посвячене ювелейної церкви в Прилипчу відбудет ся у неділю до Успенію присвятої Богородиці, дня 17. (30.) серпня 1908. Посвячене совершить Архієрей Репта. На се наше св'ято просить громада уклінно всіх правовірних сусідів.

Конкурс. Головиний виділ „Руского товариства педагогічного“ у Львові оголошує отсим конкурсе на посаду секретара канцелярії. Услівя приняті: 1. праця 8 годин денно (від 9. до 1. рано і від 4. до 8. вечером); 2. самостійне веденє канцелярії під директивною воділу; 3. платня 100 корон місячно; 4. читке письмо; 5. вік понад 30 літ (академіків виключає ся); 6. близші услівя після умови. Зголошеня письменні з відписами свідочств, котрих незвертаєт ся, належить вносити на руки виділу „Руского товариства педагогічного“ у Львові ул. Сикстуска ч. 47 найдалше до дня 25. серпня 1908.

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опростовує їх на 5%. — Пай вносить 40 К і платимо 6%, вписує 2 К. — Родимці! Хай кляч „свій до свого“ відібе ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кождий, що почувает себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

тілі, з гори до низу, й голова крутилась. Мабуть, через те, що він втратив багато крові.

Хата була чужа. В кімнаті нікого не було. Крізь відчинене вікно закрадав ся, вітрець і ворухив його вогке волосє. Зі стіни дивились образи здивованими очима. А в кутку стояли квітки в горшечку й тихо сипали до доду свої оксамитні листочки, листочок за листочком. Було дуже тихо.

Голова крутилась. Очи занадто великі. Хочеть ся спати. Ні, се не сон. Що хвилі прилітає якась ясна хмара й обертає голову. Голова стає великою, а навколо неї стає так мягко. Чи то йому так здаєт ся? Чи то снить ся йому?

Що це там? Люде йдуть, молоді, гарні, дужі, гарні люде. Куди ви йдете? До сонця, до ясного сонця. Все в гору та в гору. Прапори мають, червоні, ясні, дивовижні прапори. Щось блищать. Ви гадаєте, то світить ся сонце? А може це так сяють очи? — Скільки людей. Усі молоді. І сьпівають. Чи то може десь грає музика? Або може це сьпівають червоні прапори в короні світла? Вбрання — ясні, дупні — ніжні, і небо чисте в горі... Витаю вас, мої любі, витаю вас з далека!...

„Небо й земля нас почують,
„Ясні зорі — нам свідки,
„Присяга із сліз та із крові...“)

Крутить ся голова? Чого це так раптом стало холодно? Чи то сонце у тузі закрило обличчя? Чи безодня роззявила пащу?

Тут в хаті тихо. Квітки в кутку сиплють свої білі листочки, листочок за листочком. Білі завіски гойдають ся стиха. Білі двері дивлять ся так суворо, неначе знають якусь тайну та не хочуть сказати.

От знов щось заспівало солодко. Хочеть ся підняти ся та поплести на хвилях співу. Лягти та

*) Рефрен одної жидівської робітничої пісні.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слів.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Склад ґалантерійних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.
Телефон 301. в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3. Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

Черевики і всякого рода Сандали

і найпа і Лямана в лїпшій ґатунку

Великий вибір

річий до подорожжя

в найлїпшій ґатунку по низьких цінах.

Мужеске

БІЛЕ всякого рода

в добрім ґатунку і виконанню

Морелі (Априкози)

випускає в 5 кількох, кошків по 3 К. 50 с. — Стефан Черниш, канд. VI, р. семин. учител. Заліщики (Галичина).

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовісні ґандлярі штучними навозами в сей спосіб ошуковують рільників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, без взгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приближеню прикмети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемальна чи ні, чи середю лаха чи зовсім лаха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Русини! Ждайте у всіх траєках, торговлях і крамницях лише **туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражжю.** — З доходу сей фабрики йде 35% на будову церкви в Севяні, 10% на школи і бурен Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держім ся поклик: Свій до свого. 138 (—)

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стотарин. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові. приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покрити дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 лїт; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 с. від кождих 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше лїт в „Дністрі“.

З заисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183.— К	позички уділені	3,410.684.— К
уділи членські	234.398.— „	цінні папери	130.452.— „
ф. резервовий і иньші	46.842.— „	льокації	182.206.— „

Купуйте землю при парцеляціях.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOL**

„Назва правно забезпечена“ аптикара др. Ю. Францога в Терополі.

Се є знамените умиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болей, простуджєна, ломана коstitial, плевчій гістїя і нервових недуг. Просту уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервогонів“.

Ціна флаконя 80 с. 10 флаконів (фляпошок) 8 кор. з оплатою і олакованєм. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шмїда і Фонтіна, в Селетині в дроґоерій медіцинальній Стерншуса. 19 (—)

Ukrainische Rundschau

одинок українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII 3 Frauenfelderstrasse, 2.

Свій до свого! Свій до свого!

129 8—8 н.
Братя родимі! Кого то ми своїм кровавим потом не годуємо?! Всякого ворога Християнства! ґандель і промисел в жидівських руках, а ми Християни все позаду. Тож іконами святих на сором нам, жиди ґандлюють! Проте заложив и торговлю святих икон і усіх церковних річий як: Хрести, Хоругви, Молитвенники, гарні Икони з Росії з Нівеопечерской Лаври, олійні друми і на полотні, артистична чудова робота і т. д. усе, що тільки для християнського нашого обряду потрібне. Приймаю також репарациї. Мои торговля находить ся в ЧЕРНІВЦЯХ, ул. РУСКА ч. 22. Поручаючись власним оглядом, остаю в повислені.

М. Сторожинський і Кле.

Стремлінням моїм є: ретельно і точно обслужити кожду партію. Закопленя в провінції засилають ся окреме.

Літний побут!

В Ревні, 10 кіль. від Черновець, можна винайти гарну хатинку, що складає ся з одної комнаты і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мин. ходу. В поблизкості ліс.

Близні інформації подає Григорій. Пігулак, учитель в Старій Жучі.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагніток

Виданя „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 18 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.,
в польських державах: на цілий рік 32 гр.,
на пів року 16 гр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 гр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 гр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рахат.
Рекламації неопечатані вільні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням належ-
ності поштової.
В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Невдала проба.

На вічу п. Лукашевича в Звинячу явили ся чотирох москвофільських академиків, членів тов. „Карпат“. Один з них мав відвагу виступити публічно і кацапським звичаєм накинув ся лайкою на Українців і на українських послів. У відповідь йому поспішали ся від зібраних виборців оклики: „проч, забирайте ся, зрадники, не колотіть народом, ми вас не хочемо знати“ і т. п. Бесідникови не дозволили даліше говорити і завізвали його, щоб разом з товаришами опустив салю. Коли відважні „маладці“ отягали ся з виходом, виборці допомогли їм до сего, викинувши прямо всіх за двері і тільки інтервенції п. Лукашевича мають молоді кацапники завдячити, що на викиненню скінчило ся. Після сего опустила їх відвага, бо до Крещатика, куди удав ся п. Лукашевич на віче, вже не поїхали.

Заставницький повіт був до недавня один з найбільше закацапських; се домена чорносотенної агітації Гакмана et cons., не диво проте, що молоді кацапники зробили тут першу пробу, чи би не вдало ся підбурити нарід проти українських послів і збудувати твердиню для дальшої агітації. На щасте, наше мужицтво подіями послідних літ осявідомило ся вже на стільки, що розумів добре, хто такий кацап і дало їм належну відправу. Проба отже не вдала ся.

Мимо того ми не радимо легковажити їй. За підмогою і захохотою з Росії з одного боку, а Поляків з другого — кацапство, побите в Галичині при виборах до парламенту, не тільки не розсипало ся, але протівно: зорганізувало ся, скрісталізувало і скріпило. Нема сумніву, що сей факт мусів мати свій вплив на кацапський гурток на Буковині, який з галицькими компаніонами стоїть в безнастаннім контакті. Такої проби, як отся в Звинячу, можна було давно сподівати ся і правдоподібно, вона не буде послідна. На се треба конче звернути увагу і робити, що треба. Осьвідомлюючи нарід, особливо в тих місцях, де грозиць найбільша небезпека, параліжуючи потайну

кацапську агітацію, можна прецінь довести до того, що кацапи не лиш стрічати ся будуть всюди з таким прийнятом як в Звинячу, але взагалі не посміють пускати ся на села.

Польско-руські переговори.

Минувшого тижня „N. fr. Presse“ помістила коротку новинку — походячу, як запевнила редакція, з руского боку — де сказано, що між Поляками й Русинами мають в найближшій часі, значить сеї осені, відбутися переговори для вирівняння ріжних спірних питань. Рівночасно зазначено в новинці, що як з польського так і з руского боку кладе ся найбільшу вагу на те, щоби правительством здержало ся від всякого впливу на переговори. Новинка визвала цілий ряд голосів в польській і рускій пресі, голосів, що дають, вже тепер можливість оцінити шанси будучих „переговорів“. Польська преса твердить, що польско-руське питання є справою краєвою, чи радше навіть внутрішньою справою польською; що до рішення її покликане навіть не парламентарне, але сойімове Коло польське; на думку польської преси, переговори можливі лиш тоді, коли Русини будуть просити о них Поляків, то зн., коли признають суверенність Поляків в Галичині і дадуть реальні гарантії, що додержать умови. Насупроти того заявляє „Діло“: „щоб можливі були переговори і порозуміння між Поляками і нами, для сего Поляки мусять перестати вважати себе нашими суверенами, а нас своїми підданими, мусять перемовляти з нами як „вільні з вільними і рівні з рівними“. А доки сего не зроблять, доти мають найліпший доказ, що вони мирного пожиття з нашим народом не хотять“.

Реформа середних шкіл.

Реформа іспиту зрілості в середних школах потягнула за собою і реформу середних шкіл в Австрії. Сталось се наслідком великої шкільної анкети в місяці лютім, на якій обговорювано якраз найбільше реформу середних шкіл. Наслідком тої реформи буде мати Австрія тепер чотири типи середних шкіл, а то: гімназії, школи реальні, реальні гімназії і зреформовані реальні гімназії. На утворення двох нових типів середних шкіл склали

ся два давніші типи, з тим, що в їхніх наукових планах пороблено де-які зміни та поліпшення.

Реальна гімназія ріжнить ся від гімназії головнн тим, що замість грецької мови вчити муть другої новітньої мови, даліше, що геометрії та хемія становити муть окремі предмети та — зміною системи навчання, яка дає можливість звільнити учеників від механічної праці та дає їм змогу при помочи прогнультю, експериментів і т. п. здобути собі не лиш позитивне знання, але й потрібний досвід, та витягати із дослідів остаточні конклюдзії.

Зреформована реальна гімназія творить чотирікласовий вищий ступінь з наукою латини, який долучає ся і основує ся на низшій ступені реальної школи, так що ученик буде міг добровільно перейти із низшої реальної або до вищої, або до зреформованої реальної гімназії.

Оба ті нові осьмояслові типи середних шкіл творити муть ступінь до переходу на всі три університетські факультети з вищою де-яких предметів на філософичнім факультеті.

Задача нових типів середних шкіл є дати можливість вивчення ся ученикам замість грецької мови якоїсь пильшої живої мови і вже навіть — як доносять віденські часописи — виготовлено наукові плани для тих типів середних шкіл, а в житті будуть вони введені вже в будучім шкільнім році.

Число годин в новоутворених школах має бути рівне з числом годин в гімназіях. З нових предметів наука рисунків з вільної руки в нижніх класах, а гімнастика у всіх класах будуть обовязковими предметами. В п'ятій і шестій класі вичитна геометрія (2 год. тижнево) а в шестій і сьмій класі хемія будуть викладати ся як окремі предмети; пропедевтика філософії викладати ся буде тільки в 8 класі (3 год. тижнево); наука природи буде тривати через всі вищі класи і кінчитись буде в 8 класі геологією.

В науці викладової мови буде класти ся більшу вагу на устні вправи, як до тепер. Наука літератури, впорядкована після історичного розвитку, буде зачинати ся вже в п'ятій класі, а тим самим буде більше часу на пізнання її. Науку стилю та поетичних форм, яку викладали досі в 5 класі перенесено до класу 8. В науці викладової мови буде класти ся також велику вагу на те, щоби ученик міг все виробити собі сам осуд літературних творів.

В науці латинської мови обмежено кількість письменних вправ, а за те розширено матеріал лектури. Стилістичні вправи будуть істнувати

С. Яричевський.

ВІРУЮ...

Ні, не так оно, мій пане! Зараз таки зражати ся до люду, коли доведеть ся завести ся часом в надіях, покладаних на него? Розважте — сеж несправедливість! Кажете — люді наш невідчужний. На ту тему далоб ся поговорити багато-багато! Аби мати занесе почуття вдяки, треба посідати вже й більше виобразовану душу, а хтож її плекав і образував у нас як слід, мій пане? Хіба сама тота наша інтелігенція — той „цвіт народу“, на який ми іноді вказуємо з такими гордощами? Ах, тота інтелігенція! Дайте мені спокій! Вонаж у нас собі по більшій часті така самолюбна, заздрісна, неодолима товпа, ще й гірша часом, як наш люді у найтемнішій закутині України!... От що! Багато я дав би вам примірів моральної стійності такої інтелігенції, і то навіть із власного досвіду. Багато! І гадаєте, що вимагаю тут якої досконалості? Борони Боже! Аджеж усякий чоловік має свої слабості... Але що за багато, то за багато... От вам примір — один з найновіших — одна така собі капличка холоду, яку довелося мені самому проковтнути з рук нашої інтелігенції... Недавно... Послухайте...

Гнатович помовчав хвилику, повів рукою по білому, випуклому чолі й став розповідати:

— В місті, де бравий староста показує добродушним Русинським грушки на вербі, а сам собі газдує до вподоби, зібрани ся „наші“ на нараду, зложили комітет, що мав би походити коло устроювання віч в справі славетної нашої реформи ви-

борчої і розпочала ся „робота“. Додати треба, що до комітету увійшли самі спокійні, тактовні й пану старості не непрямі живля. І кажіть, що наш брат нездалий політик! Комітетові мали подобати над завязуванням місцевих комітетів вічевих по селах, дбати про відповідних референтів, а ні, то навіть і самі виполошувати відповідні реферати і піклувати ся щиро осявідомлюванням народом на тощій такій важній справі, як тота реформа...

Випало якось віче в одному близькому селі. Знаєте мене — не на одному вічу був я, не раз тай не два промовляв до нашого люді і такими річми занимав ся з нараженням власної „карієри“... От і тепер — хоч не належав до комітету — поїхав я на віче, аби взяти в ньому участь як звичайний рядовий війська, що їм йому: руська інтелігенція. Мужиків було багато, цікавили ся справою надзвичайно. Та референти говорили мляво й не уміли, чи такі не старали ся з'ясувати цілу річ так, як би треба. Один не мав дару вимови, хоча знав річі посідав осповне; другий пускав фрази, аби щось говорити і, бач, подивизати ся для народу на стужі. Во стужа була справді велика — то й жертва велика! Ще вищий говорив так, що відай ані сам не розумів того, що говорив. Ходило йому відай о те, аби їм його красувало ся потому в газеті, що, бач, той а той патріот був і промовляв там а там на вічу... Хіба так не буває?...

Я бачив, що хоча й люді цікавив ся річню, та ніяк не міг розпалити ся холодиним, як лід, словами патріотичних бесідників. Жаль мені стало тих кількох соток нерозвинених душ. От і в мене знайшла ся охота промовити, висказати те, що знав і що чув під ту хвилю в серці... Я зголосив ся до слова і дістав його завдяки ласкавій президії.

Знаєте мене — я говорю більше серцем, чим язиком. Во і на цюж нам його, того звучного, рідного слова? Хіба на те, аби затемнювати народи ясне сяєво правди?

Я говорив... Не коротко, сердечно, пристрасно. Коли скінчив — не хвалю ся, бо так було — мужики стали тиснути ся до мене зі словами: „дякуємо, щосте нам розповіли гаразд про тоту річ! Абиете трівали!“ — і так даліше.

Пріємна, мила для мене хвиля! Чоловік почув, що зробив добре діло, що бодай трохи поділив ся з братом тим промінчиком світла, який носить у серці... Почуття доброго вчинку напуває нас всякий раз теплою розкошиною...

На третю чи четверту днину вернув я під вечір домів з загальних зборів одної „Січ“. Перемерз трохи, то й відпочиваю в своїй комнаті тай роздумую над дечим... Хібаж у нас мало теми до роздумування?...

Нараз вбігає в комнатку моя дружина. Знаєте що вона дома дістала виховане інтернаціональне. Під моім впливом она стає прихильницім симпатіями до нашого народу... Вбігає вона в хату, стає передімною, дивить ся мені щиро допитливо в очі і киваючи головою, говорить майже шептом: „бідний ти, бідний, мій друже!“

— Що се має значити? — питаю. Сто думок перелетіло в ту мить крізь голову.

Она оповідає мені, що перед хвилею прийшов у кухню старезний дід-жебрак, оглянувшись докруги і запитав: „Чи пан дома?“ — „Або що?“ питають його. — „Во я бачив, що десь нині їхали, відай знов на якусь віче! — А на віче! — відповідає слуга. — А вам же чого до пана? — Та нічого. Я хотів сказати щось пані! — Виходить моя дружина, а він оповідає їй, що бачив

дальше аж до найвищої класи, але тільки на основі прочитаної лектури.

План науки французької мови є зовсім такий як план в реальних школах.

Для історії і географії призначено у всіх класах окремі години. Під час коли в нижніх класах наука буде полагати на образів представлення історичних подій, як досі, то у вищих класах наступить цілковита зміна. Головна вага буде ся тут класти не на воєнні деталі, а на культуральний розвій народів. В осьмій класі буде класитись спеціальну вагу на історію та географію австрійсько-угорської монархії, щоби в сей спосіб дати ученикам докладне поняття про державний, соціальний і господарський устрій нашої держави.

План навчання математики і геометрії змінено також доволі в той спосіб, як сего вимагає теперішній стан науки.

Для науки соматології, фізіології та гігієни призначено цілий перший курс в 6 класі. Щоби уможливити погляд на науку природи призначено певну скількість годин на екскурсії.

В плані науки фізики зазначено, що ученик має здобути не лиш позитивне знанє, але мусить сам виправляти ся в робленю досвідів, щоби опісля із них витягати висновки та конвенції.

Сі два нові типи середніх шкіл, як зазначено, мають увійти в житє вже з початком будучого шкільного року. Правительство завізвало вже властї шкільні до ставлення внесень на переміну давних гімназій та реальних шкіл на нові типи.

ПОДЯКА.

В справі звернених проти моєї особи закидів посла до парламенту Шойсвола прислали мені слідуєчі громади, товариства, корпорації і збори на основі ухвалених в тім намірі резолюцій заяви довіри:

3 міста Чернівців: 1. на основі ухвали ради міської від бурмістра барона Фірта;

2. в імені купецького товариства голова тогож товариства, посол до сойму В. Тітлінгер, та заступник голови сов. В. Фонтін;

3. в імені товариства „Руских православних священиків“ голова, проф. унів. Бремійчук;

4. в імені гр. кат. церковного братства, голова п. Захарасевич і секретар п. Городецький;

5. в імені громади Старі Мамаївці нач. гром. Василь Бурак;

6. в імені громади Вагна, нач. гром. Пердейчук;

7. в імені громади Бергомет н. С. нач. гром. Перепелєць;

8. в імені громади Воянчук і райфайзенської каси тамже нач. гром. В. Желізняк, Петро Продан, В. Томер, Д. Зибачинський і надучитель Д. Падур;

9. в імені громади Браза і тамошних товариств „Січ“ і „Руска Весіда“. І. Гренюк, І. Віктор, А. Маковий, Г. Маковей, Г. Лазар, П. Чепелюк, Унгурян, і надуч. Сліпанюк;

10. в імені тов. „Січ“ і „Райфайзенська Каса“ в Бродині, Гав. Тереди, Ів. Тетиз, Сем. Тереди, Мих. Гудина, Сем. Глодик, Іл. Столерчук, І. Ігнатюк, В. Фудюк, Як. Антофійчук, Ол. Гелеш, Мик. Шитрюк і Федор Гудин;

11. в імені громади Довгополе і руских товариств: парох Тиміньський, надуч. Мандрик, Яблін-

мене недавно на вічу в тім а тім селі, я там промовляв, а радше сварив ся з людьми. — Другі пани, каже говорили, як треба, як люди, а пан не говорив, тільки кричали на мужиків, сварили ся. І потому люди сьміяли ся з пана. Ая, сьміяли ся, а навіть — навіть хотіли бити! Лише тамтих панів бояли ся!... Тому — додає жибрак довірочно — най пані не пускають пана на тоті віча, бо може стати ся — борони Боже! — нещастє!

Дружина моя вповідає те і плаче:

— Оттак воно! За твою добру волю, тичуть тобі дулю! За твої щирі-слова, ще й настають на твоє житє! Цур їм, тим дикунам! А ти кажеш — їх треба любити!

— Успокий ся, кажу, от старий дід якийсь верзе, що на ум йому попадає!

А самого мене таки вколало в серце. Вихожу до кухні. Бачу дідугана з головою, мовби впрізаною з образа сцилійського якого старого бандита, стать велика, хоч і стара, але слідно ще знамените здоровлє і неабияку на ті літа силу. Очи трохи прижмурені, немов так і закривають яку тайну. Таких дідуганів можна-б гарно уживати як політичних емісарів по наших селах в неодній важній справі народній...

Дідуган ніби підняв ся трохи з лавки, на який сидів, ніби призивав ся до мене, буркнувши щось під носом. А потому ськазав таки голосно:

— То ви, пане, не поїхали на ніякі збори?

— Поїхав і, як бачите, вернув. А ви десь з далека йдете, дідусю божий? — питаю його.

— З далека й не здалека! Отак собі по середині! Як дід!

Він слідно унякав розмови зі мною, липав на мене непевними очима. А раз так якось здавало

чук, Онофрейчук, Томюк, Луцук, Пимейко, Мелвник, Юрнюк, Михалюк, Мороз;

12. в імені громади: Дихтинець нач. гром. Ів. Грецюк, парох Гр. Валосекул, Х. Вайнер, Дм. Трофан, секр. гром. Вайсман;

13. від віча в Глібоці надуч. С. Канюк.

14. в імені громади Горошівці нач. гром. К. Гаврилиця, М. Мельничук, Г. Фуштей, в імені „Січ“ кошовий Ів. Цуркан, в імені райфайзенської каси голова І. Шевчук, в імені читальні; голова Гр. Фуштей, надуч. Коверчук;

15. в імені громади Юрківці і райфайзенської каси тамже нач. гром. Н. Костюк, К. Дарганюк, Фарбатюк, секр. гром. Д. Зибачинський, голова О. Зибачинський, надуч. Андр. Зибачинський, а в імені читальні І. Костюк;

16. в імені громади Киселів нач. гром. Т. Скрипник;

17. в імені гром. Киселиця: надуч. Дашкевич, нач. гром. Дм. Гасюк, імені „Січ“ Гр. Чурюк, в імені райф. каси голова В. Гасюк, в імені читальні „Рускої Весіди“ В. Бугар.

18. в імені ради гром. з Кіцманя нач. гром. Дм. Важака;

19. в імені руских товариств в Луці парох Кончук;

20. від віча з Лужан нач. гром. Пукач, учит. Ст. Беражак, др. Гутшнакер;

21. в імені громади Миліїв нач. гром. Кузак;

22. від віча в Молдаві Лецкан і Ребенчук;

23. від віча в Мигівій надуч. Данчул;

24. в імені гром. Неполоківці нач. гром. Даубер, Олійник, Кравчук;

25. в імені гром. Старі Мамаївці нач. гром. Якубович.

26. в імені громади Плоска, як також тамошної „Січ“ і читальні, Ол. Полєк, М. Войчук, нач. гром. Я. Райхман, М. Полєк, Я. Маркевич, М. Бучуляк, Вовк, надуч. Брага. Куреш;

27. в імені громади Руска Молдавиця парох Порубальський, надуч. Коча, Луцек, Шефер, Вовштар, Малиш, нач. гром. Морожан, Малчинський, Балабанчук, Дарий, Кобенюк, Коморица;

28. в імені громади Розтоки нач. гром. Матич, Томюк, Берля, Джурик, Вайсельберг, надуч. Зота, уч. Харовік, Бечва, Паланюк;

29. в імені Січ читальні і крамниці в Коржівцях Іл. Куницький, Ів. Куницький, В. Гуцуляк, Рибчук, Чурюк;

30. в імені гром. Підзахаричі нач. гром. Томюк, Хоровік, Усик;

31. в імені громади Сергіївці і в імені тамошних товариств: читальні, райфайзенської каси і „Січ“ нач. гром. Ф. Габур, І. Маковейчук, І. Куляш, Несторюк, Фрей, М. Кіляш, Ів. Куляш, І. Чокан і надуч. М. Гліба;

32. в імені Січ і райфайзенської каси в Селетині Ів. Киселиця і О. Ельсголд;

33. в імені громади, каси, читальні і „Січ“ в Приличу нач. гром. Ткачук, парох Калинюк, Лабач, Запаренюк, Вітовський;

34. в імені громади і тов. „Руска школа“ в Сторонці-Путілові, нач. гром. М. Грайф, Гличук, О. Крижановський, Гачук, Ловгар, Керра, Гойчук, Кітляр, І. Бойчук, Васильчук, Фокшик, Продан, Ямницький, М. Дашкевич;

35. в імені міста Сторожини на основі ухвали ради громадської посади др. Кац;

36. в імені громади Стрілецький Кут нач. гром. Оленчук;

37. в імені громади Товтри нач. гром. Сипжанка парох Драчинський, надуч. Петрачич;

ся мені, що зловив я з під старих вій ніби якийсь проміньчик ласки!

Я вийшов до своєї комнати. Не хотіло ся якось розводити довшої балачки з дідом.

Минуло може чверть години і знову вбігає моя жінка, еще гірше схвилювана, чим перше.

— Ось маєш їх, тих „патріотів“! Маєш вірних товаришів робити на народній ниві! Маєш їх!

— Не розумію тебе, жінко!

А вона розповідає скоренько, що дід признав ся їй ось в чому: пан меценас Зільський казав йому йти сюди і розповісти жінці потайком те, що саме він і розповів. Значить — явну лож про не вдачу моєї промови на вічу і миме негодованє народу!...

— Бач, які вони! — дорікає жінка.

— Моя дорога, ти не розумієш, серце, о що тут ходить!

І я став пояснювати їй, що заздрість честілюбної, чи навіть підлої одиниці з інтелігенції не дає ще причини відцурати ся усеї народної роботи. Цур таким одиницям, а нам до роботи пора!

Пояснював так, як оно можна було пояснити, уневиняв, як міг...

Так, мій пане! Хто-ж тут завинив? Ой і воно стало ся те? Панюк, що прагнув лише робити політику, аби на карках мужицтва вилісти до висоти всіяких мандатів. Хотів догодити своїй вищерковній амбіції, пустим забаганкам холодного, як лід, серця... Чи стоїть-же такий панюк, аби ізза нього кидати народню роботу? Ні. А коли їх єсть більше — бо се не одиниця! Чи можна ізза них спронежувати ся ідеалови свободи й добробуту мільонів.

Ні, пане й вічно ні!

38. від віча в Топорівцях нач. гром. Петро Геліч;

39. в імені громади, каси і „Січ“ в Вербівцях нач. гром. Г. Шеленко, Грицьк, Вас. Шеленко, секр. гром. Д. Зибачинський, надуч. Томюк, Мет. Шеленко, В. Мельничук;

40. в імені громади Веречанка нач. гром. Дяконович, Васкан, Масевич, Буга, Охрим;

41. в імені громади і учительства в Вишинці Івашко, адв. др. Блявкоф, уч. Гнатюк, друнар Іппен, нач. гром. Кузак, П. Ельтеє, Г. Шіфр, Ів. Шпитко, Григорович, А. Давбер;

42. в імені „Рускої Ради“ в Заставні голова парох Драчинський.

На будучи в стані в иньшій відповідній спосіб подякувати так за сї заяви довіри, як і за прислані мені від різних приватних осіб з різних частий краю докази симпатії, роблю отсе тою дорогою, запевняючи zarazом, що сї докази признани мої дотеперішньої діяльності додають мені ще більше сили до праці на будуче не лише в імені моєї партії, але також в імені всіх моїх співгромадян.

Ще раз дякую всім як найсердечнійше. Чернівці, 12. серпня 1908.

Николай Василько, посол до сойму і ради державної.

Справозданя наших послів.

В неділю, дня 9. с. м. відбуло ся велике віче в Глібоці, серетського повіта при участі поверх 1000 людей так місцевих як і замісцевих. Явили ся на віче не лиш Русини але і Німці та Жиди. На віче прибув посол до Ради державної п. Николай Спинул. Із замісцевої інтелігенції були присутні: пп. надучитель Іля Прокопович з Мамаївців, надучитель Годованський з женою з Тарашан, надуч. Гаврищук з женою з Каменки, надуч. Іля Ізюк з Кичери, учитель Войновський, Топушак і Сонєвіцький, урядник Ради культури кр. п. Ніколаш та академик п. Іванюк. Із Корчешт прибули заступники товариств Іля Кузакський, Іван Кузакський і Никифір Рипчук, а з Сичівців Василь Цікало. З місцевой інтелігенції явили ся: о. Антін Кордовський, о. Євген Жавновський, пастор Георгі Фавст, др. Друкер, надучитель Сергій Канюк, учитель Осип Безпалко, Євген Гуцайло і Кош, секретар Старчевський, Ельгісер, Гартман Вільгельм як також начальник громади Танасій Максимюк з цілою майже Радою громадською.

Вже на залізничім двірці привітала п. посла Спинула глібичка Січ, відіпровадивши його звідси аж до школи.

Збори отворив кошовий Січ Софрон Луцуляк сердечними словами і завізав зібраних, щоб вибрали предсідателя. На предсідателя вибрано надучителя Сергія Канюка, а на заступника начальника Танасія Максимюка. По відчиті п. Сергія Канюка про значінє Січї для народу, забрав слово п. Спинул і в двогодинній бесіді здав звіт з своєї дотеперішньої діяльності в державній радї. Посол звичаяв ся що не явив ся скорше до Глібокої, щоб здати звіт з воєї праці, і сказав, що стало ся се головню тому, що вільного часу мав дуже мало, за те громад в его виборчім окрузі є досить багато. Бесідник висказує свій жалє, що в нас є ще люди, ба навіть і цілі громади, що дають ся вести ріжними дурисьвітами, що слухають не всіх при-

Не дивуйте ся людови, паночку мій! Він не може бути ліпшим, доки має таких лжепроводирів... Доки не згинуть вони до ноги, не може бути добре...

Не дивую ся й одиницям такої інтелігенції, бо вони зросли в плазунстві і вічний тривої про утрату ласки сильніших, що їм помагали дерти ся на щєблї суспільної драбини. Се ще каламутна водиця. Добре, що є ліпші одиниці в інтелігенції й у самому пії народі... В них наша надія...

Так, дуже мій. Кріпкий здоровий пень народу остоїть ся перед апетитом нікчемних одиниць — не дасть ся на лихо склонити. Я вірю в теє.

І вірю, що в людї нашім, мимо всіх обид киданих йому в лице, єсть задаток на яснї дїї, бо народня душа доперва двигаєть ся, прокидаєть ся зі страшного просоня, в яке попала не цілком зі своєї вини...

Вірю, що тотя титавічна душа народу не потребує стати потгноєм для праці ума других народів, бо вона містить у собі творчість, свїт мисли, океанічну глїб ідеалу...

Вірю, що вона знайде і зрозуміє ціль свого істнованя...

Вірую в те євьято — торжественно — всіми сїлами моєї душі і тому не бачу причини розплити ся йому в інтернаціональному океані...

Вірую не тому, що мушу, лише тому, що вірую...

Вірую — —
Ах, на щож вам се казати, вам, що робите все без віри?...

На що?

А ті, що так само вірують — знають що робити!...

Кіцмань, цвітєнь 1906.

ятелів, а противно, своїх ворогів. Такі люди шкодять не лиш собі але і всьому руському народові. Дякуючи громадї за довіру, яким наділила его при виборах, вибравши его величезною більшістю голосів, назначає, що се головна заслуга існуючих в селі товариств, що є наче школами для старших. Обговорюючи програму укр. поступової партії, спіснув про руський клуб в парламенті, і зазначив, що найшло ся кілька послів, котрі, хоч їх вибрали мужики-Русини, видають себе тепер за Москалів, і провадять політику москвофільську. І вже почувли ся між зібраними сильні оклики обурення „ганьба їм“, а коли посол спіснув, що один з тих послів домагав ся уведення російської мови до палати послів, то посипались на адресу павків Москалів різні епітети як зрадники, запродавці, хулігани.

П. Спінчул доказував далі перед всіми зібраними, що руські послы з особна вже до тепер зробили досить доброго для нашого селянства, вказуючи заразом на великі труднощі, які народні руські послы мусіли поборювати, нім могли щось доброго досягнути для свого народу. Говорив про відпустки воєнків підчас жнив, про відшкодоване для резервістів підчас вправ, скасоване військової такси, поліпшене платні для воєнків, скасоване двох останніх військоких вправ, скасоване домового податку, знижене ціни солі, про закон обелпечення на старість, про заложене складів дров в околицях, де не має лісів, про отвореня руської гімназії у Вишніці та про поділ консисторії на руську і волоську. Далше говорив посол о виборчій реформі до сойму і до Рад громадських і зазначив, що після вістий з Відня, дотичний закон буде в коротці вже санкціонований. Вказав на домагав ся руських послів о заведення 2-річної служби військової, о скасоване посередніх податків, о скасоване оплат (такс) при купні малих кусів землі, о регуляцію рік і богато інших для народу надто потрібних і важних законах, які хоч ще і не санкціоновані, то до того певно дійде.

По промові посла, яку наряд вислухав з великою увагою і вдоволенням забрав слово селянин Теодосій Букатар і дякуючи послови за его щирі труды, запевнив, що руський наряд вже прозрів і вже знає оцінити щирі праці своїх проводирів. Бесідин побажав п. послови здоровля, щоб міг і на далі трудити ся для добра свого народу, а хор відспівав в честь пана посла „Многая літа“. По сїм прийняли збори серед гримих окликів славно одноголосно слідуєчу резолюцію:

1. „Народне віче, зібране дня 9. серпня в Глібоці висказує своєму послови до Ради державної Николаєви Спінчулови неограничене і найповніше довіре; заразом висказує віче своє обурення по причині підлих клевет і нападів зі сторони Ончула і Шойсволя, на нашого дорогого проводника — посла Николая Василька, котрому віче висказує своє необмежене довіре.“

Далі прийняли збори одноголосно і другу резолюцію:

2. „Віче завзяває руських послів, щобі домагали ся як найскоршої реформи виборчої до Сойму і до Рад громадських.“

По сїм забрав слово п. Іля Ілюк. Обговорюючи потреби нашого народу поставив резолюцію, щобі послы постарали ся о заведення примусової кравової організації обезпечення від огню і граду. Резолюцію прийнято одноголосно.

Опісля промовив п. Сергій Канюк обговорюючи необхідну потребу не лиш для Глібокої але і для поближких сіл, т є отворення суду в Глібоці і поставив слідуєчу резолюцію: „Народне віче зібране в Глібоці дня 9. с. м. звертає ся до всіх руських послів з Буковини, щоб вони доложили всіх своїх старань, аби в Глібоці як найскорше отворено окремий суд“. Резолюцію прийнято

Січовик Симеон Люкинюк ставить резолюцію, яку збори також прийняли: „Завзяває ся всі міродатні чинники, щоб постарали ся о те, аби в неділю всі коршми були заперті.“

Збори закінчилися предсідателю сердечною подякою всім гостям, що зволили прибути на віче, а особливо панови послови, як і всім місцевим присутнім. По відспіванню „Ще не вмерла України“ і „Не пора“ збори розійшли ся вже під сам вечер. Ніхто не жалувал, що прибув на збори, кождий йшов до дому вдовольнений, веселіший, бо відчувал, що щира праця приятелів народу марно не йде, а несе з кождим днем все гарніші плоди.

Учасник.

Віча посла Лукашевича в Звнячї і Кришатику. Дня 9. с. м. явив ся посол Лукашевич перед своїми виборцями, щобі здати справозданє з діяльності своєї та руських послів в парламенті. На двірці в Заліщиках привітали його заступники обох громад, а з відсї удали ся всі на місце зборів в Звнячї. Серед привітів і овацій зібраних виборців увійшов пос. Лукашевич до люкалю в яким відбуло ся віче. Предсідателем зборів вбрано Мик. Демка, а заступником Т. Лесюка. По виборі забрав слово пос. Лукашевич і в двогодинній промові представив діяльність наших послів в парламенті, почім віче ухвалило слідуєчі резолюції: Віче в Звнячї висказує повне довіре всім руським послам в парламенті взагалі, а особливо своєму послови Лукаше-

вичеві та з цілою рішучістю відшпирє підлі клевети проти посла до парламенту Ник. Василька. Віче домагав ся поділу уч. семінара, помочи для потерпілих від елементарних нещасть. Віче солідаризує ся вповні з тактикою українського клубу у Відні. Опісля удав ся ще посол Лукашевич до Кришатики, де рівнож привітали його оваційно виборці. І тут здав посол своє справозданє, а віче ухвалило подібні резолюції, як у Звнячї.

НОВИНКИ.

Чернівці, 13. серпня 1908.

Процес проти А. Ончула о обиду чести. Рада державна ухвалила видати посла Авреля Ончула судови в трох случаях, а то в справі обиди чести посла Н. Василька, посла Спінчула і віце-маршалка кравового др. Смал-Стоцкого. Розправа проти п. Ончула в справі обиди п. Василька і п. Спінчула відбуде ся перед судом присяжних в Чернівцях, можливо підчас найближчої каденції. В справі віце-маршалка проф. Стоцкого випер ся п. Ончул, мовто він в інкримінованім памфлеті ужив слова „Spießgeselle“. На доказ своєї „правдомовности“ предложив копію манускрипту, в якій на місці слова „Spießgeselle“ є слово „Freund“. В наслідок сего зажадав др. Стоцкий застановлення слідства проти А. Ончула в напрямі проступку з § 491, а рівночасно жадав укараня другого обжалованого Лборенца Ренчина, яко відвічального редактора після арт. 3 закона з дня 15. жовтня 1868 ч. 142. А позаяк „редактора“ Ренчина обжалував також посол Н. Василько, проте справа Ренчина прийде також перед суд присяжних.

Вінчанє п. Петра Катеринюка укінченого бого- слова з п. Івасею Моргозіною, учителькою від- було ся в православній церкві в Кіцмани 9. с. м.

Капітан Штрауб, що пробив минушого року в Станіславові жовіра Перцовича по відсидженю 3 місячної кари зістав спенсіонований.

По катастрофі Цепеліна. Німці зложили вже до тепер на відбудованє нового балюна Цепелінові три і пів мільона марок. Одна фабрика жер- тувала Цепелінові на будову нового балюна алю- мінієм. І граф Цепелін мимо того, що члєпєть тепер 70 років жита, кинув ся із запалом до будови нового балюна.

Величезний пожар лісів. В західній Канаді, де є чимало руських осель, від кількох днів горять ліси. Простір зайнятий пожаром величезний і сей пожар лісів є найбільшим нещастєм в канадській історії. Положене серед лісів місто Ферне згоріло до тла. Так само місто Міхель положене о 20 кілометрів далі від Ферне стоїть в полумях. Рівнож горять розлогі осади Ломер, Олсен, Шпорвод і інші. В самім Ферне згоріло живцем 170 осіб, а кілька згнуло людий в лісах, де були при роботах — не звісно. Як доносять лондонські часо- писи, простір на 160 квадратних англійських миль — є одною масою шалючого вогню. А серед того моря огню згнуло сотки людий, бо були в тих лісах численно заняті робітники, було багато ху- торів, лісничівок, гаївок і т. п.

Ізда через полумя. Між Лізабою а Опорто вибух пожар ліса, який прибрив величезні розміри. Якраз в тім часі мусів проїжджати через ліс поїзд, а хоч машиніст гнав із найбільшою скорістю, то все таки за тих кілька хвиль, яких треба було на переїханє лісом богато подорожних потер- піло болячі рани від подпеченя.

Оповідки, іменованя і т. п.

Ц. к. державна гімназія в Кіцмани. Шкільний рік 1908/9 розпочне ся дня 4. вересня о 8. год. рано святаючим богослуженєм. Правильна наука розпочне ся 5. вересня о 8. год. рано. Вступні іспити до I. класу відбудуть ся 1. і 2. вересня від 10. до 1. год. (на письмі), а по полудни від 3. до 6. год. (устно). Дотичні ученики мають одноі або другої днини між 8. а 10. год. перед полуднем з родичами, або їх заступниками явити ся в дирекційній канцелярії і вказати метри- кою, що мають вже або до кінця сего року будуть мати 10 літ, а як ходили до публичної народної школи, предложити ще й свідоцтво фреквентаци- чинне, або шкільні повідомленя що найменше за 4. шкільний рік. Вписові такси, які треба запла- тити з горі, виносять 7 кор. 32 сот. В разі не- прийняти ученика такси звернуть ся назад. Вступні іспити до вищих клас (II.—V. кл.) відбу- дуть ся 2. і 3. вересня від 8.—12. год. перед по- луднем, а від 3. до 6. год. по полудни. Дотичні ученики мають в мисль розпорядку ц. к. кравової шкільної ради з дня 25. липня 1905 ч. 5913 зго-

лосити ся до тих іспитів найпізнійше 25. серпня. Іспити поправчі і доповняючі відбу- дуть ся 2 і 3. вересня, а зголосити ся до них треба 1. вересня між 10. а 12. год. перед полуд- нем в дирекційній канцелярії. Вписи учеників, що вже в попереднім шкільн. році на- лежали до заведеня, відбудуть ся в призна- чених до того шкільних комнатах 1. і 2. вересня від 8. до 10. год. перед полуднем. В тім самім часі мають зголосити ся і предложити потвердженє прийняти і ті ученики, що їх на підставі зложеного перед вакаціями вступ- ного іспиту до I. кл. вже прийнято. При- няте учеників до пригтовляючої класу відбуде ся в дирекційній канцелярії 2. вересня в часі між 10. а 12. год. перед полуднем. До неї будуть приймати ся лише ученики з рідною мо- вою руською, а дальші услія прийняти такі: вика- про свінчену з добрим успіхом трету класу школи народної як також виказати метрикою, що уче- ник має вже або до кінця с. р. буде мати 9 літ. При записі не плятять ся ніяких такс. Ближші відомости подані на чорній таблиці закладу.

Виділ „Товариства православних Русинок на Буковині“ рішив сходити ся в суботу по 1. і 15. кождого місяця, а понеже слідуєча субота при- падає на 15., то засіданє, на котре запрошує ся всіх членів і тих, котрі хотять вписати ся в члєни товариства відбудуть ся в сю суботу. Члєнска вкладка виносьть найменше 1 корону, але над- датки приймають ся радо з подякою. — За виділ: *Евген Андрійчук*, голова.

Відозва. Новозасноване „Товариство Право- славних Русинок на Буковині“ паміряє з початком сего шкільного року 1908/9 отворити захоронку для дітей бідних православних зарібників, які оста- ють ся через день без надзору і опіки родичів, і просьть о моральну і матеріальну поміч високо- поважаних Панів і Панів, вступаючи в члєни това- риства. Члєнска вкладка виносьть річно лише 1 корону, але наддатки приймають ся з подякою. Захоронку діточу утворить товариство в памітку 60-літнього правління Его Величєства Цісаря Франц Йосифа I. в домі „Православної Шляхти“ при ул. Франца ч. 31. Члєни: Евфросина Галіц, Вікторія Попович, Елєсавета Тиміньска, Наталка Пігуляк, Олена Бриндзан, Теофіла Семака, Ольга Галіц, Леонтина Яворовска, Евфросина Купчанко, Іларія Бриндзан, Евфросина Спінчул, Евгенія Попеску, Ольга Мійска, Фільомела Пігуляк, Ольга Могиль- ницка, Евфросина Карбулицка, Глікерія Ісепенко, Ісидора Ільницька. — За виділ товариства: *Евфро- зина Андрійчук*.

Із штуки і літератури.

Репертуар Львівського руського театру в Снятині. Сала власна (коло ц. к. Суду).

В суботу, дня 15. серпня „Барон циганів“, оперетка в 3 діях Стравса.

В неділю, дня 16. серпня „Маруся Богуславка“, історично-побутова драма зі сьпівом в 5 діях.

Ві второк, дня 18. с. м. „Галька“, опера в 4 діях С. Монюшка.

В середу, дня 19. серпня „Лісова квітка“, конкурсова комедия в 4 діях Яновської.

Вілеті продає „Народна Торговля“, а від 6-їй години в день представлення каси театру. — По- чаток точно о пів до 8-їй год. вечером.

Ukrainische Rundschau ч. 8. містить: Ein Freun- deswort an die Ruthenen. Vom Reichsratsabgeordneten E. Pernerstorfer. Der Neopanslavismus: III. Der russisch-polnische Ausgleich: IV. Schlussbetrachtung. Von W. Kuschnir. Die ukrainische Schule im pol- nischen Joch: V. Die Gründung von Mittelschulen in Galizien. Von Dr. Wladimir Batschynskyj. Die Kooperationsbewegung in der Ukraina. Von W. Do- manitzkyj. Henryk Sienkiewicz als Romanschriftsteller. Von Prof. Wladimir Antonowycz. Über die Entwick- lungsbedingungen der ukrainischen Literatur. Von Mykola Dmytriw. An die Gegner der nationalen Selbständigkeit der Ukrainer. (Aus einer Rede des Abgeordneten Prof. Dr. A. Kolessa im österreichischen Abgeordnetenhaus). Rundschau: Mykola Dmytriw. Der Kampf gegen den ukrainischen Ge- setzentwurf in der Dama. Ein kurioser Prozess. Zwei Allslavente in Prag. Allrussische Provokatoren.

РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інст- тукція на Буковині. — Приймає вкладки щадливі і опрентовує їх на 3%. — Най виносьть 40 К і платиє 6%, виносьє 2 К. — Родимий! Хай квіт „свій до свого“ відібе ся голосним відгоном по цілій Буковині і най кождий, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Руській Касі“.

Приєднуйте нам нових члєнів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх розміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний економ. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числиться по 4 в. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Склад галантерейних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.
Телефон 301. в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3. Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

Черевики і всякого рода Сандали

Кнайпа і Лямана в ліпшій ґатунку

літні річи.

Великий вибір

річий до подорожжя

в найліпшій ґатунку по низьких цінах.

Мужеске

БІЛЕ всякого рода

в добрім ґатунку і вишукану

Загальні збори каси пож. і щадн. для громади Шиніт прив. відбудуть ся в неділю дня 23. серпня с. р. в шкільнім будинку о 1. годині попол. з таким денним порядком: 1. Справоздане касове. 2. Підвишене стопи процентової. 3. Вибір старшини. 4. Вільні внесення. Старшина.

Оголошене для Хліборобів!

Довідаємо ся на жаль, що несовісні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рілників, що накидають ему який небудь навіз, а розуміє ся лихий, без вигляду на се чи він відповідний на рілню чи ні. Щоби охоронити нашого рілника від такого визиску оголошуємо, що Спілка для господарства і торгівлі в Перемишля зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілню, належить тільки подати в приближеню примети рілї, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемальна чи ні, чи середю лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишля.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Русини! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тутоні паперців з першої галицко-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражжю.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурен Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках. — Держім ся поклик: Свій до свого. 138 (—)

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові. приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду видадку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покриття дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кождих 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки з місячнїз підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні ціли квоту 45.895 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вклади	2,795.183.— К	позички уділені	3,410.684.— К
уділи членські	284.398.— „	цінні папери	130.452.— „
ф. резервовий і інші	46.842.— „	льоканції	182.206.— „

Купуйте землю при парцеляціях.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOL**

„Назва правно забезпечена“ антикара др. Ю. Францога

в Терополі. Се є знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болю, простуджєня, ломаня костей, плечий гістїдї і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакованєм. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шмїда і Фонтїна, в Селетинї в дрогєрїї медїцинальній Стерншуса. 19 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німєцькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним сьвѣтом, виходить раз на місяць в обємї 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. 6 обовязком кождого інтелїгентного Русина передплатувати сю часопись. Адреса редакції і адмінїстрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Вдова

інтелїгентна, в середнім віці, Русинка, бездітна, прийме зараз посаду управительки дому, господарки і кухні. Ласкаві зголошення листовно під адрес „Захист“ poste restante Башківці н. Ч. 150 (2—5)

Друкарня тов. „Руска Рада“

Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

ЛІТНИЙ ПОБУТ!

В Ревні, 10 кіл. від Черновець, можна винайти гарну хатинку, що складає ся з одної комнати і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мін. ходу. В поблискости ліс.

Ближні і формациї подає Григорій. Пігуляк, учитель в Старій Жучині.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Видання „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рехенберга.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрїж.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 гр.,
на пів року 16 гр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Русна Рада“

на цілий рік 18 кор. (вгл. 9 рублів або 34 гр.)
а на пів року 9 кор., вгл. 4-50 р., або 17 гр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки, „Надслани“ по 40 сот. від стрічки.
Пр. частійших замовлень відповідний рахунок.
Рекламний неопечатаний вітні від порта.
Рукописи авертає редакция лише на поже-
редній застереженні і залученні належ-
ності поштової.

В справах редакційних можна усно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Реформа виборча до сойму.

Проти рішень виділу краєвого предляжати до санкції ухвалені вже але задля маловажних, стилістичних похибок несанкціонований законопроект нової ординації виборчої з поправками самого виділу підняли Німці і Жиди голосний протест. Одні і другі чують ся покривджені законопроект — хоч свого часу дали згоду на него — і сподіючись при поновних нарадах відбити своє, жадають, щоби законопроект вернув ся таки до сойму. Для оправдання такого жадання підносять вони, що всякі зміни в законодавчій операті належать виключно до законодавчого тіла, т. є до сойму і Виділ краєвий не має ніякого права робити їх в обсягу власної діяльності.

Як сказано, протестантам розходить ся о здобуте для себе, нових мандатів і для сеї цілі виступають ся вони з закидом о некомпетентности виділу краєвого. Тим часом се річ погляду. Виділ краєвий опирає ся іменню на виразний ухвалі сойму, якою поручено йому починити у власнім обсягу діяльності евентуально потрібні зміни в законопроекті, щоби він був зрілий до санкції. Виділ краєвий є виконуючим органом сойму і, рішаючи свою ухвалу, сповнив виразний мандат сойму. Закрид некомпетентности не може проте відносити ся до виділу краєвого, але хіба до сойму в тім напрямку, чи сойм може давати своему виділові подібні поручення чи ні. Але се виділ краєвий не обходить.

Головним мотивом, задля якого виділ краєвий порішив предляжати законопроект до санкції з власними змінами — зазначуємо ще раз, що розходить ся о маловажні, стилістичні поправки — була добра воля уратувати виборчу реформу. Во які-б і не були її недостачі, все ж таки нова ординація без порівняння ліпша як теперішня і велике питане, чи ліпшу удасть ся перевести хочби і в дальшій будучности. Тимчасом нема ніякого сумніву, що ухвалена реформа, вернувши ся ще раз до сойму, розібе ся; жадане но-

вих мандатів з боку Німців і Жидів мусить викликати подібні постулати прочих народностей, „вибухового матеріалу“ нагромадило ся і без того загато — і Буковина — готова опинити ся без всякої реформи. А хто ухвалить нову? Чи сей розбитий сойм? Чи новий вибраний після старої ординації?

Виділ краєвий може мати ту сатисфакцію, що хотів щиро уратувати для краю виборчу реформу — до чого мав безперечну основу в ухвалі сойму. Не удасть ся йому, не його вина, але тих, що підкладають міни під діло спільних, між ними і їх власних рук.

3 музичної школи ім. Миколи Лисенка
в Чернівцях.

За два тижні зачне ся знов наука в черновецьких школах, тож родичі вже тепер укладають свої шкільні бюджети, після яких будуть могли своїм дітям дати можливість карсетати з всіляких шкіл.

Коли вже у нас поволі вкорінює ся переконане, що мало ще належати до „супіволюбивої і музикальної української нації“, а треба методичної науки, щоби, чи собі, чи другим була яка приємність, або користь з сеї „супіволюбивости і музикальності“, тож треба конечно, щоби родичі при укладанню своїх шкільних бюджетів не забули вставити рубрики і на науку музики.

„Музична школа ім. Лисенка“ має вже свою репутацію і довіре у нашого і чужого загалу, чого доказом чим раз більшає число учеників і заінтересовані ся школою. З малих початків, 12 учеників і одної учительської сили, стала наша школа вже доволі поважною інституцією, яка викладе в посліднім році понад 50 учеників і 4 сили учительські крім управителя. На наші кварталні пописи учеників приходив перше малий гурток найбільше інтересованих, родичів і опікунів, щоби з обов'язку вислухати гри початкуючих учеників. Тепер наші ученики приходять до 5-ої класи, так їх гра може вже і вибагливих слухачів вдоволити, так що посторонні особи приходять лиш задля самого концерту, а не задля близьких зв'язів з учениками. Послідній кінцевий попис на рік 1907/8, який від-

був ся 28. червня зібрав тільки публіки, що ціла, велика зала „Народного Дому“, була по береги заповнена гістьми, які з вдоволенням і великим признаннем вислухали цілого концерту, що закінчив ся малою овацією учениць для артистичної управительки школи панни Бухер, переданем чудової китиді цвітів. З написом: „Улюблений учительці — вдячні учениці“.

Школа наша і на дальше буде строго придержувати статуту дословно відписаного від статуту віденської консерваторії, поки що одної з найліпших великобійських консерваторій. Число учительських сил сего року збільшить ся дуже цінним приростом, а іменню вступає в зв'яз школи фортепианістка панна Павліна Демант, умічена консерваторією і почесно надгороджена, відлична матурантка, яка крім сего посідає державний іспит з музики і співу.

Крім відділу фортепианового, заступленого тепер двома учительськими силами, буде і на дальше провадити ся відділ скрипковий і сольового співу, а особний учитель буде подавати теорію музики, гармонізацію і новий предмет: історію музики. Оплати позостають ще сеї послідній рік незмінені і мають давні ученики і сі, що ще сего року вступлять привілей карсетати з тих низших оплат до кінця студій.

Після статуту вносять оплати багато більше і входять в життя найпозніше по п'ятих літах існування школи, котра власне тепер починає 5-ий рік шкільний, після свого концесіонованого статуту. Теперішні низькі оплати заведено тому, щоби ними заохотити своїх і чужих учеників вступати до нашої школи і поволі переломити недовіре і упереджене до нашої, української інституції. На дальше однак сеї низькі оплати неможлими раз задля чим раз більших потреб, як наем локалію (від сего року буде наша школа займати 3 передні кімнати І. поверху в „Народнім Домі“), через чим раз добірніші і численніші учительські сили і тому, що до тепер не було у нас майже ніяких вільних місць, через що бідніші, а талановиті ученики були позбавлені можности карсетати з нашої школи, а се для нас як нації, що в більшій часті складає з неможлими одиниць не сьміє бути рівнодушним.

Наука в нашій школі відбуває ся головню в годинах попудневих і то для кожного ученика 3 рази тижнево в головнім предметі, а крім того обов'язані ученики учащати на науку теорії, гар-

НАШ АЛЬБОМ.

С. Яричевський.

Вечір.

Надходить вечір мирно-тихо,
веде за руку тишину,
вколює болюче лихо
і дзвонить шептами до сну —

веде за руку тишину
і сипле в серце маків цвіт —
і дзвонить шептами до сну;
душа перестає боліти...

І сипле в серце маків цвіт,
благословенне забуте,
душа перестає боліти
і погідніє все чути...

Благословенне забуте!
О лютий пімстї вже й ні слуху...
І погідніє все чути...
Надходить вечір тихо — тихо...

Прощання.

Будь здоров, мій тихий раю,
любий краю мрій, надій!
Я про тебе все гадаю,
як іду в кровавий бій.

Любий краю мрій, надій —
чи повернеш ти до мене?
Як іду в кровавий бій,
допчу цвітї дум сьвячене...

Чи повернеш ти до мене,
до твердих, скалистих піл?
Допчу цвітї дум сьвячене —
в моїх грудях гнів і біль...

До твердих скалистих піл
шлях розлуки я верстаю —
в моїх грудях гнів і біль...
Будь... здоров... мій тихий раю!

Івась Івасик.

Фрагмент.

(Е. в К.)

Ой умію і я пісню
та таку сумненьку,
що як стану, засьпіваю,
аж жаль на серденьку.

Скажи мені, моя мила,
скажи, голубонько,
чи на правду мене любиш
моя ти зіронько?

Я сказати тобі не вмію,
що люблю, як душу;
лише знаю, що без тебе
умирати мушу.

Мушу вмерти я без тебе
дорога зіронько,
бо не знаю, як би взяти
тебе, дівчинонько.

Йосип Стадник.

ЗРАЗКОВИЙ МУЖ

Шутка в 1. дїї.

(Перерізка з німецького).

ОСОБИ:

ГУЛА, професор
КАТРУСЯ, его жінка
МАРУСЯ, покоївка
ВІЗНИК.

Дієть ся в великім городі у професора Гули.
(Ліво і право від акторів).

(Гарна кімната (уборня) професора Гули, пристроєна після сьадуючого плану: коридор, двері з коридора, передпокії, двері входові в середині. Ліво і праворуч двері в глумний. По середині кімнати, трохи з правого боку параван. На право від середних дверей шафа на одж, а на ліво креденс, (бухет). По правім боці сцени коминьок, біля нього крісла, по лівім вікно. З правого переду стіл шопетовий зі шухлядкою, на ним не-засьвічені свьичники, гребені, шітки, фляшечки, умивальня, ручник, одна висока свьичка; з лівого софа, стіл, крісла, комода, стоїче даєркало, стільок з шухлядкою, та два крісла біля нього. На софі лежать чорні штани, фрак, камінька, кляк, білий крават, сорочка, кувирець та 2 хустинки; перед софою стоїть на підлозі блискучі черевикі та пара патинків. На стільку стоїть два свьичники, з котрих один засьвічений, дальше лежать там дві картинки (запрошення на бал), папери та листи. На комоді стоїть коробочка з сьринками). — (Початок акти).

Вихід 1.

КАТРА, СЛУЖНИЦЯ, МАРУСЯ.

МАРУСЯ (порядкує одж на софі). Так, тепер вже все в порядку.

КАТРА (з її правого боку). Нічого не забула?

МАРУСЯ. Ні! Пан знайдуть тут усе, усе, від гу-зика в сорочці до черевиків.

монізації, або історії музики (після підготовки) та брати участь в спільних щотижневих вправах. Що кварталу, або і частіше, відбувають ся концерти учеників, до яких прикладає заряд велику вагу, бо через публічні виступи набирають ученики певності себе і спокою в грі.

Оплати вносять за фортеп'яні і сольовий спів по 8 кор. місячно, за скрипку 6 К. місячно. За побічні предмети не платять ся нічого. Коли зголосять ся ученики, то можуть ввійти в житє і інші відділи науки: як гри на віолончелі, на контрабасі і на дутих інструментах. Оплати складають ся безумовно з гори за кожний місяць, причім ще нові ученики оплачують одноразово 4 К. вписового, а давні ученики 1 К. на бібліотеку. Вписи починають ся 1. і тривають до 15. вересня що дня від години 5.—6. крім неділі і свят. До впису мають принести нові ученики метрику і свідоцтво з уругої музичної школи, коли таке посідають, а крім сего мусять піддати ся вступному іспитови для оцінки чи мають загальом музикальні здібності і для приділення до відповідних класів, відповідаючих їх підготовленню. Дня 16-го вересня починає ся правильна наука. Ученики, які зголосять ся по тім речинці оплачують іще особну таку за іспит в сумі 4 корон. Ученики дістають на кождо оплату посвідченє, а крім того карту прийняті з коротким витягом приписів дисциплінарних і місцем на квартальні класифікації, вкінці дістають ученики на жаданє річні свідоцтва на штемплію.

Подаючи сей обширний опис організації нашої школи і услів прийняті учеників, та покликуючи ся на минувшу діяльність маємо надії, що наша школа і на дальше буде тішити ся довірем і симпатією загально і з новим шкільним роком згорне знов більше число учеників.

Від заряду школи:

Модест Левичкий,
управитель.

Хмаролом в Виженці.

Дня 9. серпня, о 5. годині по полудні надтягла з північного сходу з поза гори „Круглої“ на око звичайна хмара. Нараз притімплось, лискавка майнула, прорізуючи цілий виженський овид, грім вдарила у верх гори, а за хвилику страшно загуркотіло, аж земля з будинками затряслась. Воздух здавав ся филивати в ріжні сторони. В ту мить полилась струя води, і з шумом получила хмару з землею. В округ нічого не було видно крім одну сіру, непрозору стіну води. Майнула лискавка вдруге та сим разом она лиш млавим світлом пробіла ся кріз густу струю дощу у низ до землі. Грім злющо заревів, неколко погроза у нїм пробивалась, здавало ся, що всі верхи гір провалились, котять ся у доли, та несуть смерть всьому, що живе, що їм дорогу заступить.

І зачав лютувати хмаролом з найбільшою силою. Шум і клекіт трівав не більше як 50 секунд, нараз струя урвалась начеб хто її протяв, але за

яких 5 хвилин ще з більшою силою люнуло, ще страшніше зашуміло. Так проривалась ся струя воздушного моря кілька разів через протіг цілої пів години. А тим часом серединою села яругою зашуміло, в одну мить із верхів як би на даний знак з тіни зелених лісів, з горбів і гір котились величезні потоки, рвучи подорожі все що лиш їм на перепоні стало.

Запінені, розбурхані, грізні, люті, з невольним клекотом летіли ці потоки у головне русло Виженки. Вал води котив ся по скалистых берегах з невичайною швидкістю, а з'явив ся так нечаяно, що здавалось наче-б яке велике озеро прірвало греблю, а вода з високого горба вся нараз силувалась виплистити.

За валом розливалась вода чим раз ширше і глибше зриваючи за собою найперше всі кладки, містки, мости, плоти, греблі. З сего утворив ся під мостом, що веде у парохію запір, вода проривалась з прискоком і шумом кріз бервени та домадже, що тут набиралась. Тут оперло ся діло руки чоловіка з силою природи, спробувало задержати зрабоване майно людей — та годі! Потік званий „Лісковець“, що вливаєсь з лівого берега надлетів також валом, а несучи з собою велику скількість дерева з корінєм, трави та сіна зірвав міст на гостинці та вдарив на запір. Бервени і визане затріщали, подались під напором і з гуком повалились у філі розгуканої води, забираючи і несучи по дорозі з собою все без розбору у глибокий Черемош.

Стукіт каміня і куснів скали чути було з під води. Під напором потоків котились вони по скалистым руслі у низ несучи неминувшу смерть усякій животиї, що в потоці живе.

Тепер почали усуватись спадисті убожа горбів, боки гір. Правдива лавина глини, піску і каміня змішана з усякою дрібною рослиною, корчами або й цілими деревами зсувалась звільна засипуючи і замулюючи красні яринні городи, сіножаті, місцями покоси, копні сіна, або й стогни. Лавина, де більше строма досягла до русла Виженки а де рівнина там успала каменисті вали, греблі, котрих рука чоловіка і за цілий свій вік не упирає. У мого сусіда стоїть хороший добре ведений молодий садок, овочів у нїм на сей рік аж обліпло, се надія бідлашного господаря, та щож — і пів години ще не минуло, а з саду і сіду не остало. Вода підмулила високий беріг, а цілий городець аж по саму хатину з щепами та коницями пішов у горло не насиченого потока. Та не один се випадок, в їх тут більше, з десятків кілька начислив би.

Що по хатах діялось то й лачно згадати. Пісок дівтори, крик та стогін старших усюда зачувати. Вода вдерла ся не лиш кріз стріхи але й долом у будинки. А вже найбільший переполох був у Судилові. Тут Виженка змінила напрям свого давнього бігу, ріка звернула на гостинець і залаяла цілий ряд домів аж похід вікна.

Рвучі філі підмулили стіни, а хати похилились до землі. Вже третій день минає, а воду годі відвернути в давнє русло, хоч робітників сила над успанєм і збудованєм греблі працює. Нещасні жителі із заломаними руками з далека приглядають

ся як не уможлими робітників нищить їх хати, забирає одинокі майно, а натомість лишає їм гору каміня, та намулу. З людий утопив ся тут урядник почтовий Когут. Коли переходив понад Виженку, вода збила его з ніг, занесла у Черемош, а там він й пірнув.

Ю. Гордийчук.

Як писати о відшкодоване за час військових вправ.

Закон о відшкодованю для родни резервістів значне мати обовязуючу силу вже від 1. серпня с. р., тому повторяємо ще коротко найважніші постанови з нього.

Лише ті мають право домагатись відшкодованя, що своєю працею удержують родину, а на час вправ тратять працю і заробок. Відшкодоване буде виплачуване до рук тих, кого вважає покликаний, тому в зголошеню треба їх назвати. Зголошенє довершується устно, або письменно (без стеміля). Зголошувати ся мусять сам покликаний, а не його родина. Письменне зголошенє лише ся сак:

До Сьвітлого ц. к. Староства.

В.....

Підписаний належить до..... (тут пише ся рід війська, до якого підписаний належить) і одержав карту покликания на вправи від..... до..... 19.....

На їзду там і назад потребує підписаний по одному днєви, так що загально на підставі зак. з 21. липня 1908 р. з д. ч. 141 прислугує родині підписаного відшкодоване за час..... днів.

Підписаний одержує родину, зложену з..... (тут вичисляє ся по імені жінку, дітей, батьків, коли покликаний дає їм жалб), всі замешкані в..... (місце замешканя).

Підписаний є ріжним робітником і заробляє тижнево по..... корон, працюючи в посілостях..... (вписати-тиж у кого покликаний працює).

Підписаний просить о признанє його родині винагороду після прийняті для..... (назвати своє село) звичайної висоти платні, а признану винагороду просить виплачувати до рук жінки..... (або: до рук батька і т. п.).

.....дня..... 1908.

Підпис.

Таке зголошенє треба рекомендованим листом післати, або самому віднести ся до свого староства. Хто відносить се сам, повинен приготувати „рубрум“. Се є пів аркуша паперу повздовж зложеного, на яким пише ся:

ГУЛА (здивований оглядає пляца). Сеж не є рукавички!...

КАТРЯ (з плачем). Ще глузуєш з мене! Кола вже жалуєш свої обіцянки, — то скажи мені прямо а...

ГУЛА. Ні, кажуж тобі, ні! Я-ж купив тобі білі, довгі (показує) ось так довгі рукавички а чорт знає, що з ними! (нараз вдереть ся в чоло) Ага, сей чоловік там в крамниці пошуткував собі з мене! Маю вже! (скажений накладає кашелюх таї надіває розорений сурдут) Ого! (через вікно з лівої сторони) Пожди, голубчику, зараз побачиш! Зараз! (запинає лузика протиско).

МАРУСЯ. Позвольте, ласкавий пане, я сама туди...

ГУЛА (кричить). Ні, я сам іду! Провчу його! (скажений до вікна з лівого) Ви дурак! Ви! Що кажете? Я?... Хто? (збурений вибіває глибоко).

Вихід 3.

МАРУСЯ, КАТРЯ.

КАТРЯ (в сід за ним). Васильку! Чуєш! (підбіває до вікна з лівого) Дай спокій! Дай спокій! Дарма — не слухає!... Тепер вбігає до крамниці! (переходить від вікна на право) Хто знає, чи він сам в тому невинуватий...

МАРУСЯ (приступає до вікна з лівого). Певно. Двері крамниці відчиняють ся...

КАТРЯ. Він іде?

МАРУСЯ (відступає від вікна). Ні, стара панна Вай-глівна...

КАТРЯ. Ще чого доброго, скоїть ся який бешкет.

МАРУСЯ. І то саме сьогодні...

КАТРЯ. А-а так дбала про те, щоби його нічо не роздратувало...

МАРУСЯ (надслухує до середних дверей). Хтось іде.

Мабуть пан!

КАТРЯ. Щоби не було, — мовчи — лишім його, нехай вишумить ся, бо інакше пропав мій перший бал!

(Професор Гула входить збурений, в руці у него пара білих рукавичок).

КАТРЯ. Тепер я спокійна. Знаєш, який наш пан розсіяний та нервовий, — як не було-б йому найменшої річи під рукою, ого, зараз спалахне огнем, тай вже по моїм бали.

МАРУСЯ. Сьогодні не турбуйте ся, я пам'ятала на все.

КАТРЯ. Се радує мене. Як я була ще панною, думала собі не раз: ах, як я вийду заміж, тож-то ходити му з мужем на балі до сходу! А ось дідала такого мужа, що за два роки заміжя доперва сьогодні перший раз ідемо...

МАРУСЯ. Тож-то пані будуть бавити ся!

КАТРЯ. Лише причепур мене гарненько, — я хочу бути королевою балю!

МАРУСЯ. Старатись му. Лише щоби нічо не перебило...

КАТРЯ (німіє). Не піти на бал? Е, се була-б моя смерть! На саму таку гадку аж в очах темніє! Але де се мій муж? Вже повинен бути дома... Ах, як я дріжу... (з надвору чути сильний дзвінок). Се він! Швиденько відчини! Він напевно. А уважай, щоби його нічим не роздратувати! Роби усе, що тобі велить.

МАРУСЯ (виходить головними дверми та відчиняє двері в передпокою).

ПРОФЕСОР ГУЛА (входить серединою, дуже утомлений, в його поведеню пробиває ся байдужність та ліньність, кашелює в нього зліз аж на сину, а пальто недбало убрале).

Вихід 2.

КАТРЯ, ГУЛА (по її лівім боці), МАРУСЯ.

КАТРЯ (біжить йому на стрічу). Ах, який же ти втомлений, чоловіче!

ГУЛА. Та певно, що втомлений!

КАТРЯ. Тож сідай, перепочинь!

ГУЛА. Лиши мене! — Я пітнію сьогодні як жидівська коняка. (Кидає кашелюх на крісло так, що він падає на землю). А все із за того дурного балю! Сім миль пішки за кавальчик кишки!... Ну, але обіцяв тобі, то вже годі...

КАТРЯ (тривожно). Вже жалуєш того?

ГУЛА (роздмаєт ся). Ні, ні! Слово є слово! Нехай дієт ся Божа воля! (уци раптовім роздмаєт роздирає рукав сурдута до половини та кидає його разом з камізелькою). Ідемо на бал!

КАТРЯ. Алеж чоловіче, схамени ся, таж ти роздер ціліський сурдут (підіймає сурдут).

ГУЛА (різкочасно кидає ся на сурдут з комічною скаженістю). Лиши, нехай лежить! (знов спокійно з усміхом). Аби тільки всього клопоту!...

КАТРЯ. Твоя правда, — нема про що й говорити (прихилюєт ся). Скажи, серденько, можна тебе дещо спитати?

ГУЛА. Ну, що?

КАТРЯ. Ти не забув на мої рукавички?

ГУЛА. Я ніколи нічо не забуваю!

КАТРЯ. Деж вони?

ГУЛА. В сурдуті.

КАТРЯ (нишіорить в сурдуті). Тут нема!

ГУЛА (подрозаний). Мусять бути! Таж я мав їх перед хвилиною по тамтім боці, в крамниці.

КАТРЯ. Хіба в камізельці є! (перешукує кишені камізельки, та знаходить згорток пом'ятого грошій папірець). І тут нема. А се що? Гроші?

Чоловіче, так їх погубиш, — поклади в гаманець...

ГУЛА. Які гроші?

КАТРЯ. А ось в кишені в камізельці.

ГУЛА. Я не вкладав туди ніяких грошій, справді!

КАТРЯ. Таж ось вони є!... (підходить до нього та кладе гроші на столу). Таж самі не влізли туди...

ГУЛА (збентежений). Або я знаю...

КАТРЯ (з його лівого боку). Ну, добре... але де є рукавички?

ГУЛА (нишіорить в кишені в штанах, де щось стерчить). Ага, ось они! (вложив руку та не знайшов нічого). Се особливо! (вивертає кишеню) Нічо... А здавало ся мені... (паває руку поза штани та витягає відтам пакет). Я поклав місто до кишені туди! (дає їй пакет) На, маєш!

КАТРЯ (бере). Слава тобі Боже! (розвиває з пуделка паячка чичку). А се що? Шуткуєш собі з мене!

До Світлого ц. к. Староства

В.....

(Ім'я, назвисько і заняття пошканикою) замешкалий в....., покликаний є на виправу і зголошує домагання своєї рідні на поміч в удержанню на підставі закону з 21. липня 1908.

На „рубрум“ прибуває урядник староства печатку і воно посвідчує зложене зголошення: Треба його, подібно як рецепіє, старанно переховати.

Зголошення треба очевидно завчасу виготовити і встелити, або віднести. Хто однак з яких небудь причин спізнився, має ще до 4 тижнів від покінчення виправ зголошувати ся. В зголошенню треба писати лише правду, бо за фальшиві зголошення є дуже остра кара.

В останній хвилі одержали ми відомість, що староства будуть видавати друковані формуляри, де в готові рубрики можна вписувати те, що має бути зголошено.

О ті формулярі треба всюди упоминати ся.

НОВИНКИ.

Чернівці, 13. серпня 1908

Всіх інтересованих, що надсилають нам німецькі писма, з просьбою о поміщення, повідомляємо, що на будуче будемо містити такі писма лиш по зложенню таксі за перевід. — Редакція.

В шістьдесятітний ювілей вступлення на престол цесаря Франц-Йосифа I. уряджує місто Серет дня 16. с. м. велике ювілейне свято. З тої причини будуть курсувати на лінії Чернівці-Серет надзвичайні поїзди. І так 16. с. м. виїжджає поїзд з Черновець о год. 10-45 м. пер. пол. і приїде до Серету о год. 1-45 м. по пол. Зі Серету виїжджає о год. 10-45 м. вечером, а до Черновець приїжджає о год. 1-2 м. вночі. Поворотні білети будуть видавати ся на стації Чернівці з 50 проц. опустом а зі стації Volksgarten і Tereblestie з 30 проц. опустом.

Із заряду II. ц. к. Гімназії в Чернівцях просять нас оголосити: Зголошуватись до іспитів до вишніх клас (II—VIII.) можна в днях 20-го до 24-го серпня найпізнійше. Вступні іспити до 1. класу відбудуть ся в днях 1., 2. і 3. вересня. Ученики мають зголосити ся в товаристві родичів, або уновновласнених опікунів в тих днях між год. 8. а 10. в канцелярії директора і предложити метрику, якаб потверджала укінчений 10. рік хлопця, або що хлопця в біжучім році кінчить 10 рік, а в разі, як він ходив до народної школи, також свідчення шкільне. Кождий ново вступаючий ученик має зложити таксу в квоті 8 корон 36 сот., яка в разі несприяття буде звернена. Іспити узуповнюючі до вишніх клас і поправки будуть відбувати ся 1. і 2. вересня від год. 8.—12. перед пол. і від 3. до 6. по пол. Приняте учеників до руско-німецької приготавчої класи буде відбувати ся

Вихід 4.

ГУЛА, КАТЯ, (з його лівого боку) МАРУСЯ (з глибокої).

ГУЛА. Дурак! (кричить поза себ) Се ви бандит! Ви, ви! (кидає Катрі рукавички, они падають на землю). Ви самі! Ви!

КАТЯ (підносить рукавички, та обтріпає їх з порогу). Ну, що ж там таке? Що стало ся?

ГУЛА. Стара історія! Ви, баби, маєте лише голови до балів! Як можна було випустити так чоловіка! (показує на розпорений сурдут).

КАТЯ. Я-ж хотіла повздержати тебе, так ти не слухав.

ГУЛА. Ну, годі вже, годі!

КАТЯ. А що ж він сказав?

ГУЛА. Сказав мені, що я... що я... ну, але за те дістав, дістав!... Як я купував рукавички, була в крамниці також тота худощава учителька. Я швидко вибрав рукавички та заплатив, — дав запакувати, а тут розвиваю паяца, що тота стара вибрала для себе. Не кінець на тім, сей безличний чоловік нападає на мене: (наслідуючи) „Один з нас двох здурів хіба, але не я, а ви!“ — „Ви! ви!“ кричу я. „Ні, ви!“ кричить він, „досить лише поглянути на вас, на ваш сурдут!“ (вім оглядаєт ся) „Ну, нехай і так, то в мене лише сурдут роздертий, а у вас мізок!“ Тоді він почервонів як індик та зарипів: „Ви сховали паяца та девять папірових пяток, що я видав пані Вайгель з п'ятидесяти!“ Як я почув те, жбурнув йому в пику паяцем, що аж ноги задер, опісля схватив рукавички, а тепер усе те діло віддаю до кримінального суду!

КАТЯ. Аж чоловіче!

ГУЛА (до себе). До криміналу! до криміналу! (літає по хаті).

МАРУСЯ. Ласкава пані, се мабуть тоті гроші... (показує на стіл з лівого переду).

(Дальше буде).

2. і 3. вересня від год. 8.—12. перед пол. при чім зазначає ся, що та класа є призначена головню для учеників із сіл. Ті, що в минулім році були учениками заведення, мають явити ся до запису 2. або 3. вересня в призначених на те салях, при чім платять 4 корон таксі. Всі ученики, так публичні, як і приватні мають передати своїм господарям класи при виїзді 2 цілковитого виповнені карти випсові. Дня 4. вересня о годині три чверти на 8. мають зібрати ся всі ученики в своїх класах, по чім о годині 8. підуть на урочисте богослуження. О год. 9. прочитаєт ся ученикам поділ годин і шкільні приписи, а на слідуючий день зачне ся правильна наука.

Френкенція на австрійських університетах в минулім році представляє ся ось як: у Відні було 6881 слухачів, у Львові 3517, в Празі на чеськім унів. 3449, в Кракові 2567, в Градці 1761, в Празі на нім. унів. 1474, в Інсбруці 1061, а в Чернівцях 799.

Курс для дальшого образевання рускої молодіжи. На головних зборах „Української Школи“ в Чернівцях порушено з огляду на брак шкіл виділових в нашім краю кілька разів справу засновання курсів для дальшого образевання і прийнято дотичні висновки. З ріжних від головного виділу независимих причин не переведено сю гадку в життя, аж в біжучім році заняла ся серйозно „Укр Школа“ враз із міською філією снм питанням. Яко головним поводом до сего рішучого кроку треба вважати окрім браку шкіл виділових ту обставину, що вже сего, а найпізнійше слідуючого року буде поділена учительська семінарія на три національні відділи. І щоб доставити відповідно пригтовлених учеників до вступного іспиту вистрє на 1 рік, бо як відомо, після провєкту що до поділу учит. семінарії відпадуть теперішні курси пригтовляючі, зайшла якраз потреба такого заведення, де ученики могли би набути всі ті відомости, які подають пригтовляючі курси при учит. семінарії і яких вимагають при вступнім іспиті до 1. року. А сю задачу має на меті висше названий курс.

Управляє снм курсом комітет, до котрого належать слідуючі пани: інсп. краєв. О. Попович, інсп. пов. Купчанко, проф. В. Сімович, проф. Цегельський, надуч. О. Іванічний і учитель Бендак та Петрашук.

Курси будуть поміщені у „Нар. Домі“, де вже винаймлено й уряджено дві великі кімнати. В снх курсах будуть учити учительські сили шкіл середніх, учительської семінарії і шкіл народних. Спис снх учителів оголосити ся пізнійше. Підготвляю курс триває два роки. До 1. року будуть прийняті ті ученики (учениці), що осягнули 13. рік життя і скінчили з добрим успіхом 6. шкільний рік народної школи, або дві нижні класи шкіл середніх.

Ученики зглядно учениці, що хотять вступити до 2. року, мусять здати іспит вступний, або вказати ся відповідною освітою. Сі курси будуть подавати ті відомости, які приписані пляном науковим для курсів пригтовляючих учительської семінарії, що стоять під надзором шкільних властей. Викладовою мовою в снх курсах є руска, а німецької мови буде ся вчити яко предмету.

Зрозуміла річ, що шкільні прибори, уміщенє, заснованє й удержанє наших курсів полученє з великими видатками. тому постановлено на покритє снх коштів шкільну оплату, яку вносять місячно 6 корон. Пильні й бідні ученики-(ці) будуть почасти увільнені від шкільної оплати. Наука в снх курсах пічне ся вже з початком вересня сего року. Спис шкільних книжок, день отворєня школи і т. д. подасть ся в короткім часі.

Се подаємо нашій суспільности до відомости і просимо, щоб она звернула увагу ширших кругів на наш курс і захопила як найбільше число рускої молодіжи до їх посіщуваня. — За головний відділ „Укр. Школи“: Аг. Руенак. За відділ міської філії: К. Петрашук, голова.

Хабарництво в сучаснім суді. Слідство в справі над'явити в сучаснім суді приймає чимраз більші розміри. Говорять, що захопить воно цілу полудневу Буковину, бо зізнання свідків обтяжили тамошні повітові суди. Навіть зізнання радника Райля випали дуже обтяжуючо. В часі свого переслухання виявив він свої спостереження підчас 6-літнього урядованя в Сучаві, представляючи цілковитий занепад карного сенату. Радник др. Червінський забавить в Сучаві мабуть до кінця серпня, бо багато свідків, особливо сучаскі адвокати, виїхало на літний побут і вернуть аж під кінець місяця.

Буча на політичній підкладі. Між ческими соціальними демократами і аграріями прийшло в місцевости Топольшиці до кривавого конфлікту. Соціальні демократи уладили торжество обжинки. Аграрії хотіли се торжество перепинити, пішли до господи, де обжинки відбувались, і почали закидати їй каміння. Наслідком того вивязала ся кривава битка, серед котрої дуже багато осіб потерпіло тяжкі рани. Господу підпалено і вона згоріла зовсім. В тій справі розпочало ся судово-карне слідство.

Антропологічні досліді. Як доносять польські газети, проф. др. Вітовт Шрайбер одержав від про-

фесора антропології в „Columbia University“ в Нью-Йорку запрошенє, щоб перевів на кошт правительства Сполучених Держав антропологічні досліді над сільським населенєм, селянським і жидівським у східній Галичині. На підставі тих дослідів хоче американське правительство перевести порівнюючі студії, чи, о скільки і в який спосіб впливає зміна підсоны на переселенців в новім місци побуту.

Осторога. В останніх часах дуже часто дучаєт ся, що буковинські селяни будьто з неспвідомости, будьто для спекуляції обезпечують свої будинки від огню рівночасно в двох асекураційних товариствах, а се має той наслідок, що в случаю пожежі тих будинків не дістають відшкодованя від жадного товариства, а крім того змагають на себе з тої причини карно-судові доходження за злочин обманства. Супротив сего було би обвязком всіх свідомих пародолубів, особливо свідчеників, учителів, провідників читалень, „Січов“ і селянських кас поучити місцевих селян, що асекурована будинків рівночасно в двох товариствах не може принести їм жадної користі, а противно паражує їх на утрату відшкодованя за погорівші будинки і на карно-судові процеси. Інші буковинсько-руські часописи просять ся повторити сю осторогу, так щоб она дійшла до відомости як найширших кругів сільського населєня.

Головний рапорт резервових надетів. Міністерство війни оголосило, що подібно як досі для резервових офіцерів, відбувати ся муть, почавши від сего року, головні рапорти (Hauptreport) для надетів і аспірантів на резервових надетів. Ті рапорти відбудуть ся в доповняючих командах що року на другий день по рапорті резервових офіцерів, о 9 год. рано. Ціллю тих рапортів познакомити надетів і аспірантів зі змінами організації і військових регуляцій, а також пригадати їм справи і службові приписи. Надети і аспіранти на надетів мають ставити ся при рапорті в цивільнім одязі, а мають принести до ревізії: військовий паспорт і т. зв. Personalausweis, відтак евентуально послідній номінаційний декрет і карту службового призначєня на випадок війни.

Вирадена дівчина. До Кишенєва приїхала недавно зі своїми родичами до своїх молоді дівчина В-а. Того самого дня прийшла до неї невідома дівчина, з донесенєм що її тітку покусала сважена собака, а при тім попросила В-у, щоб відвідала її в шпиталі. В-а пішла і назад не вернулася. На другий день прийшов якийсь добродій з листом від В-ої, котра донесла, що її вкрали невідомі люди і вимагають за її визволенє 1000 карбованців. „Добродій“ затримано. На допиті він розказав, де пробував В-а. Поліція пішла до вказаного мешканя і тут господар розповів, що в той день, коли „вкрадено“ В-у, до нього прийшли невідомі люди з револьверами в руках і зажадали, щоб він дав їм на ніч свою квартиру. Незабаром потім привели молоді дівчину, що зісталась почувати вкупі з невідомими людьми. Поліція вжила всіх заходів, щоб розшукати злочинців. І виявила ся дивна річ, що В-а сама з'організувала сю „крадіж“ з тою ціллю, щоб видурити у своїх родичів 1000 карбованців.

Перениска Редакції.

Вн. Ів. Сьв. й, учитель в Поєана Мікулі: Справа Ваша що до газети залогодження прихильно після Вашого бажаня.

Із штуки і літератури.

Репертуар Львівського руского театру в Снятині. Саля власна (коло ц. к. Суду).

В неділю, дня 16. серпня „Маруся Богуславка“, історично-побутова драма зі співом в 5 діях.

Ві вторник, дня 18. с. м. „Галька“, опера в 4 діях С. Монюшка.

В середу, дня 19. серпня „Лісова квітка“, конкурсова комедія в 4 діях Яновської.

Білетти продає „Народна Торговля“, а від 6-їй години в день представлення каси театру. — Початок точно о пів до 8-їй год. вечером.

К. Дойль. Таємничі пригоди Шерлока Голмса, ч. 1. Тайна молодої вдови, ч. 2. Наречена прокуратора. Кождий зошит становить для себе окрему цілість, ціна 40 сот. На складі у Р. Лядава Львів, Чарнецького 3.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і ороцентує їх на 5%. — Най вивоєт 40 К і платимо 6%, вписовє 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відомомом по цілій Буковині і най кождий, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Прислухайте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціна сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний обсяг.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся не 4 с. від кожного.
Належатою за анонси марками поштовими не приймає ся.

Склад галантерейних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.
Телефон 301. в Чернівцях, улица Енценберга-Головна, число 3. Заложений 1875.

Американські

Черевики і всякого рода Сандали

Кнайма і Лямана в ліпшій гатунку

По знижених цінах можна набути всякі

літні річи.

Мужеске

БІЛЕ всякого рода

в добрім гатунку і виконанню

Великий вибір

річий до подорожи

в найліпшій гатунку по низьких цінах.

Загальні збори каси пож. і щадн. для громади Шивит прив. відбудуть ся в неділю дня 23. серпня с. р. в шкільнім будинку о 1. годині попол. з таким денним порядком: 1. Справоздане касове. 2. Підвиснене стоппи процентовой. 3. Вибір старшини. 4. Вільні внесення. Старшина.

Русини! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тутон і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражні.** — З доходу цієї фабрики йде 35% на будову церкви в Сепяві, 10% на школи і бурен Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по єввищенниках. — Держім ся поклик: **Свій до свого.** 188 (—)

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовістні гандларі штучними навозами в сей спосіб ошукують різників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лхей, без взгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронати нашого різника від такого визиску оголошуємо, що Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі зовсім даром порадить кождому, який потрібний е навіз на его рілю, належить тільки подати в прибіженню прикмети рілі, а іменю: чи она легка чи тяжка, чи перемальна чи ні, чи середю лхей чи зовсім лхей. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові. приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покриття дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кожних 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З заснів уділив „Дністер“ на публичні добродійні ціли квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183.— К	позички уділені	3,410.684.— К
уділи членські	234.398.— „	цінні папери	130.452.— „
ф. резервовий і інші	46.842.— „	льокації	182.206.— „

Купуйте землю при парцеляціях.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOL**

„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францога в Терополі.

Се є знамените усмиряющее средство до натравия против всяких ревматичних болів, простудження, ломания костей, плечий, гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напись „Nervol“ і не принимати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. Тисячки листів з подяною. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогеріі медичинальній Стерншуса.

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Вдова

інтелігентна, в середнім віці, Русинка, бездітна, прийме зараз посаду управительки дому, господарки і кухні. Ласкаві зголошення листовно під адрес „Захисет“ poste restante Вавківці н. Ч. 150 (2—5)

Друкарня тов. „Руска Рада“

Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

ЛІТНИЙ побут!

В Ревні, 10 кіль. від Черновців, можна винайти гарну хатинку, що складає ся з одної комнаты і кухні. Ціна дуже мала. До Прута 10 мін. ходу. В поблизкості ліс. Близні інформації подає Григорій. Пігуляк, учитель в Старій Жучині.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагніток

Виданя „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І Рехенберга.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.,
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (всг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., всг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Реданция, адміністр. і експедиция

„Буковини“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламації неопечатані вільні від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попе-
реднім застереженням і залученем надєж-
ности поштової.
В справах редакційних можна усно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. Крім неділі і свят.

Чернівці, 18./VIII. 1908.

Сімдесять вісім літ життя — се спорий шмат
дороги на життєвому шляху. А шлях той всіяний
не лише рожами, але й терновими колючками. І
якраз їх острих кінців довело ся зазнати нераз
тому, чиї уродини святкує нині не лиш родинний
кружок, не лиш гурток приятелів, але ціла сорок-
кілька мільйонна держава.

Найстаршому з європейських монархів не
щадила доля своїх ударів. Трагічна смерть сина-
одинака й неменьш страшний скін подруги, якої
серце прошив смертельний удар невольника роз-
пучливої теорії — те все осріблело його вже і так
сідий волос, похило його струнку стать долів. Але
все те рівночасно стіснило вузли співчуття і щирої
любви між цісарем Франц Йосифом I., а його під-
даними.

Без пересадки мож сказати, що уродини ні
одного з європейських монархів не роблять ся та-
ким щирим загально державним святом, як ав-
стрійського і ні один монарх не тішить ся такою
пошаною серед товаришів по скипетру, як нащ.

На те все зложило ся безліч особистих при-
кмет, старання о мирні зносини з сусідами, і вічна
дбайливість про добро своїх підданих, між якими
повинна запанувати справедливість і спільне зма-
ганє до щасливішого побуту.

За кількадесять літ володіння Франц-Йосифа I.
переміняє ся Австрія в справді конституційну
державу. Народи мають спромогу серед вишнього
мира успішно дбати про свій розвиток і гаразд.
І коли з під тягару давних кривд двигають ся
упосліджені народи, то стрічають ся із помічною
рукою свого монарха. За се йому дяка, за се пли-
вуть до його щирі бажання австрійський підданих.

Що наш цісар зробив для цілої Австрії, як
він дбав про свої краї і народи, про се чейже не
треба писати!

Що цісар зробив для Русинів, то легко по-
бачити, як порівнаємо стан нашого народу з перед
шістдесять літ з теперішнім.

Йосип Стадник.

ЗРАЗКОВИЙ МУЖ

Шутка в 1. дії.

(Перерізка з німецького).

(Дальше.)

КАТЯ. З камізьелки? Можливе. (до Гула) Ти ка-
зав, що не вкладав жадних грошей до кишені
в камізьелці?

ГУЛА. Ні, ні, ні!

КАТЯ (лічить гроші, що лежать на столу). Ану,
порахуймо! Пять... шість... сім... вісім... девять,
так і є... сей чоловік правий.

ГУЛА. Ну, так ось тут його гроші. Нічо дивного;
за тим клятим балем чоловік втратив голову
цілковито!

КАТЯ. Так і знала! (плаче) Нехай! Зрікаю ся того
балу! Я... я... (голосно ридає).

ГУЛА. Сего мені ще бракує! Ідемо! Чуєш, ідемо!
Вдоволенна вже?

КАТЯ (радісно). Добре, добре! (цілує його) Але
мусимо з тим купцем...

ГУЛА. Вже я укоськаю його яось.

КАТЯ. Марусю, віднеси йому зараз гроші... скажи,
що се через помилку...

МАРУСЯ (забирає повчально гроші).

ГУЛА. І скажи, що я „дурака“ відкликую!

МАРУСЯ (відходячи). Добре, добре! (відходить сере-
дино).

Вихід 5.

ГУЛА. КАТЯ (по лівім його боці).

Та не від річи буде згадати те, що діло ся
з нашим краєм, привести на память ті всі добро-
дійства, яких ми, Русини буковинські, зазнали від
Найяснішого Пана.

За панованя нашого монарха відділено Буко-
вину від Галичини, надано їй окремиї сойм і окреме
правительство. В р. 1860 заложено для справедлив-
війшого виміру і стягання податків уряди подат-
кові, а 1865 р. повітові уряди, а 1866 р. розділено
їх на староства і суди повітові із зверхними уря-
дами, краєвим правительством і судом. Із релігій-
ного фонду ужито доходи на побільшенє числа на-
рохій, піднесено р. 1863 православного владику
черновецького на архієпископа і митрополита, чим
надано православній церкві більшого значіння. Чи-
сло шкіл народних, що винесло 1848 р. ледво 50,
зросло в десятиєро. Крім того прибули ще і нові
школи середні та фахові та університет. Крім ду-
хового поєтуцу піднеслись промисл і торгівля,
двигавсь і рільництво; словом придумано сотки
різних способів до піднесеня культури на Буко-
вині, що й поступає скорим кроком наперед.

Але крім того, що зроблено для цілого краю,
є багато иньшого, що пішло на користь поодинок-
ких народів. Згадаймо хочби нас буковинських Ру-
синів! Досить згадати, що перед п'ятьдесятьма ро-
ками не було на Буковині ні одної рускої школи,
ба що і в тих кількох школах, які тоді були, не
вчено і слова руского, що в тих школах майже не
було руских дітей. Аж на правління цісarı Франц-
Йосифа заложено і рускі школи, запроваджено і в
иньших школах науку нашої рідної мови, стали
і рускі діти ходити до шкіл і виходити з них
світлимими людьми на добро рідного народу. Се-
годня маємо не тільки рускі народні школи, а в
них своїх учителів, але і у вищих школах, а на-
віть на університеті разом кілька сот учеників-
Русинів. З ласки нашого цісarı маємо 2 гім-
назії утравістичні і одну чисто руску, а бід-
них школярів руских спмагають не тільки чи-
сленні стипендії самого Монарха, але і руска бур-
са, для котрої милостивий Цісар позволив давати
значну річну заемогу з православного релігійного
фонду. Наш Цісар подарував ще і значну суму,

за яку перебудували „Народний Дім“ в Чернівцях
який будучим поколінням буде нагадувати пезабуть-
нього Цісarı Франц-Йосифа I.

Вкінці ще один найновіший да-
рунок дав нам цісар таки сьогож
року в день своїх імянни, бо давши
загальну амнестію від правних на-
слідків кари всім засудженням до
трох місяців взынці перед днем
оголошеня амнестії, подарував тим
самим наслідки кари 4 студентам
університету засудженням у славнім
процесі 17. у Відни на місяць арешту
за розрухи на університеті. Дарував
їм правні наслідки, вернув їм їх зни-
щені екзистенції.

Оттому то в нинішній день в хвилі вели-
кого і рідкого свята 78 роковин, уродин нашого
Монарха спішно перед цісарський престол із най-
щирішими бажаннями многих літ!

Польско-руські „переговори“.

Таємнича новинка „N. fr. Presse“ про поль-
ско-руські „переговори“ показуєть ся тепер бомбою
пущеною на висондованє настрою і ситуації і то
пущеною не з руского, але польського боку. „Діло“
містить іменно в 184 ч. статю з парламен-
тарних кругів, в якій виразно сказано, що
„годі допустити, аби звістка до „Neue Frene Presse“
дістала ся з руских парламентарних кругів, так
як усі наші послы парламентарні докладно знають
дійсний стан переговорів з правительством бар.
Бека, та радше ствердити годить ся, що отся
звістка виїшла з польського боку, бо наважувсь єї
до послідної конференції президента міністрів ба-
рона Бека з президентю кола польского, а про зміст
сеї конференції наші круги парламентарні не мали
ніжкої відомости“. Одиною підставою новинки
могла бути хвба та обставина, що „на послідній
конференції президії руского клубу парламентар-
ного з президентом міністрів бароном Беком, яка
відбула ся 18. липня с. р., згадав барон Бек, що
хотів би в часі осінньої сесії парламентарної збли-
зити до себе польську парламентарну репрезента-
цію з рускою репрезентациєю парламентарною та

ГУЛА (кличе за Марусю). І „бандита“ також (іде
наперед) І все буде гаразд! (скидає сурдут)
А тепер до моєї бальової туалети! І ти та-
кож спіши ся з прибиранєм, а то не буду
чекати, візьму капелюх та ліску, тай піду!

КАТЯ. Бум, бум, бум! Тільки троха терпеливості,
мій скарбе! (обіймає його та райтовно цілує).

ГУЛА (кривить ся). Ех...

КАТЯ. Васильку, сего я не стерплю довше, я сьо-
годня щаслива, весела, тай ти мусиш бути
також такий!...

ГУЛА (позіхає). Я також такий!...

КАТЯ. Отже раз-два-три! І я готова! (кидає йому
цілушки рукою) Яка я рада! Яка рада! (відхо-
дить в праві двері).

Вихід 6.

ГУЛА (один).

ГУЛА. Але я ні, — противно, я тепер такий ра-
дий, що наколи-б так попав ся мені той, що
вигдає першу польку, то я повиривав-би єму
ноги! Але дарма! Слово, є слово! Отже на-
перід! На баль! (ставити собі крісло за пара-
ван та сідає, скидає штани та черевик, так, що
видно лише ноги та горішню часті тіла, при чім
говорить) Що не кажи, але баль- для жонатих
се правдиві тортури. Не згадуючи вже про
те, що жінка твоя ідучи на баль мусить на-
дягнути одіж, яка відслонює найпривабніші
її скарби, то ще чоловік мусить спокійнісько
приглядати ся, як стрункий стан твоєї жінки
який-такий пригорне до себе, обійме, та як-
то йому з цікавості мало очі з лоба не пови-
лазять! (лигий кидає черевик) А твоя жінка
позваляє робити з собою усякі викрутаси та
вихилися!... І се називає ся баль! Ігі! (скидає

штани, викинув ся по друї, що лежать на софі,
але що не може їх рукою дістати, простягає
крісло, по довшій труді удає ся йому взяти їх,
однак кінці штанив волічуть ся по землі і він
такі обморані порогом відіає) Але щож! Обі-
цяв — годі вже! Нехай! Піду, мов тото
ягнятко на заріз! (іде в штанах без черевиків
перед та бере сорочку з юри) Друге, що мене
доводить до скажености, то знов деякі забави
товарискі в піст. Танцювати не можна, то
інші дурниці повинаходили. Ану, дай „мо-
сти ставити“, „телеграми подавати“, „листи
розносити“, а все лише на те, щоби вицілу-
вати ся та вистискати ся з чужими жінками!
А жінка на те нічо! Ім давай хоч що дня
таке! І каже одна з другою, що: „люблю
тобе одного, бажаю лише тебе до самої
смерті!“ Та коли любиш, коли бажаш, то
на, — хочеш цілувати ся так дуже, маєш —
цілуй дома скільки влізе! І то кожна, бігме
така! Кажуть, алеж се лише забава! — До
чорта з такою забавою!... (сказаний кидає
сорочку на землю) Я не розумію, стільки роз-
личних організацій творить ся, а мужи не мо-
жуть яось спромогти ся на організацію проти
такого лизаня чужих жінок!...

Вихід 7.

ГУЛА, МАРУСЯ.

МАРУСЯ (входить серединою).

ГУЛА (побачивши). Не бачиш, що я не убраний!
пощо лізеш?

МАРУСЯ. Я-ж не знала!

ГУЛА (скрив ся за параван). Ну, ну, іди до пані,
пособи їй одягти ся!

МАРУСЯ. Слухаю! (іде на право).

сим способом стати роз'ємником між обома народами і довести до успішнішого сповнення жаданя руских послів та взагалі довести до можливого *modus vivendi* обох народів. На сю заяву президента міністрів не дала призи́ддя руского клубу парламентарного ніякої відповіді та обмежила ся до висказу, що становище руского клубу парламентарного супротив центрального правительства буде залежати від виконання договору із сторони сего правительства до осені б. р. По отсій остатній конференції президія руского клубу парламентарного не переговорювала досі з правительством бар. Бека, ані не дістала ніякого предложенія до переговорів із сторони польського кола, — супротив чого всякі вісті про мнимо заповіджені переговори на день 16. с. м. у Відні, а відтак у Львові є здогадами, що не мають ніякої стійности*.

Справозданя наших послів.

В неділю, 16. с. м. відбули ся в Кисилеві і в Ворівцях віча, на яких складав своє посольське справозданє посол до ради державної А. Лукашевич. За при бутем до Кисилева привитали зібрані сердечно посла, а начальник громади Скепник подав йому на привитанє хліб та сіль. В імені Жидів витав прибувшого посла Саламон Рульман. По виборі президія промовив посол Лукашевич і представив народови всі здобутки, які наші послы вибороли для руского народу, а його промову перебивали вічевики часто окликами славно. Опісля ухвалено на внесенє уч. Циганюка і Гаврилюка стідуючі резолюції: 1. Віче висказує своє довіре всім нашим послам, а особливо послови Лукашевичеві за їх дотеперішню працю в парламенті та зазиває їх до дальшої праці. 2. Віче відпирає з великим обуренєм підлі клевети кидані на посла М. Василька. 3. Віче домагає ся поділу уч. семінара після ухвали бук. сойму. 4. Віче домагає ся сейчасової підмоги для потерпівших від елементарних нещастя та уладження складів дерева в місцевостях, де нема лісів. 5. Віче домагає ся більшого пошанованя для прав рускої мови в урядах. По ухваленю тих резолюцій, народ, подякувавши послови за те, що прибув до них, розійшов ся одушевлений домів.

*

Посол Ілько Семака ставав в неділю дня 16. с. м. перед виборцями в Вителівці і Лужанах.

До Вителівки прибув посол о год. 1. по полудни, де в гарно обмашнім цвітами будинку шкільним очікували его господарі. При вступі привитав посла начальник громади Тодер Кирстюк хлібом-солею по староруским звичаю. Опісля упр. школи Стефан Семенюк поздоровив посла сердечними словами. В довшій промові здав посол Семака звіт з діяльности українського парламентарного клубу та з діяльности буковинсько-русских послів. Почім збори одноголосно ухвалили своему послови і цілому українському клубови повне довіре. На запитанє посла про жаданя і потреби народні, жалували ся люде, що сегорічні зливи наробили великі шкоди, так що жнива не дописали. Жито і пшениця позростала ся, ячмінь слабій, а бараболя гниє. Запоходи з державних фондів будуть дуже потрібні для населеня на Буковині.

Збори висказали своє вдоволенє, що наші буковинсько-руські послы поступають солідарно і за-

явили обуренє по приводу нападів Шойсволя-Ончула на провідника нашого Василька, якому висказали своє необмежене довіре.

Роздавши свою брошуру з бесідою над контингентом рекрутів між народ, попрощав ся посол Семака о годині 2. по полудни і відіхав до Лужан.

В Лужанах ожидали посла виборці в „Народнім Домі“. Тут привитав посла начальник гром. Георгій Лукач і передав послови хліб-сіль.

Сердечно повитаний народом здав посол Семака в майже двогодинній бесіді звіт зі своєї діяльности в радї державній. Опісля промовляли п. Роман Мошук, Георгій Лукач і уч. Никон Скакун та Николай Пілат, о потребах і кривдах народних, а Іля Онуфрейчук і Яків Гюк жалували ся перед послом, що окалічили в цукроварні лужанській, а заводенє асекураційне для робітників з Галичини і Буковини у Львові визначило їм так мізерні запоходи, що не можуть з них вижити.

Опісля на внесенє Романа Мошука збір приняв стідуючі резолюції:

1. Збори одобряють дотеперішнє поступованє українського клубу і висказують послови Ілю Семаці необмежене довіре

2. Ждають як найскоршого впровадженя реформи виборчої до кравового сойму, та реформи закона про громадські вибори.

3. Завизвають громаду Лужани і всі громади рускі на Буковині, щоб запровадили у себе руске діловодство так, щоб протоколи з засідань писали в рускій мові, а також до староств, до виділу кравового і до других урядів писали тільки по руски.

4. Збори домагають ся від послів, щоб постарали ся о самостійнє заведенє асекураційне для робітників на Буковині в Чернівцях.

5. З приводу безвідставних нападів і клевет зі сторони ворожих послів Шойсволя і Ончула на послів Василька і др. Стоцкого збори висказують свою солідарність з послами-провідниками Васильком і Стоцким і висказують їм за їх ревну діяльність в користь руского народа в краю Буковини своє повне довіре.

ДОПИСИ.

Із Бросківців новиз.

Заходом управителя Токарюка осьнувало ся в нашім селі товариство „Руска Каса“, якої перші загальні збори відбули ся в неділю 9. с. м., при участі тисячі народу.

Не відстрашили людей від нашої каси ані грозиби ані прозьби попа ромунізатора Поповича. Сей наш попик-ромунізатор зволожував нашу громаду цілком, а тепер шаліє, як побачив, що наші мужики почали явно признавати ся, що вони Русини, зачали єднати ся. Відстрашував він всіх Галициєю та унією, а коли побачив, що то не поможе, що нарід не вірить йому, намовляв людей, і післяв кілька своїх поплечників на отворене каси, щоб нам кирили. Та мало що не здурів, як учув, що его поплечники вислухавши обясненє статута, похлалали поступованє наше, ба навіть кілька вступило в члени нашого товариства кажучи, що „ми таких слів від попа ніколи не чули. Піп говорить до нас по руски лиш тоді, як єму що треба зробити, а ми, хоч він нам каже, що ми волохи, по волоски не уміємо“. Тай тепер ридає наш попик, що не довелося йому зволожити цілковито наше

село. Засвітило й в наше віконце вже раз сонце, знайшов ся чоловік, що нам шкаралупи з очей зняв. Тепер нашому панотчикови, як сам каже, не йде робота так гладко, через „бунтівника“, що збунтував три села на унію. Нам просто встид, що маємо провідника, який таким оружєм воює, а тим більше, що і у нас є ще люди, що йому вірять. Правда, що початок кожного доброго діла тяжкий. Так і знашим ділом. Богато разів вертав наш приятель Токарюк вже навіть від нотаря з нічим, бо все удавало ся ворогам одного з вибраних відмовити від підпису статута. Та всі ті труднощі поборолі його сильна воля і витривалість. Він не жалувал ані гроша ані труду при своїй роботі. Ми самі не вірили з початку его в успіхи, але він не уставав нас переконувати, умовляти і довів діло до кінця, бо до нашої каси вписало ся вже 80 членів. Тепер ми чуємо ся цілком иншими людьми а не болягузами, як до тепер. Ми з'єднали ся в одну сильну руску громаду. Не дамо дальше нашу руску справу доплати кільком одиницям, хоч лишило ся дуже маленьке число прихильників попових. Просимо наших патріотів нас в наших змаганнях підпирати, щоб ми вирвали наш новий шкільний будинок з рук ворогів, а тоді скінчить ся ромунізаторська робота і в школі. Піп з кількома темними одиницями тримають уже два роки ключі від нового будинку шкільного, який вже три роки готовий, в себе й не хотять передати школу до ужитку. В сїм ділі підпирають їх повітові власти. Наші діти мусять ходити по чотири кілометри до старої корчми, де містять ся тепер школа, а де-які дали ся намовити попови і посилають свої рускі діти до волоскої школи, яку піп ухав на серед села, хоч вона повинна бути на Лісківцях. В сей спосіб задумують ромунізатори перетягнути рускі діти до волоскої школи і в такий спосіб знищити руску школу. Та не так гладко піде їм ся робота, бо люди проздріли, аби новий шкільний будинок передано до ужитку, тоді будуть посилати свої діти назад до рускої школи. Нас на будову школи фантували, а ми відривали послідній кусень хліба нашим дітям від рота та несли до міста, щоб тільки гріш на школу дати. А тепер наша праця лежить в руках кількох безсовісних одиниць, які хвалять ся, що вони передають аж тоді школу, як їм ся схоче, то значить, як буде чиста волоска. Просимо наших послів зайняти ся нашою справою та не дати дальше нашим дітям мучити ся в старій корчмі та вчитись в незрозумілій мові волоскій.

Член каси.

НОВИНКИ.

Чернівці, 18. серпня 1908.

Дарованє правних наслідків засуду. Вчора вчером одержали ми з Відня телеграфічну звістку, що цісар подарував правні наслідки карп засудженим в процесі о розрухи на львівськїм університеті укр. студентам Бабієви, Ціховському, Р. Левцкому і Рахінському.

Зміна в редакції „Діла“. З нинішнім днем перестав підписувати „Діло“ як видавць і редактор Д. Цегельський, а його місце обняв давній редактор „Діла“ д. А. Борковский. Як ходять поговірки, д. Цегельський зложив редакцію „Діла“ тому,

Вихід 8.

ГУЛА (одик — опісля голос Катрі).

ГУЛА. Ага, деж-то ся моя сорочка? (підходить — підносить її). В такий сорочці годі їти на бал. Ага, ось тут є друга. Знов готов хто надійти! (розсуває ліпше параван, так що окружає ним себе та опісля за параваном надіває сорочку). Баль-баль... і яка се користь з него. Гм, яка? — Ану-но, обіцяй лише жінці, що піде на бал, то через два тижні маєш в хаті перепалену печеню, та клопотів, що мало не здурієш! (виходить з поза паравана в сорочці перебраній, яка з різних боків вистав єму, також убрав вже черевики). І тому я повздержливий у тому! (перемлює кишені давного сурдута та знаходить пачку листів, які кидає на стіл по лівім боці, при чім запримітив також запрошеня на бал). Ага! Запрошеня на бал! Они потрібні мені. (вкладає до кишені в споднях). Так, тут їх не забуду. (бере зрештє зі столика). Раз-два, — і скінчу свою фризурю. (Чеше ся без зеркала, та й так, що фризюра добре напomoдавана стирчить). А тепер ковнірик та краватку! (бере зі софи, хоче зашпилювати ковнірець, не може знайти дірки, і ложить кістяну свічку). А, се також підла видумка, отсі спілки кістяні! (кидає свічку, — одним узлом прив'язує краватку та ковнірець). Так, гепер камізельку та фрак і вже вичепурений, як з пуделочка! (надіває камізельку та запинає її о одек гузик за кишкою). Певно, я все казав, що той кравець до нічого! О, оден бік довший, другий коротший! (бере фрак). Ану! (одіває фрак). Так! (ковнір фрак стирчить до гори). Ну, Катрусью, ходи, подивись тепер на мене, і скажи, чи я не є

одягнений після військової точности! (знайшов на софі дві хустини). Одну тут... (ховає до пологівки в задку кишеню фрак, а друга пологівку стирчить), а другу на груди! (вкладає незручно). Тепер ще шапо! (бере зі софи клас). Яка се сьмішна форма! (накладає на голову підвіртій клас). Так! (кліче до правих дверей). Катрусью! Катрусью! (підходить трюхи до дверей). Я вже готовий! (натягає білі рукавички).

КАТРЯ (за дверми). Я також.

ГУЛА. Ну, так ходім, а то візьму капелюх та ліску і піду!

КАТРЯ (входить в балевої туалети з цилеринкою на раменах).

Вихід 9.

ГУЛА (Катря, по єго лівім боці).

КАТРЯ (приступає до стоячого зеркала з лівого боку не придививши ся мужови). Я вже тут.

ГУЛА. Ти виражаєш ся цілими годинами, та вічно в зеркало заглядаєш, а я — ось глянь... як з пуделочка... а все раз-два-три... О!...

КАТРЯ (оплядає ся та кліче з досадою). Васильку!

ГУЛА (рівночасно) Катрусью!

КАТРЯ. Алеж чоловіче!

ГУЛА. Що таке?

КАТРЯ. Не схочеш в такий прибраню?

ГУЛА. В якім прибраню?

КАТРЯ. Алеж, серце, висьміяли-б нас!

ГУЛА (спокійно). Ніби чому?

КАТРЯ (шутливо). Та будьже розумний! (веде его до зеркала). Приглянь ся лише!

ГУЛА (приглядає ся дово, а опісля говорить спокійно) Ну? Може є що зле?

КАТРЯ. А, нічо, нічо, дрібниця! (починає порядкувати его одіне),

ГУЛА (починає нетерпеливості ся та сьміває арию з опери).

КАТРЯ. Так! (поправляє єму ковнірець та крават). Так! (опісля порядкує камізельку). Такий гарний мужчина а так мало зважає на свою поверховність! (укладає єму ковнір від фрак). Так! Бачиш! (вкладає єму хустинку). Отся цілком у кишеню, а тота на груди, так!

ГУЛА (нетерпеливо). Quo usque tandem, Catharina, abutere patientia nostra?

КАТРЯ. Ще лише капелюх! (адіймає клас, цілком вітворює та накладає). А тепер вже усе як слід!

ГУЛА. Слава тобі Господи!

КАТРЯ. Ну, поглянь на себе тепер! (веде его до зеркала) Гм?!

ГУЛА (довго дивить ся, а опісля говорить рівнодушно). Так і перше було!

КАТРЯ. Ах, ти непоправний!

ГУЛА. Ідемо, чи ні?

КАТРЯ. Ідемо, ідемо! (кліче). Марусю! (Маруся входить).

Вихід 10.

ТІІ і МАРУСЯ (в глумі).

МАРУСЯ. Слухаю!

КАТРЯ. Ми вже ідемо!

МАРУСЯ. Се вже крайний час.

КАТРЯ (до Гули). Нічого не забув?

ГУЛА. Ні!

КАТРЯ. А запрошеня?

ГУЛА. Лиши, я вже памятав на все.

(Дальше буде).

що львівські рускі проводирі перли силоміць до понижуючи Руснів згоди з Поляками. Львівські часописи доносять, що д. Цегельський не лиш сам зрезигнував з редакторства, але й виповів місце ще всім співробітникам „Діла“.

„Напітан з Феніа“ на волі! Оставленого берлінського шевця Феніа, що перед двома літами, явивши ся в мундурі капітана в містечку Релені під Берліном забрав гроші і папери з мійської каси і відтак був засуджений на 5 літ в'язниці, випущено на волю. Амвєстія наступила, як кажуть, на інтервенцію англійського короля.

Дисциплінарка за дисциплінарною. На пристанку залізничній Кичера Haltestelle Kiczera, знаходить ся при телефоні Vrabuța, якого через здєлки касирівки перенесено із Петрівців в карній дорозі. Сей мудрагель, загорілий Румун, не сидить спокійно і не пильнує своєї служби як слід, а підбасовує хлопів румунським духом, хоть тут в Кичері Волохів нема. Сей Vrabuța заглядає з часта до кишішка через що занедбує. На се гляділи его настоятелі (Bahnmeister Поляк) з замкненими очима. Та вже урвала ся нитка. Передвчєра прийшов сей службиста до телефону так запитий, дєг й не чув як через його провину потяг майже пів години стояв на штрєці. Тепер волоский політик попав в подвійну десциплінарку; побачимо, що з неї за наслідок буде.

Історія з земскою асигнацією для М Лисєнка. Два роки тому полтавське земське губернське зібранє асигнувало 500 карб. на хутір українському композиторови М. В. Лисєнку. Але губернська управа по земским та городским справам асигнації не затвердила. Земство перенесло справу в Сенат, який отсе тими днями залишив скаргу земства „безь послїдствїй“ і пояснив, що асигнація „середств на покунку землі для заслуженої людини належить до прав земства“. Отже, земство не має права, після сенатского поясненя, дати 500 карб. на хутір українському композитору.

Як доносять галицькі часописи москвофільське общество ім. М. Качковського дістало 40.000 корон державної заповомги. Ті 40.000 корон, се юдині гроші, заплачені галицким кацапам за запроданє народу і народної справи підчас послїдних виборів, за боронєне польських шляхтичів в відєнським парламентом в часі розправ над галицкими справами, взагалі заплата за усі льокайські вислугування, які кацапи віддали польській шляхті за послїдні роки.

Полєкші для заморських ємігрантів, обовязаних до військової служби. Сими днями вийшли нові приписи, які містять в собі важні полєкші для заморських ємігрантів, обовязаних до військової служби. Доси такими полєкшими користували ся тільки ті ємігранти, що перебували в заморських краях в інтерєсі торгової австрійської держави, тай тоті полєкші були значно обмежені. Наслїдок того був такий, що багато ємігрантів, які мали б охоту вернути до старого краю і які евентуально своїм досвідом, набутим за морем, могли би принести старому краю якусь користь, мусїло обставити за морем з боязни перед карою за несповненє службового обовязку. Отсей стан змінить власне нові приписи в сїй справі. Сї приписи поперше признають полєкші всім ємігрантам, які перебувають за морем в зарїбкових цілях, а по друге в ті полєкші доволі значні. І так всі обовязані до військової служби подїлено на дві категорії: 1. ті, що обовязані ставати до асентерунку, і 2. ті, що вже відбули військовою службу і обовязані ставати до військових вправ. Отже ті, що мають ставати до бранки, можуть в першій і другій класі бути увільнені не тільки від ставаня перед асентерунковою комісією в своїм краю, але також від ставаня перед австрійською заступничою властю за границею для лікарських оглядин. Аж в третій класі мусять вони безусловно ставити ся для лікарських оглядин перед австрійською заступничою властю за границею, але й тепер, коли будуть признані „здібними“ або „менше здібними“, не мусять, як досє, для остаточного асентерования і присяги їхати до краю, тільки можуть бути заасентеровані за границею. Дальша полєкша є та, що відбуте військової служби може бути для них відсунєне аж до 1. жовтня того року, в котрім вони скінчать 24 літ житя. Що-ж до військових вправ, то кождий, хто обовязаний до них, може звільнити ся в той спосіб, що найдальше до кінця сїчня того року, коли має відбувати вправи, внесе до австрійської заступничої власті тої тереторії, де перебуває, умотивовану просьбу о звільненє. Узглядненє тої просьби означає також звільненє від участі в контрольных зборах того і слїдуючого року.

Студент чудотворець. У Москві останніми часами став дуже відомий молодий студент „чудотворець“. Не можна на певно сказати, чи справді сей пройдисєвіт — студент якої небудь вищої школи в Москві, чи може він тільки користує ся убранием студентским для свого мошенництва. Живє „чудотворець“ недалеко від університета. На квартирі у него цілєсенний день повно людей, що бажать поратувати ся „чудом“. Ходить до него всяка публіка; є там і такі, що слабують на хронічні невилічливі хвороби, і купчихі, й наречені, що терплять від зрадливости своїх наречених та чоло-

віків, явниці та ин. Всім їм „чудотворець“ дає в фляшочках якісь плинни, а далі веде їх в окрему свїтличку, де лежить багато зроблєних штучно рук та нїг. Він запєвняє своїх пацієнтів, що скільки отих рук та нїг, стільки й людей виратує в від хороб.

Віче в Шипинцях, повіт Кіцмань. В середу, дня 19. с. м. н. ст. 1908 відбудє ся о 2. годині по полудни в „Народнім Домі“ народнє віче з слїдуючим дневним порядком: 1. а) Справа виборчої реформи до соїму і до рад громадских; б) заведенє рускої урядової мови в громадї Шипинцях. 2. Візні внесеня. По вічу відограє місцева молодіж „Кару Совєти“ народну драму в V. діях Григорія Цєглиньского. Просимо сердєчно доокресних сєлян і всіх прихильників явити ся в як найбільшій числї. — *Комітет.*

Переборщили! Американська українська часопись „Зоря“ подає дуже цїкаву звістку: в Куритобї відкрилось товариство, яке збудує церкву, хотє назвати її „Церквою під покровом Тараса Шевченка“. Si non e vero...

Смертні кари. З Саратова пишуть до „Рїчи“: Тимчасовий военний суд, який істнує тут більше місяця, видає шістьвайцять смертних присудів. Більшість справ — рабунок монополєк, волосних правлінь, садіб і приватних осіб. Більшість обвинувачених — зелєна сєлянська молодь. Досї було смертних кар три, одєн засуджений повісєв ся в тюрмі. Одєн з присуджєних до смертної кари збожеволїв. Судові особи, яких признають бувати при карах, таким чи иньшим чином силкують ся ухилити ся від сього. Одні несподївано заховріли, иньші благають товаришів замінити їх, а одєн з товаришів прокуратора окружного суда подає в відєтавку, заявивши, що він не може дивити ся на смертну кару. Тепер смертні кари відбувають ся на подвірїю — в хлїві; поблизу коло сєго місяця стоїть літній театр „Парк“, з котрого чути музику, що грає в театрі.

Волинське товариство хмільництва, недавно заснованє в Здобунові, почнає проявляти свою діяльність. Рада тов. вже найняла помешканя для крамничї хмільових і пньших сїльско-господарських матеріялів, машин, знарядів то що. Статистичнє бюро тов-а зібрало докладні відомості про становишє хмільових плантацій, як в Росії, так і за кордоном, ведуть ся переговори про виданє власного органу. На той сезон то-во ставить своєю метою оборонити хмільників від експлуатації з боку ріжних скупщиків. Волинський хміль досї не має своєї марки: скупщики закупують його за дуже низьку ціну, сортують його й тоді найкращі сорти його йдуть на бровари під назвою польського або навіть закордонного, назва-ж волинського лишаєть ся тільки найгіршим сортами. В результаті заводи замовляють хміль не самим хмільникам, а волїють купувати його через треті або навіть четвєртї руки у варшавських та дубєнських спекулянтів, для яких ся штучна ріжниця в марках дуже корисна. З сим лихом може успішно боротись тільки міцна організація, до якої мусять належати всі хмільники району.

Алькоголізм в Росії. В сибірській губернії в минулім році випито горівки на 35.583 відра більше, ніж в попередних роках, а всього за цілий рік випито 960.192 відер, що коштує 7.706.307 руб. Монополєк в губернії 318. себто майже стільки, як і шкїл. Всєго мешканців в губернії 1.807.006 душ. Кожда „душа“, не виключаючи навіть і немовлят, прошила за рік 4 руб. 20 коп. або пів відра горівки. За пропиті гроші по дуже дорогій, місцевій цїні (140 руб. за десятину) можна було-б купити 55.047 десятин землі. Одєн з попечитєлів шкільного огруга прислав в міністерство просьвити звїт, в яким заявляє, що головною причиною уладку дисциплїни в школі треба уважати алькоголізм, що ученики пють горівку. На підставі сього звїту міністерство видало наказ, щоби по всіх російських школах були моделі серця, печінки і пєрок. Такі моделі, коли вони гарно зроблєні, ясно показують дітям, яку велику шкоду для здоровля робить горівка, і мають великий вплив на учеників. Сї моделі можна демонструвати на лекциях, які приказано частїйше уладжувати в школах.

„Куліпан“. Найбільший діамант на сьвітї, жертвований недавно в дарунку королеви Едвардові трансальським правительством, подїлено на дві часті. Одєн кусєнь буде містити ся в коронї, а другий в королївській скинтірі. Перший буде важити 425 каратів, другий дещо менше. Кождий з тих діамантів всеж таки буде важити чотирі рази більше чим найбільший досї діамант „Когіор“, що має 102 карати. Шліфованє „Куліпана“ буде тривати поверх девять місяців, а кошти шліфованя покривуть відтинки „Куліпана“.

Кит почвєртований кораблем. До Нью-Йорку прибув недавно пароплав „St. Louis“ повний роздікавлєних подорожних, які оповїдали про стрічу з китом коло берегів Нової Фунляндії. Підчас вечєри до корабля зблизило ся значнє число китів, що весело грали ся на воді. Коли підплили до корабля, одєн з великих самців, на 60 етїп довгий, нараз відлучив ся від гурту і підплив аж до самого пароплава. Пів години плив він з лївого боку

корабля, граючи ся весело і часом випереджуючи великий пароплав, начєб його перегонював. Потім знову вертав ся до боку сталєвого великана. Нараз кипув ся швидко наперед, випереджуючи корабель і заплив йому дорогу впоперєк, але на своє нещастє весєлий великан дістав ся під острій перєд корабля, котрий перетяв його майже на половину, а решта величєзного кадовба дістала ся під могутні шруби, обертані силою 23.000 парових конїй, а ті посїкли бїдачєска на кусинки, закрываючи довкола воду.

Статистика вдівців і вдовиць. Парискі часописи з виданої недавно статистики руху населєня подають такі дані про вдівців. З тої статистики показуєть ся, що 73 процєнт вдівців ще до року по смерті жінки женить ся на ново, коли тимчасом 15 проц. витримає бодай до кінця того рєчинця. Десятєох вдівців женить ся вже по шістьох тижнях від похорону. Не знати, чи вдови не спішили би ся також, але французє право заборонює їм виходити замуж, доки не минє три чвєрти року від смерті чоловіка. Остаточнє лише 25 проц. вдовиць виходить знов замуж по 10 місяцях, 50 проц. чекає рік, а навіть два роки. Ті, що довше лишають ся „вірними“, мають перєсєчно 50 літ. Не менше скорими до женячки є розведєні. Тут розвідки трохи обережнїйші: лише 5 проц. з них виходить зараз замуж, а 60 проц. чекає нерідко два роки. Вкінці 35 проц. не виходить вже вдруге замуж. За те мужичини є „непоправні“. Мимо неприємних досєвідів, 76 проц. з них відразу шукає нових пригод в подружжю, 2 проц. відбирає собі жите з розцуки, 9 проц. уживає кавалєрської свободи 5 до 6 літ, а лише 11 процєнт має вже досить жінки...

Поліційні пси. В Ляндварові під Вильном зроблєно оводї пробу з поліційними псами, витресованими до слїдженя проступників. Для демонстрації взяли хлопця, котрому звєліли сховати ся в лїсі на вершку дерева, а потім випустили псів, що були весь час привязані. По п'ятьох мінутах пси викрили хлопця. Пробу повторєно кілька разів з тим самим успіхом. В дальших пробах ходило о відшукає річїй, схованих в лїсі. І сю задачу пси сповнили знаменито.

Птахівництво на Поділю. Останніми часами на Поділю помічаєть ся значний зрієт птахівництва як у сєлянським, так і в поміщичьким господарстві. Ранїйше птахівництво носило на Поділю місцевий характер, але протягом останних 5 років воно прибрало промисловий характер, бо збільшив ся вивіз птїцї за кордон. Птїця, переважно гуси, возить ся в Австрію через Волочиска, Гуків, Гусятин та Новосєлицю. Так саме в досить великому числї вивозить ся птїця з Поділя в Одєсу, Варшаву, Брєст і пньші пункти Польщі. Найбільше птїцї вивозить ся весєно і в осєні. На жалє матеріальних вигод птахівництво дає дуже мало, що значно гальмує розвиток сєї промисловости. Головна причина сього — неорганізованість продажу. Сєляне продають птїцю або на місцевих базарах, або скупщикам, які їздять по селах, отже цїни на птїцю все стоять дуже низькі.

Із штуки і літератури.

Репєртуар Львівського руского театру в Снятинї. Сала власна (коло ц. к. Суду).

В середу, дня 19. сєрпня „Лїсова квітєка“, конкурсєва комєдія в 4 діях Яновської.

Бїлєти продає „Народна Торговля“, а від 6-їй години в день прєдставлєня каса театру. — Початок точнє о пів до 8-їй год. вечєром.

Письмо з Просьвіти ч. 15. містить: Никола Устїянович. — З віршів Н. Устїяновича. — До читачів. — Пилип Капельгородський: На сєлі. — Цїкаві книжки. — Позичковє товариство в сєлі Дзєнгалівцї (уманського пов. в Київщинї). — О закладаню молочарєких спілок. — „Просьвіти“ на Україні. — Вієти з „Просьвіти“. — Оголошеня. — Ілюстрації: Господарі з Оскресєнєць к. Коломиї. — Сєляни зі Снятина.

РУСКА КАСА РУСКА КАСА

тов. зарєєстрованє з ограничєною порукою в Чернівцях.

Одинока сього рода українська фінансєва інституція на Буковинї. — Приймає вкладки щадничї і опрєцентує їх на 5%. — Пай виноєить 40 К і платимо 6%, виєсовє 2 К. — Родимці! Хай клячє „свій до сього“ відїбє ся голосним відгомном по цїлій Буковинї і най кождий, що почуває сєбе щирим патріотом-Українцєм складає сьвої оцадності в „Рускій Касї“.

Приєднуйте нам нових члєнів! Дирєкция.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Ціна оголошень за односторонніми їх розмірами: Ціна сторони 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 сторони 40 К., 1/4 сторони 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/12 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний окуп. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числять ся по 4 с. від озона. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Склад ґалантерійних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.
Телефон 301. в Чернівцях, уліця Енценберга-Головна, число 3. Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мужеске

Черевики і всякого рода Сандали

Кнайпа і Лямана в ліпшій ґатунку

Великий вибір

БІЛІ всякого рода

в добрій ґатунку і вишуканню

річий до подорожи
в найліпшій ґатунку по низьких цінах.

Надзвичайні збори каси пожичкової і щадничої для громади Кисилів, відбудуть ся дня 28. серпня 1908 о 2. годині пополудни із таким денним порядком: Вибір старшини. Старшина.

Русини! Жадайте у всіх трає- ках, торговлях і кра- минах лише **тутон і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражні.** — З доходу цієї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурен Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держім ся поклик: Свій до свого. 138 (—)

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що не- совітні гандлярі штучними наво- зами в сей спосіб ошукують ріль- ників, що накидають ему який не- будь навіз, а розумієсь лихий, без вигляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що **Спілка для госпо- дарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рі- лю, належить тільки подати в при- ближеню прикмети рілі, а іменне: чи она легка чи тяжка, чи перема- кальна чи ні, чи середно лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з гото- вости поради нашого одинокого в тім роді товариства Спілка для гос- подарства і торгівлі в Перемишлі.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Працуйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові. приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуля- цією; на кошта покрити дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних вносить рата амортиза- ційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від вождах 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183.— К	позички уділені	3,410.684.— К
уділи членські	234.398.— „	цінні папери	130.452.— „
ф. резервовий і інші	46.842.— „	льонації	182.206.— „

Купуйте землю при парцеляциях.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях
ФРАНЦ ЯРМОЛОВИЧ

при ул. Резиденції ч. 9,

має честь повідомити Веч. Духо- венство і Вп. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фах вхідні роботи як: монстранції, чаші, ліхтарі, зеркала, хрести, надільниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на резиньє.

Замовлення з провінцій точно, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайцять літня практика в моім заводі, упевняє мене що під кождим зглядом зможу хочби найвибагливішому густови Вп. Публики, вповні вдовольти. Отви

раючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби станула побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публики з просьбою о ласкаве поперте тїї одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь

151 (—)

з глибоким поважанем **Ф. ЯРМОЛОВИЧ.**

Вдова

інтелігентна, в середнім віці, Русин- ка, бездітна, прийме зараз посаду управительки дому, господарки і кухні. Ласкаві зголошення листовно під адрес „Захист“ poste restante Вашківці н. Ч. 150 (3—5)

Друкарня тов. „Руска Рада“
Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німеч- кій мові, що заступає інтереси україн- ського народу перед културним сві- том, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого ін- телігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністра- ції: Wien XVII 3 Frauenfelderstrasse, 2.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, уліця Руска ч. 8.

усувач нагніток

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрич.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб., на чверть року 2 карб., на місяць 1 карб. 50 сот.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 84 ер.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 ер.
Поодинокі числа 10 сотяків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция „Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідай рабат. Рекламний неопечатаний вілєй від порта. Рукописи звертає редакция лише за попередним попередженням і залученем належності поштової. В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по поз. крім неділі і свят.

Чернихів а Опака.

В селі Опака коло Любачева в Галичині постановила рада шкільна місцева поставити новий будинок шкільний. Аби порадились що-до ціни кусника землі, якій треба було купити під нову школу, зішлася в старім будинку шкільнім місцева рада зложена з пароха, вїйта, учительки і кількох радних громадських. Але рівночасно з радою зішло ся під школою значійше число мужиків, котрі старали ся раду розігнати, бо, як казали вони, старий будинок шкільний ще добрий, а громада бідна, нового ставити не в силі.

Положене ради було не найліпше і председатель післяв до недалекого містечка по аспетенцію. Прийшли два жандарми, але поки-що товпа громадян зросла і стала виступати агресивно, відгрозуючи ся цілій раді. Жандарми післяли по дальшу поміч Заки з Любачева прибув вахмайстер з одним жандармом, коло школи кипіло вже майже ціле село; люди добували ся до дверей і вікон, домагаючись видати вїйта. Вахмайстер завїзав людей, щоби розійшли ся, а коли візави не помогали загрозив, що велить стріляти. Нарід одначе не розстунав ся. Тоді — тоді вахмайстер в спокійній і переконуючий спосіб представив людям вагу і страшні наслідки злочину, якого вони допускають ся, і візав їх ще раз, щоби для свого власного добра розійшли ся мирно. Весіда вахмайстра тревала майже годину, але мала як найкрасші успіхи: нарід справді розійшов ся.

І отсе все? Все. Подія справді дрібна, стало би ся воно донебудь в західних краях Австрії, на неї ледви чи звернено би увагу. Там було би всім ясно, що жандарм тільки свій обовязок сповняє, поступаючи з людьми як з правдивими горожанами і заки дійти послідного злочасного средства, ужив всіх мирових способів. Инакше, коли така подія стала ся в Галичині. Особливо у руского народу, що поніє стілько кровавих жертв від жандармського оружа, що має в свїйій памяті страшні

ний м'ярд в Чернихові, заслугоє вона на увагу і признанє. Тут не взибали людий розійти ся корчемною лайкою так як в Чернихові, не стріляли з засідки до малих дітїй і не пускали формальні салви до втікаючої товпи, але розумним і рішучим словом промовляли до їх розуму, до почутя власного добра та інтересу. Нехай воно буде тільки сповненем обовязку, в Галичині де на кожнім кроці стрічаєть ся власне переступленє і надужитє власти, і воно є приміром і заслугою.

Любачівський вахмайстер, що так по горожанськи поступив собі з людьми в Опаці, називаєть ся Михайло Дячипши.

Амнести́я.

З нагоди 66-літнього ювілею свого вступлення на престол, цісар Франц Йосиф видав амнестию для покараних за деякі злочини і переступства. Оголошенє амнестиї доконано осятїям листом цісара до міністра судівництва д-ра Клійна:

„Любий д-ре Клійн! В сім році, коли спомин про мов вступленє на престол перед 60-роками приносить мені докази любови і відданости з боку людности, бажаю памятати про тих нещасливих, котрі, провинивши ся проти державних законів, підпали під караючу справедливість. Тому всі особи, котрі перед днем оголошеня амнестиї за злочини обиди маєстату, або одного з членів цісарського дому, або за ті оба злочини, одначе не в сполучі з иншим каридостойним ділом, законно зістали покарані, звільняю від кари обмежени свободи, о скільки її ще не виповнено, та заряджую, щоби з приводу тих злочинів, сповнених перед вище названим днем, не розпочинати карно-судового судства та розпочатє здержати.

Дальше відпускаю всім, котрих перед оголошенєм сеї амнестиї який-небудь суд засудив на кару, обмежаючи свободу не більше, ніж на 2 неділі, або на гривну не вищу 150 корон, якщо вже перед тим сеї кари не відбули. Коли-б з карою обмежуючою свободу, була сполучена гривна, відпускаєть ся ті кари, якщо кара обмежени свободи і доповняюча гривна разом не вносить більше двох неділі.

Всім тим, котрих перед оголошенєм сеї амнестиї суд засудив на кару обмежени свободи не довшу 3 місяців, або на кару грошеву, якщо перед тим не були карані, що силою законів в конвенційній робить їх нездібними допустити деяких прав, становщи і привілеїв та веде за собою витрату активного і пасивного права до публичних корпорацій, кари відпускаю.

Крім того відпускаю всім засудженим, в списі А до Е наведеним 562 особам решту кар свободи та 190 особам, наведеним в списі F кару свободи і грошеву.

Ті акти-ласки мають бути виконані днє 18-го серпня 1908 року.

Постанови 3 і 4 розділу треба пристосувати, коли засуд в днє приголошеня амнестиї не є правосильний, а правосильність приходить пізнійше, бо відклику проти нього не внесено, або його взято назад. Звільненє від правних наслідків для тих осіб, котрі свої кари з днєм 18. серпня 1908 не виповнили, або в цілости не виповнили, має силу в тім часі, коли карне обмеженє свободи зістало виконане, або грошева кара наложена.

Ішль. дня 5. серпня 1908.

Франц Йосиф, вл. р.

Клійн, вл. р.

Як бачимо амнести́я з причини обиди маєстату є в обох случаях генеральна, а дві иньші частини, обмежені услівєм бездоганно захованя ся перед поповненєм вини.

Окрім амнестиї для винних обиди маєстату, вини, яка в багатьох случаях є цілком фікційна і вишпурбована занадто услужливими кругами поліцейсько-судовими, які визнають часго густо або несповідомість, або неосторожність одиниць, — амнести́я в двох иньших случаях має цілі гуманітарно-поправчі, що йдуть в тім напрямі, щоби люди, які допустили ся даного проступку без волі і тенденції, не привикали до проступків, або щоби з причини малої вини не тратили кардинальних горожанських прав, як: право вибору активного і пасивного до тіл законодавчих, або певних прав індивідуальних.

Натомість не має згадана амнести́я нічого для одної категорії „проступків“, а іменно проступків політичних. Виправді австрійський карний кодекс не розрізняє проступків політичних від звичайних, але без квестії ще нині мимо за-

Йосип Стадник.

ЗРАЗКОВИЙ МУЖ

Шутка в 1-й дії.

(Перерізка з німецького).

(Конець).

КАТРЯ. А повіз?

ГУЛА (бе себе по чолі). Ні, на те я забув!

КАТРЯ (з алачом). А на дворі льє як з ведра!

ГУЛА. Лише не плач — буде, буде! Зробив я ізза того балю вже багато жертв, — зроблю ще й послідню! (прямує до середниг дверей).

КАТРЯ (задержує его). Ти куди?

ГУЛА (швидко). По повіз! За пять хвилин буде вже в кімнаті!

КАТРЯ. Візьми принайменше парасолю, там дощ!

ГУЛА. Пішли її за мною! (вибігає серединою).

Вихід 11.

МАРУСЯ, КАТРЯ (з її лівої).

КАТРЯ. Чейже не полетить вулицею серед такого дощу!

МАРУСЯ. В нашого пана усе можливе!

КАТРЯ. Нісенітниця — сего він не зробить! (відходить на право). Він мабуть вислав двірника — повозки стоять на скруті. (Гула входить серединою чхаючи закатарений, його штани обтріпані болотом).

Вихід 12.

КАТРЯ, ГУЛА, (по її лівій боці, Маруся в глубині).

ГУЛА. Повіз вже є. Ходи!

КАТРЯ (з докором). Чоловіче, як ти виглядаєш!

ГУЛА. Що там знова?

КАТРЯ. Поглянь лише на штани.

ГУЛА. Гм, се мабуть від болота! (обтирає хустинкою штани). Треба...

КАТРЯ. Алеж чоловіче, так зле! Марусю, дай другі штани — так буде найліпше! (показує на шафу по правій боці).

ГУЛА. Нехай!

МАРУСЯ. Зараз. (хоче іти до шафи).

ГУЛА. Лишіть се, принесіть мені пасту до чищення чобіт...

МАРУСЯ. Алеж прошу пана, я вже сама...

ГУЛА. Ні, я сам!...

КАТРЯ. Таж в тебе є другі черевики.

ГУЛА (лигий). Дістану пасту, чи ні?

МАРУСЯ (про себе). Як-би так я була его жінкою, то на сніданє, обід і вечеру... (робить рухи біля).

ГУЛА (метеричаєть ся). Ну, що?!

МАРУСЯ (голосно налякана). Зараз, зараз! (відходить серединою).

Вихід 13.

ГУЛА, КАТРЯ.

КАТРЯ (взяла штани зі шафи та подає ему). Візьми тоті!

ГУЛА (іде знов за параван, скидає штани та черевики, відкидає все від себе, описав надїгає инші штани). Так, тепер знов усе в порядку! (сильно чхає). Промочив ноги. (виходить з поза паравана в патикках, а в руці тримає черевики). Деж тота паста? Де паста?

Вихід 14.

ТІЙ і МАРУСЯ.

МАРУСЯ. Ось, прошу!

ГУЛА (в білих рукавичках, бере пасту, та починає чистити черевики). Зараз буде!

КАТРЯ (що між тим порядкувала). Васильку — в білих рукавичках?!

ГУЛА (оглядає голими рукавички). Гм, їх можна вичистити, за те руки будуть чисті...

КАТРЯ. Марусю, візьми, чисти дальше?

МАРУСЯ (бере ему черевики з руки). Прошу.

ГУЛА. Лише швидко! (миє собі рукавички на руках та сунить до штанів). Ручник! Де є? (бере его з умивальні та витирає ся швидко). Давай вже! (бере черевики іде за параван, убрає та виходить). Вже! Ідемо. чи ні! А то візьму ліску, тай піду.

КАТРЯ. Ідемо, ідемо! Марусю, уважай на все.

МАРУСЯ. Будьте спокійні!

КАТРЯ. Як-би хто дзвонив, не відчиняй, чуєш?

(звертаєть ся до середниг дверей).

ГУЛА (до Марусі). Ви можете зараз покласти ся, ми маємо другий ключ, а вернемо не скорше аж рано.

КАТРЯ. Ну, ідемо, чи ні?

ГУЛА. Ідемо. (бере з туалетного стола воскову свічку та запалює при столі з лівого). Ходи!

КАТРЯ. Добраніч, Марусю! (виходить з мужем серединою).

Вихід 15.

МАРУСЯ (сама).

МАРУСЯ. Веселої забави! (віддижає). Слава тобі Господи! (розглядає ся навкруги). А то гарний порядок! (відносить штани). Мусьть перше висохнути! (вишпурить по кімнаті). Тут щось є! виймає дві карти-запрошенья). Дві картинки... (видає їх поміж шапери на стіл з лівого боку). А порядкувати час, аж завтра рано. (звінок з навору). А се що? Хто би там не був, нікому не відчиняю! Іду спати! (звінок знов). Звони

гального права голосовання терплять люди з причини різних політичних „злочинів“, убраних в найрізноманітніші правові форми — і для тих в першій мірі очікували вої амністії.

Бо з хвилиною, як повалив ся давний лад, а сам цїсар своєю волею причинив ся чимало до зломаня опору давних олігархів, через енергічне поперте загального права голосовання, повиннаби також упасти давна категорія злочинів, яка може формально, але фактично багато безвинних горожан ще досі переслідув...

Парляментарні справи.

Осіння сесія парламенту.

Як доносять дзвенники, мають бути предложені на осінній сесії парламентній, яка має бути скликана 3. листопада, дві великі устави: проект загального обмеження на старість, або невідбність до праці та проект языкової устави для Чехії. На перший проект згодив ся цілий кабінет, а проти другого заперотестували так німецькі як і чеські міністри. Языковий законопроект проплине — як здасть ся — швидко перше читане, але потім остане мабуть на довше в комісії, бо якби порозуміння між Чехами а Німцями не дійшли до цілі. Можна би надіятися розбиття парламенту, чого собі ані цїсар ані ніяка партія зі згляду на ювілейний рік не бажає.

Полуднево славянський міністер-родак.

Словінські і кроацькі письма доносять знов, що незабаром має бути утворена тека полуднево-славянського міністра родака. Тепер мають відбуватися перетрактації між „Зв'язком полудневих Славян“ а „Славянським Клубом“ в тій справі. Міністерство се має бути поділене на дві секції, словінську і кроацьку, а двома шефами на чолі.

Міністерство має бути утворене тоді, як Русини та Італійці одержать своїх віцепрезидентів в державній Раді.

Справоздання наших послів.

В середу дня 19. н. ст. серпня на Преображене прибули послы, віцемаршалок краєвий др. Стоцький і радник суд. Ілія Семака на посольське справоздане до Чорнавки в садагурському повіті.

З сеї нагоди зібрали ся господарі з Чорнавки в дуже значній числі коло канцелярії громадської, де разом із управителем школи п. Северином Івановичом і місцевим парохом Маковичем очікували своїх гостей, які прибули на збори около 3 години по полудні.

Начальник громади Яків Андроник привітав послів сердечними словами і передав їм хліб-сіль після руского звичаю.

Опісля забрав слово віцемаршалок і посол на сойм краєвий др. Смал-Стоцький і в майже двогодинній бесіді здав звіт з дотеперішньої діяльності своєї і руских послів соймових, та представив на-

родова, що дотепер послы зробили в користь руского народа. Говорив о доходах і видатках краєвих, про школи промислові, про базар краєвий, курс тмацький, про закупню і парцеляцію ґрунтів для селян і т. д. і обяснив народова, „куди людські гроші йдуть“.

Потім промовляв посол Ілія Семака про те, що ся діяло дотепер в раді державній у Відні, що зробили рускі послы в минулому парламентнім році на добро населеня австрійського взагалі, а що придбали послы рускі для свого народа. При тім обяснив посол народова бюджет (прелімінар) державний на сей рік, подаючи доходи і видатки в цифрах, що нарід слухав з великим зацікавленем.

Посол Семака сїмнув про заповомогу державну на будову кїдманської гімназії, та про утворенє рускої гімназії в Вишніці, і обяснив людям живими прикладами, що наука провадить до щастя і маєтку.

Нарід вислухав справоздання послів з великим вдоволенем, а на внесенє управителя школи Івановича висказали збори обом послам за їх щирий труд повне довіре.

Заразом висказали збори своє обуренє по приводу клеветних нападів послів Ончула-Шойсволя на нашого посла Николая Василька і зазначили своєю солідарністю з руским клубом парламентнім і соймовим.

Опісля ставляли люди до послів всякі просьби і жаданя. Митро Крекул і Ілько Ілаш скаржили ся, що податковий уряд в Садагурі не пише в книжечках податкових, кїлько якого податку хто заплатив, лише пише відразу суму. Господар Петро Паска жалував ся, що акта дотично направлена даху церковного лежать дуже довго в правительстві. Богато людей просили послів, вплинути на дідича Розенштока, щоб їм продав кілька сот моргів поля на толоку, бо люди не мають де пасти худобу. Також скаржили ся люди на великі шкоди від диких звірів, особливо диких безрог.

Послы вислухали нарід і приобіцяли зробити, що буде можливе. Около 7-ої години вечером збори закінчили ся.

*

В середу 19. с. м. здавав своє посольське справозданє в Бабині посол Лукашевич. На збори зібрало ся багато селян і Жидів, які дуже сердечно витали свого посла. По виборі на предсідателя пароча В. Ракочого уділив сеї останній голосу п. послови, який привітаний окликами зібраних обговорив тактику і здобутки руских послів в парламенті. Вічевики, вислухавши промови свого посла, ухвалили одностайно слїдуючі резолюції: 1. Виборці зібрані на вічу дня 19. с. м. в Бабині висказують повне довіре своїм послам в парламенті взагалі, а особливо послови Лукашевичеві. 2. Вічевики відпирють з погордою підлі клевети ворогів руского народу на любого посла Василька. 3. Вічевики домагають ся роздїлення учительського семінара в Чернівцях, поміж околицям навіщеним елементарними нещастями та уладженя складів дерев в безлісних околицях. 4) Визвають всі рускі громади уживати руского письма до всіх властей і урядів. По ухваленю резолюцій предсідатель по-

дикував ще раз послови за те, що прибув перед своїх виборців, а нарід одушевлений розійшов ся домів.

НОВИНКИ.

Чернівці, 20. серпня 1908.

Цїсарське свята в Чернівцях. Вже з ранку в навічєрїя цїсарських уродин видно було в місті великий рух. Жителі прикрашували свої вікна килимами і цвітими, ту і там видїли на дахах, або на балконах австрійські та буковинські коругви. З полудня зачали вже увазуватися на вікнах свічки, знак, що вечером буде місто ілюміновано. Горожане не щадили видатків, щоби гідно привітати цїсарське свята — пр. до самої митрополічної резиденції закуплено 12 000 свічок. Їхне світло видно було аж на Пруті, а тисячі людей сїшило під резиденцію оглядати невидане ніколи явище. Чудово був освічений і ратуш, банк гіпотечний, касарня жандармерії та деякі гандлевї фірми. О годині 9. заграла напеля військова прохорда через вулиці міста. В сам день уродин перед полуднем протягала знов військова музика вулицями міста, а за нею тиснули ся сотні дітків. О годині 8 рано відбуло ся полєве богослужєня, на яке в новій святачній умундурованю вирушили 41 полк піхоти, 22 полк ландверів, і 3. батарея артилерії. Богослужєня в римо-католицькій церкві, на якому були присутні президент краю др. Бляйльбен, барон Ю. Василько, віцемаршалок др. С. Стоцький, барон Фірт, румунський консул Георгески, секретар російського консуляту Димитрович і багато інших, цїлєбрував прелат Шмід. З рим.-кат. костела удали ся всі до гр. ор. катедр. церкви, де відправив богослужєня митрополит др. Репта. По богослужєнях явили ся у президента краю в цілі зложєня гратуляцій різні депутати, а між ними українська від товариства „Народний Дім“, „Руска Рада“, „Руска Бєсїда“, „Руска Школа“, „Буковинський Боян“, „Руска Каса“, „Тов. Рускої Шляхти“ під проводом ради. Ясенецького, Калитовського і Галіпа. Опісля відбуло ся прийняте у президента краю.

Касаційна розправа. Дня 2. вересня відбуде ся з причини внесеня зажалєня неважності оборончими обжалованого у Відні касаційна розправа супроти засуду М. Січинського.

Ювілейні хрести. З нагоди 60-літнього ювілею установив цїсар два роди хрестів: один для цивільних урядників державних і осіб на подібних становищах, а другий для військових. Право носєня сєго хреста будуть мати всі, що служили при війську в часі почавши від 1848 року.

В пенсійній справі приватних урядників. Звертаємо увагу, що зголошеня приватних урядників до пенсійного заведеня належить вносити на приписаних формулярах до староств найдальше до 28. серпня. Формулярі враз з інструкціями видають сторонам староства безплатно. Русини по-

собі скільки хочеш — все одно не відчиню. (бере ліхтар з горючим світлом з лівого стола та відходить на ліво до своєї кімнати). — (Звінок знов). Ага, добраніч! (відходить). — (Темно). (Звінок знов).

Вихід 16.

ГУЛА (сам, з початку з вулиці, під вікном з лівої), Марусю! Марусю! Я забув запрошеня! Принесли на долину! (по гвиї) Як бачу треба самому вертати! (по гвиї входить показуючи середню та стає на порозі) Темно, як в гробі! Тота дурна гуска вже певно хропе! (їде напоначки та мацає навкруги себе) Прокляті тоті запрошеня. А знаю, що я їх, десь поклав — але де? (вдарив ся в коліно до стола з лівого) Ай!... (скочив скривлений від болю на одній нозі дальше і так скаче аж до стола тоалетового де скинув мидицю так, що вода вилїяла ся, та єго гаряд обжляпала) Оттакої!

Вихід 17.

ГУЛА (голос Марусі з кімнати).
МАРУСЯ (з лівого боку). Злодій! Ратуйте! Ратуйте! Ой!
ГУЛА. Не верещіть! Се я! Засвітїть краще!
МАРУСЯ (я. в.). Се ви, пане? Ах, Господоньку, як налякали! — Але я вже в ліжку!
ГУЛА (скажесий). Сюда ходїть, кажу! Зараз!
МАРУСЯ (я. в.). Перше мушу дещо накинути на себе...
ГУЛА. На се маєте час опісля! Зараз ходїть!
МАРУСЯ (я. в.). Зараз! зараз!
ГУЛА (мацає напоначки навкруги дальше і скидає пляшки та туделочка і слої, опісля мишипорить в скринючий столика (шубляндї) та викидає на землю грєбїні та щїтки, та усе що попало єму під руки, єкінци шукаючи, напав на параван який з гуркотом паде на землю). Чорти пірва-

ли-б і баль і тоті прокляті запрошеня! (знайшов сірники на komodі з лівого та засвітить світло).
КАТЯ (входить середню зі свічкою восковою).
МАРУСЯ (рівночасно входить в одїю нічний з засвіченою свічкою з руці, з лівого, цілком ясно).

Вихід 18.

КАТЯ, ГУЛА, МАРУСЯ.

ГУЛА. А тепер ціле море світла! Досить одного! ВСІ (засяють рівночасно світлом, знов темно, мацають навкруги, поки Гула не знайшов знов сірники та не засвітить, знов ясно).
ГУЛА. Яка незручність!
КАТЯ (оглядаєть ся навкруги). Господи Боже мій! А се що? Хто се таке вчинив?
ГУЛА. Я! Бо нічо нема на своїм місци!
МАРУСЯ. Відки-ж я могла знати, що панство так швидко повернуть?
КАТЯ. Ми забули запрошеня.
ГУЛА. Дві картини — сині.
МАРУСЯ. Ага, они ось тутечки! (шукає поміж листами та паперами на столі з лівого).
ГУЛА. Давайте сюди все, вже я вишукаю по дорозі в повозі!...
КАТЯ. Ні, ні, вже краще зараз шукай!
ГУЛА. Нехай! (мишипорить по столі) Ага, ось вони є! (ховає їх).
КАТЯ. Так ходи, візник чекає.
ГУЛА. Пожди, хвилинку! Ось тут є нерозпечатане письмо, яке дістав я передвчора, а вчора хотів отворити — а все таки забув...
КАТЯ. Прочитаєш вже в повозі...
ГУЛА. Ні, а то знов чого доброго забуду (розпечатає) „З причини смерті нашого голови відкликує ся замовлений баль на необмежений час“.
КАТЯ (кружнула). Мій перший баль! (падає змїла на єго руки).
ГУЛА. Марусю! Швиденько кольонської води!
МАРУСЯ. Та коли тут все на землі!

ГУЛА (передає Марусі омїлу Катрю, та підносить пляшечку з землі) Вже маю!
КАСРЯ (прочуєня ся). Де я є? Мій Боже...
ГУЛА (підтикає їй пляшечку під ніс). Се скріпляє, моя голубко!
КАТЯ (починає рівночасно комїчно кривити ся, а опісля починає голосно чхати) Ах, ти є... (чхає) дурна голова!... (чхає) розсіяний (чхає) безголовий!... (чхає) туман!... (чхає) Се на сьогодні!... (чхає) Добраніч. (чхає, виходить на право).
ГУЛА. Що се з нею? Сеж найліпша кольонська вода! Понюхайте лише! (відсуває пляшечку Марусі під ніс).
МАРУСЯ (як Катря). Фе! (чхає) Се є... (чхає) щось страшного! (чхаючи, відходить на ліво).
ГУЛА. Що до чорта! Чи тоті баби показили ся? (сам нюхав сильно) Ах, се сальмяк! (починає рівночасно сильно чхати).
(Візник входить з батоєм в пляци середню).

Вихід 19.

ГУЛА, ВІЗНИК.

ВІЗНИК. Пане, як не підете зараз, відїду цілком.
ГУЛА (дає єму гроші, не звачаючи, що тримає в руці пляшечку, чхнув то мишипорить підносить єму пляшечку під ніс).
ВІЗНИК (рівночасно починає чхати). А пчих!...
КАТЯ (з кімнати). А пчих!
МАРУСЯ (з кімнати). А пчих!
ВІЗНИК. Добраніч! (чхає) А пчих!
ГУЛА. Добраніч! (чхає) А пчих!
КАТЯ (з кімнати). А пчих!
МАРУСЯ (так само). А пчих!
ВІЗНИК і ГУЛА (чхають — візник виходить).
(З кімнати Катрі та Марусі чуємо таке чхає).

К І Н Е Ц Ї.

винні жадати формулярів і інструкцій тільки руских, бо такі видано.

Ювілейні поштові карти. Головна управа поштових листів видає ювілейні поштові листівки з нагоди царського ювілею. На картках є поміщений портрет царя з молодих літ в артистичнім викінченню.

З ц. к. Управи руху. Дня 6. с. м. віддано до публічного ужитку льокальну залізницю Фрідланд—Віла.

Румунські розрухи на Буковині. Тутешня прокуратура витомила 200 мужикам судове слідство з причини нападу на двір в Красна Ільскі. Девять проводирів того руху арештувала мандармерія.

Розкопи в Катеринославщині. Недавно в селі Каменському селянин Влаас Загорунько, рівняючи в своєму дворі рів, натрапив на якусь діру в землі. Він розкопав її і дійшов до підземної світлиці; світлиця чимала. В кутку стоїть піч, а долі лежать кістки людини. Коли вдарити по долівці, то під землею гуде. Очевидно, там ще є світлиця. Гадають, що ця світлиця відноситься до часів Запоріжжя. Дальші розкопи припинено і поставлено варту.

Військо і школа. Болгарське правительство рішило в найближшій часі представити парламентові проект введення у всіх наукових заведеннях науки воєнної штучки. Та наука буде розділена на три степені: 1. в народних школах буде обмежати ся до гімнастичних вправ, різних атлетичних забав і сьпівання патріотичних пісень; 2. в чотирох нижших класах середніх шкіл заводять ся військову науку, військові прогульки і будуть вчити болгарської воєнної історії; 3. в трьох висших класах середніх шкіл будуть викладати військову службу, стріляне до ціли, рисовані і студювані мап і також військову топографію. За добрі успіхи в науці та взірцеві роботи визначено нагороди. Для викладання військових наук, призначено три дні на тиждень. В народних школах і нижніх класах середніх шкіл навчати будуть воєнного ремесла цивільні учителі; у висших класах будуть викладати офіцери або підофіцери активної армії, а інспектором цілої науки буде іменованій вищий офіцер, що буде при міністерстві війни радником для військового образования народу.

Наслідки турецької конституції. Петербурскі промислові фірми одержали з Константинополя від своїх агентів листи, в яких вони заявляють, що після заведення в Туреччині конституції, торгівля і попит на крам надзвичайно поширились. Треба сподівати ся великих замовлень на європейських ринках. Радикальні заходи молодотурецького комітету дали найкрасні наслідки: тамошні чиновники категорично зрікли ся брати бакшиш (хабарі) і добросовісно виконують свої обовязки, що також поліпшує торгівлю зносина.

В справі еміграції до Чиле інформує міністерство внутрішніх справ: Недостача робучих сил, яка дала ся відчувати в Чиле зараз по катастрофі трясення землі, устала швидко наслідком скріпленої імміграції. Крім того економічна криза, що вибухла в другім півроці 1907, довела до того, що робітників не лише не глядано, але масово їх видалювано. Наслідком тих відносин опали знов значно платні, котрі по катастрофі трясення землі пішли були в гору. Тимчасом проживок стаєть ся чимраз дорожчий, а ціни засобів поживи дійшли до небуваної висоти. Не дивинця, що більшість переселенців, котрі в 1907 р. прибули до Чиле, по короткім часі сей край покинули. Колонізаційна акція в Чиле є майже виключно в руках кооперативних підприємців, з котрих однак багато не додержало своїх зобовязань, та що чилійське правительство зірвало з ними умови і відобрало концесії та землю. Правосильною є ще заключена чилійським правительством з одним італійським еміграційним агентом умова, в котрій сей агент, зобовязав ся привести до Чиле 30.000 виходців; незабаром має прибути перша група тих людей. Серед таких умов треба тепер всім силами відраджувати еміграцію до Чиле без ріжниць, чи ходить о робітників чи о колоністів.

Колекція єгипетських папірусів. На історичнім конгресі, який недавно відбув ся в Берліні, показували величезну колекцію єгипетських папірусів. Деяким із них більше чотирьох тисяч років і вони належать до початкових моментів єгипетської просьвіти. Всі папіруси розшифровано, через се вони цікаві і для тих, що не вміють читати старі пам'ятники. Культура, господарське життя та література народів, які оселили колись схід, — все се зберегли для нащадків жовтаві навощені таблиці та пергамент. Між иньшим, в колекції є воскова табличка, яка свідчить, що в ділі виховання ми не дуже далеко втікли від старинних: вже єгиптяне, як виявляють ся, карали неуважного учня, примушуючи его по декілька разів переписувати одну й ту ж фразу. На дощечці п'ять разів повторюють ся фрази: „Будь уважним, хлопче, щоб не бути битим“. Для виправлення школярських писань і єгиптяне уживали червоне чорнило. Цілий ряд папірусів присвячено літературі. Деякі з них свідчать про глибину психічної аналізи й дають взірці цвітистого стилю. Такі „Оповідання про красномовного селянина“ та

„Розмова утомленого життям з своєю душею“ — казка з часів Хеопса I. (за 1600 років до Христа).

Ювілей Толстої. З Москви доносять, що всі відділи „Союза русского народа“ подали 24 прохень городському голові про „недопущення“ ювілейного сьвята. Опріч того союзники обмірковують план активного виступу проти сьвята. Є чутка, що Коновічниця має намір прислати своїх дружинників на ювілей.

З бориславського пенла. Нарешті прийшла з Борислава вість, що пожар заводу „Oil City“ остаточно загашено. Закіп засипано цілком землею. Та рівночасно доносять, що згорів там закіп Давід Сахта.

Надзвичайний злочин. В городі Рибинську появилася звістка про надзвичайний злочин в дитинстві приюті імені Басканової і Тюменової. Як повідомляють російські часописи медичним оглядом дівчаток сього приюта встановлено, що 11 дівчаток, в віці від 8 до 12 років, знасилувано. Дівчатка кажуть, що їх знасилував директор приюта Макаров. Макаров — вже старий чоловік років 65, статський совітник, старший губерський лікар, давний рибинський житель, сам батько декількох дочок, тепер вже дорослих, зразковий сім'янин. Макаров давно вже присвятив себе дитячому приюту. Дітей приютських він любив і нестив, як своїх рідних, робив їм подарунки, купував їм цукерки, був для них як батько, через се його діти звали татом. Тепер Макаров на відпустці в Петербурзі. Видано наказ арештувати його і доставити під вартою в Рибинськ.

Арешт хорватських політичних діячів. Зроблені недавно арешти хорватських політичних діячів стоять в звязку з відомостями, які подав журналіст Настич в недавно виданій ним брошурі. Власті запевняють, що їм пощастило ніби-то понасти на сліди великої змови для здійснення великосербських ідеалів. В загребську, тюрму приставлено багато арештованих осіб, на яких думають, що вони належали до цієї — як кажуть закордонної газети — „великосербської ірреденти“. Між арештованими є професор богослов'я Валерій Прибичевич, брат його помічник начальника преградського округу Адам Прибичевич, бурмистр С. Дубиці і т. п. З захопленого у них листування ніби то видно, що ці особи організували в різних місцевостях з сербською людністю воєнні спільки після плану виробленого начальником штаба сербської армії Мишковичем. Ці спільки в момент повстання Сербів мали бути основою для революційної сербської армії в Хорватії. Привідники тих спільок ніби-то були в зносинах з сербськими політичними діячами та білорадськими придворними сферами. Згаданий Адам Прибичевич в тюрмі зробив був замах на самогубство, але його удали ся відратувати.

Скандал при тягненні лотерії. В салі петербурської земельної управи було назначено тягнене „Большой лотерии въ пользу общества улучшения быта питомцев Императорскаго сиб. воспитательнаго дома“. Лотерія ся відіражаєть ся від иньших подібних їй як кількістю білетів (180.000), так і розміром виграних (перша виграна — 4000 карб.). На білетах є підписи голови управи товариства графині Вобринської, але впоряджане лотерії було передано фірмі Баліна. Тягнене відкладали декілька разів, і нарешті, було назначено на 1. августа. На лотерію прибуло коло 400 чоловік публіки. Роспорядники вже хотіли почати, але де-хто з публіки забажав провірити печатки на скринках з білетами. Виявило ся, що ніяких печаток нема. Публіка захвилювала ся і стала вимагати, щоб покликано поліцію. Прибув пристав, який признав, що лотерія впоряджуєть ся незаконно і через те не може відбути ся. Поліція складала протокола і запечатала скринки.

Оповідки, іменованія і т. п.

Виділ рускої бурси тов. педагогічного в Вижиці розписує отсим конкурс на прийняте учеників до сеї бурси за можливо найнижшою доплатою в грошах і натураліях на р. 1908/9. Позаяк виділ хоче оглянути ся за помешканем і мусить наперед знати, як менше більше велике буде число питомців, проте просить ся як найскорше зголошувати ся і довідувати ся о ближніх усьляхх приняти або в Вижиці у о. Николая Голянюка гр. кат. сьвященника, або в Старих Кутах у п. Андрея Яворського, управителя школи тамже, почта Кути. Провісити ся Всесвітній Отців духовних, Вп. Панів учителів, як взагалі кому лишень добро нашої молодіжці лежить на серці, повідомити родичів, наміряючих посилати свої діти до вижицької гімназії о заложенню рускої бурси в Вижиці для потреб руских дітей з Буковини і Галичини. Рівночасно просить ся звіщати нас о числі компетентів та подбати о як найбільше число тихже. Речинець зголошень найдалше до 1. вересня с. р. Нашим патріотів по обох боках Черемошу просимо уклінно запомогати бурсу датками в грошах або натураліях. — *Виділ рускої бурси тов. педагогічного в Вижиці.*

Із штуки і літератури.

Репертуар Львівського руского театру в Снятині. Сяля власна (коло ц. к. Суду). В суботу, дня 22. серпня „Уріаль Акоста“, трагедія в 5-ох діях К. Гуцкова.

В неділю, дня 23. серпня „Ой не ходи Грицю на вечерниці“, народний образ зі сьпівами і танцями в 5-ох діях Старицького.

Ві второк, дня 25. серпня „Катерина“, опера в 3-ох діях Аркаса.

В четвер, дня 27. серпня „Ревізор з Петербурга“, голосна комедія в 5-ох діях, М. Тоголя.

Білеті продає „Народна Торговля“, а від 6-їй години в день представлення кася театру. Або-намент на 12 вистав 20 кор., на 6 вистав 10 кор. Початок точно о пів до 8-їй год. вечером.

Літературна спадщина проф. М. Дашкевича. Серед паперів, що лишили ся після покійного професора київського університету Миколи Дашкевича, знайдено велику рукопись — чотири томи — повної закінченої історії українського народу. Над тою історією працював нещезний останні роки свого життя. В часописах недавно подано звістку, що петербурська академія наук збираєть ся видати повний збірник творів Дашкевича; цікаво, чи там видрукують й сю історію.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Франц Коновський.

Три вірші.

I.

Як зорі вкріють неба блакити
і ти головку складаєш до сну,
щоби в далекі ливуть засьвіти,
най соловії пісню одну
тобі сьпівають: „Люблю тебе!“

Най запах гарних, розкішних цвєтів
тебе на тихий вколише сон,
ангельські хори з небесних сьвітів,
нехай сьпівають біля вікон,
як щиро, вірно люблю тебе!

І най сон гарний тобі приснить ся;
мов ти зі мною ідеш дугом,
а під ногами роса перить ся,
в красці чудові любю мінить ся
і — най се буде не тільки сном...

II.

Я пива, меду не спивав,
на сьвіт глядів весело
і лиш життям себе впивав,
вонож — мене завело...
Сьвіт асним сонцем був мені,
а я, немов дитина,
про нього мрів на яві, в сні —
се вся моя провинна...

Я пива, меду не спивав,
на сьвіт глядів весело
і лиш життям себе впивав,
вонож — мене завело...
Любовні пісні я писав,
любив, тужив як Гайне,
а замість серця я стрічав
„А чим ви є?“ — звичайне.

І щож? На пісні я нахчав,
всі рими мов замело:
я пива, меду не спивав,
а лиш життям себе впивав,
вонож — мене завело...

III.

Цілу днину глядиш крізь віконце отверте
на мрачну, опустілу дорогу,
на личеньку твоім видно рішення вперте,
а в очих пізнати тривогу.

Мабуть в думці числиш кожду хвилю години
і питаєш серденька тривожно,
що то буде, як він утомить ся, покине,
в серцю пустку ставить порожню?

Не тривож ся, дівча, він напевно не кине,
хтож би цурав ся щастя любови?
А як кине — пусте! Друга птличка прилине:
от я, хочби і зараз готовий!

Переписка Редакції.

Б. Ч. в Бер.: „Мєсть“ дістав, дякую, піде незабаром. Що до „Дяді Вані“ згода. Присилай ще де-що.

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опрочентує їх на 5%. — Пай вносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібає ся голосним відгомоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої оцадності в „Рускій Касі“.

Прієднуйте нам нових членів!
Дирекція.

Ціна оголошень за однократове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 сторони 40 К., 1/4 сторони 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/8 сторони 2 К., 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний оцуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слог...
Належитостий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Склад ґальянтерийних товарів Б. БАЛЬТІНЕСТРА молодш.
Телефон 301. в Чернівцях, улица Енценберґа-Головна, число 3. Заложений 1875.

По знижених цінах можна набути всякі

Американські

літні річи.

Мужеске

Черевики і всякого рода Сандали

Кнайпа і Лямана в ліпшій ґатунку

Великий вибір

БІЛЕ всякого рода

в добрім ґатунку і виконанню

річий до подорожни

в найліпшій ґатунку по низьких цінах.

Надзвичайні збори каси пожиткової і шадвичної для громади Кисилів, відбудуть ся дня 28. серпня 1908 о 2. годиві пополудни із таким денним порядком: Вибір старшини. Старшина.

Оголошене для Хліборобів!

Довідемо ся на жаль, що несовісні ґандлярі штучними навозами в сей спосіб ошуковують рілників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, беззгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рілника від такого визиску оголошуємо, що Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в прибиженню примети рілі, а іменню: чи она легка чи тяжка, чи перемальна чи ні, чи середно лаха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одиного в тім ролі товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стотарин, зареєстров. з обмеженою порукою у Львові. приймає

Вкладки, ощадности на 4%.

Кждого дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду вкладку назад відобрати).

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошті покрити дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кождих 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2.795.183.— К	позички уділені	3.410.684.— К
уділи членські	234.398.— „	цінні папери	130.452.— „
ф. резервовий і інші	46.842.— „	льонації	182.206.— „

Купуйте землю при парцеляціях.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях **Ф. ЯРМОЛОВИЧ**

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Веч. Духовенство і Ви. П. П. Публіку, що виготовляє всілякі в той ґал входячі роботи як: монстранції, ліхтарі, зеркала, хрести, надільники, святини, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати Кільканайцять літня практика в моїм заводі, упевняє мене що під кождим зглядом зможу хочби найвибагливішому ґустови Ви. Публіки, вповні вдоволати. Отвараючи мою робітню, не жалувати ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стана побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. П. Публіки з просьбою о ласкаве поверта тої

одинокої в своїм роді рускої робітні, етою на ласкаві услуги і пишусь з глибоким поважанем **Ф. Ярмолевич.**

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рехенберґа.

Вдова

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого інтелегентного Русина переплачувати єю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Franenfelderstrasse, 2.

інтелегентна, в середнім віці, Русинка, бездітна, прийме зараз посаду управительки дому, господарки і кухні. Ласкаві оголошення зисковно під адрес „Захет“ poste restante Вашківці н. Ч. 150 (4—5)

Друкарня тов. „Руска Рада“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагніток

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строніч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від

стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.

При частіших замовл. відня повільний рабат.

Рекламний неопечатаний вілні від порта.

Рукописи авертає редакция лише за попередним застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна усно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Руска гімназія в Вижниці.

Як довідуємо ся з автентичного жерела, наспів до тутешного красового правительства розпорядок міністерства просвіти, яким поручено починити всі кроки, щоби з днем 1. вересня с. р. була отворена в Вижниці гімназія з рускою мовою викладовою.

Страх перед правдою.

Кацапський „Народній Раді“ страшенно не подобають ся віча наших послів. Очевидно. Народні Ефіялти з табору Багатірца-Гакмана чують добре, що безпосередні, живі зносини послів з народом се їх смерть, підорване в самім ґрунті можливості їх впливу на мужицтво. Тому вони бісять ся, плодять довшенні статі, а в тих статях — вибачте за слово — брешуть, аж курить ся. На віча українських послів — пишуть вони — не приходить більше як 40—60 людей тай то понайбільше „недоростків“, довіре ухвалюють ся послам при „вині, пиві і горівці“ і т. п.

Не дарув „Народна Рада“ і самим послам. Українські послі не зробили нічого і хвалять ся чужою працею. „Що тільки державна дума и соймъ до тепер ухвалили — пише іронічно газетка — все то заслуга їх, українських послів. И то що для б'бидійших скасовано домовий податок, и то що подешев'ла сіль, и то що краєва культурна рада закупила для потерп'вших через псеуху с'на“. Чи се не характеристичне? Кацапський писака вибирає з розмислом якраз ті здобутки, що в або виключною, або переважною заслугою українських послів і відмовляє їм права до них! Йому тожко відомо добре, що проєкт знесення домового податку вийшов власне від українських послів, що зниження ціни соли домагали ся українські послі ще тоді, як стояла на порядку наряд справа цукрова, що з помочю для потерп'вших від посухи поспішило правительство на інтервен-

цію наших послів — се все відомо йому добре, але що значить правда для безсовісного, на брехні вихованого писаки? Бреші, а темний нарід повірить — се їх засада.

Конець кінцем „Народна Рада“ додає собі духа, запевняючи, що „народъ уже порозум'в'є, що не українц' єго щирі и в'рніи пріятелі, але русско-народна партія, вийшовши ізъ народа и пробуваюча въ народѣ. Одна лишъ русско-народна партія понимаєтъ нужды народа, знаєтъ, где нашего селянина-хлѣбороба болить, бо лишъ она живе въ народѣ, она-бо сама народъ“. Га, блаженні віруючі, віруючі, хочби їх викидали за двері, як се було на вічу в Звинячу!

В цілій статі, в її тенденції обнижити значіне віч наших послів, оклеветати їх діяльність проявляє ся не тільки давне чорносотенне хлополовство кацапів, але також страх, що послі і той гурт інтелігенції, який зносить ся народом, легко підорвати може послідні корінні кацапської агітації. Сю слабу сторону треба використувати і бити в неї так довго, доки по всіх селах, де ще кацапи с'міють авляти ся, не стріне їх таке приниже як в Звинячу.

Неволя наших людей в Канаді.

На желізничім дворці — пише „Przegląd Emigracyjny“ — в Монтреалі громадка емігрантів зложена з 80 Русинів і Поляків цікаво і з непокоєм розглядає ся довкола. Приїхали якраз з Європи, а їдуть до Вінніпегу, де хочуть ос'єсти. Але як там дістати ся, скоро ніхто ані слова не розуміє ані по руски ані по польски. Не знати, де купити білет, до якого воза вс'їдати. Врешті із клопоту вибавляє їх двоє панків. Ломаною польською мовою представляють ся вони як еміграційні урядники, призначені до опіки над емігрантами. А с'ї панки не є ніким иньшим, як т. зв. еміграційними гіенами. Вони випитують емігрантів, кілько котрий з них має грошей, з відки і де їдуть, а емігранти, вдоволені, що знайшли людину, з якого с'як-так можна порозуміти ся, відпо-

відають на все щиро, дають ся спокійно вести на пиньшій дворці, звідки ніби то їде поїзд до Вінніпегу.

Тутки саджають їх до вагонів, дверцята замикають ся, а по хвилі поїзд їде далше. Скоро поїзд є вже в дорозі, панки толкують людям, що із грішми, які мають, не моглиби купити землі у Канаді, але вони везуть їх до роботи при желізниці, де можна буде заробити багато грошей і купити опісля добру землю. Емігранти годять ся і місто до Вінніпегу дістають ся в дикі провінції до Онтаріо.

Тут змучені, морені голодом зачинають незабаром жалувати свого поступку, а коли ще в додатку по кількотижневій роботі не дістали заплати. — рішають ся втікати. В слід за ними висилає підприємець дозорців, що стрілами з револьверів змушують збігців вернути ся.

По кількох днях блукання по лісах громадка збігців обдерта, виголоджена, доходить до містечка Енгельгарт, але в слід за ними авляє ся і поліція, яка їх арештує за зломане контрактів. Не помагають нічо плачі и крики, поліція забирає їх, щоби опісля відставити всіх до місця з відки втікли. Емігранти, довідавши ся об с'їм, підносять такий крик, що будить всіх жителів сусіднього містечка. Поліція б'є їх, стріляє, але се нічо не помагає.

Врешті справа дістає ся в руки адвоката, що узискує випущене бідаків з арешту, як вони заплатять по 42 долари за кошта. Таких грошей ніхто очевидно з емігрантів вже не має і остаточно всі мусять вертати там, з відки втікли.

Після кандійських дневників найбільше потерпіли при арештованю поліцією три емігранти: Дмитро Ковальчук, В. Пташник і Л. Баторний.

По Україні.

(Доля законопроекту в справі введення української мови до народних шкіл; становище подільських повітових земств супроти української мови).

До президії 3 Думи в Петербурзі вплинув проєкт, підписаний 37-мома „правими“ послами з України, який домагаєть ся введення в початкових школах української мови, як викладної. Дума мала так багато роботи, що до розглянення сего проєкту не було часу, бо взагалі шкільні справи ще не прийшли під обради Думи.

Н. Черненко.

За непошанованє висших властей.

Петро Семенович Білявський, чиновник городского управления, купив дім, оженив ся і запросив своїх приятелів до себе у вечір — на чай. Гості входили в ясно освітлену салю, хрестились перед св'ятими образами, а відтак підходили до господарів.

Цілували ручку Наді Николаївної, стискали праву Петра Семеновича і складали желання.

Засіли до вечері. Розмова йшла жваво і весело. Надя сиділа на першій місци. Она в своїх русавих кучерах з косого зложеною в корону виглядала як королева. Десь в середині вечері прийшли нові гості. Був се комісар поліції Іван Іванович Фурдєв і слідчий судія Ілля Ігнатієвич Василєв. Оба вже були троха підхмелені.

— А ось ми з Іллем Ігнатієвичем переходили по А ваш дім приходом Петре Семеновичу; побачили освітлене, почули веселі голоси і увійшли поздоровити. Тимже більше, що знаємо, що ви вже жонатий і запросили своїх друзів, щоби представити їх своїй достойній жені, — говорив комісар кланяючись на всі сторони і затираючи руки.

Він був привик до роблення таких несподіванок, що влавив без запрошення в перший ліпший дім, де були гості, тіпучись відтак заклопотанем господарів. І тепер его широке лице з синявим плямким носом і малими, глибоко осадженими, чорними очима, оказувало хитрість і вдоволене. Петро Семенович підійшов до обох панів, привітав їх ввічливо і посадив за стіл по обох боках Наді.

— Честь ви нам зробили панови, своїм приходом, — почав господар звертаючись до судії, що задивив ся на Надю, отворивши рот.

— Уже то ви не підхлібляйте, мій голубчику. Приятність по нашій стороні, — відповів комісар, тручаючи судю, досить значучо ногою під столом.

Судя спам'ятав ся, обсилав Надю комплементами і заивив, що не думав бути днесь в так милім товаристві.

Оба чиновники провадили лиш виключно розмову при столі. Не їли майже нічого, зато много пили.

— Якби нам встати Ілля Ігнатієвичу? Ходім до дому. Завтра, тяжкий день. Много роботи в поліції, — поспитав вже цілком п'яний комісар.

— Ходім братчику, — відповів ледво встаючи судя.

Від того вечера, не було дня, щоби Надя не стрінула судю ідучи до міста. Він все якби припадково стрічав ся з нею. З часом почав для Петра Семеновича оказувати велику приязнь і внадив ся в дім. Одного дня зайшов як Білявського не було дома. Не витягнувшись поспитав Надю:

— Надеймо Николаєвно, як довго ви еще не будете мене розуміти?

— Не знаю, що хочете сказати, — здивувалась она.

— Ви не знаєте? Думаєте, що приходжу сюда, для приязни до самого мужа? Та я его просто не навиджу, що він твій муж, що любиш его, що живеш з ним під одним дахом!... Надю, голубчику, я тебе люблю.. страшно люблю, — Ілля Ігнатієвич упав на коліна, — Надю, серденько, покинь твого мужа!...

— І не стидно вам, Ілля Ігнатієвичу, такому старому чоловікови, говорити моїй жені, таке? — поспитав Білявський входячи в кімнату.

Судя в своїм запалі не бачив его. Зірвав ся заросомлений і вийшов. Більше не показував ся до Білявських.

Минуло кілька місяців. Настав Великдень. Звичай у Росіян такий, що в той день і з най-

тизшим ворогом треба поділувати, як той подасть руку і скаже „Христос воскрес!“

Коли хор по Службі Божій засьпівав „Христос воскрес“, як би з під землі виріс перед Надею Ілля Ігнатієвич кажучи: „Надежда Николаевна, Христос воскрес!“

„Во истину воскрес!“ — відповів Петро Семенович ставши між ними.

Рад-нерад, мусів Василєв христосуватись з мужем Наді.

Вечером в ресторані, сиділи оба приятелі, комісар і судя, коло стола заставленого їдою і фляшками „водки“. Коли комісар присьпілював вже не знати до котрої з ряду склянки:

„Іль ти не відіш бакал на столе? випем-же рюмку, випем две, пусть шумит нам в галове!...“

сидів судя спустивши голову сумний, захмурений.

— Та чогож ти, голубчику мій, спустив свою буйну головушку? Чи не стало тобі в нашій св'ятій Раді, „водочки“? Чи кинула тебе красна дівонока? — поспитав комісар.

— Не перше і не друге, брате мій товаришу. Болить мое сердце за Надишкой. Вжеж-ж люблю я її більше св'ята білого — сказав судя.

Пригадував ся Іван Іванович. Присунув ся до него і став ему щось в ухо шептати.

Розсипилось лице Іллі Ігнатієвича, він обняв приятеля.

— Врате, друже, вік не забуду! — тіпав ся. Комісар встав і вийшов. За хвилию вернув з двома городовими (поліцаями).

— Факра взяти, арештувати Петра Семеновича Білявського і відвезти під ключ. Дуже гостро обійтись з арештованим. По всему прийти і справу адати. Марш!

Тимчасом перелякані київські націоналісти із „Кієвлянином“ з Піхном і Савенком на чолі, заклали собі в Київ „Клубъ русских націоналистів“, якого метою є поборювати українство в Росії. Найбільше роздратував їх вище згаданий законопроект і вони зачали проти него всіма силами інтригувати. Зараз, як тільки „Клубъ“ уконституувався, уложив „докладъ“ до міністерства просвіти, який звертаєть ся проти сего проекту, і якого тон є: „Не було, нема і бути не може українського народа“. Рівночасно почали вони робити відповідний настрій. Розпустили між иньшими поголоску, що законопроект підписали Поляки, які тепер вже взяли назад свої підписи, і тим самим законопроект вже щез, вже его нема в Думі. В своїй націоналістично-чорносотенній часописи „Кієвлянин“ почали нахваляти ся ніби якимсь то „промахомъ україномановъ“. Тимчасом цілий той шум був по просту „ударом в воду“, або дивникарською качкою, яких тепер в огірковім сезоні дуже много літає по стовпцях дивникарів.

Передовсім неправдою є, немов би думський законопроект 37-мox підписали Поляки, бо відома є їхня заїлість до українства; отже не підписавши, не могли „взяти назад“ своїх підписів. Думський проект ще все лежить в президії і чекає своєї черги, та прийде під обради разом з законопроектом про загальне навчання, який внесло міністерство просвіти. Інша річ, що чорносотенна Дума законопроект про українську викладну мову в початкових школах на Україні правдоподібно відкине, бо від сеї Думи українство добра ждати не може, але се вже є відрадий факт, що і в тій чорносотенній Думі знайшли ся прецінь люди, які уважають введення української мови в народні школи за неминучу konieczність.

Подільська Епархіальна Рада, яка заряджує церковними школами звернула ся 24. марта 1908 до губерніяльної земської управи з прохенем асигнувати по 360 рублів на винищкий церковно-учительський семінар та дванайцять двокласових шкіл. Сі гроші мали йти на опіачення учителів української мови.

Губерніяльна земська управа віднесла ся до повітових земських комітетів, щоб вони вклали видатки на учителів в бюджет на 1909 рік. До сего часу надійшли від 11 повітових земських комітетів відповіді і всі вони рішили відмовити прохенню Епархіальної шкільної Ради, бо в тих земських комітетах більшість мають „чорносотенці“.

Так отже не буде учителя української мови в винищкій учительській семінарії і в школах, мимо того, що навіть Синод призволив на введення української мови церковних школах як особаго предмету. Дійсно гірше Ляха розпинають свою неньку Україну такі свої — „малороси“.

Договір з Сербією.

Новий клопіт має австрійське правительство з торговельним договором з Сербією. Сей договір мав би ввійти в жите з днем 1. вересня на основі уповновласнюючого закона, тимчасом аграрні партії спротивили ся сему, упадаючи, щоби договір ухвалив парламент.

В той сам час сиділа Надя з мужем при столі. Она до сеї пори не могла освободити від немилого чувства, яке викликало в ній поведенням судії рано коло церкви. В двері хтось сильно застукав. Петро Семенович поспішив відкрити. Перед ним стояли оба городові.

— По указу арештуємо вас і приказуємо сидіти з нами, — сказав перший, наколи другий сів рукою до кови́ра перестрашеного Петра Семеновича.

Арешт стояв в середині міста, тож до него не була далека дорога, але городові сказали фіякру об'їзжати місто, щоб зискати на часі. Ідучи, залустили ся в розмову. По короткім торзі дістали від Білявського по рублю і пустили его на волю. Були оба переконані, що комісар так пиний, що забуде до завтра на свій приказ. Порадившись між собою, пішли до першого шинку при дорозі запитатись.

Надя не мала еще часу опам'ятатись від лиха, яке спіткало її мужа, як в кімнату ввалились оба пані приятелі.

— Надя! Надюшка, Христос воскрес! — цідив через зуби Ілля Ігнатієвич і поліз до неї цілуватись.

Надя утікла за стіл, він побіг за нею. В кімнаті повстала нагілка. Надя утікала, судя вже в нестямі гонив за нею. Комісар стояв коло дверей і регочучись підбадьорював приятелів. В тім, комісар тручений, полетів в другий кут кімнати і сів на підлогу, а судя, пірваний сильною рукою Петра Семеновича за кови́р, опинив ся на землі коло порога. За хвили „вилетіли“ оба чиновники на вулицю і кляли люто. Не минуло і місяць як Петро Семенович прощав ся з своїми приятелями, відїзжаючи на село до батька. Він дістав бумагу, увільняючу его із служби за: „непошановане висших властей“.

Договір з Сербією має вже цілу історію. Коли прийшло на чергу відновлення торговельного договору з Сербією, поставила її австрійська дипломатія перед такім негоднім умовинами, що Сербія, не дивлячись на свою малу територію та економічну невиробленість, воліла радше зважити ся на митову боротьбу з австро-угорською монархією, чим згоджувати ся на прямо убійчі для сербської рільної продукції умови, які пропонував їй ще попередник Еренталя, гр. Агенор Гулуківський. Розумієть ся, що на тій борбі Сербія, якої 90 процент експорту йшло перше до Австрії, не вийшла добре. Заходи сербського правительства, щоб добути збут для сербської продукції з поліпшення Австрії, здебільша не увінчали ся таким успіхом, як сего надіяли ся сербські прихильники митової боротьби з австро-угорською монархією; на се зложило ся в великій мірі також і те, що Сербія не має нігде приступу до моря та мала перше в Австро-Угорщині не тільки терен збуту для своїх виробів, але також країну, через яку перевозжено сербський експорт до других європейських держав. Рівночасно відбила ся та боротьба некорисно й на Австро-Угорщині і то в двоякім напрямі. Сербія, не мучи ввозити до Австро-Угорщини продуктів рільних а головню живого товару, закинула заспокоєване свого промислового запотребованія у австрійських продуцентів, а тут для австрійської індустрії Балкан є майже єдиним ринком збуту. До тогож не можна спускати з очей і той обставини, що з економічними справами є зв'язані також політичні та що через митову боротьбу з Сербією Австро-Угорщина настроїла свою найблизшу балканську сусідку дуже ворожо проти себе, а се розумієть ся не може лежати в інтересі австрійської заграничної політики, для якої Балкан все творить єдиний можливий терен експансії.

Задля уємного впливу, яким відбило ся зірване торговельного договору на обох державах, наблизилась ся остаточно по преріжних перипетях хвиля заключення нового торговельного договору між Сербією й Австро-Угорщиною. Кабінет Велиміровича поставив заключення торговельного договору з Австро-Угорщиною за одну з своїх головних задач та помімо горячої молодорадикальної опозиції вів такі довести до того, що дня 18-ого с. м. прийнято сей договір також і в третім читанні 69-ма голосами проти 42-ох (на 111 присутніх послів з загального числа 160 членів скупщини). На тім самім засіданні порішила скупщина також уповновласнюючий закон для безпроблемного введення договору в жите. Новий договір з Австро-Угорщиною є для Сербії далеко менше корисний чим давніший, та коли його скупщина таки прийняла, то головню з мотивів політичного характеру, щоб остаточно переломити теперішнє зізолювання престолу Караджорджевичів та промстити для короля Петра І. дорогу для гостини в віденській Бурзі.

Те, що договір порішила скупщина саме тоді, як у Відні збирала ся міністерська нарада, показує, що сербському правительству ходило о те, щоб договір увійшов в жите безпроблемно.

Ратифікації сего договору стали однак на перепоні австрійські аграрні круги. Тому, що досі ні австрійський ні угорський парламент не могли погодити торговельного договору з Сербією, добули собі оба кабінети від своїх правительств тзв. уповновласнюючі закони для провізоричного за-

ключення договору з балканськими країнами до кінця грудня 1908. І дійсно угорський прем'єр дав можливість австро-угорському міністрови справ заграничних ратифікувати договір з Сербією. Не може однак зважити ся зробити те саме австрійський прем'єр, бар. Бек, хоч має до сего повне право на основі агаданого вже уповновласнюючого закона який ухвалила австрійська палата панів. Ось ще перед нарадою міністрів дня 18. с. м. явили ся у барона Бека відпорушники чеських та німецьких аграріїв, щоб запротестувати проти введення в жите договору з Сербією на основі згаданого уповновласнюючого закона та зажадали, щоб се зроблено тільки по ухваленню договору в дорозі парламентарній. Те саме становище заступали також на вторковій міністерській нараді оба міністри-аграрії: міністер рільництва, др. Ебенгох та чеський міністер країн Прашек. Не помогли тут ніякі контраргументи — і міністерська Рада, що затігла ся від 7. год. веч. до шів до 2-ої в почі, не довела до ніякого позитивного рішення в сій справі.

По тій причині появили ся сензаційні вісті, що правительство рішило ся скликати безпроблемно парламент на кілька днів для залагодження договору.

НОВИНКИ.

Чернівці, 20. серпня 1908.

Буковинський Союз. „Wiener Zeitung“ оголошує скликання буковинського союму на 5. жовтня с. р.

Зміна в редакції „Діла“. В 92 числі нашої часописи подали ми за львівськими часописами вістку, що причиною уступлення ред. Цегельського були мимим польсько-руські переговори. Тепер довідемо ся з автентичного жерела, що д. Цегельський зложив редакцію „Діла“ з чисто особистих причин та що прочий склад редакції остав незмінений. Нашу новинку помістили ми з чисто дивникарського обов'язку в тиждень по тім, як вона появилася у „Громадкмі Голосі“, а в слід за ним у польських часописах, зазначаючи в виразно, що вістку сю беремо із львівських часописів. Тому прямо не розуміємо, як „Галичанин“ обговорюючи зміну в редакції „Діла“ покликає нас на нас і пише „даже Буковина“ і т. д.

Приватна руска гімназія в Копичинцях. На загальне домагане населення гусятинського повіту рішила повітова організація сьогож повіту заснувати руску гімназію в Копичинцях. Для введення сеї гімназії в жите з днем 1 вересня зложено на разі тимчасовий комітет місцевий, якого головою є місцевий парох Теодорович, заступником бурмістр др. Брандман, а секретарем М. Бабин. Вписи і прип'яті учеників до сего заведення відбудуть ся 15 с. м. перед полуднем на приходетві.

На днях засуспендовано совітника тут. суду кравового, голову тутешнього „Русского клубу“ Максиміліана Кобилянського. Причиною суспензії є те, що сов. Альбеску закинув суспендованому, що він забрав йому кілька актів в процесі засуспендованого адвоката д-ра Шехнера, яких йому не звернув. Проти сов. Кобилянського ведеть ся дисциплі-

К. Черненко.

Босий — Іван.

Зима була остра, з морозами і завірюхами. Такої незапам'ятати ще собі мешканці містечка Х. — і старий дідусь Іван, також ні. Ішов дорогою, заметеною снігом, порушав плечима, тер руки. На вуса, бороду і волосся осів мороз, лице носило. Їго драгтіва кожущина і шматки, що обвивали ноги, мало хоровили перед острым вітром.

— Го, го, Босий! а ти де?, — обернувшись кликав Іван.

Під парканом розпортував сніг кудлатий чорний пес. Працював білими лапками, аж хмарою сніг летів.

Іван підійшов до него.

— Ти що тут робиш? Дивись, кістку викопав. Таж сьогодні святий вечір, а ти будеш кістку гриз! — камучи се відібрав псови кістку і кинув через паркан.

— Ходи, небоже, а то замерзнеш! — Дідусь пішов вперед, пес спустив сумно голову побіг за ним на трох лапках.

Одна задня лапка була коротша і крива.

— Видиш, який ти грішник. В піст хочеш кістку гризти. Чекай, купимо гречаної муки, олію, пшенички трошки і зробимо собі святий вечір, — говорив Іван до пса. Се і був его одиникий приятель. Він привик до него говорити, як до людини.

З порога парохіяльного дому закликала Івана служниця.

— Іване, а ходіть троха трісок врубати!

— Ходім, Босий, дрова рубати, може їсти діставемо.

Нарубав трісок, зложив в дровитню, замкнув,

приніс ключ до кухні і став у порога. Пес вступив за Іваном положив ся коло его ніг.

До кухні вийшла добродійка.

— Натє Іване 40 с. за рубане, — казала подаючи ему гроші.

Іван замяв шапку в руках.

— Прощу добродійки куті трошка, місто гріший, — просив кланяючись.

Дістав горнятко куті з маком і медом і гроші.

Вклонив ся до землі і вийшов. Пішли даліше.

— А що Іване, куда ідеш з своїм Босієм?

— питає ся якийсь панок.

— Ходи до мене, тай злагодиш дітям деревце. Треба видовбати в ковбінці діру, затесати деревце і вложити в ковбінку, щоб стояло. Дістанеш від моєї пані денешню на сьвята.

Злагодивши деревце дістав за се: старий обєрок з пана, пів бохонда хліба, товстих окравок з шинки і 40 сотиків.

Попідлував паню в руку і обтер рукавом слези, що навернулись на очі.

Бще ніколи его так люди не обдарували як днесь. Як довго живе не було в его руках аж 80 сотиків.

— Щасливих сьвят, — прибуримотів і як би астидаючи свого зворушення висунув ся за двері.

— Диви ся Босий, щосьмо дістали. Видиш?... от се хлібець сьвіжий, а се шиночка. Завтра по церкві і з'їмо по кавальчику. Стане тобі за кісточку, щось випорнав під парканом, — розказував утішений.

— Ходім тепер до склепу, ми богачі 80 сот. в кишени. Купив за 10 с. гречаної муки, за 8 с. олію, за 8 с. 2 свічки, а за 24 с. новий мішок.

— На неси муку, Босий, та дивись щоби не висипав! — казав даючи псови в хусточку зав'язану муку. Пес взяв вузлик в зуби і оглядаючись що хвили, побіг вперед.

лінарне доходження. Рівночасно виїс сов. Кобилянський скаргу проти п. Альбеску о те, що він посудив його о крадіж актів. Судова розправа від буде ся 29. с. м.

Слідство в сучаснім суді покінчило ся на разі суспендованем тільки одного свідника та п'ятих інших судових урядників, проти яких ведуть ся дисциплінарні доходження. Про початок того слідства доносять часописи таке: Міністер Кляйн від давна вже постановив вглянути ближше в діяльність того суду, а перед буковинськими посланими сказав, що та Сучава не дає йому спати. Для розслідування сеї справи мав намір вислати якогось урядника із заходу, але на горяче бажане бук. посил, щоб так дуже не компрометувати цілої Буковини, передав міністер справу президії вишого суду кравового у Львові, а сей вислав на слідство президента суду в Тернополі, якого слідство принесло знані вже результати.

В неділю 16. с. м. доконав митрополит Рентга обряду посвячення уніченого богослова п. Петра Катеринюка.

Маневри на Буковині. 41. полк піхоти буде маневрувати в часі від 22. до 25. серпня в околиці Вергомету, 26. серпня коло Вижиці, від 27. до 28. серпня в Руськім Банилові 29. і 30. серпня в Вашківцях, від 31. серпня до 5. вересня в Барбівцях. 6. вересня вертає полк до Чернівців.

Буковинські історичні пам'ятки. В Путні засновано музей для збереження пам'яток, що знаходяться в монастирі. — В Сереті в церкві св. Трійці має бути відновлений іконостас і зреставрований цілий будинок; входові двері мають бути поставлені на взір старих.

Намінний уголь на Буковині. Як доносять німецькі газети, пробувають тепер в Мілешівцях два геологі з Тешина і Праги для пошукування за вуглем. Вони мали докопати ся до 85 метрів глибини і пайшли там поклад вугля.

Ювілейні стокоронні монети появляють ся незадовго в обігу. На одній стороні містити будуть погруді цесаря на другій жіночу постать оперту на хмарах, цесарського орла і подане вартости.

Повішений — для забави. „Орловская Жізня“, доносять, що оноді в Орлі зібрало ся в гостинниці чимало купців. Серед забави зійшла розмова на те, які вражиня має повішений, а врешті дійшло до того, що вони рішили самі випробувати тих вражинь. П'яні купці поїхали на село, вибрали з поміж себе одного на „засудженого“, одного на „ката“, а решта мала становити власть і купців. Коли вже прийшло до діла „засудження“ зачав відназувати ся від сього; але товариші закричали його і — повісили, а коли повішений зачав кидатись у конвульсійнім передсмертнім дряпанні, видці повтікали. На щастя повішеного надбигли люди та відтяли його з шибениці.

Несподівані подружжя. Ще до недавнього часу існував в Ішпанії звичай т. зв. „несподіваного подружжя“. Звичай сей полягав на тім що молода, залюблена пара, як родичі не позваляли подружитись йшла до костела на Службу Богу і там, коли священник уділяв загального благословенства, ухиливали, подавали собі руки і вимовляли слова супружжя присяги. Коли крім сего привели

За містом, майже вже на полю, стояла драгтина, з розтирханою стріхою, на бік похилена хатина. З двох малих квадратних віконців, було ледво три шибки цілі. Другі, побиті і позатікані шматками.

Се була — резиденція Босого — Івана, — як казали люди.

До сеї хатини прямував Іван з своїм псом. Небавом з коминка полетів дим.

Іван лагодив св. вечеру.

В малій кімнатці з гарними стінами, стояв під віконцем стіл і мала лавка, в куті дерев'яне ліжко, повне соломом, напротил піч, — се була ціла обстановка Іванової резиденції.

На припічку тріщав хворіст, кипіла ринка з водою. Іван розбивав в мисці ложкою гречані клюски. На лаві сидів пес і преслідував своїми мудрими очима, кожний рух свого пана.

— Ось так песику, — сказав дідусь, — затопили (розпалили), заварили воду, замісили клюсочки, тепер засьвітім свічку, щоб яснійше було, відтак приберім ся і сїдаймо до вечери.

Запалив свічку, вложив в глиняний ліхтар, а поставив єї на стіл, став кидати тісто на окріп.

— Готово брате. Сидиш тихо, най обичну і зачешу тебе.

Виняв гребінь із шуфлядки столика і став чесати кудля Босого. Пес де міг досягнути, лизав его руки.

Зачесав і себе тим гребенем. Умив ся, надів чисту сорочку і взяв ся до вечери. Присунув стіл і лавку до ліжка. За хвилию стояли на столику: клюски з олієм, кутя, хліб і колач.

(Конець буде.)

обов з собою ще свідків, то таке супружжя було нерозлучним і ніякий засуд цивільної ні духові власті не міг уневажнити такого зв'язання. Спосіб такого вінчання закорінив ся був від часу тридентського собора. Догоріла минулої осені такі вінчання зістали заборонені папським декретом і від того часу судові власті карають за таке „несподіване“ подружжя, закінчене без позволення родичів. Одначе мимо тої заборони залюблені не перестають вінчати ся в несподіваний спосіб. От не давно тому в одному іспанському селі полюбилась молода дівчина з сусіднім парубком, але її мати не хотіла, аби він зістав її зятем. Та дочка не зважала на матір і постановила обов подружити ся за всяку ціну. Отже, коли до смертельно хорого діда дівчини прийшов священник і в хвили, коли уділяв старцеві останніх св. Тайн, обов молода дівчина перед священником на коліна і присягнула собі вічну милість і вірність. Священник зробив донесення до суду і обов „несподіване“ повинчання зістали укарані в'язницею. Однак справа скінчилась щасливо, бо остаточно мати молодої згодилась на те вінчання і кару за вінчання молодим даровано.

Треба кілька тисяч жінок. Американські часописи оголошують лист з місцевости Фойрбанк. Зміст сього листа є незвичайно займачий. Тамешні жителі просять о поміч. Є там багато мушкетерів, але жінок нема. У Фойрбанк є 4.000 старих холостяків (кавалірів), котрі бажать одружитись і хоч є заможні і не вибагливі, з браку жінок не можуть поженитись. Тому просять, щоби із Сполучених Держав прислано їм кілька тисяч жінок.

Оповідки, іменованя і т. п.

Іменованя. Міністер просвіти надав VIII. кл. ранги професорам гімназійним: Ів. Приймі, о. Е. Семаці і П. Кумановському.

Почтова складиця буде отворена від 1. вересня в Негостині, пов. Серет. Складиця буде приймати і видавати звичайні і поручені листи, звичайні пакети без поданої вартости і без посліплати до ваги 2 кіл, дальше телеграми і авіза на грошові посилки. Складицею завідувати ме учит. Е. Стришка.

Розписане конкурсу. Із пам'яткового фонду цесаревої Єлисавети для сиріт без родичів буде роздано п'ять заимог по 200 корон. Старати ся можуть о сі заимоги приналежні до Буковини убогі сироти без родичів в віку від 3 до 14 літ. Подання о сі заимоги, з прилученням до него свідомством приваженности до краю, метрикою (свідомством уродження) і свідомством убожества мають опікуни сиріт подати найдальше до 10-го вересня 1908 до Виділу кравового через ц. к. суди повітові, або через уряди громадські (магістрат) місця замешкання сиріт, які з свого боку мають потвердити, що відносини маєткові і фамілійні представлено в подано по правді. — Від буковинського Виділу кравового.

Приватний жіночий семінар в Чернівцях, ул. Виділу кравового 3. Шкільний рік 1908/9 розпочне ся відправленням богослуження дня 6. вересня с. р., на яке уладуть ся учениці під проводом своїх професорів. Ціллю заведення є приготувати всі ті дівчата, що наміряють досягнути свідомство зрілості в державнім семінарі. Заведення приймає також і ті дівчата, що бажать досягнути лишень вище освітлене і не наміряють здавати іспиту зрілості. Розклад науки є той сам, що й у державних семінарах жіночих. Зголошення приймає ся від 31. серпня до 4. вересня включно с. р. при уличі Виділу кравового (Landhaugasse) ч. 3. Учительський збір складаєсь сього року з отих першорядних сил: 1. п. др. Евген Ботезат, приватний доцент університету і професор природничих наук в державнім жіночій семінарі. 2. п. Генрих Брікнер, булгари при гр. пр. школі реальній, учитель математики і фізики. 3. п. Олександр Буга, професор математики і фізики при III. гімназії. 4. п. Василь Цілевич, гр. пр. священник, учитель гр. пр. релігії. 5. п. Петро Кляйстоф, професор німецької мови при II. гімназії. 6. п. Альбін Теваті, учитель географії і історії при вишній гр. пр. школі реальній. 7. п. Лев Галіцкий, ц. к. свідник ради шкільної професор географії і історії. 8. п. Рафаїл Кайндль, міський шкільний інспектор і професор німецької мови при державнім жіночій семінарі. 9. п. Юрій Кеніг, професор географії і історії при вишній гр. пр. реальній школі. 10. п. Олександр Козак, учитель німецької і французької мови при вишній гр. пр. реальній школі. 11. п. Вільгельм Кропачек, професор наук природничих і хемій при гр. пр. вишній реальній школі. 12. п. Альоїс Кухарський, катехит рим. катол. релігії. 13. п. Омелян Малеховський, професор латинської і грецької мови при II. гімназії. 14. п. Юрій Прелічі, учитель румунської (волоскої) мови при гр. пр. вишній реальній школі. 15. п. Аврелія Райхард, учителька жіночих ручних робіт. 16. п. Антін Риж, професор рисунків і педагогії при жіночій державнім семінарі. 17. п. Филип Сіретану, управитель вишого наукового заведення професор географії, історії і німецької мови. 18. Михайло Сімович, свідник консисторії, професор гр. пр. релігії. 19. п. Міхаліна Смух, учителька української мови. 20. п. Самсон

Тиндель, учитель мойсейового ісповідання, при II. гімназії. 21. п. Адальберт Тучик, професор математики при гр. пр. вишній реальній школі.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН. НАШ АЛЬБОМ.

Іван Діброва

* * *

Ходив я лісамп, ходив я степами,
Блукав я самотний на темному лузі,
Чого-ж моя думка така невесела,
Чого потонула в тривозі і тузі?

Збирав я по полю шовковій цвіті,
Збирав я васильки та сніп бавати,
Співтав у віночки, вязав у китиці,
Щоб зірці — дівчині на сполин подати...

Тай ніс я ті цвіти, сердечні надії,
Летів я соколом до милої в гості, —
Вона ж потоптала всі цвіти-надії —
Розсіяла густо по тихім помості...

Полили ся сльози, розбило ся серце,
Кругом піч, — коли я вертав ся до дому —
Чи ти не за скоро жите змарнувала,
Кохана дівчино, мені молодому?...

Франц Коновський.

З чужих мотивів.

I.

Як в серцю чую ще яку тривогу
то лише того бою ся, що може
ти з ним перейдеш життя дорогу
при його боці — о Боже мій, Боже! —
а я осьього заказати не змогу...

Як в серцю чую ще яку тривогу,
то не бою ся я того, їй Богу,
що мені може крізь пусті толокні
їти прийдець ся — я бою ся того,
що їти буду під твоїм уроком...

II.

Серце не трісло в моїй груді
і в мозок кулі не післав я,
хоч все життя своє програв я,
хоч біль важкий шалів у груді —
серце поволи все забуде...

Але втерав я дуже мною,
коли зневіра мій мозок жерла,
я життя ясну втерав дорогу,
на яку більше вернути не могу,
в серцю послідня розписала перла.

III.

Життя програв я, так, життя
не пощастило мені карта!
І те ще добре знаю я,
що марно я програв життя
бо ставки гра не варта!

Спокій програв я... Знаю сам
що дуже лихо грав я,
але нехай, нехай вже там,
хоч все на все програв я,
хоч я остав ся сам...

IV.

У серцю маю смуток єрий
і навкруги лиш смуток бачу...
За днями дні йдуть у зневірі,
за днями дні лиш марно трачу
без сонця правди і без віри...

У груді маю сум великий,
в душі нема ні крихти сили,
лиш чорна туга й біль великий
і бажання: де й бий могилки
мрій — раз поклястись вже на віки...

Із штуки і літератури.

Репертуар Львівського руского театру в Снятині. Сала власна (коло ц. к. Суду).

В неділю, дня 23. серпня „Ой не ходи Грицю на вечерниці“, народний образ зі сьпівами і танцями в 5-ох діях Старинського.

Віторок, дня 25. серпня „Катерина“, опера в 3-ох діях Аркаса.

В четвер, дня 27. серпня „Ревізор з Петербурга“, голосна комедія в 5-ох діях, М. Гоголя.

Білету продає „Народна Торговля“, а від 6-ї години в день представлення каси театру. Абонамент на 12 вистав 20 кор., на 6 вистав 10 кор. Початок точно о пів до 8-ї год. вечером.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К., 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.
Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться ся по 4 с. від слова.
Належистий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Приватний Женьський Семінар Учительський.

Чернівці, улица краєвої палати число 3.

152 (1—?)

V. рік істнованя.

Школа, яка складає ся з чотирох шкільних років, має на меті не лиш здобути основного загального знання, але й звертає головну увагу на то, аби зробити своїх слухачок спосібними до одержання самостійного становиска.

Таким чином отримують в сїм закладі дівчата, що хотять учителювати в народних школах, цілковите підготовлене до того і здають по скінченню своїх студій іспит зрілості на ц. к. учительським семінарі в Чернівцях.

Плян науки затримує ся в приписаній скількості годин і учениці будуть мати нагоду, госпітувати при школі вправ, яка має ся завести в сїм році, і відбувати пробні лекції.

Наука строго шкільна і уділяє ся 24 до-

свідченими професорами на строго педагогічній і релігійно моральній підставі.

Шкільна оплата вносить річно 176 кор. і платить ся чвертьрічно; біднійші можуть місячними ратами платити. Евентуальна виповідь має наступити зі сторони родичів три місяці наперед і то при зміні кварталу, інакше треба заплатити цілу шкільну оплату за слідуєчий квартал.

Вписи починають ся дня 31. серпня, тривають виключно до 4. вересня і то щодня від 9—12 і від 3—6 години в канцелярії дирекції, улица краєвої палати 3 на I. поверсі. До впису являють ся учениці в супроводі своїх родичів або їх заступників з потрібними документами.

3 запитаннями просимо звертати ся до Дирекції приватного женьського семінара учительського, Чернівці, улица краєвої палати число 3.

Гімназійальні курси для дівчат.

— V. рік істнованя. —

Чернівці, улица краєвої палати ч. 3.

Початок шкільного року 1908./9.

✱ ✱ дня 5-го вересня б. р. ✱ ✱

Вписи від 31. серпня до 4. вересня.

Вимоги прийняті: скінчений десятирочний рік життя, покінчена народна школа або рівновартна наука при-

✱ ✱ ✱ ✱ ватна. ✱ ✱ ✱ ✱

Наука відбуває ся цілком по шкільному а учать гімназ. професори. ✱

З запитаннями треба звертати ся до дирекції Чернівці, улица краєвої палати ч. 3.

I. поверх.

152 а (1—?)

одинокою в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишує з глибоким поважанем Ф. Ярмолевич.

151 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,

має честь повідомити Вш. Духовенство і Вш. П. Т. Публику, що виготовляє великі в той фаш входячі роботи як: монстранції ліхтарі, зеркала, хрести, надільниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайшть лїтна практика в моїм заводі, ушевняє мене що під кожним зглядом зможу хочби найвбагачишньому густови Вш. Публики, вповні вдоволити. Отвараючи мою робітню, не жалувая я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вш. П. Т. Публики в просьбою о ласкаві поперте тої

Вдова

інтелігентна, в середнім віці, Русинка, бездітна, прийме зараз посаду управительки дому, господарки і кухні. Ласкаві зголошення листомно під адрес „Захвєт“ poste restante Ванківці п. Ч. 150 (5—5)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кожного інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

Виданя „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот
в Росії: на цілий рік 8 карбонаців, на пів
року 4 карб.,
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 18 кор. (ага. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., ага. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Реданція, адміністр. і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовках відня повідний рабат.
Рекламний неопечатаний візнік від порта.
Буковини авертає редакція лише як поце-
редним встерезенням і залученням належи-
тості поштової.
В справах редакційних можна устно по-
ровнувати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

З буковинських справ.

(Скликано сойму. — Денунціяції „N. F. L. Z.“ —
„Bukowiner Volksblatt“ московільським органом).

Буковинський сойм скликано, як ми вже до-
носили, на 5. жовтня. Вчора, ві второк відбуло ся
засідане виділу краєвого, на котрім мали бути
усталені предложенія для сойму. Розходить ся тут
в першій мірі о доповненні прелімінара за рік
1908 і прелімінара за 1909, як також о внесок на
нову пожитку. Крім того має виді краєвий внести
законопроект о виділових школах. Виготов-
лено також предложенє міста Чернівців дотично
підвищення податку від горівки. Натомість міні-
стерство впеказало ся проти задуманого містом
Чернівцями додатку від вина, дозволяючи тільки
на причинок відносно до родів вина.

Спеціальністю „N. f. L. Z.“ стали ся в остан-
нім часі денунціяції. Недавно денунціював сей
„всеучительський орган“ руских учителів, що явля-
ють ся на вічах наших послів, п'януючи їх „зрад-
никами“ учительської справи — „N. f. L. Z.“ ду-
має певно, що рускі учителі повинні агітувати за
Ончулом і Лунулом — а в останнім числі денун-
ціює інсп. Ронгуша та судию Лисинецького
за те, що вони взяли участь у вічу руских послів
в Башківцях н. Ч. „N. f. L. Z.“ не вдоволяє ся
однаке денунціяцією поодиноких осіб, але кидє
підозрінє на всіх руских судій та виває ради.
Чернівського, щоби пригнїв ся їх роботі, а від-
криє подібні відносини як в полудневій Буковині.
Calumniare audacter — все таки якась частина
болота лишить ся.

Остаточно з денунціяцій ославлених рабів-
ників людської чести не робить собі нічого:
пес бреше, вітер несе. Але тенденція гідна уваги:
страшенем бойкотом і терором денунціяції від-
тягнути руске учительство та інтелігенцію, що

стоїть в політичній службі, від народної праці,
щоби тим легше дати собі раду з руским наро-
дом на Буковині. І такий „орган“ має серед ру-
ської суспільности деяких заслїплених ненавистію
прихильників, що ухваляють попірати його „мо-
ральню“ і матеріально!

„Bukowiner Volksblatt“ зробив замітну каріє-
ру: став московільським органом. В останнім
числі друкує там якийсь добродій „справозданє“
з віча п. Лукашевича в Звинячу і як звичайно за-
люднює віче тьмою Жидів, а число виборців-селян
редукує до 20. Та не о се ходить, а о те, що на
вічу виступив „одн“ академик а страшною кри-
тикою наших послів і так одушевив зібраних се-
лян, що вони обурені криком Жидів, опустили ра-
з бесідником саяло, в якій остали ся лише п. Лу-
кашевич і Жиди. Чи селяни не носили часами
бесідника на руках, сего „Buk. Volksbl.“ не каже;
ми з свого боку нагадаємо стілько, що на вічу
явилось чотирьох московільських „юношів“
з „Друга“, але виборці викинули їх за двері; су-
проти того, поява згаданой дописи в „Buk. Volksbl.“
зрозуміла, а жерело, з якого вона вийшла, яснє як
на долоні.

Видно однаке, що самі члени „Друга“ не при-
пускали, аби хтонебудь повірив в сфабриковане
ними донесенє про віче, бо в тім самім числі „Buk.
Volksbl.“ находить ся трохи низше офіційальна за-
ява виділу „Друга“, де сказано, що „Друг“ не
вислав своїх представителів на віче. Дивна річ!
Коли їх бесідникови так добре повело ся на вічу,
так чого тут віднекувати ся, мовляв бесідник не
виступав яко наш представитель? „Юноші“ і не
оглянули ся отже, як запутались в противорічності
і осямішили ся до решти, бо остаточно — пред-
ставителі не представителі, але вилетіли за двері
той решта.

Ну, добираєть ся чесна кумпанія! Учителі
з під стагу „N. F. L. Z.“, християнські-соціали
з московільями, за ними шкандибають радикали

і все те аж рве ся добро творити буковинським
народом і в імя того „Добра“ клеветє, денунціює,
розбиває єдність і силу народню. О, щаслива Бу-
ковина...

Справозданя наших послів.

Посол Іля Семака ставав в неділю, дня
23. н. ст. серпня перед своїми виборцями в Став-
чанях, Малитинцях і Шинківцях, отже в трьох
а зглядно навіть в чотирьох громадах, бо до Шин-
ківців прибули виборці із сусіднього Южинця.

До Ставчан прибув посол о год. чверть на
12 перед полуднем. Тут очікували його коло
школи виборці з надучителем п. Буцурою. На-
чальник каси привітав посла хлібом соєю. Сая
шкільна була битком набита старшими газдами
і молодицею.

Посол Семака забрав слово і в майже двого-
динній бесіді обяснив народови задачу державної
Ради, та здав звіт з дотеперішньої діяльності рус-
ких послів. Народ вислухав промови посла з ве-
ликим зацікавленєм. На внесенє І. Ойстрика ви-
сказав йому повне довіре. Описав виборці звертали
ся до посла з всякими просьбами і домаганнями:
півєць церк. В. Драчинський, господарі І. Ойстри,
Н. Ільчук, Василь Алексєвич і н. Около пів до 1.
попрашав ся посол із Ставчанями і поїхав до Ма-
лятинців, де коло 3. год. по пол. здавав справу
з своєї діяльності перед малитинськими вибор-
цями в шкільнім будинку. Справозданє тревало до
пів 5. год. по пол. і тут удостоїв ся наш посол
повного довіри своїх виборців.

Агітація уч. Колотилюка против виборів не по-
шкодила нашому послови ні крихітки, бо нарід
малитинський має віру до свого заступника.

З Малитинців удав ся посол Семака до Шин-
ківців. На готарі під Шинківцями очікувала посла
бандерія Січовників, котра відпровадила свого гостя
аж до канцелярії громадської.

Тут привітали посла начальники громад
Шинківців і Южинців передаючи гостеві кожний
з особна хліб-сіль.

Описав привітав посла сердечними словами
надуч. Пилип Андріук. Народу зібрало ся дуж

К. Чертенно.

Босий — Іван.

(Конець).

— Сідай, песику, — казав Іван хрестячись.
Босий вискочив на ліжку, спер лапки на стіл
і став нюхати пар.

— Видиш, забув я, що тобі горячого не можна.
Чекай аж вистигне на твоїй мисочці. Щоб скорше
було винесу їх на мороз.

Коли Іван був на дворі, сидів пес на місці
чекаючи терпеливо.

— Вже добрі, їдз приятелю, — говорив кла-
дучи миску перед ним.

Пан і пес стали галасливо заїдати, оба були
добре голодні. Так само поділились кутєю і заку-
сили колачем. Пес зіскочив з ліжка, побіг до двер-
рий, став шкрабати їх лапкою.

Іван отворив двері, вийшов перед хатку став
дивитись в сторону міста. Вітер втих, сніг не па-
дав, місяць відкотил ся на небо заливав срібними
лучами все доколя. З освітлених домів підносили
ся дим і як би ніс до Бога коляди, що співали
під вікнами діти своїми чистими, непорочними
голосками. Іван кланув, зложив руки і собі за-
співав тихо старечим голосом „Бог предвічний
нам народив ся“.

Вернули оба до хатки.

— А що, Босий, лягаймо. Вже і свічка до-
гасє, — казав Іван лагодячи ліжку до спаня. Пес
вискочив на ліжку, пограбав лапками соломку, зро-
бив собі ямку і положив ся від стіни.

Положив ся і Іван, гасячи огарок і накрива-
ючи себе і пса драгтивою козушиною.

— Так Босий, ми вже полагали, а завтра до-
світа підемо під церкву стрічати маленького Ісу-
сика. Під церкву, брате, підемо, бо нам обом не
можна бути в середині. Ми оба однакі, Босий, оба.
Найшли нас під ларканами, люди мене, а я тебе.

Лип ти маєш ліпшу долю у мене, як я єї мав
у людей. Найшли мене під парканом дволітного,
до себе взяли, вже і не памятаю хто. Казали, щом
сидів під парканом і плакав, так як ми мій пе-
сику сидів і скавулів під парканом, маленький,
голодний. Взяли мене до себе, били, штуркали ка-
зали робити, не давали їсти. В літі сляк-так було,
але як прийшла зима, то мерз я гірш тебе, бо ти
кудда мавш. я мав лиш лахи, щом позбирав по
сьмітці і позивав. Ріс я між людьми як дичка
в лісі. Ніхто не стеріг мене не навчив молити ся,
не навчив доброго, я став красти. Зловили мене,
то били і мучили, в арешт замикали, як випу-
стили, я знов крав, бо до роботи не брали, а го-
лод дошкунював. Виріс я, до війська не взяли, ка-
зали — має зломану ногу. Зломали мені єї добрі
люди, так як тобі тамтого року школярі зломали.
Я єї тобі в дощинки вложив і она зрослась. Мені
мою вложив в дощинки пастух, що сидів ось в тій
хатині. Я помагав єму худобу пасти, за се і ли-
шив він мені єю хатину вмираючи. Жию я вже
в тій хатині, ой дуже давно. Жив сам як палець.
Аж раз в зимі, була така гостра як тепер, чую
в ночі, хтось під віконцем стогне і кепить. Вп-
ходжу, стоїть скулене якесь дівча, слова від сту-
дени промовити не може. Завів я єї в хату, поса-
див на лавку, заварив липового цвіту, напоїв сер-
дешню і положив на ліжку. Якесь нещасне, як я го-
дїж в таку студію вигнати за двері, думаю, так
і пересидів аж до рана. Лишив єї сплячу, як пішов
до міста. Приходжу до дому, вже і позамітала
і порохи пообмітала. А якась така мізерна та
жовта, в трумну красивих кладуть, лиш очі так
милосердно дивлять ся аж жалє бере. Стала у по-
рога, стоїть спустивши очі, а нараз бух мені в ноги
— не гонїть мене, дядечку, з хати, слугою буду
— просить, а слезоньки так лють ся по личку. Зі-
ставай, кажу, як тепліше буде, може на службу
приймуть і вона зістала. Спротою була, родичі
малою лишили, люди взяли, виховали. Мала вже
15 літ. Занепадала на здоровю, робити не могла, тай

пагнали. Ішов день за днем. Вона в хаті порав
ся, я на роботу за харч ходжу. А така добра та
тиха ауда, як сьвіта. Научила мене „отченашу“,
тай „Богородицю“, більше сама не вміла. Як прий-
шла була неділя — ходім дядечку до церкви —
просить і ми йшли. Вачили се люди, донесли пан-
отцев. Закликали вони мене до канцелярії, та не
кричить, — аж червоні стали.

— Ти такий, ти сакій, на віру сидиш, який
примір даєш! Женись, тай жий по божому з нею,
а не водись не знати по якому!

— Пан-отче, кажу, та оно мале, 15-літне. Та
деж мені старому таку дитину брати. Оно у мене
як сьвяте тримає, а не то що...

Розказую як прийшла у хату.

— Чорт наслав, — кричать пан-отець, тай
знову своє.

— Як зле роблю, то най мене Бог судить,
— сказав я і пішов геть.

В п'ятницю се було. В неділю пан-отець з про-
повідницї мене ганьбили, з церкви казали мене
випроводити, яко великого грішника, що не варта
з добрим людьми в божім домі стояти.

Від того часу, стою я сину під церквою як
в ній править ся.

Моя бідна дитина все хорувала, догорала, як
свїточка воскова. Не жила і рік у мене, як по-
мерла. Приходжу до пан-отця і кажу що померла,
а вона знову в крик.

— Без сповіді померла, а ти до мене прихо-
диш! Собайці і собача смерть нема похорону, за-
бирай ся!

— Господи, думаю, які люди злі, а ти того
не бачиш? — тай заплакав.

— Геть їди! Чого стоїш? Най сотрудник по-
кропить і закопай! По хоругви і хрест не при-
ходи, не дам! — кричали пан-отець, тупаючи
ногами.

Пішов я до сотрудника, розказую чого мені
треба.

богато. Збори вибрали председателем дир. Мандичевского, а секретарем уч. Тотуєвулу.

Посол Семака в зрозумілій і для всіх приступний спосіб адав справу з своєї діяльності і діяльності руских послів в парламенті і представив народови теперішню ситуацію політичну. Опісля завізав виборців, щоби подали свої просьби і жаленя.

На то начальник Шинківський домагався, щоби посол допоміг громаді, до утворення тижневого торгу. Южинський начальник знова просив посла о інтервенцію, щоби дідич Влюм раз на все по-зволити громадянам їхати через греблю на їх поля, та не жадав від них за се як дотепер паньщи-званої роботи по 3, 4, і 8 день річно. Посол радив людям зробити з Влюмом злагоду, а як би він згодив не хотів тоді внести просьбу до суду на примусове призволене дороги.

Багато людей з Шинківців скаржило ся на несправедливе обходжене податкового борбору Маликевича супроти наших селян. Іменно мусять бідні селяне по кілька годин чекати в уряді податковим, щоби заплатити тяжко зароблений крайцар на податок, а п. поборець не ласкаві здати людям решту, так що мусять бігати по крамницях, щоби змівати гроші на дрібні, бо поборець не хоче видати скільки гелерів. Опісля на внесенне надуч. Андрюка ухвалено слідуєчі резолюції.

1. Виборці зібрані на вічу дня 23. с. м. в Шинківцях висказують повне довіре своїм послам в парламенті взагалі, а особливо послови п. Семаці. Вічевики відіпрають з погордою підлі клевети ворогов руского народу на посла Василька.

2. Вічевики домагають ся розділення учительського семінара в Чернівцях на руский і волоський, помочи околишам навіщеним елементарними нещастями, та уладження складів дерева в Кіцмани. Взивають всі рускі громади уживати руского письма до всіх властей і урядів.

Дня 23. с. м. здавав своє посольське справоздане в Нижніх Ширівцях віце-маршалок краєвий др. Смал-Стоцкий. Зібрані виборці привитали дуже сердечно свого прибувшого посла, а старенький послодар п. Ткачук подав йому хліб-сіль. По отвореню зборів уділив председатель парох Ілассевич голосу п. послови, який у довгий та популярний промови пояснив зібраним теперішнє політичне положенє в краю і діяльність українського клубу в парламенті. Присутний на зборах катехіт проф. Семака пояснив зібраним відносини Русинів до Жидів та розяснив народови, що де-які люди і тому пруть до неготи між обома народами, що хотіли би ослабити руский нарід. На закінченє ухвалено послови Стоцкому і цілому українському парламентарному клубови повне довіре на признание, а найбільше обурєне Шойсволеви і його товаришам з причини безосновних нападів на посла Василька.

Конгрес славянського учительства в Празі.

(Від власного кореспондента).

По конгресах славянських студентів і славянських політиків відбув ся конгрес славянського учительства в Празі в днях від 9. до 14. серпня 1908 р.

— Привези, дідуню, тіло до церкви, покроплю, тай поховаш, — каже. Людянийший був, як старий. У столяра наймив ся за дві дошки на місяць на роботу, збив пачку, положив в ню змерлу, завіз на тачці під церкву, сотрудник покронив, а відтак завіз я єї на цвинтар і поховав мою сьвату, непорочну мученицю.

Іван закрив лице руками і заплакав, пес підсунув ся, став лизати его руки.

— Так мій песику, ти ліпший, як ті добрі люди. Спів приятелю, рано встати треба, щоб під церкву піти.

На другий день рано, еще не дзвонили, а вже Іван стояв з своїм Босим під церквою. Люди, що йшли на богослужєне, говорили посмішкуючись, — дивіть ся, як Босий-Іван прибрав ся, панський старий оберок і новий мішок на ногах.

Дідусь не чув того, він клячав в свігу шепчучи старечими устами молитву, а у его ніг лежав его вірний приятель-пес.

Чернівці, 15. листопада 1904 р.

К. Черненко.

РОВІТНИК.

Напроти мого вікна, копали два робітники яму на телеграфічний стовп. Один із них сьпівав і свистав цілий час при роботі, був молодий і видно веселої вдачі.

Другий старший, вже сивий, робив мовчки і лиш від часу до часу відозвав ся до товариша. Вибила дванадцята молодший кинув рикаль, протягнув ся на землю і заснув.

Старший копав ще хвилю, виняв відтак якусь книжку, сів під мов вікно і став читати.

Українське учительство відносило ся до сего послідного конгресу з великою резервою, коли не з упередженєм. По чесько-польско-російських обіймах, по проголошеню політиками неославізму, — сподівало ся укр. учительство Австрії, що конгрес славянського учительства в Празі має бути довершенєм заходів спілки Крамаж-Домовскі-Глебовіцкой і т. и. Та мимо того невеличке число українського учительства Галичини і Буковини рішило ся взяти участь в конгресі, бо уважало за більш вказанє занятя відповіднє становище на місці, коли-б потреба сего вимагала, чим своєю неприємністю дати вільне поле до евентуального попису всяким реакційним духам.

Дня 9. серпня, о год. 8. вечером зібрало ся учительство різних славянських націй на приятельські сходни в великій сали „на Жофіні“. Учасників було около 4000 осіб.

По кантаті, яку влучно відспівав пільзеньський хор, привитав учасників председатель пан Богдан Скаля, учитель в Празі. Відтак пільзеньський хор переніс ся з естради на галерію і почав співати славянські національні имни. Кожним (між иньшими і український) витано оплесками і повстанєм з місць. Та коли почав хор співати російський-державний им „Боже царя храни“, гурток українських учителів сидів остентативно, а по скінченю пєпсак що сила.

Відспіванє російсько-державного имну впевнило українських учителів в здогадах, що конгрес має бути довершенєм шопки початої невдалим конгресом славянських політиків. По короткій нараді вислав гурт. укр. учительства відпоручників з поміж себе (пш. Вертипораха і Герасимовича) до тимчасової президії конгресу, котрі в імени заступлєних на конгресі українських учителів зложили устами п. Герасимовича такого змісту: „Українське учительство заступленє через делегатів на сьогоднішнім конгресі славянського учительства в відспіваню хором царсько-державного російского имну добачує, що аранжери сего конгресу толерують теперішній аномальний лад в російській імперії і симпатизують із самодержавієм і всіми его конвенквенціями. З огляду, що українське учительство стоїть на зовсім відміннім становищу і поборою теперішній державний лад в Росії, котрий в найвишій мірі спиноє розвиток шкільництва взагалі, а українського з окрема, — тому не може взяти участі в нарадах конгресу і се подає до відома тимчасом президії, а завтра з повним умотивованєм зложить таку-ж заяву при офіційальнім отвореню зїзду дня 19-го серпня“.

Вже остентаційне сидженє укр. учителів підчас сьпівання рос.-державного имну звернуло на себе увагу всіх присутних; коли-ж депутация зложила повисшу заяву настала між ними між чеськими аранжерами конгресу. Поляки, котрі були присутні при сій сцені (пш. Новак, Вероньскі і Косцелєцкі) з часом також прилучили ся до протесту українців. Чеські аранжери пробували представити укр. делегатам справу відспівання рос.-державного имну яко маловажну і просили, щоби укр. делегати вдовольнили ся приватним поясненєм тої справі і не витягали єї на публичне форум. Поляки на се вже приставали, однак Українці вперли ся, що сатисфакция мусить бути публична, бо имн відспівано публично. Остаточнє Чехи згодили ся дати публичну сатисфакцию в повній сали відповідною заявою.

— Ви чому, добродію, не положитеся спочати? Дивіть ся, як ваш товариш спить — спитала я.

— Я і в нощі спати не можу, не тільки в день. Каменем голову привали, нічого не по-може. Вона в мене тяжша скали цілої. Прошу о склянку води, як ласка — попросив.

Я подала; він випив жадно.

— Що читаєте пане?

— Читаю „На дні“, Максима Горького. Читали ви те пані? Я маю се по російськи писанє, та хотів би я знати, як воно в переводі вийшло. Переводи звичайно виходять слабше.

Дивує вас пані, що читаю місто відпочивати? Читаю я і читаю дуже много. Найліпше люблю читати Франка і Горького, бо лиш вони оба розуміють душу чоловіка переслідуваного судбою. Маю їхнє все що до тепер із друку вийшло. Що дня відкладаю із зароблєних грошей 20 сот. щоб купувати собі книжки. Се є моя одинока розривка в моїм тяжкім житю — говорив він дивлячись на мене, своїми, повними якогось суму, очима.

Зацікавив мене сей чоловік. Стала я его питати про него. Ми розговорились.

— Та ви добродію мусите учені бути, коли читаете книжки, аж в трох язиках?

— Так пані Я скінчив сему гімназійну у Львові. Мав третю льокацію. Та мій батько, який був дуже маючим господарем в однім селі на галицькій Поділю, не пустив мене дальше учитись.

Що тобї треба було знати, вже знаєш. Тепер оставай дома і помагай господарювати. Я старий, неуждуваю всьо сам, — сказав мені і я позістав. Мамі вже не було, лиш шістьдесятилітній батько і молодша від мене сестра.

Став я помагати батькови, минали літа, мені вже було 25 літ.

І дійсно председатель п. Скаля виголосив невдовзі таку заяву: „По причині відспівання російсько-державного царского имну „Боже царя храни“ повстали недовольни між учительством українським і польським. Іменем скликующего комітету сего конгресу маю честь заявити, що відспіванє сего имну не було в програмі, що пільзеньський хор відспівав се на власну руку. Комітет дуже жалує, що відспівано сей царський имн і просить ту заяву прийняти до відома та уважає єю справу за полагжену“.

Заяву єю прийняли Русини френетичними оплесками які залунали і між Поляками, Чехами, Словінцями і взагалі всіми заступлєними на конгресі Славянами. Таким чинном самодержавна царська ідея понесла на самім вступі конгресу велику поразку.

В виду сего Українці-учителі рішили остати і взяти участь в нарадах конгресу, котрі почали ся слідуєчого дня с. в. 10. серпня с. р.

(Конець буде).

ДОПИСИ.

Із Кичері.

Дня 2. б. м., на сьв. Ілїї, відбули ся збори „Січ“ і „Читальні“. На се сьвято прибули гості з дальших і ближших сторін: Сильв. Яричевський і директор Жуковский з Кіцмана, надуч. Т. Гвідий із Хлівнища, уч. Евг. Гвідий із Суховерхова, інженер Іля Попович із Черновців, уч. Н. Топушак з женою із Кучурова Великого, о. Кордовский з Глібокої, уч. Л. Комаровский з Кичери, делегати українських акад. товариств „Союз“ і „Православна Академія“ і відпоручники тов. „Січ“ із Глібокої і Кучурова Великого.

Збори отворив надуч. Ілюк, привитав сердечними словами прибувших гостей і перейшов до звіту діяльності „Січ“. Членів було у „Січ“ 116. Приходів було 141 К 10 с., а розходів 106 К, отже лишив ся чистий зиск 35 К 10 с. Широкої діяльності не мож було розвинути, бо майже всі сили з'уцнла борба о саме існуванє товариства, — вороги враз із Жидками коршмарами старали ся всякими підступними способами розбити „Січ“, що однак їм не вдалось. Старшина „Січ“ осталась та сама.

П. Яричевський тронув своєю ядронною, щирою і палкою промовою зібраних до сліз. Він зазивав селян, щоб они гуртувались у товариства, щоб горнулись до просьвити, наминав до єдності, згоди і братерської любови, зазивав, щоб тримали високо прапор „Січ“, за яку наші предки покладали свої голови і зрощували широкі степи України своєю кровю бесідник підійє відрядну обставину, що до „Січ“ належать головнє старші, навіть сиві господарі, що дають добрий примір молодшим, не соромлять ся украсити свої груди червоною лентою, бо они в своїй розсудливості зміли гідно оцінити значінє „Січ“, а тимчасом перозважна, легководна молодіж, собі на сором, бокує від товариств і намість гуртуватись там, де можна осьвідомлювати ся, просьвіщати ся, щоб не бути вічно темним і сліпим, щоб придбати собі красшу долю, она витинає підчас самих зборів демонстративно гопака і ухває, як дикі зв'язки,,

Віддали ми сестру. Отець дав їй гарнє віно все друге записав на мене.

— Женись сину. Тобі вже час, — каже раз до мене, — розглянь ся, вибери собі дівчину і ставай своїм газдою.

Давно вже мені була одна в око впала, та я відтагав ся. Не хотів батькови говорити, бо бідна була.

В нашім селі був коваль, він мав за жінку циганку. Померла вона і лишила єму дочку — Каліною звали Видів я єї еще, як малою була. Не звертав пізнійше на неї уваги, бо за наукою і роботою часу не було розглядатись по селі. Коваль бідний був. Жив в малій хатині за сєзом, при дорозі, направляв людям вози, кув коні.

Приходжу раз до него, щоб окув колесо. Він лагодив якусь роботу, дочка розжарювала углі мішком ковальським. Тоді побачив я якою красу-нею стала. Кажу, вам пані, рожа не красша від неї. Сталь, як тополі, а очі у неї чорні, як терен, так і сьвітять ся, як то углі, що розжарювала. Заглянула она ними мені в душу і серце. Загоріли вони, аж голова закружилась.

Питає коваль — чого мені треба — я і слова промовити не можу. Так і пішов з нічим до дому. З того часу пропав мій спокій, вона і лиш вона стояла передомною і цєкла своїми очима.

Охляв я, як цьвітка спалена сонцем. Коли батько сказав, — сину, час тобї женитись, — подумав, тепер скажу, а що буде — най буде.

(Конець буде.)

бубнить і справляє крики, щоб перебити збори. Се в поведеньє кириличників.

Потім адав п. Люк звіт про діяльність „Читальні“. Членів було поверх 90. В бібліотека складає ся із 100 книжок. Весідник вказав на великі труднощі і перепони в розвитку товариства. Вороги зрозуміли добре вагу сего товариства, тож робили все, щоб тільки знищити его, щоб селяни не мали нагоди просвіщати ся, бо се в загибля для ворогів, так як світло для злодіїв. Аркашівські пияниги старали ся всякими лайдацтвами відтраштити чесних і тверезих людей від „Читальні“. Они їх обкрадали, шкоди робили, щепки ломали, кукурудзи на полі вимикали і збіжжє вимолочували буками, ба навіть і стріляли, але добрий дух хоронив невинних. Сам терором удало ся банді аркашів звести кількох людей на дорогу лайдацтва. До їх шайки перейшов і бувший голова Читальні Володимир Турчак, який без сорому зрік ся своєї святаї рускої матерної мови, якою учила его мати виговорювати перші слова, яку він висав із матерних грудий.

Але всякі лайдацтва і розбійництва не поможуть гаркашам, бо прийде час, де всі сини України-Нещки пізнадуть світло правди і науки, стануть всі як оден до бою проти темноти, неправди і гнету, а тоді німстяті гірко всі кривди на перевертних-зрадників.

Директор Жуковский із Кіцманя завзивав головню молодіж, нашу будучність, до просвіти. Весідник підніс відродну обетавину що і наші жєнщини-селянки починають переймати ся нашим національним житєм і доказав, що они можуть найлегше напровадити своїх дітей на добру дорогу, бо головню в їх руках лежить вихованє дітей. Тому повинні жєнщини викопувати точно свій святий, великий обовязок і добрим приміром і словом вказувати дорогу правди і освіти.

Член „Союза“, п. Іванюк, звернув увагу на обетавину, що наші селяни звичайно кажуть, що они „волоскої“ віри. Се пояснити би тим, що довгими роками були по руских селах панотці-Волохи, які твердили, що їх парафіяни не Русини, а Волохи, бо они прецінь „волоскої“ віри. Оя фраза так вкорінилась в народі, що й тепер тяжко відвернути его від сего блуду. Весідник підніс, що взагалі нема ні волоскої, ні рускої, ні польської, ні німецької релігії, а є лиш православна, греко-католицька, римо-католицька і т. д. Потім звивав зібраних, щоб плекали свою рідну мову, як найбільший скарб і щоб не стидялись свого рідного слова.

По зборах відіграли глібіцко-кичерські Січовики селяни народню драму д. Сильв. Яричевського „Січ іде“. Треба признати, що аматори задали собі досить труда, щоб представлення вийшло як найліпше. Сцена була гарно і відповідно приладжена, ролі виучено також добре, лиш пожадана ще більша певність в виступі і рухах, але як для селян-аматорів представлено драму дуже добре.

Хор академиків відспівав ще кілька гарних пісень і при веселім і взнесім настрою і скриплєні на душі зібрані розпрацалсь.

НОВИНИ.

Чернівці, 25. серпня 1908.

Касаційна розправа в справі Івана Андрія Мировска 3 ім. Січинського відбудеть ся, як ми вже донесли — у Відні дня 2. вересня в наслідок зажалєня неважності, яке вніс іменем засудженого його оборонець, др. Кость Левицький проти цілої основи засуджуючого вироку ц. к. суду кравевого карного як трибуналу присяжних судіїв у Львові з дня 30. червня 1908. В письмєннєм виводі мотивує оборона зажалєня неважності передоєм тим, 1) що поминєно доказ євїдків, яких пропонувала оборона задля виясненя цілого способу ділана обжалованого, з окрема приготуєня обжалованого: роздобутєм грошій і прибутєм до будинку намісництва, хоч ті обставини можуть мати важний вплив на розпізнанє злого наміру обжалованого, його ділана індивідуального або не правильного стану психічного; 2) дальше тим, що поминєно доказ зі євїдків і зватоків головню для розслідуєня, чи обжалований в виконаня атентату на пок. гр. Потоцкого ділав наслідком свободної волі, чи може находит ся в насліді невідомого психічного примусу і вкінці 3) задля блудного поучєня правного присяжних судіїв через те, що предсідатель трибуналу, не обмежуючи ся на представленє перебігу головню розправи, перестерігав ще присяжних судіїв, мовбито підчас розправи пробовано їх впровадити покликуванєм на справу Доброїдської на фальшивє становище. Всяка аналогія подібних справ є допуссаєма і судіїв приєвїдні мають самі розпізнати влучність порівнаня оборони. Відібранє сего оружя обороні є законом недозволенє, бо через те суггєрує ся протизаконно присяжних судіїв. З тих всіх причин вносить обжалований, щоб ц. к. найвищий трибунал трибунал судовий, як касаційний суд орїк неважність оспорюваного засуду та відослав справу до найближшої каденції суду присяжних, визначуючи до її переведєня иньший трибунал. Тільки по оста-

точній полагоді справи через касаційний трибунал наступить рішенє що до помилуваня М. Січинського. Трибунал І. інстанції, — як тепер урядово оголошують — ухвалив запропонувати засудженого монаршій ласці.

Судова розправа. В середу відбуде ся в ту-тєшнєм суді розправа проти редактора „Wahrheit“ Кисаповича, якого обжаловують пп. Кемпнер і Айзенберг. Розходить ся тут о зисну аферу в справі козавдації репаратур в народній школі на Соймовій улиці.

Заворуєня в Красна-Ільські. Зі Сторожинця доносять, що на порученє кравевого правительства розвизало тамошнє староство сторожинецьке товариство аркашів. В Красна-Ільські арештовано знов 3 мужиків за участь в розрухах.

Перша зреформована гімназія. Гімназію в Гмунден перемінєно на гімназію зреформовану. Є се перша гімназія нового типу після плянну реформи середних шкіл.

Польско-руске порозумінє. Видавана в Відні „Kroatische Korrespondenz“ приносить під датою 22. с. м. під поданим вєнєшє наголовком таку звістку: „З парламентарного боку дістаємо зі Львова в навізаню до поданя нами звісток про плянваню акцію в справі руско-польского порозуміня такий образ ситуації: Донєсеня, після котрих питанє про згоду між Поляками й Русинами вступило в поважну стадію, викликали в польській і рускій прєсї широкі коментарі. Також у кругах безпосередно заїнтерєсованих парламентаріїв пильно обговорюють ту справу. В останнєм часі провідники польских і руских фракцій довірочно розважували кєвєстиву порозуміня та рішились про своє становище в тім ділі. Нині положєнє таке: З трьох польских фракцій т. зв. краківєска партія, в котрій намісник др. Бобжинський має великий вплив, відносить ся до угодової акції негїлєво прихильно, а й єю акцію підпирає. Народо-демократична польєска партія під проведом посла д-ра Гломбінського доси наконєчно не рішила ся в деяких точках угоди, одначє вона також бажає собі, щоб акцію довести до корисного кінця. Трєтя польєска фракція, польєска людєва партія, мабуть однаробить ще труднощі і побороє декотрі точкы угодової програми, одначє є надія, що й тут діло корисно полагодиць ся. З руского боку ситуація тава: Російєско-національна партія (москвофіли), котрі приняли в свою програму національну приналежність до Росії, тим самим стоять поза комбїнаціями та як контрагенти при порозуміню не входять під увагу. Українєска національно-демократична та радикальна партія домагаєть ся безумовної рівноправності та рікняєть ся між собою тільки методами боротьби. Питанє, чи правительство якимєбудь способом має впливати на переговори, вважаєть ся другорядним, бо прийнятія угоди між самими народами. На всякий випадок буде потрібна інтервенція правительства при наконєчній постанові угоди. Як далеко переговори посунулись, про се можна заключити з тої обставини, що рускі фракції назначили на наради про угодовє питанє день 1. вересня. Конференції польєских партій що-до тої справи назначєні на перші днї вересня. Обосторонні євунціяції провідників обох націй наступить безсумнівно в часі соймової сєсїї. Для доповнєня ще додаємо, що публіцистичні й парламентарні розважуваня предмету відбувають ся в наскрізь обєктивний спосіб“.

Нові „подвиги“ галицких „русских“. „Рада“ доносить: „Недавню харківський „Южный Край“ оповістив, що на харківським двірцї сидить гурток Українців-Галичан з малими дітьми. Терплючи велику земельну нужду, вони прочули, ніби в Росії, а саме в Харківщині, дуже дешева земля, немов би десятина її продаєть ся за 90 карб. Повіривши якомусь добродієви Гладіку, вони віддали йому свої грошкы і самі вибрались до Харкова. Але тут виявилось, що ніякої землі на Харківщині на продаж зовсім нема, і тепер нещасні одурєні Галичани сидять зовсім без всяких засобів на двірцї і не можуть ніяк знайти Гладіка, щоб забрати від него свої гроші.

На мові житейської прози такі вчинки називають ся просто шахрайством і карають ся кількома місяцями тюрми. Але, як виявляєть ся, Гладик не просто шахрай, а ще й галицький „патріот“, „русскій“ і такі вчинки на жаргоні „Галичанина“ мають почесне називаєть ся „патріотичні“. Гладик серед москвофілів не одиниця. Гладик — тип і досить виразний. Не знаючи, як страшно бідують наші селяни в російській Україні, вони підоджкують бідних галицких селян, спровадючи майно своє і перебрати ся в Росію, обіцяючи їм ріки медові з берегами ситовими. Само собою розумієть ся, що сим вони роблять медвежу услугу для наших зубрів, які тепер так дбають про переселєнє за Уралъ нашої голоти. А тут ще Гладики своїх злиднів насилають.

Гладик, як ми довідались, виходець з Галичини — редактор рєгїлїной москвофілєської газетки „Поступъ“, що видаєть ся на кошта російської мєсїї. Як американський Гурланд, він повинен би знати, що посилаючи на Російєску Україну нові кадри єїєсько-хазяйствєнного пролетаріату, замість того, щоб здержувати його на „почтительной дистанції“

від російських палєстин, він не тільки підводить під бїду селян, а й своє начальство обдурює, беручи одною рукою грошкы з нього, а другою з галицького хлєпа.

Але для галицких „русских“ видно не істнує навіть етика поліцейского участку і охрانی“.

Оса в жолудку. В однім баварєскім селі вернула гєздиня з поля і приладїла собі склянку молока до питя. Повєштала ся троха по хаті, а повирила молоко, не замїтивши, що до склянки впала оса. По хвилі почула гєздиня, що в жолудку єї щось коле. Біль кріпшав що хвилі і по кількох годинах померла серед страшних мук. Лікарі ствердили при операції, що оса поколола стїни жолудка і викликала у нещасної смерть.

Вітчизна деяких ростин. Каштан походить з Італії, цибуля і горох з Єгипту, тютюн з Вєрджїнїї, цитрина з Греції, овєс з північної Африки, жито з Сибїру, огірки з північної Індії, редьков з Японії, а мак з Азії.

Кілько хто живе. Як довго живуть пересїчно люди ріжного стану виказує статистика найновїйшого часу як слїдує: 58 років огородники, ко-рабєльники, риболовці; 54 роки пєкарі, броварники, різники; 49 років тєслї, мулярі, малярі, лєкерники; 47 років шлюсарі, ковалі, єтолїрі; 44 роки шєвці, складачі друкарєскї, лїтографї; 42 роки робітницкы та сєлянє; 41 рік камїнарї, різьбярї та кравці. Найдовше живуть попи бо пересїчно 67 років. По них: фїлєольогї та учителі 57 років; правники 54 роки; лікарі 49 років.

Оповістки, іменованя і т. п.

В „Музичній школі ім. Миколи Лисенка“ в Чернівцях відбудувати муть ся випєсї межї 1.—15. верєсєня що дня крім недїлї і євєят від години 5. до 6. по полудни в лєокалю школи в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. І. поверх. До випєсу мають прийти нові ученикы в товаристві родичів, або їх заступників і принєсти метрику або в иньший спосіб дати момність докладного випєсу особистих дат. Нові ученикы піддають ся короткому єспитови з музики, щоб пізнати чи загалом мають музикальнї здібности і для придїленя до відповідних клєс. Випєсовє для нових учєнпків вноєсїть єднєрєзовє 4 К а в разі єспїєновєго випєсу по 15. верєсєні других 4 К єспитової такєсї. Давнїйшї ученикы платять 1 К на бїбліотєку. В разі єспїєновєго випєсу (по 15. верєсєні) платять і давні учєнпкы збільшєну таку 4 К. Оплати за пауку вноєсїть: За сольєсєпї і фортєпєан по 8 К, а за скриньку 3 лєкції з головного предмету, слухає безплатно єднєго з побічних предметів а то: початків теорії музики, гармонїзації (з віддїлї), або ієсторії музичних вправах. Такєсї мають бутї платні з гори кожнєго мєсєця. Полягаючи на довірїю і симпатїях, які наша „Школа“ в короткїм часі здобула собі у нашого і чужого загалу надїє ся заряд ще збільшєного числа учєнпків з новим шкільним роком тим більше, що для заспокоєня чим раз більшєх вимогів старєє ся заряд зробити все можливе і вєє сєго року заангажує нову визначну єплу учтєльєску до фортєпєану, почєсно нагороджєну абсольвєнтку вїдєньєської консерваторії та постарав ся о збільшєнні лєокаль для школи.

Звичайні загальні збори „Союза Січїй“ на Буковині відбудуть ся в недїлю, дня 6. верєсєня с. р. о 2. годині по полудни в салі „Народного Дому“. Порядєк днєвний: 1. Справозданє старшини, 2. змїна статуту, 3. ухвалєнє рєгулярнєго сїчєвого. 4. вибір новїй старшини, 5. вільні вєсєсєня. Кожда „Січ“ повинна вислати на збори двєх дєлєгатів, які мусять мати повновласть. Инакшє не будуть мати права голосованя. Крім того явїть ся Товаришї як найчислєннїйшє. Покажїть, що справа сїчєва жива! Нєхай не забракнє ані єднєї Січї! — Старшинка.

Із штуки і літератури.

Рєпєртуар Львівєского руского театру в Снятині. Саля власна (коло ц. к. Суду).

В четвєр, днї 27. серпня „Рєвїзор з Пєтєрбурга“, голосна комєдія в 5-ох дїях, М. Гоголя.

Бїлєти продєв „Народна Торговля“, а від 6-їй години в дєнь предствєлєня касє театру. Абонамєнт на 12 вистав 20 кор., на 6 вистав 10 кор. Початок точнє о пів до 8-їй год. вєчєром.

РУСКА НАСА • РУСКА НАСА

тов. зарєєстрованє з огранчєноєю порукою в Чернівцях.

Єдинока своєго роду українєска фїнанєова інєтїтуція на Буковині. — Приймає вкладнє щадничї і опрєєнтовує їх на 5%. — Пай вноєсїть 40 К і платимє 6%, вноєсє 2 К. — Родичї! Хай клєчє свїй до своєго“ відїбє ся голоєсєям відмоєном по цїлїй Буковині і най кожнїй, що почуєє себе щирим патрієтом-Українцєм складєє своє оцадностї в „Рускій Касї“.

Прийємуйте нам нових члєнєв! Дирєкція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний спуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Приватний Женьський Семінар Учительський.

Чернівці, улица краєвої палати число 3.

152 (2—?)

V. рік істновання.

Школа, яка складає ся з чотирох шкільних років, має на меті не лиш здобуте основного загального знання, але й звертає головну увагу на то, аби зробити своїх слухачок способами до одержання самостійного становиска.

Таким чином отримують в сім закладі дівчата, що хотять учителювати в народних школах, цілковите підготовлене до того і здають по скінченню своїх студій іспит зрілості на ц. к. учительським семінарі в Чернівцях.

План науки затримує ся в приписаній кількості годин і учениці будуть мати нагоду, госпітувати при школі вправ, яка має ся завести в сім році, і відбувати пробні лекції.

Наука строго шкільна і уділяє ся 24 до-

свідченими професорами на строго педагогічній і релігійно моральній підставі.

Шкільна оплата вносить річно 176 кор. і платять ся чвертьрічно; бідніші можуть місячними ратами платити. Евентуальна виповідь має наступити зі сторони родичів три місяці наперед і то при зміні кварталу, інакше треба заплатити цілу шкільну оплату за слідуєчий квартал.

Вписи починають ся дня 31. серпня, тривають виключно до 4. вересня і то щодня від 9—12 і від 3—6 години в канцелярії дирекції, улица краєвої палати 3 на I. поверсі. До впису являють ся учениці в супроводі своїх родичів або їх заступників з потрібними документами.

З запитаннями просимо звертати ся до Дирекції приватного женьського семінара учительського, Чернівці, улица краєвої палати число 3.

Гімназіяльні курси для дівчат.

— V. рік істновання. —

Чернівці, улица краєвої палати ч. 3.

Початок шкільного року 1908./9.

✱ ✱ дня 5-го вересня б. р. ✱ ✱

Вписи від 31. серпня до 4. вересня.

Вимоги прийняті: скінчений десятирочний рік життя, покінчена народна школа або рівновартна наука приватна.

✱ ✱ ✱ ✱ ватна. ✱ ✱ ✱ ✱
Наука відбуває ся цілком по шкільному а учать гімназ. професори.

З запитаннями треба звертати ся до дирекції Чернівці, улица краєвої палати ч. 3.

I. поверх.

152 а (2—?)

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагніток

✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ ✱

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9.

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишує

151 (—)

з глибоким поважанем Ф. Ярмолевич.

Більші замовлення надорідні рати

Кільканайцять літня практика в моїм заводі, упевняє мене що під кожним вглядом зможу хочби найвибагливішому гостови Вн. Публіки, повні вдоволати. Отвараючи мою робітню, не жалувал я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вн. П. Т. Публіки з проєбю о ласкаве поперте тої

Вдова

інтелігентна, в середнім віці, Русинка, бездітна, прийме зараз посаду управительки дому, господарки і кухні. Ласкаві зголошення листовно під адрес „Захис“ poste restante Ватківці н. Ч. 150 (5—5)

Ukrainische Rundschau

одного українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в об'ємі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. 6. обовязком кожного інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

За редакцію відповідає: Віктор Стриж.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сг
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в польських державах: на цілий рік 32 зр.,
на пів року 16 зр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (ага. 9 рублів або 34 зр.)
а на пів року 9 кор., ага. 4-50 р., або 17 зр.
Однорічне число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відна певний рабат.
Рекламний неопечатаний вілний під порта.
Рукониси звертає редакция лише за попе-
редним застереженням і залученем належи-
тості поштової.

В справах редакційних можна усно по-
розуміватись ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Германізатори в краєвій радї шкільній.

Здавало би ся, що людям, котрі мають хоч
трохи здорового розуму, котрі дивлять ся на світ
очима неапатичними шовінізмом, повинна давно
випетити з голови охота перетворити Буковину
в німецький „рай“, а її народи вчинити погноєм
для т. зв. буковинсько-німецької культури. Панове
буковинські германізатори повинні би, на нашу
думку, тимити, що обі автохтонні народності краю
вже далеко не ті національно й політично неосві-
домлені темні маси, з якими можна робити, що
кому захочеть ся; вони не повинні забувати, що
не тільки між Жидами, яких прецінь майже в двоє
стілько як Німців, проявляють ся сепаратистичні
змагання, але що й між самими Німцями веде ся
жорстока, не перебираюча в средствах боротьба, що
отже при таких обставинах першою річею було би
ратувати те становище, яка їм по їх чисельній
силі належить ся, а не мріяти про завоювання ці-
лого краю для німецького пришепця.

Є однаке люди, у яких житє і реальні обставини
не значать нічого, котрі, захопивши власть в свої
руки, ріжними шпугачками, між иньшими й легкова-
женням виразних обовязків старають ся використо-
вувати її для удержання германізаторського режиму
в краю. Особливо шкільництво здаєть ся їм най-
ліпшим средством для сеї ціли і на сїм полі діють
ся річи, що мусять обурити і заворушити кожного,
хочби як спокійного і згідного чоловіка. Ось
хочби отей факти з послїдних днів.

Надійшов з міністерства розпорядок, яким
поручено отворити з днем 1. вересня гімназію
у Вишніці з рускою мовою викладовою. Між германізаторами в радї шкільній настав прав-
дивий переполох. Отже се не має бути нова педа-
гогічна амфібія, що повинна служити фабрикою

німецької інтелігенції а знаменитим заведенєм для
туманення руских дїтїй? То неможливо — ска-
зали собі германізатори і палї до міністерства
телеграму, чи воно припадково не похибка та ру-
ска мова викладова, бо на Буковині до тепер та-
ких середних шкіл нема і т. д. Не знаємо, що мі-
ністерство відповіло чи відповість на сю телеграму,
але хочемо вірити, що воно задля германізатор-
ських забаганок п. Фекете і тов. не стане зміню-
вати своїх розпорядків, уважаючи на настрій ру-
ської суспільности, яка вже тепер обурена нетак-
товною телеграмою і не позволить ніяким чином
водити себе за ніс.

Таке саме крутіїство дієть ся із розділом
учительського семинара на руский, німецький і ру-
мунський відділ. Хоч сойм ухвалив вже давно від-
повідну резолюцію, хоч центральне правительство
згодило ся на розділ, годї справу довести до кінця
знов таки через германізаторів з ради шкільної,
які в випущеню Русинів і Румунів з під своєї
ласкавої опіки бачуть порушене німецького „етану
посїданя“.

Але вже найбільшою раною для нас є справа
руских народних шкіл в Чернівцях. 1500 руских
дїтїй не має ні одної рускої школи! Чи се не
скандал пп. Франк і Кайндль? Хіба ви думаєте,
що для Русинів вистане тих кілька руских відділів
першої і другої класи, котрі de facto існують
лише на папері? Хіба Русини можуть дозволити,
щоб їх дїтвор, не вміючи з дому ні слова по ні-
мецьки, нівечила ся від малечку над німецькою,
тратила сили і час, перенадаючи по наших школах
на половину? Отже ні! Ми довго ждали і дома-
гали ся, тепер і терпцю не стає. Не хочемо нічийї
кривди, але жадаємо свого права. І будьте певні,
що стільки сили ще у нас найде ся, що ми вибо-
remo його?

К. Чертенко.

РОВІТНИК.

(Конець).

Що буде — най буде.

— Батьку, — говорю, — я вже вибрав.

— Хто-ж вона? — питає.

— Ковалева дочка — Калина.

Задумав ся батьку, а мені серце упало, дро-
жу весь.— Шож Гнатку, — каже, — коваль хоть бід-
ний, та чесний чоловік. Про его дочку нікто злого
не чув... бери її, най тобі Бог помагає.Обійшовав я мого синького голуба, тай
пішов до Калини.

Приходжу, вона сама дома, сидить, щось шие.

— Де батьку? — питаю.

— Пішов в село, тобі чого?

— Хочу з ним поговорити про тебе.

— Про мене, питає мене, а не батька.

— Хочу тебе Калино за подругу взяти. Пі-
деш? питаю, десь і відвати в мене набралось.— Шож то тобі так відразу сталося? Тяж
на мене і не дивив ся ніколи, а брати хочеш, ди-
вувсь вона зачервоївшись.Став я її розказувати, від коли її люблю, як
випу і мучу, що вже батьку позволив.

Вона слухала і словом не перебила.

— Шож Калино, відеш ти за мене, не про-
тивний і тобі? — питаю.— Я тебе, Гнатку, тоді вже любила, як ти ще
до школи їдив, — каже закриваючи лице руками.

Зрадів я, аж плакати став.

Побрались ми. Живем як два голуби рік ці-
лий, та пещасте все по сьвітї ходити. Відізналась
в ній дитяська, матерна натура. Стала вона з по-

чатку, то на відпусти ходити, то на прощі, а в
кінці так і без ціли волочитись. Прошу, благаю,
не помагає. Як не пустиш, то згину. Не можу на
тім самім місці довго бути. Тягне мене якась сила
всє вандрувати, — каже і плаче.

Піде бувало, нема єї тиждень, два, а поверне
голівка, обдерта, відпичне і знову.

Стали люди про ню зле говорити, мені пере-
казувати. Не вірив я, аж переконав ся Вона „Маль-
вою“ стала. Читали ви панї Максима Горького
„Мальву?“ Такою волокиттою стала Калина, котору
я зробив першою богачкою в селі, віддав єї себе
і мою честь. Хотів убити єї і себе, та Бог недо-
пустив сего страшного гріха взяти на душу. Не
було мені жити разом з нею. Здавалось мені, що
ціле село з мене „з ученого“ — так мене люди
звали, глузує.

Казав я єї убраться в ті лахи, в котрих по-
вернула послїдного разу до дому, вивів на улицю
— іди — кажу — Калино, тою дорогою, яку ти
собі вибрала. Під моїм дахом тобі не жити.

Я тобі не муж, ти мені не жінка.

Пішла вона, а я віддав усьо сестрі тай пішов
в сьвіт.

Вже 40 літ, як то сталося, я єще в моїм селі
не був, хоть тягне мене не раз до дому, аж душа
плаче і серце виве. Ах, не підуму... бо на моїм чолі
нечесть і ганьба. Між своїми людьми булоб тяжше,
як бурляком бездомним в сьвітї.

Де я вже не був... Росию зійшов вздовж і по-
перек, в Англії був, в Франції, в Італії, а тепер
опеняв ся на Буковині в Чернівцях... а за мною
їде слідом туга за рідним селом, розказував мені
робітників, а в его очах перебивались таке тяжке
горе, така велика туга...

Л. Андреев.

Оригінальний чоловік.

На хвилику запанувала тишина, а серед бря-
кату ножів та тарелів, серед глухого гамору, що
підносив ся із віддалених столів, серед шелесту
одежі та рипіння паркетів під скорою ходьмою кель-
нерів, обізвав ся тихий та лагідний голос:

— Але я люблю муринки.

Антін Іванович захлещує ся горівкою, яку
як раз тоді пив. Кельнер, що тоді збирав начинє,
глянув в ту сторону байдужним, цікавим оком.
Всі здивовано пообертались до говорячого і поба-
чили отсе перший раз старанно витчесану головку
Семена Василевича Комельнікова, його безбарвні
маленькі оченята та трусливе лице з червоним
вусиком, котрого кінці замочившись в горівці
і борщи, виглядали темними. Через п'ять літ слу-
жили разом з Кательніковим, що дня поздоравливали
його і що дня з ним працювали, розмовляли з ним
про ріжні річи кожного двайцятого, як і нині, по
одержаню платні — і бачили його перший раз.
Побачили і здивували ся. Виділи, що Семен Васи-
левич, поминувши його вусок і веснянки, не такий
вже гідкий, що він умів користно прихититись
і що його високий білий ковнір, хоч з паперу,
все таки був найчистіший.

Антін Іванович, шеф бюра, випчихавшись до-
волі і почервонівши з напруження, випалив уважно
і цікаво очи на збентеженого Семена Василевича
і задихуючись спитав з наголосом:

— Слушайте — Семене, як Ви називаєте ся?

— Семен Василевич, — помагав Кательніков.
Він не казав „Васілівіч“, тільки виразно „Васіле-
віч“, також се подобало ся всім, яко знак гідности
і самосвідомости.

Найкрасше з'ужиткуєте
свої вільні від праці
години, коли будете
читати

Історії найславнішого
в сьвітї детектива

Шерльока Гольмса

Одиноке українське виданє оправлене в кольорові окладни.
Кожний зошит становить цілком особну історію. — Кожний зошит коштує
лише 40 сот., (15 коп., в Америці 12 cents.) Дістати можна вєди, де продають
ся книжки і часописи. В місцевостях де нема книгарні ані кольпортера, прошу
о ласкаве надісланє 2 К 20 сот. за 5 зошитів (враз з оплаченєм пересилки)
прямо до мене. По одержаню сїх грошей, вислати-му зошити сєйчас по виходї.

Потім порушив справу парцеляції обшарів релігійного фонду та спімнув про регуляцію рік і про плідні пекучі справи і запевняв, що зі всіма силами старатися не спілально зі своїми товаришами в руській клубі о зреалізовані тих важних проєктів.

На кінець завзивав зібраних до згоди і єдності і просив підписати його особу яко посла всіма силами і однодушно, бо лиш тоді буде мати його слово більшу вагу і зможе тим скорше досягнути дещо в користь одної громади, наколи за ним будуть стояти всі виборці, як один муж. Він стоїть перед ними з чистим сумлінням і може кожного часу стати перед всіма своїми виборцями і здати перед ними рахунок із своєї посольської діяльності, бо знає, що яко посол поступає тільки в користь покритого нашого народу і ніхто не найде ся, щоб міг ему і найменшій річі закинути.

По сих щирих словах залунало із кілька сот знов кількарядове „славно“ і роздався сильний аплявз.

Треба ще згадати, що хотий велика частина сеї громади признавала ся до тепер до москвофільської партії і навіть при останніх виборах парламентарних впала половина голосів на противного кандидата, то на сїм вічу не підніс ся ні один голос проти п. Спинула, противно багато із господарів тої партії зазначили явно, що тепер пізнали, що дали ся звести при останніх виборах денним агітаторам.

По двогодній популярній бесіді посла, яку вислухав наряд з найбільшою увагою і великим вдоволенням, забрав слово сїчовик, старший господар Гр. Павлюк і вказуючи на згоду і єдність між руськими послами, нагадував весь руський наряд своєї громади з'ясувати ся разом о свої права, бо лиш в згоді народу є його сила, інакше запанують над ним его найбільші противники і визискувачі. Потім згадав про щире дотеперішню опіку посла Спинула для селян-хліборобів і висказав послови в імені зібраних щире подяку за той его труд около двигнення народної справи. В своїй дальшій з ентузіазмом виголошеній бесіді, зазивав селянство до єдності ся під сїчовий прапор, бо тільки в товариствах може наряд досягнути свою найбільшу організацію.

Дальше забирали слово п. Морквичинський і п. надучитель Ля Прокопович, який говорив про потреби народу і деякі локальні справи. Бесідник поставив одногласно прийняті резолюції:

1. Позаяк виникає обшарів фонду релігійного в Старих Мамаївцях кінчить ся в 1909 році, звертає ся нинішнє віче до послів, щоб вони постарались о розпарцельовані тих ланів згідно виданя їх у нас бідним селянам.

2. Віче завзивав руських послів, щоб старались о усунення невідрадних обставин при закупні дров нашими селянами в сусіднім лісі.

3. Віче домагає ся поділу учительського семінара на руський і румунський відділ в найкоротшім часі.

4. Віче домагає ся якнайскоршого затвердження реформи виборчої до сейму і рад громадських.

5. Віче висказує послови Николаєви Спинулові з особна, а цілому українському клубови в загальні своє повне довіре і щире подяку.

Опісля закінчив передсідатель збори, дякуючи сердечно присутнім за увагу, а послови Спинулови

і доколичним гостям з особна за те, що зволнили прийти на віче.

Був се справді світлий день в Старих Мамаївцях. Треба надіяти ся, що і ті одиниці, які були до тепер збаламучені ворогами України, наслухавшись і пригадуючись, як загаль громадян щиро відноситься до свого посла — стануть також до єдної праці для власного добра. Е. П.

*

Посол Лукашевич їздив дня 23. с. м. до Товтрів, щоб там здати справозданє зі своєї посольської діяльності. Серед вистрілів з моздрів та окликів „славно“ увійшов посол до локалу призначеного на збори, де повитав його начальник громади Спичаква хлібом та сілю. По уконституованю ся зборів, уділив передсідатель парох Теофіл Драчницький голосу послови Лукашевичеві, який здав свою посольську справозданє в зрозумілій та ясній промові, за яку дякували зібрані гримкими оплесками.

З Товтрів удав ся посол Лукашевич до Дорошівців, де привитано його також дуже оваційно. При вїзді до села привитала посла „Січ“, а єї кошовий Гаврило Стуцулак привитав його сердечною промовою. Окружений сїчовиками удав ся посол на місце зборів, де привитав його начальник громади Малик хлібом та сілю. На зборах явилось понад 2000 людей, а між ними видно було пароху Нікитовича, всіх тамошних учителів, і иньшу місцеву інтелігенцію. Збори, якими проводив п. О. Малик вицали величаво. Ненастанні оклики славно свідчили, з яким признанєм відносять ся виборці до свого посла та до його діяльності. Пізно в ніч скінчили ся збори, на яких, окрім посла Лукашевича, промовляли парох Нікитович, надучитель Радик, Гаврило Стуцулак і Михайло Скибіньський. На обох зборах ухвалено на внесенє пароху Драчницького і надуч. Радика до віре послови Лукашевичеві. Крім того ухвалено слідуєчі резолюції: Збори домагають ся розділу учительського семінара на руський і волоський, відписанє податків для околиць навічених елементарних нещастями; рівноправності руської мови в урядях. Крім того виражають збори своє повне признанє цілому руському клубови за его парламентарну діяльність та висказують своє обуренє ворогам руського народу, за їх підлі напади на посла Василька.

Конгрес славянського учительства в Празі.

(Від власного кореспондента).

(Далше.)

В понеділок, дня 10. серпня, с. р. почала ся властива праця учительського конгресу. Передовсім вибрано президію конгресу, до якої увійшли заступники всіх славянських учителів, що взяли участь в конгресі. З українців місцепредсідателем вибрано п. Івана Вертипороха, а писарем п. Михайла Созанського.

Відтак наступили привіти. Іменем міської Ради кор. головного міста Праги промавив др. А. Штих. За товариство „Zemského ústředního spolka jednot učitelských“ вивав п. Черни. За „Narodni radu české posl“ — проф. Черляковський. За чеський університет — посол до Ради державної

проф. Дртіна. За „Volnou Myslenku“ — др. Бартошек. Іменем „Jednoty Komenského a Pedagogického musea“ промавив проф. Новак. Іменем „Dědictví Komenského“ промавив п. Тума. Іменем „klubu českých poslanců“ поздоровив посол інж. Найман. За „Narodni stranu svobodomyšlnou“ посол др. Ед. Кернер. За „českou stranu agrární“ посол Зазворк. Іменем „statopravně-pokrokové strany“ промавив др. Ант. Гайн. За „stranu narodně-socialní“ промавив посол Хоц. За „českou stranu pokrokovou“ і за „Ústřední Matici Skolskou“ др. Пшемисль Шамаль. За „československé sociální demokracie“ і за „klub českých poslanců sociálně demokratických“ промавив посол Йоганіс. За „školu Komenského ve Vídni“ поздоровив конгрес учитель п. Людвічек.

Відтак складали привіти делегати славянського учительства. За „Związek nauczycielstwa ludowego z siedzibą w Krakowie“ промавив п. Станіслав Новак. Іменем „Польского Товарищества педагогического“ вивав п. Бартохольський. Обидві бесідники славили Чехів за їх успішну борбу з германізмом. Чехи повинні Полякам бути вірним в їх борбі з неприятелими. — Словінець п. Л. Єленц вивав конгрес іменем учительства своєї народності; при тій нагоді згадавав про шкільництво словіньське в Каринтії і Триєсті.

Іменем українського учительства згуртованого у „Взаїмній Помочи галицьких і буковинських учителів і учительок“ промавив п. Михайло Созанський. Бесідник підніс, що хотий укр. шкільництво і учительство терпить якраз від офіційних кругів славянських братніх народів (в Росії поперх 25 мільонів нашого народу стоїть в ярмі деспотизму і лишене всяких прав на полі шкільництва, де ему видирають одинокі що єще зістало — рідну мову; — в Галичині наш поперх 3 мільонів наряд рівнож не має ніякого впливу на устрій і веденє шкільництва), помімо того укр. руське учительство бере участь в конгресі, бо оно сподіє ся, що тут заступлена поступова частина славянських народів, котра бажає самостійного розвитку кожного поодинокого народу, а в слід за тим і признає право ділати і рішати самостійно в справах виконаня свого рідного народу та осуджує всякий гнет, всяке поневоленє, відки би оно і не виходило. Основною підставою народного вихованя мусить бути як найширша національна автономія. Коли кожний зі славянських народів буде міг самостійно рішати сам про себе, коли славянський брат не буде насильно накидувати славянському братови свого „опікуництва“, тоді теперішнє ілюзоричне і більш на словах братерство славянське дістане більшого змісту, а славянська ідея буде мати незрушиму підвалину, о котру розбіють ся всякі з'усилля ворогів славянської ідеї чи поодиноких славянських народів. (Оплески зі сторони Українців, Чехів і иньших славянських заступників. Поляки холодно приймили сей привіт).

Промовляли відтак: зі сторони хорватського учительства п. Доворін Третеняк, — загребський делегат п. Йосіп Кльобучар, — за сербське учительство п. Джордєв Радіч, — болгарський делегат п. Везенчев, — делегат з Далматії п. Мачіновіч, — а за босняко-герцеговінське учительство проф. Крчмарж. Усі ті бесідники висказували потребу збратаня славянських народів, основу чого повинні становити

— Отже ви, Семене Василевичу... любите мурички?

— Так, я люблю дуже мурички.

А навіть його голос був приємний, хотий по часті вже присохлий, як старий зівалий буряк.

Антін Іванович закусив спідню губу, оглянувши випуленими очима всіх урядників, і коли вже минула критична хвиля зареготав ся голосно:

— Га, га, га! Він любить мурички! Га, га, га!

І всі разом сьміялись, а грубий і похмурий Ползіков, що взагалі не вмів сьміяти ся, іржав урвисто.

— Гі, гі, гі!

Семен Василевич також сьміяв ся. Його сьміх був тихий і звучав, як сухий горох; він з утіхи почервонів, однак річночасно бояв ся, щоб з того не повстали якісь неприємності.

— Отже, ви дійсно так думаєте? — спитав Антін Іванович, переставши сьміяти ся.

— Зовсім серйозно. Сі чорні дами мають щось палково, або як-би то вам пояснити, мають в собі щось екзотичного.

— Екзотичного?

І знова сьміялись усі; та підчас сьміху впали на думку, що Семен Василевич певно образований і мудрий чоловік, коли уживає так рідкого слова як „екзотичний“. Опісля почала з запалом доказувати, що муринок не можливо любити: вони чорні, масні як олива, мають неможливо грубі губи і поганій запах.

— Але я їх люблю! — обстоював Семен Василевич скромно при своїм смаку.

— Кожному своє, — сказав в кінці Антін Іванович. — Але я готов скорше любити козу, як таку чорну.

Все таки всім було приємно, що між ними був такий оригінальний чоловік, що серйозно любить мурички, і для того вони заговорили дальших

шість фляшок пива і почали споглядати на сусідні столи, де не було ланих оригінальних людей з якоюсь погордою. Також почали балакати голосніше і сьміливіше. Семен Василевич не запаливався вже сам сирничком цигаро, лише читав, аж кельнер подасть йому огню. Як пиво випили і замовили сьвіже, глинув грубий Ползіков суворо на Семена Василевича і сказав йому з закидом.

— Чому ми з вами добродію Котельніков, аж до сьогодні на ви? Чиж ми не тигнемо ту саму тачку? Треба конче запити братерство, коли ви гонетний чоловік.

— Прощу дуже, з найбільшою приємністю, — заявив Семен Василевич. Тепер радів він то з приємності, що його вже раз помітили і віддали честь, то зараз знова бояв ся, хто знає чому, що могли би його набити, та про всякий случай тримав руки на грудях, щоб в прикрім положеню охоронити твар і фризур. Запивав братерство з Ползіковим, Троїдким, Новоселовим і иньшими і цілував ся з ними так сильно, що аж губи напухли. Антін Іванович не пив разом, але сказав сердечно:

— Як будете в наших околицях, то зайдіть до нас. Хоч ви любите мурички — але я маю доньки. Вудуть дуже цікаві вас бачити. Отже ви думаєте серйозно?

Семен Василевич уклонив ся, і хоч троха хитав ся, все таки бачили всі, що він має також добрі манери.

В протягу одного тижня знав уже цілий департамент, що урядник Котельніков любить дуже мурички, а в протягу місяця знали се сторожі сусідніх домів і поліцаї, що мав службу на розі. Діюристкі, що писали на машинах в сусідніх відділах, приходили, щоб побачити Семена Василевича, а він сидів тихо і скромно та все ще не знав певно, чи його будуть хвалити, чи набють.

Один раз був він уже в гостях в Антона Івановича, пив на новій дамастовій скатерті чай і заявив, що мурички мають в собі щось екзотичного. Дами були збентежені, а Настенька, дочка доматора, що читала романи, зиркнула короткозорими очима, поправила свої кучерки і запитала:

— Але чому?

Всі були в дуже добрім настрою, і як тільки цікавий гість відійшов, говорили про него з великою симпатією, а Настенька назвала його жертвою злощасної пристрасті. І йому подобала ся Настенька, але через те, що він любив лише мурички, не відважувався ся сего зрадити і заховував ся дійсно сальново, але холодно із резервою. І через цілу дорогу думав він про муринок, думав, які вони чорні, масні як олива і відрадливі, а при думці, що він одну з них цілує, опанувало його почуванє, як би його цекла згага і мав охоту тихо заплакати і написати до мами на провінції, щоб вона приїздила до него. В протягу ночі поборов він сей напад легкодушності, а коли рано явив ся в бюрі, видно було по цілій його постаті, по червоній краватці, по тавматичім виразі лица, що сей чоловік любить дуже мурички.

Небавом познакомив його Антін Іванович, що співчував йому, із одним театральним репортером, а репортер запровадив його за вільним білетом до якоїсь Café Chantant і представив його директорови, монсієрови, Жакови Дікльо.

— Сей добродій, — сказав репортер, висуваючи наперед скромно кланяючого ся Семена Василевича, — сей пан любить дуже мурички. Нікого крім муринок. Дивний оригінал! Ви повинні його підписати, бо як такого чоловіка не підписуєть ся, то кого маєть ся підписати? Се, Жан Дікльо, соціальна справа.

(Кінець буде).

гуманність і етичні ідеї та жадали, щоб школа виховувала передусім чоловіка.

Дальше витали ще конгрес деякі організації чеського учительства. Іменем чеського учительства на Шлеску промовляв п. Шімон Немец паріаючи на германізаційну систему тамошних шкіл. Іменем „Ustredního spolku mor. učitelstva“ витав конгрес п. Альоїс Конечні. Бесідник підніс, що чеська школа терпить не тільки від германізму, але не менше ще і від ксерікалізму (Притакування, оплески). За „Ustrední jednotu českých učitelů“ промовляла п. Марія Тумова підкреслюючи, що чеська жінка в позістані охоронителькою матерної мови. Промовляли ще п. Марія Стейскальова, п. Йос. Черни і п. Жіжка. Послідний виказував, що хто хоче поступу, той мусить забезпечити виховання в матерній мові, без сего слово „поступ“ остає пустим звуком.

Предсідатель конгресової комісії п. Скаля загадав ще про утисненні Словаків, котрим гульський режим малярів не дозволив ту явити ся загадав також про познанських Полаків і лужицких Сербів, а п. Черни про Чорногорців, яким нинішній правлячий систем не дозволяє брати участі у всесловянській учительській маніфестації. Згадку сю прийняли зібрані довготривалими оплесками.

Відтак приступлено до п'ятої точки порядку денного. Учитель п. Йозеф Черни виголосив реферат „о народнім вихованю“. Реферат оброблений старанно здобув симпатію загалу.

По с'їм розділив ся конгрес на три секції, котрі мали радити того самого дня попоудни. Перша секція обробовала над темою „Народність і її вплив на вихованя“ а іменно: „а) Біологічні мотиви народного вихованя, б) Психологічні мотиви народного вихованя, в) Соціологічні мотиви народного вихованя“. — Друга секція радила над „Народним вихованем в школах“. Тут також приходило більше число субрефератів. — Третя секція обіймала „Вихованя народне позашкільне“ із дотичними субрефератами.

Українські учителі розділялись між секцій в той спосіб, що до першої увійшов п. Іван Вертипорох і п. Кубринович, до другої пп. Іван Герасимович і Валицький, а до третьої пп. Михайло Созанський і Снплик.

По вичерпаню порядку денного передполуднем, удали ся учасники конгресу на спільний бенкет, що відбув ся в готелі „на Жофін“. Підчас бенкету вносили тост відпоручники заступлених в конгресі слав. народностей будь-то на славянську єдність, будь-то в честь Чехів, котрі найбільше працюють над тою єдністю.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 27. серпня 1908.

З П. ц. н. гімназії. Директор К. Розак повернув вже з урльопу і переняв управу заведення.

Насадийна розправа М. Січинського. Касаційну розправу в справі зажаленя неважності внесеного М. Січинським розписано на цілий день 2. вересня. Проводити ме в розправі совітник двору К. Бугацький, генеральну прокуратуру заступати буде генеральний адвокат, сов. визного суду Зайдлер. Обжалованого заступати ме посол др. Т. Окуневський.

В тутешнім суді зачала ся дня 26. с. м. розправа проти редактора „Wahrheit“ Кисановича в справі звісної афери з коллядацією репаратур. Розправу веде сов. Коралевич, прокуратуру заступає аскултант Котляр. Обжалований боронить ся сам. З покликаних 45 свідків явилось ся на розправі 28.

Судовий скандал на Буковині. Як доносить „Kurjer lwowski“, становище президента висшого суду у Львові, д-ра Тхоржницького, з причини відкритих скандалів, має бути сильно захитане. Про надужитя в буковинських судах знали вже від давня, а проте нічого не роблено. Аж донесене жандарма Сташа до міністерства справедливости було причиною теперішних доходжень. Радник двору Червінський удасть ся в найближшій часі до Відня і зложить звіт міністрови справедливости Кляйнови, причім поінформуеть ся що до дальшого поведєня. Увізнено Йосля Гольдберга в Розличі, що прибав до Чернівців на військові вправи. „Сотрога delicti“ в справі убитя Гольдберга в матеріалом, що сильно обтяжує. Кажуть, що знайдений одиґ убитого і сокиру, на котрій були сліди крові, спрепаровано в карнім суді, при чім мав відіграти ролю оден канцеліст. Жандарм Сташ, що порушив ту справу, бавить в Чернівцях, збираючи дальше матеріали в справі затушованя убитя Гольдберга.

Складниця постова. В Суховерхові була тогид складниця постова, яку знесено рівночасно з отворенем пошти в Кліводні. Однак се заряджене було дуже невідгідне для мешканців Суховерхова, до яких доходили посилки і кореспонденція з Кліводні аж по впливі цілої днини. Тому, що удала ся депутация з громади Суховерхів до директора пошти п. Костроуха під проводом посла Семаки 25. с. м. з просьбою, щоб складницю завести наповно в Суховерхові. П. директор розмовивши ся по руски з членами депутации, начальником Георгі. Андроновим, надучителем Григоровичем і радним Зайнвелем і переконавши ся о необхідности складниці, приобідав в найскоршій часі її тут реактивувати.

Зїзд польських людювців. В неділю дня 23. с. м. і в понеділок дня 24. с. м. відбував ся в Тарнові зїзд членів врділу Ради начальної і послів польського „людювого“ сторонництва. По рефераті посла Стапінського про діяльність президії від часу останного зїзду, збори уділили йому однодушно votum довіря. Потім відбула ся широка дискусія над акцією з приводу повеній. Бесідники обговорили розміри нещастя та оцінювали його на 100 мільйонів корон, чого ійким способом не зможе заспокоїти призначена з боку центрального правительства на запомогу квота 1 і пів мільона. Нещасте являєть ся тим тяжшим, що є небезпека, що бараболі можуть погнати. Староста ведуть помічну акцію завадно поволі. Зібрані домагали ся більшої скількості макухів, грису і соли для поправки паші, бо побоюють ся, що людність випродає худобу, не маючи чим її годувати. Меліораційні роботи поступають вперед дуже поволі і взагалі їх замало в Галичині. Необхідна річ побільшити меліораційний фонд, перевести будову доріг і мостів та пляново регулювати ріки. Відповідно до тих домагань ухвалили зібрані ряд резолюцій. Між иньшим поручено президії сторонництва дати ініціативу до скликання конференції всіх галицьких послів без ріжниць партії і національности, щоб прискорити рятункову акцію. Дальше вислухали збори звіт з діяльности парламентарних послів та перевели над ним дискусію, котра покінчила ся ухваленем довіря для них. В понеділок, у другім дні зїзду вели ся наради над соймовими справами. По рефераті посла Сколишевського визвано послів сторонництва, щоб доложили всіх заходів коло переведєня ловецького закону на найближшій соймовій сесії, так аби той закон міг увійти в жите з днем 1. січня 1909 року. Новий ловецький закон повинен вповні відповідати потребі оборони рільничої людности перед шкодами з боку дикої звірини. Потім пос. Стефчик представив справу професійної організації хліборобства. При тім постановлено резолюцію, щоб в найближшій соймовій сесії ухвалено відповідний крайвий закон; якби такої організації не можна було перевести законодавчою дорогою, то президія сторонництва має дати товчок до заснованя фахової організації селянської. На тім покінчили ся наради.

Сумний стан нашої церкви. Нам пише наш кореспондент з Кіцмана: Відносини в нашій православній церкві по руских громадах дуже сумні. Рідко в котрім селі чути в божім домі проповідь, а як вже знайде ся який священик, що проповідь, то оно виголосить ся або в страшнім нарічю або в середньовічній тарабарщині, так що не знати чи се проповідь чи молитва. Особливо прикро відчувають се більші громади, осередки повітів як Заставна, Кіцмань і др. В таких громадах, де є вже значне число інтелігенції рускої та підрастаюча наша молодь, повинна проповідь бути так досконала, щоб наша інтелігенція мала з неї науку і хосен моральний. На жаль в тім напрямі у нас все ще страшно занедбане. Консисторії в голові тільки політика, а о церкву в руских сторонах ніхто не дбає. Русини не мають жадних прав. Щоби до того сказали Румуни, якби відважив ся правити священик в румунським селі службу божу по руски? А в нас же все можливе. Капустаї голови нашого мужицтва терплять все. От в Чернівцях священик править не знати для чийх красних очей ще по половині службу по румунськи. Може числить на червоний пояс! Метрики провадять наші отці або в язичі румунським, або пишуть по російськи. Печатки по багатьох руских громадах в урядах парохіальних румунські. Навіть парохі Кіцманя і Лашківки мають ще до тепер румунські печатки. То чистий скандал! Справді протосрей Іванович з Кіцмана написав до консисторії, щоб спроваджено для Кіцманя руску печатку, але ми знаємо з досвіду, що на се письмо консисторія не дасть ніколи відповіди. Она вже так зробила з иньшими громадами, з котрих на нотці писали перед роками по руску печатку, та вже від двох літ не мають жадної відповіди. Така наша доля в православній церкві. Верховоди вдають перед світлом дуже об'єктивних та справедливих, а в резиденції навіть портір митрополічий такий фанатик, що до руских партій не хоче по руски говорити. Nur deutsch und rumänisch, се его відповідь, коли звернути ся до него по руски. Се той сам портір, що свого часу витручував посла Левіцького з резиденції.

Вписи на приготавчі курси учит. семинарії при „Українській Школі“ відбувати муть ся 1. 2. і 3. вересня від год. 3. до 5. попоудни. При вписях треба предложити послідні шкільне свідомство. Сі, що хочуть ходити на II. рік приготавляючого курсу, мають зазначити се при вписах,

а відтак в означенім дні піддати ся вступному іспитови з предметів, що їх викладає ся в I. році приготавляючого курсу. До I. року приймає ся без вступного іспиту. В суботу дня 5. вересня зголосять ся родичі з дітьми до льокалю школи (в „Народнім Домі“) між годинами 3-ою і 5-ою по полудни; там довідають ся кого прийнято, зложать таку, ся виносять 6 кор. місячно, дальше 2 кор. датку на шкільні прилади і підпишуть дотичний реверс (зобовязане). Вписи будуть відбувати ся в „Нар. Домі“ ул. Петровича ч. 2. Вписувати можна також письменно на адресу п. Казимира Пелрашука, учителя школи вирав в Чернівцях.

3 Союзу Січий. Просить ся січові комітети повітові, щоб вібрані справоздана „Січей“ прислати чим скорше до „Союзу Січей“. — Старшина.

Американська скорість. Одна з берлінських фірм, яка виробляє кінематографічні знімки, вислала своїх фотографів на ювілейний похід до Відня, зробити знімки. Фотографи в п'ятницю рано робили знімки, по полудни всіли до поїзду і викикували фотографії, сушили і приготували до проєкції, а в суботу по полудни театр „Аполло“ в Берліні демонстрував їх. В 24 годін публіка з над Спрєви оглядала віденьський ювілейний похід. Такого рекорду не осягнули навіть Американці.

Визволене „виборжців“. Дня 19. серпня більшість членів 1. думи, які відбували кару в Петербурзі в „Крестах“ за підписане виборчої відозви визволене з тюрми. Адміністрація ужила всіх заходів, щоб публіка не довідалась про сам час визволеня в'язнів. Навіть самим депутатам ще на передодні казали, що їх випустять з тюрми о 10. год. рано, теж саме сказано і родинам в'язнів. І дуже здивовані були депутати, коли їх розбудили о 5. рано, звеліли складати свої річі і вилздити з тюрми. Адміністрація тюрми ще заздалегідь найняла тільки азовиків, скільки мали визволити депутатів. Першим з воріт тюрми вийшов М. Петрунєвич, о 6. годині рано. На площі біля тюрми публіки зовсім не було. На ній стояв тільки численний наряд всяких поліцейських чинів, а коло самого берега Нєви зібрав ся великий гурток рибалок. Випадкових перехожих і кореспондентів газет поліція просила не зупинятись. О пів до сьомої, коли половина депутатів вже виїхала з тюрми, почали прибувати родичі в'язнів. Поліцескі заперевняли родичів, що вже всі депутати визволені з тюрми і що їм нічого лекать. Де-які повірили сям заявам і повернули назад. Але швидко поодинокі почали виходити з тюремних воріт — Гредескул, Фон-Рутцен і м. Останнім виїхав Федоровський. За ним повід'їзджали від тюрми і всі поліцейські. Всього 6. серпня виїшло з „Крестів“ 18 депутатів: М. Петрунєвич, Вінавер, проф. Ломшаков, Жілкин, Воронин, Гредескул, Брамсон, фон Рутцен, Ніколаєвський, Федоровський, Метальников, Брук, Шефтель, Імшенецький, Огньов, Літвинов, Топчібахов і Протопопов. В тюрмі ще остали Кубіліс, Кедрін, Набоков, Гелат, Кутومانов і Тесля.

Оповістки, іменованя і т. п.

Загальні збори тов. „Січ“ в Кабелі за р. 1908. відбудуть ся 6. вересня с. р. в домі п. Скрипника, о год. 2. по пол., із таким дневним порядком: 1. Справоздане про діяльність „Січі“. 2. Справоздане касове. 3. Вибір нового виділу і старшини. 4. Вільні внески. Маєм честь запросити поблизькі „Січі“, щоб мож було звелічате се свято, в такім глухім куті між найгіршими ворогами. — За старшину: Т. Маланюк, кошовий, І. Гуцуляк, писар.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Кабелі, за рік 1908. відбудуть ся 6. вересня с. р. о годині 4. попоудни в читальні, із слідуючим дневним порядком: 1. Справоздане про діяльність читальні. 2. Справоздане касове. 3. Вибір старшини. 4. Вільні внески. Заразом просим наших прихильників звелічате се наше свято. — Іван Гуцуляк, писар.

Із штуки і літератури.

„Золото“ — збірка — ціна 30 сот. Зміст: „Золото“, за Сущинським подає Г. Х. — „Вовкулака“, оповіданє Д. Маміна. Сибіряка. — „Гроші“, зладив Г. Х. — „Бог на землі“ Г. Джуяна. — „Дещо про вексілі“, д-ра Костя Левіцького.

РУСКА НАСА ○ РУСКА НАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опрощеноує їх на 5%. — Най виносить 40 К і платимо 6%, виносить 2 К. — Родимці! Хай який до свого відібе ся голосним відгомоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Прієднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 стор. 40 К., 1/4 стор. 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 6 К., 1/8 сторони 2 К. 50 с. — Анонси об'являюся після об'яву місяця не після малого тижня.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрикою: Надіслані і Оголошення редакція не відновлює.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний сукуп. Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слона. Платежистий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Приватний Женський Семінар Учительський.

Чернівці, улица краєвої палати число 3.

152 (3-2)

V. рік існування.

Школа, яка складає ся з чотирох шкільних років, має на меті не лиш здобути основного загального знання, але й звертає головну увагу на те, аби зробити своїх слухачок спосібними до одержання самостійного становиска.

Таким чином отримують в сім закладі дівчата, що хотять учительювати в народних школах, цілковите підготовлене до того і здають по скінченню своїх студій іспит зрілості на ц. к. учительським семінарі в Чернівцях.

План науки затримує ся в приписаній кількості годин і учениці будуть мати нагоду, госпітувати при школі вправ, яка має ся завести в сім році, і відбувати пробні лекції.

Наука строго шкільна і уділяє ся 24 до-

свідченими професорами на строго педагогічній і релігійно моральній підставі.

Шкільна оплата вносить річно 176 кор. і платить ся чвертьрічно; бідніші можуть місячними ратами платити. Евентуальна виповідь має наступити зі сторони родичів три місяці наперед і то при зміні кварталу, інакше треба заплатити цілу шкільну оплату за слі- дуючий квартал.

Вписи починають ся дня 31. серпня, тре- вають виключно до 4. вересня і то щодня від 9—12 і від 3—6 години в канцелярії дирекції, улица краєвої палати 3 на I. поверсі. До впису являють ся учениці в супроводі своїх родичів або їх заступників з потрібними документами.

З запитаннями просимо звертати ся до Дирекції приватного женського семінара учительського, Чернівці, улица краєвої палати число 3.

Гімназійальні курси для дівчат.

— V. рік існування. —

Чернівці, улица краєвої палати ч. 3.

Початок шкільного року 1908./9.

✱ ✱ дня 5-го вересня б. р. ✱ ✱

Вписи від 31. серпня до 4. вересня.

Вимоги прийняті: скінчений десяти-

тий рік життя, покінчена народна

школа або рівновартна наука при-

✱ ✱ ✱ ✱ ватна. ✱ ✱ ✱ ✱

Наука відбуває ся цілком по шкіль-

ному а учать гімназ. професори. ✱

З запитаннями треба звертати ся до дирекції Чернівці, улица краєвої палати ч. 3.

I. поверх.

152 а (3-2)

одинокою в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишущ з глубоким поважанем Ф. Ярмолевич.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях **Ф. ЯРМОЛОВИЧ**

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Веч. Духовенство і Вн. П. Т. Публіку, що виготовляє всілякі в той фах входять роботи як: монстранції ліхтарі, зеркала, хрести, надільничі, свічнички, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайбільш злітна практика в моїм заводі, ученика мене що під кожним оглядом зможу хочби найвибагливішому густови Вн. Публіки, вповні вдовольняти. Отвараючи мою робітню, не жалувал я ні трудів ні коштів, а урядив єй так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вн. П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве поверте той

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Склад Галантерейних товарів **Б. Бальтінестра**

Чернівці, ул. Енц.-Головна 3. Телефон 304. Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір наймодніших **АРТИКУЛІВ ОСІННІХ.**

При закупів на торгівку **найсолідніші товари** по конкуренційній ціні.

Капелюхи, Черевичи, Краватки, Біле, Ков- нятки, Маншети, Хусточки до носа, Пань- чохи, Шкар- питки, На- льоші, Ру- кавички, Шелки, Пояси.

Артикули до подорожж, Конфекція, Аїточа, Ар- тикული шпор- тові, Шапочки дамські і му- жські, Капе- люхи, Пара- сольки, Шні- ряні блюзи, Камизельки.

Коци до по- дорожж, Пар- фуни, Мила, Гребінні, Щітки, Товари щіранні.

Склад ц. к. надерних фабрик **КАПЕЛЮХІВ** І. Герр. Гра у Відні, Йос. Ніхлер і Сини в Грацу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Гебгау у Відні.

Черевичів

Б. Л. Попера в Хрудами, Авт. Ча- нека у Відні як також склад прав- дивих американських черевичів. Замовлення з провінції, соймає, після жадає і франко. Товари що не подобають ся, приймає ся назад.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованих, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 82 фр., на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (ага. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., ага. 4-50 р., або 17 фр.
Щоденне число 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковина“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовлах відня понижний рабат. Рекламний неопечатаний вільний від порта. Рукописи ввертає редакция лише за попередним застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Проти вижницької гімназії.

„Czern. Allg. Ztg.“ дуже невдоволена. Пан Фішель Менцель сказав прецінь давно своє *ceterum censeo*: не треба вже Буковині середніх шкіл, а тут як на злість не тільки засновується нова гімназія, але що гірше гімназія чисто руска з виключно рускою мовою викладовою. „An dieser Neuerschöpfung kann man nicht achtlos vorübergehen“ і пан Менцель, в журбі о будучність Буковини, питає ся: Щож має стати ся з будучим абсолювентами вижницької гімназії (котрі не вміти муть німецької мови)? Чи край буде змушений пристосовувати ся до них і Буковина стане изиковою причиною східної Галичини? Чи Румуни, йдучи за прикладом Русинів, мають також домагати ся чисто румунських шкіл і довершити тим чином роздор і розчленоване краю? Чи з'ясовано собі, до яких конвенцій мусить допровадити така політика, що зближає нас чим раз більше до національного хаосу? І хто перший прикладає руки до сего діла? Хто перший викидає німецьку мову? Русини! Ті самі Русини, що грають в Галичині великих централістів і заповнюють беззастанно, що воляють бути підчинені німецькому Відневи, як польському Львову. „Dunkel sind oft die Wege der jung-ruthenischen Politik“ конклудує п. Менцель.

Чи справді темні? Чи може за ясні, такі ясні, що „Czern. Allg. Ztg.“, привикли всюди шукати крутих і темних, не бачить їх?

Зачнім справу з початку. „Czern. Allg. Ztg.“ стоїть в загалі проти заснованя нових гімназій на Буковині. Вона бачить, що гімназії служать фабрикою урядників, а кандидатів на урядників достачують надмірно і ті гімназії, що вже існують. Се зовсім вірно. Урядників, адвокатів, навіть лікарів є у нас, Богу дякувати, досить, але се по-

найбільше Жиди, або Німці. Русинів такий низький процент, що не стоїть в жаднім відношенні до чисельної сили нашого народу. Тимчасом ми, релативно найбільша народність в краю, маємо що найменше таке саме право як Жиди, Румуни і Німці стремити до того, щоб у всіх урядах і на всіх полях в рускій частині краю були заступлені своїми людьми. Що більше се право стаєть ся для нас обовязком, бо тільки витворюючи свою інтелігенцію, ми можемо набувати народних робітників і провідників, без яких розвиток нашого народу немислимий. Де-ж ми їх маємо виховати? По німецьких гімназіях? Хіба воно можливо, щоб мужицькі діти, з яких при недостаті середнього стану мусить у нас рекрутувати ся інтелігенція, могли по скінченню народної рускої школи вступати до німецьких гімназій?

Ми знаємо, „Czern. Allg. Ztg.“ покаже нам на утравістичні, німецько-руські гімназії. Нехайже вона спитає ся професорів Русинів, або й свідоміших Німців, які досвідди зробили з утравістичною наукою. Вони скажуть їй, чи можливо з успіхом впоювати в учеників нові поняття рівночасно в двох мовах, з яких одна чужа для учеників, чи можливо надбати їм знання обох мов зовсім чужих собі, не скрививши духа одної і другої? Утравізм наносить нам тільки шкоду, а не дає ніякого хісна; утравістичні гімназії не становлять майже жадної полєкші супроти чисто німецьких і тому фреквенція їх така низька.

Тільки з отсих чисто педагогічних мотивів домагають ся Русини національної школи. „Czern. Allg. Ztg.“ держить ся іншої тактики: вона поборює національну школу з мотивів політичних, мовляв, що станеть ся з Буковиною, коли на ній позаймають місця урядники, що орудуватимуть тільки рускою, згл. румунською мовою? Ми не радо лучимо політичні питання з чисто просвіт-

ними, але коли „Cz. Allg. Ztg.“ дає нам притоку, що мусимо сказати їй, що власне той стан, котрого вона так боїть ся, є одним з найважніших національних постулатів буковинських Русинів. Для руского мужика руске урядоване! — се не клич національного шовінізму, але життєва потреба, яка незаспокоєна так важко відбиваєть ся на нашій життю. І ційно тоді, як вона буде сповнена, дана буде обом автохтонним народностям Буковини можливість правильного і повного розвитку. Чи сего так боїть ся „Cz. Allg. Ztg.“

Виходить отже, що дороги рускої політики на такі „темні“, як здаєть ся п. Менцель. Темні вони лиш для того, хто не має поняття про наші потреби і змагання, а береть ся говорити про них самопевним, дидактичним, з-паньска високим тоном. Для такого будуть загадкою „централістичні“ стремління Русинів і домагання національної школи, бо в політичній середстві оборони проти відокремлення Галичини буде він бачити життєвий принцип народу, не знаючи, що власне Русини є найгорячішими і головними поборниками автономії народів.

Політичний перегляд.

Поголоски о димісії міністра рільництва; боснійське читане.

Торговельний договір зі Сербією увійде з днем 1. вересня в жите. Президент міністрів бар. Бек повідомив провідників партій, що мимо перепон, які роблять аграрії, рішив ся шеф кабінету не перетягати активований торговельного договору поза першого вересня. Але правительство зовсім не сумніває ся, що аграрії використают в парламенті отсей договір з Сербією для своєї акції. Причини того, що правительство мимо грозячого конфлікту

Л. Андреев.

Оригінальний чоловік.

(Конець).

Репортер поплескав Семена Василевича протекціонально по вузких плечах, а директор, Француз з поважним чорним вусом, гинув на небо, мов би чогось там шукав, зробив рукою резолютний рух і споглядаючи чорними очима на все ще кланяючого ся урядника, сказав:

— Муришки! Знаменито. Я маю як раз тепер три чудові муришки.

Семен Василевич троха зблід, але пан Жак, котрого дух все був при його улюбленим краві, не спостеріг того. Репортер просив його:

— Жак Дікльо, дайте йому вільний білет, сезонову карту.

Від того вечера почав Семен Василевич залипати ся до муришки міс Коррапо, якої очі були схожі до глибоких тарелів, а зіниці до прунів. І коли вона пускала сей цілий апарат в рух і робила залюблені очі, тоді костяні ноги його, він скоро кланяв ся, його вимагали помадкою головою полискувалася від електричного світла, і він з глибоким жалем думав про свою бідну матір, що жила на провінції. Міс Коррапо не розуміла про російські ані слова, але на щасте нашло ся багато охочих переводчиків, які брали собі відносини молодій парі дуже до серця і переповідали одушевлені вискази чорної панни Семенови Василевичу.

— Вона каже, що ще ніколи не бачила такого любого джентельмена. Добре?

Пані Коррапо почала кивати чорною головою то в одну, то в другу сторону, скалила свої широкі зуби, подібні до кліянів і кружляла тарелями

на всі боки. Семен Василевич кивав несвідомо також головою і бурмотів:

— Скажіть їй, прошу, що муришки мають щось екзотичного в собі!

Всі були дуже вдоволені. Коли Семен Василевич поцілував муришку перший раз в руку, зібрали ся майже всі артисти і багато цікавих, а один старий купець, Богдан Корней Сільвестров аж прослезив ся із патріотичного зворушення. Описали дили ся шампани, а Семен Василевич мав через два дні сильне бите серця: він не ходив до уряду і кілька разів починав писати лист: „Дорога Мамуню!“, однак не міг через слабкість докінчити його. Коли описали прийшов знов до канцелярії, запрошено його до бюро Експедиції. Семен Василевич пригладив шийкою волосся, що розбурхалося підчас його слабости, випростував темні кінці вуса, щоб міг лйше говорити і увійшов зі страхом і трепетом.

— Слушайте. Чи мені правду казали, що ви... Його Експедиція зупинив ся, — то правда, що ви любите муришки?

— Вірна правда, Ваша Експедиція!

Генерал сконцентрував свій погляд на його потилиці, серед котрої стирчали на голій середині уперто два тоненькі волоски і тряслись, і спитав троха здивовано та zarazом звичливо:

— Ех, але чомуж ви їх любите?

— Я не знаю сам, Ваша Експедиція, — відповів Семен Василевич; його опустила відвага.

— Так, як же ви сего самі не знаєте? Хто-ж має знати? Ет, не стидайте ся, мій любий. Я дуже радо дивлю ся на вираз самостійности, взагалі самодіяльности у моїх підвласних, розумієть ся, в певних границях. Кажіть мені отверто, як би мали казати своєму батькові, чому ви любите Муришки?

— Вони мають в собі щось еґзотичного, Ваша Експедиція!

Коли одного вечера грав генерал в англійським клубі віста і роздавав білими руками карти, наткнув його Експедиція із штучною байдужністю:

— Я маю в канцелярії чоловіка, що дуже муришки любить. Подумайте собі, звичайний писар.

А прочі генерали — нахнюпились. Кождий з них мав у своїм відділі багато урядників, але то були цілком звичайні, безбарвні і зовсім не оригінальні люди, про котрих не можна було нічого сказати. Сердитий Анатоль Петрович думав довго, лишив ся при своїй певній чвірці без „штиха“ і сказав при слідуючій роздаванню:

— Я маю одного еґзекутора: половина його борода в чорна, а половина червона.

Але усі віділи, що побіда є по боці Його Експедиції: еґзекутор тут ні при чім; що його борода пів червона, а пів чорна, можна було навіть припускати, що він тому не був рад, за теж вище загаданий урядник любив муришки з власної, вільної волі, а ся пристрасть була без сумніву свідомством його оригінального смаку. Його Експедиція додав ще мов невинно:

— Він твердить, що муришки мають в собі щось еґзотичного!

Істноване так надзвичайного оригінала здобуло другому відділові в кружку урядників столиці надзвичайно підхлібну популярність і витворило, як то все в таких разях буває, багато нужденних і поганих копій. Сивий писар з шестого відділу, що мав багато дітний і вже двацять і вісім літ сидів незамітно при своїм столі, заявив отверто, що може гавкати, як нес. Та коли його висьмиляли і цілий відділ почав гавкати, рожкати та іржати, він збентежив ся і пив через повні дві неділі, забувши навіть зарпортувати свою слабість, як то робив все через двацять і вісім літ.

Найкрасше з'ужиткуєте свої вільні від праці години, коли будете читати Історії найславнішого в світі детектива

Шерльока Гольмса

Р. ЛЯНДАУ, Львів, ул. Чарнецького ч. 3.

Одиноке українське видане оправлене в кольорові окладки. Кождий вошк становить цілком особну історію. — Кождий зошит коштує лише 40 сот., (15 коп., в Америці 12 cents.) Дістати можна всюди, де продають ся книжки і часописи. В місцевостях де нема книгарні ані кольпотора, прошу о ласкаве надіслане 2 К 20 сот. за 5 зошитів (враз з оплаченим переписом) прямо до мене. По одержаню сих грошей, висилати-му зошити сейчас по виході.

не вагається увести згаданий договір в життя, треба шукати в міністерстві закордонних справ. Барон Еренталь уважав введення в життя договору за кожне і вже в часі першого обговорювання сего договору, представив сю річ як необхідну, мимо того, що деякі члени кабінету бар. Бека були своєю протини. Вікни австрійське правительство акцептувало становище міністра закордонних справ — і торговельний договір увійде з днем 1. вересня в життя.

Та вже те саме вистарчає, що аграрії зачнуть поборювати правительство та зужують всі свої сили на поборювання міністра рільництва Ебенгоха, так, що його димісії можна сподівати ся незабаром.

Берлінські днівники доносять, що у тамошнього міністра закордонних справ явила ся на днях депутація боснійських Магомеданців, які виразили свої бажання в справі надання конституції та скликання боснійського сойму, як також ждали інструкції та директиви в справі свого поступовання. Міністер мав заявити депутації, що турецьке правительство має багато роботи у своїй державі, так, що йому годі мішати ся в боснійській справі, тим більше, що воно мусить поступати зобов'язано супроти Австрії.

З иншого знов боку доносять, що австрійське правительство старається вивідатись, як задивляється на європейські держави на прилучення Боснії та Герцеговини, бо в противнім разі годі думати о наданні конституції для окупованих країв.

НОВИНКИ.

Чернівці, 29. серпня 1908.

До відома наших послів. Нетерпимість зглядом рускої мови євтякує на Вуковині свої орґії негріш Галичини. От примір: Один з валавських (пов. Кіцмань) членів „Січ“ дістав недавно тому „форладунок“ з кіцманського ц. к. суду — натурально на німецькій мові. Свідомий своїх горожанських прав січовик відписав, аби до него зволала ц. к. власть писати по руски, бо він по німецьки не вмів читати. На те дістав відповідь знов по німецьки, що нема руских писарів у суді, тому все пише ся по німецьки. Згаданий січовик бачить, що ц. к. власть уперта, явив ся до суду і тут має привітність чути з уст ц. к. секретаря суд. Гартанемі докори, які закінчили ся ось яким високомудрим висказом: „Хочете рускої мови — то йдіть собі до Росії, бо тут урядует ся по німецьки! Чогож вам захочує ся! Не хочете може послухати німецького візавана, то пішло шапдари, як сего не послухаєте — то десять шапдарів, а як сего буде за мало — то і компанію войска!“ — От такечки! За твое руске жито, щоб тебе по німецьки (з жидівськи) побито!.. А таких случаїв чимало! На щож властиво домагається народ по віках і по справозданнях посольських: „Хочемо рускої мови по урядах, руских завізвань“ і т. д.?!.. — *Леонід.*

Пильний знова зовсім молодий урядник удавав, що він залюбив ся в жінці хінського посла, він звернув на себе через якийсь час загальну увагу, ба навіть здобув собі певну симпатію; але досвідчені очі пізнали зараз маловажне і несовісне наслідування правдивої ориґінальності, і пташок провадив ся соромно в пропасть давньої неспави. Були також инші проби подібного роду. В сім році можна було загалом запримітити надзвичайний полет душевний між урядниками; дуже довго викривана туга за ориґінальністю обхопила сильно особливо молодих урядників і припровадила в деяких случаях навіть до трагічних наслідків: один панцеліст, син поважних родичів, не міг нічого ориґінальнішого видумати як те, що своїм предложеним наговорив нечестивий і — утратив службу.

Сам Семен Васильєвич придбав собі ворогів, що отверто говорили, мов би він не розумів ся на муринках. По сім, заравом як відповідь на те, появилася в часописі інтерв'ю, в яким Семен Васильєвич за дозволом своїх настоятелів подав отверту заяву, що він любить муринки, бо вони мають в собі щось еґзотичного. І зв'язав Семена Васильєвича засіяла новим світлом.

Тепер він був дуже улюбленим гостем на вечерах у Антона Івановича, а Настенька плакала раз навіть гірко; так дуже боліло їй серце за його знищеною молодістю. Але він сидів гордо по середині за столом і відчувуючи позір очей, звернених зі всіх сторін на него, зробив троха меланхолійне і при тім еґзотичне лице. Доматорови як і його гостям, навіть глухий бабці, що мила в кухні на чині — всім було приємно, що до їх дому загощувалася без всяких церемоній так ориґінальний чоловік. Але Семен Васильєвич вертав до дому і плакав на подушках; бо він любив Настеньку, а ненавидів з цілої душі прокляту міс Коррапо.

Перед Великоднем рознеслася поголоска, що Семен Васильєвич женить ся з муринкою міс Коррапо, котра переступав на православ'я: вона покидає заняття у монсієра Жака Дікльо а сам його Ексцеленція буде батьком. Товариші, петенти і портієри ґратулювали Семенови Васильєвичови, а він кланяв

Хороба Толстої. Часописи доносять, що великий російський писатель Лев Толстой захорував дуже тяжко. Останні телеграми доносять, що Толстой лежить в агонії.

Як повстають новочасні війни. З пам'ятників Куропаткіна, що мають вийти в найближшій часі в Америці, виходить, що причиною війни російсько-японської не була політика Явану, але ріжних російських потентатів, якої махерства довели до конфлікту між обома державами. На чолі тої кліки стоять назвиска віцекороля Манджурії Алексєєва, Безобразова і п. Кліцкі тій ходило о експлуатовані величезних лісів над Ялю так в Манджурії, як і в Кореї, до чого треба було охорони війська.

Карні сенати для малолітніх. З початком будучого року буде введена в австрійським судівництві важна новість. Міністерство справедливості наміряє віддати справи карні проти нелітніх, що ще не покінчили 18. року життя одному судови вирокууючому і одному апеляційному трибуналові при трибуналах, а при судах повітових одному судді. О скільки організація суду дозволяє, будуть призначені справи політних т. зв. „сиротинському“ судді. В справах карних, в яких мають відповідати рівно нелітні, як і дорослі, поручає міністерство розділ карного поступовання, о скільки се не випадє на некористь самої справи, не опізнити її і т. п. Як би не можна розділити карного поступовання, то розправа має відбутися перед тим трибуналом, або судією, який має поручені справи малолітніх. Уведення тих новостей мусить потягнути за собою новий поділ в судах і тому то постановлені сї увійдуть в життя аж в 1909 році.

В процесі Вайта адвокат др. Гофмоль і обжаловані піднесли тяжке обжаловане проти визнаних поліційних урядників сов. Штукарта і ком. Баумгартена, що вони не лиш знали про куплєрство Вайта, але в додатку ще й самі користали з ласк „гарної комтеси Мілді“. Згадані урядники внесли проти них позив о обиду чести і — як доносять віденські часописи — слідство в тій справі виказало, що ані Штукарт, ані Баумгартен не мали ніяких зносин з пасербицею Вайта, та нічо про куплєрство не знали.

З краєвого Виділу. В останніх роках великі пожари наробили по громадах дуже великої шкоди і з вогнем пішло марно добро і маєток людей. Такі пожари навістили Гурагумору, Вижицію і Кришатику. Нещасте було тим більше, що лише дуже мало погорілців було забезпечених від огню. В усіх таких разях треба було робити складки на погорілців тай Виділ краєвий давав запомоги із фонду краєвого. Хотів вогні часто бувають, то з того ще не навчили ся люди забезпечувати свій маєток від вогню; і при останнім пожарі в Костині, де зовсім до тла погоріло всім господарств, знов таки показало ся, що ні один з погорілців не був забезпечений від вогню. Шкода, яку зробив сей пожар, виносить 40.000 К., а такої шкоди годі покрити складками і запомогами. Виділ краєвий з огляду на дуже сумний фінансовий стан краю міг в тім разі дати лише запомогу 2.000 корон, а як би не дай Боже ще

ся, хотів вже не так низенько як передше, але все таки галхитно, а його гладко зачесана головка блистала в промінях весняного сонця. Останнього вечера у Антона Івановича був він рішучо героєм, тільки Настенька бігала що пів години до свого покою, щоб поплакати. Опісля пудрувала ся так сильно, що пудер спадав з неї як мука з млинного каменя і оббильовав чорні сукні її обох сусідок. Підчас вечері ґратулювали всі молодому і пили на його здоров'я, а Антін Іванович, розохотившись, сказав:

— Одно нище, брате, цікаве: якої барви будуть твої діти?

— Смужкуваті — сказав Палзіков суворо.

— Ех, як то — смужкуваті? — дивували ся гості.

— Так — одна смуга буде біла, друга чорна, одна біла, друга чорна, — пояснював все безнадійно Ползіков, який з цілого серця жалувал за приятелем.

— Не може бути! — запротестував побідлий Семен Васильєвич з обуренням, а Настенька, що вже не могла здержатись, розсміялася ся і, викликавши загальний неспокій, уткнула від стола.

Через два роки був Семен Васильєвич найщасливішим чоловіком і всі тішили ся, коли хто його побачив і згадав про його дивну судьбу. Раз приймав його з жінкою його Ексцеленція, а на хрестини дістав досить значну субвенцію з екстра-ординаріуму, а незабаром по сім вважав ся поза туру на помічника бюрового шефа. Не уродила ся дитина смужкувата, лише сіра, ліпше сказавши, оливняної барви. А Семен Васильєвич розповідав всюди, як горячо любить свою паню і свого сина, однак все не спішив ся йти до дому, а коли прийшов, не спішив ся, щоб потягнути за дівкою. Коли його спитали опісля на порозі широкі зуби, подібні до клявішів і вражаючі білі тарелі, а його гладко причесана голова притулила ся до чогось чорного, оливного, вонючого мотушом, тоді торопів він цілковито з туги і ставав думати про щасливих людей, що мають білі жінки і білі діти.

— Любо! говорив він покійно і сповняючи горячу просьбу щасливої матери, ішов до малого. Він ненавидів се асфальтове, губате дитя, але ви-

денебудь пожари наробили-б шкоди, то Виділ краєвий вже таки зовсім не міг би нічим помочі. Всі такі пожари та вогні повинні-б вже таки парешті були навчити людей, яке велике добродійство є асекурація т. зн. забезпечення маєтку від огню. Крайна пора, щоб нарід прозрів і не допустив до того, аби рікрічно людська праця ішла марно з вогнем. Так премії, які від забезпеченої суми треба платити, зовсім невеликі, а прецінь чоловік за тих кілька корон на рік зовсім безпечний від шкоди! А треба ще знати, що премії по тих селах і містах, де є зорганізована пожарна сторожа або пожарні товариства, Січи, аркаші і т. п., бувають ще менші. Дятого кождий господар доконечно повинен забезпечити свій маєток від огню. Хлібороби мають ще часто, от як сего року, велику шкоду від граду. Нераз уся праця цілого року, уся надія хлібороба за одну хвилину від граду минає ся. І против такої шкоди можна і треба забезпечувати збіжжя, бо є на то товариства забезпечень від граду, котрі зараз хліборобови виплачують зроблену градом шкоду. Дятого Виділ краєвий звертає ся до усіх урядів парохіяльних, зарядів шкіл і урядів громадських, аби непорядний нарід завсідги чи то з проповідників, чи в школі, чи через оповістки в громаді і в особистих зносинах з людьми навчали забезпечувати свій маєток від огню і граду і всіх своїх сил живили, аби всі тамошні хлібороби були забезпечені. Порадно було-б, аби охочі до забезпечення усі разом забезпечували ся в однім товаристві, бо таким чином кошта при забезпечуванню, а також і премії часто бувають менші. Виділ краєвий має повну надію, що усі уряди парохіяльні, заряди шкіл і уряди громадські послухають его голосу і всіма силами будуть старати ся збудити і піддержати в народі охоту до забезпечення від вогню і граду, бо-ж прецінь всі ті заходи вийдуть на добро усіх людей і краю. — Чернівці, дня 5-го червня 1908. — За краєвого маршалка: *Др. Смоль-Стоцький.*

Здається, що нам не треба додавати, що обов'язком кождого Русина є забезпечуватись у своїм товаристві — тим більше, як воно дає повну запоруку. Таким товариством є у нас „Дністер“, а його агенцію веде п. Іван Стернюк в Чернівцях при ул. Паньській.

Ювілей Ганса Кудліха. Ганс Кудліх, хлопецький син з Шлезка був послом до парламенту в 1848 році. Він то поставив внесене на скасування панщини і так став славний на весь світ. Тепер він як старенький дідусь проживає в Америці, недалеко Нью-Йорку. На день 7. вересня с. р. припадає 60-літній ювілей сего пам'ятного внесени, від котрого починає ся воля від панщини в західно-німецьких краях. Отже німецькі хлопські партії дали почин, щоб в сей торжественний день передати Гансови Кудліхови пам'ятну книгу з многими тисячами підписів повнолітніх хлопів Австрії.

Лист бувшого посла другої державної думи. До редакції „Утра“ надіслано такий лист: „Дозвольте повідомити вас про наше життя у Сибірі. Ми, бувші послы другої державної Думи і инші політичні живемо у Великій Мамирській волості, іркутської губернії. Відорвані від центра Росії, ми

ростав його послухом, мріючи в глибині душі про можливість, коли зможе дитину пенарочно випустити з рук.

По довгій розвазі і тайних стонах рішив ся написати до мамі на провінції про свою женитьбу і дістав на своє диво дуже лотішаючу відповідь. І їй було приємно, що її син був так ориґінальним чоловіком і що сам його Ексцеленція був в його батьком, а про чорне тіло і неприємний запах висловилася слідууючо: „Хай буде пика й овеча, коби лише душа людська“.

По двох літах умер Семен Васильєвич на запалені жолудкової опони. Перед смертю післяв за сьвященником, а сей оглядав цікавим оком коліщню міс Коррапо, гладив свою широкую бороду і сказав значучо:

— Но, так!

Але видно було, що він цінив Семена Васильєвича за його ориґінальність, хотів уважав його грішником. Коли сьвященик нахилив ся до умираючого, він зібрав останки своїх сил до купи і отворив рот, щоб крикнути:

— Ненавиджу сего чорного чорта!

Але опісля нагадав собі його Ексцеленцію, субвенцію з екстра-ординаріуму, доброго Антона Івановича і Настеньку, глянув у чорне заплакане лице і сказав тихо:

— Батечку, я люблю дуже муринки. Вони мають в собі щось еґзотичного!

Се останнє напружене надало його остигаючому обличчю вираз щасливої усмішки, і з сего усмішкою на устах — помер. Земля прийняла його обоятно, без питань, чи він любив муринки, чи ні, вона знищила його тіло і змішала його кости з незнакомими кістками других мерців.

Але другий департамент зберігав довго у пам'яті Семена Васильєвича, а коли ждучі петенти починали нудитись, тоді портієр вів їх до своєї комірки і оповідав про ориґінального урядника, що страшно любив муринки. А тоді всім і оповідачеві і слухачам ставало весело на душі.

Переклав Антін Гриниш.

не маємо змоги зносити ся з ним, зважаючи на всі наші обставини, і не маємо поки що ніяких коштів для випуску журналів і газет. Через се ми просимо вас прислати ваше видане „Утро“ для нашої мамірської колонії, за що ми вам будемо щиро вдячні. Тепер я, як уповноважений від мамірської колонії, бажав вас познакомити з нашим життям на засланні. Наше життя дуже незвичне, — щож до заробітку в нашій місцевості, то не можна й думати хоч про яку небудь роботу, — урожай в цьому році дуже невеликий, так що самі селяни виходять на промисли і заробітки у інших місцевостях. Промислу у нас ніякого нема, крім поганенької сільської кузні, але нам спочувати і дуже уважно прислухають ся до нашого слова.

„Кіцманська Бурса“. У минулому шкільному році було прийнятих 50 учеників. Вислід класифікації був слідуючий: 6 учеників мало першу класу в підданстві, а 44 ученики першу класу. Отже успіхи в науці були дуже добрі, що треба завдячити умілій управі професора Івана Гошовського. За його щирої і безкорисної праці складав йому виділ на сім місяців як найсердечнішу подяку. — В сім році прийме ся учеників в тім самім числі і під тими самими умовами, що й минулого року. Просимо на сім місяців весь український загаль, щоб на нашу інституцію не забував і її підпирав щедрими грошовими датками і вітаннями. Гроші слати на руки каспера п. Дениса Евстафівича, а вітання на руки п. Івана Гошовського. — За виділ кіцманської бурси: *Евгеній Жуковський*, голова. *Денис Евстафівич*, каспер.

Розширено школу в Шипоті прив. на 2 класи.

Доповняючі вибори. На місце помершого посла до ради державної з І. округу міста Львова мають відбутися незабаром доповняючі вибори. Як кандидати стають Микола Ганкевич український соціалдемократ, якого попирають Русини з виїмком капанів і соціальні демократи — та Ромковський, якого попирають всі польські партії. Додамо що І. львівський округ виборчий є переважно руский, так що при перших виборах мало що кандидат Русинів др. Озаркевич не прийшов до тісного голосування.

Цікава книгарня. „Рада“ приносить такий образок: В куруську губерніську книгарню заходить покупець. — Будь ласка отеж книжку. — А дозвіл від пана голови управи у вас є? — Дозвіл? Який дозвіл? — А такий дозвіл, що в нас ні одна книжка без листовного дозволу п. голови не продається. Покупець адивований, але йому книжка дуже потрібна, і він простує в губерніську земську управу за дозволом. Тут його жде новий сюрприз. — А прошене ваше де-ж? — Яке прошене? — А як же вам дозвіл без прошеня видати? Покупець знову здивований, пише прошене. — А за відповідю заходите завтра. — Завтра? Чогож завтра? Я приїзний — мені треба їхати. — Се як собі хочете, а раніш завтрашнього дня дозвіл не буде зготовлено. Треба ваше прошене записати у книгу, післати на доклад, по резолюції зготовити самий дозвіл, потім знов записати у книгу. Покупець ворить ся; приходить „завтра“. Дозвіл готовий. Він в руках покупця. Візьміть він з ним у книгарню. — Ось вам. Давайте книжку. — Почекайте, а гроші? — Ну, звичайно, гроші я вам дам. — Не те. Відобравши ви з каси земської управи квіток, що ви внесли гроші за книгу? — З каси управи? — Не пнакше. У нас такий порядок. Але мені треба їхати, — куди там ще я буду ходити по великих касах? Відберіть гроші і самі внесете їх в касу. — Не можна. — Покупець плентає ся до каси, авідтіля в бухгалтерію, звідти знов до каси і в третє у книгарню, де йому після двох днів „мандрування“ продають нарешті потрібну книжку.

Борба з сухотами. Хвороба сухіт є дуже страшна для людей. Рік-річно нищить вона величезні маси народу. бушує головню між біднішим населенням, через що й дістала назву „хвороби бідаків“. Число вмираючих на сухоту не зменшав ся, але росте і то скорше чим само населення. Отим то й підносять ся не раз голоси, щоб розпочати борбу з тою страшною пошестю, та треба признати, що в більшості держав остали ся ті голоси „голосом вопіючого в пустині“. Тут і там призначають поодинокі держави менші або більші фонди на сю ціль, однаковж вєсди оказують ся вони невислестачючими. Найдаьше під тим зглядом пішла скандинавська держава Швеція, що призначила 10,810.000 тамошних корон на заложене державних лічниць (санаторій), в яких можна буде помістити 4600 хорих. На уряджене отже кожної постелі для хорого випадає коло 2400 корон. А Швеція то велика держава, яка має мільярди доходів, як прим. Австрія. Де там! Се маленький собі, небогатий край, що зовсім не зачисляється до т. зв. „великих держав“. За та те культура там висока, бо підчас як прим. Австрія не дає на борбу з сухотами майже нічого, то бідна Швеція дає 11 мільонів.

Копальняна катастрофа в Англії. Оноді склалась страшна катастрофа в копальні угля в англійським місті Майполь. В наслідок експлозії зістало 100 людей засинаних — а з того числа мож було вратувати ледви чотирох людей. Подробки катастрофи є прямо жахотливі. Коротко по першій, страшній детонації зачали горіти рушто-

вання копальні. Сейчас спустились ратуючі до копальні і зачали працювати з великим трудом — та переважно знаходили самі трупи, а між ними деякі з відірваною головою, з повідриваними ногами та руками. Число погиблих у катастрофі осіб подають на сто. Досі витягнуто на верх 30 трупів.

Кілько соли в морі? Морека вода, як звісно є солена, бо є в ній багато розпущеної соли. Цікаво знати, кілько є тої соли в морі. Отже учені обчислили, що коли би вода в морі випарувала і сіль остала на дні, тоді тою сіллю можна би вкрити цілу північну Америку на 5 тисяч стіп грубо. А треба знати, що північна Америка так два рази велика як ціла Європа, а з 300 разів більша від Галичини. Видно, є доволі соли в морі!

Оповідки, іменованя і т. п.

Іменованя. Кравва рада шкільна іменовала на засіданню з дня 26. с. м. надучителями: надуч. в Кичері Ілю Ілюка для Чорнавки, а уч. Антона Мандюка для Довгополя, уч. Федора Циганюка для Борівців; учителями: Емануїла Турушанка в Миткові, Юрія Федоровича в Ревні, Федора Лозинського в Володі п. Ч., Ілю Грайка в Стрілецькім Куті, Костя Кракалію в Васловівцях, Николая Семенюка в Лукавці-Вогниці, Мафтея Адамка в Драчинцях; учительками: Олімпію Брандльову в Бергометі п. С. а Анну Іваніцку в Заставні; підучительками: Адольфіну Макогоніану в Лукавці, Стефанію Сторожкову в Задубрівці, Зеновію Орзу в Тарашанах, Клявдію Лисинецьку в Варбівцях; підучителями: Рудольфа Зибачинського в Ленківцях, Михайла Мазура в Раранчу.

Вписи на приготавляючі курси учит. семинарії при „Українській Школі“ відбувати муть ся 1. 2. і 3. вересня від год. 3. до 5. пополудни. При вписах треба предложити посліднє шкільне свідчення. Сі, що хочуть ходити на П. рік приготавляючого курсу, мають зазначити се при вписах, а відтак в означенім дні піддати ся вступному іспитови з предметів, що їх викладає ся в І. році приготавляючого курсу. До І. року приймає ся без вступного іспиту. В суботу дня 5. вересня зголосять ся родичі з дітьми до льокалю школи (в „Народнім Домі“) між годинами 3-ою і 5-ою по полудни; там довідають ся кого прийнято, зложать таку, ся виносять 6 кор. місячно, дальше 2 кор. датку на шкільні прилади і підпишуть дотичний реверс (зобовязане). Вписи будуть відбувати ся в „Нар. Домі“ ул. Петровича ч. 2. Вписувати ся можна також писемно на адресу п. Казимира Петрашука, учителя школи вправ в Чернівцях.

В „Музичній школі ім. Миколи Лисенка“ в Чернівцях відбувати муть ся вписи межі 1.—15. вересня що для крім неділі і свят від години 5. до 6. по полудни в льокалю школи в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. І. поверх. До впису мають прийти нові ученики в товаристві родичів, або їх заступників і принести метрику або в інакший спосіб дати момієть докладного впису особистих дат. Нові ученики піддають ся короткому іспитови з музики, щоб пізнати чи загалом мають музикальні здібности і для приділення до відповідних клас. Вписове для нових учеників виносять одноразово 4 К. а в разі спізаного впису по 15. вересня других 4 К. іспитової такси. Давнійші ученики платять 1 К. на бібліотеку. В разі спізаного впису (по 15. вересня) платять і давні ученики збільшену таксу 4 К. Оплати за науку виносять: За сольсьопів і фортепьяно по 8 К., а за скрипку 6 К. місячно. За се має кожний ученик тижнево 3 лекції з головного предмету, слухає безплатно одного з побічних предметів а то: початків теорії музики, гармонізації (з відділи), або історії музичних вправах. Такси мають бути платні з горі кожного місяця. Полягаючи на довіру і симпатіях, які наша „Школа“ в короткім часі здобула собі у нашого і чужого загалу надіє ся заряд ще збільшеного числа учеників з новим шкільним роком тим більше, що для заспокоєня чим раз більших вимогів старає ся заряд зробити все можливе і вже сего року заангажував нову визначну силу учительську до фортепьяну, почесно нагороджену абсольвентку віденської консерваторії та постарав ся о збільшеній льокаль для школи.

Повідомяємо всіх гасдів, що для військового магазину в Чернівцях потрібно жита 3.600 метр. сотнарів, віска 3.600 метр. сот., сіна 700 метр. сот., соломи до стеленя 2.000 метр. сот., соломи до сінників 300 метр. сот.; в Новій Жучці сіна 300 метр. сот., соломи до стеленя 300 метр. сот. Ближе можна довідати ся з 16. і 17. ч. „Народного Богатства“, в „Селянській Касі“ або в військовім магазині. Купно зачинає ся від 1. вересня 1908 а буде тревати найдаьше до лютого 1909. — Селянська Каса.

Із штуки і літератури.

Репертуар „Львівського руского народного театру“ в Снятині. Сала власна.

В неділю, дня 30. с. м. „Запорожець за Дунаєм“, опера в 3-ох діях Артемовського. Закінчить „Вечерниця“, твір музичний в 1 дії Ніщинського.

У вівторок, дня 1. вересня с. р. „Фавст“, опера в 5-ох діях а 6 відслонях К. Гунода. Гостинний виступ А. Гаска, тенора львівського театру.

В четвер, дня 3. вересня с. р. „Надія“, славнозвісна драма з життя рибаків в 4. діях Г. Гаєрманса.

В суботу, дня 5. вересня с. р. „Галька“, опера в 4. діях Ст. Монюшка.

В неділю, 6. вересня с. р. „Хата за селом“, драма з життя циганів в 5 діях, зі сльовами і танцями, переробив з повісті Крашевського Галасевич і Мілерова.

Білети продає „Народна Торговля“. — Абонамент на 12. вистав 20 кор., на 6 вистав 10 кор. — Початок точно о 8-ій год. вечером.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Силь. Причєвський.

Широким сьвітлом.

І. Бонзи.

Лопнув один величній, могутний мозок людський.

За багато працював був, за потайниками людського буття слідачи. Розкрив неодну неправду, зловив чимало плюгавих пересудів, вислідив недобрі штучки бонзів тай їх богів лукавих, неправих... З манівців облуди і нечестоти мисли вивів братів на широкий шлях ясної правди, в хоромі великого і доброго духа чоловіколюбця...

Умучений велитеньським напруженєм лопнув і сказав:

— Великі є і кріпкі боги і великі їх слуги, бонзи!

І радісно підхопили сї слова грубі бонзи, а найбільш грубошкірий архибонза сказав:

— Се так йому боги дали, яких він часто було плюгавив! Тепер він мовить правду!...

Казали так, бо не розуміли конструкції людського мозку.

Або не хотіли розуміти...

* * *

Знищений алькоголем і розпустою, зломаний неустанним лукавством, струджений вічним вигуванєм „правд“ викутих в кузні пересудів, вилеліаних в яскинях темноти і знеміг ся мозок архибонзи і лопнув

— Ліхї наші боги і лукаві їх слуги бонзи! А я паче всіх! Горе нам бонзам! Хиба знищім лукавих богів!

І з острахом почули сї слова грубі бонзи, а найбільш грубошкірий новий архибонза промовив:

— Чорний дух говорить з него, дух неправди! На те він так говорить, аби вас еще дужше укріпити в правді!...

І притакнули за ним усі бонзи, бо не розуміли конструкції людського мозку.

Або не хотіли розуміти...

II. Демократична політика.

Паньство Мацапурські заходять ся складати візити.

Хоча згадані паньство стали паньством шойно в другім поколінню, то на етикеті розуміють ся незле. І знають, кому складати візиту на правду, а кого позбутися — так собі, про людське око.

— Гм, паньству повітовим мандатарству, паньству лісничівству, паньству антинарству, паньству ветеринарству, паньству громадским секретарству, паньству айнемерівству конче потреба зложити візиту! — міркують паньство Мацапурські громадою. — Сеж члени чужої нації, мусимо з ними жити, показати ся і т. д. Нашим Русинькам можна пізнйше, але конче, бо ми також „свої“ люди. Гм, гм, от приміром паньству докторству, директорству, інспекторству випадає таки все ще поклин зложити, бо то „шпїци“ нашого суспільства...

Паньство Мацапурські хоча демократи респектують усякі „шпїци“. Без шпїців нема в сьвітї порядку, а понад шпїци нічого.

— А що зробити з менше шпїдастою братиє? Га? І тих би треба відвідати! — сльиває пані Мацапурська.

— Ет! Осточортіло мені панькати ся зі всіми! На них еще час! А врешті!... Маю помисл!... Найму уличників, най нагледають: коли нема котрих із тих менших паньства, тоді й візитувати їх мамо. І то цілком просто: уличник вкине до кухні, чи до спальні візитівку — тай спокій голові! Значить — ми були!

— Далібуг, розумно і практично!

— Притім політично, демократично! Га? Ми на те й демократи, аби патріотизм брати в крати... Всяка суспільність, бачиш, мусить бути ократократи і всякі инші крати...

Паньство Мацапурські заходять ся і т. д.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/4 сторони 40 К., 1/8 сторони 20 К., 1/16 сторони 10 К., 1/32 сторони 5 К., 1/64 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місця не після милого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відновлює.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належитості за анонсами марками поштовими не приймає ся.

Приватний Женьський Семінар Учительський.

Чернівці, уліця краєвої палати число 3.

152 (4-?)

V. рік істновання.

Школа, яка складає ся з чотирох шкільних років, має на меті не лиш здобуте основного загального знання, але й звертає головну увагу на те, аби зробити своїх слухачок спосібними до одержання самостійного становиска.

Таким чином отримують в сім закладі дівчата, що хотять учителювати в народних школах, цілковите підготовлене до того і здають по скінченню своїх студій іспит зрілості на ц. к. учительськ. семінарі в Чернівцях.

План науки затримує ся в приписаній кількості годин і учениці будуть мати нагоду, госпітувати при школі вирав, яка має ся завести в сім році, і відбувати пробні лекції.

Наука строго шкільна і уділяє ся 24 до-

свідченими професорами на строго педагогічній і релігійно моральній підставі.

Шкільна оплата вносить річно 176 кор. і платять ся чвертьрічно; бідніші можуть місячними ратами платити. Евентуальна виповідь має наступити зі сторони родичів три місяці наперед і то при зміні кварталу, інакше треба заплатити цілу шкільну оплату за слідуєчий квартал.

Вписи починають ся дня 31. серпня, тривають виключно до 4. вересня і то щодня від 9—12 і від 3—6 години в канцелярії дирекції, уліця краєвої палати 3 на I. поверсі. До впису являють ся учениці в супроводі своїх родичів або їх заступників з потрібними документами.

З запитаннями просимо звертати ся до Дирекції приватного женьського семінара учительського, Чернівці, уліця краєвої палати число 3.

Гімназіяльні курси для дівчат.

— V. рік істновання. —

Чернівці, уліця краєвої палати ч. 3.

Початок шкільного року 1908./9.

✱ ✱ дня 5-го вересня б. р. ✱ ✱

Вписи від 31. серпня до 4. вересня.

Вимоги прийняті: скінчений десятир. рік життя, покінчена народна школа або рівновартна наука при-

✱ ✱ ✱ ✱ ватна. ✱ ✱ ✱ ✱

Наука відбуває ся цілком по шкільному а учать гімназ. професори. ✱

З запитаннями треба звертати ся до дирекції Чернівці, уліця краєвої палати ч. 3.

I. поверх.

152 а (4-?)

одинокою в своїм роді рускої робітні, стою на ласкавій услугі і пишує а глибоким поважанем Ф. Ярмолевич.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при уліці Резиденції число 9,

має честь повідомити Веч. Духовенство і Вп. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фаш входячі роботи як: монстранції ліхтарі, зеркала, хрести, надільниці, свічки, образи, хоругви і проче церковне, по узміркованій ціні і на реченє.

Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайцять літня практика в моєй заводі, усебіє мене що під кожним аглялом зможу хочби найвибагливішому густови Вп. Публики, вповні вдоволити. Отвараючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядив єй так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публики а просьбою о ласкаве поперте тої

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, уліця Руска ч. 8.

усувач нагніток

Склад галантерейних товарів
Б. Бальтінестра
молочного
Чернівці, ул. Енци-Головна 3.
Телефон 301. Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір
наймодніших
АРТИКУЛІВ ОСІННИХ.

При закусці за годину
найсолідніші
товари
по конкуренційній

Напе-
люхи,
Черевиків,
Краватки,
Біле, Ков-
нярки,
Маншети,
Хусточки до
носа, Пань-
чохи, Шкар-
питки, На-
лоші, Ру-
кавички,
Шельки,
Пояси.

Самостійний
склад
ч. к. надвірних фабрик
КАПЕЛЮХІВ
Г. Генр. Гра у Відні,
Бос. Піхлер і Сини в Грацу,
як також найбільший склад
капелюхів П. і С. Габіау в Відні.

Черевиків

Б. Л. Попера в Хрудімі, Анг. Ча-
леса у Відні як також склад прав-
дивих американських черевиків.
Замовлення з провінції, сейчас, після
жадань і факто. Товари що не
подобають ся, приймає ся назад.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 гр.,
на пів року 16 гр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вг. 9 рублів або 34 гр.)
на пів року 9 кор., вг. 4-50 р., або 17 гр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовлах відня повидний рабат.
Рекламний неопечатаний вільні від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попе-
редним застереженням і залученем належ-
ности почтової.
В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—
по пол. крім неділі і свят.

Подорож руских послів на висвячене церкви в Прилипчу.

Минулої неділі вибрали ся рускі послі із Черновець до Прилипча на посвячене тамешної ювілейної церкви. Си подорож виглядала на справдішній триумфальний похід; тут справляли їм так величаві овації і видавали їм так багато почестей, що кожний, видячи то все на власні очі, мусів признати, що чогось подібного можуть удостоїти ся тільки люди від довгих літ надзвичайно заслужені оком свого народу. Си їзда наших послів дала найліпший доказ, що руский нарід живе із своїми заступниками у тісній і постійній злучі; що він починає даліше вже освідомлювати ся і приходить до того переконання, що его послі поступують собі так чесно і дбають так рівно о долю свого бідного народу, як ніхто бути не може; що нарешті руский нарід добре вже пізнав, що тільки спільно із своїми заступниками і правдивими провідниками він зможе досягнути ему належні права і добити ся до ліпшої долі, інакше міг би, як бувало до недавна знов стати рабом чужого народу.

На кожнім залізничнім дворі, почавши від Лужан аж до Стефанівки, витали товпи народу своїх послів, передаючи їм (так начальники як і рускі товариства сусідніх громад) хліб і сіль; всюди по тих місцях були поставлені триумфальні брами, украшені рускими хоругвами і цвітами; всюди передавали послам китиці в руки, стріляли із моздрів і грали січові труби і всюди лунало „слава“ із соток уст так при надїжджаючій як при відїжджаючій поїзді, що віз послів. Треба було то все видіти, щоби порозуміти, як вдячний може бути наш селянин-хлібороб для того, хто ему жетлає добра. Руский нарід пізнав, що его послі вступують ся за ним і знає докладно, що їх праця тільки тоді увінчається ся значними успіхами, як він їх пошпирати ме всіми силами, обстоювати буде за ними як один муж і як не дасть ся ніколи звести із сеї своєї дороги ніякими ворожими підступами.

Леонід Андреев.

БРЕХНЯ.

Ти брешеш! Я знаю, ти брешеш!

— Та чого ти кричиш? Чиж треба, щоби нас чули?

І тутки вона брехала, бо я не кричав, а говорив зовсім тихенько, держав її за руку і говорив тихо, тихо і се отрутне слово „брехня“ шипіло, немов маленька змійка.

— Я тебе люблю — говорила вона даліше — і ти повинен вірити. Чи-ж се не впевняє тебе?

І вона поцілувала мене. Та коли я хотів її зловити і притягнути до себе, її вже не було. Вона пішла з навіс темного коридора, а я знов потягнув в слід за нею туди, де кінчив ся веселий празник. Почім спізнаю, де се було? Вона сказала, щоби я прийшов сюди і я прийшов і бачив, як всю ніч крутили ся пари. Ніхто не підходив до мене, не говорив зі мною, і я сидів всім чужий в куті біля музикантів. Прямо на мене було звернене горло великої, мідної труби і сюди кричав хтось запертий і через кожні дві хвили уривисто й грубо сьміяв ся: хо-хо-хо.

Часом до мене приближала ся біла, пахуча хмарка. То була вона. Не знаю, як вона вміла мене голубити незаметно для людей; тільки на одну коротеньку хвилику її рамя притискало ся до мого, на одну коротеньку хвилику я видів, опустивши очі, білу шию в прорізі білого одіння. А коли я підіймав очі, то бачив профіль такий білий, гострий, правдивий профіль, який буває в задумаючого ангела над могилою вбитого чоловіка. І її очі я бачив. Вони були великі, жадливі світла, гарні та спокійні. Зінки чорніли окружені голу-

бою обвідкою і скільки я не вдвляв ся в них вони були все такі-ж чорні, глибокі, непроникливі. Може бути, що я так не довго глядів в них, що серце не встигло ще зробити ні одного товчка, однак я ніколи так глибоко і страшно не розумів, що значить безкрайність і ніколи з такою силою не відчував її. Зі страхом і болем я чув, як все життя моє тоненьким лучем переходить в її очі, поки я не став чужим для себе самого, опустілим, безголосним — майже мертвим. Тоді вона відходила від мене, забираючи з собою моє життя і знов гуляла з кимсь високом, чванливим, гарним. Кожду дрібницю я бачив з нього: форму його одіння, широкість піднятих ramen, рівномірний мах відділеного пасма волосся — а він своїм безчисленням, недоглядним поглядом, немов вдавлював мене в стіну, і я робив ся таким самим плоским і неістнущим, як стіна.

Коли свічки почали гаснути, я підійшов до неї і сказав:

— Пора їхати. Я проведу вас.

Та вона здивувала ся.

— Адаже-ж я їду з ним — і вона показала на високого і гарного, який не глядів на нас. І відпровадивши мене до пустої кімнати, поцілувала.

— Ти брешеш — сказав я тихенько.

— Ми сьогодні побачимо ся. Ти повинен прийти — відповіла вона.

Ізза високих криш глядів зелений, морозаний ранок, коли я їхав додів. На цілій улиці було тільки нас двох: візник і я. Він сидів, похнюплючись, сховавши лице, а за ним сидів понурившись і я, закривши лице по самі очі. У візника були свої думки, а в мене свої, а там за грубими стінами спали тисячі людей, а в них були свої сні і думки. Я думав про неї і про те, що вона бреше, та про смерть і мені здавало ся, що сї неясно освічені стіни вже бачили мою смерть і тому вони

дили ся Жугавич, Малик, Шадковський, Шадковська, Дяконович, Васкан, Омелян Томоруг і ин. Близько двірці стояла брама, украшена рускими хоругвами, вінками і цвітами з написом „Витаєм“. При стократних „слава“ і вистрілах із моздрів передала красна донечка паньства Шадковських др. Стоцькому китицю із цвітів в імені шкільної молодіжки. Що за сила народу тут була зібрана найпосвідчить хоть се, що передано послам на руки др. Стоцького десять пар колачів і тільки топок соли.

На слідуєчій дворі „Кисилів“ очікували послів господарі громад Кисилів і Борівці із своїми начальниками та учителями Шербанович, Стефан Циганюк і Тодор Циганюк. І тут привитали послів як на попередніх дворцях при вистрілах із моздрів; і тут явили ся січовики в урочистій одежі і тут був дворець залізничний украшений рускими хоругвами, ялиною і т. п.

Посліда стация „Стефанівка“ була начальником сего дворі Павловичем чудесно прибрано. По привитанню послів зі сторони представителів згаданих громад при передачі хліба й соли поведідали послі і всі инші прибувші гості на очікуючі повози і при вистрілах із моздрів, січової труби, кількостим „слава“ і „най живіть“ пустились ся гості під проводом кінної бандерії дорогою поміж нивами скорим кроком до недалекого Прилипча. Досить численна бандерія разом із їдучими двадцятьма возами виглядала начеб довжезна каравана. Незабаром зупинили ся всі край села перед величавою і прикрасною триумфальною брамою з написом „Витаємо щиро“. І знов полили ся щирі промови з уст представителів громад і товариств, і знов полили ся красні слова подяки зі сторони послів, знов ряди як мур численних січовиків по обох боках дороги з лентами через плечі та синьо-жовтими прапорами. А перед нами народ-народу, певно до десяти тисяч голов. Висівши із возів ступали так послі як і проца інтелігенція в супроводі безмірної товпи народу повільним кроком до поблискої новозбудованої церкви. Загуділа глинницка музика під проводом славного Алека Парашука, затягнувши руску пісню, загнали січові труби генеральний марш, загрімели вистріли із моздрів і залунало невгаваче „слава“ із тисяч уст. Сей страшний гук відбив ся стократ-

такі холодні і прамі. Не знаю про що думав візник. Не знаю про що мріли закриті стінами. А вже-ж й вони не знали, про що я думаю і мрію. І так ми їхали по довгих і прямих улицах. Ранок піднімав ся ізза криш, все кругом було непорухне і біле. Запашна хмарка наблизилась до мене і прямо в моє ухо сьміяв ся хтось запертий: хо-хо-хо...

II.

Вона збрехала. Не прийшла і я дурно очікував її. Сірий, однаковий, застиглий сумрак спускав ся з темного неба, я не знав, коли смерк перейшов в вечір, а вечір в ніч і думав, що все се була одна довга ніч. Все тою самою ходю, рівномірною, однаковою ходю довгого очікування я ходив в зад і в перед. Я не підходив близько ні до високого дому, в яким жила моя люба, ні до скляних його дверей, що жовтіли під залізним піддашем, а все тою самою рівномірною ходю ходив по протилежній стороні — там і назад, там і назад. Ідучи вперед, я не зводив очей з скляних дверей, а повертаючи назад, я часі то зупиняв ся, обертав голову і тоді свіг колов моє лице гострими голками. І такі довгі були вони, сї гострі, холодні голки, що проникали до самого серця і кололи його сумом і гнівом безсильного очікування. Від ясної півночі до темного півдня гнав свобідно холодний вітер, із свистом грав ся на обледенілих кришах і зриваючись з відтіля сїк моє лице гострими, маленькими свіжинами і дрібно стукав в шви пустих ліхтарень, де згинало ся одиноке, дрожаче від холоду жовте полум'я. Мені жаль було самотного полум'я, що жило тільки ночно і я думав, що ось-де на сій улиці кінчить ся все життя, й коли я піду, то тільки сніжинки будуть снуватись по пустім просторі, а жовте полум'я буде все дрожати і згинати ся — в самоті і холоді.

Я очікував її, а вона не приходила. І мені зда-

Найкрасше з'ужиткуєте
свої вільні від праці
години, коли будете
читати

Історії найславнішого
в світі детектива

Шерльока Гольмса

Одиноке українське видане опраправлене в кольорові оклади.

Кожний зошит становить цілком особну історію. — Кожний зошит коштує лише 40 сот., (15 коп., в Америці 12 cents.) Дістати можна всюди, де продають ся книжки і часописи. В місцевостях де нема книгарні ані кольпюртера, прошу о засланне надіслане 2 К 20 сот. за 5 зошитів (враз з оплаченем пересилки) прямо до мене. По одержанню сих грошей, вислатиму зошити сейчас по виході.

о високі береги Дністра і розніс потім далеко-далеко наддністрянськими долинами радісну вістку, що в дотепер ще глухим, Богом і людьми забутим куті нашої зеленої Буковини дух руский збудився і що тут настало нове правдиве життя, що руский нарід приходить до себе і починає пізнавати хто він є і на що він є. Доходячи до церкви, представився нам вид цілої громади Прилипча. Мала і бідненька она, та нарід в ній замешканий виглядає вдоволенним і щасливим. Тут чуєся чоловік гейби в себе дома; куди лиш око гляне, всюди рускі хоругви, всюди наші щирі, не чужі люди. Ся громада, до недавня ще одна з найгірших, стала в короткім часі одного з найкрасніших наших громад. Она справді не допізнана. Тут знаходяться всі рускі товариства, тут мир і згода, тверезість і поступ на кождім кроці. Мимохіть насуває ся тут нам питане на думку: Хто то все зробив? А робота ся має тим більшу вартість, наскільки розважимо, що яграз ся може одиноким з наших громад, де довгими літами не мала она до народної праці щирого народного учителя. Вся просвітна, моральна і економічна робота около народу лежала проте єдиною в руках місцевого пароха о. Юрія Калинюка. Що-ж би то за щасливі були наші громади, коли би в кождій з них були побіч народних учителів так щирі душпастирі, як отсей! Бо-ж знана річ, що крім кількох наших руских священників всюди панотії чужі нашому народові і по більшій часті навіть ворожі єго культурному розвитку, і що таким способом ціла народна праця тепер спочиває крім, як сказано, кількох наших щирих панотців, головню на народних учителях помімо їх тяжкої служби в школі. Надія на Бога, що таких панотців, як о. Калинюк, чим раз будуть прибувати, і тогди настає час, де наш нарід легше в тім згляді легше відітхне.

От такі і подібні гадки снували ся мені в голові, зближаючи ся чим раз ближше до нової твердині християнської віри. Та нема часу пускати далше своїм думкам волю, бо треба спішити до Божого дому, щоби ще застати службу Божу. Зайшли ми в середину і розчарували ся. Преосвящений закінчив вже богослуження і розпочав саме тогди мирувати людей. Як би ми були спізнали ся ще тільки чверть години, булоб застали церкву вже замкнену. На прибувших, цілою громадою очікуючих гостей зробило то досить не миле вражіння. Відси загостили ми всі до о. Калинюка на спільний обід. Зійшло ся до загального улюбленого пароха поверх сто осіб інтелігентів, між иньшими прав. радник Свораковский, комісар Кобилянський із урядниками і пр. Особливо годиться ся спомнути, що крім митрополита, протоєрея Бажана і ще кількох волоських панотців, зібрала ся тут велика частина наших найкрасніших священників, а то оо. світників Галін, заступник протоєрея Іл. Іванович, Т. Драчинський і Малапчук. Засіли до столу. Музика пригравала чудесні рускі мелодії а хор богословів і союзників відспівував на переміну дуже гарно рускі пісні. Всі промови проголошували в рускій мові. Перший говорив присвящений на честь цїсаря, потім відспівав хор по рускі гимни народний. Потім забрав слово о. доматор в здоровле свого найвисшого церковного надстоятеля. На сі слова мусів відповісти владика о. Калинюкови і при тім, розумів ся само собою, згадати також й про єго заслуги. А треба знати, що заслуги о. Калинюка не малі. Він бо не тільки правдивий душпастир-проводир своїх парафій, але

й вірцевий робітник у своїх службових справах. Свої обовязки яко парох сповняє він як найліпше і ніхто не годен закинути єму ні найменшої провини в ніякім згляді. Се знають всі, знають дуже добре і зверхники о. Калинюка; та помімо того не удостоїв ся він до тепер ніякого признання зі сторони своєї старшини. Але крім всего того з'умів він постарати ся ще о те, що в єго парафії саме тепер поставлено величавий Божий дім і красні парафіяльні дома і то, як кажуть, хитро-мудро, не великим коштом. До вісімдесяти ти єч корон коштували сі будинки, а треба знати, що громада Прилипча не мала зложеного гроша, а проте не робила ся ніяка репартиція на громадян. Чи-ж се не надзвичайні заслуги? Про се своє діло згадав о. Калинюк у своїй бесіді на честь присвященого, треба було отже було владіці і на сі слова відповісти. Ще додаю, що до тепер діяло ся так, що кождий парох, в котрого парохії збудував ся новий Божий дім, зїстає при висвяченню своєї церкви відзначений червоном поясом. Але о. Калинюк, як вже сказано, помімо своїх заслуг і взагалі вірцевого поведження, червоного пояса не отримав. Ми знаємо дуже добре, що о. Калинюк не побивав ся за почеснями, він зовсім вдоволенний тим, що зробив яко душпастир все, що було зробити можливо. Але чи не мусить єго боліти, коли побачить, що другі єго товариші навіть за менші свої заслуги отримали признання від своєї старшини, а єго особу гейби навмисне поминено? І де-ж шукати сему причини? На се відповідь легка; здає ся тому, що він вірним сином своєї нації. Але вертаймо до річі! Отже, видко хоть не дуже радо, забрав владика вдруге слово, спімиує кількома холодними, сухими словами, що кождо парох повинний єсть дбати о будову нової церкви, і т. н., параз звертає ся серед бесіди на о. Калинюка до єспіваків і, дякуючи їм за так красний єспів, крикнув „многая літа“ єспівакам і не очевидно не на здорове того, до кого почав говорити, але на здорове єспіваків і єсмішно нам стало і дивно; на присутніх зробило се в друге немиле вражіння. Зараз по сім забрав слово др. Стоцкий, щоби висказати високо заслуженому о. Калинюкови як найбільше признане своє і своїх товаришів. Він сказав між иньшим, що знає сего мужа ще із дитинних часів яко вельми трудолюбивого і дуже чесного чоловіка; згадав далше, як о. Калинюк вже яко хлопець був щирим Русином і за те тернів не мало переслідувань і яко круглий сирота і без жадного маєтку мусів гірко вчити ся і то аж на гімназії в Радівцях, бо з черновецької школи виїли єго вороги він стояв тогди як білина в полі проти бурі; бесідник заявив далше, що єго найкрасшою надгородою то признане єго приятелів, єго парохіян і цілої рускої єсупільности. Сі признання православному священникови я кажу, я „унїят, заволока, зайда і пройди сїят“, я, котрий до тепер ще ні одного православного не перемовив на уїю, за те тисячі з них не допустив до уїї, а кажу я се сі заслуги тому, бо знаю о. Калинюка вже від трицятьох літ“.

Сі щирі, із глибини серця пливучі слова вплинули сильно на присутніх; так доматорови як багатом гостям закурили ся з радости слези в очах, бо-ж кождий з нас відчував, що належите признане праці таки наступило. Правда, було й таких кілька між нами, що поспускали свої голови, та коли забрав слово о. Калинюк на честь д-ра Стоцкого

і став говорити без жадного огляду на гостей із схленими головами, коли він далше зазначив з натиском, що то головню уїят др. Стоцкий був той, котрий єму допоміг вибудувати дім Божий, коли далше спімиує бесідник, що як-раз тої днини скінчили ся трицять літ неутомимої народної праці др. Стоцкого і що то властиво аж він розпочав народну роботу і може тепер по трицятьлітній тяжкій праці увінчати ся величезними успіхами і та єго мозольна праця дала рускому народові обильні плоди, тогди поспускали декотрі із присутніх свої глови ще низше. Та як зараз по сім здохнув чашу на здорове знов д-ра Стоцкого о. Драчинський, а потім навіть Волох о. Джурумія, то тоді декотрі винесли ся до другої кімнати, щоби більше не слухати. Ще говорив в імені староства комісар Кобилянський на честь о. Калинюка, сказав, що з від бідних сільських стріх виринув величавий будинок і що щаслива та громада, котра має такого пароха, як о. Калинюка, котрого заслуги староство за всігди узнавало. Говорив ще посол Калитовський, світників Галін, а на конець ще раз др. Стоцкий, пучи на здорове нашого руского народу, котрий нас всіх споює і єднає, котрий то нарід, говорив далше бесідник, боронив нашу дорогу руску землю від ворогів своєю кровю. Сю свою бесіду закінчив др. Стоцкий оканком „Ще не вмерла“. На сі слова залупала після в сали „Ще не вмерла Україна“ з великим одушевленням із десятків уст, а сьївали ю навіть наші священники, найліпший доказ, що не стоять о червоні пояси

Так отже закінчило ся то руске сьвято величаво так в рускій громаді як і рускій домі. Таке сьвято мож рідко де бачити. Оно дає нам найліпший доказ, що щира праця одиниць около своїх громадян знайде за всігди належиту нагороду, а далше, що ті величаві витави наших послів не були вповні в нарід, а походили із вдячности до своїх добродітелів. Ті слова наших селян доказують, що вже не в силі ніякі ворожі підступи наш нарід розеднати і єго розлучити із своїми послами, і що всякі ті заходи відбивають ся від осьвідомленого народу так, як філі води від скали.

Один з гостей.

ДОПИСИ.

З Валяви.

Селяне з Шпанинів відіграли в Валяві на Богородицю, дня 28. н. ст. серпня штуку Цеглинського „Кара Совісти“.

Сцену поставлено на толоці в Валяві, де народа, тому що тої днини є в селі храм, прибуло дуже велике число з Валяви і околиці. Були гості з Кіцманя, Вителівки, Лашківки, ба навіть аж з Жучки та Рогізіни.

З Рогізіни прийшла селянська музика, котра під багудою Василя Юрчука грала в антрактах, а по представленню до танців.

Само представлене тревало більше як дві години і випало досить добре. З часом, як селяне-аматори будуть частійше грати, то вправлять ся так, що всіх задовольнять. Ролі вміли всі добре на память, тільки добре було би, щоби трохи голоснійше говорили, а сцену треба би поставити так, аби всі гості добре виділи.

Із холодним, як сніг, лицем, здивовано піднятимі бровами, під якими все так само байдужно, загадочно темніли непроникливі зїньки, вона питала мене:

— А чиж я обрікую тебе!

Вона знала, що я не могу доказати їй брехії, що всі мої скрути, важкі творива питаючих думок можуть бути розбиті одним її словом — і ще одним брехливим словом. Я ждав його — і воно спливало з її уст, сияючи на поверхні красками правди та темне в своїй глибині.

— Я люблю тебе. Чи-ж я не вся твоя?

Ми були далеко за містом. В темні вікна гляділо сніжне поле. Над ним була пїтьма й округ нього біла густа, нерухома, мовчалива пїтьма лиш воно сияло своїм таємним світлом, мов в мраці лице мерця. Одна лишень свічка горіла в великій, сильно натопленій кімнаті і на червеніючій полуміні видно було блідий відблеск мертвого поля.

— Якаб не була сумна правда, я хочу знати її. Може бути, я вмеру, почувши її, по смерті лучша, ніж незнане правди. В твоїх поцілунках і обнятих я відчуваю брехню. В твоїх очах я бачу її... Скажи мені правду — і я не все піду від тебе — говорив я.

Та вона мовчала. Її погляд холодно питаючий проникав мене до глибини, вивертав мою душу і з дивною розкошию розглядав її. І я закривав:

— Скажи, або вбю тебе!

— Убий! — спокійно відповіла вона: — часом так скучно жити... Та чи-ж погрозами можна добитись правди?

(Конець буде.)

вало ся, що самітне полум'я і я, ми подібні до себе і тільки моя ліхтарня не була пуста: в тім просторі який я міряв своєю ходою, часом показували ся люди. Вони нечутно виростали за моїми плечима, великі і темні, йшли біля мене і сїріючи, немаче мари, наго щезали за острим рогом білого будинку. І знов виходили вони ізза рога, рівняли ся зі мною і поволі тонули в сїрім просторі, повнім безшумно падаючого світлу. Вони закутані, безформні, мовчазні, були подібні до себе і до мене і мені здавало ся, що десятки людей ходять там і назад, які ждуть, дряють і мовчать як і я іду — мають про щось своє загадочне і сумне.

Я очікував її, а вона не приходила. Не знаю чому я не кричав і не плакав з болю; не знаю, чому я сьміяв ся, і стискав пальці так, будіи то вони китті, а я держу в них то маленьке і отрутне, що мов змійка шипить: брехня! Вона звивала ся в моїх руках, кусала моє серце і від її їди крутила ся моя голова. Все було брехнею. Щезла границя межі будучим а теперішнім, межі теперішнім а минавшим. Щезла границя межі тим часом, коли я ще не жив, а тим, коли я став жити і думав, що все жив — або, що не жив ніколи. І все, коли я не жив і коли я став жити, вона царяла надімною і мені дивно було думати, що в неї є імя і тіло, та що в ієтнованю в початок і конець. У неї не було імені і вона була все тою, що бреше, тою, що зневолює ждати, а ніколи не приходять. І не знаю, чому, я сьміяв ся, чому гострі голки вбивали ся в моє серце і прямо в моє ухо сьміяв ся хтось запертий: хо-хо-хо.

Коли я відтворив очи, то бачив осьвічені вікна високого дому і вони, тихо говорили мені своєю синуєю і червоною мовою:

— Вона звела тебе; в сю хвилину, коли ти одинокий блукаєш, ждеш і терпиш — вона вся гарна, вся блискуча, вся брехлива знаходить ся тут

і слухає те, що шепоче їй високий, гарний муштина, що зневажає її тепер. Як би ти так вдер ся там і вбив її. — ти зробив би чудове діло, бо вбив би брехню.

Я кріпше стиснув руку, в якій був ніж, і сьміючись відповідав:

— Так, я вбю її.

Та сумно гляділи на мене вікна і сумно продовжвали:

— Но ти ніколи не вбеш її. Ніколи, тому що оружье в твоїй руці також сама брехня, як її поцілує.

Давно вже щезли німі тіні очікуючих і в холоднім просторі лишив ся я один — та дряжачи від морозу і ронучи самотні язички огня. Недалеко на церковній дзвінниці отали бити години. Їх сумний, металічний звук дряжав і плакав, коли лєтїв в простір та губив ся в масі безумно кружляючих єсїжнєнок. Я почав числити удари і розсьміяв ся: години вибіло п'ятнайцять. Дзвінниця була стара, а годинник теж. Він хотїй вірно показував години, то удари видавонював без числа, часом так богато, що старий, сивий дзвонар влизив на гору і задержував руками корчево бючий молоточок. Для кого брехали сі сумні дряжачі, старезні звуки, сповиті та придушені морозною тьмою? Такою жалкою і неададною була ся безпотрібна брехня.

З послїднім, брехливим звуком годинника стукнули скляні двері і по ступенях айшов хтось високий. Я бачив тільки його плечі, але пізнав, бо що йно вчєра бачив їх, сі горді, зневажливі плечі. І ходу пізнав я, вона була далеко лекшою і певнійшою, ніж вчєра; так не раз відходив її я від сїх дверей: так ходять люди, яких лиш що йно цілували жіночі, брехливі уста.

III.

Я грозив, я домагав ся скреготучи зубами: — Скаже мені правду!

На представлені прибув із Кіцмана посол Іля Семака. „Січ“ з Валяви пішла ему на зустріч, а осаул Назарій Головатий привітав посла сердечними словами. Опісля музика селянська з Рогізи заграє на привітання посла марш січовий.

По представленню, яке скінчилося о 9 год. вечером, забрав посол Семака слово. Він подякував щиринським аматорам за їх труд і висказав свою радість, що просвіта вже ввійшла в народ так далеко, що на Буковині самі селяне організують театр. За приміром Шиниців повинні піти і другі села на Буковині. Храми могли би ся дуже добре відбудувати всюди без п'ятки і розбоїв. За те найаранжувати наші люди в день храму фестивалі народні з театральними представленнями, танцями і народними забавами.

З Раранча.

Дня 28. серпня б. р. прийс один студент до читальні в Раранчу книжочки цензуровані кілька разів ц. к. державною прокуратурою у Львові: „Свинська конституція“ і „Історичні пісні“ збірку М. Січинського. Книжочки сі розкупили члени читальні, а відтак зложили ще по кільканайцять сотків добровільних датків на фонд ім. „Січинської“, на виданий комітетом бльочок ч. 195, через що кождий дістав півкартки з бльочка. Та се не подобалося жандармам з нашого постерунку Леопови Поничови, синові надучителя із Глиниці, і Филипови Трифо і вони серед опівночі, межі 12. а 2. години, напали брутально на домні спячих читальників і позабирали безправно без ніякого уповажнення, цензуровані, висше згадані книжочки і карточки, а своїм нападом поперестрашували спячих, а передовсім дітей. Сей факт викликав між тутешньою інтелігенцією і взагалі цілим населенням велике обурення, бо-ж прецінь Буковина не Галичина.

Отсею дорогою звертаємо ся до головної ц. к. команди жандармерії в Чернівцях з просьбою, щоби поучила підвладних жандармів: Леона Понича і Филипа Трифо, що забирати безправно чужу власність не можна, а також, що вільно дати кождому свій гріш там, де йому подобається, та щоби забрані книжочки звернула їх властителям.

Наших послів просимо, щоби звернули свою бачність на сей факт, та завчасу запобігли сему, щоби бута галицького жандарма не вкорінила ся на Буковині.

Ось імена напостованих та зрабованих: Іля Орчук, Андрій Кіронда, Семен Лукул, Георгій, Дмитро Гуменний і багато других.

Додати треба, що того дня був в тутешнім селі храм, багато крови потекло від оголошених брагою, а навіть, коли били до безтями коло дмнатара одного запятого парубка інші його товариші, то жардарм найспокійніше проходжував ся. Де належало показати більше енергії?

НОВИНКИ.

Чернівці, 1. вересня 1908.

3 краєвого виділу. В понеділок відбуло ся заїдане краєвого виділу, на яким обговорено кілька предложень для будучої сесії соймової, між иншим закон о краєвих дорогах, що стремить до реорганізації існуючих комітетів дорожніх. Порішено також зятигнуті позичку на сплату тогорічного непокрытого довгу, на інвестиції і зреалізовує кількох проєктів ухвалених соймом на попередній сесії.

Димісія міністра рільництва. Міністер рільництва Ебенгох подав ся до димісії в наслідок ворожого відношення ся аграріїв до договору із Сербією.

Посольське справозданє здавав дня 28. с. м. посол А. Лукашевич в Кулівцях. На віче зібрало ся майже все населення Кулівців і дооколичні селяни та витало радо посла і прислухувало ся його зрозумілій бесіді. По укінченню промов ухвалило віче цілковите довіре послови Лукашевичеви та цілому українському клубови, а погорду тим клеветникам, що обкидають лайкою та денунціями руский нарід та його провідників.

Утопили ся в Пруті недалеко Ленківців два парубчак в віку 19 і 20 літ фірмани, що возили пісок до Чернівців. Імена їх ще не знані.

Товариство скарбових концептових урядників на Буковині. На доповняючих виборах що відбули ся дня 29. серпня, вибрано головою того товариства комісаря скарбу д-ра прав і філософії Геліоса Кобиланського, заступником головою концептіста скарбу д-ра Франца Кнітля і третім заступником виділового концептіста скарбу д-ра Адольфа Міка.

Всім інтересованим в справі іспитів і вписів до вижицької гімназії доносить ся, що вже до нині вправді не оголошений речинець записів, але без сумніву наступить се в сім місяці. Вправді деякі часописи принесли були недавно вістку з достовірного жерела, що буковинське правительство

дістало наказ подбати, щоб з початком вересня була утворена гімназія, але коли ще до тепер не не наступило то треба вини приписати правительству. Однак хотай би лишень з дотеперішньої практики тутешнього правительства можна вносити, що гімназія як вже раз була порішена на рік 1908/9 то буде з певністю отверена, бо минушого року була подібна історія з румунською гімназією в Кімполонгу, де утворене наступило доперва 1. жовтня, а з браку учеників стягано „охотників“ з сусідніх гімназій. Мабуть така сама доля стріне і нашу гімназію, що розуміє ся має лихі наслідки для фреквенції дітей, бо вже деякі, що зголосили ся до тутешньої бурси, записують діти до інших гімназій з обави, щоб не стратити курсу. Отже просить ся всіх компетуючих до вижицької гімназії підоджати ще якийсь час, бо гімназія, если раз була рішена на рік 1908/9 мусить бути отворена. — Н. Г.

Оповістки, іменованя і т. п.

Іменованє. Цісар іменовав звичайного професора церковного права на тутешнім університеті д-ра Вальтера Германа звичайним професором церковного права в Інсбруку.

Приватний жіночий семінар в Чернівцях, ул. Виділу краєвого 3. Шкільний рік 1908/9 розпочне ся відправленем богослуження дня 6. вересня с. р., на яке удадуть ся учениці під проводом своїх професорів. Ціллю заведення є приготувати всі ті дівчата, що наміряють осягнути свідокство зрілості в державнім семінарі. Заведення приймає також і ті дівчата, що бажають осягнути лишень висше освітленє і не наміряють здавати іспиту зрілості. Розклад науки є той сам, що й у державних семінарах жіночих. Зголошеня приймає ся від 31. серпня до 4. вересня включно с. р. при улиці Виділу краєвого (Landhansgasse) ч. 3. Учительський збір складаєсь сього року з отих першорядних сил: 1. п. др. Евген Ботезат, приватний доцент університету і професор природничих наук в державнім жіночій семінарі. 2. п. Генрих Брікнер суплєнт при гр. пр. школі реальній, учитель математики і фізики. 3. п. Олександр Вуга, професор математики і фізики при III. гімназії. 4. п. Василь Цілевич, гр. пр. євangelік, учитель гр. пр. релігії. 5. п. Петро Кляйстоф, професор німецької мови при II. гімназії. 6. п. Альбін Теваті учитель географії і історії при висшій гр. пр. школі реальній. 7. п. Лев Галіцкій, ц. к. совітник ради шкільної професор географії і історії. 8. п. Рафаїл Кайндль, мійський шкільний інспектор і професор німецької мови при державнім жіночій семінарі. 9. п. Юрій Кеніг, професор географії і історії при висшій гр. пр. реальній школі. 10. п. Олександр Козак, учитель німецької і французької мови при висшій гр. пр. реальній школі. 11. п. Вільгельм Кропачек, професор наук природничих і хемій при гр. пр. висшій реальній школі. 12. п. Альойс Кухарський, катехит рим. катол. релігії. 13. п. Омелян Малеховський, професор латинської і грецької мови при II. гімназії. 14. п. Юрій Прелічі, учитель румунської (волоської) мови при гр. пр. висшій реальній школі. 15. п. І. Аврелія Райхард, учителька жіночих ручних робіт. 16. п. Антін Риж, професор рисунків і педагогії при жіночій державній семінарі. 17. п. Филип Сірегеану, управитель висшого наукового заведення професор географії, історії і німецької мови. 18. Михайло Сімович, совітник конспекторії, професор гр. пр. релігії. 19. п. І. Михайла Смур, учителька української мови. 20. п. Самсон Тивдєль, учитель мейсейового ісповідання, при II. гімназії. 21. п. Адальберт Тучик, професор математики при гр. пр. висшій реальній школі.

На фонд ім. „Ол. Січинської“ зложили в Раранчу дня 28. серпня б. р. слідуєчі датки добровільні на бльок ч. 195. виданий комітетом: Іван Григорій, Іля Дутка, Микола Дутка, Дмитро Марійчук, Емануїл Ярошинський і Марія Ярошинська по 1 кор.; Петро Мельничук 50 сот.; Олекса Скісар 46 сот.; Василь Кернада і Дмитро Миронюк по 40 сот.; Іван Відняк, Георгій Воднар, Николай Вублик, Георгій Вівчарюк, Олекса Гавриш, Дмитро Гуменний, Іван Гуменюк, Григорій Кашуль, Георгій Кернада, Григорій Красовський, Тодир Красовський, Іван Кучурич, Дмитро Лукул, Семен Лукул, Трифон Лукул, Георгій Мафтейчук, Григорій Миронюк, Іля Орчук, Пентелей Роман і Георгій Сорочак по 20 сот.; Василь Кравчук 14 сот.; Танаско Вабюк, Іван Гавриш, Дмитро Голуховський, Андрій Кіронда, Іля Кіронда, Николай Кіронда, Іван Куриш, Михайло Куриш, Георгій Кучик, Олекса Мандрик, В. Н., Василь Орчук, Іфемій Орчук, Василь Родич, Николай Родич, Дмитро Тодорюк, Василь Труфен і Маноїл Хашевський по 10 сот. — Іван Григорій, учитель.

3 ц. к. управи руху. Ц. к. Управа руху в Чернівцях оповіщує, що поїзди ч. 2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2857, 2858 і 2859 на лінії Гадікальва-Бродина будуть задержувати ся на пристанку Сучава-купелі не до 31. серпня як подано в офіційнім розкладі поїздів але до 30. вересня 1908.

Товариство „Січ“ в Рівні коло Вижицької устроєє дня 6. вересня с. р. коло читальні „Руска Бесіда“ „Народну забаву“ на яку має честь запросити нашу інтелігенцію і всі дооколичні „Січі“. Початок о 2-ій годінї до полудни. Чистий дохід призна-

чений на будову „Народного Дому“ в Рівні. — Комітет.

Перші загальні збори товариства „Жіночої Громади“ в Камені відбудуть ся дня 6. вересня с. р. о 1. год. полудни в шкільнім будинку з слідуєчим денним порядком: 1. обясненє статута, 2. впис членів, 3. вибір виділу, 4. вільні внесеня. За тимчасовий комітет: *Февронія Козак*.

Заява. „Руский Селянин“ в 26. ч. передрукував мою статю з „Діла“ „До почайвського полонництва“, не зазначаючи зовсім, що се передрук, а з того міг би дехто думати, що я посилав дописи до „Руского Селянина“. Супроти того заявляю, що я не маю ніяких зносин з „Руским Селяном“, і ніяких дописів до тої газети не посилав, а передрук без мого дозволу і без зазначення, що се передрук, вважаю крадіжкою, на яку хіба „Руский Селянин“ здобути ся може. — Бережани, 30. серпня 1908, *др. Андрій Чайковський*.

В „Музичній школі ім. Миколи Лисенка“ в Чернівцях відбувати муть ся вписи межі 1.—15. вересня що дня крім неділь і свят від години 5. до 6. по полудни в льокалі школи в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. І поверх. До впису мають прийти нові ученики в товаристві родичів, або їх заступників і принести метрику або в інакший спосіб дати момність докладного впису особистих дат. Нові ученики піддають ся короткому іспитови з музики, щоби пізнати чи загалом мають музикальні здібности і для приділення до відповідних клас. Вписове для нових учеників виносить одноразово 4 К а в разі спізненого впису по 15. вересня других 4 К іспитової такси. Давніші ученики платять 1 К на бібліотеку. В разі спізненого впису (по 15. вересня) платять і давні ученики збільшену таксу 4 К. Оплати за науку виносить: За сольові і фортепан по 8 К, а за скрипку 6 К місячно. За се має кождий ученик тиждєно 3 лекції з головного предмету, слухає безплатно одного з побічних предметів а то: початків теорії музики, гармонізації (2 відділи), або історії музики після підготовки і беруть участі у спільних виравах. Такси мають бути платні з гори кождого місяця. Полягаючи на довірі і симпатіях, які наша „Школа“ в короткім часі здобула собі у нашого і чужого загалу надів ся заряд ще збільшеного числа учеників з новим шкільним роком тим більше, що для заспокоєня чим раз більших вимогів старає ся заряд зробити все можливе і вже сего року заангажував нову визначну силу учительську до фортепану, почесно нагороджену абсолютку віденської консерваторії та постарав ся о збільшений льокаль для школи.

Із штуки і літератури.

Буковинський Народний Театр в Чернівцях, відіграє в неділю, дня 6. н. ст. вересня 1908 р. в сали „Дому Польского“ при ул. Паньській ч. 40, голосну світову штуку *Целєра* в 4 діях а 6 відслонях під заг. „Женщина“. Ціни місць враз з податком від карт: Льожа 11 К, фотель в перших трох рядах 2 К 20 с., фотель в других трох рядах 1 К 76 с., крісло 1 К 10 с., партер 66 с. Початок о год. пів до 8-ої вечер, кєнець о пів до 11-ої в ночи. — Карти від тепер продає канцелярія друкарні „Рускої Ради“ ул. Петровича ч. 2 а в день представлення при касі.

Не треба нам додавати, що кождий щирий Українець повинен явити ся в неділю в театрі. Театр п. 3 а х а р к а здобув собі за час свого істнованя таке рєномє, що наша публіка повинна його підперти, а не пускати гроші в кишені різних підприємців в царку Лінота, Едісона та в Bierpalast-ax.

Репертуар „Львівського руского народного театру“ в Снятині. Сала власна.

В четвер, дня 3. вересня с. р. „Надія“, славнозвісна днама з життя рибаків в 4. діях Г. Гаєрманса.

В суботу, дня 5. вересня с. р. „Галька, опера в 4. діях Ст. Монюшка.

В неділю, 6. вересня с. р. „Хата за селом“, драма з життя циганів в 5 діях, зі сьпіваними і танцями, переробив з повісті Крашевського Галасевич і Мілерова.

Білету продає „Народна Торговля“. — Абонамент на 12. вистав 20 кор., на 6 вистав 10 кор. — Початок точно о 8-ій год. вечером.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зарєєстрованє з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадливі і опрєентовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, висше 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібає ся голосним відомом по цілій Буковині і най кождий, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Прєжднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належитості за анонси марками поштовими не приймає ся.

Русини! Ждайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тут і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражні.** — З доходу цієї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняї, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держім ся поклик: **Свій до свого.**
138 (—)

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовітні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рільників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, без вигляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приблизженю прикмети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемакальна чи ні, чи середня лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.**

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ

— (Взаїмна Вигода) —

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з стемцями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в об'ємі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обов'язком кождого інтелектуального Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9, має честь повідомити Всю Духовенство і Вп. П. Т. Публіку, що виготовляє великі в той фаш входять роботи як: монстранції ліхтарі, зеркала, хрести, надільниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речивець. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Вільші замовлення на догідні рати. Кільканайбільш зїтна практика в моїм заводі, уцвняє мене що під кождим виглядом зможу хочби найвибагливішому густови Вп. Публіки, вповні задовольти. Отиираючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коптів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве похерте тої одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь з глибоким поважанем **Ф. Ярмолвич.**

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь з глибоким поважанем **Ф. Ярмолвич.**

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правдо забезпечена“ аптикара др. Ю. Францога в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних болів, простудження, ломая костей, плечий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймає ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшечок) 8 кор. з оплатою і упакованем. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медіцинальній Стерншуса.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон Чернівці, ул. Руска ч. 8.

Друкарня тов. „Руска Рада“ Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Канцелярії в домі „Дністра“ ул. Руска ч. 20.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові. приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покритя дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 бор. 08 сот. від кождих 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183.— К	позички уділені	3,410.684.— К
уділи членські	234.398.— „	цінні папери	130.452.— „
ф. резервовий і інші	46.842.— „	льонації	182.206.— „

Купуйте землю при парцеляциях.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Б. Бальтінестра

Склад голягтерійних товарів мелодного Чернівці, ул. Енц.-Головна 3. Телефон 301. Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір наймоднійших АРТИКУЛІВ ОСІННИХ.

При закупі за готівку **найсоліднійші товари** по конкуренційній ціні.

Капелюхи, Черевки, Краватки, Білє, Ковнярки, Маншети, Хусточки до носа, Паньчохи, Шкарпички, Рульовші, Кавички, Шелі, Пояси.

Артикули до подорожж, Конфекція, Аїточа, Артикули шпортові, Шапочки, Дамські і мужські, Капелюхи, Парасольки, Широкі блузи, Камізульки, Коци до подорожж, Парасольки, Парасольки, Мила, Гребіні, Щітки, Товари щітані.

Самостійний склад ч. 4. надерних фабрик І. Готр. Тра у Відні, Йос. Шіаер і Сини в Грацу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Самостійний склад ч. 4. надерних фабрик І. Готр. Тра у Відні, Йос. Шіаер і Сини в Грацу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Самостійний склад ч. 4. надерних фабрик І. Готр. Тра у Відні, Йос. Шіаер і Сини в Грацу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Самостійний склад ч. 4. надерних фабрик І. Готр. Тра у Відні, Йос. Шіаер і Сини в Грацу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Самостійний склад ч. 4. надерних фабрик І. Готр. Тра у Відні, Йос. Шіаер і Сини в Грацу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Самостійний склад ч. 4. надерних фабрик І. Готр. Тра у Відні, Йос. Шіаер і Сини в Грацу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Самостійний склад ч. 4. надерних фабрик І. Готр. Тра у Відні, Йос. Шіаер і Сини в Грацу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Самостійний склад ч. 4. надерних фабрик І. Готр. Тра у Відні, Йос. Шіаер і Сини в Грацу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає; Віктор Строїч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із

тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вгл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вгл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Реданция, адміністр. і експедиция
„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовлах відня певидний рабат.
Рекламацій неопечатані вільні від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попе-
редним застереженням і залученем належ-
ности почтової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

Знесене засуду смерти на Миросяла Січинського.

Найвищий трибунал апеляційний зніс засуд
львівського суду присяжних засуджуючий Мירו-
сяла Січинського на смерть і розпорядив нову
розправу перед львівським судом присяжних. В мо-
тивах знесення засуду подано, що львівський три-
бунал відкинув внесення оборони, на розсліджене
умового стану М. Січинського.

Зажалення неважності, яке виїс в імені обо-
рони др. Окуневський, опирає ся на таких мо-
тивах: Львівський трибунал відкинув внесення обо-
рони на покликання свідків Замори, Цеглиньського
і гр. Любенської, які мали посвідчити, що Січин-
ський приїхав сам під намісництво, підчас коли
одна з переслуханих свідків зізнав, що Січин-
ський приїхав з товаришем, з чого виходило би,
що Січинський був членом комплоту. Так само
відкинув трибунал внесення оборони, на покликання
свідка ком. Станкевича на доказ, що Січинський,
довідавши ся про смерть Потоцького був дуже зво-
рушений, дальше відкинув внесення оборони на по-
кликання свідків, які би мали ствердити, що Сі-
чинський з власних ощадностей купив револьвер
та відкинення внесення на відчитання актів: покли-
кання свідків в справі знущання ся і вбивання жан-
дармами руских хлопів, а врешті відкинення вне-
сення оборони на розсліджене умового стану обжа-
лованого через психіатрів.

Розправі проводив сов. Буцацький, як воганти
функціували сов. Чаредський, Гересимович, Фам'гор
і Шведзійський, обжаловував надсов. Зайдлер, бо-
ронили адвокати др. Прешбург'єр і др. Окуневський.

У своїй бесіді виїсав др. Прешбург'єр, що
замах Січинського був першим політичним убій-
ством в Австрії, якого допустив ся Русин на особі
польського намісника. Отся подія, якої осуд накла-
дає велику відвічальність не тільки на судіїв, але
і на всі чинники карного процесу: на прокура-
торію і оборону, які мусять собі здати справу

величі сеї відвічальности і розважити обставини
серед яких чин поповнено.

Оборонець заявляє, що скоро розвиваючий ся
руский народ, який посідає стародавню культуру,
почував — слушно чи неслушно, сего бесідник не
хоче розтрасати — гвет з боку польського народу.
Сеї суб'єктивний момент заволодів цілим політич-
ним життєм руского народу. Опісля виступає обо-
ронець проти відкинення у львівським процесі вне-
сення оборони о розсліджене психічного стану Сі-
чинського, важних для осудження його свободної
волі при сповненню чину. Відкинення сих внесення,
а також внесення о відрочення розправи для пере-
ведення розслідження психічного стану, називає бе-
сідник ярким надужитєм закона. Рівнож звернув
оборонець увагу на те, що брат Січинського і трох
братів його матери покінчили житє самоубійством.
В діланню Січинського безсумнівно грав ролю мо-
ральний примус. З сих причин оборонець вносить
на знесене засуду І. інстанції і розписане нової
розправи.

Оборонець др. Окуневський заявляє на вступі,
що прокуратор назвав чинюк Січинського мордом
на замовлені і закинув, що в краю існує сторон-
ництво, яке іде слідами російського терору і яке
вирало Січинського своїм виконавцем. Проти сего
твердження бесідник виступає і опрокидає закид
терору. Січинський діяв з альтруїзму, а не з низь-
ких мотивів. Закидає, що предсідатель трибуналу
в львівським процесі не допустив до обговорення
справи Добродзійської. Трибунал учинив все, щоб
обжалованого засудити. Однак польський нарід не
бажав собі смерти. Також ніяке українське
сторонництво не потребує тої смерти для своїх ці-
лей. Вказує відтак, що гр. Потоцька сама просила
о помилуваннє Січинського. Оборонець просить виїнці
о знесеннє присуду першої інстанції і розписання
нової розправи та передачі її иньшому трибуна-
лові присяжних.

Заступник генеральної прокураторії, Зайдлер
означує жалобу неважності у всіх точках неумо-
тивованою. Внесення, відкинені трибуналом у Львові,

є вповні байдужні та зовсім не надають ся до
оправданія обжалованого; через те відкинені їх не
творить нарушенія прав оборони. Без впливу на
квезистію вини є обставина, чи Січинський сам при-
був під палату намісника, як він прийшов в по-
сіданнє грошей, потрібних до виконання чинюку, чи
вістку про смерть жертви прийняв радісно, чи з су-
мом. Також внесене що до відложено розправи
задяя прослідження умового стану Січинського
є зовсім безосновне. Дотично закиду, зробленого
в зажаленню неважності предсідательові трибуналу
що до його резюме, то з протоколу стенографіч-
ного можна переконатися, що ті закиди є нео-
правдані.

З сих причин генеральний прокуратор вно-
сить, щоб зажалення неважності відкинути у всіх
точках.

Апеляційний трибунал прихилив ся до ви-
водів обор. д-ра Прешбург'єра і уневажнив засуд
І. інстанції.

Конгрес славянського учительства в Празі.

(Від власного кореспондента).

(Конець.)

По полудни 10. серпня, вели ся наради в сек-
циях. Для українського учительства найважніша
була секція друга, бо вона трактувала про „на-
родне вихованє в школі“.

Над субрефератом п. Смертки „вплив на-
рода на шкільництво“ розвинула ся широка дискус-
сія. Між иньшими промовляв п. Беронський
а Кракова. Він жалував ся, що галицьку народну
школу поділено на два типи; се є протизаконне
і непедагогічне. Нарікав також, що гал. Рада шкільна
краса за мало дбає про вихованє національне.
Вкінці поставив формальне внесення на знесення
типів в гал. народних школах.

Зі сторони українського учительства говорив
п. Герасимович. Бесідник признав повну слуш-
ність виводам п. Беронського. Заявив, що укра-
їнське учительство внесеок п. Беронського на зне-
сення типів вистає як найсердечнійше, бо хто як
хто, — а в першій мірі Русини терплять найбільше
від сеї системи. Українські школи в Галичині є з

Леонід Андреев.

БРЕХНЯ.

(Конець).

І тоді я впав на коліна. Стискаючи її руки,
плачучи, я молив її пожалування — і правди.
— Відний! — говорила вона кладучи руку
на моє волосє. — Відний.

— Пожалій мене — молив я. — Я так хочу
правди.

І я глядів на її біле чоло і думав, що правда
там, за тою тонкою перегородкою. І мені боже-
вільно хотіло ся зірвати череп, щоб побачити
правду. А ось тут за білою грудю, беть ся серце
— і мені божевільно хотіло ся нігтями розірвати
груді і хоч раз побачити голе людське серце. І не-
порочно жовтїв гострий огник догоряючої свічки
і — темніючи розходили ся стіни і було так сумно,
так одиноко, так важко.

— Відний — говорила вона. — Відний.

Корчево кинувшись, влав жовтий огник і став
синім. А потім погас — нас огорнула пітьма. Я не
бачив ні її лиця, ні очей. Її руки обіймали мою
голову і я вже не відчував брехні. Закривши очі
я не думав, не жив, тільки втягав в себе чуттє її
рук і воно здавало ся мені правдивим. В темноті
тихо звенів її шепіт боязливо і дивно:

— Приголуб мене. Мені страшно.

І знов тишина і знов тихий, повний страху
шепіт:

— Ти хочеш правди, — а чи-ж я сама знаю
ї? Чи-ж я не хочу знати її? Схорони мене. Ах, як
страшно!...

Я втворив очі. Поблідла темнота кімнати
втїкала в страху від високих вікон, збирала ся при

стінах і ховала ся в углах, — в вікна мовчки гля-
діло щось велике, мертво-біле. Здавало ся, що
чиїсь мертві очі вишукують нас і огортають своїм
ледовим поглядом. Дрожаючи, ми пригортали ся до
себе, а вона шепотіла:

— О, як страшно!...

IV.

Я вбив її. Я вбив її і коли вона лежала вя-
лою і плоскою масою біля того вікна, за яким бі-
ліло мертво поле, я став ногою на її трупа і роз-
сміяв ся. Се не був сміх божевільного, о ні!
Я тому сміяв ся, що груди моя віддихала рівно
і легко і у внутрі її було весело, спокійно і пусто,
а від серця віділав червас, що точив його. І схи-
лившись, я заглянув в її мертві очі. Великі, жа-
дливі світла, вони лишились розкритими і були
подібні до очей воскової ляльки — такі самі кру-
гі і неясні, неначе покриті блесняком. Я міг до-
торкати ся їх пальцями, закривати і розкривати
і мені не було страшно тому, що в чорних, не
проникливих зіньках не жив вже той демон брехні
і сумнівів, який так довго, так ласо пив мою кров.

Коли мене зловили, я сміяв ся і людям, які
зловили мене, се показало ся страшним і диким.
Одні з відразою відвертали ся від мене і відхо-
дили на бік; другі прямо і грізно з доганою на
устах йшли на мене, лиш коли ва їх очі падав
мій асний і веселий погляд, лиця їх блідли і земля
приковувала до себе їх ноги.

— Божевільний — говорили вони і мені зда-
вало ся, що се слово розважає їх, тому що пома-
гає розв'язати загадку: як я, люблячи, міг убити
кохану — і сміяти ся. І тільки один товстий, ру-
мяний і веселий назвав мене другим словом і воно
вдарило мене і затьмило світло в моїх очах.

— Відний чоловік! — сказав він з жалем

і без злоби, тому що був товстий і веселий. —
Відний!

— Не треба! — крикнув я. — Не треба мене
так називати!

Не знаю, навіщо я кинув ся до нього. Ад-
же-ж я не хотів його ані вбити, ані уразити, але
всі ті перестрашені люди, що бачили в мені бо-
жевільного і злочинця, перелякались ще більше
і закричали так, що мені знов стало смішно.

Коли мене виводили з кімнати, де лежав
труп, я грімко і уперто повторював, дивлячи ся
на веселого, товстого пана:

— Я щасливий! Я щасливий!

І се була правда.

V.

Колись, ще з малку я бачив у звірринці пан-
теру, що вразила мою уяву і на довго полонила
думки. Вона була не подібна до других звірів,
які бездумчиво дримали, або злобно гляділи на го-
стий. Вона ходила з угна в угол по одній і тій
самій лінії з математичною правильністю, кожний
раз повертала ся на одним і тим же самим місці,
кожний раз зачіпаючи золотистим боком за один
і той самий зелізняий дріт клітки. Її хвижа, гостра
голова звисала, а очі дивили ся перед себе, ні
разу ніколи не озираючись на боки. Перед її кліт-
кою цілий день товпились люди, говорили, гомо-
ніли, а вона все ходила і ні разу її очі не обер-
нули ся на видці. І де-які обличчя із товпи усмі-
хали ся; більшість поважно, навіть хмарно гля-
діла на сю живу картину важкої, безвихідної роз-
думи і зі зітханєм відходили. Та відійшовши, що
раз, не розуміючи, питаючи оглядали ся за нею
і зітхали — немов би було щось небудь спільне
в судбі їх, свободних людей і сього нещасливого,
замкненого звіряти. І коли опісля зі мпою, вже
дорослим, люди і книги заговорили про вічність,

правила низшого типу, де зовсім не вчить ся граматики і латини німецького. По тій причині сільські діти не мають доступу до шкіл середніх, — де при вступних іспитах вимагає ся знання і граматики і початків німецького мови. По містах школи виключно польські, бо там народність українська переважно в меншості. До недавня Русини радили собі так, що по містах закладали всілякі бурси і з відтам посилали сільські діти до міських шкіл народних вищого типу. Та се не подобало ся Раді шкільній краєвій і вона видала розпорядок, який фактично доміг основні закони шкільні. Отже в супереччю тому, що після закону школи народні в публичні, се в дла всіх, без огляду на те, де хто мешкає, — гал. Рада шкільна краєва приказує міським зарядам шкіл не приймаєти до шкіл сільських дітей. Сей драконський розпорядок вимірений на се, щоби гал. Українці не могли дістати ся до шкіл середніх, в слід за тим випродукувати з поміж себе потрібної кількості інтелігенції. Такого беззглядного тамовання просвѣти укомусь народови не бачимо в ніякім краю. Тому українські учителі заступлені на сѣм конгресі, будуть голосувати за внесенем п. Веронського. Крім сего порушив п. Веронський дуже важну справу про народне вихованє в Галичині. Після его гадки гал. Рада шкільна краєва з мало інтересує ся справою польського народного вихованя. Коли так висказує ся Поляк про діяльність Ради шкільної, котра майже виключно складає ся з самих Поляків*, то щож доперва мають казати Русини, котрі фактично не мають Ради шкільної краєвої, ані взагалі ніякої шкільної влади в своїх руках? Тут взагалі про національне вихованє в українськїм душі в галицьких школах — нема еще бесіди. Очевидно, Русини свѣдомі тої нечуваної кривди, — а се чейже не може причинити ся до зменшеня національних антагонізмів. Щоби отже справа національного вихованя у Українців могла надавати ся під дискусію, треба передовсім, щоби Русини мали управу свого шкільництва у власних руках. Бесідник ставить формальний внесок на розділ гал. Ради шкільної краєвої на секції польську і українську, як то має ся вже річ в Чехах.

* Після найновішої реорганізації в склад гал. Ради шкільної краєвої входять:

1. президент, котрим є намісник краю, або віцепрезидент Ради шкільної краєвої;
2. референти справ шкільних, адміністративних і економічних (кілько?);
3. інспектори шкільні краєві (кілько?);
4. трьох делегатів Виділу краєвого, з яких один мусить бути Русином, а які мусять мати право пасивного вибору до Союму краєвого;
5. П'ятьох духовників: римокатолицького, греко-католицького, євангелічного і жидівського;
6. шість заводових знатоків шкільництва, а то: трьох з поміж учителів шкіл вищих, один із шкіл середніх, один з народних — зглядно учительських семінарій, а один із шкіл торговельно-промислових. Двох з тих 6 членів мусять бути Русинами;
7. два делегати вибрані Радами міст Львова і Кракова.

Отже після сего закону найвище число членів в гал. Раді шкільній краєвій, яке можуть мати Русини, вноситься чотири, вчислюючи в те і греко-католиця, котрий властиво заступає там інтереса своєї церкви, а не нації. — Примітка коресп.

я згадав пантеру і мені здавало ся, що я вже знаю вічність і її муки.

В таку пантеру я перекинув ся в моїй кам'яній клітці. Я ходив і думав. Я ходив по одній лінії навкося клітки, від угла в угол і по одній короткій лінії йшли мої думки, такі важкі, що здавало ся, не голову, а цілий свѣт ношу на своїх плечах. Тільки із одного слова складав ся він, але яке се було велике, яке важке, яке зловіще слово.

Брехня — так вимовляло ся се слово.

Вона знов, шипячи, виповзло із усіх углів, обвивало ся округ моєї душі, та перестало бути маленькою змією, а розвернуло ся великою, бле-суючою, лютою змією. Вона кусала мене і душила своїми зелізними кільцями, а коли я з боку починав кричати, із мого відвертого рота виходив той самий осоружний, свистячий, зміїний звук, немовби цілі груди мої кишили гадами:

— Брехня!

І я ходив і думав, а перед моїми очима сірий, рівний асфальт поля перемінював ся в сіріючу прозору безодню. Ноги перестали відчувати дотик каменя і мені здавало ся, що бую в безконечній висоті над туманом і мракою. Коли з моєї груди виривав ся свистячий стон, звідтіля — а долини — із під сього рідючого, але не проникливого покривала поволи надносив ся страшний відгомін. Так поволи і глухо, неначе він проходив крізь тисячліття і в кожді мінути і в кождій частині мраки тратив свою силу. Я знав, що там — в долині — він свистів, як вітер, що згинає дерева, одначе в моє ухо входив він зловіщим, коротким шипотінєм:

— Брехня!

Сей підлий шепіт приводив мене до лютости. Я тував ногами до каменя і кричав:

— Нема брехні! Я вбив брехню!

Промова і внесок п. Герасимовича викликали констернацію у Поляків. Почалась біганина від одного до другого, шепти на ухо, — однак супроти поодинокості і природності внесення і его аргументації, узнали панове Поляки за відповідне против него не забирати голосу. Предсідатель переложив внесення п. Веронського і п. Герасимовича на чеську мову і піддав під голосованє. Перший внесок прийнято одностайно всіма голосами. Другий внесок прийнято також одностайно з тою рішучістю, що п. Поляки за сїм внесенем вправді не підносили рук, однак при контра-пробі не голосували противно.

Ухвалено також внесок з жадаєм знесення утравізму по школах, як противного національному вихованю.

В секціях першій і третій по влучних рефератах прийнято дотичні внесення еп. блос, жадаючи народного вихованя з огляду на біологічні, психічні і соціологічні мотиви та народного вихованя поза школою.

Дня 11. серпня перед полуднем покінчено праці в секціях, а відтак на пленарнім засіданю прийнято внесення секцій. — По полудни учасники конгресу звідували виставу, де мали нагоду подивляти плоди чеської праці і запоминувати, справдішнє багатство народне. А треба пам'ятати, що весь той поступ свѣтлий, новий, зріс на наших очах. Ось до чого може довести систематична і ретельна праця. Сьогодні чеський нарід має будучність забезпечену. — А у нас партикуларизм, за-висть, недостача національного почуття і національної свѣдомості і злочасні консеквенції того всього; — ось чим можемо похвалити ся перед свѣтом.

Дня 12. серпня засновано товариство „Союз славянського учительства в Австрії“. Заки приступлено до формальних зборів вели ся наради і перетрактації в тім напрямі тільки з якої народності має належати до президії і виділу новозаснованого товариства. Була пропозиція, щоби Полякам уділити 3 місця, а се 1. в президії а 2. в виділі, — Русинам же 1. місце в виділі. Енергічним заходом української делегації треба зазначити, що Русини дістали два мандати: один в президії, а другий в виділі так само як Поляки. Третій мандат призначений з початку Полякам уділено учителькам, а як заступницю вибрано учительку Чешку з Моравії.

Коли отворено перші загальні збори „Союзу славянського учительства в Австрії“ — заступники ріжних славянських учителів заявляли свій приступ до него. Іменем української делегації промовив п. Мих. Созанський. Бесідник звернув увагу на те, що гал. шкільні влади уважають учительство за автомат, котрий не сьміє мати своєї ані горожанської свободи, а чільніших і відважніших одиниць будьто з посеред Русинів та Поляків переносить ся з місця на місце, або позбавляє ся тої нужденної платні 1000 до 2000 К. Новозасноване товариство повинно стреміти до того, щоби для учительства вибороти належну свободу. Учителство українське бажає щиро славянської звязи, однак на основі повної рівності. Передовсім найближші наші сусіди Поляки повинні сей клич взяти за основу всіх своїх змагань. Будьте собі щирими патріотами, працюйте над відбудованєм етнографічної Польщі, — однак не нашим коштом, та позвольте і нам працювати по зможі для

нашого народу. В великій родині словянській не повинно бути панів і рабів, а всі собі собі братя, кождий повинен бути паном своєї волі і господарем в своїй власній хаті. Бесідник закінчив свою промову окликом: „лучім ся як рівні з рівними і вірні з вірними. На тій основі приступає українське учительство до всеславянської організації!“

Промова ся виголошена з вервою зробила гарне вражінє і викликала бурю оплесків.

Відтак промовляли еще хорватський учитель п. Прстеняк, п. Фр. Ассман, п-на Блінкава, п. Палка з Кракова, п. Шустер (предсідатель), а відтак п. Яворський зі Львова іменем польського товариства педагогічного. Сей послідний видає, що в новозаснованім всеславянськїм товаристві учительськїм не буде місця для вшепольського шовінізму, радив ту справу відложити поки міністерство не згодить ся на параграф забезпечуючий членам товариства оборону справ станових і горожанських. Однак підступ не вдає ся, бо против него виступив „Związkowice“ з Кракова п. Костелецький, а відтак п. Вертипорох іменем Русинів поставив формальний внесок, щоби справу того параграфу і есентуальної зміни статута під обради слідуєчому загальному зборови до рішення, а поки що прийняти статут який є. На се збори і пристали.

До управи товариства вибрано: до президії п. Черного (Чеха), писарем п. Гайного (Чеха), І. містопредсідателем п. Станислава Новака (Поляка), а ІІ. містопредсідателем п. Михайла Созанського (Русина). До виділу вибрано пп. Пшибіля і Гангль (Словінців), п. Марінковича (Хорвата), п. Івана Герасимовича (Русина), п. Веронського (Поляка) і учительку п-ну Гебавнерівну (з Моравії).

Відтак промовляв еще проф. Дртіна, котрий з великим теплом і симпатією відноситься до укр. народа. Між иньшим жадав він українського університету. П. Марінкович жалував ся на шільництво в Далматії, а п. Песек в Каринтії.

Відтак п. Шустер замкнув збори при загальнім одушевленю присутних.

Вечером відбуло ся свѣточне представленє в міськїм театрі, по чім наступили працальні сходни в „Народнім Домі“, де лунали всілякі пісні славянські. Вельми до вподоби припали наші народні пісні.

Сей конгрес славянського учительства зробив на нашії делегації гарне вражінє. Видко учительство всюди є поступове і се дає надію на красшу будучність народів.

Учасник.

ДОПИСИ.

Снарги людей з Ошихлібів на кривди при виборах епітропів церковних.

В Ошихлібах через більше як 20 літ не було виборів на епітропів церковних. Аж перед трома роками зарядив протоєрей А. Велигорський вибори епітропів. Вибори відбули ся досить правильно і так вийшли на епітропів переважно свѣдомі господарі Русини.

Се вистарчило загорілому кацанови о. Велигорському, щоби вибору сего не узнати. Наших газдів, хоть они твердо тримають ся прадіної

від холодного вітру, але я не відчував холоду. Моя голова була гордо перекилена назад, а студентський кашкет сидів зовсім на потилиці; очі мої у відношеню до стрічуваних мушан виражали покровительство й відвагу, у відношеню до женщин визов і ласкавість; хоч вже чотири дні я любив тільки одну її, але я був так молодий і серце моє було таке багате, що остати ся зовсім рівнодушним супроти других женщин я не міг. І кроки мої були гострі, сьмілі.

Три на сему моє пальто було запняте на два гузики і я глядів тільки на жінки, лиш без визову й ласкавості, а скорше з відразою. Мені треба було тільки одної женщины — прочі могли забратись до чорта; вони тільки перешкаждали і своєю мнимою схожістю із нею надавали моїм рухам невпевності й рідкої несталої.

Сема за п'ять хвилю — мені стало горячо.

Сема за дві хвилі — мені зробило ся холодно.

Точно сема — я впевнив ся, що вона не прийде.

Пів до дев'ятої я представив гідне пожаловання єство на свѣті. Пальто було зашпильоване на всі гузики, ковчир піднятий, шапка насунена на посинілий ніс; волоса на висках, вуси і виї побіліли від інею, а зуби злегка дзвонили.

І все се зробила — вона! О, чортів... ні, не треба: може бути — єї не пустили, або вона хора... або вмерла.

Вмерла — а я лаю!

II.

— Там сьогодні і Євгенія Миколаївна буде, — сказав мені один товариш, студент, без всякої лихої думки: він не міг знати, що я ждав на морозі на Євгенію Миколаївну від пів до сьомої до пів до дев'ятої.

— Ось куди — глибокоумно відповів я, а в душі вискочило: „О, чортів...“

І я умисно обертав ся на бік, бо знав, що вона відповість. І вона відповіла поволи, із глибокої бездонної пропасти:

— Брехня!

Річ в тім, як бачите, що я страшно помилив ся. Я вбив женщину, а брехню зробив безсмертною. Не вбивайте женщины, поки мольбами, тортурами і огнем не вирвете з її душі правди!

Так я думав і ходив навкося клітки від угла в угол.

VI.

Темно і страшно там, куда вона унесла правду і брехню — і я піду туди. У самого престоло сатани я дожену її, впаду на коліна, заплачу і скажу:

— Скажи мені правду.

Ах, Боже! Аджеж і се брехня. Там пітьма, там порожнеча віків і безкрайности, там нема її і піде нема її. Тільки брехня лишила ся. Вона безсмертна. Я відчуваю її в кождім атомі воздуха і коли віддыхаю, вона з шипінєм входить в мої груди і рве їх, рве!

О, що за божевільне бути чоловіком і шукати правди! Що за біль!

— Ратуйте мене! Ратуйте!

Переклав: В. Літинський.

А. Андреев.

С Ъ М І Х.

I.

Пів до сьомої я ще вірив, що вона прийде й мені було до розпущу весело. Моє пальто було зашпильоване на одну верхню зашпильку й розхилило ся

церкви православної лише тому називав він ворогами церкви, що вони належать до читальні, або євхи. Тим чули ся опихлібіє Русини дуже обиджені, бо вони не в ворогами, але правдивими прихильниками церкви. Вони хочуть, щоб і раз і наша руско-православна церква мала порядок, так як інші церкви!

Томуто чільніші з поміж господарів удали ся в день святаго Дмитрія 1906. року до прав. консисторії в Чернівцях і подали всі свої кривди до протоколу.

Довго ждали на зарядження зі сторони консисторії, але жадних полекшень не діждались. Тому подали 128 господарів, а на їх чолі цілий заряд громадський жалобу на письмі до митрополита, а разом і до президента краю. На ці жалоби впливало деяких людей до переслухання в кіцманське староство, але громада Опихлібі жадної резолюції не получила.

Дня 14. серпня с. р. відбули ся по раз другий вибори на єпітропів.

Вибори перепроваджено цілком правильно після зарядження протоєрея Велигорського. По закінченню виборів підписала ся виборча комісія і оба скрутатори, а о. Велигорський оповістив, що в слідуєчю неділю повідомить в церкві, хто зістав вибраний.

Надійшла неділя і показалося, що вибрані люди поважні і свідомі Русини, тому почав о. протоєрей людей в церкві ганьбити, називаючи всіх тих господарів, котрі голоси свої віддали на єпітропів лайдаками та заявив, що вибору єпітропів потвердити не може, бо їх вибрали самі лайдаки. При тім повідомив також людей, що кількох газдів (яго прихвостнів) внесло протест против вибору, але хотіли й консисторія сей рекурсе відкинула, то він ніколи не допустить, щоб вибрані були єпітропами. І нічого їм не поможе, ні жалоба до митрополита, ані скарги до Відня. В виду такої несправедливости зі сторони свого душпастиря та взявши на увагу, що консисторія против свідомих Русинів поступає до тепер на кождім кроці нещиро, неприхильно, звертає ся громада Опихлібі до впр. митрополита Ренті, який при обняттю управи православної церкви обітував справедливість супроти обох автохтонних народів як Румунів так і Русинів, з просьбою о справедливое порішення вибору єпітропів в Опихлібах. Заразом закликають і просять Опихлібі своїх послів до ради державної, щоб они не спускали з ока нетерпиме поступованє панотців-кацанів і прав. консисторії против свідомих Русинів, та щоб всіма силами старали ся, зробити копець нашим кривдам. Один одиникий ліх на сей тяжкий боляк нашого народа — то самоствісна дієвість руско-православних, бо народ руский вже й на Буковині пробудив ся і тому тяжко відчуває се, що его власна церква не обходить ся з ним як рідна мама але як лиха і незвичлива мачоха.

НОВИНКИ.

Чернівці, 1. вересня 1908.

З „Товариства Православних Русинів“. Виділ товариства подав до відомости, що захоронка не

„Там“, — се на вечерицях у Полозових. Полозови се люди, в яких я ніколи не бував. Але сьогодні там буду...

— Сеньоре — весело крикнув я. — Сьогодні Різдво, сьогодні всі веселять ся — і ми будемо веселити ся.

— Та як? — сумно відозвав ся один.

— Та де? — піддержав другий.

— Приберемо ся і будемо їздити по всіх вечерицях — рішив я.

І їм, сим людям без чуття, стало дійсно весело. Вони кричали, сказали і сьпівали. Вони дакували мені і числили, скільки в них готівки. — А за пів години ми постягали по місті всіх самотних, всіх скучаючих студентів і коли нас набиравось десять скачучих фігур, поїхали до фришвері з костюмами й наповнили єї холодом, молодостю та сьміхом.

Мені треба було щось неясного, гарного з відтинком явного суму — та я й промовив:

— Дайте мені костюм еспанського дворянина.

Мабуть се був дуже високий дворянин, бо я сховав ся у нім цілий і почув себе вже вповні одним, як в обширній, безлюдній салі.

Скинувши костюм, я попросив будь якого другого.

— Хотите може кльовна? Пестрий, з дзвінками.

— Кльовна! — крикнув я з погордою.

— Ну, бандита. Такий капелюх і кинджал.

— Кинджал! — се підходить до моїх намірів.

На жаль, бандит, з якого дали мені одіж, ледви доставав мені до стану. Найправдоподібніше се було осьмилітнє зіпсоване хлопця. Його капелюшок не покривав моєї потилиці, а із оксамітних штанив мусіли мене витягнути, як із за-

могла отворити ся з 1. вереснем с. р. через те, що потрібні знаряди, як лавки, столи і т. д. ще покищо не готові. Час отворення подасть ся в газеті. Слідуєчє засіданє віділу відбуде ся в суботу, 5. с. м., о 5. год. по полудні.

Надзвичайні загальні збори гімнастичного товариства „Січ“ відбудуть ся дня 5. вересня 1908 в великій салі „Народного Дому“ о годині 7. по полудні. — Гр. Герасимович, кошовий, Іван Лакуста, писар.

Вертають ся з Америки! Економічна криза, котра охопила в минулім році Сполучені Держави, спричинила там замкненє і банкрутства великої кількості промислових підприємств та потягнула за собою масове безробітє робітників. Оскільки позбавлені праці робітники не придбали ще собі в Америці тривогого осідку, то вони приєднували можливо як найскорше вертати ся до своєї давньої вітчизни в старім краю. Всі атлантійські пароходи їхали і їдуть до Європи з переповненими найнижшими класами. В часі від 1. січня до 20. марта відіхало з нью-йорського порту 142.161 осіб, коли тимчасом в тім самім періоді минулого року відіхало відтам тільки 48.486 осіб; отже поворотна еміграція зросла о 193 процент. В тім самім часі приїхало сего року до нью-йорського порту тільки 50.648 осіб, в минулім році 171.132 осіб, значить еміграція з Європи обнизила ся о 338 процент. В тім самім періоді 1907 року надвиська числа емігрантів з Європи над числом емігрантів до Європи на самій тільки названій лінії корабельній вивозила 122.646 осіб; сього року відношенє просто відвернулось. Вернуло ся до Європи о 91 тисяч 513 осіб більше, ніж вимандрувало. Від 20. марта до кінця маа с. р. число тих, котрі вертають ся з Америки, розмірно трохи зменьшилось та число емігрантів до Америки зросло, однак і так з Америки вернуло ся 158.968 осіб більше, ніж туди поїхало; тимчасом у тім самім періоді в минулім році до Америки виїхало 469.708 осіб більше, ніж відтам вернуло ся. Вже з поданих висше, частинних дат, та й з тих вісток, що доходять до нас з Америки, накидуєт ся безсумнівний висновок, що сього року всяка — зарібкова й переселенська — еміграція наших людей до Америки рівнаєт ся їх економічній, а навіть життєвій руїні. З приводу безробітє міліонів робітників у промислових районах Америки страшна нужда; на черзі дня стоять самовбийства поодиноких робітників та цілих рідня, випадки божевілі, — котрим усім одна причина: страшна, безнадійна нужда, голод, розпука. Ті емігранти, котрим грошеві засоби дозволили в час покинути навіщену нещастєм Америку, можуть назвати себе дуже щасливими. Тож треба звернути на все те увагу наших людей, котрі задумують сього року за морем глядати прожитку. Коли вони не хочуть їхати на певну руїну, то най вваждуть, поки економічне жите Америки повернеть ся на дорогу правильного розвитку та поки американський промисл, видужавши з кризи, знова дасть зарібок і занятє масам робітників. Надіятись того можна через який рік-два.

Боротьба за доставу рур. Прага досі не має здорової води до питя, тож управа міста розписала конкурс in minus на доставу рур на водопроводи. Рішенє конкурсу залежало від ради надзираючої міських водопроводів. Вплинули дві оферти: одна, внесена картелем австрійських залізних гут, друга

падні. — Паж не годив ся — був цілий плямистий як тигр. Чернець мав подерту свиту.

— Що-ж тобі! Пізно! — галили надімною одіті вже товариші. Остав ся одійський костюм знатного китаїця.

— Давайте китаїця! — махнув я рукою — і мені дали Китаїця. Се було, чорт зна що. Я вже не кажу про сам костюм, промовчу який ідейотський, дьвігисті чоботи, що були на мене за малі. Затягнули ся до половини і в останній, найбільше істотній частині сторчали в виді двох незрозумілих додатків по обох боках ноги. Промовчу рожевий шматок, який покрити мою голову і привязував ся нитками до вух, від чого вони підносили ся і стали неначе в лийка.

— Але маска! — Се була, коли так можна висловити ся, абстрактційна фізіогномія. У неї був ніс, очі, рот; все правильно стояло на своїм місці, лиш в неї не було нічого людського. Чоловік навіть з гробу не може бути такий спокійний. Вона не виражала ні суму, ні радості, ні подиву — вона зовсім нічого не виражала. Вона гляділа на все прямо і спокійно і нездержаний регіт брав ся нас. Мої товариші клали ся від сьміху по канапах, падали безсилно на крісла і махали руками. Се буде єдина оригінальна маска — говорили вони — а я ледви не плавав, та коли поглянув у зеркало, мене взяв сьміх. Так — се буде оригінальна маска.

— В жаднім случаю не знімати масок, не перебалакуватись на дорож, товариші. — Даймо слово.

— Слово, слово!

(Кінець буде).

від одного французького акційного товариства для залізних фабрикацій. Оферта австрійського залізного картелю була при сумі 3 міліони корон о 200 000 корон низша від оферти французької, за те французька фірма прийняла на себе всілякі гарантійні умови, котрі відкинув австрійський картель. Однак на прийнятє одної з оферт мали рішачий вплив моменти не економічні, а політичні. Се причина, що зі справи, здавало би ся, чисто господарської виросла політична афера, котра заворушила майже цілу Австрію, — в першім ряді очевидно Чехів і Німців. Ческа публична опінія майже однодушно заявила ся проти прийнятє оферти австрійського картелю, закидуючи йому германізаційні тенденції. Тай справді 27. с. м. праска міська рада постановила віддати роботу французькому підприємству. Си ухвала праскої ради викликала цілу бурю полемік в австрійській політичній пресі. Однак ся справа має ще — можна сказати — судово-карний бік. А саме: перед остаточним рішенєм міської ради в тій справі оголосив директор центральної управи австрійського залізного картелю, Кестранек, в „Prag. Tagblatt-і“, що в імені одного члена міської ради в Празі зажадали від нього хабаря 210 тисяч корон, за котрі мало би наступити прийнятє австрійської оферти. Імена того радника дир. Кестранек не опублікував, тож тепер рада міста з бурмістром д-ром Гросом на чолі вносить скаргу проти нього і він мусить перед судом подати назвиско того радника, або буде засуджений за клевету.

Українські села в Безарабщині. До „Ради“ пишуть: Куди тільки не жене лиха доля українського селянина? Здаєт ся нема країни в Росії, де-б ви не зустріли нашого земляка. Так навіть в глухій закутку Бесарабщини, на границі з Румунією, серед тубольців Молдаван, знаходите декілька українських сел; Петрешти, Влендешти, Берешти. Перші два села помолдованісь значно більше ніж останні: воно найближче до ст. Унгені, де балакають всякими мовами і Молдаване балакають тут також по московському. Перші два села стоять посеред моря чистокровних Молдаван і потрохи, але замітно, гублять свої національні прикмети: одіж, побут і мову. Село Берешти збереглося значно краще: тут почуєтє і добру українську мову, і пісню, хоча з зовнішнього боку відріжнїти Українців від молдави важко: таж одіж, тіж білі хати. З економічного боку воно стоїть досить добре, з просвітнього краще, ніж в Молдаван, бо школа в сусідньому селі все-ж ближче пристосована до потреб Українців ніж Молдаван. Школи і церкви у селі нема, бо воно невеличке, — 112 загород. Переселились сюди з Австрії та з поділя років більше 100 тому. Замітне з'явище ще те, що жінки молдованять ся швидше ніж чоловіки, хоч і між ними знаходять ся такі, що стихійно держать ся своєї мови. А по молдавськи вміють говорити всі селяни. Тут, взагалі, можна знайти не рідко людину, яка балакає на декількох мовах. „Радю“ тут побачили тільки в останні часи.

Із штуки і літератури.

Репертуар „Львівського руського народного театру“ в Снятині. Сала власна.

В суботу, дня 5. вересня с. р. „Галька“, опера в 4. діях Ст. Монюшка.

В неділю, 6 вересня с. р. „Хата за селом“, драма з життя циганів в 5 діях, зі сьпівами і танцями, переробив з повісті Крашевського Галисевич і Мілерова.

Білету продає „Народна Торговля“. — Абонамент на 12. вистав 20 кор., на 6 вистав 10 кор. — Початок точно о 8-ій год. вечером.

„Ukrainische Rundschau“ vormals „Ruthenische Revue“. VII. Jahrg. 1908. Nr. 9. Herausgeber und Redakteur: Wladimir Kuschnir. Inhalt: Galizien vor 1868. Von R. Le Mang (Dresden). — Der Kampf gegen das Ukrainertum. Von W. Luschnir. — Die Bedeutung der nationalen Autonomie für die innere und äussere Politik Österreichs. Von Dr. H. Kadisch. — Die ukrainische Schule im polnischen Joch: VI. Die Anzahl und die Verteilung der Mittelschulen in Gplizien. VII. Die Unterbringung der ruthenischen Gymnasien. Von Dr. Wladimir Batschynsk7j. — Henryk Sienkiewicz als Romanschriftsteller. Von Prof. Wladimir Antonowitsch. — Wer sind Kosaken? Von W. Domanitzkyj. — Panas Matuschenko. (Nachruf). Von Michael Motschulskyj. — Analphabetismus als Staatsprinzip. — Bücher- und Revueanlanf.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з обмеженою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадячі і опрощує їх на 5%. — Най вносить 40 К і платимо 6%, вишєше 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгомоном по цілій Буковині і най кождий, що почувє себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Пряждуйте нам нових членів! Дирекція.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний спусок.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.

Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Склад галантерейних товарів
Б. Бальтінестра
молодшого

Чернівці, ул. Енц.-Головна 3.
Телефон 301. Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір
наймодніших
Артикулів Осінніх.

При закупні за готівку
найсолідніші
товари
по конкурентній

Капелюхи,
Черевики,
Краватки,
Біле, Ковнярики,
Маншети,
Хусточки до носа,
Панчохи, Шкарпиртки,
Калюші, Рукавички,
Шельки,
Пояси.

Артикули до подорожі,
Конфекція діточа, Артикули шпортові, Шалочки дамські і мужескі, Капелюхи, Парасольки, Шірянні блузи, Камизельки, Коци до подорожі, Парфуми, Мила, Гребінні, Щітки, Товари шкіряні.

Самостійний склад

ц. н. надвірних фабрик
КАПЕЛЮХІВ

І. Генр. Іра у Відні,
Йос. Піхлер і Сини в Ірапу,
як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіга у Відні.

Черевиків

Б. Л. Попера в Хрудими, Ант. Чапека у Відні як також склад правдивих американських черевиків. Замовлення з провінції, сейчас, після жадань і франко. Товари що не подобають ся, приймає ся назад.

Великий зарібок

приносить побічне заняття кожному господарю, купцеві підприємцеві, урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВАН ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Святої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Свій до свого !!

Виказ діловодства „Рускої Каси“ в Чернівцях.

За місяць серпень 1908.

	Стан з поч. місяця		Збільшилось		Разом		Зменшилось		Стан з кінц. місяця	
	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.
Число членів	1353	—	14	—	1367	—	5	—	1362	—
Конто паїв	122498	88	660	—	123158	88	174	40	122984	48
Конто резервового фонду	25400	69	28	—	25428	69	—	—	25428	69
Конто щадних видадок	284952	09	30199	94	315152	03	8860	94	306291	09
Конто реєскомиту	677231	—	171849	49	849080	49	185422	31	663658	18
Конто векселів	887415	—	105750	—	993165	—	94406	—	898759	—
Конто довжних записів	206749	39	5498	50	212247	89	1464	75	210783	14
Конто відсотків	25690	50	4247	32	29937	82	2225	—	27712	82
Конто відсот. від вкл. щад	6686	72	—	—	6686	72	—	—	6686	72
Конто провізій	4528	01	569	45	5097	46	—	—	5097	46
Конто адмінстр. видатків	2504	36	179	66	2684	02	—	—	2684	02
Конто платні	3606	62	536	66	4143	28	—	—	4143	28
Конто чиншу	623	—	—	—	623	—	—	—	623	—
Конто інвентара	1000	—	—	—	1000	—	—	—	1000	—
Конто pro diversi	487	11	194	35	681	46	100	—	581	46
Конто дивіденд	5823	70	—	—	5823	70	212	90	5610	80
Конто страт і зисків	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто каси	32439	54	303524	95	335964	49	309054	72	26909	77
Податки	1839	21	—	—	1839	21	—	—	1839	21
Конто ріжних паїв	5652	50	—	—	5652	50	—	—	5652	50
Фонд пенсійний	2878	58	—	—	2878	58	—	—	2878	58

Чернівці, 1. вересня 1908.

Др. Стефан Смаль-Стоцкий.

Складайте свої оощадности в „Рускій Касі“. Від вкладок платимо 5 процент.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“
Філія „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“
можна купити у всіх
в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях

Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Веч. Духовенство і Вн. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фаш входять роботи як: монотранції ліхтарі, зеркала, хрести, надільничі, свічничники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речиньє.

Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Вільні замовлення на догідні рати

Кільканаліцять літня практика в моім заводі, успешнее мене що під кожним виглядом зможу хочби найвибагливішому Густови Вн. Публики, вповні вдоволити. Отвераючи мою роботу, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядив еї так, аби стала побін перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вн. П. Т. Публики в просьбою о ласкаве попєрте тої з глибоким поважанем **Ф. Ярмолевич.**

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь
151 (—)

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стройч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (аг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., аг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовлах відня повидний рабат.
Рекламації неопечатані вільні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням належи-
тості поштової.
В справах редакційних можна устно по-
розуміватись що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

По касації присуду на Січинського.

Касація присуду смерті на Січинського ви-
кликала всюди глибоке враження. Віденська преса
майже вся констатує згідно, що львівський трибу-
нал мимо важності справи допустив недостачі
і хиб в процесовім поступовою, засудив обжало-
ваного на найвищу законну кару, не провівши
всіх мотивів його діла. Супроти того рішення най-
вишого трибуналу, котре звертає увагу на обста-
вини, які польські судії цілковито з'їгнорували, від-
повідає людським почуттям і повинно направити
те діло важне не тільки з карних, але й політич-
них мотивів.

Польська преса казять ся. Передусім для того,
що польський трибунал не вийшов таким мудрим
і безсторонним, як вона його старала ся пред-
ставити. По друге: польська преса боїть ся, щоб ка-
сації присуду Русини не визнали для агітації
і вже задалегідь визнає, кого треба, починити „при-
готовани“ на сю евентуальність. По третє: та сама
преса, що по засуді великодушно „дарувала“ Сі-
чинському життя, побоюється ся тепер, що Січин-
ський може уникнути рук ката. Звідси фрази того
рода: „Ми можемо ждати спокійно кінцевого ви-
суду, певні, що вбивству ніхто й ніщо не в силі
відібрати характеру злочину та що задачею ор-
ганів справедливості є власне ствердження того ха-
рактеру страшиного вчинку“. („Czas“). Отже наука
для будучих судій Січинського.

Поза тим польська преса провокує. „Ті самі,
що окликали Січинського національним героєм, ті
самі роблять його тепер божевільним“ — хихочуть
ся вона злорадно. Полемізувати шкода часу.
Руска суспільність не робила Січинського націо-
нальним героєм, але й не визнає його звичайним
злочинцем. А між божевільним і моральним
примусом, що в надзвичайній душі родить ся
наслідком зовнішніх обставин, є кольосальна різниця.

Буковинські Поляки а виборча
реформа до сойму.

„Gazeta polska“ приносить в останнім числі
інтерв'єв з визначним польським політиком про ви-
борчу реформу до сойму. Артикаул сей освітляє
докладно становище буковинських Поляків до ви-
борчої реформи, тому подаємо його зміст нашим
читачам:

Сойм в 1904 році — пише „G. P.“ — ухва-
лив виборчу реформу, і дав кравовому виділові право

пороблена евентуальних поправок в імені сойму,
о скількоб ті поправки не були мериторичні. Отже
краєвий виділ міг скористати з того права, не
відносячись до сойму.

Тимчасом краввий виділ сього не зробив, лиш
як проєкт вернув в 1907 році, — а правительство
зажадало лиш дрібних поправок — краввий виділ
вніс справу перед сойм, місто скористати з давньої
повноважності. Комісія не полагодила справи, бо
Німці уперли ся, при чім наші (польські — *Ред.*)
посли відразу освідчили, що, скоро лиш Німці
внесуть додаткового жадане, то і вони то саме
зроблять. Виправді в 1904 році всі стороництва
зобов'язали ся на случай, якби виборча реформа
не одержала санкції, що всі будуть голосувати
без зміни наново за тим компромісовим опера-
том, та скоро Німці нарушують компроміс, то
й ми (Поляки — *Ред.*) мусимо признати собі те
право.

А скоро комісія нічого не полагодила, ані
соймови нічого не предложила, то краввий виділ
думає, що повноважність, яку одержав в 1904 році
триває даліше. Забуває, що президент краю, за-
микаючи сойм в 1907. р. підніс у своїй промові,
що слідує сесія буде посвячена виборчій ре-
формі. Видно правительство узнає, що повно-
важність, уділена в 1904. році вигасла, скоро кра-
ввий виділ нею не покористував ся.

Якби краввий виділ був покористував ся
своею повноважністю безпосередньо по тім, як надій-
шла відповідь від правительства, яке не санкціо-
нувало реформи лиш ізза трьох дрібничок, то тоді
був би в своїм праві. Але скоро відніс ся до сойму,
то реформи зі сойму не може вже назад вибрати,
а заповідь президента, що будуча сесія займеть
ся виборчою реформою, доказує, що правительство
уважає повноважність виділу за неважну.

Проста річ, що з хвилиною, як презес нашого
(польського — *Ред.*) соймового клубу заповів жа-
дане що до утворення сільського польського мандату
маршалкови, то наші посли цюфати ся не можуть.

Інша річ, що до часу. Приходить мені на
думку, що краввий виділ хотів попросту усунути
на сей рік з програми виборчу реформу, щоб за-
пахувати Ончула і увільнити сьогорічну сесію
від тяжкого оріха, а тим самим відібрати Ончу-
лови можливість вимушення доживоти для швагра.
Відповідь правительства з відмовою санкції на-
дійде — природна річ — аж по сесії, а тим ча-
сом Ончул і Лупу не будуть мати чим стра-
шити сойм“.

З румунізаторских заходів.

Ми вже писали не раз, як то наші сусіди Ру-
муни старають ся всіма силами перетягати наших
руських дітей до волосків шкіл і інтернатів, щоб
таким способом виховувати їх на завзятих своїх
яничарів. Можна би навести не один примір, як
то саме такі переловлені рускі діти, ставши піз-
нійше Румунами, були найгіршими і найзавзяті-
шими ворогами свого колишнього рідного народу.
Правдиві Румуни із діда-прадіда були завсідги
добрими синами своєї нації, та ніколи не були
завзятими шовіністами, як се діє ся із яничарами.
До чисто руских громад Іпотешти, Нові Бросківці,
Корчешти і т. д., де старали ся і старають ся на-
ші вороги переловлювати рускі діти до своїх шкіл
ріжними способами, дістанемо сим разом ще одну
громаду. Котул-Байньський се чисто руске село,
нема там ні одної дитини, щоб говорила по во-
лоски. Та помімо того заходять ся Волохи, щоб
сю чисто руску школу перемінити на волоску.
Сими днями старав ся навіть один із волоских по-
слів, щоб той замір таки здійснити. Учувши про
ті послідні румунізаторські кроки, удали ся заступ-
ники громади Котул-Байньський, а то начальник,
оба его заступники, всі виділові і надучитель Во-
лодислав Бачинський до посла Спинула, щоб він
пішов з ними до сільських властей в справі запро-
тестованя проти наміреної румунізації їх села.
Посол Спинул був свого часу повітовим інспекто-
ром і над тою школою, знає проте із власного до-
свідку, що всі шкільні діти говорять тільки по
руски. Посол Спинул повів сю депутацию до пра-
вительства краєвого, розповів там про румуніза-
торські наміри і що ціла громада як один муж про-
тивить ся всіма силами заведенню волоскої школи,
бо їх діти говорять тільки по руски і що вони не
хочуть, щоб їх діти мучили ся в школі над зов-
сім незрозумілою їм мовою. Згадана громада є
дуже бідна, до того ще потерпіла сего року сильно
через посуху, потім слоти, а на кінець град, який
знищив на поли все так, що з тих причин ся гро-
мада не в стані платити гроші комісіям, які ма-
ли-б приїжджати в їх село задля сконстатованя, чи
там вправді нема дітей що вміють говорити по
волоски. Се все списав радник правительствений
п. Пасіч до Протоколу і приобіцяв, що розсідять
цілу справу докладно і то при нагоді иньшої ко-
місії, щоб заощадити таким чином громаді по-
двійних видатків.

Ми Русини не старали ся ніколи жити на
кошт другого народу, а побивали ся завсідги тільки
о те, щоб нам дали наші права. Ніхто нам також
не докаже, щоб ми колись перетягнули хоть одну

А. Андреев.

С Ъ М І Х.

(Конець).

III.

Справді се була єдина оригінальна маска. За
мною ходили ціліськими товпами, крутили мною
і торкали, щипали і коли я утомлений обертав ся
з гнівом до гнобителів, їх обгортав нездержимий
рагіт. Цілу дорогу окружувала й давила мене гур-
котлива хмара реготу, несла ся разом зі мною і я
не міг вирвати ся з сього перетягання безумної весе-
лості. Часами вона обхоплювала й мене: я кричав,
смикав ся, гуляв і цілий світ крутив ся в моїх
очах, наче п'яний. І як далекий був від мене сей
світ. І як самотний був я під сею маскою. — На-
решті лишили мене в кімнаті з нею. З гнівом
і страхом, зі злобою і ніжністю глянув я на неї
і сказав: Се я.

Поволи із здивуванням піднесли ся густі вії
— іділий сніп чорних лучів присунув на мене і сьміх
дзвінкий, веселий, яскравий сьміх, як весняне сонце,
відповів мені.

— Так, се я. Се я! — твердив я і всьміхав
ся. Чому ви не прийшли сьогодні?

Та вона сьміяла ся, весело сьміяла ся.

— Я так утомив ся. Так наболіло серце — з
мольбою просив я відповіди.

Та вона сьміяла ся. Чорний блеск її очей
погас і все яснійше розгорювалась усьмішка. Се
було сонце, але пекуче, безпощадно-шоретке сонце.

— Що з вами?

— Се ви? — промовила вона здержуючись.

— Як ви... сьмішні.

Рамена мої опали. Голова похилилась і так
богато розпущи було в моїй постаті... Поки вона
з погаслим заревом усьмішки на лиці гляділа на
молоді, веселі пари, що мчали біля нас, я говорив:

— Сором сьміяти ся. Чи-ж за моєю сьмішною
маскою ви не відчуваете живого страждуючого лица,
адже-ж я тільки тому надів її, щоб побачити вас.
Ви дали мені надію на вашу любов і так скоро,
так жорстко відбираєте її. Чому ви не прийшли?

Швидко із відповідею на малих, усьміхнених
устах обернула ся вона до мене — і немилосер-
дний сьміх всевільно заволодів нею. Задихавшись,
майже з плачем сакриваючи лице мережаною ху-
сткою, вона з трудом вимовила:

— Погляньте на себе... Позаду зеркало... О,
які ви!...

Морщачи брови, затискаючи від болю зуби,
із похолоділим лицем, з якого втікла кров, я гля-
нув у зеркало — на мене гляділа ідіотсько-спокійна,
неповоружено-рівнодушна, делюдська, непорушна
фізіономія. І я... я розсьміяв ся. Не охолонувши ще
зі сьміху та вже з дрозно змагаючого ся гніву,
з божівільним розпущи і заговорив, майже закритав:

— Ви не повинні сьміяти ся!

І коли вона затихла, я говорив даліше ще
потом про свою любов. І ніколи я не говорив так
гарно тому, що я ніколи так сильно не любив, про
муки ждання, про гіркі сльози безумної щирості
й тоски, про свою душу, де все було любовою. Я
бачив, як всі опускаючись, кидали темну тінь на
поблідле лице. Я бачив, як кризь її матову білість

кидав червоний відблеск розгорілий огонь і як все
гнучке клонилось мимовільно до мене. Вона була
одіта як богиня ночі, ціла загадочна, неначе млою
— чорною мережкою сповита, сяюча брилантами
зір, була гарна, немов давно забутий сон дитинних
літ. Я говорив, а сльози заливали мені очі, а ра-
достю серце било ся. І я побачив врешті, як мила,
жалісна усьмішка розкрила її уста й здригнувшись,
підняла ся її вії. Поволи, з безмежним довірем
вона повернула до мене голову і...

Такого сьміху я ще не чув!

— Ні, ні, не могу, — майже зойкала вона
і закинувши голову, знов приснула звучною ка-
скадою сьміху. Ох, коби мені хоч на хвилино дали
людське лице! Я кусав губи, сльози текли по мо-
йому розгоряченому лицю, а вона, ся ідіотська фізі-
ономія, в якій все було правильне, ніс, очі, губи,
гляділа з рівнодушем непохитно жакливим зором
в своїй безглуздості. І коли я, коливаючись на
своїх п'явистих ногах, відходив, до мене ще довго
долітав дзвінкий сьміх, начеб з висоти падала срі-
блиста струя води і з веселим журчанем розбива-
лась об тверду скелю.

IV.

Розсипавшись по всій вулиці, будучи нічну
тишину бодрими зворушеннями голосами, ми йшли
домів, а товариш говорив мені.

— Ти мав кольосальний успіх. Я ніколи не
бачив, щоб хтось так сьміяв ся... Стій, що ти ро-
биш? Нащо рвеш маску? Врати, він збожеволів!
Гляньте, він рве свій костюм. Він плаче!!

чужу дитину до своєї школи; але і ми жадаємо, щобі наші сусіди лишили в спокою й рускі діти. Так львівсько супроти своїх сусідів будемо пошукати і на будуче, але все і всюди, де ходять о покривджене народу, обставати зі всею рішучістю за наші права. Тимі кількома яничарами, що переловлять румунізатори в однім чи там другім селі, не допоможе ся багатому румунській нації, а нам не дуже пошкодить; та завзятість але з румунської сторони поновна причина, що оба автохтонні народи Буковини Русини і Румуни не можуть прийти до мирного, сусідського пожиття.

*

З нагоди виписів до черновецьких шкіл ми ново переконались, що святищенники-румунізатори по селах не покинули своєї підпольної роботи проти нас, а практикують її так само завзято і неуспішно, як за часів Мораря. До таких безглядних румунізаторів належить о. Янковскі з Глібоки, Грігорівці з Кичери, Волошенку з Замістя, Петрюка з Вилавча і багато інших. Коли виставляють людям потрібні для шіл метрики, або потверджують свідомства убожества, тоді добирають всіх способів, щобі наших корінних Русинів збаламутити і їх діти будь до волоских шкіл будь інтернатів справити. Ми виділи такі випадки, що свідоміші вже діти против волі збаламучених родичів самі зголошались до наших шкіл, не зважаючи на те, що родичі відказали їм своєї помочи лиш тому, що ті діти не хотіли йти до румунізаторських фабрик. Але кілько далось намовити, кілько молодіжки пішло на бездорожжя! А сій деморалізації винні волоскі святищенники, наші завітні вороги. В інших на родів панотці головна підпора свого народу, в нас неказане лихо. Тому то не заспім найважнішої акції, яка саме стоїть перед дверми, установлення рускої секції в консисторії, бо без неї ніколи не будемо мати супокою зі сторони румунізаторів.

Хто заводить унію?

На доказ, хто заводить унію між православними Русинами на Буковині, най послужити ось такий примір: Гоголині і Легучини-Теутул се чисто рускі громади. Та помимо того надала нам консистория для сих двох громад на пароха завязаного Румуна, що ніколи не уживав при Богослуженні ні одного руского слова. Отець Кожокар, так зве ся він, обдирав своїх парохіян в немилосердний спосіб, називав їх всілякими неприличними словами, секує, напастує їх при кожній нагоді і провадить з ними вічно судові процеси та приводить їх таким способом до великих коштів. Господарі так із Гоголині як із Легучин чули про сего славного панотця ще тоді, як він був кооператором в сусідній громаді, Волях. Тому то они опирали ся проти його іменованя парохом в їх громадах всіми силами. Аж як протоєрей Верар зайняв ім виразно, що наколи би о. Кожокар не справував ся добре, тоді перенесе его в протягу одного року напевно на иншу парохію, то пристали на то, аби о. Кожокар був іменованій парохом в сих селлах. Та не минув й один рік, а вже зачали селяни сих обох громад жалувати ся і просили протоєрея, аби додержав слова. На беззастанні скарги приобіцяв протоєрей, що загостить до них на візитацію і розслідить справу. То від того часу минуло вже кілька років, о. протоєрей був у о. Кожокора вже не один раз на візитації, та за кож-

дим разом приїжджав і виїжджав так потайно і скоро, що ніхто з тамошних господарів не міг його й запримітити і так же і до нині не довідали ся они від о. протоєрея, чи він вже переконав ся о їх скаргах. Побачивши, що їх скарги і депутації на о. Кожокора не находять найменшого послуху у церковній власті, удали ся они із своїми жалобами до посла Пігуляка, який підніс ся справу у парламенті, жадаючи від міністра віроісповідань строгого слідства проти о. Кожокора. А треба знати, що крім двох-трох людей, що роблять постійно у о. Кожокора, всі парохіяни з обох названих громад стоять як один муж проти свого пароха і навіть заявили з натиском старосту на вислану комісію в справі будови нових парохіальних домів, що они готові будувати ті дома кожного часу, але поки о. Кожокар в них парохом, то о тім не хотять нічого й чути. І тих домів таки не будують ся ще й до тепер. Але о. Кожокар гуляє все далше і ще гірше. Крім сього під зглядом моральним поступає парох так, що недавно була його справа перед судом і наробила страшного скандалу на всю околицю, що було предметом другої інтерпеляції посла Пігуляка. Коли знов перед кількома тижнями загостив до тих громад на віче др. Стоцький, жалували ся при тій нагоді знов начальники із Гоголині і Легучин на о. Кожокора, заявляючи між иншим, що їх бере ся вже розпука, та що вони хочуть приставати на унію. До сего остаточного кроку спонукав їх ще й слідуючий випадок: Перед кількома днями помер бідний чоловік Яворовскій в Гоголині. Крім маленької хатчини і кусника города не мав він ні одної пражини поля. О. Кожокар зажадав за похорон аж 40 корон. А коли родина помершого заявила, що дає 16 корон, бо більше не в стані дати, тоді заявив парох рішучо, що як дадуть ему такі 40 корон, тогди похорона вмиря із парадом. Сей его поступок обурив селян, они сказали, що коли парох робить з ними „збитки“, то вони будуть робити з ним так само. Велику свічку із довгою хусткою, що була призначена для панотця, дали даскалови, а о. Кожокареви дали таку саму свічку і таку саму хустку, яку дістав паламар. Красно прилагоджений парастас також не дали панотцеві. Вони запросили на другий день унійського святищенника із Воля, котрий відправив в хаті помершого богослуження і взяв за то цілий парастас. Та не досить на тім. Син начальника із Гоголині, Зінавець, подарував унійському панотцеві кавалок ґрунту на кашлицю, яка буде вже не задовго збудована і в якій буде відправляти ся відправа що другої неділі унійським святищенником із Воля. Господарі із сих обох громад говорять, що наколи би не взяли в коротім часі о. Кожокора відти, то всі перейдуть на унійську віру.

І хто властиво опричинює перехід православних Русинів на Буковині на унію? Чи др. Стоцький і его товариші, чи святищенники-румунізатори по руских громадах?

ДОПИСИ.

Із Волоского Банилова.

В рускім календарі із біжучого року находить ся крім пильних багатьох ілюстрацій також образок трох господарів із Волоского Банилова, а то Николай Прида, Михайла Маньковського і Кириляка. Ті славні борці о права своїх братів-селян

бороли ся так довго і так завзято о руску школу для своїх дітей і всіх других руских громадян того села, доки їм нарешті таки не отримали. Із ворожої сторони ставлено їм ріжні перепони через цілих чотири роки, щобі вони не дійшли до цілі. Між иншим ходили лісничі від хати до хати руских господарів і з початку просили їх, робили їм всілякі обіцянки, а коли то нічого не допомогло, тоді почали людей страшити, що не дістануть з ліса ні хворостинки, а за одну печерицю будуть платити великі кари і т. и. А коли висше названі патріоти, винаймали хату і дали навіть опал і услугу для школи за свої власні кошта і наука для руских дітей таки розпочала ся, то тоді почали вороги їм грозити навіть смертю. Та згадані селяни не дали ся і сим разом відстрашити, ходили кілька разів до президента краю, дістали на то трох жандармів в село до розслідування тих грозьб і аж тоді стало тихо в громаді. Їх парох Патраш, завзятий ворог руского народу, пробував ще й далше всілякими штучками запобігти істнованню рускої школи; писав до шкільної старшини, що у рускім куті Банилова Волоского найде ся всего тільки шестеро дітей, що можуть ходити до школи; але вислана туди шкільна комісія найшла їх аж вісімдесять і шестеро. І тепер в там руска школа вже на сильних підвалинах. Та згадані патріоти із Банилова Волоского сим своїм здобутком все ще не вдоволені. Сего вівтірка прийшли вони за порадою др. Стоцького до посла Синиула, привели з собою ще кільканайцять газдів із своєї громади і просили, щобі їх завести до владики. Ми добили ся вже, — казали вони — своєї рускої школи, хочемо ще добити ся і свого руского святищенника, щобі він говорив нам в церкві проповідь в зрозумілій мові і аби вчив наших дітей в школі релігії в їх рідній мові. Із нашої школи, маємо вже значний хосен, бо коли наші діти бувають по трох і більше роках шкільної науки не знали зовсім нічого і собі затуманювали тільки голови та тратили дорогий час, то тепер вже по двох роках науки читають рахують і пишуть они так гарно, що аж душа радує ся. Згадані патріоти оповідали далше, що мають аж двох панотців в себе, але ні один з них не хоче говорити рускою мовою. Хіба тоді, як хоче тамошний парох о. Патраш їх і їх товаришів ганьбити в Божім домі, то уживає лиш тоді і то таких руских виразів, що їм аж сором повторити ті слова. Сей пановець має ся ободити із своїми рускими парохіянами взагалі в нечуваний спосіб. От один примір: Як звісно, навістила наш край сеї весни велика посуха. Щоби випросити у Господа дощу, удали ся рускі селяни до о. пароха, заплатили йому двайцять корон і просили, щобі пішов їм посвятити поле. Та замість їх похвалити за їх побожність, що була повинність кожного правдивого душпастиря, то о. Патраш став їх ще ганьбити і проклинати. Він казав, що они то все завинили, що настала посуха, бо Бог покарав громаду за то, що всі рускі мешканці позакладали руску касу і читальню. Він не то, що не буде молити ся за них і не піде святити їм поле, але ще їх заклоне, щобі на них зійшла з неба ще гірша кара. І його слова вислухав напевно Господь, закінчив о. Патраш, бо так він був закликав вже раз одного господаря з Банилова Волоского, і він таки вмер тогдиного року. Цікаве при тім, що того газду закликав о. Патраш ще перед трицятьма роками, отже не знати, чи він вмер в наслідок клятьби панотця, чи може вже прийшов був на него такий час вмирати. А коли на-

Леонід Андреев.

Перед страченієм.

Засуд на п'ять терористів був виданий і затверджений. Засудженням не казали, коли будуть їх вшати, але тому, що се діялось як звичайно, вони знали, що їх повісять в сю ніч, або найпізніше в слідуючу. І коли їм предложили бачити ся на слідуючий день з рідними, вони зрозуміли, що страчене буде на другий день в ранці.

У Тані Ковальчук не було близьких рідних, а ті, що були, жили десь в глуші, на Україні і ледви чи знали о засуді: про рідних, у Мусі і Вернера, як невідомих, зовсім навіть не говорено, тільки Сергій Головіну і Василеві Каширину треба було бачитись з батьками. І вони вже зі страхом і тугою думали про сю стрічу, бо не рішили ся відмовити старикам останньої розмови, останнього поцілу.

Особливо мучив ся Сергій Головін. Він дуже любив свого батька і матір, ще недавно бачив ся з ними, а тепер був в страху, що се таке буде. Сама смерть здавалась йому легкою і не так страшною, як сих кілька хвилин коротких і нерозумілих, стоячих як би поза часом, як би поза самим життям. Як дивитись, що думати, що говорити, — се відказував ся зрозуміти мозок чоловіка. Саме просте і звичайне: взяти за руку, поцілувати, сказати: „Здоров батьку“ — здавалось йому безмежно страшним в своїй нелюдськості.

А однак сталося все краще, як навіть думав Сергій.

Перший увійшов в комнату, де мали бачитись, батько Сергія, полковник у відставці, Микола Сергійович Головін. Весь був білий, лице, борода, во-

лосі і руки, як би сніжною постать убрали в людське одіве. Увійшов він твердо, сильними кроками. Протягнув білу, суху руку і грімко сказав:

— Здоров, Сергію!

За ним поволи йшла мати і дивно усміхалась. І вона теж протягнула руку та грімко повторила:

— Здоров, Сергію!

Поцілувала в уста — і мовчки сіла. Не кидалась, не плакала, не кричала, не робила нічого страшного, чого сподівався Сергій, а поцілувала і мовчки сіла.

Сергій не знав, що всю попередню ніч, замкнувшись в своїй кабінетку, обдумував полковник з напруженням всіх своїх сил сю хвилю. „Не обтяжити, а облегчити повинні ми останні хвилини нашому синові“ — твердо рішив полковник і старанно важив кожне можливе слово завітної розмови, кожний рух. Та часом мішав ся, тратив і те, що вівсь вже приготувати, і гірко плакав. І в ранці пояснив жінці, як треба держати себе при стрічі.

— Головне, поцілуй — і мовчи! — вчив він жінку. Потім можеш і говорити, трохи згодом, а коли поцілуєш, то мовчи. Не говори зразу після поцілу, розумієш? А то скажеш не те, що належить.

— Розумію, Микола Сергійовичу, — відповідала мати, плачучи.

— І не плач. Хорони тебе Боже плакати! Таж ти вбеш його плачем.

— А чому-ж ти сам плачеш?...

— Заплачем усіма. А там не треба, чуєш?

— Добре, Микола Сергійовичу.

І поїхали обое мовчки, зігнувшись, обое сиві і старі і думали, а город весело шумів: на вулицях було шумно і людно.

Сіли. Полковник станув пригтовлений, заложивши праву руку за борт сюртука. Сергій поспішив одну хвилину, поглянув близько на зморщене лице матери і скочив.

— Посиди, Сергіючку, — попросила мати.

— Сиди, Сергію, — потвердив батько.

Мовчали. Мати дивно усміхалась. Було страшно сказати слово, нічєб кожде слово стратило своє значіння і означало тільки одно: смерть. Сергій хвилину глядів на батьків, а відтак спитав:

— А як сестра? Здорова?

— Ніючка нічого не знає, — поспішно відповіла мати.

Але полковник строго глянув на неї:

— Чогож брехати? Дівчатко прочитало в газетах. Нехай Сергій знає, що всі близькі його... в сей час... думали і...

Далі він не міг говорити. Та зразу-ж лице матери розплилось, заколисалося, стало мовре і дике.

— Се... Сер... — повторила вона.

— Мамочко!

Полковник подав ся вперед і трясучись весь, кожною частиною свого сюртука, кожною морщиною лица заговорив до жінки:

— Мовчи! Не муч його! Не муч! Не муч! Йому вмирати! Не муч!

Налекана, вона мовчала, а він все ще тряс перед грудьми стисненими кулаками і твердив: А потім грімко з виразом штучного спокою зашпав білими губами:

— Коли?

— Завтра, рано — такими-ж білими губами відповів Сергій.

Мати дивила ся в землю, жвала губами, на-

стали пізніше по посусі безнастанні слоті, то о. Петраш верещав в церкві знов на ціле горло, що то завинили все Русини своєю рускою школою і своїми рускими товариствами. Таких і подібних примірів, оповідали банилівські газди, могли би ми навести до сходу.

От ще такий один маленький: Один з них приніс до церкви троха менші колачі, як приносили звичайно. Ті колачі завісив о. Петраш на образи, де висіли аж п'ять неділь. При кожній нагоді показував на них пальцями, викрикував з усеї сили і казав, що його безроги ідуть ліпші колачі, а його рускі парохіяни хотять годувати його самого такими колачами і т. п.

Питаємо ся тепер світлої консисторії, чи такі священники, як о. Петраш, не підкопують ґрунту не тільки під своїми ногами, але й під цілим їх станом? Чи ж можна дальше дивувати ся, як рускі селяни із Банилового Волоського починають відтяти ся від своєї церкви і йдуть приміром святити паски на Великодні свята до сусідніх руских громад.

Посол Спикнул повів сю депутацію до преосвященного і розповів ему всі кривди нашого народу в Банилові Волоскім. Митрополит вислухав дальше ще скарг поодиноких осіб депутації, яка заявила, що в потрібнім разі можуть перед ним явити ся сотки руских селян з їх громад, і приобіцяв що зарядить в сій справі строге слідство і зробить порядок, бо порядок мусить бути, і як би се не зробив він сам, то постарав ся о то п. президент краю. Ми вже маємо, закінчив митрополит свою бесіду, досить руских богословів і буде вже його посиляти на рускі парохії. Депутація вийшла із консисторії дуже вдоволена; для нашого руского народу виходить із сего наука, що треба тільки впомянути ся все і всюди о свої права, як се робить чесні газди із Банилового Волоського, а дібемо ся певно свого.

Із Кичери.

В неділю, дня 30. серпня с. р. відіграли глібоцько-кичерські аматори штуку „Не кради“. До сего представлення спонукали їх лихі обставини, які панують під кермою теперішнього двірника Николая Вахнюка. За него веде провід Колуцка і Котюшка, ніби писар громадський. Ся трійця-поривав за собою кожного коршеминого їх одиомішленника. Щоби представити народови наглядно злодійство, яке тут до недавна йшло горою побіч всяких лайдацтв і за яке зроблено з гори двірника особисто відвічальним (від тоді в селі спокій), рішили глібоцько кичерські аматори представити вше згадану штуку.

Майже вся „Січ“ глібоцька, кучурівська, а також і кичерська явилась на представленню. Перед представленням виступив п. Ілюк та обяснив загально зміст представлення, причім привітав присутніх сердечними словами. Зараз по сім наступило представлення, серед якого деякі слухачі аж заходились від сміху. Загальний сміх викликавав Ілюк з своїм Дайбуном, які виконували свої ролі цілком влучно. Олександр Кріторій виступив в ролі коршеминого грубопала Івана досить сміло, а Олексі Романюкови в ролі двірника можна лиш погратувувати, так само і Едокія Магає в ролі Сури, Нестор Ткачук в ролі господаря із сусіднього села та Михайло Здріглюк і Василь Солчинський в ролі присяжних, а дальше Прокіп Зверід в ролі

че-б нічого не чула. І продовжуючи жвати, ледви вивговорила прості слова:

— Ніночка казала поцілувати тебе, Сергієчку.
— Поцілуй її від мене, — сказав Сергій.
— Добре. Ще Хвостови кнаниють ся тоб-
— Які Хвостови? Ах, так!
Полковник перебив:
— Ну, треба йти. Вставай, мати, треба.
У двоє підняли вони ослаблену матір.
— Прощай ся! приказав полковник.
Вона зробила все, що їй казали. Та цілуючи сина коротким поцілуєм, вона кивала головою і говорила без змісту:

— Ні, се не так. Як-же я потім? Як-же я скажу?

— Прощай, Сергію! — сказав батько. Вони стиснули собі руки і сильно, по коротко поцілувались.

— Ти... — почав Сергій.
— Ну? — уривисто спитав батько.
— Ти... — знов почав Сергій. Та лице його жалю, по диточому заморщило ся а очи зразу заплили ся слезами. Через їх іскричу грань він бачив біле лице батька з такими-ж слезами.

— Ти, тату, благородний чоловік.
Сергій в останнє попрощав ся з батьком і матір'ю. Було таке, о чім не можна і не треба говорити.

Постільні слова полковника були:
Благословлю Тебе на смерть, Сергію. Умри хоробро, як чоловік.
І вони пішли.

Вернувшись в комору, Сергій ляг на причулицю до стіни, щоби вкрити ся від салдат і довго, довго плакав.

Потім перестав і кріпко заснув.

читана вивязали ся не лиш відважно але також вповні вдоволюючо. Всі задали собі особливий праці, щоби штуку добре представити та вдоволити публіку.

По представленню деклямували: Василь Маковейчук, осаул „Січ“ із великого Кучурова, „Довбуша“, Ю. Федьковича, а Параска Маруся із Глібоцької поезию Шевченка „Черниця Маріявна“. Обі деклямації випали дуже добре. При відході від сьпівала глібоцька „Січ“ кілька патріотичних пісень і всі вернули в мільм настрою душі домів.

Слава молодіжні, що так просвітньо вміє перебувати святочні дні!
Січовик.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5. вересня 1908.

Гімназія у Вижиці. В супереч ріжнородним поголоскам, які пущено в курс, мовто гімназії у Вижиці зовсім не буде, або як буде, то утравістична, можемо запевнити, що в найблизших днях буде отворена гімназія з рускою мовою викладовою. Німецьке буде предметом як пр. в галицьких гімназіях. Були правда проби учасливити нас утравістичною гімназією — з якого боку, про се ми вже писали — але вони не повели ся.

Про рішене найвисшого трибуналу, яким знесено вирок смерті, власті ще офіційально не повідомили Січинського. Офіційальне оголошене вироку може наступати лиш тоді, як президія суду дістане офіційальне повідомлене, а се прийде не скорше як за 2 або 3 тижні. Речницеві нової розправи ще не відомий. Відбуде ся вона правдоподібно з початком жовтня.

З тутешного університету. Міністер просвіти іменував поштового концепіста др. Рудольфа Кестлера приватним доцентом церковного права на тутешнім університеті.

Буковинські Поляни а виборча реформа. Тутешні часописи доносять, що посол до сейму др. К. Стефанович виступив з редакції „Gazet-i Polsk-oj“ в наслідок опублікована без його дозволу статі під повисшим наголовком. Статю сю подаємо на пиньшій місці.

Желізна катастрофа. Між станціями Руда і Черепківці вискочила із ший локотива особового поїзду, який був переповнений родинами, що вертали з ферій. Причина сього: дві корови, що впали в послідній хвилі на шлях перед локотиву. Машиніст не мав часу вже здержати поїзду і обі корови погибли під поїздом, порізані в кусники.

Із страшної хроніки. Російські часописи доносять про страшний злочин, який довершено коло станції Алческа катеринославської залізниці. До мешканця якоїсь Амалії Еберляйнової кинено дві бомби, котрі убили на місці її з донькою, а чоловіка і сина, а також одну її приятельку, що держала на руді одиомісичну дитину, тяжко ранили. Еберляйна і сина перевезено до шпиталю, однак на другий день убійники впали до шпиталю і застрілили обох ранених.

Молитви в перекладі на українську мову. „Рідн. Край“ подає звістку, що один сьвященник з Полтавщини, переклав українською мовою 30 молитв, назвавши свою працю „Підмога до сьвідомої молитви“ і посилав сей переклад в синод для розгляду й дозволу до друку. Мова перекладу зрозуміла й добра. До молитов додано заповіді, передмову й „попередні відомости, що кождому християнинови знати, вірити й запам'ятати треба“.

Оповістки, іменованія і т. п.

Письменний іспит зрілости відбуде ся в осіннім речинці в І. тут. гімназії в днях 14, 15. і 16. с. м.

В „Музичній школі ім. Миколи Лисенка“ в Чернівцях відбудувати муть ся випси межі 1.—15. вересня що дня крім неділь і свят від години 5. до 6. по полудни в льокалі школи в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. І поверх. До випсу мають прийти нові ученики в товаристві родичів, або їх заступників і принести метрику або в інакший спосіб дати момнієть докладного випсу особистих дат. Нові ученики піддають ся короткому іспитови з музики, щоби пізнати чи загалом мають музикальні здібности і для приділення до відповідних клас. Випсове для нових учеників виносить одворазово 4 К а в разі спізненого випсу по 15. вересня других 4 К іспитової такса. Давніші ученики платять 1 К на бібліотеку. В разі спізненого випсу (по 15. вересня) платять і давні ученики збільшену таксу 4 К. Оплати за науку виносять: За сольосьців і фортеп'яно по 8 К, а за скрипку 6 К місячно. За се має кождий ученик тижнево 3 лекції з головного предмету, слушає безплатно одного з побічних предметів а то: початків теорії музики, гармонізації (2 відділи), або історії музики після підготовки і беруть участи у спільних вправах. Такси мають бути платні з гори кождого місяця. Полягаючи на довірі і симпатіях,

які наша „Школа“ в короткім часі здобула собі у нашого і чужого загалу надіє ся заряд ще збільшеного числа учеників з новим шкільним роком тим більше, що для заспокоєня чим раз більших вимогів старає ся заряд зробити все можливе і вже сего року заангажував нову визначну силу учительську до фортеп'яну, почесно нагороджену абсолювентку віденської консерваторії та постарав ся о збільшений льокаль для школи.

Із штуки і літератури.

Пригадуємо що „Буковинський Народний Театр“ відіграє в неділю, дня 6. н. ст. вересня 1908 р. в сали „Дому Польского“ при ул. Паньській ч. 40, голосну сьвітлову штуку Целера в 4 діях а 6 відслонях під заг. „Женщина“. Ціни місць враз з податком від карт: Льожа 11 К, фотель в перших трох рядах 2 К 20 с., фотель в других трох рядах 1 К 76 с., крісло 1 К 10 с., партер 66 с. Початок о год. пів до 8-ої вечер, конець о пів до 11-ої в ночи. — Карти від тепер продає канцелярія друкарні „Рускої Ради“ ул. Петровича ч. 2 а в день представлення при касі.

Репертуар „Львівського руского народного театру“ в Снятині. Сала власна.

В неділю, 6. вересня с. р. „Хата за селом“, драма з життя циганів в 5 діях, зі сьпівами і танцями, переробив з повісті Крашевського Галисевич і Мілєрова.

Білети продає „Народна Торговля“. — Абонамент на 12. вистав 20 кор., на 6 вистав 10 кор. — Початок точно о 8-ій год. вечером.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Біля ручаю.

Ой грай, вівчарику...

Тієї пісеньки сумної,
Що на струнких ялиць короні
Осінній вихор виграва.

Або заграй тієї думи,
Що в ній гірських потоків шуми
І сивих гір квітнуть туга.

Гей ні! Удар в веселі звуки,
В яких не чути болю, муки
Такий шалений, скочний спів.

В безжурнім танці розійди ся,
Забудь на горе — весели ся,
Лиш нині, нині... завтра ні...

М. Кавій.

* * *

Гей сів я цвіти, зелений барвінок,
Васильок і сині фіялки, леліці, —
Гей, мріяв про щастє, коханне чарівне,
Злеївав в серденьку рожеві надії.

Гей цвіти веснянні,
Чарівний розмаю,
Гей як мені люблю
В любовному раю...

Гей сплів я віночок із синих фіялків,
Пустив його тихо та долів водою,
Гей скоро, віночку, пливи до дівчини,
Поплунуть і мрії мої за тобою.

Гей мрії сердечні,
Буйні та щасливі,
Гей хвилі любови,
Якіж бо ви милі!

Іван Діброва.

На лодці.

Я і мій спомин, дівчино, о тобі,
що не кидає мене на хвилину
плили у лодці в віддаль темно сну
і нияли в мраці, мовби в зимнім гробі.

Спокійно, звільна били в воду весла
і розбивали ясных вод хрустали —
сопілки голос линув із віддалі,
куди нас лодка наша скоро несла.

Шуварів море низько перед нами
в долину вітте своє похилило,
немов витало нас листя вінками,

В западі сонця проміння надії
никли... Для мене з ними все пропало:
ти, мої мрії і сні золоті...

Фр. Коковський.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться за 4 с. від слова.

Надежностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Б. Бальтінестра

Чернівці, ул. Енц.-Головна 3.
Телефон 301. Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір
наймодніших
АРТИКУЛІВ ОСІННИХ.

При закупівлі за готівку
найсолідніші
товари

по конкурентній
ціні.

Капелюхи,
Черевики,
Краватки,
Біле, Ков-
нярики,
Маншети,
Хусточки до
носа, Пань-
чохи, Шкар-
питки, Ка-
льози, Ру-
кавички,
Шельки,
Пояси.

Артикули
до подорожі,
Конфекція
диточа, Ар-
тикули шпор-
тові, Шапочки
дамські і му-
жескі, Капе-
люшки, Шкі-
ряні блузи,
Камизельки,
Коци до по-
дорожі, Пар-
фуми, Мила,
Гребіні,
Щітки,
Товари
шкіряні.

Самостійний
склад

ц. н. надвірних фабрик

КАПЕЛЮХІВ

І. Генр. Іра у Відні,
Йос. Піхлер і Сани в Грацу,
як також найбільший склад
капелюхів П. і С. Габіґа у Відні.

Черевиків

Б. Л. Попера в Хрудими, Авт. Ча-
пека у Відні як також склад прав-
дивих американських черевиків.
Замовлення з провінції, сейчас, після
жандан і франко. Товари що не
подобають ся, приймає ся назад.

Великий зарібок

привносить побічне заняття кожному господарови, купцеві підприємцеві,
урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВАН ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адре-
сувати на повисшу фірму.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

стотарин. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові.
приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кождо
вкладку назад відібрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабу-
дцією; на кошта покрити дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся
на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних вносить рата амортиза-
ційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кожних 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6
проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені
більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту
45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183.— К	позички уділені	3,410.684.— К
уділи членські	234.398.— „	цінні папери	130.452.— „
ф. резервовий і інші	46.842.— „	льонації	182.206.— „

Купуйте землю при парцеляціях.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

порукає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

Іван Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм есть
NERVOL

„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францопа

в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до
натирання против всяких ревматичних
болів, простудження, ломаня костей, пле-
чий гістця і нервових недуг. Пропу ува-
жати на напис „Nervol“ і не при-
мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фля-
шопок) 8 кор. з оплатою і опакуванням.
Тисячки листів з подякою. — Вислака
2 рази денно до всіх країв.
В Чернівцях на складі у Шміда
і Фонтана, в Селетині в дрогерії
медикалній Стерншуса.

19 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німець-
кій мові, що заступає інтереси украї-
нського народу перед культурним сьв-
том, виходить раз на місяць в об'ємі
48 сторін з додатками і коштує на рік
лише 8. Кор. Є обов'язком кожного ін-
телігентного Русина передплачувати сю
часопись. Адреса редакції і адміністра-
ції: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 кіло
2 кор. 50 сот., висилає Др. Горват
в Шентендрі (Угорщина). 156 (1—9)

Русини! Ждайте у всіх трає-
ках, торговлях і кра-
мницях лише **тутон і паперців**
з першої галицько-руської
фабрики Евгена Білін-
ського в Збаражні. — З доходу
сеї фабрики йде 35% на будову
церкви в Севасті, 10% на школи і
бурен Тов. педагогічного, а 5% на
сироти і вдови по священниках.
— Держім ся поклик: Свій до свого.
138 (—)

Друкарня тов. „Руска Рада“
Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

(—)

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Вс. Духовен-
ство і Ви. П. Т. Публіку, що ви-
готовляє всілякі в той сфх входячі
роботи як: монстранції ліхтарі, зер-
кала, хрести, кадильниці, свічни-
ки, образи, хоругви і проче церковне,
по уміркованій ціні і на речивець.
**Замовлення з провінції то-
чно, дешево і на час.**

Вільні замовлення на догідні рати

Кільканайцять літня практика
в моїм заводі, упевненя мене що під
кождим оглядом зможу хочби най-
вибагливішому густови Ви. Публіки,
вповні вдоволити. Отвараючи мою
робітню, не жалувал я ні трудів ні
коштів, а урядив єї так, аби ста-
нула побіч першорядних робітень та
відповіла новочасним вимогам. Звер-
таючи ся до Ви. П. Т. Публіки
з просьбою о ласкаве поперте тої

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишує
151 (—)

з глибоким поважанем **Ф. Ярмолівч.**

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
— (Взаїмна Вигода) —

Всі книги до веденя товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарєв.

За редакцію відповідає; Віктор Строні.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.
Одноразове число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Реданция, адмінстр. і експедиция

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовлах відна повідний рабат.
Рекламний неопечатаний візні від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попе-
редним застереженням і залученем надеж-
ности почтової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

В руских школах руске урядоване!

Домагане введення рускої мови по всіх державних і автономічних урядах в рускій частині Буковини, поставлене в національну програму буковинських Русинів, підписить ся не від нині і в пресі і на вічах, а проте до зреалізованя його, здасть ся, ще дуже далеко. Винні сему не стільки обставини і чужі люди, скільки загальна самої-ж такої рускої інтелігенції, що не робить із свого боку всіх кроків, щоб своє домагане перевести в практичний життя. Коли на пр. в чисто рускій громаді веде ся урядоване по німецьки, то очевидна річ, що тут не винні німецькі „культуртрегери“, а таки сама рада громадська, що не хоче, чи не вміє зробити ужитку із свого права: завести урядоване в тій мові, якої бажає собі більшість ради. Та коли на виправдане громадських рад міг би дехто найти бодай позірні причини, на виправдане руских шкіл і руских управителів й таких причин не можна подати.

По румунських школах веде ся ціле урядоване в румунській мові. Тимчасом фактом є, що не тільки в мішаних, але й чисто руских округах багато управителів руских шкіл урядують по німецьки. Чи діє ся се з привички, чи байдужности — шкода однакова і подвійна. Одно, що через се в самих чисто руских інституціях як рускі школи нема руского духа, а друге: руска суспільність тратить моральну силу і право домагатися від чужих пошанованя своєї мови, бо сама не шанує її. Через отсю байдужність наше домагане заведення рускої мови в публичних інституціях рускої частини Буковини стаєть ся порожньою фразою, яке міродатні чинники можуть ігнорувати, знаючи, що за нашими словами не наступлять діла.

Крайній час зірвати з такою практикою. Панове управителі руских шкіл, які доси урядували по німецьки, повинні вже з початком сего року шкільного переіменити урядоване на руске; де би управителі з яких небудь причин не вчинили

сего, там нехай молодші учителі ведуть бодай свої класові книги в рускій мові. Сего не може ніхто заборонити їм. Деякі рускі друки (каталоги, тижневики, свідодства, повідомлення, квіти, візвання) є на складі в друкарні „Рускої Ради“, решту, коли найде ся понит, можна буде видати в найкоротшій часі. Отже до діла! Нехай бодай сям разом не останеть ся наш зазив голосом вопіючого в пустині.

В сій справі одержали ми також голос з учинених кругів, іменню відчит п. Т. Роговського на загальних зборах читальської філії і отсі резолюції прийняті одностайно зборами:

Від 1. вересня 1908 повинні всі управителі руских шкіл писати виключно лиш по руски і в рускій мові переводити всі локальні конференції.

Філія завізвє всіх Вп. товаришів і товаришок на Буковині дорогою оголошення в часописі „Буковина“, щоби одобрали діло нашої філії і послугували ся згідно з нами при переписці між властями, сторонами і управами шкіл лиш рускою мовою.

„На кресах“.

У кожного народу „креси“ означають найбільші кінцїни замовляння одної народности; не так у Поляків. У них креси по цілїм світі; я є певна, що як би так судило загнала кілька Ляхів на Гоголю то і там були би у них „креси“.

Та кождому вільно снувати собі мрії, хотьби як відбігали від дійсности і забивати в своїй уяві біло-червоні стовпи хотьби на Камчатці, та на жаль не звернено досі уваги, що на Буковину починають щораз то більше напливати Поляки, що з вродженою собі нахабністю поволи але певно здобувають собі терен і на рускій землі ставлять „twierdze“ в виді читалень „Towarzystwa Szkoły Ludowej“.

Свою „діяльність“ починають Поляки не по селах, але по малих містечках. Не знаю як по инь-

ших повітах (а дуже радабим дізнати ся) але в нашім, се-б то серетскім повіті робота їх вінує ся не аби яким успіхом, тим більше, що не натрапляють нігде хотьби на найменший опір.

Є в нашім повіті велике село, а радше містечко Глібока; школа руска шістькласова, німецька три, церква православна, гр.-католицька, рим-кат., протестанська і божниця. Одже три народности поділені між п'ять конфесій. Видає ся, що Поляків нема, або бодай їх не видно, бо як би було бодай 40 шкільних дітей, то вітворили би польський відділ. Але „oni są“. Минушого року заходом кількох одиниць основано читальню „T. S. L.“ Посипали ся представлення, концерти, уряджено бібліотеку і діти не чули себе з радости, як дістали книжки в роді „Jakie to szczęście być katolikiem“. В літі майвки, словом росте Польща в Глібоці.

Недавно бачу на толоці громадку; придивляю ся ближше, а то польке військо, коменда розуміє ся народова, хоть би зараз на Moskala ... pardon ... забулам, що тепер ниньшій курс в політиці вже не на Moskala, але на hajdamakę Rusina.

Приготовлення сї були до фестиву урядженого минушої неділі; польскі патріотичні зібрани кілька-десітеро дітей, між ними багато руских, повбрани в біло-червоні паперові конфедератки, кільком старшим дали народову фану і цілу банду повели наперед до костела а відтак на фестив. Вправді ціла та комедія нагадувала гаману, а бідні діти виглядали як кльовни, але головна ціль осягнена, Польща є, Поляки запрягають рускі діти до свого воза а наш смерненний Русин мовчить.

Одже Глібока to twierdza і то досить значна, але не одинока. Є ще одна „placówka“ а се Іц-нава; тут параступний братство, а бачили twierdza і в Румунії, а може аж в Туреччині.

Одже 6. вересня заповіли афіши великий фестив уряджений заходом читальні польської в Іц-канах. Програма страшно різнородна, але кульмінаційна точка се томболя 1000 лосів, кождий виграв, а між виграними є „prosię i skrzynia piwa“. Не сумніваю ся, що коли місцевий комітет подбав о так знамениті сили як „prosię i skrzynia piwa“ фестив удасть ся величаво і placówka в Іц-канах готова переіменити ся на столицю Польщі, а тогди просіє, що найбільше причинило ся до того і ви-росте до сїй пори на здорову свиню займе відпо-відне становище.

А. Андреев.

В незнану далечинь.

Вже чотири тижні минуло, як він сидів дома і в протягу чотирьох неділя панував там діймаючий страх та неспокій. Всі сплуквали ся говорити і поступати так само, як перед тим все говорили й поступали, та не зазриміли, що їх мова була якась приглушена, очі неспокійні і свідомі вини. Звертали ся все в ту сторону дому, де була його кімната. В протилежній кінці дому ходили вони якось неприродно, ступаючи сильно ногами і сьміючись неприродно. Колиж йшли попри білі двері, що через весь час були замкнені, — а в кімнаті так було тихо, якби там нікого живого не було, — ступали тихше, хилили ся в бік наче бояли ся з тої сторони якогось удару. І хоч тепер вони ступали цілою ступою, їх хід був тихіший і лекший ніж коли-б вони ступали на пальцях. Тай ніхто не назвав його по імені; звали його все „він“. Назва ся для них вистарчаюча і яснійша, чим повне ім'я, бо вони все про него думали. Впрочім їм здавалось чомусь, що називати його по імені так як других, се і дуже „по фамілійному“ і не личить. Слівце „він“ досадно характеризувало той страх, який опанував всіх на задку про його струнку і смагляву статю. Одинока стара баба, що мешкала на поверсі, називала його „Микола“. Але й її огортало страшне напружене та невідоме очікування якогось нещастя, яке панувало в цілїм домі — і вона часто плакала. Одного разу спитала слугу, чому панна не грає більше на фортеп'яні. Слуга видивилась на неї здивовано і аві слівця не сказала, лиш потрясла при відході значучо головою, вказуючи немов на те, що вона не може знести такого „отвертого“ питання.

Перед полуднем одного сірого дня в падолісті прийшов він домі, як всі були дома і сиділи за столом, крім Петра, що вже давно, як пішов був до гімназії. На дворі було зимно, а з сірих хмар, що нависли низько над землею, спадав дрібний дощ, так що в світличках було темно помімо того, що вікна були високо, а декуди і лампи горіли. Хтось задавонив енергічно і гостро. Від сього затрівожив ся навіть сам пан дому; сподіючись, що хтось визначний складає йому візиту, він виїшов поволи на зустріч з привітливою усмішкою на лиці. Але усмішка небагом счезла; в напів-темнім передпокою побачив він статю одіту убого і нехарно. Перед нею стояла слуга заступаючи дорогу. Слуга була заклопотана і неспокійна в положеню. — Муштина сей імовірно прийшов з желізного двірця, бо в руці мав валізку; ішов мабуть пішки і трохи їхав трамваем, бо його короткий, зношений плащ був мокрий, а долішня часть сподень злубоватіла від верстви болота і води. Голос його був рідкий і хрипливий відай від студени і слоти, а може від довшої мовчанки підчас подорожі.

— Ну, й не хочете відповісти? Питаю Вас, чи пан Александер Борсуков дома? — повторив свій запит пришедець.

Пан Борсуков не виходячи до передпокою кинув згрідний погляд на незнамого чоловіка, вважаючи його жебраком, які часто навідували його дім і додав суворо: „Чого ви ту шукаєте?“

— Ти мене не пізнаєш, — спитав глумливо, але троха дрожачим голосом наступивший гість. „Я — Микола, а по моїм батькови звусь Александрич“.

— Що за... Микола? — поступаючи в зад питав пан Борсуков.

Але й без відповіді знав він вже, що се за один Микола. З липа зникла повага і спокій; весь

він поблід наче мертвий, руками схопив ся за груди, бо віддих сперло, відтак нервовно обіймив голову Миколи; його сива борода счипилась з чорною, іспанською борідкою подорожнього, а старі уста, що відвикли від поцілуїв, шукали за молодим і сьвіжим лицем сина і пристрасно тупились до нього.

— Заждіть батьку: позвольте, хай скину плащ, — говорив м'яким голосом Микола.

— Ти прости? — питав настійливо батько, дрожачи на цілїм тілі.

— Ет, пусте! — сказав строго Микола і легонько відникаючи батька від себе, додав — „і щож я мав прощати?“

Коли входили до їдальні, пожалував пан Борсуков, що дав ся унести сердешньому поривови.

Та мимовільна радість розпирала груди його з причини непередвидженої стрічі і оглядання сина, що через цілий сїм років скитав ся не знати куди, ступав по молодечому і голосно сьміяв ся. Тимчасом Микола, затираючи закостенілі руки, станув перед сестрою і питав: „Як, що, ся панна має бути мовою сестричкою?“

Ніна, сїмнадцятилітня дівчина, бліда і хирлява стояла внявши заклопотано свої очі в брата. Вона відразу пізнала свого брата Миколу, якого лише собі пригадувала, чим батько. Сама не знала що має тепер відповісти. Микола не цілував, лиш сердешно стиснув єї руку. В відповідь на се вона так само його стиснула і низько уклонила ся братови.

— Се пан студент — корретитор Петра, представляв батько далше.

— Петра? — спитав здивовано Микола. Він вже ходив до школи? Цікаво.

Потому представили єго незнакомій старшій дамі що наливала чай. Кликали її всі Анна Івановна. При чаю всі уважно звертали на него очі.

Ось так при помочи конфедераток, пива і просять будують Польщу на рускій Вуковині.

Х...

Справозданя наших послів.

В неділю дня 6. н. ст. вересня ставали послів, відемаршалок др. Смал-Стоцький і совітник суду Ілько Семака перед своїми виборцями в Ленківцях.

При їзді в село виставила громада триумфальну браму, а бандерія приїхала гостям на зустріч і відпровадила їх на місце зборів, які відбулись при участі около 1000 людей під голім небом перед громадською канцелярією на толоці.

Послів привитано вистрілами з моздзірів, а начальники гром. приватних і камеральних Ленківців панове Веренка і Сальдаты передали їм хліб-сіль по старім звичаю. Точно о год. 3. по пол. розпочато збори. На трибуну окрашену прекрасними коверцями виступив голова зборів начальник Н. Веренка і привітавши послів дуже сердечно, уділив слова др. Стоцькому, котрий в більше як двогодинній бесіді змалював народові події в краю, та діяльність послів соймових. Потім промавив посол Семака і здав справу з діяльності своєї та руских послів в парламенті. Опісля промовляли начальники Н. Веренка і Сальдаты, господарі Г. Весараба, Василь Пушук, І. Жмурук і др.

На внесення Юрія Костюка висказали збори одноголосно послам руским взагалі, а н. др. Стоцькому і Семаці в особі за їх дотеперішну ревну діяльність в користь руского народу необмежене довіре, а послови Н. Васильковичи виразили збори однодушно особливо пошановане за его здобутки для Русинів.

Опісля запрошено послів, до громадської канцелярії на перекуску. де інтелігенція і парід при снізі і тоаєтах забавили ся якийсь час. Зазначити належить ся, що народний гимн, „Ще не вмерла“ співають наші селяни так гарячо і з таким зрозумінням, як дотепер нігде на Вуковині. Заслуга над вигненим Ленківцями належить ся надуч. Мартинюкови, нач. Веренці і уч. Костюкови.

*

В неділю дня 6. с. м. відбули ся в громадах Берлінци і Стирчу, серетського повіту народні збори, на яких здавав посол Спинул своє посольське справоздане. Вже на желязничім двірці в Берлінци привітали посла п. управитель школи Володислав Бачинський із Берлінци і секретар громадський Альпері На краю сего села находил ся триумфальна брама; тут привітали знов п. Спинула при вистрілах із моздзірів начальник громадський Тодор Романюк із своїми заступниками і цілим віділом громадским, передаючи послови рівночасно хліб і сіль. Відси удав ся посол на місце зборів коло шкільного будинку, де була зібрана ціла громада, так селяни як і інтелігенція. Побіч газдів і газдинь були також численно заступлені парубки і дівчата. Збори отворив п. Бачинський, а до президії вибрано одногосно начальника Тодора Романюка, його заступника Дмитра Туряньського і Володислава Бачинського. Зібрані прислухували ся із великою цікавістю виводам п. посла, дякуючи при кінці сердечними словами за

Він розглядав ся по кімнаті немов шукав, чи що змінило ся за тих сім літ.

Щось незвичайного було в ній, що не дасть ся описати. І висока, струнка стать, гордо держана голова і проникаючі, лискучі очі — все се пригадувало короля півня вірна. З його розкудоченого буйного волосся можна було вичитати дикий дух свободи.

Його рухи були легкі і певні. Цілком нагадували зручність і граціозність і певність своєї добичі хижаків. Кожному дивив ся сьміло і бистро в очі, ніби не відчував свого неприємного положення. Коли схилював ся глядіти привітливо і ніжним зором обіймати кожного, все таки з його очей світіла, недовірчивість і тайна скритість, питома звіреви, що ласить ся коло чоловіка. Говорив розказуючо і певно і ніколи не поправив ся, так начеб він був непомилливий.

Він не роздумував більше над своїми словами — начеб їх не говорила звичайна, смертна людина, що грішить і помиляється часом і проти своєї волі. Привродно, що чувство жалю не мало місця в серці такого чоловіка.

Дарма що орел, пера мав пошарпані, певно в борбі, як здавало ся; але всеж таки побідоносно виїшов з неї. На се вказувала його подерта і брудна одія, попламлена в нічних спелюнках. Помимо того одія його мала в собі щось немов розбійничого, — щось такого, що в кожному вигідно, гарно, добре одітому чоловікові мусіло викликати незане чувство докору за свою вигідливість... А відтак знова приходили хвилі, — що моментальні судороги перебігали по його тілі: ціле воно видавалось меншим; волос на голові горойжив ся наче на яким бішенім звірі і очима світив і з диким упрямим завзятем водив ним по присутніх. І в пив жадібно як чоловік, що довго постив, або що ніколи не може наїсти ся і радо використовує на-

його красні слова і добру науку. Опісля забрав слово богослов Іванюк, котрий прибув на сі збори із сусіднього села Черепківців разом із своїм батьком Савою Іванюком і стрієм Семеном Іванюком. Богослов Іванюк згадав у своїй довшій промові про старане руских послів і про їх здобутки, які осягали тільки в той спосіб, що поступали все і всеюди в порозумінню і в згоді. Тому то, казав далше бесідник, повинність руских виборців підпирати своїх послів як один муж, і на давати ся аводити із сеї дороги ніяким киринникам, які волочать ся поміж народом і старають ся його відвернути від своїх послів. Наші послів мати муть лиш тоді силу і їх слово мати буде лиш в тім разі вагу, коли за ними обетане весь руский парід. Наш парід має всіляких ворогів, котрі не радо бачуть, що він чим раз більше освідомлює ся, приходить до більшої сили і своїх прав. Потім згадав бесідник про то, як вороги старають ся наш парід тим баламутити, що кажуть йому, що він волоскої віри, напомунав далше вісевичів шанувати і любити свою рідну руску мову, бо ми не маємо найменшої причини, встидати ся нашої рідної мови. Вкінці напівнув бесідник громадян, щоб они організували ся і закладали рускі товариства, як читальню, касу, січ і крамницю, бо тим поліпшить ся їх гірка доля і закінчив словами „боріте ся, поборе-те!“

По сім зголосило ся ще кілька бесідників до слова з поміж селян, а на конець прийнято на внесення начальника громадського одноголосно слідує резолюція: Висказує ся вотум довіри за дотеперішну діяльність послови Спинулови, як також всім руским послам а особливо Васильковичи і Стоцькому і висказують далше своє обурення против безпідставних нападів на них послідних двох послів. О сій послідній запавшій резолюції повідомлено п. Василька телеграфічно. Віче жадав далше від своїх послів, щоб они постарали ся о те, аби при слідуємій винаймі фундашевих лавів сеї громади відступлено бодай одну част сего поля у винаєм господарям і аби Рада шкільна краєва звільнила їх з огляду на сумний біжучий рік від сплати рати за позичені свого часу гроші на будову школи.

Відси удав ся посол Спинул на такі самі збори до сусідньої громади Стирча. І тут витали его на готари представителі сего села в сьвяточній спосіб і попровалили потім на місце зборів до шкільного будинку. Хоть ся громада невеличка, та зійшло ся тільки народу, що простора шкільна комната була битком наповнена. По отвореню зборів управителем школи п. Денисом Евстафівичем вибрано до президії одноголосно місцевого пароха о. Васильковського, начальника громадський Василя Царика, его заступника Івана Гафійчука і учителя Дениса Евстафівича. По промові п. посла, яку вісевичи слухали з великою увагою і часто перебавали окликами „славно“, далше по бесіді богослова Іванюка і кількох господарів прийняли зібрані одноголосно слідує резолюція:

1. Позаяк винаєм обшарів фонду релігійного в Стирчу кінчить ся в 1909. році, звертає ся нинішнє віче до укр. послів, щоб они постарались о розпарцельоване хоть 200 фалєх згідно виданя їх у наєм громадянам із Стирча

2. Позаяк перечуваємо, що луги фундашеви в Стирчу мають і на далше пахтуватись, або й на віки продатись, звертає ся нинішнє віче до руских

году де може вже раз спокійно все з'їсти, що перед нього покладуть. По обіді встав вдоволенний і сказав: „Се було знаменито“ і з іронією поглянув себе по череві. Від батька не приймив цигара, але взяв його від студента — і буркнув коротко: „А тепер оповідайте“.

Сім разом оповідала Ніна. Вказувала, що тепер саме скінчила інститут дівочий і як їй там жилося.

Зразу соромил ся, але з часом оповідала знаменито; про ся саму річ вона сто разів розказувала і тому повторяла ті самі звороти і дотепи, яких ужила при першій оповіданню — як була повернула щойно мови. І була цілком вдоволеною а себе. Не мож було замітити, чи слухав сего Микола чи ні; він сьміяв ся навіть сердечно але не тоді, як Ніна пописувала ся своїми дотепами і через весь час розглядав ся по кімнаті. Час від часу переривав оповідане невмістними своїми запитаннями як: „кілько заплатили ви за сей образ“ звертаючи ся до батька, що мовчки сидів і іронічно з під лоба зазирав.

— Якось собі не можу пригадати напевно.

— Дві тисячі — сказала з повним респектом перед такою сумою Анна Івановна, що досі мовчала і тривожно дивил ся на господаря.

І тоді оба — батько і син — сьміяли ся, а з їх усміху пробивало ся щось ворожого. Батько успокоїв ся і прибрав свій давний суворий і статочний вигляд лица.

— А як інтерес йде — питає Микола коротко і поважно батька.

— Добре.

— Купило ся новий дім на італійській вулиці. І ще також нову фабрику, майже тишком доповіла Анна Івановна. Хоч великий респект мала перед паном Борсуковим, та всеж таки не могла здержати ся, щоб не розповісти про його багатства.

послів, щоб они постарались, аби при пахті або й при продажі лугів в першій разі громадян із Стирча узглядити.

3. Віче завзивав укр. послів, щоб они постарались о усунення невідрадних обставин при закупні дров нашим селянам.

4. Віче домагає ся як найскоршого затвердження реформи виборчої до сойму і рад громадських.

5. Віче висказує послови Ник. Спинулови з'осібна, а цілому українському клубові і буков. укр. послам соймовим своє повне довіре і щире подяку.

6. Вісевичи відпирають з погордою підлі клевети ворогів укр. народу на послів Василька і Стоцького і заавляють їм заразом повне довіре. Сю послідну резолюцію переслано на руки посла Василька в телеграфічній дорозі.

Належить ся ще згадати, що обі сї громади дуже добре з'організовані, що всі громадяни вступают ся за рускою поступовою партією як один муж і що головна заслуга в тім ширих і трудюливих народних учителів тих громад пп. Дениса Евстафівича і Володислава Бачинського.

НОВИНКИ.

Чернівці, 8. вересня 1908.

В неділю дня 6. с. м. був посол Семака в Гаврилівцях. О. Тевтул оповість зібраним в церкві, що як хто має які жагана, чи скарги, може вністи до посла і по богослуженню зібралось коло п. посла багато людей на церковній площі. Люди жалувались дуже на податкових урядників в Кіцмані, що їх трактують як в Галичині через „ти“, далше жалували ся госп. Турушанко, Іван Маланчук та Стефан Ткачук на поборця, що ніколи не здає решти з поборів податкових, а як один приніс раз дрібні гроші, тоді поборець кинув йому ті гроші назад. Жалували ся також на геометра Шмїла Райса, що його ніколи не мож застати дома, як коли що людям потрібно. — Може би ті „панки“ були ласкаві пам'ятати, що в нас не Галичина.

Загальні збори „Союза Січей на Вуковині“ відбули ся в неділю дня 6. с. м. в великій салі Народного дому. Окрім делегатів прибуло на збори багато учителів та других гостей з провінції, а також нямало черновецьких академіків. Прибув також посол др. Кирило Трильовський, перший організатор січній в Галичині. Голова „Союза“ др. Галіп здав справоздане з діяльності Союза, та оправдував невизначну діяльність відділу Союза тим, що — мовляв — брак доброї організації, брак охоти до роботи в „Січах“ і т. п. В справі повітових організацій промовляв др. Галіп, п. Стернюк та ще кількох селян. До праці та витревалості заохочував зібраних посол др. Трильовський, який представив зібраним утиск та кривди, серед яких доводить ся працювати галицьким Січам. Галицькі власти довели своїм переслідуванем до того, що треба було аж вносити в парламенті нагле внесення, за яким промовляв також дуже горичо буковинський посол Пігуляк. Тому — закінчив др. Трильовський — організуйтеся і пра-

Вонаж через весь час порівнювала своє майно — 556 рублів в щадниці — з тими незмірними багатствами, каменицями, фабриками, акціями!..

— Ну, розкажуй далше Ніно, — сказав Микола.

Але Ніна вже давно обидила ся і її зробило ся жалко на серцю. Знов почула колене в боці і сиділа задумана; ціла бліда наче стіна, але всеж таки гарна й приманлива наче та квітка що починає розцвітати ся. Ледве чутний запах парфуми уносив ся від неї і пригадував на позовиле листе осію і його повільне завмиранє. Несьмілий а до того ще й рабий на лиці студент водив за нею очима уважно і здавалось, що й він також блід на лиці, коли уста Ніни тратили червону креску. Студіював медицину. Ніну полюбив цілим жаром першої любови.

Між тим з'явив ся старий слуга — Фенотін. Його червона, округла і безволоса фізіогномія поавила ся в дверях наче сходячий, повновидий місяць. Ходив до парні, а по купели трохи напив ся. Як прийшов домі, довідав ся, що прийшов „паннич“, з яким свого часу не раз грав ся в коника. Нинішном плачучи — (відай від горівки, а може з любови до панича?) — натягнув на себе фрак, наперфумував лисину — (так само прецінь робив і його пан!) — ввійшов поважно, як звичайно до ідальні. Перед дверми ще ставав на хвилику щоб прийти до рівноваги; прибрав поважну міну — немов би мав складати візиту самому губернаторови — і станув відтак перед Миколою.

(Далше буде).

цють, памятаючи на те, що на ваш рух глядять з надією тридцятилітній український народ. По уділенню уступаючій старшині абсолютній приступлено до вибору нової старшини, в якій склад склад увійшли: др. Теодот Галіп, Г. Гордий та Іл. Понович з Чернівців, С. Яричевський з Кіцмани, Майданський з Рогізна, Корітчук з Кіцмани і Паньчук з Ревної. Вкінці одна маленька замітка: дуже неміло вразила мене справа, яку піднесено на зборах, а іменно те, що вже і в Січовій організації починають деякі люди агітувати проти дру- гих, немилых собі, що сей — мовляв — Буковинець, а сей галицький. Чи і в січовій організації треба конче заводити такі рутенські способи агітації? На мою гадку неконче! К.

Посол Іля Семака остане на Буковині до 5-го жовтня. Всіх інтересованих просить звертати ся до него до Чернівців, де він перебуває у сестри п. Тиминської, ул. Нового світа ч. 38.

Нові школи з українською мовою викладовою отворено в Костришівці коло Звиняча і в Лукавці на Бурдіях, а школу в Оршівцях розширено на 5 клас. Філіяльні школи в Лукавці перемінені на самостійні експозитури.

Авантюра в цирку. Перед двома тижнями приїхав до Чернівців зі Львова цирк угорського підприємця Ліпота, в якому продукують ся між иншим і атлети. З нагоди побуту цирку та атлетичних запасів підносили ся у львівській пресі закиди, що ціла ся атлетична борба — се звичайний собі швіндель і в наслідок цього мусів цирк покинути Львів. В Чернівцях не було якось довший час чути про цирк нічого, аж врешті директор цирку Ліпот пустив ся на новий швіндель. Оголосив плякатами, що в суботу вечір відбудуть ся 2 рішачі борби. Публики зібрало ся багато, аж ту нараз перед самою борбою повідомив директор публіку, що з одною парною стала ся „ошибка“ і що се не рішача борба. Та дальше показало ся, що ся „ошибка“ повторила ся і з другою парною, а се вже вивело з рівноваги публіку, яка винула ся борбою на маневру і домагала ся дальшої борби. Дперва по годині завдяки інтервенції поліції удало ся виперти публіку з манежу. Демонстрації повторили ся опісля на вулиці.

При доповняючих виборах до парламенту з I. округу міста Львова вибрано при допомозі ріжних виборчих шпукоч проф. Рошковеного (вшех.) 1011 голосами проти 734, які одержав канд. укр. соц. дем. М. Ганкевич.

До Бурси Федьковича в Чернівцях прийнято якраз 210 православних учеників від народної школи до університету. Всі разом платять 2922 К місячно, так, що доплата Народного дому вносить місячно 2155 К. Зваживши однак, що се товариство має місячно тільки 500 К до розпоряджості, то відкидаємось до жертволюбивості руского народу і просимо надсилати датки на Бурсу „Народного Дому“, бо лиш так зможемо утримати через рік сею молодіж, якої нам конче потрібно. Аж сего року могли ми рішитись на прийняте так численної молодіж і поставити заклад на таку висоту, однак без співучасті патріотичного загалу ми самі не в стані на тій висоті устоятись. Євген Семака, надзиратель Бурси з виділу „Народного Дому“, Олександр Купчанко, управитель Сидір Чайковський, префект.

З Ніцмани пишуть нам: Хату, вартості до 24.000 корон, яку дарував релігійний фонд на „Руску Бурсу“ в Кіцмани, обняв вже заряд бурси в посіданні дня 1. с. м. В бурсі поміщено 35 хлопців. — На туюж бурсу подарував на руки посла Семаки о. протоєрей Іван Стефанович 50 корон, за що складає йому Виділ бурси щиро подяку.

Незвичайне вінчанє. В метрикальнім уряді сего діляниці Будапешту, станула перед кількома днями незвичайна пара молодят. Графиня Генрика Понг'рач звінчала ся з селянином, Іваном Ондрашіком. Графині по многих авантюрах удало ся стати жіночкою селянина, бо батько, бажаючи до сего недопустити, хотів віддати її на якийсь час до монастиря. Тоді панна Генрика втікла з дому і замешкала із своїм любчиком в селянській хаті недалеко замку свого батька. Граф Понг'рач звернув ся до сиротинського уряду, домагаючись, щоб його доньку, як неповнолітню, інтервювало в однім виховуючім заведенні в Будапешті. До сего жадана прихилили ся, однак асистент графинки виїе відклик до міністра внутрішніх справ. Тимчасом батько дівчини, гр. Едвард, помер, а її мати по- зволила вкінці на подружжя. Пані Ондрашіковій те- пер ледви 17 літ.

Повставанє америкянських міст. З Ріо де Жа- нейро доносять, що синдикат французьких капі- талістів виїе до тамошньої палати послів просьбу о концесію на будову нової етолиці на високо- рівни провінції Гояс. Се місце положене в центрі в Бразилії і має аздорове підсонє. Синдикат хоче вибудувати своїм коштом всі публічні і державні буданки, побрукувати улиці, заложити парки і трам- ваї, водопроводи, каналізацію і т. п. За те все домагаєть ся синдикат землі на колонізацію та привілею на будову залізниць на протяг 90 літ.

Оповідки, іменованя і т. п.

Іменованє. Краєва рада шкільна іменовала су- плентами отсех Українців: при школі реальній в Чернівцях Токарика, при уч. семінарії в Чер- нівцях Олександра Поповича, при гімназії в Кіцмани: Войновича, Галензовського, До- спіля, Яцевюка і Катеринюка, при П. гімназії в Чернівцях: Рудницького, Про- скурницького, Лакусту і Мака. — Учи- тельскою при дів. школі в Сереті іменовано учи- тельку Яричевську з Кіцмани, а підучительку Ольгу Гаврилюк перенесено з Киселева до Бо- рівців.

Головні збори тов. „Руский Народний Дім“ в Чернівцях, відбудуть ся в неділю, дня 13. ве- ресня 1908 року о 3-ій годині по полудні в сали „Народного Дому“. Дневний порядок: 1. Спра- возданє Виділу з его діяльності в році 1907; 2. справозданє касове за рік 1907; 3. прелімінар на рік 1908; 4. вибір 10 виділових і 5 заступників та 3 членів наозорчої рради та 6 заступників; 5. вільні вноски членів. — Від виділу товариства „Народний Дім“.

Нарада езекутивного комітету українського учительства на Буковині відбуде ся в суботу дня 12. вересня о год. 7. вечером і в неділю дня 13. вересня о год. 11. передполуднем оба рази в „На- роднім Домі“ в Чернівцях. Езекутивний комітет українського учительства кооптував до тої наради відпоручників укр. учительства із всіх повітів. На день 13. вересня запрошує ся всіх державних і соймових укр. бук послів на спільну нараду з учи- тельством. Предмет нарад становити ме: справа реґуляції учительської платні на Бу- ковині. Укр. тт. учителі(явки), котрі схотять бути присутними на нарадах 12. і 13. вересня, можуть явити ся. Они мати муть також дорадчий голос.

Велике повітове віче в Кіцмани, на яке при- будуть всі рускі посли, відбуде ся в неділю, дня 27. п. ст. вересня о год. 1. по полудні під голім небом на громадській толоці.

Вписи на приготавляючий курс учительського семінара тривати муть до дня 14. с. м., що дня від год. 8. до 12. передп. і від год. 3. до 5. по полудні. Вступний іспит II. року відбуде ся в суб- оту 12. вересня від год. 3. до 5. Правильна наука зачне ся в поведілок 14. с. м. о год. 8. рано.

В „Музичній школі ім. Миколи Лисенка в Чер- нівцях“ відбудувати муть ся вписи межі 1.—15. ве- ресня що дня крім неділі і свят від години 5. до 6. по полудні в льокалі школи в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. I. поверх. До впису ма- ють прийти нові ученики в товаристві родичів, або їх заступників і принести метрику або в інак- ший спосіб дати можливість докладного впису осо- бистих дат. Нові ученики піддають ся короткому іспитови з музики, щоби пізнати чи загалом ма- ють музикальні здібности і для приділення до від- повідних клас. Вписове для нових учеників вино- сить одноразово 4 К а в разі спізненого впису по 15. вересня других 4 К іспитової такєй. Давішні ученики платять 1 К на бібліотеку В разі спізне- ного впису (по 15. вересня) платять і давні уче- ники збільшену такєу 4 К. Оплати за науку вино- сять: За сольоспів і фортеп'я по 8 К, а за скрипку 6 К місячно. За се має кожний ученик тижнево 3 лекції з головного предмету, слухає безплатно одного з побічних предметів а то: початків теорії музики, гармонізації (2 відділи), або історії му- зики після підготовлення і беруть участі у спіль- них вправах. Такси мають бути платні з гори кож- ного місяця. Полягаючи на довірі і симпатіях, які наша „Школа“ в короткім часі здобула собі у нашого і чужого загалу надіє ся заряд ще збіль- шеного числа учеників з новим шкільним роком тим більше, що для заспокоєня чим раз більших вимогів старає ся заряд зробити все можливе і вже сего року заангажував нову визначну силу учи- тельську до фортеп'яну, почесно нагороджену аб- сольвентку віденської консерваторії та постарав ся о збільшений льокаль для школи.

Подяка. На захоронку „Товариства православ- них Русинів“ випили на руки пані Евф. Галіп в домі о. Калинюка при нагоді посвященія церкви в Приличу слідуєчі датки: О. Теофіл Драчин- ский 12 К, п-ї Ієлдора Калинюк 12 К, п-а Вікторія Калинюк 2 К, о. Георгій Калинюк 2 К, о. Ме- летій Галіп 5 К, о. Іларій Іванович 4 К, п-а Ва- лерія Іванович 2 К, богослови: Іларій Бризан 1 К, Євгеній Павлюк 1 К, Іван Смерчанський 1 К, Семен Іванюк 1 К, Олександр Циганюк 1 К, п-а Аршелізія Глібка 2 К і п. Ксенофон Павлюк 1 К. За сі датки складає виділ великодушним добро- діям щиро-сердечну подяку. — Евфросина Ан- дрійчук, голова.

Із штуки і літератури.

Буковинський Народний Театр дасть в Садагурі два представлєня. Перше дня 4. жовтня а друге 11. жовтня с. р. На перше відіграє: „З а р у ч н и й по смерті“ комедія маломіщанська в 2 діях і „Соловейко“ оперета в 1 акті. На друге:

„Вихованець“, народна комедія із сьпівами в 3 діях Янчука.

Аматорське представлєнє. В неділю, дня 13-го с. м. відіграють члєни тут. „Міщанського хору“ комедію Гр. Цеглинського п. н. „Соколик“. Імя Цеглинського доволі звісне в нашій літературі, а „Соколик“ се один з лучших його творів, тому думаємо, наша публіка повинна явити ся в не- ділю на представлєню як найчисленнійше! Карті продаєть ся вже від тепер в „Селянській Касі“ у п. Созанського.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

НАШ АЛЬБОМ.

Риданнє.

Похилилась берізонька,
зажурилась дівчинонька,
серденько банує..
Дрібні слюзи з очей лють ся
берізоньки віти гнуть ся,
листочко філює.
Похилилась берізонька..

З далекої України,
не йдуть вісти до дівчини,
серденько шаліє..
За миленьким слід загинув,
дівчиноньку вже покпнув,
писати не сьміє.
З далекої України..

Вітер жовте листє носить,
дівчинонька смерті просить
серденько ридає..
Сухі вітри долом гнуть ся,
дрібні слюзи з очей лють ся,
душа завмирає.
Вітер жовте листє носить..

Пращаннє..

Бувай здорова, дівчино кохана,
на дні серденька зібрала ся філя, —
жита людини — коротка іділя — —
коханнє-мрія, любов — се омана!

Бувай здорова, дівчино кохана,
Огонь розпуки розпалює душу,
надія гасне — пращатись я мушу..
Коханнє-мрія, любов — се омана!

Бувай здорова.. І забудь що було
колись-давно вже, у розмірянь хвилих,
як в серцях наших гоїла ся рана..

Тепер пустел я — усе потонуло
в безодні горя і безнадій філях,
коханнє-мрія, любов — се омана!
Яр. Літинський.

* * *

Гейби мрія яка,
Що у снах проліта,
Ти була й перейшла
І сліду вже нема.

Лиш часом на весні,
Як усе ожива
Й воскресє життя,
Ти являєш ся в сні.

На часочок один
Лиш приходиш й знова
Улітаєш, як мла,
Як розвійливий дим.

Скажи мені, скажи, кохана.
Чи дуже серце заболить,
Чи дуже ме воно тужить,
Як прийде хвиля розставанья?

Чи станеш ранком із росєю
Дивитись сумно в далину,
Як я поличу в чужину,
Чи забануєш ти за мною?..

М. Кавій.

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстрованє з ограниченою порукою
в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інсти- туція на Буковині. — Приймає вкладки щадливі і опрочентує їх на 5%. — Пай вносить 40 К і платимо 6% вписове 2 К. — Родимці! Хай елєч „свій до свого“ відібє ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових члєнів!
Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{4}$ сторони 60 К., $\frac{1}{8}$ стор. 40 К., $\frac{1}{16}$ стор. 20 К., $\frac{1}{32}$ сторони 10 К., $\frac{1}{64}$ сторони 5 К., $\frac{1}{128}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількоразових або при річних замовленнях, значний спуск.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться за 4 с. від слів.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Склад гал'ятерійних товарів
Б. Бальтінестра
молодшого
Чернівці, ул. Енц.-Головна 3.
Телефон 301. Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір
наймодніших
АРТИКУЛІВ ОСІННИХ.
При закупівлі за готівку
найсолідніші
товари
по конкурентній
ціні.

Капелюхи, Черевики, Краватки, Біле, Ковнярики, Маншети, Хусточки до носа, Панчохи, Шкарпетки, Калюші, Рукавички, Шелки, Пояси.

Артикули до подорожі, Конфекція, Діточа, Артикули спортивні, Шапочки дамські і мужескі, Капелюхи, Парасольки, Шнуряні блюзи, Камизельки, Коци до подорожі, Парфуми, Мила, Гребінці, Щітки, Товари щіряні.

Самостійний склад
ц. н. надвірних фабрик
КАПЕЛЮХІВ
І. Генр. Іра у Відні,
Йос. Піхлер і Сини в Грацу,
як також найбільший склад
капелюхів П. і С. Габіґа у Відні

Черевикив
Б. Л. Попера в Хрудїмі, Ант. Чапека у Відні як також склад правдивих американських черевиків. Замовлення з провінції, сейчас, після жадань і франко. Товари що не подобають ся, приймає ся назад.

Великий зарібок

приносьть побічне занятє кождому господарови, купцеви підприємцеві, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВАН ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і цініики даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повнєшу фірму.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові.
приймає

Вкладки оощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покрити дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кождих 100 К., позички.)

Векселі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.188.— К	позички уділені	3,410.684.— К
уділи членські	234.398.— „	цінні папери	130.452.— „
ф. резервовий і пияші	46.842.— „	льованші	182 206.— „

Купуйте землю при парцеляциях.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

порукає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

Іван Шимонович, Чернівці, уліця Св'ятої Тройці число 20.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм есть
NERVOL

„Назва правно забезпечена“
аптикара др. Ю. Францоа

в Терополі.

Се є знамените усьмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних болю, простудження, ломаня костей, плечий гістця і нервових недуг. Прому уважати на нашє „Nervol“ і не приймає мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. в оплатою і опакованем. Тисячки листів з подякою. — Вислака 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медциналній Стернуса.

19 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що наступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого інтелігентного Руєнца передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 кільо 2 кор. 50 сот., вислав Др. Горват в Шентендре (Угорщина). 156 (2—9)

Русинка

панночка, чи старша інтелігентна женьщина,

що уміє дуже добре по німецьки, та моглаби двоім дітям уділяти початки науки в рускій і німецькій азиці а при тім помічною бути при кухні може зголосити ся до о. Василя Чайковського, гр.-кат. пароха в Мишнівці п. Більче золоте, Галичина. Услія письменно. 157 (1—3)

Друкарня тов. „Руска Рада“

Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Черківці,

ул. Руска ч. 8.

(—)

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при уліці Резиденції число 9,
має честь повідомити Вєч. Духовенство і Ви. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фах входять роботи як: монотранцій ліхтарі, зеркала, хрести, надільниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинєць. Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Вільші замовлення на догідні рати

Кільканайцять літня практика в моїм заводі, упевняє мене що під кождим вглядом зможу хочби найвибаглившому густови Ви. Публики, вповні задовольти. Отвираючи мою роботу, не жалувая ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч першорядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. Т. Публики в просьбою о ласкаве попєрєтє тої

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь а глибоким поважанем **Ф. Ярмолівч.**

151 (—)

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захаря.

За редакцію відповідає: Віктор Строніч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 ер.,
на пів року 16 ер.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вгл. 9 рублів або 34 ер.)
а на пів року 9 кор., вгл. 4-50 р., або 17 ер.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адреса для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частіших замовленнях відна певний рабат.
Рекламації неопечатані вільні від порта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученем належи-
тості поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

О рускі школи народні в Чернівцях.

По за межами Буковини утерло ся переконавше, що рускі школи в полі шкільництва можуть рішати самостійно, та що відносини на с'м полі майже не лишаются нічого до бажання. Такий погляд по часті пересадний, по часті не зовсім вірний і невідповідний фактичному становищу річей.

Коли возьмемо під розвагу шкільництво народне на провінції, то тут справді не можна не бачити значного поступу в кождім напрямі. І школи рускі більше класові зросли і фреквенція дітей збільшилася ся. Коли н. пр. „Руска Школа“ в Петлиці до бук. Союму з р. 1898 жалувала ся, що на весь край лиш в одній Кіцмані находить ся руска шкільництвове школа народна, то тепер (с. в. в 10 літ пізнійше) такі школи доволі густо розсіянні по більших селах, а противно однокласові належать до рідкості.

Інакше має ся справа з руским шкільництвом народним в столиці краю. Тут панує безглядний германський Ausrottensystem; помімо і против всяких охоронних державних і краєвих законів і розпорядків германізація руских дітей поступає в цілій повній, наслідком чого руска дитина масово перепадає в нижших класах шкіл народних, а та горстка, що перейшла Сіцилію і Харибду, переважно скривлена національно.

Такий сумний стан не нинішній. Уже в році 1891 велике число руских черновецьких горожан внісло було до черновецької Ради громадської петицію о заснування бодай одної чотирокласової школи народної з рускою мовою викладовою. Однак мійська Рада громадська не уважала за потрібне навіть відповісти на петицію. Так само безуспішними були петиції товариства „Руска Школа“ і черновецьких горожан до ц. к. Ради шкільної краєвої.

Та ті безустанні заходи і представлення рускої репрезентації міста Чернівців і руских послів не остали без відгуків в Соїмі. Іменно на засіданні з дня 7. лютого 1896 р. ухвалив бук. Соїм слідуючу резолюцію: „Взиває ся краєве правительство, аби постарало ся в відповідній дорозі, щоб місто Чернівці відповіло управленню жаданням замешкалих там Русинів засновуючи

жаданіями школи, згідно що найменше одну чотирокласову школу з рускою мовою викладовою“. Уже 13. рік минає, а Чернівці не сповнили жадання заступництва цілого краю.

Та загляньмо до статистики, а переконаємо ся, як сумішно мінімальними були і є жадання черновецьких Русинів на полі народного шкільництва відповідно до того, що їм по закону належало ся:

Після річного звіту мійського ц. к. інспектора шкіл з р. 1897. Ходило до черновецьких шкіл загалом 6947 дітей; з того: 3336 з німецькою, 1356 з рускою, 1137 з румунською, 1090 з польською і 28 з иншою мовою матірною. В 10 літ пізнійше, се є після стану 31. грудня, 1907 р. загальне число дітей шк. виносило 10.140. В тім числі було дітей 5.550 німецьких, 1787 руских, 1417 польських і 1386 румунських. Із тих 1787 руских дітей записаних було в народних школах 1573, — отже 214 дітей навіть не втігнуло до школи. Однак справа представляє ся ще сумнійше, коли возьмемо під увагу викази метричальні руских дітей. Після них не 1787, а 2288 руских дітей є обов'язаних до школи. Коли-ж з того лиш 1673 записало ся, то виходить, що 615 українських дітей зовсім не учаться до школи. З того видко наглядно, як по мачошину, як недбало трактують мійські черновецькі шкільні влади просвіту руских дітей... Та сему не дивувати ся, бо при кермі стоять завзяті германізатори, котрим руска школа є собою в оці. На біжучий рік шкільний (1908/9) припадає 2472 обов'язаних до школи руских дітей. Коли-б отже розділити ті діти на класи (80 дітей числячи на одну), то треба би що найменше 31 руских клас, щоб помістити всі діти. Зваживши однак, що після § 11. зак. держ. з 14. мая, 1809. В. з. д. ч. 62. кожду класу, в якій містять ся 80 дітей, треба з уряду поділити на дві класи, то виходить, що за законом відповідно до числа дітей належить ся черновецьким Русинам поверх 60 клас. На те все мають Русини всього-на-всього 14 клас (1. і 2. рік шкільний), а в одній лиш школі (дворець желізничий „Volksgarten“) учить ся паралельно по руски і по німецки. В виду того яким мізерним, обидливо скромним було бажання черновецьких Русинів заведення поки що бодай одної 4-класової рускої школи в Чернівцях... Та і сего навіть не сповнено! Досі фактично нема в Чернів-

цях ані одної самостійної школи народної лише з рускою мовою викладовою!

Однак ошибав би ся, хто думав би наче-б із тих 14 клас мали Русини який хосен. Ті класи, як вписе вже згадано, обіймають лиш 1. і 2. рік шкільний. Діти, котрі хотять учаться до 3. року шкільного, мусять вчити ся всіх предметів вже по німецки. Німецька мова викладова по дволітній рускій мові викладовій є прямо убійством для української дитини. І дійсно статистика виказує, що із загального числа учеників (ниці) перейшовших на 3. рік шкільний 63 проц. перепадає в 3. році, бо не може побороти трудностей чужої мови, а лиш 47 проц. з великим трудом переходить, щоб відтак і далі калікувати в вищих класах.

Коли узяти собі як слід грозу тої масакри руских дітей, то не можна надивувати ся, як могли черновецькі Русини досі так спокійно просити і лиш просити о се, що їм заочно належить ся. Бож після § 19. основного закона „належить публичні заведення наукові в краях з мішаним населенням так урядити, щоб кождий нарід одержав средства до виобра-зування ся у власній мові без силування вчити ся другої мови краєвої“.

Не досить того. Спеціально на Буковині обов'язує розпорядок про школи для меншості, а ним є нормальний розпорядок ц. к. Ради шкільної краєвої з дня 10. мая, 1899 до ч. 1049 ex 1898. Там виразно стоїть: „наколи в якійсь місцевості пере-сітне число учащих до школи дітей з певною мовою матірною за 5 літ виносить 40 а в обсягу 4 км. нема школи, в котрій та матірна мова є викладовою, то належить заснувати школу з тою викладовою мовою“.

І дійсно, Німці горнуть обома руками з того розпорядку. Навіть по чисто руских селах, де число дітей німецьких (властиво жидівських) зростає до 40, засновує ся для них безплатно окремі школи меншості (Minoritätsschulen) не чекаючи на 5-літнє пере-сітне число. І на диво Русини під тим зглядом виявляють ся так далеко „ліберальні“, що роблять навіть із шкодою для себе і то в таких навіть випадках, де рішучо після закона не належало-б ся творити німецьких „Minoritätsschulen“. Пригадаємо, що недавній той час, коли на Буковині всього-на-всього одна лиш 6-класова мужеска і одна 4-класова женська школа в Кіцмані на цілу Буковину;

А. Андреев.

МАРСИЛЬЄЗА.

Се була нікчемність: душа зайця й безсоромна терпелівість робучої худоби. Коли доля насмішувато та злісно кинула його між наші чорні ряди, ми сьміяли ся, немов божевільні: отже трапляють ся такі сьмішні, такі недоречні ошибки. А він-він, звичайно, плакав.

Мені ніколи в житю не доводилось стрічати людину, у якої була-б така сила сліз і щоб ті слізи текли так охоче — з очей, з носа, з рота. Ніби губка, насичена водою та стиснута в руці.

І в наших рядах я бачив людей, що плакали, та їхні слізи були вогонь, від якого втівав дикий зівір. Від сих мужних сліз старіло обличчя і молоділи очі: немов лавина, викинуто з розпаленого ведра землі вони вибікали невинуваті сліди й ховали під собою цілі міста нікчемних бажань та дрібних клопотів. А у сього, після плачу тільки носик червонів та хусточка намокала. Він десь сунув її потім на мотузочку, інакше відкіля йому набрати таку силу хусток?

І цілі дні вигнання він швендяв по начальниках, по всіх начальниках, які тільки були і яких він міг пригадати собі, виклоняв ся, плавав, присягав ся в тому, що він невинний, благав пожалити його молодість, давав обіцянку на все життя не роззавляти рота інакше, як тільки для прохань та величань. І ті сьміялись з нього, як і ми, і вказували йому: „маленька безпашна свиня“, і кричали йому:

— Гей ти, маленька свиня!

І він слухав біг на поклик: він кождий раз сподівав ся почути вістку про повертання в рідну сторону, а вони тільки шуткували. Вони знали так само як і ми, що він не винен, та його муками вони хотіли налякати других маленьких свиней, — пеначе вони ще не досить наполохані!

Приходив він і до нас, коли його гнав жолудковий страх одиноцтва; але суворі та замкнені були обличчя наші й надаремне він шукав ключа.

Мішаючись він називав нас милими товаришами та друзями, а ми мотали головами так азали:

— Гляди! Тебе почують.

І він дозволяв собі поглядати на двері, ся маленька свиня. Хибаж можна було зберегти серйозність! І ми сьміяли ся відвиклими від сьміху голосами, а він підбадьорений та потішений сідав ближче й оповідав і плакав по своїх любих книжочках, що лишили ся на столі, по своїй мамі та братіках, про яких він не знає, чи вони живі, чи вже померли від страху та нудьги.

Кінець-кінцем ми проганяли його.

Коли розпочалась голодівка, його охопив жак — немовно — комічний жак. Адже він так любив попоїсти, сердечна свиня, і він дуже бояв ся милих товаришів і дуже бояв ся начальників. Змішано нивав він поміж нас і раз у раз витирив хусткою чоло, на якому виступило щось — чи слізи чи піт. Й розгадливо спитав мене:

— Ви довго будете голодувати?

— Довго, — відповів я суворо.

— А вишком нічого ви не будете їсти?

— Мамуна будуть надсилати нам пиріжки, — серйозно відповів я. Він неймовірно споглянув на мене, помотав головою і зітхнувши, пішов.

А другого дня заявив, зелений від страху, немов павуга:

— Милі товариші! Я теж буду з вами голодувати.

І була йому спільна відповідь:

— Голодуй оден.

І він голодував! Ми не доймали віри, як не вірите ви, ми думали, що він їсть щось вишком, і так само думали доглядачі. І коли під кінець голоднечі він загорів на голодний тиф, ми тільки плечима знімали: сердечна маленька свиня! Але оден з поміж нас, — той що ніколи не сьміяв ся, понуро промовив:

— Він нам товариш. Ходім до нього. Він марив і нужденна, як усе життя його була та безглузда маячня. Про свої любі книжечки мовов він, про мамуну та братіків; він прохав пиріжків, й присягав ся, що невинен і прохав помилування.

І рідну сторону він кликав, кликав, любу Францію, — о, прокляття людському серцю! Він, душу шматував тим покликком: люба Франція!

Ми всі були в палаті, коли він вмирав. Сьвідомість вернулася до нього перед смертю, і тихо він лежав такий маленький, хорий, й тихо стояли ми, його товариші. І всі ми, всі до одного почули, як він промовив:

Як умру я, сьпівайте надімною „Марсильєзу“.

— Що ти кажеш! — скрикнули ми іздрігнувшись від радощів та закипаючого гніву. І він повторив:

— Як умру, сьпівайте надімною „Марсильєзу“.

І вперше трапилось так, що очі в нього були сухі, а ми — ми плакали, плакали всі до одного, і немов вогонь від якого втікав дикий зівір, горіли наші слізи.

Він умер, і ми сьпівали над ним „Марсильєзу“. Молодими та дужими голосами сьпівали ми величню пісню свободи, і грізно шумів нам океан і на пряхах власних хвиль ніс в кохану Францію і блідий жак й криво-червону надію. І на все став він прапором нашим — ся нікчемність з тілом як у зайця та робучої худоби — і з великою душею людини. На вколівки-ж перед героєм товариші та друзики!

Ми сьпівали. На нас дивились руси, зловрого клапали в них замки і гострі жала багнетів погрожуюче пались до наших грудий, — і все голоснійше, все радіснійше звучала грізна пісня, в делікатних руках бойців тихо гоїдалась чорна труна.

Ми сьпівали „Марсильєзу“.

Переклав Тр. Сьолобоцький.

наші школи в краю були тоді менше класові. Крім рускої дівчорі ходили до кімчанських шкіл і німецькі діти, а іменню до женьської (дівчорі) 49 німецьких дівчат, а до мужської (хлопчорі) 29 німецьких (25 Жидів + 4 Німців) хлопців. І наступав дивне диво. Для 49 дівчат німецьких редукує ся руску школу дівчорі з 4-класової на 3-класову і основує ся 1 школу з німецькою мовою викладовою (Minoritätsschule); те саме діє ся і з 6-класовою школою хлопчорі в Кімчани, де для 29 німецьких хлопців рівнож редукує ся число руских клас з 6 на 5 і засновує ся Minoritätsschule. Таким чином навіть коштом руских шкіл (задня 78 нім. дітей звинено 2 рускі класи!) засновано для Німців їх національні школи. Те саме діє ся в Вашківцях, в Банилові і по всіх більших селах рускої Буковини. Мимоходом лиш згадаємо про се, що в тих школах майже ніде не учить ся рускої мови навіть яко предмету, а всі предмети викладають ся лише німецькою мовою. (Н. пр. в такім Рускім Банилові є вже 3 класи німецькі).

Тим більше діймаючо мусить діткнути кожного Русина сатрапське поведене і тевтонська брутальність черновецької мійської управи шкільної супроти законних домагань черновецьких Русинів. Не домагаємо ся від них ніякої жертви, а лиш виконання закону!

Дивним лише видаєть ся нам супроти того стоїчний спокій наших радних громадських. Все таки надіємо ся, що вони в найближшій часі загворять в тій справі на засіданні Ради громадської і всіх сил доложать та доти не спічнуть, поки Русини не одержать те, що по закону їм належить ся.

З огляду на те, що черновецькі Русини замешкують Чернівці в компактних масах, а іменню: частину міста Руску уліццю враз з прибічними уліццями, желізничу стацию „Volksgarten“, передміста Монастирська, частину міста за старим цвинтаром, дальше Клокічку, обсяг шкільний при ул. Желізничій і Калічанку, тому засноване шкіль для руских дітей не натрафляє на ніякі трудності територіяльні. Поки-що належало-б безуслівно засновати отсі найкращіші рускі школи: 1 при ул. Рускій, 1 при ул. Желізничій, куда належали би вже і діти з межулою Клокічки, дальше 1 на Манастирських і 1 за старим цвинтарем. Ті школи мусіли би бути 6-класові. Крім того треба докупче заснувати 2 чотирокласові рускі школи, а іменню: одну при стациі желізничій „Volksgarten“, а другу на Калічанці. Таким чином можна би до часті відповісти животним потребам руского населення Чернівців, хотай і тоді Русини не одержали би еще всего, що їм по закону належить ся.

Пам'ятаючи, що в школі лежить будучність народу, ми не можемо байдужно і спокійно приглядати ся далі, як наших дітей малюють в німецьких фабриках научних, як найкрасні сили перепадають, переводять ся в нінащо без пожитку для свого народу. Ми хочемо мати сильних і свідомих горожан, як сего вимагає закон, а се стане ся тоді, коли виховане буде народне, коли викладова мова буде матірня даної дитини, коли кожний нарід одержить средство до образования у влас-

ній мові без силувани вчити ся другої мови краєвої. І доти не спічемо, доки наше право не буде вповні фактично виконане.

З нашої Верховини.

Надіслана стаття.

Чимало разів писалось і говорилося про страшене положене наших Гуцулів та взивалось компетентні круги, щоби чим скорше поспішили на ратунок пропадаючій нашій, а далі вже ненашій Верховині.

На втіху ті просьби і заклики не проминули без наслідків, бо як тільки уступив з свого становища бувший керманіш ц. к. староства в Вишніці, його наслідник, теперішній управитель староства др. Бх, виступив сейчас з далекосягним для будучини Гуцулів зарядженням про замикане коршем і пропінаний, яке закаує в цілім вишніцьким повіті ополудни в суботу від 5. години аж до 7. години в понеділок рано продавати горячі наптки.

Сю радісну вістку привитала ціла Гуцульщина з великою втіхою. Всі відітхнули легше і стали з надією глядіти на красну будучність.

Нічого лучшего не можна було для Гуцульщини зробити, як видати се розпоряджене.

Від хвилі, як розпоряджене се ввійшло в жите, настала в горах нова доба. В неділі і свята нарід спішать до церкви, коршми і пропінанці порожні, нема вже тих біжок і процесів, які були перед тим, Гуцул став щадити зароблений гріш, сплачувати довги та жити иньшим чим доси житєм.

Та тимчасом коли Гуцули та прихильні їм інтелігенти тішилися тим розпорядком, то їх паяки і визискувачі стали як громом поражени. В тім розпорядженю побачили вони свою загибель і кипули чим скорше в знаний спосіб до діла і давай уживати всіх можливих і неможливих способів, їздити по всіх інстанціях, щоби тільки сю постанову староства звалити і привернути знов давню систему розпоювання, визискування і обрабовування Гуцулів.

І о чудо! Їх заходи оказали ся не безуспішними. В П'юсці прим. (як говорять) вже продає ся вино і пиво як передтим. В Стебнях на 28. серпня с. р. на самий храм Богородиці, в коршмі М. Гензлера, нарід розпивав ся як за давних часів. (Тут власне річ загадочна, хто власне позволив М. Гензлерови отворити на той день шинк? Як говорять, мала — на жаль — в тій справі ц. к. жандармерія відіграти якусь неясну роллю і тому булоб пожаданим, аби їхня ц. к. управа сю справу провірила і підчинені органи поучила, щоби на будуче краше берегла своїх приписів). В Добоголопі і иньших громадах продає ся заедно в зазначений час наптки, а органам, котрі мають сего перестерігати, як видко байдуже. Виходилоб отже, що для деяких властей має більше значення жидівська ласка, чим сповнюванє своїх обовязків.

Таким чином важне добродійство для нашої Верховини мусілоб унасти жертвою визискувачів.

Сему сумному але на жаль правдоподібному проявови треба конче запобігти. З огляду на так важну і пекучу хвилю треба безуслівно і то сейчас (бо за якийсь час може вже бути за пізно) скликати народні віча по цілій нашій Буковині, а тим більше на Верховині і енергично запротестувати проти знесеня дотичного розпорядку і сплати відповідні резолюції до компетентних властей.

Не сьміємо занедбати жадної хвилі і тратити жадної нагоди, щоби нарід не висказав в сій для него так пекучій справі своєї гадки. Тому, кому лежить добро і дальша екзистенція нашого Гуцула на серці, хто не хоче бачити нашої Верховини в наймах і чужих ворожих нам руках, хто дорожить своєю землею і своєю честією, той най сповнить чим скорше святий свій обовязок і то як найкорше, аби не було за пізно.

Верховинець.

Політичний перегляд.

(Мобілізація в Боснії; санкціоновані виборчі реформи; проект чеської виборчої реформи.)

Німецькі часописи приносять з Лінцу алярмуючу вістку, що всі офіцери та військові лікарі і урядники, стаціоновані в окупованих краях, що пробували на відпустці, одержали приказ, щоби до 24. годин повертали до своїх гарнізонів. Причиною сего зарядження мають бути алярмуючі донесення про конфлікти з Сербамі в Босні та про відкриті магазини оружя в Плевні, в якім було 8000 карабінів буцім-то перепачкованих в Сербії. В Відні мобілізаційні алярми дементують.

Рішенем з дня 26. серпня санкціонував цісар зміну соймової ординації виборчої і краєвого статуту, яку ухвалив крайнійський сойм в червні с. р. та законопроект, яким змінено постанови, що до міської ради Триєсту, яка — як відомо — сповнює функцію сойму для сього міста.

Соймова ординація виборча для Країни ввела нову загальну курию з 11 мандатами, з яких один припадає на місто Люблян, а прочі на 10 окремих округів виборчих; до тогож столиця краю одержала місто 3-ох мандатів — п'ять. Після переведення перемін буде крайнійський сойм, який досі числив 37 послів, складати ся з 50-ти послів; мандати сї розпадають ся оттак: попри вірильний голос єпископа в Любляні припадає 10 мандатів на курию дідичів, 10 на курию міст і містечок, 2 на торговельні палати, 16 на громади сільські, а 11 на загальну курию.

Ординація виборча для міської ради зглядно для сойму в Триєсті підвищує загальне число мандатів з 54 на 83! Міські округи вибирати муть 68 радних-послів, а три виборчі округи словінської території 15 радних. Місто Триєст розпадаєть ся на 4 курії, а словінська територія на дві. Вибори є прями. Чотирі міські курії вибирають по 17 радних, перша „дензусова“ курия в словінській тери-

А. Андреев.

В незнану далечинь.

(Далше).

— Феногінка — кликнув радісно Микола і з його голосу пробивало щось дітчотого.

— Паничу — записав Феногін і кинув ся до Миколи, перевертаючи крісла. Хотів перший поцілувати Миколу в рамена, але коли сей випередив його стискаючи сильно руку, подав ся цілим тілом як на команду в зад — і відповів таким же самим утиском руки. Йому стало нараз ясно, що він не слуга, але довголітний приятель „панича“ і для нього було се певного рода сатисфакцією, коли він тепер офіційально, мовляв, міг себе в тім характері признати. Але по старому звичаю мусіли таки поцілуватись!...

— І тепер також залав ся! — сказав Микола, подивляючи незвичайно консквентність Фельбогіна в своїх звичках і поштуваню.

— Чи справді? — спитав суворо господар. Феногін схилив голову на бік і потрясав нею заперечуючи, а звернений лідем до людей поступив в зад, як добре вихований і споглядав скоєне двері.

В передпокою задержав ся Феногін хвилю, гляді зворухений на руку, яку стискав Микола і несучи її перед собою наче яку сьватість, пийшов до челядної. Свою особу, взагалі, цинив Феногін дуже високо. Але в тім моменті — рука була тою частю тіла, що рішучо відрізнялась від прочого тіла і вимагала найвишого пошанованя.

Сегодня не ходив пан Бореуков до бюро. По смачнім обіді і ще смачнішим і добрим вині став веселіший і — як те осіннє сонце — час від часу добродушно усміхав ся. Обіймивши легко Миколу завив його до кімнати. Загурив папіроску і наче приготувавши ся до довшого оповідання сказав: „Ну, а тепер ти мені все розповідай! Куди блукав та що робив?“

Микола не зараз відповів. По його тілі перебігла знова дрож незвісної тривоги; очі звертав

безнастанно і скрито в сторону дверей. Лишень голос був поважний і спокійний.

— Ні, батьку. Я прошу тебе, аби ти залишив раз на все розмову про мое скитанє і пригоди.

— Я бачив в тебе портмонежку заграничного виробу; — ту був може за границею?

— Так, — відповів Микола коротко. Але я прошу тебе, не говорім більше на сю тему.

Пан Бореуков насунув брови і встав; заложивши руки на сипну, почав ходити по кімнаті туди й назад. Значить ся, ти який був з ранку, такий — і до останку? — сказав, не дивлячись на сина.

— Як бачиш, — сказав Микола. — А як з тобою, батьку.

— Як бачиш — відповів пан Бореуков. — Йди собі! Мущу працювати.

Як Микола вийшов, пан Бореуков замкнув за ним двері. Підійшовши до печі вдарив з цілої сили, об найгарячіший гніме рукою. Мовчки робив се і зі злості. Потім обтер собі руку, що завалив був вапном і засів до свого бюро. Лице його покрила та тривожна блідість, що так дуже нагадує смерть...

Ніхто не був свідком стрічі Миколи зі старою бабкою. Захмарений і трохи зворухений витав її. Як зачинали ся за ним білі двері, кождому полекшило на хвилю на серці. Кожний чув на себе свободішшим. З того часу перестав відвідувати сїмю; але і від тоді запанував неспокій і тривога, що скоро обняла всіх членів дому. Кожному здавалось, наче-б якийсь загодочно небезпечний чоловік вдер ся до дому і тут раз на все поселив ся. Чоловік, що був більше чужий, чим перший-ліпший з уліці і небезпечніший, чим розбійник, що хоче найти тут захвет і прют. Одинокий Феногін не відчував свого; з превеликої радості напив ся добре і положив ся на піч, де й понав в солодкий сон. Але й в сні він поважав і цинив дорогу для нього особу „панича“ і все праву руку держав від себе остеронь, наче-б щось дорогого.

В салоні розповідала тихцем Ніна студентки, що лучило ся було тому сїм літ в зад в їх

домі. Тоді прогнали були Миколу враз з другими студентами з технологічного інститута за якусь провину. Лишень завдяки батькови, що знав ся з професорськими сферами, він уратував ся перед сею страшною карою. Підчас бурливої суперечки з сином, побив розлючений пан Бореуков Миколу. Того самого вечера Микола счез з дому і повернув аж нині. І обоє, й оповідаючи і слухач кивали головами а їх голос тихнав; щоби Ніну підбадьорити на дусі він тихцем взяв її руку в свою і легонько гладив і пестив її...

II.

Микола не стояв ніколи нікому на перешкоді. Сам він говорив мало; а як прислухував ся до розмови других людей, робив се не так нерадо, як радше з великою дозою обоятності, начеб він знав вже наперед, об чім вони муть говорити. Серед розмови він з'узім нечаяно відійти, а з його лица мож було все визчитати, що його дух блукає в високих сферах піднебесних і там роздумує над річима важнішими, лиш для нього досяглими. Ніколи він нікого не висмівав і не робив докорів. Як-же йшов з бібліотеки, де більшу частю дня пересиджував, і ходив розсіяний по всім усюдам, вступаючи до кімнати сестри, або челядної кімнати, всюди викликувала його поява холодну тривогу. Близкість його будила в кождім таке чутство, начеб він щось поганого зробив, або якийсь злочин поповнив, за що ожидав осуду і кари. Тепер він був гарно одітий. Але в сій елегантній одежі не гармонізував він з пишнотою того дому. Все таки в ньому остало щось для нього питомого, чужого другим і ворожого. Як би всі ті річі могли говорити людською мовою, що докрути стояли, і відчувати людським чутством, то першим словом, був би оклик тривоги, що вони умруть зі страху, як він до них зближав ся, або яку з них брав в руки, оглядаючи її з великою цікавістю. Ніколи вони не випали йому з руки, клав їх на те саме місце, звідки взяв; помімо того дотик його — здавалось — забрав їх вартість і вони тепер стояли вже без цілі і марні: його душа, твориво мистецької

торії 9, а друга загальна 6. В першій міській курії мають право голосування горожане, що платять 400 корон заробкового, особисто доходного або рентного податку або бодай 200 корон прямих реальних податків без громадських додатків.

В другій міській курії голосують здебільша урядовці і духовники, особи, що добули собі державні дипломи на якімсь австрійській університеті, корабельні капітани, і т. п. В третій міській курії голосують всі, хто не голосував в двох попередніх куріях, а хто платить бодай 20 корон згад. 10 річно та власники кораблів о повноті голосують всі австрійські горожане, котрі в дні розписани виборів покінчили 24 рік життя та мають тридцятирічний осідок в Триєсті, а при тім не мають права голосу в жадній вишній курії. — Замітне в триєстській виборчій ординації є те, що вона вводить примус голосування під карою 50 корон; кого двічі покарано арештом за пияństwo, тратить на якийсь час право голосування.

*

В молодеческім політичні клубі в Виноградах реферував пос. Кернер проект виборчої реформи, який задумує внести молодеческа партія в найближшій сесії чеського союму. Піля сего проекту має бути заведене загальне процентове виборче право. Союм буде складатися з 240 членів. Право виборче мати муть всі повнолітні особи без огляду на пол. Жінки мати муть не лиш активне, але й пасивне виборче право. Якого небудь точно означеного часу пробування о виборчим окрузі не вимагається. Процентова система буде так уложена, щоб аступництво в союмі найшли всі меншості і всі партії. Цілий край розпадає ся на 240 виборчих округів; з того Прага одержить десять округів, а міста Пільзно, Сьміхів, Райхенберг, Авей, Виногради і Житків по 2 виборчі округи.

НОВИНКИ.

Чернівці, 10. вересня 1908.

Черновецька „Gazeta Polska“ пускає нову басчку на тему цісаря про Січинського. Цісар, пише вона, довгий час не знав, що властиво стало ся з Потоцким, бо двірські круги, побоюючись о здоров'я монарха, сказали йому, що галицький намісник згинув від нещасливого випадку на ложах. По засуді Січинського, коли мін. Керитовський на просьбу українських послів старав ся в часі одної розмови настроїти монарха прихильно до помилування Січинського, цісар запитав здивований, хто се Січинський і що він зробив. Керитовський найшов ся в скрутнім положенні, але рад-не-рад мусів виявити всю правду. Цісар, пише „Gazeta Polska“ заплакав і просив, щоб справу Січинського відложити на пізніше, бо в тій хвилі він не годен би помилувати його. — 6 сего одна з безчисленних каток, які пускає польська преса, щоб показати, як то ябби Поляки побивають ся за помилуванням Січинського

думки, перетоплювала те все руді, і з предмету оставав безпозиточний кусок бронзи...

Раз прийшов Микола до Ніни, саме тоді, як вони мала годину рисуноків; копіювала знаменито і цілком подібну до оригіналу фігуру жебрака.

— Малюй, малюй даліше, Ніно, сказав, а не перешкаджаю тобі — і уся на софу. Ніна вимушена усміхнулася і ябби рисувала даліше, беручи на пензель не ті фарби, що треба. Палету положила відтак на бік і сказала: „Я-змучена. Чи подобав ся тобі малюнок?“

— Так, се гарне. Ти також гарно граєш на фортеп'яні, правда?

Мого холодна похвала знищила в вразливій Ніні всякий настрій. Похиливши голову критично оглядала свій малюнок; зітхнула тяжко і промовила:

— Бідний жебрак. Мені його жаль. Чи тобі також?

— Так, мені рівнож жаль.

— Я є членом комітету двох добродійних товариств. Аж страшно, кільки я там маю роботи, — сказала вона з запалом.

— Що ж ви там робите? — спитав обоятно Микола.

З таким же запалом розповідала Ніна все, найменші дрібниці; відтак чомусь, нечаяно вона уривала, коротко говорила, а так й цілком замовкла. Микола мовчав і карткував альбом Ніни, де її приятелі і знакомі віршом і прозою позначували свої слова „на незабуць“.

— Я хотіла вчити на курсах для неграмотних, але батько не дозволив, — сказала нечаяно Ніна, підійсідячи за увагою брата.

— Се гарна річ. Ну, й що?

— Батько не дозволяє. Але я таки мушу переперти сю річ.

(Кінець буде).

і яка тяжка їх праця, бо цісар неприхильно настроений до него. Але ми нагадаємо тільки, що в два чи три дні по атентаті прийшла від цісаря до вдови Потоцького кондоленційна телеграма з виразом обурення на „страшний злочин“ — значить: або вістка „G. P.“ незручна бляга, або, коли вона правдива, цісар не міг вислати тої телеграми. Нехай отже редакція „G. P.“ вибере, що їй вигідніше.

З Вижиці пишуть нам: Дня 8. с. м. вечером відбули ся довірочні збори в справі гімназії. Після бесіди д-ра Блявкофа порішено односторонно подякувати ц. к. правительству за отворення української гімназії у Вижиці і просити герента Баєра, щоб підписав іменем міста заяву, що годить ся на усяляк, під якими гімназія буде отворена. Адвокат др. Райхман (Жид) старав ся вправді після замкнення наради переконати зібраних про се, що їм не треба гімназії, бо она українська, однак зібрав апляуз лише від кільканайцятьох молодих жідеят, котрі незамітно ввійшли у салу нарад. Дивна річ, що Жид др. Райхман, що жпє з українських селян, був проти української гімназії!

Середні школи нового типу. Міністерство просвіти дістало від многих міських громад просьби о перемену існуючих середніх шкіл на школи середного типу. Поки-що позволено на таку перемену, першу в Австрії, у Флорисдорфі під Віднем.

Справа українських послів. Лю Л. Шрага, посла до 1-ої думи, випущено з тюрми, де він відсиджував кару за виборчу відозву. Члена другої думи В. Хвола держать даліше в слідчій вязниці. Задля недостаточі матеріальних средств йому — як доносять „Кієв. Вѣсти“ — приходить ся жити тільки на самій тюремній саламасі.

Збірники по національному питанню. Видавництво „Общественная польза“ почало друкувати серію збірників, присвячених національному питанню. Збірники сї будуть виходити під загальною редакцією А. І. Кастелянського. Збірники виходити муть під спільним заголовком „Форми національного движєнія в європейських странах“; за співробітників у сих збірниках закликає російських і закордонних учених та громадських діячів. Перший збірник уже кінчить ся друком; его присвячено Австро-Угорщині — державі, де національне питанє виявляє ся найяскравіше. В другому збірнику будуть розглянені форми національного руху в Росії. „Рѣчь“ подає зміст першого збірника, який розніче ся статєю Рудольфа Шпрінгера (д-ра Карла Реннера), відомого знавця національного питання в Австро-Угорщині. Статю п. Шпрінгера написав спеціально для сього видання, називає ся она так: „Политическая эволюція національностей въ Австро-Венгрии“. Автор розділив свою статю на 3 частини: 1. початок конституційної ери; 2. конституційний режим і національності; 3. відгуки національного і соціального противоріччя в життю парламенту і в розвитку політичних партій. Далі піде статя пражського професора Кирила Горачека про німецько-чеську боротьбу. Польсько-українській боротьбі будуть присвячені дві статі — про Поляків написав Л. Василевский (Плохонкий) з Кракова, а про Українців — професор львівського університету Мих. Грушевский. Чималу статю умістити в першій збірнику відомий віденський громадський діяч, др. Натан Бірнбаум, який пише під псевдонімом „Mathias Acher“. Статя его трактувати ме про австрійських Жидів. Крім того в збірнику будуть статі про Італійців (Valentino Pittori), південних славян (Etvin Kristan і проф. Ivan Krek) та про инші народности Австро-Угорщини. Другий збірник присвячений Росії, уже майже готовий до друку. В нїм беруть участь: проф. А. В. Інґельстром (Фінляндії), проф. Крижницький (Поляки), Дубнов (Жиди), проф. М. С. Грушевский (Українці), М. Славинський, П. Н. Милоков, В. В. Водовозов, В. Меден та инші.

Національно-релігійна ворожнеча в Холмщині. Від часу заведення толераційного указу в Холмщині дуже заострили ся національно-релігійні відносини між католицьким а православним населенням. Антагонізми дійшли так далеко, що католики і православні часто зводять між собою кроваві бійки, які описи є предметом карно-судових процесів. Цікавий примір ворожнечі подає кієвський український тижневик „Слово“: Вертає ся один Русин з Замістія до Тарнограду; ніч захопила його в дорозі коло села, де живуть тільки Поляки (з. католики). Заходить в одну, другу хату тай просить ся переночувати, однак кожний виганяє його, кажучи, що Русина до себе не приймає. Надумав ся наш Русин перекинути ся на „Поляка“ і заходить до хати. Витяєть ся вже по кольски („Niech będzie pochwałony“); його добре зустрічають і просять вечеряти. Була як-раз п'ятниця. Подають на стіл їду з молоком і тут на біду Русин забув ся, тай відмовляєть ся від вечері, „бо піст“. — „А, то ви схізматики“ — почали кричати на його, — „нема тут для вас місця“ — і викинули в темну ніч бідолаху. Таких примірів безліч можна розказати. Тяжко і сумно дивити ся, — замічає „Слово“ — як рідні брати ворогують поміж собою. Відак з бідаком. Сьміють ся з тої сварки ті, кому добре живеть ся. Чи не час булоб кинути сю ворожнечу,

тай зажити лагідно, рука об руку, тай стати гуртом до боротьби за свої спільні інтереси.

Оповістки, іменованя і т. п.

Вписи на приготавляючий курс учительського семінара трівати муть в „Народнім Домі“ до дня 14. с. м., що дня від год. 8. до 12. передп. і від год. 3. до 5. по полудни. Вступний іспит II. року відбуде ся в суботу 12. вересня від год. 3. до 5. Правильна наука зачне ся в понеділок 14. с. м. о год. 8. рано.

Велике народне віче над „Білим Черемошом“ відбуде ся в Довгополі під голим небом о годині 1. по полудни, дня 13. вересня с. р. Ціль віча: 1. Запротестованє проти заходів всяких темних духів около знесеня розпорядку ц. к. староства в Вижиці про замиканє шинків. 2. Справа санкціонованя ухваленого буковинським соймом громадского права виборчого. 3. Евентуалія. Просить ся всіх інтересованих о як найчисленнішу участь. Референтам радї. — *Комітет.*

В „Музичній школі ім. Миколи Лисенка в Чернівцях“ відбувати муть ся вписи межі 1.—15. вересня що дня крім неділі і сьвят від години 5. до 6. по полудни в льокало школи в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. I. поверх. До впису мають прийти нові ученики в товаристві родичів, або їх заступників і принести метрику або в інакший спосіб дати можливість докладного впису особистих дат. Нові ученики піддають ся короткому іспитови з музики, щоб пізнати чи загалом мають музикальні здібности і для приділеня до відповідних клас. Вписове для нових учеників виносить одноразово 4 К а в разі спізненого впису по 15. вересня других 4 К іспитової такси. Давніші ученики платять 1 К на бібліотеку. В разі спізненого впису (по 15. вересня) платять і давні ученики збільшену таксу 4 К. Оплати за науку виносить: За сольсьлів і фортеп'я по 8 К, а за скрипку 6 К місячно. За се має кожний ученик тижнево 3 лекції з головного предмету, слухає безплатно одного з побічних предметів а то: початків теорії музики, гармонізації (2 відділи), або історії музики після підготовленя і беруть участі у спільних вправах. Такси мають бути платні з гори кожного місяця. Полягаючи на довіру і симпатіях, які наша „Школа“ в короткім часі здобула собі у нашого і чужого загалу надіє ся заряд ще збільшеного числа учеників з новим шкільним роком тим більше, що для заспокоєня чим раз більших вимогів старає ся заряд зробити все можливе і вже сего року заангажував нову визначну силу учительську до фортеп'яну, почесно нагороджену абсольвентку віденської консерваторії та постарав ся о збільшений льокаль для школи.

Із штуки і літератури.

Аматорське представленє. В неділю, дня 13-го с. м. відіграють члени тут. „Міщанського хору“ комедію Гр. Цеглинського п. н. „Соколик“. Імя Цеглинського доволі звисне в нашій літературі, а „Соколик“ — се один з лучших його творів, тому думаємо, наша публіка повинна явити ся в неділю на представленю як найчисленніше! Карти продаєть ся вже від тепер в „Селянській Касі“ у ц. Созанського.

Репертуар „Львівського руского народного театру“ в Городищі. Сала „Сокола“. лише 8 вистав! В четвер, дня 10. с. м. „Чорноморці“, народна оперета в 3-ох діях, музика М. Лисенка.

В суботу, дня 12. с. м. „Галька“, опера в 4-ох діях Ст. Монюшка.

В неділю, дня 13. с. м. „Маруся Богославка“, історичні картини в 5 діях зі сьпівами і танцями М. Старицького.

Ві второк, дня 14. с. м. „Продана наречена“, опера в 3-ох діях Ф. Сметани.

Білеті продає „Народна Торговля“. — Абонамент на 6 вистав 10 кор. — Початок точно о год. пів до 8. вечером.

У Франкфуртській часописи „Das Freie Wort“ в ч. 11. помістив ред. Вол. Кушнір дуже цікаву статю про славянську конференцію в Празі п. н. „Von der Slavenkonferenz in Prag“.

НА ДІСЛАНЕ.

Віктор Попович

старший лікар-ветеринар

при улиці Франца число 50.

повернув з Карлових варів і ординує кожного понеділка від 11-ої до 1-ої в полудне, кожної середи від 6-ої до 7-ої по обіді а в иньших днях від 3-ої до 4-ої години по полудни. 158 (1—3)

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належитості за анонси марками поштовими не приймаються.

Склад галантерейних товарів
Б. Бальтінестра
молодшого

Чернівці, ул. Енц.-Головна 3.
Телефон 301. Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір
наймодніших
АРТИКУЛІВ ОСІННИХ.

При закупівлі за готівку
найсолідніші
товари
по конкурентній
ціні.

Капелюхи,
Черевики,
Краватки,
Біле, Ковнярики,
Маншети,
Хусточки до
носа, Панчохи,
Шкарпетки,
Калюші, Рукавички,
Шельки,
Пояси.

Артикули до подорожі,
Конфекція,
Діточа, Артикули шпортові,
Шапочки дамські і мужескі,
Капелюхи, Парасольки, Шкіряні блузи,
Камізельки, Коци до подорожі,
Парфуми, Мила, Гребінці,
Щітки, Товари шкіряні.

Самостійний
склад
ц. к. навірних фабрик
КАПЕЛЮХІВ

І. Генр. Тра у Відні,
Йос. Піхлер і Сиви в Грацу,
як також найбільший склад
капелюхів П. і С. Габіга у Відні.

Черевиків

Б. Л. Попера в Хрудімі, Ант. Чапека у Відні як також склад правдивих американських черевиків. Замовлення з провінцій, сейчас, після жадань і франко. Товари що не подобають ся, приймає ся назад.

Великий зарібок

приносить побічне заняття кожному господарю, купцю, підприємцю, урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВАН ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Перспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові.
приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кождо вкладку назад відібрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покрити дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 вор. 08 сот. від кожних 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183— К	позички уділені	3,410.684— К
уділи членські	234.398— „	цінні папери	130.452— „
ф. резервовий і інші	46.842— „	льокації	182.206— „

Купуйте землю при парцеляціях.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

порукає

Самостійне заступство візирів фабричного складу.

Іван Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм есть
NERVOL

„Назва право забезпечена“
аптекара др. Ю. Францоа

а Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирання против всяких ревматичних болів, простуджень, ломаня костей, плечий гістия і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакуванням. Тисячки листів з подякою. — Вислака 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медичинальній Стернігуа.

19 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в об'ємі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обов'язком кожного інтелігентного Русина передплатувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 кильо 2 нор. 50 сот., вислав Др. Горват в Штендере (Угорщина). 156 (3—9)

Русинка

панночка, чи старша інтелігентна женьщина,

що уміє дуже добре по німецьки, та могла би двоім дітям уділяти початки науки в рускій і німецькій мові а при тім помічною бути при кухні може зголосити ся до о. Василя Чайковського, гр.-кат. пароха в Мишкові п. Більче золоте, Галичина. Услівя писемно. 157 (2—3)

Друкарня тов. „Руска Рада“

Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Русини!

Жадайте у всіх траєках, торговлях і крамницях лише **тутон і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражці.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держім ся покляку: Свій до свого. 138 (—)

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода)

Всі книги до ведення товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагніток

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 кор., на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зга. 9 рублів або 84 фр.)
а на пів року 9 кор., зга. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция „Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відна повідний рабят. Рекламній неопечатані вільні від порта. Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Дещо із статистики II. гімназії в Чернівцях.

Ц. к. II. гімназія в Чернівцях уважаєть ся „руською“, хоч рускі класи становлять у ній лише причіпку німецьких Stamm-відділів і „руськими“ є вони о стілько, що з виїмком латини й математики (в шістьох перших класах), ну й очевидно рускої мови і релігії всього лишнього вчать у них — по німецьки. Але будь-що-будь ся гімназія одінока середна школа в Чернівцях, призначена для рускої молодіжні і з того погляду заслуговує на увагу нашого загалу.

Зачнімо від клас. Кожда класа мала в минушнім 1907/1908 році шкільнім (так само як і в попереднім) по два відділи: німецький і утравквістичний німецько-руський, з виїмком класи першої, в якій були три відділи: одні німецький і два утравквістичні. До всіх відділів прийнято з початком року 767 учеників, з того 376 до утравквістичних; під час року вступило ще 8 учеників — з того 1 до утравквістичного відділу — так що в 1907/08 році шкільнім записало ся до II. гімн. 775 учеників. При кінці попереднього року шкільного (1906/07) було всіх учеників 686 — в утравквістичних відділах 320 — приріст виносив би отже 89 взагалі, з того 57 в утравквістичних відділах; позаяк однак під час року виступило 80 учеників — з утравквістичних відділів 32 — то загальний приріст виносив фактично лише 9 учеників; число учеників в утравквістичних відділах зросло о 25. Виразивши сі відносини в процентах, бачимо, що в 1906/06 р. шкільнім число учеників в утравквістичних відділах виносило 46-64 проц. загального числа; в році 1907/08 зросло о 3 проц. і виносить 49-64 проц.

Пригляньмо ся тепер національним і віроісповідним відносинам учеників. Учеників з німецькою мовою матірною було в 1907/8 р. шк. 246; з рускою 366, з польською 76, інших 5. До греко-православного віроісповідання (з рускою мовою викладовою) признало ся 285 учеників; до гр. кат. 114, разом 399. Коли з сею цифрою зрівнати число учеників Русинів, бачимо що 33 гр. прав. і гр.

кат. признало ся до чужої німецької, або польської народности.

Цікавий національний склад обох відділів. В німецьких відділах були очевидно всі Німці, але крім них ще 32 Русинів і 69 Поляків; в утравквістичних відділах 336 Русинів і 7 Поляків.

Руска мова в утравквістичних відділах обов'язкова і вчили ся вї тут всі ученики, крім того 10 з німецьких відділів; ако зглядно обов'язкового предмету вчили ся рускої мови 23 учеників з німецьких клас, а на рускі курси для не-Русинів ходило 51 учеників.

Вислід класифікації такий: першу класу з відзначенем одержало 80 учеників, з того 52, отже 65 процент з утравквістичних відділів; першу 418, з того 208, отже трохи менше як 50 процент, другу і третю класу 80 учеників, з того 37 отже 46-25 процент в утравквістичних відділах.

Ювілей Л. М. Толстого.

Дня 10. с. м. обходив весь цивілізований світ свято 80-літніх уродив „великого письменника російської землі“ — графа Льва Миколаевича Толстого.

Ювілят належить до тих нечислених майстрів слова, яких твори царюють по всьому світові. Вони розходять ся в тисячах тисячів примірників по цілім світі між найрізноморднішими читачами, які охотно слухають слів старця із Ясної Поляни, що сильним та могутнім голосом розходять ся по світі.

Як величний, могутній дуб віс Л. М. Толстой глибоко в свою рідну землю, а перетворивши в своїй душі духові скарби народу виріс їх силою висте всіх сучасних творців, став відомим і почитаним по всіх усюдах.

Великий християнин, що любить ближнього, як самого себе, переконаний свято, що шляхом морального удосконалення одиниць можна поправити світ, винищити лихо, перемінити відносини втворені віками лиха і кривди, не числячи ся з брутальною силою, що ломить на кождім кроці моральні права, голосить Толстой гасла покінення фізичної боротьби.

І коли давлена реакцією Росія стає чимраз більше і більше великим цвинтаріщем народів,

в Ясної Поляни розлягає ся могутній, різкий голос „Не убий!“

Уряд та йдуча йому на услуги бюрократія враз із попівством кладе свою тяжку руку на кождого, хто хоч трошки вільніше хоче злинути, сотки і тисячі людий купають ся в своїй крові, по коротких та ясних днях побіду наступає знов чорна хмара реакції — і в Росії знов запанував спокій та цвинтарна тишина...

І тоді знов з Ясної Поляни розлягає ся могутний голос 80-літнього старця. „Не можу мовчати!“ — кличе він. „Не буду мовчати, хіба накинете мені на голову мішок, на шню закінете намілений шнур і стільчик з під ніг витрунете!“

Він один не мовчить...

З якого становища не станемо оцінювати Толстого, все мусимо признати геніяльність його артистичних творів та безнастанне змагане будити свою та людську совість. Його геніяльність признати мусить кожний і кождий мусить признати те, що за останні часи був Л. М. Толстой уособленням все людської совісті, яка відзивала ся все тоді, коли зло сучасного світа занадто високо підносило голову.

Від голосу тої совісті дрожав царат, а сліпо послушні йому попи виголошували по всіх святинах проповіді проти великого мистця в переддень його ювілею. Але все те дарма! Ціла Росія враз із усім цивілізованим світом станула по стороні того, що любив і терпів за мільйони.

Честь великом майстрови слова, честь великому правдивому християнинові!

Толстой та українська пісня.

(Зі споминок).

То було недавно — літ шість-сім тому. Хвилі інтелігентного жити ще бурхливо шуміли згуками протесту проти синодального виклятя Толстого. Всі цікавились його житєм, його творами. Кожний, хто мучив ся проклятими питаннями, нерідко писав, чи йшов в яснополянську Мекку і в розмові з „пророком“ шукав сцілення від своїх недуг.

Ми були молоді, жваві богослови. Тільки що вкусили ми від „познання вищого богословського добра і зла“ в петербурській академії, і само собою розумієть ся, не знайшовши в казенній школі елею на рани свої, також направили свої стопи в Ясну Поляну. Я ніколи не забуду того вечора, на жаль одного тільки, коли мені з товаришом

кілька псевдонімів, не лише Данило Млака, але і Морозенко, і С. Волох, і Іван Іванів. Лише редактори знали, що за ними трома останніми псевдонімами ховав ся Із. В.—ич. До того ще склали ся так обставини, що багато важних і цінних творів Із. В.—а таки ніколи не було друкованих, як н. пр. всі сценічні твори. Через те се видав творів Із. В.—а, яке вийшло би коштом „Просвіти“, було би першим виданем вибраних творів поета, хоч не комплетним, але, як досі, одним і найбільшим. Після обчислення (в приближенню) змістять ся сі твори в двох томах (яких 1200 сторін друку). Мені поручено зредагуване їх і з сеї нагоди я хотів би почитателів пок. поета познакомити з его літературною спадщиною та разом просити їх о рукописи поета, які може мають у себе.

Велику частину рукописів я маю, але з листів Із. В.—а і інших людий бачу, що таки не все є у мене. Отже в тих рукописах, які я дістав від родини і знайомих поета, є злиш тис ся ч а всяких поезій, між тим є кільканайцять довгих поем. Продукція дійсно величезна, особливо з часів, як поет був парохом у Давидах і Рускій Молдавиці (до р. 1868). Із сих поезій я вибрав коло 250 до збірки, самих цінніших, або характеристичних і, упорядкувавши їх хронологічно, приготував до друку. Невеличке се — як на таку масу — число вибраних поезій треба тим оправдати, що, як се відомо всім редакторам, які мали до діла з поезіями Із. В.—а, він мало коли що поправляв, або переробляв. Вдало ся що відразу, то добре: не вдало ся, то так лишив. З тої причини через цілий его вік, почавши від Дідицького, що друкував 1863. р. перші его поезії, аж до Франка, що з рукописи Із. В.—а видав 1901. р. збірку „Над Прутом“ — всі редактори поправляли то більше то менше

поезії Із. В.—а, на що він часто сердив ся, а часто і сам просив о се. Справді, поезія его була нераз зовсім до речі, але в однім і другім місци граматика, ритми і рими кричали о пімсту до неба — годі було їх не поправити. Трапляло ся се особливо в перших роках письменської діяльності поета — тай ніхто сему не подивує ся, хто знає, що він у школі зовсім не вчив ся нашої мови. Навпаки, хто мав змогу, от як я, читати его перші рукописи, той зачудує ся, як він до кількох літ вивчив ся і знав нашу мову — знав краще, ніж не один Вуковичевець з наших часів. Але-ж бо й читав він багато! У Давидах і Рускій Молдавиці певно не було за останніх 40 років стільки українських книжок, скільки було їх там у Воробкевича до 1868. р.

Крім поезії лишило ся по Воробкевичу кілька найцінніших оповідань, як: Мухоморований ків, Олена, Турецькі бранці, Амвросій Останкович, Іділля, Суджена, Циганка, Месті Чорногорця, Хто винен, Дід Максим Чорновола і інші, про котрі є згадка в листах (н. пр. Ксена), але в чийх вони є руках, то не знати. Декотрі з сих оповідань прийде ся випустити, але решта гідна друку і вийде у збірку.

Стільки, що оповідань, є і сценічних творів Воробкевича. В самих початках своєї літературної діяльності він уже пробував свої сили на тім полі (Іван і Олена 1864 і Козак бандуриста також 1864), а від 1871. р. він уже серйозно працював для театру. Написав кілька опереток, як 1. Каспар Румпельмаєр, 2. Золотий мопс, 3. Пані молода з Босни, 4. Янош Іштенгазі і мелодрами або драми: 5. Гнат Приблуда, 6. Вбога Марта, 7. Пан мандатор, 8. Василько Ростислович, 9. Не літай високо, запарошиши око, 10. Новий двірник, 11. Сагайдачний, 12. Демон

Др. Осип Маковей.

Літературна спадщина по Ізидорі Воробкевичу.

Товариство „Просвіта“ у Львові видає, як звісно, дуже дешево бібліотеку п. з. Руска письменність. Досі вийшло вже сім томів з творами Котляревського, Квітки, М. Шашкевича, Головацького, Ник. Устияновича, А. Могильницького, Метлинського, Костомарова і Шевченка. Редактор сего дуже гарного і користного видавництва, п. Ю. Романчук, говорив мені, що після плану видавництва прийде небавом черга на Федьковича і Із. Воробкевича.

Твори Федьковича будуть, як зачуваю, уже небавом (може ще сего року) в комплеті видані Товариством ім. Шевченка. Вибрати з них що найкраще для згаданого видавництва „Просвіти“ не буде так трудно. Тимчасом з творами Із. Воробкевича буде більший клопіт, бо крім одного малого томика поезій „Над Прутом“, де є всего 102 поезії, Із. Воробкевич не видав нічого книжкою. Се і є причиною, що не тільки молодше покоління, але і старше не знає ані того, що Із. Воробкевич писав, ані того, що воно варта; а вже у своїй вітчині, у Буковині, котру він так дуже любив і осмілював, він трохи чи не менше знаний зі своїх творів, як у Галичині. І ніщо дивного, бо на Буковині ще тяжше роздобути старі видавництва, як у Галичині, а давно їх там майже і не було. Крім того не всі знають, що Із. Воробкевич мав

*) Цікаво буде тут на памятку сказати, що наклад на збірник „Над Прутом“ дав сам автор (400 кор.), а Видавничя Спілка дала тільки фірму і цілий наклад лишив ся вї власностию.

довелось розмавляти з Л. М. Толстовим. Його образ чистий і ясний, його розумні, глибокі сірі очі, ще й тепер викиають ся мені, немовби я їх бачив не 6-7 літ тому, а вчора, або сьогодні. А його юнацька мова, глибокий надзвичайно щирий і електризуючий слухача запал, його дужий і ясний голос ще й тепер звучать в моїх ушах.

Розказувати про те, що учитель сказав нам, коли ми, може в перший раз з такою невідомою широтністю розповідали йому про свої гріхи і помилування, я не буду. Я хочу пригадати тільки один момент не з мого, а з його життя, надзвичайно гарний момент підйому геніального духа, якого свідком я був.

Після вечері ми перейшли всі з родиною Л. М. у вільнолюбну. Толстой, мабуть по нашій страшенно каліченій вимові великоруских слів догадався, що ми родом з „благословенної“ України, і запропонував угостити нас українською піснею. Ми давно вже були на ньому голодні, бо більше двох років не їздили на Україну. І мали надію, що й справді почуємо наші рідні співби.

Увійшла на наше прохання здається чи донька, чи родичка Толстого і під звуки рояля почала співати про наші рідні степи, про Запорожжя, про волю козацьку. І чим дужче липили звуки рідної нам пісні, тим більше ясніло і одухотворяло ся обличчя Л. М. Толстого, тим глибоше віпрнали його очі. Здавалось, що перед його духовним поглядом проходять зараз всі минувшина братнього народу страстотерпця, що він бачить наш люд бідоласний позирає на Дніпро, і гори і лани широкополі.

Пісня лилась, правда, не так чуло, як співала-б її Українка, з дефектами у вимові і прикрасами в інтонації чисто великорускими, але зміст і музику можна було схопити усю.

Коли втомлена співачка замовкла, Л. М. ніби від довгого і приємного сну прокинувся. Він міцно стиснув нам руки і промовив: „Щасливий ви, що родились серед народу з такою багатою душою, народу, що уміє так відчувати свої радощі і так чудово виливати свої думки, свої мрії, свої почуття заповідні. Хто має таку пісню, тому нічого жахатись за свою будучність. Його час не за горами. Вірите чи ні, що ні одного народу простих пісень я не люблю так, як вашого. Під їх музику я душею спочиваю. Стільки в них краси і грації, стільки дужого, молодого почуття і сили!“

Довго говорив Л. М. про свої враження від народної української пісні. Довго ще лунав його жвавий, бадьорий голос. І тепер, під час вісімдесятих роковин його життя, я не міг не пригадати цієї глибоко правдивої, пророчної характеристики великим генієм народним української народної творчості.

В. С.—ко.

„А teraz chodźmy na panów!“

(Фк) Стріляне до безборонних мужиків в Галичині на порядку деннім. Стріляне вже там хто не хоче: жандарми, лісничі, польові, панки і підпанки, а незадовго вже дійде мабуть до того, що вістки про стріляння до мужиків в Галичині будемо читати з таким рівнодушним спокоєм, як читають ся пр. рубрику „До Народної Гостиниці приїхали і т. д.“ Адже кажуть, що *consuetudo altera natura est*, а до стріляння до галицьких мужиків можна було останніми часами привикнути, хочби

не знати кому. Від якогось часу стало стріляне до мужиків привілейом галицьких панків та підпанків, як за „давних, добрих часів“, так, що просто можна дивувати ся, як в Галичині в протягу одного тижня не застрілять хочби одного мужика.

Ще не засохла добре кров помордованих мужиків в Чернихові, червоніють ся ще кров застріленого „жидівським паничем“ Ілька Барана, а часописи принесли нову вістку про застріленого мужика.

Тим разом стало ся се „для відміни“ в мазурській селі Мацьківці коло Ланьцута. Пільний сторож князя Любомірского Конечні положи в трупом селянина Пенсьонжка вистрілом з дубельтівки на віддалі 33 метрів за те, що той просив його, щоби із зайнятих на двірським лані кількох штук худоби задержав одну, а йому віддав тільки корови. Убийник ще кілька днів був на волі і доперва аж в наслідок енергичної інтервенції польських людвців-послів його уязнено.

Але річ ся склала ся на Мазурщині, а мазур то не наш руский, галицький мужик, що дасть себе постріляти і ще буде перепрошував, як кров повалить убрале убійника-пана... Факт застрілення статочного та поважного господаря викликав в цілім повіті між мужицтвом крайне обурення і — мало що над польськими панами не навис знова 1846 рік.

Кілька днів по доконанім вбивстві справляв адміністратор кн. Любомірского в Косині селі, що лежить недалеко від Мацьківки обжинки для двірської служби, а рівночасно гостив в своїм домі крім своєї рідні ще кількох своїх товаришів-адміністраторів. Вечером отуражили двір мужики з Косини, але брама була замкнена. Коло 12 години в ночи один з гостей від'їздив, тоді селяни, користаючи з хвиливого отворення брами, вдерли ся на подвір'я, а потім до кімнати, де забавляла ся двірська служба. Розігнавши її з окликом „a teraz chodźmy na panów“, зачали добувати ся до помешкання адміністратора. В одну мить вилетіли в помешканню всі шибби. Один з гостей, що хотів упокоїти напасників, дістав колом по руці і мусів втікати. В кімнатах настав загальний переполох, жінки зачали мліти. Деякі молоденькі „гусарык-и“ брали ся вже до стріляння, але завдяки енергичному спротиву ся старших до великого нещастя не дійшло. Зібрані дали револьверову салву понад голови напасників, що приневолило їх вийти з подвіря. Всеж таки до брами не міг ніхто вийти з двора, бо зібрані перед брамами напасники відгрожували ся, що вб'ють кожного, хто посмів переступити поріг брами.

Отсе хід події, яка склалась недавно-що.

А висновки і консеквенції? — Поки що обмежимо ся на зачитованню думки „Куриєра Львівського“, який обговорюючи сю подію пише: „Поки дубельтівки з такою чекотістю виладовають ся як в Мацьківцях, поти і лихословлення народу приймати муть ту понуру, живлову форму, в якій виладоували ся в Косині. А вна сего всего лежить на кравії адміністрації, яка, як признав сам намісник Вобжинський, не доросла до своєї задачі і потребує конечно реформи... Лише пановане права положити кінець анархії життя і почувань, яких вислідом в Мацьківці і Косині.“

До заміток „К. 1.“ не треба нічого додавати, вони дійсно дуже влучні. Лиш — одно ріш *desiderium* насуваєть ся мимоволі нам все на думку: варта би, аби панове Поляки не забували про „свій погляд“ тоді, як подібні події сяють ся з таких самих причин в рускій часті Галичини..

в Чернівцях. От було би гарно, коли-б теперішні богослови упорядкували і сю спадщину колишнього професора богословів. Також декотрі приватні люди мають церковні композиції В—а.

Музичних творів В—а я, як нефаховий, не беру ся судити; але як чути, що его пісні співують і ті пісні подобають ся — то думаю собі: чого-б тут так неприхильно відносили ся до них, як відносять ся декотрий впорядчик концерту? На основі кількох пісень В—а, які знає, так і задекретує, що все і перестаріє і без життя — і нема кому опам'ятати завзятю дірігента. Таке бувало і за життя В—а, але тоді мав він хоч часом свого оборонця, н. пр. о. Віктора Матюка. А тепер ніхто й не важить ся спротивити ся неприхильній оцінці. На мою думку тут діло має ся зовсім так само, як і з поетичними та прозаїчними творами В—а. Люди не знають їх, або знають дуже мало і тому повторюють без думки те, що зачули. Красне було би, аби хтось музичні твори В—а перестудіював, вибрав, видав і познакомив з ними ширший загаль. Нехай, воно буде і не таке величне, щоби світ зачудувало, — воно ще довгий час може тішити душі людські.

Тут треба хоч трохи любови до діла і автора і багато пересвідчення, що великі поети і композитори не ростуть, як гриби по дощі. І не то великі, а й середні таланти не родять ся так часто. От нема вже ні Федьковича ні Воробкевича, обставини на Буковині тепер куди красні, як колишні були, а де-ж ті нові поети і композитори? Де той святий запал, де горяче одушевлення, де та повага в праці на ниві літератури і музики, яка була Ф—а або В—а? Одна Кобилянська, що серйозно бере свою працю; а нинішнім далеко до того...

Руский Земельний Банк Гіпотечний.

„Діло“ містить отсю відозву:

Заходом руского клубу парламентарного виднано від правительства вступну концесію на засноване першого руского акційного Банку гіпотечного під фірмою „Земельний Банк Гіпотечний“ (Agrar-Hypotheken-Bank), акційна спілка у Львові на основі предложеного міністерству скарбу проекту статута, а на основателів сеї інституції згідно з бажанем руского клубу парламентарного запрошено отсх добродіїв: Ексц. митрополита Шептицького, ексц. єпископа Чеховича, преосв. єпископа Хомишина, члена палати вельмож Володисл. Федоровича, посла Миколу Василька, посла о. Тита Войнаровського, адвоката д-ра Теофіла Дембицького, адвоката і директора „Рускої Шадниці“ д-ра Теофіла Кормоша, директора „Дністра“ д-ра Кулачовського, посла і директора „Кравового Союзу кредитового“ д-ра Костя Левицького, посла д-ра Евгена Левицького, посла д-ра Олесницького, посла д-ра Евгена Олесницького, посла професора Юліана Романчука, адвоката д-ра Соловія, віцемаршалка Буковини і професора університету д-ра Стефана Смалья-Стоцького, адвоката д-ра Стефана Федака і адвоката д-ра Миколу Шухевича.

Головним завданням того банку має бути уділюваня гіпотечних позичок в обсягу Галичини і Буковини і набуваня гіпотечних претенсій в тих краях та видаваня на ту ціль листів заставних з пупілярним безчеченством; побіч того має Банк займати ся есконтом векслів і цінних паперів, купном і продажню цінних паперів (на льомбард), приймаєм і уділюванем грошей на рахунок біжучий (*conto corrente*) і приймаєм цінних паперів і цінних предметів в переховок і т. п.

Основний капітал Банку має вносити на разі мільон корон, розділений на 2500 акцій по 400 корон; в міру розвою Банку може бути оснований капітал піднесений до висоти 3 мільонів корон.

Банк має право випустити листи заставні до 15-кратної висоти капіталу основного, то значить на разі до висоти 15 мільонів корон, а в міру підвищення основного капіталу до висоти 45 мільонів корон.

Минувшого втірка, дня 8. с. м., в дирекційних комнатах „Дністра“ у Львові відбула ся нарада комітету основателів „Земельного Гіпотечного Банку“.

На сю нараду явили ся лично отсі добродії: посол Василько, о. Войнаровський, др. Кормош, др. Кулачовський, др. Кость Левицький, посол Романчук, др. Соловій, др. Федак і др. Шухевич. Всі три наші владики надіслали заяви, що приступають в основателі Банку і установили для тої справи своїх повновласників. За ексц. митроп. Шептицького явив ся крилошанин о. Іван Чапальський, ексц. єпископа Чеховича заступав др. Кормош; повновласником єпископа Хомишина є о. др. Жук, П. Володислав Федорович, др. Евген Олесницький, др. Смалья Стоцький і др. Дембицький оправдали свою неприсутність і повідомили, що також приступають в члени основателі Банку.

Нарадам проводив посол Романчук, реферував др. Кость Левицький, протоколував др. В. Охримович.

По рефераті д-ра Костя Левицького, котрий представив дотеперішні заходи в сій справі і план дальшої акції, усталено склад комітету основате-

горівка, 13. Блаудний син, 14. Комедия без автора і 15. Кочубей і Мазепа.

Вільшу часть сих творів грав колись наш галицький театр, а тепер про них і чутка загинула. Мало того: і декотрі автори рукописи попронали; полишали ся лише або брудіони, або театральні рукописи, або і тих нема. Н. пр. „Золотого мопса“ я доси не найшов і не знаю, в кого він може бути. З листів виходить, що і опереток було більше — також не знати, де вони поділи ся.

Із згаданих сценічних творів також треба буде що красше вибрати до збірки і збере ся того на добрий том. Ї там річи, котрих не повстидав би ся жаден автор, — річи живі, з народного життя, добре заобсервовані і складно написані. Коли вони вийдуть з друку, всякий історик нашої літератури мусить числити ся з ними, бо Воробкевич перший в Галичині і Буковині дав для сцени поважну штуку з народного життя і оперетку.

Таким способом вилдобуде ся з забути бодай частину праць пок. Із. В—а та верне ся ему гірко заслужену славу і признане.

Як відомо, І. В. був ще й музиком та композитором. Рукописи его композицій світських знаходять ся в певних руках его почитателі, п. Евгена Якубовича в Станиславові, котрий недавно і видав друком один зошит Воробкевичевих пісень. Але можна бути певним, що багато пісень в рукописах мають ріжні давні знакоми В—а в Галичині і Буковині, особливо давніші гр. кат. богослови. Годилося би, щоби хтось, що розуміє музику, аложив інвентар (по змозі хронологічний) сих пісень та записав, де і в кого можна їх найти.

Церковні композиції (численні літургії і н.) має, здасть ся, бібліотека православних богословів

Так ото наша повинність тепер, зберегти від забути Із. Воробкевича; не чекати довгі літа, поки не повстануть легенди як про Федьковича. Хто коли мав діло з І. Воробкевичем, хто жив з ним, знав его і має его праці, нехай не держить ні сих відомостей ні тих праць у себе, як у скрині під замком, нехай познакомить з тим земляків! Що до мене, то я прошу, хто має рукописи его і листи, нехай буде ласкав передати мені; може там що найде ся цінного для життєписи, або для збірки творів. Я потім усе зверну властителям в найбільшій порядку, або, коли згодять ся на се, передам разом з тими рукописами, які є в мене (а є їх справді великий оберемок!) в архів наук. тов. ім. Шевченка, де буде для них найкрасший сховок.

Збірка творів Із. В—а мала-б вийти з друку в р. 1909-ім. Тому, що час до зрадагованя короткий, а пізнійше мені годі буде тим займати ся, прошу всіх почитателів пок. поета і музики допомогти мені в тім ділі як найскорше. Твори Федьковича видавав цілий комітет кілька літ; а тут треба буде мені одному зі всім упоратись до року. Справа не моя, а наша!

Рукописи прошу посилати до редакції „Буковини“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(Від редакції: Ми дуже радо приймаємо ся бути посередником в сій справі і передамо всі посилки д-ру О. М.).

лів, передискутовано і усталено текст статута і вибрано комітет виконавчий, в склад якого входять добродії: др. Кость Левицький, др. Кулачковський, др. Тадей Соловій і др. Федак. Виконавчий комітет має займатися переведенням субсипцій акцій і зібранням основного капіталу акційного та ввєдінням дефінітивної концесії від правительства.

Тепер приходить черга на нашу суспільність численням субсипційованим акцій допомогти до уведення в життя сєї незвичайної важкої для нашого народного розвою інституції.

ДОПИСИ.

З Камени.

Заходом п. Февронії Козак, відбулось засноване кружка тов. „Жіночої Громади“ в неділю 6. вересня с. в шкільнім будинку в Камени. На сє сьвітло прибули делегатки „Жіночої Громади“ з Черновець, пп. Пігулякова і Ганкевич, а з місцевих О. Даскалюк з женою і сном, та ціле учительство з Камени. Прибувших привитали в імени зібраних жінок Параска Войчук і Ф. Козак. Загальні збори отворила пані Пігулякова і щирою промовою заохочувала жінок, щоби горнули ся до просьвіти, жили в єдності та працювали в товаристві. Потім перечитала і пояснила статут Ф. Козак. Опісля п. Чанкевич і в своїй горячий промові заохочувала зібраних до дальшої праці на сїм полі, а з осібна дораджувала заложене товариського склепу, плекане пчільництва і т. п. О. Даскалюк пояснив значіння сего товариства зазивав наряд до єдності бо в тім лежить сила товариств. Опісля промовив ще надуч. Шербанюк, який заохочував до просьвіти і праці. По вишні бесіді вилинули дуже гарно на присутніх, а при вшні членів, які наступили зараз, в писалоє 55. членів. Опісля вибрано виділ, до якого увійшли: Параска Войчук голова, Інтіма Цуркан Івонова заступниця, Домніка Дутчак господарня, Катерина Дутчак касієрка, Ф. Козак писарка, Катерина Войчук бібліотекарка, Домніка Шлемко контролерка, Продана Левицька і Фрозина Юрійчук заступниця. По виборі виділу і замкненню загальних зборів, забрала голос п. Ф. Козак, дякуючи сердечними словами за численну участь всім присутнім.

НОВИНКИ.

Чернівці, 12. вересня 1908.

Повідомленє. На запитанні деяких панів учителів із серетського повіту, подаю сям до відома всему учительству того повіту, що платню за повторяючу науку за минувший шкільний рік одержать вже сими днями на підставі розпорядку ц. к. Ради шкільної кравої з дня 5. вересня п. ст. 1908 року, число 7427/1908.

Синкул.

З Буковинського Бояна. З нагоди 500 літнього ювілея міста Чернівців на дни 20. вересня с. р. зістало наше товариство запрошене до співучасті, а то відсєнівання 1-ої пісни в народних строях. З тої причини запрашаю всіх членів Бояна і сих, що хотіли би тепер вступити в члени нашого товариства, щоби зійшли ся на нараду, а потім пробу в понеділок, дня 14. вересня о год. 6. вечером в льокалю тов. („Народний Дім“, фровтова кімната І. поверх), при чім подали з мушні міру для пожиття, або справлення народного строю для кож дого з осібна. Справа нагла і важна. тому надію ся повного комплекту членів. — *Модест Левицький*, голова.

Сими днями появили ся в продажі давня заподіжені вже бльочки з марками, які містять в собі 18 марок по 5 сот. і 6 марок по 10 сотників. Бльочки такі є дуже вигідні, особливо для туристів, або подорожуючих, або для тих місцевостей, де нема в місци пошти. Набувати їх можна у всіх урядах поштових, або по головних трафіках по ціні 1 корон 52 сот.

Рух в українських „Просьвітах“. „Просьвіта“ в Камянці подільській відкрила у себе безплатну читальню і завела продаж українських книжок. В читальні одержують ся українські і російські книжки і журнали, а в книгарні продають ся українські та російські видавництва, книжки, відкритки, ноти, портрети українських діячів і т. п. Се вже друга „Просьвіта“, бо першу уряд закрив минувшого року за те, що просьвітанє „стреміли до відорваня Поділля від Росії“. Теперішня „Просьвіта“ поки що має спокій з властями. — Катеринославська „Просьвіта“, яка досі була майже виключно артистично-співочим товариством, починає організувати відчити. Справа на разі стоїть слабо, бо брак лекторів. Мимо сего організатори сподіють ся, що діло піде, а навіть заходять ся коло відкриття філій „Просьвіти“ на передмістях Катеринослава.

Коропець перед судом. Смерть пок. М. Канди, заколеного жандармскими багнетами, буде

на другий місяць предметом розправи перед трибуналом окружного суду в Станиславові. Прокураторія державна найшла винників єго трагічної смерті в спокійних, Богу духа винних жителях Коропця і доручила вже акт обжаловани для 31 Коропчан о злочини, згідно провини з §§ 81, 83, 279, 283, 98 б., 411, 312 і 314 з. к. Жандарми, котрі закозли чоловіка, будуть покликані на сьвідків против обжалованих. До головної розправи буде покликаних 51 сьвідків. Оборони обжалованих підняли ся з рамени Народного Комітету адвокати: др. Володимир Загайкевич з Перемишля, др. Ярослав Олесницький з Дрогобича, др. Володимир Старосольський зі Львова, др. А. Чайковський з Бережан і др. Йосиф Партицький зі Станиславова.

Замах на Рузвельта. Перед кількома днями, коли президент Зєднєних Держав, Рузвельт їхав на прохід, свєснула єму попри вухо куля з карабіна, вимірена з доволі великої віддалі. Від того дня здвоєно сторожу біля Рузвельта. Тож коли відтак якийсь мужчина дуже нетерплячо домагав ся послуханя у президента, зроблено при нїм ревізію і найдено револьвер. Слідство в тій справі не могло поки що викрити, чи незнакомий є анархістом, чи божевільним.

Машина до літання. Звісний тепер по цілїм сьвітї інженер Врайт з Вашингтону що дня випробовує свою машину до літання і з кожним днем здобуває чим раз сьвітліїше вислїди. Оноді Врайт підніс ся на своїй машині 160 стїп понад землю і бував у воздухах 63 минут, виконуючи закрути в довільнім напрямі, як на колєсник на колєсі по землі. Тисячі публіки приглядали ся сїй пробі, а шеф військового відділу воздухоплавців сказав: „Єсьмо сьвідками найбільшого здобутку науки“. Літаюча машина Врайта має мати дуже просту будову.

Холера в Росії приймає чим раз ширші розміри і дійшли вже до Петербурга. В останній добі занедужало в Петербурзі на холеру 34 особи, з чого 12 померло. Також в окрєсности Петербурга ширить ся пошєсть холери.

Військові заворушеня. Із Саравва доносять, що на стації Маглії прийшло дня 9. с. м. до поважних військових заворушень. 250 урльопників босяцко-герцєговинського полку піхоти ч. 1 здержало військовий поїзд, яким їхали вже кілька днів і почий, і зажадали, щоби їх транспортовано особовим поїздом, що стоїв готовий на стації. Відчепили локомотиву військового поїзду, щоби не допустити його до дальшої їзди і стали пакувати сє до поїзду особового. Остаточнє удалось намовити їх всїсти назад до військового поїзду, котрий з малим спізненєм прибув на місце призначєня.

Оповідстки, іменованя і т. п.

Вінчанє Ксєнофона Якубовського, учителя і Емплії Витвицької, учительки, відбудє ся в Чернівцях, дня 20. вересня с. р. в гр. кат. парохіальній церкві о 4. год. з полудня.

З ц. к. Управи Руху. Від 15. вересня с. р. заводить ся в ц. к. Управі Руху дворазове урядованє від 8-ої год. рано до 12-ої год. в полуднє і від 2-ої год. до 5-ої год. по пол. (час мійський).

Виділ гімн. тов. Сїч в Чернівцях просить нас пригадати, що загальні збори „Сїчи“, які мали відбутись минулої суботи, відбудуть ся в неділю по пол. о год. 2. в салі „Народного Дому“ На попередні збори зійшло ся так скандально мало людей, що прямо сором згадувати. Пригадуємо тепер нашій інтелігенції, що її обовязком є явити ся на зборах і підтримати товариство, тим більше, що до него зачало горнутись давнїше зєрманїзованє міщаньство, яке нам треба конечно задержати при собі!

В „Музичній школі ім. Миноли Лисєнєа в Чернівцях“ відбувати муть ся вписи межі 1.—15. вересня що дня крім неділі і сьвят від години 5. до 6. по полудни в льокалю школи в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. І. поверх. До впису мають прийти нові ученики в товаристві родичів, або їх заступників і принєсти метрику або в інакшій спосіб дати можливість докладного впису особистих дат. Нові ученики піддають ся короткому іспитови з музики, щоби пізнати чи загалом мають музикальні здібности і для приділення до відповідних клас. Вписове для нових учеників виносить одноразово 4 К а в разі спізненого впису по 15. вересня других 4 К іспитової такси. Давнїші ученики платять 1 К на бібліотеку. В разі спізненого впису (по 15. вересня) платять і давні ученики збільшену таксу 4 К. Оплати за науку виносять: За сольєспів і фортепьяно по 8 К, а за скрипку 6 К місячно. За сє має кожний ученик тижнево 3 лекції з головного предмету, слухає безплатно одного з побічних предметів а то: початків теорії музики, гармонїзації (2 відділи), або історії музики після підготовленя і беруть участі у спільних вправах. Такеи мають бути платні з гори кожного місяця. Полягаючи на довірї і симпатїях, які наша „Школа“ в короткїм часі здобула собі у нашого і чужого загалу надіє ся заряд ще збільшеного числа учеників з новим шкільним роком

тим більше, що для заспокоєня чим раз більших вимогів старає ся заряд зробити все можливе і вже сего року заангажував нову визначну силу учительську до фортепьяно, почесно нагороджену абсольвентку відєньської консерваторії та постарав ся о збільшений льокаль для школи.

Із штуки і літератури.

Буковинський Народний Театр відіграв в Садагурі не як було передше подано дня 4. жовтня, але від сегодня за тиждєнь, в неділю, дня 20. н. ст. вересня с. р. в салі Шматніка триактову українську комедию із сьпівами Янчука п. заг. „Вихованець“. Цїни місць: крісла першорядні по 2 К, другорядні по 1 К 50, треторядні по 1 К, партер по 60 сот., галєрия по 50 сот. — Початок точно о год. пів до осьмої вечером. Карти продаєть ся вже від тепер у п. Грищука в Садагурі.

Пригадуємо що аматорське представленє комедії відбудєть ся дня 13-го с. м. заходом членів тут. „Міщанського хору“ Гр. Цєглиньського п. н. „Соколики“. Імя Цєглиньського доволі звїєне в нашій літературі, а „Соколики“ — сє один з лучших його творів, тому думаємо, наша публіка повинна явити ся в неділю на представленю як найчисленнїше! Карти продаєть ся вже від тепер в „Сєлянській Касі“ у п. Созанського.

Репертуар „Львівського руского народного театру“ в Городищі. Салі „Сокола“. лише 8 вистав! В неділю, дня 13. с. м. „Маруся Богославка“, історичні картини в 5 дїях із сьпівами і танцями М. Старицького.

Ві второк, дня 14. с. м. „Продана наречєна“, опера в 3-ох дїях Ф. Сметани.

Вілєти продає „Народна Торговля“. — Абонамент на 6 вистав 10 кор. — Початок точно о год. пів до 8. вечером.

Др. Михайло Кос. Про полові справи. Друге, розширене виданє з образками. — Літ. наук. бібліотека ч. 108. Цїна 55. сот. Львів 1908. — Книжечка д-ра Коса дуже цікава і дуже на часі, тому поручаємо її щиро в сїм.

Літературно науковий вістник кл. VІІІ. за сєрєнь містить: Волод. Антонович: Автобіографічні запитки: Дитячі спомини (1834—1840) далі. — П. Карманський: 3 поезій. — Мих. Грушевський: Культурно-національний рух на Україні в другій пол. XVI. в.: Прєлюдії релігійно-національної боротьби: справа калєндаря. Унія. Боротьба з унією (далі). — Артїм Хомик: Слїдами юмористики. — Ол. Грушевський: Сучаснє українське письменство в його типових представниках: Агат. Кримський, Любов Яновска, Мод. Левицький (далі). — Ігор Улагай: На античні теми: Прометей. Нєрон. — П. Повятенко: К. Маркс в національнім питанню. — Наталія Романович: Сашко. — В. Панейко: Культура і критика. — Христя Алчевска: Літні піснї. — Г. Райдер-Гаггард: Веніта (Роман) переклад В. Степанківського. — В. Липинський: Історія України Мик. Аркаса. — Мих. Грушевський: До рецензії д. Липинського. — Айтон Сінклер: Нетри, пер. М. Левицького (далі). Ф. Малушевський: 3 українського життя. — Мих. Лозинський: 3 австрійської України. — В. Панейко: За границєю. Бібліографія. Книжки надіслані до редакції. Оголошеня.

НАДІСЛАНЄ.

Віктор Попович

старший лікар-ветеринар

при улиці Франца число 50.

повернув з Карлових варів і ординує кожного понеділка від 11-ої до 1-ої в полуднє, кожної сєреди від 6-ої до 7-ої по обіді а в пнїшних днях від 3-ої до 4-ої години по полудни. 158 (1—3)

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зарєєстрованє в огранїченою порукою в Чернівцях.

Одинока сєвого рода українська фінанєова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрєцентує їх на 5%. — Най виносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай клєч „свій до сєвого“ відібє ся голосним відгоном по цілій Буковині і най кожний, що потуває сєба щєри патріотом-Українцем складає сєвій ошадности в „Рускій Касі“.

Прийєднуйте нам нових членів! Дирєкція.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числить ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Б. Бальтінестра

молодшого
Чернівці, ул. Енц.-Головна 3.
Телефон 301. Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір наймодніших Артикулів Осінніх.

При закупівлі за готівку
найсолідніші
товари
по конкурентній
ціні.

Капелюхи,
Черевики,
Краватки,
Біле, Ков-
нярики,
Маншети,
Хусточки до
носа, Пань-
чохи, Шкар-
питки, Ка-
льози, Ру-
кавички,
Шельки,
Пояси.

Артикули
до подорожі,
Конфенція
дїточа, Ар-
тикули шпор-
тові, Шапочки
дамські і му-
жескі, Капе-
люхи, Пара-
сольни, Шкі-
ряні блюзи,
Камизельки,
Коци до по-
дорожі, Пар-
фуми, Мила,
Гребіні,
Щітки,
Товари
щиряні.

Самостійний
склад
ц. н. надвірних фабрик
КАПЕЛЮХІВ

І. Генр. Іра у Відні,
Йос. Піхлер і Сини в Грацу,
як також найбільший склад
капелюхів П. і С. Габіга у Відні.

Черевиків

Б. Л. Попера в Хрудамі, Ант. Ча-
пека у Відні як також склад прав-
дивих американських черевиків.
Замовлення з провінцій, сейчас, після
жадав і франко. Товари що не
подобають ся, приймає ся назад.

Великий зарібок

приносить побічне заняття кожному господарю, купцю, підприємцю,
урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВАН ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і ціники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і східної Галичини, пошукувані заступники. — Пишемні офери адре-
сувати на повисшу фірму.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові.
приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду
вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуля-
цією; на кошта покрити дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся
на 10 до 15 лїт; (при 30 ратах піврічних вносить рата амортиза-
ційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кождих 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6
проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені
більше лїт в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту
45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183—	К	позички уділені	3,410.684—	К
уділи членські	234.398—	„	цінні папери	180.452—	„
ф. резервовий і інші	46.842—	„	льоканції	182.206—	„

Купуйте землю при парцеляціях.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

порукає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

Іван Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Г. Арльт в Хшанові

найбільше підприємство в краю для будови і доставки машин
до виробу цементових дахівок, цегол і цеголок на помості
припоручає удосконалені, сільно збудовані

машини до виробу цементових дахівок

а іменно:

найновішої конструкції машини „Модель 1609“ відзначену на численних
заграничних виставах;

загально знані в краю машини „Імперіаль Реформ і Гладку“;

машини до виробу цементових цегол і цеголок на помост,

форми до виробу рур каналізаційних і керничних.

Фарбу, оливу і цемент.

Усе по найнижших цінах, на догідних умовах сплати.

На жадане висилаю франко ціники і докладний опис кождої машини.

159(1—23) з в. м. Із зголошеннями прошу звертатись так:

Г. АРЛЬТ, ХШАНІВ.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть

NERVOL

„Назва правдо забезпечена“
аптекара др. Ю. Францопа

в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до
натирання против всяких ревматичних
болюв, простудження, ломаня костей, пле-
чий гістця і нервових недуг. Прошу ува-
жати на напис „Nervol“ і не при-
мати ніяких „Нервотолів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фля-
шочок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem.
Тисячки листів з подякою. — Висилає
2 рази денно до всіх країв.

В Чернівцях на складі у Шміда
і Фонтіна, в Селетині в дрогерії
медикалній Стерншуєа.

19 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німець-
кій мові, що заступає інтереси україн-
ського народу перед культурним сь-
вом, виходить раз на місяць в обемі
48 сторін з додатками і коштує на рік
лише 8. Кор. Є обов'язком кождого ін-
телігентного Русина передплачувати сю
часопись. Адреса редакції і адміністра-
ції: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 нильо
2 кор. 50 сот., висилає Др. Горват
в Шентендре (Угорщина). 156 (4—9)

Русинка

панночка, чи старша інтелігентна
женичина,

що уміє дуже добре по німецьки, та мо-
глаби двоім дітям уділяти початки на-
уки в рускій і німецькій мові а при тім
помічною бути при кухні може зголо-
сити ся до о. Василя Чайковського, гр.-нат.
пароха в Мишкові п. Білче золоте, Га-
личина. Услівя письменно. 157 (3—3)

Друкарня тов. „Руска Рада“

Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Русини!

Жадайте у всіх трає-
ках, торговлях і кра-
мницях лише **тутот і паперців**
з **першої галицько-руської**
фабрики Евгена Білін-
ського в Збаражні. — З доходу
сеї фабрики йде 35% на будову
перкви в Сеняві, 10% на школи і
бурси Тов. педагогічного, а 5% на
сироти і вдови по сьвященниках.
— Держім ся поклик: **Сей до свого.**

138 (—)

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 84 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.
Однотиме число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надслани“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовках відна певний рабат.
Рекламаций неопечатані відна від порта.
Рукописи звертає редакция лише за попе-
редним вастереженем і залученем належи-
тостя поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумувати ся що дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділя і свят.

ХТО ЗАВОДИТЬ УНІЮ?

II.

Під сям заголовком поміщена була стаття в
последнім числі „Рускої Ради“ і в однім із попе-
редніх чисел „Буковини“, в якій було наведено
нелюдське обходжене о. Кожокаря із Гоголині із
своїми парохіями. Між иньшим було там сказано,
що помімо численних скарг на сего пароха і аж
двох інтерв'єцій в парламенті, о. Кожокареви
ще до тепер не спав і один волосочок із голови;
протинно він ще сьміє ся із всіх тих жалоб і об-
ходить ся із своїми парохіями чим раз то гірше.
Дальше було в тій статті сказано, що тамошних
людей бере ся вже роздука і они вже беруть ся
до последньої помочи, значить до переходу на унію
і що навіть подаровано вже місце під будову греко-
католицької каплиці.

Та не гадайте, шановні читачі, що то може
тільки Русини із Гоголині і Лєгучин невдоволені
своїм панотчиком Кожокарем, ні і самі Волохи із
Новоселиці, які такке приналежать до сєї парохії,
скаржили ся вже не раз на него. І сям разом, до-
відавши ся про настрій громадян, пішли самі вид-
нійші Румуни до совітників: Калінескула і
Бежана, зробили їх уважними на загрожене пра-
вослав'є і просили заразом взяти о. Кожокаря чим
скорше на иньше місце, бо иньше буде зле. Але
отці совітники взяли сю справу за легко; они по-
хитали своїми сивими головами і сказали нарешті
рівнодушним голосом, що нема чого боятися
унії. Та помилили ся дуже, бо вже в корот-
кій часі по сїм, значить в минувшу неділю від-
було ся посвяченє місця під будову гр. кат.
каплиці.

Як о. Кожокар побачив, що із унією не жарт,
бігав майже цілу ніч від хати до хати, намовля-
ючи господарів, щоб не йти на другий день
на посвяченє каплиці. Та побачивши, що его
слова не находять між его парафіянами більше
послуху, запросив собі до помочи ще сусіднього
о. Вольчинецького із Боли. Сей був навіть у самого
начальника пана Веда коротко перед посвяченєм
місця під каплицю і просив его в імені консисто-
рії, щоби він не явив ся на тім богослуженю. Та
се все було даремне, бо на се свято прибув крім
кількох місцевих селян-уніятів великий здрив пра-

вославного народу, так руского як і волоского ра-
зом із інтелігентною згаданих громад і прислуху-
вав ся відправі аж до самого кінця. А треба знати,
що православний нарід сих громад дуже побожний
і тягне ся радо до Божого дому; та від коли живе
там о. Кожокар, то не ходить і половина з них
до церкви, а о приносі нема що й думати. Сей
св'ященник став так зненавидженим своїми парохі-
ями, що богато з них навіть не хоче ему
цілувати руки при роздаваню дорі. Аж сьмішно
стає неодному, як бачить як о. Кожокар бігає по
церкві в таким випадку за одною чи другою осо-
бою, наставивши руку до цілюваня.

По селі ходить чутка, що весь нарід чекає
тільки на те, аби хтось із богатших господарів
зробив початок із переступом на гр. кат. віру, а
тоді підуть они за ними всі як один муж, бо они
держать ся все приміру передових газдів і без них
они не в стані самі утримати церкву і вибудувати
нові парохіальні дома. Найбогатшими господарями
сих громад є шляхтичі Виц, Джурум'я і иньші,
і якраз із шляхтичами обходить ся їх парох як
найгірше. От вам один примір: Не хотачи ховати
не давко тому дуже бідного шляхтича Яворовського
навіть і за 16 корон із парадом, відніс о. Кожокар
вмерця до гробу гейби Жиди і сказав пра сїм по-
хороні до Тодера Аронца, який ніс хрест, що так
має він поховати насамперед всіх шляхтичів своєї
парохії, а потім аж забере ся на п'яшу. Але не
ліпше обходить ся сїй наслідник Христа і з са-
мими мужиками. Іля Сокогда був у него якийсь
час наймитом; за один місяць діставав він плату
а за один ні, а як вмер, то о. Кожокар не хотів
его поховати за низшу ціну як десять корон. А що
не було відки і не було кому заплатити сї гроші,
то труп лежав цілих чотири дні, аж
доки не поховав его сам даскал.

Господарі сєї парохії заперяють, що як лиш
збудують греко-кат. каплицю, то буде їм давати
слюби і відправляти похорони гр. кат. св'ященник,
бо обдирати та машкарити себе они більше не
дадуть ся. Такі випадки подибували ся вже й до
тепер. Женив ся приміром бідний сирота Іван Ту-
лик із дівчиною гр. кат. обряду. Молода була го-
това пристати на православ'є задля свого нарече-
ного, та о. Кожокар зажадав від молодого лиш за
заповіді гроший і курій і колачів, так що аж йому
в пятах застило. Не могучи отже того всего за-

платити, мусів молодий проти свого переконання
пристати до унії і заплатив гр. кат. панотцеві
тільки всего дві корони.

І на се все наша консистория вперто як мов-
чала так мовчить, замість зробити вже раз поря-
док із о. Кожокарем, она посилає о. Вольчинецького
із Боля, як він сам признав ся, до начальника гро-
мади, щоб громадян помирити із їх парохом. Ро-
зумів ся, що господарі не хотять нічого й чути
про злагоду.

Як світла консистория собі поступає проти
скарг тих господарів, свідчить найліпше отсей
доказ: Не давко тому прибув до о. Кожокаря со-
вітник Кока на якесь слідство, проти місцевого
пароха; посидівши там якийсь час, відіхав назад
до Черновце, не кликавши до себе ні одного
свідка. А як довідав ся надучитель Чевка із Но-
воселиці припадково о тім слідстві і прийшов до
него із жінкою Евфровіною Куруца, щоби її взяти
до протоколу, бо від коли Кожокар обійшов ся
з нею в негідний спосіб і ще до того зробив її
перед судом дурною, то она не має від тоді жити
із своїм чоловіком, то о. Кока виповорював ся тим,
що він прийшов в иншій справі і не хетів ю на-
віть переслухати.

Не дивотаж отже, як тамошний православний
нарід тратить з часом довіре до церковної власті,
стає байдужним супроти своєї церкви і носить ся
з гадкою, перейти на унію.

Цікаво знати, що в сїй самій справі жалу-
вали ся на о. Кожокаря не лиш рускі парохіяни
своїм руским послам але й волоскі із Новоселиці
своїм. І одному із волоских послів мав пре-
с'єв'ященний на его представлення
письменно приобіцяти, що зробить з тим
попом в короткій часі порядок.

Та позаяк від того часу минуло знов кілька
місяців, а полехіт ніякої як не було так нема, то
вдаємо ся ми підписані в імені всіх православних
наших селян до наших послів ще раз із просьбою.
Упійміть ся о нас знов у Відни, бо тут відай нема
для нас ніякої ради, і увількїть нас від нам воро-
жого панотця як найборше, иньше буде за пізно і
ми так зробимо, як зробили свого часу православні
господарі із Раранча, Погорилівки, Боля і п., бу-
дучи спонуканими до переходу на унію подібним
поступованєм своїх тодішніх панотців, як се ро-
бить о. Кожокар. Удаємо ся отже до наших за-

А. Андреев.

В незнану далечинь.

(Конець).

Миколай відійшов. А в серці Ніни запанувала
туга. Відсунула альбом на бік і з сумна погля-
нула на розпочатий малюнок; тепер видавав ся
він її чомусь пустою і для нікого непотрібною ма-
заниною. Зі злости, якої не була в силі поконати,
вхопила за кисть і перечеркнула на хрест гру-
бими чертами свій малюнок — так нещасливо, що
нещасний жебрак стратив половину своєї голови.
Таж вона зараз таки, від першої днини, як Микола
стиснув її руку, полюбила його на ново цілим сер-
цем. А він, а він... ані разу не поділював її. Коби
хоть раз поділював її — так се булоб додало її
відваги, для нього одногокого оставити своє маленьке
серце на остіж; вонож стілько натерпіло ся і по-
мімо сего нікому не було потрібне, бо — в ньому
будились солодкі чувства, сказавсь щебетуть ма-
ленькі жваві птички весною — то знов насувались
чорні тяжкі думи наче чорна хмара — цілком так,
як се вона нарисовала в своїм дневнику. І свій
дневник булаб йому дала, де на кожній сторінці
розсипались стрічки — вираз її чувства і неща-
сного положеня.

Він певно думав, що вона щаслива і дово-
лена зі свого вигідного і богатого життя: вдоволена
з своєї музики, свого малювання, своєї добродій-
ности... і грубо помилясь! Вона не потребує ані
того малювання, ані тієї музики, ані тієї добродій-
ности...

Підчас науки Петра з студентом, Микола все
підсміхав ся. За сїй його сміх несподівано Петро
його цілим серцем. Як Микола був присутній,
тоді Петро підноси коліна і ще внише в гору,
так, що майже лежав на крилі; зневажливо
прижмурював очі і жолобав в носі, хотий знав
надто добре, що се не личить і час від часу від-

воркував і кидав нечемно-зловісні слова бідному
студентові. Тоді кров вдаряла в рябе лице сту-
дента і він цілий палав, мало не плакав. Як Петро
вийшов, нарівав на неприємности, які мусить зно-
сити і що Петро не хоче вчити ся:

— Я справді не знаю, що з нього буде... От
перед хвилиною жаліла ся слуга перед мною, що він
все виповорює її ріжні пакости.

— Ледащо буде з нього — сказав Микола —
не оказуючи найменшої журі про будучність
брата.

— Я з'уживаю всі сили і соки при тім, —
але се переливане з пустою в порожне — без най-
меньшого успіху! — розказував студент приду-
шеним голосом, прагадуючи собі найліпше всі ті
пониження, той сором... — Кілько він був би дав
за те, коби хоть раз міг вибити добре свого
улюбленого ученика!

— Хай собі робить, що хоче.

— Алеж прецінь я мушу жити, мушу щось
їсти! — сказав в найвишій розпущі студент.

— То їдьте те, що перед вас покладуть.

Але в дискусію Микола ніколи не запускав
ся, помімо всяких зусиль студента. І часто сил-
кували ся і Ніна і студент стисліше і докладні-
ше розсідити і означити, що за людиною Микола,
до якого рода людей його зачислити, яка ціль
його та зматаня. Роздумували над сїм і сак і так
і доходили до таких фантастичних конклюдзій, що
самі з них мусів сьміяти ся. Але як розходили
ся, обов'язували щось в роді подиву, як вони
сміли і могли сьміяти ся?! Тоді їх найфантастич-
ніші міркування видавались їм імовірними ба й дій-
сними і слідуючої днини очікували Миколи з трі-
вою і з пристрасною цікавостю. І все здава-
лось їм, що вже нині раз мусять розв'язати ту
томлячу загадку! Микола являв ся як звичайне,
а загадка оставала загадкою й дальше такою, як
була вчора.

Особливо ясними але й заразом найнеімовір-
нішими являлись міркування і здогади на сю тему

— серед челяди. Розумієсь що в здогадах пере-
висшав всіх любимець „паньча“ — Феногін. — По-
кріпівши душу — фантазував і заходив в мріях
так далеко, що навіть його самого параз огортав
страх і він призадумував ся над тим всім, про що
думав й говорив.

— Він — провідник розбійників! — сказав
раз Феногін і його червоне лице нечаяно блідло
зі страху...

— Певно, певно... він цілком подобає на роз-
бійника! — додав недовілично кухар, але все огля-
дав ся неспокоїно на двері.

— Який рабує тільки богатих — буркнув Фе-
ногін, наче се мало бути потвердженням та поясне-
ням. Таж він колись сам на власні уха чув від
Миколи, що є на сьвітї такі розбійники.

— На віщо адалось йому рабование, коли його
батько богатир, стільки гроша у нього, що й не
счисляш — сказав візник, дуже розсудлива людина.

— Три фабрики, чотири дома в нього, а ці-
лськими днями... цілськими днями відтинає ак-
ційні купони — прошептала Анна Івановна, яка
саме тепер числима в щадниці власних 560 карбо-
ванців...

На тім міркування Феногіна кінчили ся. Анна
Івановна все докладно розглянула, що Микола
приніс зі собою, але не знайшла нічого більше крім
біли. І ся власне обставина, що вона не найшла
більше, нічого, дуже її занепокоїла і нагнала чи-
мало страху. Коли-б найшла була в його кущі
рушницю, кулі, книжки, як знарядє його розбій-
ничого ремесла, тоді справа взяла би добрий обо-
рот і всі легше відіпхнули-б. Найстрашніша пре-
цінь річ було те, що ніхто не знав, що він таке,
яке його занятя... І лицем і манерами рішучо від-
різняв ся від других людей; за всім ділюсь при-
слухував ся розмові других, а сам ані словечка.
На всіх споглядав суворим зором ката. Неспокій
змагав ся чимраз більше, переходив в забобонну
тривогу, що заляла весь дім наче та фили ледовато-
холодна.

ступників, аби вони не допустили до того, щоби вірні і побожні християни покидали свою праправдну віру і переступали на другу тільки з тої причини, що зверхність о. Кожокаря покриває его.

Наші заступники представляють там, що наша громада, знаючи сего панотця дуже добре ще з Магали, згодила ся виразно на него тільки на дане нам слово протосврейом Бежаном із Чагра, що наколиб він ся не поправив до одного року, то его возьме від нас. А вдаємо ми ся до вас, панове послы з тої причини, бо, як самі бачите, старшина церковна не додержує свого даного слова і ми не маємо до неї більше довіри.

Знайте, панове послы, що наш панотець за своє безпримірне поступоване дістав вже пераз навіть букм по плечах, та він обернув ся і вже про все забув.

Який панувє настрій між селянами, наводимо виразно, що маючий син начальника пан Зіна Бесу, дуже чесний і добрий син своєї православної церкви, став на о. Кожокаря так огірченим, що подарував місце серед села напроти православної церкви на грек. кат. каплицю.

Ратуйтеж про те нас, хто в Бога вірує!

Православні парохіяни.

Зі своєї сторони додамо до сего дуже сумного, та на жаль не рідкого випадку тільки, що уважаємо ті голосні ридання Гоголинських парохіян о поміч проти свого мучителя парохадаремними і безнадійними. Бож зі всіх тих дотеперішних скарг виходить ясно як на долоні, що консисторії і преосвященному митрополиті і правительству байдуже о так добро православних вірних, як самої православної церкви. Там міродайним чинникам, особливож церковній зверхності, ходять очевидно далеко більше о піддержанне свого негідного післанця до Гоголин судроти кривдженої вірної громади, як о добро церкви.

Інакшеж давно вже би був міг преосвященний на заспокоєне огірченої громади зауспендувати о. Кожокаря і зарядити саїдство. Та митрополит, консисторія і правительство мовчуть уперто немов вичікують переступу православних парохіян на увію, щоби потім могли собі після стародавньої практики вишукувати якихось других винних.

Справозданя наших послів.

В п'ятницю 12. с. м. здавав звіт зі своєї посполської діяльності в селах Прилипчу, Луці і Кострівці посол А. Лукашевич. Представителі громад привітали надіжджаючого посла хлібом та сіллю. Послови урядили виборці величаві овації та виразили у всіх громадах повне довіре. На зборах появилася ціла інтелігенція, а між іншими також загальноупоблений парох о. Калинюк і всі виборці згаданих сіл. Віче ухвалили заяву довіри для всіх послів зібраних з укр. клубів та з погордою відперли клевети на посла Василька.

*

Підслухали вправді коротку розмову Миколи з батьком. Так се ані на паць не усунуло тривоги. Протинво: атмосфера, враз з її страшними загадками і скрупульянтними вижиданнями ставала густішою й хмарнішою.

— Ти раз говорив, що ненавидиш ціле наше життя — сказав батько, вимовляючи з притиском кожне слово.

— Чи й тепер іще ненавидиш його?

Так само поводи і з притиском звучала відповідь Миколи: Так, я його ненавиджу! — наскрізь! Я його ненавиджу і воно для мене цілком чуже й не зрозуміле!

— Чи ти найшов гарніше?

— Так... так, найшов дійсно — гарніше! — відповів Микола коротко, адерно та рішучо.

— Липи ся дома у нас!

— Се — немислеме, мій батьку. — Та-ж ти се сам надто добре знаєш.

— Микола!... почудось наглий, майже дикий оклик батька.

А по хвилі напруженої мовчанки відповів Микола спокійним і трохи меланхолійним голосом:

— Ти, мій отче, який був перше, такий і тепер: напрасний в гніві і добродушний.

Прийшло різдво. Кожний вітав його без найменшої радости в тім пребогатім домі. Присутність людини, що в нічім не поділяла думок і чувств оточених, висіла над кожним наче змора і не лиш відібрало ожиданому святости його веселий характер, але усунула його істотне значіння. Здаєсь, Микола сам замітив се, яким тугарем явивсь для кожного його особа і тому більше не виходив з своєї кімнати. Однак через свою неприсутність ставав ся він ще страшнішим, ніж як явив ся кожному перед очі.

В кілька днів перед різдвом зібрали ся slučajно гості у Борсукових. Миколи не було між ними — як звичайно він робив, коли хто чужий загостив до дому його батька. Він лежав одітий на ліжку і прислухував ся тонам музики. Злагоджоні грубими стінами видавали ся вони незви-

Посол Ля Семака ставав в п'ятницю, дня 11. н. ст. вересня перед виборцями в Шипинцях.

На справоздане посла прибуло до салі „Народного Дому“ в Шипинцях велике число народа. Начальник громадський Михальчук утворив збори і привітав посла сердечними словами.

Потім забрав голос посол Семака і представив народови, що ся діяло в минулїм році в Раді державній, та що удало ся здобути руским послам до тепер для народа.

При тім обяснив посол бюджет державний подаючи докладно в цифрах доходи і розходи австрійської держави. Засноване рускої гімназії в Вишній вважає посол зі вгляду на нашу нещасливу Гудульщину за неоцінний здобуток.

При кінці бесіди завізав посол присутних сказати йому свої кривди і желаня.

Опісля промовляли начальник Михальчук, учитель Никон Скакун, господарі Михайло Кирилюк, Василь Ростоцкий, Григорій Кирилюк, Іван Івасюк і н.

Люди жалували ся, що громада Шипинці не має приступу до Прута. Варонова Пульхерія Василько не дозволяє піти людям до Прута по риб, а навіть заборона йде так далеко, що Шипинські не можуть піти до Прута скупати ся.

Дальші скарги людей звернені були против уряду податкового в Кіцмани за то, що за податки фантують вже в місяцях серпня і вересня і беруть з хати остатню веревку, отжеж в таку пору коли гасда ще не міг продати збіжя і немає грошей. Стагане податків повинноби ся відложити на жовтень і надоліст.

Господар Михайло Кирилюк дякував прилюдно послови за то, що посол вступив ся за него і других робітників колійових в управителя руху Тшілфрея. Інтервенція посла помогла, бо Кирилюкові і другим робітникам підвищено денну платню.

В дальшій бесіді просив Кирилюк посла, щоби в міродатних кругах вплинув, аби господарі кари за непосилане дитий до школи не відбували в арештах судових разом з злочинцями, котрі ся над ними збиткують, а навіть їх б'ють.

Після думки бесідника повинні гасди відбувати сї кари в арештах громадських.

Учитель Н. Скакун говорив про конечну потребу реформи закона виборчого для громад і до сойму краєвого.

Бесідник завізав народ посилати діти регулярно до школи, а тоді не буде кар шкільних. Хто не хоче дитину посилати до школи, той мусить бути покараний, бо то ходить о добро дитин, о освіту підростаючої генерації. Також завізав Н. Скакун тих гасдів, котрі належать до виділу громадського, щоби вже раз впровадили в Шипинцях руске діловодство. Секретар громадський на жадане громади навчить ся в коротці писати по руски, так як се вже стало ся в Кіцмани, де секретар Тателбаум цілком добре пише протоколи з засідань громадських по руски. Се сором для нас Русинів, що ми все ще пишемо по німецки. Люде жадають, щоби суд, староство і другі уряди видавали їм рускі терміни і резолюції, а самі урядують в громадах по німецки. Так дальше бути не може.

чайню мелодійні і ніжні, наче далекий спів чистих, безгрішних духів і долігав до вуха так ніжно, сказавсь — се воздух грає чи сфери його? Микола прислухував ся і перед очима його душі явились давні замітки часи молодости, дитячого віку, коли він був маленький, та коли іще його мама жила... Тоді були рівнож гості і він так само прислухував ся музиці і при мрів... Не снів він ані про образи, ані про тони, але про щось таке, в що зливались і образи і тони так чудово гарно і так ясно — і те щось звинуло ся і заблестіло в воздуху наче пестра, звучна крайка?... І тоді він порозумів, що се було те чудово гарне й ясне; він не хотів лишень роз'яснювати, навіть собі самому... Тоді він силкував ся лишень не здріматись і чужим бути доки сил стане. Однак так заснув... там в передпокою... ніким не замінений... на кожах і хустах, і тепер чомусь так виразно і ясно відчував сонух волохатої, лоскотачої кожні... І знова дрозж перебігла по його тілі перед незрозумілим страхом, мурашки грали і наче чужі іпозити... але сам разом так ясно чудно звязані і чимось мягким, теплим... Його лице роз'ясніло, наче-б легонька віжна рука погладила любячно насуспені брови... Його лице було не порушене, але спокійніше, лагідніше вибрало вид і без виразу болу, наче у помершого. Не мож було напевно сказати чи він спить, чи ні, чи він між живими, чи може помер. Одно можна оуло сказати напевно, а то: що ся людина відпочиває...

Прийшов сьвятій вечір. В його сумерку побачив Микола Феногіна в своїй кімнаті. Він був майже тверезий, сумовито розглядав ся, а очі блистали ніби від слез.

— Потрудіть ся на гору, до бабки — промовив, станувши в дверех.

— Як? — запитав здивований Микола.

Феногін зітхнув і повторив: Прощу вас, потрудіть ся на гору до бабки.

Микола пішов на гору. Ледви переступив поріг, дві ніжні дівочі руки обняли його шию. До його лица притулилось дрібненьке личко з широко

Вже крайній час, щоби рускі громади запроваджали в себе руске діловодство, та до всіх урядів і до виділу краєвого писали по руски. Волости з Кімполонгу і Гурагомори та Дорни і інших повітів вже давно пишуть по волоски. Потім жалували ся господарі Дмитро Кирилюк і Тодер Михайлюк, що експедиторка поштова Шип в Лу- жанах не хотіла узнати рускої підписи на рецесісах. Взагалі на лужанській почті ніхто не вміє читати і писати по руски, а дорученя руских газет, спізняє ся о 2 до три дні.

Збори звертають ся до старш. директора почт і телеграфів Коструха, котрий яко славанин наші жаданя добре зрозуміє о поміч і наказ, щоби наше письмо на почтах шановано. При кінці уділили збори послови Семаці за його труд для добра руского народа одноголосно подяку і вираз повного довіри. В битком набитій салі „Нар. Дому“ видно було між народом задоволеня і заохоту. По скінченню зборів кликнув народ тричі „Славно“ своему заступникови і Многая літа руским послам!

НОВИНКИ.

Чернівці, 15. вересня 1908

Загальні збори Гіми тов. „Січ“ в Чернівцях відбули ся дня 13. с. м. в салі „Народного Дому“ при участі більше чим півсотки міщан. З інтелігенції явилось на жаль дуже мало. Як делегат „Союза Січій“ на Буковині прибув д. С. Яричевський. Кошовий Герасимович отворив збори і привітавши зібраних, представив історію заснованя та розвою товариства. З радістю повитав він сїчовий рух поміж нашим міщанством, яке позатягали в свій табір Німці, Румуни та Поляки. Зі звіту діяльності товариства в минулїм році мусимо зазначити, що в минулїм році не уряджувало товариство ніяких вправ, а то з причини браку салі. Може сей рік дасть що красшого. Грошеві фонди товариства дуже малі; товариство має в касі 220 корон. На внесенє д. Лакусти прийнято справоздане старшини до відомості і уділено виділові абсолютній, по чім приступлено до вибору нового виділу, в якого склад увійшли: Г. Герасимович, Ів. Прийма, Я. Голота, І. Стернюк, Киретюк, Коковський, Курилас, Ільницький, Тимчук, Будзівський, Городиский, Волович і Будний, а до ревізійної комісії, Попович, Цалюх, Якимець. Опісля обговорювано справу винайму салі та умундурованя членів і обі ті справи віддано до полагодженя виділови. Членську вкладку установлено в квоті 1 кор. місячно, але рівночасно може виділ знизити її менше заможним на 50 сот.

В справі регуляції учительської платні на Буковині відбуде ся нарада „Українського езекутивного Комітету“ і відпоручників українського учительства всіх повітів на жадане послів в неділю, дня 20. вересня вечером і в понеділок, дня 21. вересня с. р. о год. 11. передполуднем (з послами) оба рази в Чернівцях в „Народнім Домі“. Українські тт. учителі (льки), котрі схотять прислухувати ся

отвореними вогками від слез вічми і придушуючи хлипане шептала: Братчику, братчику! — Чому ти нас мучив і тортував! Дорогий, солодкий братчику, поєднай ся раз на все з батьком... І зі мною також... Лиши ся у нас... Молю, благаю, лиши ся у нас!

І мале, хирляве тіло задрожало судорожно в його раменах, а мале серце, — те саме, що нікому не було потрібне —, зробилось таке величезне, що весь безконечний світ враз з його болями найшов би в ньому місце. Захмарений, з насупленими бровами кинув скорим зором докруг себе. З ліжка простягнули ся д' нього руки бабки. Страшна була на лиці, на яким не мож було найти каплі крови, молила голосом, від якого здавало ся віяв холод і легіт того світа, хлипаючи з ридання: Микола!... Дитино моя!...

А на порозі плакав Феногін. Забув і на свій вік і повагу, хлипаючи втягав воздух носом, рухав нервовно устами й бровами, а в очах було тільки сльозаб! — Вони лили ся так густими струями, що сказавсь, се не з віч вони йдуть, як у других людей, але зі всіх порів лисої його голови.

— Микола, мій дорогий приятелю! — шептав він наче молитву, простягаючи перед себе руки.

Безрадий і безпомічний усміхнувся Микола і не припускав навіть, що з його понурих, вірлиних віч час від часу спадали скупко дивні каплі — слез... І в тій хвилі виїшла з темного кута стареча, дрозача стать того, що звав ся його батьком і чие ціліське життя було для нього незрозуміле і зненавиджене.

І нечаяно сталось воно для нього зрозуміле. І з тим самим шалом любови, що поконував в житю його ненависть, кинув ся він до батька, пориваючи в обіймах з собою Ніну. І всі тряс, звязані в один живий, хлипаючи з ридання узол з вітвертими і дрігаючими серцями зросли ся на хвилю в одну велику істоту, з одним серцем, з одною душею...

— Він лишить ся! — кликнула радісно і триумфуючого стара, — він лишить ся!

нарадам — можуть прибути; они мати муть також дорадчий голос.

Підвищення платні залізничних урядників і служби — як доносить Deutsch. nation. Corr. — має настати вчора від 1. жовтня с. р. а для решти персоналу з 1. січня 1909. На ту ціл призначив міністер залізниць 10 мільйонів корон. Ця квота буде розділена в отсей спосіб: 50.000 корон на системізоване і поліпшене платні урядників VII. рангу і на зрівняне платні інспекторів з держ. урядниками тої самої рангу, 40.000 корон на зужиті мундурів, 60.000 корон на покриті обмивання мешкань в натурі, 50.000 корон на підвижку винагороди до 2 корон за нічну службу, а на 1 корону для телеграфістів, 380.000 корон на функційний додаток для начальників стайцій, а решта на поліпшене винагороди для веркмайстрів, служби і на автономичний аванс.

З Буковинського Бояна. Проба до короводу, який наше товариство виводить в неділю 20 с. м. в мійскім театрі при 500літнім ювілею міста відбудеться в четвер 17. с. м. точно о годині 6. вечером. Запрашаю ще й спх членів, що в понеділок не явилися і нових прийнятих в четвер, бо більше проб вже не буде. — *Модест Левицький* голова.

Заходом пож. і гімн. тов. „Січ“ в Глібоці і українських студентів відігрався в Глібоці в неділю, 20. вересня с. р. в сали читальні комедію в 3-х діях „Сільські аристократи“. Комітет постарався, щоб представлення удалося найліпше, тому було би пожадане, щоб наша дооколична П. Т. Руска Громада, а головне інтелігенція, зволіла прибути як найчисленнійше на це представлення і таким чином підперла просвітні змагання нашої молодіжні. Запрошень не розсилаєся. Початок точно о 1/2 8 год. вечером.

З Вижиці пишуть нам: Українська гімназія у Вижиці не дає ще все спати деяким вижицьким барам. Виславши протест, скликають вони віче Жидів і готують новий протест і депутацію до Відня. В товаристві з многими пейсатими „Jüngelami“, котрі на ондіншніх зборах заложили свій „примкий“ протест проти гімназії, заходять ся коло діла головним адвокатом др. Райхман, бувший солідатор Злочовер, а навіть такий адвокат др. Гулесс, Жид родом зі Станіславова. Дивна річ, що проти сеї гімназії агітує також великий жидівський інтернаціонал, голова вижицьких соціалістів, солідатор адвоката др. Гамбургера Брайндел. Крайня пора, щоб котрий з наших адвокатів осів у Вижиці, щоб ми не годували своїм хлібом своїх ворогів! — Люди з Рівні вислали вже брови Райхманови заяву, що витягнуть на будуче конвенцію з його поступованя.

До товаришів абітурієнтів. Перед місяцем помістили ми в „Ділі“ відозву, в котрій просили ми Товаришів, що в сім році здали іспит зрілості в галицьких і буковинських гімназіях і реальних школах, подати нам такі статистичні дані: 1) що до руских гімназій: 1 число учеників з початком і з кінцем шкільного року 1907/8; число і точний поіменний спис тих (публичних, приватних і екс-

терністів), що адали іспит зрілості, або дістали поправку, — з докладним поданем їхньої національності (Русини чи „руський“); 2. які відносили в школі і поза школою були між Русинами а русекими (кацапами); 3. які учителі в гімназії і чи багато між ними русеких; 4. які відносили учителів до учеників і 5. чи були які організації між молодіжню. II) Що до польських і німецьких гімназій і шкіл реальних, подати точний поіменний спис абітурієнтів Русинів і русеких, а що до Польків, Жидів і Німців подати тільки загальну цифру; на прочі питання відповісти як під I) з додатком характеристики відносин польських учителів і учеників до Русинів; на питання відповідати по можливості обширно. На той квестіонар дістали ми доси відповідь тільки з сих гімназій: Львів IV. гімн., Самбір, Стрий, Станіславів I. і II. гімн., Коломия руска гімн., Чернівці II. гімн., Бучач, Тернопіль руск. і польске гімн. і Золочів. З уваги, що нам потрібний спис всіх сегорічних абітурієнтів Русинів і русеких з Галичини і Буковини, просимо Товариство абітурієнтів невичислених висше гімназій (головно: Львів I., II., III., V., VI, VII і VIII., Ярослав, Перемишль руска і польска, Сявіль, Дрогобич, Коломия польска, Бережани, Броди, Ясло, Навий Санч і буковинські гімназії) і всіх реальних шкіл подати нам листовно відповідь на повисші питання. Адресувати: Степан Баран, студ. філ. Львів, ул. Супінського ч. 17 Акад. Дім. — *Юліян Балацький*, студ. прав; *Степан Баран*, *Іван Крип'якевич*, студ. філ.

В „Музичній школі ім. Миколи Лисенка“ в Чернівцях відбувати муть ся вписи межі 1.—15. вересня що до дня крім неділі і сьвят від години 5. до 6. по полудні в льокалі школи в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. I. поверх. До впису мають прийти нові ученики в товаристві родичів, або їх заслушників і принести метрику, або в інакший спосіб дати можливість докладного впису особистих дат. Нові ученики піддають ся короткому іспитови з музики, щоб пізнати чи загалом мають музикальні здібности і для приділення до відповідних класів. Вписове для нових учеників вноситься одноразово 4 К а в разі спізненого впису по 15. вересня других 4 К іспитової такси. Давніші ученики платять 1 К на бібліотеку. В разі спізненого впису (по 15. вересня) платять і давні ученики збільшену таксу 4 К. Оплати за науку вносять: За сольсопів і фортеп'яно по 8 К, а за скрипку 6 К місячно. За се має кожний ученик тижнево 3 лекції з головного предмету, слухає безплатно одного з побічних предметів а то: початків теорії музики, гармонізації (2 відділи), або історії музики після підготовлення і беруть участі у спільних вправах. Такси мають бути платні з гори кожного місяця. Полягаючи на довірі і симпатіях, які наша „Школа“ в короткім часі здобула собі у нашого і чужого загалу надіє ся зарад ще збільшеного числа учеників з новим шкільним роком тим більше, що для заспокоєня чим раз більших вимогів старає ся зарад зробити все можливе і вже сего року заангажував нову визначну силу учительську до фортеп'яну, почесно нагороджену абсолютвенту віденської консерваторії та постарав ся о збільшений льокаль для школи.

— От туди просто. Здоров був. Микола поплескав по рамени слугу і відійшов. Але Феногін не міг зрозуміти, куди він має йти.

Він з цілою форсою, яку йому подиктувало його привязане, вхопив його за рамя.

— Я тебе не пушу! Як Бог на небі, а тебе не пушу!

Микола сів на стіл від нього і споглянув здивовано на Феногіна. Але сей складав руки як до молитви і молив хлипаючим голосом: — Мико! Мій одиникий приятелю! Плянь на те все... Не йди нікуди! Що-ж ти там найдеш? Дома мавш гроший досить. Три фабрики, чотири доми. Що дини ми відтинаємо акції... лебедів і повторяв безглуздо слова старої господині.

— Що ти, нап'явш мені отсе?! — і Микола насунув брови та скорим кроком пішов на перед.

Але Феногін, одітий в сьвяточну одіж, розп'явши гузики зі етогоном доганяв Миколу, вхопив його за рамена і просив, благав: — Хіба, хіба... я також... Возми мене з собою... Але що се ти, мій голубе сизий... Кудю?.. до розбійників? — Так! то ти до розбійників аміраєш! І резигнуючи кивнув рукою наче на знак прощання з чесними людьми.

Микола пристанув і мовчки споглянув на Феногіна. В тім його погляді заблищало щось таке страшне, таке діймаюче і пронизуюче, що Феногін нагло забув язика в роті, а ноги застрягли в снігу і ніби приросли до нього.

Миколова стать висока мріла в далечі і робилась чимраз менша, наче би етоплювалась в сніжній парі. І ще хвилька-момент, і він сцез раз на все в тій незнаній, небезпечній далечині, з якої він несподівано появив ся. Ніякої живої творч не було видно на безлюднім просторі. А Феногін все ще стояв і оглядав ся. Його ковчир з мочив ся цілком і прилип до шні. Платки снігу топились повільніше на його остудженій лисині і з вільна спливали разом з слізами по голеним лицю на діл...

Переклав С. Процьків.

Із штуки і літератури.

Буковинський Народний Театр відіграє в Садагурі в неділю дня 20-о н. ст. вересня с. р. в сали Шматнікі триактову українську комедію із сьпівами Янчука п. заг. „Вихованець“. Ціни місць: крісла першорядні по 2 К, другорядні по 1 К 50, треторядні по 1 К, партер по 60 сот., галерія по 50 сот. — Початок точно о год. пів до восьмої вечером. Карти продає ся вже від тепер у п. Грещука в Садагурі.

Репертуар „Львівського риского народного театру“ в Городенці. Сала „Сокола“:

В четвер, дня 17. вересня с. р. „Надія“ голосна драма з життя рибаків в 4-ох діях Гаєрманса.

В суботу, дня 19. вересня с. р. „Барон пуганів“ оперета в 3-ох діях, Стравса.

В неділю, дня 20. вересня с. р. „Не ходи Грицю на вечерниці“ народний образ зі сьпівами і танцями в 5-ох діях М. Старицького.

Буковинський Народний Театр під дирекцією Івана Захарка відіграє у неділю, 6. с. м. штуку в 4. діях „Женщина“.

Женщина — се людина, яку вічно обдурюють, зневажають, яка ніяк не може оперти ся вічним знущанням мужа (п. Палійчук) та ріжних інтриг його товаришів, а в відповідь свого безсилства проливає нишком хіба тихі слези. У розпуді кличе героїня (п-а Вінтоняк): „Матери, як би ви знали, як ваші сини будуть знущати ся над жінками, то красне задуть їх ше в колісці.“ Але мимо того вона добра, вірна і щира мужеві, а ще щирійша дитині як мати і та послідна любов ломить всі перешкоди і навертає навіть мужа на дорогу нового життя.

Гіршу долю стрічає графиня де Віссе (панна Березовска), яка паде жертвою фальшивника баннотів Іраніше (п. Ф. Коковський).

Сама штука стара, не наша і тому не робить ніяко вражіння, і подобає красше на фантастичний роман, лиш не на штуку.

Дружина театру перший раз виступала на сцені у ролях подібних штук, перший раз доводилось їй бачити себе у французьких строях і треба признати, що поводитись на сцені добре і віддали свої ролі цілком бездоганно. Тим красша буде гра штук наших народних, в яких жите рідне дружині. Маємо отже надію, що Народний Театр сповнить у будучности свою місію як найлучше.

Сама гра акторів, була, як вже згадано, добра. Панна Вінтоняк грала з зрозумінням, а так само і п-а Березовска. Не менше добре грали п. Коковський, п. Созанський (в ролі старого кавалера-інтриганта), пан Робачек та п. Захарко, який знаменито відіграв ролю дозорця шпиталю.

П. Чипечук грав би дуже добре, коли-б навчив ся більше свободи рухів, та найшов місце для рук, з якими не може на сцені дати собі ніяк ради.

Решта дрібніших роль були також на своїм місці. Що до публіки, то скажу: На представлення ходить ся не з патріотизму, але з потреби. В нас ані першого ані другого випадку нема. Сьвітла сала цуеткою підчас гри укр. львівського театру, сьвітла і тепер. І здаєсь, буде ще довго сьвітити... — *І. Д-а.*

НА ДІСЛАНЕ.

Віктор Попович

старший лікар-ветеринар

при улиці Франца число 50.

повернув з Карлових варів і ординув кожного понеділка від 11-ої до 1-ої в полудне, кожної середи від 6-ої до 7-ої по обіді а в п'яних днях від 3-ої до 4-ої години по полудні. 158 (1—3)

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадливі і опрощує їх на 5%. — Пай вносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібає ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кожний, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Прієднуйте нам нових членів! Дирекция.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слом.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Б. Бальтінестра

молодшого

Чернівці, ул. Енц.-Головна 3.

Телефон 301.

Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір
наймодніших
АРТИКУЛІВ ОСІННИХ.

При закупівлі за готівку
найсолідніші
товари
по конкурентній
ціні.

Капелюхи,
Черевики,
Краватки,
Біле, Ков-
нярики,
Маншети,
Хусточки до
носа, Пань-
чохи, Шкар-
питки, Ка-
льози, Ру-
кавички,
Шельки,
Пояси.

Артикули
до подорожі,
Конфенція
діточа, Ар-
тикули спор-
тові, Шапочки
дамські і му-
жескі, Капе-
люхи, Пара-
сольки, Шні-
рянні блюзи,
Камизельки,
Коци до по-
дорожі, Пар-
фуми, Мила,
Гребіні,
Щітки,
Товари
щкіряні.

Самостійний
склад
ц. к. надвірних фабрик
КАПЕЛЮХІВ

І. Генр. Іра у Відні,
Йос. Піхлер і Сини в Ірау,
як також найбільший склад
капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Черевиків

Б. Л. Попера в Хрудими, Ант. Ча-
пека у Відні як також склад прав-
дивих американських черевиків.
Замовлення з провінції, сейчас, після
жадань і франко. Товари що не
подобають ся, приймає ся назад.

Надзвичайний загальний збір
каси позичкової і шадничої для гро-
мади Бергомет н. С. відбуде ся в не-
ділю дня 27-го вересня 1908 о годині
3. з полудня. Порядок нарад такий.
1. Замкнене рахунків з найму поля
в Сісни і Славни за роки 1907 і 1908.
2. Вільні внески. — За старшину: **Петро**
Радук.

Виноград

найкрасшої сорти,
солодкий, великий,
щодень сьвіжий з
пня 5 кильо К 3:50
оплатно. — **ВИНО** з 1906 року нату-
ральне, червоне і біле 5 кг. фасочки 4 $\frac{1}{2}$
літри висилає оплатно по 4 К. Л. Альт-
най (Altneu) Versecz. 33. Угри. 160 (1—10)

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм есть
NERVOL

„Назва правно забезпечена“
аптикара др. Ю. Францо
в Тереполи.

Се є знамените усмиряюче средство до
натирання против всяких ревматичних
болей, простудження, ломаня костей, пле-
чий гістия і нервових недуг. Прошу ува-
жати на напис „Nervol“ і не припи-
мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фля-
шчок) 8 кор. з оплатою і опакуванням.
Тисячки листів з подякою. — Висмака
2 рази денно до всіх країв.
В Чернівцях на складі у Шміда
і Фонтіна, в Селетині в дрогерії
мединалній Стернуса.

19 (—)

Великий зарібок

приносить побічне заняття кожному господарю, купцеві підприємцеві,
урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВАН ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адре-
сувати на повнєшу фірму.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що не-
совістні гандлярі штучними наво-
зами в сей спосіб ошукують ріль-
ників, що накидають ему який не-
будь навіз, а розумієсь лухий, без
взгляду на се чи він відповідний
на рілю чи ні. Щоби охоронити
нашого рільника від такого визиску
оголошуємо, що **Спілка для госпо-
дарства і торгівлі в Перемишли**
зовсім даром порадить кожному,
який потрібний є навіз на его рі-
лю, належить тільки подати в при-
ближеню прямиети рілі, а іменню:
чи она легка чи тяжка, чи перема-
кальна чи ні, чи середно луха чи
зовсім луха. Хто не хоче дати ся
визискати, най користає з гото-
вості поради нашого одиногого в
тім роді товариства **Спілка для гос-
подарства і торгівлі в Перемишли.**

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 кильо
2 нор. 50 сот., висилає **Др. Горват**
в Шентендре (Угорщина). 156 (5—9)

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

Іван Шимонович, Чернівці, улица Сьвятої Тройці число 20.

Русинка

панночка, чи старша інтелігентна
женьщина,

що уміє дуже добре по німецьки, та мо-
глаби двоім дітям уліяти початки на-
уки в рускій і німецькій азіці а при тім
помічною бути при кухні може зголо-
сити ся до о. Василя Чайковського, гр.-кат.
пароха в Мишкові п. Більче золоте, Га-
личина. Услівя письменно. 157 (3—3)

Русини! Жадайте у всіх графі-
ках, торговлях і кра-
мницях лише **тутон і паперців**
з першої галицько-руської
фабрики **Евгена Білін-
ського в Збаражжю.** — 3 доходу
сеї фабрики йде 35% на будову
церкви в Сеняні, 10% на школи і
бурси Тов. педагогічного, а 5% на
сироти і вдови по сьвященниках.
— Держім ся поклянку: Свій до свого.
158 (—)

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
— (Взаїмна Вигода) —

Всі книги до веденя товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4:50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

**Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“**

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Рекламний неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученем
належності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

**Ухвалена буковинським сойтом виборча
реформа для громадських і реформа устава
громадського одержала цісарську санкцію.**

Ми і Жида.

Дотеперішні взаємини, спори і ворожечі ру-
ского населення з жидівським лежали головню на
економічній полі; національні відносини обох та-
борів уложили ся так, що до яких небудь безпо-
середніх конфліктів в сій області не приходило.
Правда, жидівська політика, що до недавнього часу
все і всюди йшла з сильнішим, еднаючи ся з По-
ляками в Галичині і з Німцями на Буковині, брала
на себе частину вини за всі ті заходи і зусилля,
якими наші противники змагали ся зупинити по-
літичний розвиток нашого народу. Але при сій
жидівство не виступало яко окрема одиниця з сво-
їми власними інтересами, не виступало, бо в тім
характері не було воно ще істновало аж до остан-
них часів, від коли в Галичині, а то часто й на
Буковині почав ширити ся між ним національний
рух зв. сїонізмом.

До сїонізму віднесла ся руска суспільність
прихильно. Не тільки з політичних мотивів, не
тільки тому, що сепарация Жидів від Поляків і
Німців може скріпити наші шанси в боротьбі о
політичне визволене нашого народу; так ми як і
вони маємо однакові цілі: національну еманципа-
цію широких мас народних, а в Галичині спіль-
ного ворога: Поляків.

Руска інтелігенция жила з Жидами все
в згоді, мимо того, що на тім вона сама найбіль-
ше терпіла, бо наші мужик знав лиш Жиду—
коршмара та Жиду—лихвара — отже таке симпа-
тизоване з Жидами видало ся нашому мужикови,
що найменше підозріле.

Та руска інтелігенция не зважала на се, а
підпирала Жидів що сили — доказом того вибір
двох сїоністичних послів рускими мужиками в Га-

личині та підпиране жидівського клябу в парла-
менті.

За те діждали ся ми того, що коли у Ви-
жниці має бути отворена гімназия з рускою викла-
довою мовою, вони риють що сил під нею.

Вони кажуть справді, що все те роблять в
інтересі німецької культури, та біда в тім, що Німці
їх „на івалт“ відпекують ся та не хочуть їхньої
помочи, як писали про те обширно „Buk. Nach-
richten“. Виходить отже ясно, як на долоні, що
провідникам Жидів не ходить о німецьку культуру,
а о їх власний інтерес у Вижниці, що ходить їм
о те, щоби вони мали де посилати свої діти до
школи. І тому оголосивши себе оборонцями німець-
кої культури бють що сил на те, щоби у Вижниці
засновано вже як не німецьку, то бодай утраві-
стичну гімназию, не зважаючи на те, що утраві-
стична гімназия се не наукове заведенне, а красше
заведенне до нищення руських, мужицьких дітей.

А що ще дивнійше, то час, в яким виступили
Жида зі своїми домаганнями в справі вижницької
гімназии. Політична констеляция на Буковині уло-
жила ся тепер так, що Жида єздані на поміч і ласку
Русинів. В німецьких кругах ширить ся чимраз
більше антисемітизм, а ті Німці, що ще не пішли
в антисемітський табір, відпекують ся руками і но-
гами Жидів. Румуни чимраз більше і більше хи-
лять ся в сторону німецьких антисемітів так, що
Жидам оставали би тільки Русини.

А о ту поміч Русинів забігають Жида — ри-
тем під рускою гімназиею в Вижниці. І як тепер
зможе наша інтелігенция витолкувати мужикам,
що їх упереджене до Жидів є не на місці, що
загал Жидів то не його вороги?

Ромунізаторські розбої.

В рускій громаді Нових Бросківцях воює під
Попович від кількох літ беззастанно проти рускої,
а за волоскою школою. Задля святаго спокою за-
сновала краєва Рада шкільна волоску школу у ати-

ненці сїї громади Лісківцях, за те школу в селі
перемінено на чисто руску. Але з часом розмірку-
вали собі „Волохи“, а властиво місцевий парох По-
пович і кількох ним намовлених людей і не хо-
тіли передати новозбудований будинок для помі-
щення рускої школи. Аж коли свідомі рускі селяни
тої громади подали пишменну скаргу до прези-
дента краю, то наказано передати нову школу до
ужитку для руських дітей. Та сего наказу румуні-
затори не дуже налякали ся; вони не виконали роз-
порядку, а помістили руських дітей на власну руку
тільки в двох класах, а дві другі класи призначили
для волоських дітей. Але що не було дітей волоських,
то під Попович почав перетягати руських дітей до
волоських клас. І так остало ся наконці із вели-
кого числа рускої шкільної молодіжи тільки мала
частинка, за то мають Волохи тепер аж дві школі
в селі, а то одну в Лісківцях а другу, серед села.
І се все діє ся під терором місцевого пароха По-
повича, та за згодою повітової Ради шкільної, чому
приглядає ся мовчки Рада шкільна краєва, а вла-
стиво її предсідатель п. Фекеє. Кажу виразно,
що за дозволом повітової Ради шкільної, а властиво
загорілого румунізатора повітового інспек-
тора Нуцу, бо маємо на то доказ, як він ви-
разно намовляв господарів із Нових Бросківців
у своїм бюрі в старостві, щоби ціла громада признавала ся до
Волохів і щоби всі діти посилали лиш до во-
лоскої школи.

Таке саме діє ся, як нам доносять, і в Чагрі,
Кучурові Великім і інших селах. В Чагрі
пр. перетягають румунізатори під проводом попа
Бераря до волоських клас не лиш малих дітей при-
писи до першої класи, але й великих дітей, що
вже ходили по кількох років до тамошних ру-
ських клас.

У Кучурові Великім знов поступає собі
так само учитель тамошньої волоскої класи Бзовий.
Богато дітей поперемовляв він із руських клас до
свої волоскої, а коли прийшов до его класи над-
учитель тамошньої школи і наказав руским дітям,
щоби пішли назад до своїх руських клас, то на се
крикнув учитель Бзовий перед всіма дітьми на
цілу класу, що він на се не дозволяє.

От такий лад маємо на Буковині
і так господарять румунізатори на наших грома-
дах під очима правительства! Пита-
ємо ся проте п. президента краю, чи
знає він про ті всі безправства? І чи схоче він

Антін П. Чехов.

ОСВІДЧИННИ.

Шутка в 1 дії

Переклав: Ф. Юрковський.

О С О Б И:

СТЕПАН СТЕПАНОВИЧ ЧУБУКОВ, поміщик.
НАТАЛЯ СТЕПАНІВНА, його дочка, 25 літ.
ІВАН ВАСИЛЕВИЧ ЛОМОВ, сусід Чубукова.

Дієть ся в дворі Чубукова. — Гостина в домі
Чубукова.

I.

ЧУБУКОВ і ЛОМОВ (входять в фрак і білих
рукавичках).

ЧУБ. (йде йому на стрічу). А, голубчику, кого
я бачу? Іван Василевич! Дуже радий! (стискає
руку). От і несподіванка, мамунцю!... Як же
вам живеть ся?

ЛОМОВ. Спасибі, а як там у вас?

ЧУБ. От, живемо, аби жити, мій ангеліку, вашими
молитвами і проче... Сядьте, будь ласка... Воно
не гарно збувати сусідів, мамунечко... Голуб-
чику, а чож ви так офіційально? В фрак, у
рукавичках і проче... Чи їдете де, доро-
генький?

ЛОМ. Ні, я лиш до вас, високоповажаний Степане
Степановичу.

ЧУБ. А чомуж в фрак? Чудася! Як би на новий
рік з візитою.

ЛОМОВ. Бачите, діло в тім. (бере його під руку).
Я приїхав до вас, високоповажаний Степане
Степановичу з одною просьбою. Нераз вже я мав
честь звертати ся до вас за поміччю і ви все,
так сказатиб... та я... простіть... нервуюсь...

Я напюсь води, високоповажаний Степане Сте-
пановичу (не воду).

ЧУБ. (до себе). Гроший приїхав просити! Не дам!
(голосно). Щож то за діло, коханий?

ЛОМОВ. Бачите, Високий Степановичу... простіть
Степане Високичу... то єсть, я дуже нервуюсь,
як самі ласкаві бачити... Одним словом, ви
одні тільки можете допомогти мені, хоч я оче-
видно нічим не заслужив і... і не маю права
числити на вашу поміч.

ЧУБ. Ах, не нудьте, матусенько! Кажіть зразу! Ну?
ЛОМОВ. Зараз! В ту хвилину. Діло в тім, що
я приїхав просити руки вашої доньки Наталі
Степанівної.

ЧУБ. (радісно). Матінко! Іване Василевичу! Пов-
торіть ще раз — я не дочув!

ЛОМОВ. Маю честь просити...

ЧУБ. (нервово). Голубчику мій! Я такий радий
і проче... Ось іменно і тим подібне... (обіймає
й цілує Ломова). Я давно бажав. То було моїм
єдиним бажанєм. (обтирає слюзу). І я вас все
любив, ангеліку мій, як рідного сина. Дай
вам Боже обоїм щастя, любов і проче, а я дуже
сього бажав... Та щож я стою, як бовван. Злі-
нів з радості, цілком злінів. Ох, я з душі...
Піду, покличу Наталю і тим подібне...

ЛОМОВ. (розгрітій). Високоповажаний Степане
Степановичу, як ви думаєте, чи можу числити
на її згоду?

ЧУБ. Такий, ось іменно, красавець і... і чомуж би
вона не згодила ся? Залюблена, бідняга, як
кітка і проче... Зараз! (відходить).

II.

ЛОМОВ (самий).

ЛОМОВ. Холодно... я весь дрижу, як перед іспитом.
А головне діло — треба раз рішити ся. Бо
як довго думати, вагати ся, багато говорити

та ждати на ідеал, або правдиву любов, то ні-
коли і не ожениш ся... Брр... Холодно... На-
тalia Степанівна вірцева хазяйка, не погана,
образована... Чогож мені ще треба?... Ой, вже
шумить в ушах зі зворушення. (не воду). А не
женили ся мені не можна... По перше мені
вже 35 літ, вік так сказатиб критичний, а
друге, мені треба правильно, регулярно жити...
У мене вічне бітє серця, я скоро розпалююсь
та хвилююсь... Сейчас у мене губи дрижать
і на правій повіці живчик грає... Та що най-
страшнійше у мене — то сон... Лежати що
ляжу на постіль та зачну засипляти, як в лі-
нім боці щось дерг!... і бє прямо в плечі
і в голову... Вискакую, як божевільний, по-
ходжу троха і опісля кладусь, та як тільки
зачну засипляти, як в боці щось знова дерг!
І так з двадцять разів...

III.

НАТАЛЯ СТЕПАНІВНА і ЛОМОВ.

НАТАЛЯ (входить). А ось! Се ви, а батько казав,
— що купець з товаром прийшов. Здорові
були, Іване Василевичу!

ЛОМОВ. Здорові, Наталю Степанівно!

НАТАЛЯ. Даруйте, що я в фартушку, в негліжу. Ми
горошок чистимо, грушки сушимо... Чому
ви в нас так довго не були? Сядьте (сїдають).
Будете снідати?

ЛОМОВ. Дякую, я вже їв...

НАТАЛЯ. Курить... ось сїрники... Погода така чу-
дова, а вчора був такий дощ, що робітники
цілий день нічого не робили. Скільки ви на-
косили? Я бачите, скосила весь луг, а тепер
сама не рада, боюсь, щоби сїно не зігнило...
Лучше було підождати... Та що се?
Ви в фрак? От повинна! На баль їдете, чи
що? Ви і погарнійшали... Справді, чому з вас
такий фронт?...

НОВИНКИ.

Чернівці, 18. вересня 1908.

Володимир Карбулицкий.

Сумною вісткою ділимося з нашими читачами: Дня 16. с. м. помер в домі своїй рідний бувший співробітник а опісля й редактор „Буковини“ і „Рускої Ради“ тов. Володимир Карбулицкий. Покійник був одним з найдіяльніших членів тут. академічного тов. „Союз“, пізніше товариства українських богословів „Православна Академія“, а разом визначною одиницею між тут. академічною молодіжкою. Головно його заходом появилися альманахи Союзу „На шляху“ в яким покійник із великою запалливістю зібрав перші проби наймолодших українських письменників. Покійник і сам пробував пера пишучи з невеликим талантом віршом і прозою, поміщуючи свої твори в згаданих часописах. Перекладав також з Толстого і Горького. Тяжка і невсипуща праця, як такою і те, що Покійник ні звідки не хотів прийняти помочи, а хотів перейти житє своїми силами, загнало його в тяжку невиправдану недугу, з якою покійник боровся через три роки. Врешті недуга побідила і від сїчня сего року Покійник не вставав вже з ліжка. Похорон Покійника відбудеться дня 18. с. м. о годині 12. в полудні в Горішних Станівах. Над сьвіжою могилою пок. товариша і щирого робітника кличемо проняті щирим жалем: „Земля, для якої Ти щиро працював, нехай пером Тобі буде!“

Судова розправа посла М. Василька проти посла д-ра Ончула відбудеться дня 1. жовтня перед судом присяжних в Чернівцях. П. Ончул виїс відклик проти акту обжаловання, але його відкинув тут. вищий краєвий суд. Крім посла Василька обжаловують ще Ончула віце-маршалок д-р. Смаль-Стоцький і пос. Спинул. Обжаловуючих заступають адвокати д-р. Фокшанер з Черновець, пос. д-р. Окуневський і д-р. Розенфельд з Бідня. Окрім д-ра Ончула, є ще обжалований ред. Кісановичі.

В найновішій числі „Канадського Фермера“ читаємо: Дня 7. червня в Вегмоно Техас зійшлося кількох Поляків і зачали ганьбити Русинів словами „смердзонці Русини“ і т. д. Тоді один молодий Українець, Турляк, заперестував проти сього, а коли то нічого не помогло, подав згаданих Поляків до суду за обиду рускої народності. Справа тягнула ся 2 місяці, аж в кінці 15. серпня застав вирок засуджуючий двох Поляків на грошеву кару по 44 дол. 40 цент. Підчас розправи було присутних понад 200 Поляків. Засуджуючий вирок охолодив троха польських загорілиців, до пізнали, що чужої народності не можна безкарно, як в Галичині буває, нарушувати.

че... А тепер всяка собака знає, ось іменно, що вони наші. Ви, значить, пляну не бачили. ЛОМОВ. А я вам докажу, що вони мої.

ЧУВ. Не докажете, коханенький...

ЛОМОВ. Ні, докажу.

ЧУВ. Серденько, чогож ви кричите! Криком, ось іменно, нічого не докажете. Я вашого не бажую і свого не дам. З якої речі? А вже як на те пішло, коханенький, як ви хочете сварити ся за Лужки, то я їх красче мужикам подарую, чим вам. Так...

ЛОМОВ. Я не розумію! Якже ви сьмієте дарувати чужу власність?

ЧУВ. Даруйте, се вже мов діло, чи я маю право, чи ні. Ось іменно, я, молодик, не привик, щоб зі мною говорили таким тоном і проче... Я, молодик, старший від вас, говорю з вами без крику і тим подібне...

ЛОМОВ. Ні, ви мене просто за дурака маєте і ще сьмієте ся із мене! Мою землю називаєте своєю: ще хочете, щоб я був холодно-кровний і говорив з вами по людському! Так добрі сусіди не роблять, Степане Степаничу! Ви не сусід, а узуртатар!

ЧУВ. Що? Що ви сказали?

НАТАЛІЯ. Папо, пішли зараз косарів на Лужки!

ЧУВ. (до Ломова). Що ви сказали, ласкавий добродію!

НАТАЛІЯ. Волові Лужки наші і я не уступлю, не уступлю.

ЛОМОВ. То ще побачимо! Я вам судом докажу, що вони мої.

ЧУВ. Судом? Можете подавати до суду, ласкавий добродію і тим подібне! Можете! Я вас знаю, ви тільки ось іменно, ждете нагоди, щоб пропесувати ся і проче... Се вже така ваша натура! Весь ваш рід був такий... Увесь!

(Овонець буде.)

В галицькій Сеймі, який розпочав свою сесію 14. с. м. поставили внесення на засноване руских гімназій: д-р Олесьницький в Стрию, пос. Кивелюк в Самборі і пос. Старух в Бережанах.

Відгомін ювілею Заньковецької. В Києві відсвятковано в місяці січні с. р. 25-літній ювілей відомої української артистки М. Заньковецької. Ювілейний комітет помістив був з того приводу в трох київських газетах оповістку, що приймає для ювілейки привіти, телеграми і т. п. В сій оповістці адміністраційна власть добачила звичайне оповіщення, що було оголошене без поліційної цензури і тепер поліція одержала приказ потягнути ті газети до відповідальности.

Могила, де поховано М. Вовчка, українську письменницю, чоловік письменниці має намір, як повідомляє д. В. Доманицький в „Ділі“, відписати якому небудь українському товариству, або інституції. Разом з могилою чоловік небіжничі Лобач-Жученко має намір відписати сьому товариству і будівлю і будинок, в яким тепер живе, щоб туди могли їздити на відпочинок хорі письменники українські, яким треба лічаться гірським повітрям. Хутір Лобач-Жученка і могила М. Вовчок є на Кавказі (в Терській Області). Українське товариство, якому одписано буде хутір Л. Жученка, має доглядати і за могилою письменниці.

Без вироку півтора року. Варшавські газети доносять, що в арешті в Соснівці знаходиться тепер молодий Русин, родом з Галичини, Карпо Пелех, арештований за волокитство в Биджеївці, кельцької губернії тому 15 місяців. Наслідком непорозуміння Пелеха відставлено етапом з Биджейова до Києва, де пересидів дев'ять місяців. Звідтам перевезено його до арешту в Бендзіїні, а недавно до соковецького з порученням, щоб видати його австрійським властям. Однак то поручення годі було доси виконати, бо австрійські власти не хотять признати ся до свого „громадянина“.

Пожар лісів. З Порт-Артура над Горішним озером, в канадській провінції Онтаріо, доносять про величезний пожар лісів. Огонь захопив сотки квадратних англійських миль. Місто Порт-Артура і Форт Уйлем загрожені. Над ріками Пігеон і Аеро згоріли величезні магазини дерева. Є се вже другий великий пожар, що навіщує сего року ліси в тих сторонах. В першій пожарі перед двома місяцями погинули сотки людей.

Приклонники ісламу. Після статистики турецької газети „Тарджумані-Габдіат“ живе в Європі 14,190,000 магомедан, з них 2,800,000 в європейській Туреччині, 10 мільйонів в європейській Росії, 587 тисяч в Боснії і Герцоговині. В Азії живе 156,385,000 магомедан, з того 24,160,000 в Малій Азії, 61,610,000 в Східних Індіях, 40 мільйонів в Хіні, по 10 мільйонів в російській Азії та Перзії і 5,816,000 в Афганістані. В Африці 66,375,009, з того 2 мільйони в Камеруні, в Австралії і на заднім індійським архіпелагу 31,142,000. В Америці живе 50,000 магомедан. Разом є на сьвіті магомедан 268 мільйонів, т. з. кілька мільйонів більше, ніж має вірних римсько-католицька церква.

Оповістки, іменованя і т. п.

З Товариства православних Русинів. В суботу 19. с. м. о 5. год. пополудни відбудеться засідання виділу Товариства православних Русинів. Ті пані, що бажають вписати ся до Товариства, звольте також прийти.

Загальні збори Рускої Каси щадничої і пожиткової „Власна Поміч“ для громади Шинишнів, стоваришени зареєстрованого з обмеженою порукою, відбудуть ся дня 20. вересня 1908 о 1. годині пополудни. Дневний порядок: 1. спис членів; 2. вибір тимчасової старшини; 3. евентуалія.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Банилові волоській (Кошулівці) відбудуть ся дня 21. вересня с. р. о 1. год. пополуд. в домі господ. Тодера Петрашука з наступним дневним порядком: 1. Отворене зборів. 2. Справоздане старшини. 3. Вибір нового виділу. 4. Народи, де товариство має помістити ся? 5. Вільні внесеня. — За старшину: *Прокіп Коваль*, голова, *Теодор Григорчак*, секретар.

Велике повітове віче. Русини Кіцманського виборчого округу! Важні політичні і економічні справи приневолюють нас зійти ся, щоб вислухати наших послів і порадили ся та висказати наші потреби і бажаня на будучність. В тій цілі скликаємо велике повітове віче під голім небом в Кіцмани (місті) коло громадського дому, а в разі непогоди, в салі громадській в неділю дня 27. н. ст. вересня 1908 о год. 1. пополудни. Порядок дневний такий: 1. Діяльність Руского Клубу в Сеймі і Раді державній. 2. Політичне положення в краю. 3. Наша програма. 4. Вільні внесеня і запитаня. На се віче запросили ми всіх буковинських руских послів парламентарних, щоб вони самі особисто переконали ся о наших потребах і недостатках подали нам помічну руку, та нашому лихови о скільки можна запобігли. І всі послы обіцяли, що зо всім певно прибудуть на віче. Тому, брати хлібороби, прибувайте тисячами, щоб се віче випало

як найчисленніше, щоб наш голос був могутий і важкий, а може дібемо ся якої полекші та одержимо якусь поміч.

Комітет вічевий.

Відозва. Подаємо до прилюдної відомости, що посол Василь Стефанік буде здавати посольське справозданє в повіті заліщицькій на слідуєчих публичних вічах: в неділю дня 20. вересня с. р. в Добровлянах коло Заліщик, в неділю дня 27. вересня с. р. в Синькові, а в неділю дня 4. жовтня с. р. в Товстім місті. Початок віч кожним разом о годині 2. пополудни. Просимо всіх виборців до найчисленнішої участі! За Комітет: *Д-р. Євронім Калитовський і Д-р. Роман Стефанович.*

В „Музичній школі ім. Миколи Лисенка в Чернівцях“ відбувати нуть ся випиши межі 1.—15. вересня що дня крім неділей і свят від години 5. до 6. пополудни в льокалі школи в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. І. поверх. До випиши мають прийти нові ученики в товаристві родичів, або їх заступників і принести метрику, або в інакший спосіб дати можливість докладного випиши особистих дат. Нові ученики піддають ся короткому іспитови з музики, щоб пізнати чи загалом мають музикальні здібности і для приділення до відповідних клас. Вписове для нових учеників виносить одноразово 4 К а в разі спізненого випиши по 15. вересня других 4 К іспитової такси. Давніші ученики платять 1 К на бібліотеку. В разі спізненого випиши (по 15. вересня) платять і давні ученики збільшену таксу 4 К. Оплати за науку виносять: За сольсьопів і фортепян по 8 К, а за скрипку 6 К місячно. За се має кождий ученик тижнево 3 лекції з головного предмету, слухає безплатно одного з побічних предметів а то: початки теорії музики, гармонізації (2 відділи), або історії музики після підготовлення і беруть участі у спільних вправах. Такси мають бути платні з гори кожного місяця. Полягаючи на довірі і симпатіях, які наша „Школа“ в короткім часі здобула собі у нашого і чужого загалу надіє ся зарад же збільшеного числа учеників з новим шкільним роком тим більше, що для заспокоєня чим раз більших вимогів старає ся зарад зробити все можливе і вже сего року заангажував нову визначну силу учительську до фортепяну, почесно нагороджену абсолювентку віденської консерваторії та постарав ся о збільшений льокаль для школи.

Із штуки і літератури.

Репертуар „Львівського рисного народного театру“ в Городенці. Сала „Сокола“:

В суботу, дня 19. вересня с. р. „Барон циганів“ оперета в 3-ох діях, Стравса.

В неділю, дня 20. вересня с. р. „Не ходи Грицю на вечерниці“ народний образ зі сьпівами і танцями в 5-ох діях М. Старицького.

В понеділок, дня 21. вересня с. р. „Серед бурі“, історичні картини зі сьпівами в 5-ох діях, Б. Гринченка.

Ві второк, дня 22. вересня с. р. посліднє представлення „Жидівка“, опера в 5-ох діях, Галеві.

Вілети продає „Народна Торговля“. — Абонамент на 6 вистав 10 кор. — Початок точно о годині до 8. вечером.

Сільська книжка ч. 1. „Як хазяють селяни в чужих краях, написав В. Доманицький. Київ, 1908. Ціна 50 сот. (20 коп.) Отсю дуже цікаву ілюстровану книжку поручаємо щиро нашим читачам, а особливо читальням. Дістати можна її в „Селянській Касі“ ул. Петровича ч. 2.

Потоцький, Січинський, Шептицький, промова посла д-р. Кирила Трильовського виголошена в раді державній 22. мая 1908 р. Коломия 1908. Накладом Івана Чупрея, ціна 40 сот. (з портретом д-ра Трильовського).

Głos nauczycielstwa ludowego ч. 15. і 16. містить: Перед новим соймом; галицьке учительство позбавлене громадянських прав; в справі шкільних будинків: віче людювців в справі народного шкільництва; ухвали; перша посада; учительський рух. — Двоптижневик сей виходить в Кракові під редакцією С. Новака.

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опрочентовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, випісове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгомоном по цілій Буковині і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Прієднуйте нам нових членів! Дирекція.

ПРОСИМО ВІДНОВИТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошеня редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Б. Бальтінестра

Склад галантерейних товарів
Чернівці, ул. Енц.-Головна 3.
Телефон 301. Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір
наймодніших
Артикулів Осінніх.

При закупівлі за готівку
найсолідніші товари
по конкурентній ціні.

Капелюхи, Черевики, Краватки, Біле, Ковнярики, Маншети, Хусточки до носа, Панчохи, Шкарпки, Кальози, Рукавички, Шельки, Пояси.

Артикули до подорожж, Конфенція діточа, Артикули шпортові, Шапочки дамські і мужські, Капелюхи, Парасольки, Шкіряні блюзи, Камизельки, Коци до подорожж, Парфуми, Мила, Гребінці, Щітки, Товари шкіряні.

Самостійний склад
ц. к. надвірних фабрик
КАПЕЛЮХІВ
І. Генр. Іра у Відні,
Йос. Піхлер і Сини в Грацу,
як також найбільший склад
капелюхів П. і С. Габіга у Відні.

Черевиків

Б. Л. Попера в Хрудими, Ант. Чапека у Відні як також склад правдивих американських черевиків. Замовлення з провінцій, сейчас, після жадань і франко. Товари що не подобають ся, приймає ся назад.

Виноград найкрасшої сорти, солодкий, великий, щодень свіжий з лня 5 кильо К 3:50 оплатно. — **ВИНО** з 1906 року натуральне, червоне і біле 5 кг. фасочки 4 $\frac{1}{2}$ літри висилає оплатно по 4 К. Л. Альтнай (Altneu) Versecz. 33. Угри. 160 (2—10)

Друкарня тов. „Руска Рада“
Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть **NERVOL**

„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францоца
в Тереполи.

Се є знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болів, простудження, ломания костей, плечий гістца і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медичиналіній Стерншуса.

19 (—)

Великий зарібок

приносить побічне заняття кожному господарови, купцеві підприємцеві, урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВАН ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офери адресувати на повисшу фірму.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Першорядний фабрикат! Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми
155 (—) **Бехера і Гільдесгайма**

Самостійне заступство взірців фабричного складу.
Іван Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Русинка

панночка, чи старша інтелігентна женьщина, що уміє дуже добре по німецьки, та моглаби двоім дітям уділяти початки науки в рускій і німецькій мові а при тім помічною бути при кухні може зголосити ся до о. Василя Чайковського, гр.-кат. пароха в Мишкові п. Більче золоте, Галичина. Усміва письменно. 157 (3—3)

Русини! Ждайте у всіх траєках, торговлях і крамницях лише тутоні паперців з першої галицько-руської фабрики **Евгена Білінського в Збаражні.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках. — Держім ся покликку: **Свій до свого.** 138 (—)

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до ведення товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає; Віктор Стріч.

Навчальні в домі „Дністер“ ул. Руска ч. 20.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові.
приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кождо вкладку назад відобрати.

Позички уділає Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покрити дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кождих 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6 проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183.— К	позички уділені	3,410.684.— К
уділи членські	234.398.— „	цінні папери	130.452.— „
ф. резервовий і інші	46.842.— „	льокації	182.206.— „

Купуйте землю при парцеляциях.

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовісні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошуковують рільників, що накладають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, без взгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приближеню прикмети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемальна чи ні, чи середно лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користує з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.**

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 кильо 2 кор. 50 сот., висилає Др. Горват в Шентендре (Угорщина). 156 (6—9)

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

ЧОРНА ХМАРА.

„Neue freie Lehrerzeitung“ приносить таку вістку з румунського табору: Дня 17. с. м. відбуло ся в салі „Societatea pentru cultura și literatură“ конференція делегатів обох румунських партій. Конференція ся скінчила ся цілковитою згодою обох румунських партій на такій основі: обі партії прийняли християнсько соціальну програму; заряд обох сполучених партій спочивати буде в руках членів обох партій, яких буде шість з одної, а шість з другої сторони, а провід обох партій спочивати буде в руках др. Янку Фльондора. По утворенню спільного заряду зіллють ся часописи „Aragaea națională“, „Aragaea neamului“ та „Voința poporului“ в один дневник, який буде редагувати спільний обома партіями вибраний комітет. В разі, як би прийшло до обсадження яких мандатів, будуть вони поділені поміж обі партії по рівних частих, доки ті ще цілком не зіллють ся в одно. Сполучене мандату до ради державної, з мандатом до виділу краєвого, ради громадської, ради шкільної краєвої і президії в банку краєвого уважається за недопускаєме. Обі партії зобов'язують ся боронити гр. ор. церков перед евентуальними напастями, попірати каси райфайзенські, поборювати всякий сепаратизм у внутрі румунської народності і спричинити застановлене прасових процесів поміж прихильниками обох напрямків. Усі ті постанови прийняли всі делегати обох партій.

Тільки „N. fr. Lztg.“

А ми? Ми бачимо добре, яка чорна хмара нависає над нами. Сполуча усіх румунських послів, а в наслідок того і партій се велика небезпека для нашого народу. Супроти наших послів стануть тепер всі румунські послі та їх союзники — християнські соціали. Між нашим учительством сів незгоду „N. fr. Lztg.“ та відтягає його від роботи, між нами самими є вже тепер дві партії... А наслідки сього які?

Цілковитий упадок та поневолене нашого народу на Буковині, поворот панованя Німців та Румунів. Супроти такого грізного вигляду не остає нам ніщо інше, як забути наші домашні партійні незгоди, а злучити ся і взяти ся всіма силами до праці.

З сього місяця кличемо до всіх, кому добро руського народу на Буковині не обаятне: „Веріть ся спільно та згідно до праці, бо незабаром може бути за пізно!“

Галицький Сойм.

Вибори до галицького сойму відбували ся всюди під окликом виборчої реформи. Прихильниками тої реформи показували ся всі — навіть консервативні Поляки, бож ту ходило о вибір в послі. Але зараз по виборах змінили фронт. Тепер не розходило ся вже о їх вибір, але о задержане „стану посада“ — ну і той треба було польським патріотам боронити що сили. Нехтоване прав усього населення показав виділ краєвий зараз з самого початку.

Бо хоч краєвий маршалок і намістник назваки справу виборчої реформи найважнішою, то краєвий виділ не вважав навіть за відповідне поставлене внесення на утворення виборчої комісії. А як прийшло до чергу нагале внесення посла Сташінського, щоби краєвий виділ предложив до 30 днів проєкт виборчої реформи на основі загального рівного, безпосереднього і тайного права голосованя і внесення те піддано під голосованя, та воно перепало завдяки тому, що проти нього голосували польські консерватисти та їхні прихильники. За нагlostю внесення освідчило ся 64 послів, проти 52.

З порівняня обох чисел виходило, що вигляди виборчої реформи до сойму не стоять так зле, коли за нею заявила ся більшість. Але хто знав партійний уклад галицького сойму, той не може з результату сього голосованя виводити рожевих надій на будуче, коли зважимо на те, що так польська демократична лівиця, яка тепер голосувала за нагlostю внесення, як і самі польські людовці сто-

ять все таки ближше до польської шляхти, як до широких народних мас.

Було се добре пізнати навіть з самої бесіди посла Сташінського, що говорив зовсім інакше ніж колись, за часів своєї гарної минувшини. З цілої промови посла Сташінського видно, що він хотів лише сповнити послідній свій обов'язок проти свого колишнього демократизму, щоби на дальше „працювати з „wielkimi rolnikami“ для добра „mających rolników“.

*

З українських послів вибрані до комісії адміністраційної: І. Макух і Т. Старух; до банкової др. К. Левицький; до дорогової П. Думка, Кивелюк, до ком. краєвого господарства: Скварко і Куровець; до гірничої: Куровець; до залізничної Скварко; до петиційної А. Старух і Винничук; до податкової др. Левицький; до правничої Кивелюк, до промислової Кивелюк, Т. Старух, до Санітарної Куровець, до сільної Сандуляк, до шкільної Левицький, Макух, до водної Олесницький, до ком. аграрних реформ Макух і Скварко.

З музичної школи ім. Миколи Лисенка в Чернівцях.

В теперішній стадії знаємо в приближенню стан учеників нашої школи. І отсе спонукує заряд забрати ще раз публічно слово. Стан є такий: учеників до фортепиану і скрипки прибуло, а до співу зголосила ся словами: одна учениця. Виходить на се, що було недавно тому обговорене в більшій статі в „Буковині“, „що ми народ з натурі так високо музикальний, ми такі велитні співці, що нема нам вже і чого учити ся ні музики загалом, а співу цілком ні“. Тепер придивім ся дійсному станови річий. Наша школа існує чотири роки. За той час не було ні одного ученика співу, щоби витримав хоч би два роки. Одного року було аж 9 учеників співу, так що заряд був в можності знизити кільком оплати, а одному дав цілком вільне місце. І щож, гадаєте, як довго учили ся ті ученики? Найдовше 2 місяці, а здебільша 2 неділі, а особливо сей увільнений поводив ся так начеби він робив ласку, що взагалі учити ся в нашій школі. Не приходив на години, не вчував ся завданого, не виправляв ся після

Антін П. Чехов.

ОСВІДЧИННИ.

Шутка в 1 дії

Переклав: Ф. Косковський.

(Конець).

ЛОМОВ. Прошу не обиджати мою роду! В роді Ломових були всі чесні; не було ні одного, який би був суджений за банкрутство, як ваш дядько!

ЧУВ. А у вашім роді були всі божевільні!

НАТАЛЯ. Всі, всі, всі!

ЧУВ. Дід ваш пив на смерть, а молодша тітка, ось іменно Настася Михайлівна, втікла з архітектом і проче..

ЛОМОВ. А ваша мама була кривобока! (хватає ся за серце) В боці вкололо... В голову вдарило... Батеньки!... Води!...

ЧУВ. А ваш батько був катборжник і обжора!

НАТАЛЯ. А тітка-сплетниця яких мало!

ЛОМОВ. Ліва нога спараліжована... А ви інтригант... Ох, серце!... І се ні для кого не тайна, що ви перед виборами під... В очах іскри... Де мій капелюх?...

НАТАЛЯ. Підло, нечесно, гидко!

ЧУВ. А ви самі, ось іменно, єхидний, дволичний чоловік! Так!

ЛОМОВ. А ось і капелюх... Серце... Куди йти? Де двері? Ох!... Здаєть ся, вмираю... Нога волочить ся (іде до дверей).

ЧУВ. (за ним). І щоби ваша нога більше у мене в домі не постояла!...

НАТАЛЯ. Подавайте до суду! Побачимо! (Ломов відходить пошпортуючи ся).

V.

ЧУВУКОВ і НАТАЛЯ.

ЧУВ. До чорта! (ходить нервово).

НАТАЛЯ. Що за людина! І вір опісля добрим сусідам!

ЧУВ. Мерзавець! Горохове пуджало!

НАТАЛЯ. Виродок! Присвоїв собі чужу землю і ще сміє сварити ся!

ЧУВ. І така кікімора, така, ось іменно, куряча сліпота осьміляєть ся ще освідчати і проче. А? Освідчини?!

НАТАЛЯ. Які освідчини?

ЧУВ. Якже! Приїхав освідчити ся.

НАТАЛЯ. Освідчити ся? А чому ж ви мені того раніше не сказали?

ЧУВ. І фрак тому надягнув. Підляк такий!

НАТАЛЯ. Мені? Освідчити ся? Ах! (падає на крило і стоїть). Завернути його! Завернути! Ах! Завернути!

ЧУВ. Кого?

НАТАЛЯ. Скорше, скорше! Слабо! Завернути (попадає в істерію).

ЧУВ. Що такого? Що тобі? (Хватає ся за голову). Нещасний я чоловік! Застрілюсь! Повішусь! Замучили!

НАТАЛЯ. Вмираю! Завернути!

ЧУВ. Тфу! Зараз! Не реви! (відходить).

НАТАЛЯ. (сама, стоїть) Що ми наробили! Вернути! Вернути!

ЧУВ. (вбігає). Зараз прийде і проче! Чорт його бери! Уф! Говори сама з ним, а я ось іменно, не хочу...

НАТАЛЯ. (стоїть). Завернути!

ЧУВ. (кричить). Йде, кажу тобі! О Боже, що за мука бути батьком дорослої доньки! Зарі-

жусь! Певно заріжусь! Вилаяли чоловіка, осоромили, вигнали, а все то ти... ти!

НАТАЛЯ. Ні, ти!

ЧУВ. Я провинив ся, ось іменно! (є двері показує ся Ломов). Ну, говори сама з ним! (відходить).

VI.

НАТАЛЯ і ЛОМОВ.

ЛОМОВ. (входить знеможений). Страшне бить серця... Нога спараліжована... в боці коле...

НАТАЛЯ. Даруйте, ми розгорячили ся, Іване Васильовичу... Я тепер пригадую собі. Волові Лужки в самій річці ваші.

ЛОМОВ. Страшно серце бить ся... Мої Лужки... В обох очах живчики грають.

НАТАЛЯ. Ваші, ваші Лужки... Сядьте (сідають). Ми не мали рації.

ЛОМОВ. Я із принципа... Мені земля не дорога, а принцип дорогий...

НАТАЛЯ. Певно, що принцип... Давайте, поговоримо об чім небудь другим.

ЛОМОВ. Тим більше, що в мене є докази. Бабка моєї тітки віддала селянам вашого батька...

НАТАЛЯ. Досить, досить вже того... (На боці). Не знаю, як зачати. (до його). Скоро збираєтесь на польоване.

ЛОМОВ. На куропатви, шановна Наталю Степанівно, думаю зачати після жнив. Ах, чи ви чули? Подумайте, яке нещастє! Мій Угадай, якого ви знаєте, хромає.

НАТАЛЯ. Ах, як жалю! Від чогож?

ЛОМОВ. Не знаю... Мабуть вивихнув, або другі собаки покусали... (зігхає). Що найлучша собака, не кажучи вже про гроші! Та ж я за неї дав Міронову 125 рублів.

НАТАЛЯ. Переплатили, Іване Васильовичу!

ЛОМОВ. А по мойому то навіть дешево. Собака чудесна!

НОВИНКИ.

Чернівці, 19. вересня 1908.

Руска учительська семінарія для Буковини, се найкраща потреба, якої досі годі було до- бити ся. Доки се для народної освіти в нашім краю найважливіше услів сповнить держава чи край, розпочали се діло самі Русини. Заходом філії „Української Школи“ в Чернівцях, яку попер і го- ловний виділ сего товариства, отворено в „На- роднім Домі“ в Чернівцях рускі приготівні курси до учительських семінарій. Досі записало ся до I. хлопчатого курсу 18, а до I. дівчатого 29, до II. 20 Русинок, разом 34 хлопців і 49 дівчат. Наука почала ся вже 14. с. м. в двох гарно приладжених комнатах „Народного Дому“. Ранками побирають науку дівчата в двох осібних класах, а по полудні хлопці, покищо в одній класі з двома відділами. Дирекцію школи переняв шкільний радник Лев Галицький, а саму науку уділяють професори гімна- зіяльні др. Кордуба, о. Семака, Панько Клим, Проскурницький, а з уч. сем. о. Сімович проф. Пе- гельський, Сімович, др. Ганкевичівна, канд. філ. Голубович, учитель Радомський, Юрій Кавуля, Пе- трашук, Вендак, Іван Кавуля, О. Ільницький, Ле- видський, Бабюк і учительки Петрашук і Лиси- нецька. Сі сили речуть за гарний успіх школи. Адміністрацію провадить уч. Оп. Руснак. Шкільна оплата вносить 6 корон місячно, отже менша як у всіх інших. Звертаємо на сю школу увагу ро- дичів, що хотять свої діти приготівити до стану учительського, або хочби тільки подати їм висшу освіту в рідній мові. Записувати можна ще до кінця с. м., бо в се місце особливо в хлопчатих курсах, які розділяють також на дві класи. Хто скінчить 2. класу сеї школи, буде прийнятий до I. року уч. семінарії. Є надія, що заходом наших послів удасть ся вибороти вже нарік отворене 1-го року рускої семінарії, до якого увійдуть най- скорше ті хлопці й дівчата, що окінчать з добрим успіхом рускі приготівні курси тов. „Українська Школа“ в Чернівцях. Тому звертаємо ще раз увагу руских родичів на сю школу.

Справа учительської платні була вчора пред- метом нарад заряду української поступової партії, в якій взяли участь і всі послі, що перебувають тепер в Чернівцях. Обговорено докладно стан фінансів краєвих і ріжні проєкти регуляції платні учителів; сконстатовано однодушне бажане, щоби увзглянути жагання учительства, о скільки се дасть ся погодити з тяжким положенням податників, на яких народолюбне учительство певно само не хоче накладати нових тягарів. На остаток поручено послам, щоби залагодили сю справу на нараді з учительством в користь нашої народної справи, яку раді-б убити вороги, що єдино в тій цілі троюдат українське учительство, аби таким чином розбити не вигідну для них політичну силу Укра- їнців на Буковині. Сконстатувавши добру волю всіх послів, щоби допровадити сю справу до доброго кінця, належить надіяти ся, що завтрішні

переговори українського учительства з послами вийдуть нашої національній справі на добро.

„Czernowitzer Allg. Ztg.“ доносить, що посол Ончул вніс подане о делегацію віденського суду присяжних в процесі, своїм в справі обиди посла Василька. Поки що не наспіла ще ніяка відповідь в тій справі.

П. М. Колотилук просить нас зазначити, що неправдою є, будьто би він агітував за тим, щоби люди не йшли на справоздане пос. Семаки, як се було сказано в 95. ч. „Буковини“ і в 35 ч. „Рускої Ради“.

З Вижиці пишуть нам: Сьогодні 17. с. м. на 8. годину вечером скликали солітатор Брайндель, Ляель Дріммер, Айзіг Гренберг і Файвель Зайд- ман „загально доступне“ віче в справі української гімназії. Хоч тримали се в тайні, дізнали ся про віче також „гої“ з Вижиці і околиці і явили ся досить численно на збори. Коли явив ся на збори правительственный комісар Гофман, Айзіг Гренберг отворив збори і мену ю чи рівночасно д-ра Райх- мана головою і двох Жидиків писарями. Проти сего запротестували наші люди, однак без успіху. Райхман мав лице помимо сего подякувати за „Vertrauen“, однак хтось з наших крикнув на се „Mistrauen“, після чого повстав величезний крик жидівських юкошів (мусимо тут сконстатувати, що 80 проц. всіх присутніх були жидівські младиці від 8—18 років). Крик вже устав і др. Райхман забрав слово; але коли назвав дотичні збори жи- дівськими, знов запротестували наші, почім учини- лась буча, бо Жиди зачали вимахувати проти на- ших палицями і парасолями. В наслідок сего роз- визав правит. комісар віче, котре не ухвалило ні- яких резолюцій. — Мусимо сконстатувати, що най- більша частина Жидів-горожан не брала участі у сім вічу, а участники віча були переважно адво- катські писарі і тим подібна бранжа. Як узуповнене сеї дописи виймаємо ще ось які факти з дописі другого нашого дописувателя з Вижиці: Коли до слова зголошувались наші люди, між ними п. Да- нилюк і селянин Шпнтко з Іспаса, Жидики ки- нули ся на них з криком вимахуючи палицями. — По Вижиці розійшла ся чутка, що посрамлені Жидки хотять скажити двох тамошних руских судіїв, що, мовляв, вони причинили ся до розбиті віча. На второк, 22. с. м. скликали Жиди пове- віче, на яким маєсь обговорювати також справа „несправедливого (!) поступованя“ старости др. Гха і посла Василька. Сподіємось, що наші люди гурмово являть ся на сеї конвекції і не дадуть нехтувати своїх прав!

Публичне запитане до повітової каси хорих в Кімполонгу. Підписаний запитує отсею дорогою заряд повітової каси хорих в Кімполонгу, що стало ся з признаною йому головним відділом каси хорих в Львові запомогою, рентою і декретом. О виплачене тої запомогої і ренти удавав ся під- писаний до тамошного заряду і то рекомандовано, раз 16. липня 1907 (число рецету 46) а другий раз дня 23. серпня 1908 (число рец. 28), але до сеї пори не дістав підписаний, ні відповіді, ні де- крету, ні грошей. Ся справа стає чим раз більше

НАТАЛЯ. Папа дав за свого Откатая 85 рублів, а чейже Откатай лучший від Угадая?

ЛОМОВ. Откатай лучший від Угадая? Що ви? (сміється). Откатай лучший від Угадая!

НАТАЛЯ. Певно, що лучший. Откатай, правда, молодий, ще не виправлений, але що до бігу то лучшего нема і у Волчанецкого.

ЛОМОВ. Позвольте, Наталья Степанівно, але ви мабуть забуваєте, що він за товстий, а товста собака все неловка.

НАТАЛЯ. За товстий? Перший раз чую!

ЛОМОВ. Алеж певно! Він ширший, чим довший!

НАТАЛЯ. А ви мірили.

ЛОМОВ. Мірив! До нагінки він ще придасть ся, але як прийде здоганяти, то ледви чи...

НАТАЛЯ. По перше наш Откатай доброї породи, він син Запруга і Стамезки, а у вашого і не добереш ся породи. Потому ваш вже старий і дихавичний, як шкапа.

ЛОМОВ. Старий! Та я за него пять ваших Отка- тайв не візьму... Хіба можна? Угадай — со- бака, а Откатай... тай сперечати ся смішно! Таких, як ваш Откатай у всякого вижнара хоч чать тати! І дешевенькі вони!

НАТАЛЯ. У вас, Іване Василевичу, сидить нині якийсь чорт суперечки! То видумки, що Лужки ваші, то Угадай красний від Откатая. Не люблю я, як чоловік говорить не те, що ду- має. Таж ви добре знаєте, що Откатай сто разів лучший від вашого... того дурного Уга- дая. І нащож говорити інакше?

ЛОМОВ. Як я бачу, Наталья Степанівно, то ви маєте мене за сліпого, або дурня! Зрозумій- теж, що ваш Откатай за товстий!

НАТАЛЯ. Неправда!

ЛОМОВ. Товстий!

НАТАЛЯ (кричить). Неправда!

ЛОМОВ. Чогож ви, пані, кричите?

НАТАЛЯ. А нащо ви говорите неправду? Се вже дивне! Вашого Угадая застрілити час би, а ви його з Откатаєм рівняєте.

ЛОМОВ. Даруйте, але я не можу довше сваритись. У мене бите серця.

НАТАЛЯ. Я завважала, що ті мисливі, що най- менше розуміють, найбільше сварять ся.

ЛОМОВ. Пані, прошу вас, замовчіть!... У мене бить ся серце (кричить). Замовчіть!

НАТАЛЯ. Не замовчу, доки не признаєте, що Откатай сто раз лучший від вашого Угадая.

ЛОМОВ. Сто раз гірший! Щоб він здох, ваш От- катай! Виски... очі... плечі...

НАТАЛЯ. А ваш дуряцький Угадай вже навіть не потребує здихати, бо він вже і без того здохляк!

ЛОМОВ (плаче). Замовчіть! У мене бите серця!

НАТАЛЯ. Не замовчу!

УП.

ТІЖ і ЧУБУКОВ.

ЧУБ. (входить). Що знов?

НАТАЛЯ. Папо, скажи щиро, по совісти: яка со- бака лучша, наш Откатай, чи його Угадай?

ЛОМОВ. Степане Степанівчу, молю вас, скажіть одно: за товстий ваш Откатай, чи ні? Так, чи ні?

ЧУБ. А хоч би й так? Велика важність! Та за- те в цілім уїзді нема лучшої собаки і проче.

ЛОМОВ. Але правда, що мій Угадай лучший. По совісти!

ЧУБ. Ви не зворушуйтесь, коханенький... По- звольте... Ваш Угадай має ось іменно свої гарні прикмети... Він чистої породи, на твер- дих ногах, крутобедрий і проче... Але в тої собаки, мій коханенький, як хочете знати два ве- лики недостатки: вона стара і з коротким писком.

ЛОМОВ. Даруйте, в мене бите серця... Візьмім факти... Будь ласка пригадати собі, що на Маруських лугах мій Угадай біг з граф- ським Розмахаєм ухо в ухо, а ваш Откатай лишив ся цілу верству позаду.

ЧУБ. Лишив ся тому, що графський доїжджач ударив його гарапником.

ЛОМОВ. І слушно! Всі собаки біжуть за лисицею, а Откатай став перевертатись.

ЧУБ. Неправда! Голубчику, я запалююсь, і ось іменно, прошу вас, скінчим той спір... Вдарив

тому, що всім, завидно на чужу собаку ди- витись. Так, всі ненавистники! І ви, добродію, не без гріха! Ледво, ось іменно, завважаєте, що чинсь собака лучша від вашого Угадая, зараз починаєте сє, теж... тамто... і тим по- дібне... Таж я все знаю!

ЛОМОВ. І я знаю!

ЧУБ. (випривляється). І я знаю... А що ви знаєте?

ЛОМОВ. Бить серця... Нога спаралізована... не можу...

НАТАЛЯ (випривляється). Бить серця... Що з вас за мисливий? Вам в кухні на печі лежати і швабів дусити, а не на лисиці полювати! Бить серця...

ЧУБ. І справді, який з вас мисливий? З вашими ось іменно, битами серця вам дома сидіти, а не на сідлі киватась. Та ще щоби бодай полювали, а то їздите тільки того, щоби сва- ритись, перешкаджати другим собакам і проче. Я запалююсь, полишім ту сварку. Ви цілком, ось іменно, не мисливий.

ЛОМОВ. А ви мисливий? Ви їздите тільки за- тим, щоби графови підлизуватись та інтригу- вати... Серце... Ви інтригант!...

ЧУБ. Що? Я інтригант? (кричить) Мовчи!

ЛОМОВ. Інтригант!

ЧУБ. Смаркач! Песюк!

ЛОМОВ. Старий гриб! Їзуйт!

ЧУБ. Мовчи, а то я підстрілю тебе, як куропатку! Свистун!

ЛОМОВ. Всі знають, що — ох, серце! — ваша по- кійна жінка вас била... Нога... виски... іскра... Падаю, падаю!...

ЧУБ. А ти був у своїй ключниці під пантофлем!

ЛОМОВ. Ось, ось, ось — серце трісло! Плечі ві- дірвались... Де мої плечі?... Вмираю... (падає на крісло). Лікаря! (вмикає).

ЧУБ. Молодик! Молокосос! Свистун! Мені слабо! (не вору). Слабо!

НАТАЛЯ. Що за мисливий?! Ви і на коні не вмієте сидіти! (до батька). Тату! Що йому? Папо! Дивись, папо! (торкає його). Іване Ва- силевичу! Він вмер!

загадочно, бо як чутка ходить, заряд тамошньої каси хорих дає дуже а дуже довго ждати на сповнене свого обов'язку, (доказом хочби і сей випадок), а тимчасом справа задавнить ся, скалічений робітник виждорівіє або і вмере, то в тих випадках вже не треба платити. Чи каса хорих в такий сумний спосіб і то з нещасливих робітників гадає збогачувати ся? Підписаний звертає зарядови каси хорих в Кімполонгу ще отсей раз увагу, що наколи він до тижня від дня сего оголошення не сповнить взглядом підписаного свого обов'язку, удасть ся підписаний в сій справі на дорогу судову. Тимчасом просить підписаний наших послів а передовсім п. Н. Василька о ласкаву в сій справі інтервенцію. — *Федір Юрнюк*, зарібник в Довгополі, Буковина.

Дурійка американських мільйонерів переходить вже всякі границі. Як доносять часописи в Нютон, зібрано ся в готелі товариство зложене з чотирох мужчин і чотирох жінок і казали собі подати обід складаючий ся з самих вужів. Були там вужі печені, смажені варені, мариновані, сушені і т. д. Се були найбогатші ньюйорські люди, і як говорили, сей обід їм незвичайно смакував.

Проти п'яньства. В румунських парламенті ухвалено тепер дуже острій закон, що має на меті спинення п'яньства. Після сего закона будуть тепер мати в Румунії право на отвирання гостинних домів та торговель з алкогольними трунками лиш громадські уряди. Число коршем буде зменшене, а нові буде заводити ся не легко. Хлопцям низше 16 літ не вільно видавати ніяких напоїв. За п'яньство визначено острі кари. Імена непоправних п'яків, які чотири рази провинили постанов закон, буде ся поміщувати в окремій списі під назвою „Спис п'яків“. Списи ці будуть вивішені по гостинницях і в громадській капцелярії на публичний вид. Здало би ся і в нас таке, може би тоді не було у нас такої нужди.

Оповідки, іменованя і т. п.

В суботу і неділю святкує наше місто ювілей свого 500 літнього істнованя. На програму свята складає ся також величавий концерт, в яким бере участь й „Буковинський Боян“.

Військова команда 11. корпусу повідомляє нас, що військовий магазин в Чернівцях буде платити за 100 кг. жита 18 корон, а за 100 кг. вівса 15 корон. Як для кого ціна є вдоволяюча, то найпише до „Селянської Каси“ кілька корців може продати.

Віча. На день 21. вересня с. р. скликаємо віча у Яблониці і Конятині. Початок у Конятині о год. пів до 10. перед полуднем а у Яблониці о год. 11. із слідуємим дневним порядком: 1. вибір призидії; 2. запропестованя против отвореня шинків в неділю і свята; 3. о спільках; 4. вільні внесеня. — За комітет: *В. Товстюк*.

Посмертні вісти.

Павло Ізраїльтенко (Барвінський). Ізнова перед нами нова могила, знов нестало одного робітника на українським перелозі. Київська „Рада“ приносить

ЧУВ. Мені не добре!... Дух захопило! Воздуху! НАТАЛІЯ. Він помер? (гріє Ломова за рукав). Іване Василевичу! Іване Василевичу! Що ми паробили? Він вмер! (падає на крило). Лікаря! лікаря! (падає в істерцію).

ЧУВ. Ох!... Що таке? Що тобі?

НАТАЛІЯ (стоїть). Він вмер!... Вмер!...

ЧУВ. Хто вмер? (дивить ся на Лом.) В самій річці помер! Ватеньки! Води! Лікаря! (припливає до уст Ломова шклянку). Випийте! Ні, не п'є... Значить вмер і проче... Нещасний я чоловік! Чому я не стріляв собі в лоб? Чому я до сеї пори не зарівав ся? Чого я жду? Дайте мені ножа! Дайте мені пістолет. (Ломов рухає ся). Здаєсь оживає. Випийте води!... ось так...

ЛОМОВ. Іскри... мрака... де я?

ЧУВ. Женіть ся скорше і — до біса з вами! Вона годить ся і тим подібне. Благословлю вас і проче... Тільки лишіть мене в спокою!

ЛОМОВ. Га? Що? (встає) Кого?

ЧУВ. Вона годить ся! Ну? Поцілуйтесь і... і чорт з вами!

НАТАЛІЯ (стоїть). Він живе... Так, так... я годжусь...

ЧУВ. Цілуйтесь!

ЛОМОВ. А? Кого? (цілуєть ся з Нат. Степ.). Дуже приємно!... Позвольте, в тім річ? Ах, так, розумію!... Серце... Іскри... Я щасливий, Наталью... (цілує її руку). Нога спараліжована.

НАТАЛІЯ. І... і я також... щаслива...

ЧУВ. Якби гора з плечий... Уф!

НАТАЛІЯ. Але все таки признайтесь тепер: Угадай гірший від Откатая.

ЛОМОВ. Лучший!

НАТАЛІЯ. Гірший!

ЧУВ. Ну, починаєть ся сімейне щастє! Шампана!

ЛОМОВ. Лучший!

НАТАЛІЯ. Гірший, гірший, гірший!

ЧУВ. (стараєть ся перекричати). Шампана, шампана!

Завіса.

сумну вістку: Дня 3. с. м. о 7. год. з вечера помер в Слободі Борисівці, грайворонського повіту, курської губернії, Павло Якович Ізраїльтенко, на сцені і в літературі — Барвінський. Набійчик всім серцем був відданий українській справі і в міру свого хисту і сил працював на рідній ниві як актор і письменник. Свою артистичну кар'єру розпочав був в трупі Садовського; служив після того в трупах Деркача, Ярошенка, держав власну трупу і нарешті, служив в Галичині в трупі „Рускої Бесіди“ за дирекції Губчака. Та в Галичині набійчик мусів припинити свою улюблену діяльність, бо захорів на сухоти. Як діяч сцени, Павло Якович завжди ставив до неї високі вимоги і вболівав за чистотою української драматичної штуки. Залишивши сцену, набійчик повернувся до рідної оселі і став більше віддавати часу літературній праці. Свої оповідання друкував в „Літерат.-Наук. Вістнику“, а іноді в російських журналах („Вільсу“, „Рус. Мысль“ 1905 р). Останніми часами через заострене хвороби, вже й літературною працею не міг займатися. Твори набійчика, почасти видані („Оповідання“ т. I і „Драматичні твори“ т. II. в Полтаві 1907 і 1908 pp.), а по части залишили ся в рукописах. Давати ширшу оцінку артистичної і літературної праці набійчика — тут не місце, та всі, хто мав нагоду знати ту его працю, мусять пожалувати за інтелігентним робітником, що передчасно залишив рідну українську ниву. Вічна ему пам'ять!

Із штуки і літератури.

Пригадуємо що „Буковинський Народний Театр“ відіграв в Садагурі в неділю дня 20-о н. ст. вересня с. р. в сали Шматнікія триактову українську комедію із співками Янчука п. заг. „Вихованець“. Ціни місць: крісла першорядні по 2 К, другорядні по 1 К 50, треторядні по 1 К, партер по 60 сот., галерія по 50 сот. — Початок точно о год. пів до восьмої вечером. Карти продаєть ся у п. Грещука в Садагурі.

Тов. „Руский Міщанський Хор“ в Чернівцях виставило минувшій неділі 13. с. м. комедію Цеглинського „Соколик“. Вистави „Міщансь. Хору“ тішать ся здавна заслуженою симпатією. І справді: до заходів, що мають на цілі гуртувати наших аматорів зпоміж міщан для інтелектуальної праці, що призначені в першій мірі для публіки, котрій інші духові розривки не все доступні, до тих заходів треба віднести ся з повним признанем чи з культурного чи з національного погляду. На жаль, наша інтелігенція не звертає на них належної уваги і з виїмком кількох одиниць зовсім не інтересуєть ся ними. А прецінь се найліпша дорога до національного і політичного освідомлення нашого міщанства...

Вертачи ся до послідньої вистави, треба тями передусім, що сама комедія Цеглинського має в собі багато карикатурного елементу та що виставляли її аматори. В границях, визначених отсими двома обставинами, представлене мусіло вдоволити кожного. І любі „Соколик“ (п. Кокковский, Созанський, К. Робачек) і їх чесні господині (п-ні Кордасевич, Робачек, Савчук) виконали свої ролі як слід, так само тота „щаслива“ пара Доброхопких (п. І. Робачек і п-на Вінтоняк) та її сестричка — гожа вдовичка (п-на Березовська) з наївною (навіть в цілованю) донею (п-ною Чипечук). На цілім представленю було пізнати совісну режисерію, комедія ішла скорим темпом, публіка, переважно міщанська, брала в грі живу участь. Ми певні, що найкрасшою заохотою для наших аматорів є їх власне вдоволене ізза успіху, але щиро бажаємо їм і від себе охоти до дальшої праці. — *Л.*

Репертуар „Львівського руского народного театру“ в Городенці. Сала „Сокола“:

В неділю, дня 20. вересня с. р. „Не ходи Грицю на вечерниці“ народний образ зі співками і танцями в 5-ох діях М. Старицького.

В понеділок, дня 21. вересня с. р. „Серед бурі“, історичні картини зі співками в 5-ох діях, В. Гринченка.

Ві втерок, дня 22. вересня с. р. посліднє представлене „Жидівка“, опера в 5-ох діях, Галеві.

Білеті продає „Народна Торговля“. — Абонамент на 6 вистав 10 кор. — Початок точно о год. пів до 8. вечером.

Львівський руский народний театр переїздить з Городенки до Коломиї, де в сали „Каси щадничої“ виставить в четвер 24. вересня „Мари“ драму в 4-ох діях Генріха Ібсена, а в суботу 26. вересня, „Жидівку“ оперу в 5-ох діях, Галеві. Гостинний виступ знаного співака оперового п. М. Шляфенберга. Початок точно пів до 8. вечером. Білеті продає „Народна Торговля“.

Geschichte von Czernowitz von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart. Під таким наголовком появилася памятка, книга в 60 річницю, правління цисаря Франц Йосифа I. і 500 літню річницю істнованя Черновець. Книжка, до якої незабаром ще повернемо, видана розкішно, в великім форматі зі 105, малюнками і плянами, на гарній папері. Автором її є др. Раймунд Фрідріх Кайндль. — *К.*

Найновіша серія переписних листів вийшла заходом тов. „Сокольський базар у Львові“. Є се

двадцять прямо чудових картин з вишивками всякого рода, а між ними, український сокіл і українська сокілка та чотири взори жіночих народних строїв. Рисунок і композиція взорів д. Т. Гриневича дуже гарний, а виконане дуже старанне. Не сумніваємо ся, що наша суспільність використає найкращу нагоду не лиш зробити приємність другим, шлючи так артистично викінчені картки, але й постарав ся запізнати бодай в той спосіб з нашими народними взорами, тимбільше, що ціна карток відповідно до їх стійности мала, бо всього 12 сот. за примірник. Книжмо вже раз погану навичку підпирания чужих, а всі як один йдїм до свого! *К.*

Das Christentum und die monistische Religion von Max Werner, Berlin 1908 K. Curtius ціна 2 марки. Під вишнє наведеним наголовком подає д. Вернер образ християнства, як воно в своїм історичнім розвою представляєть ся. Виходячи з точки поглядів Коперніка на круженє землі представляє автор надзвичайно зрозуміло та ясно, Сотворенє, Потопу, Рай, Пятикнижє і Права дані на горі Синаї. В розділі „Israel und Babylonien“ обговорює надзвичайно старанно новочасні здобутки дослідів в Бабільоні, аж врешті по розділах „die religiöse Offenbarung“ і „Zarathustra“ розвиває у розділах „Christus“, der Mensch Jesus — die Evangelien — die Geburt — die Wunder und Jesu світлові погляди. В другій часті сего знаменито написаного твору, яку посвячує моністичній релігії, обговорює в поодиноких розділах релігію, Бога, душу, смерть, людскість. Годі нам в нашій часонісі переповідати зміст книжки, що числить понад 200 сторін. Скажемо тільки те, що зміст її дуже багатий та цікавий, а ціна у відношеню до елегантного видання та гарного змісту така мала, що можемо її сміло поручити нашим читачам. — *К.*

НАШ АЛЬБОМ.

Ярослав Літинський.

Mystica.

(Ст. М. — присвята.)

I.

Був смерк сумнавий. У мраки вечірні поволи клалась сльві гаснучих жмути, повільно типша йшла в обіймах смуги в гаї синяві і поля безмірні...

Я йшов самотний у думках задумі, за мною з згарищ волікли ся тіни, з життя мого нічної країни днів чорних мари надлітали в сумі...

Нараз і... наче промінь, що у ночі в опонах пітьми засяє дугою, всвітлює в душу сявмом спокою ті твої чорні, незглубимі очі...

II.

Від коли глянув я у Твої очі усеї дні чорні поплили від мене, у грудях серце забилося студене, таємний голос в душі знов шепоче...

Я ввійшов в тихий, ясний світ спокою, де туга в душу лиш піснї шепоче, відколи глянув у Твої я очі, розпука більше вже не йде зі мною...

III.

В таку чудову, вечірню годину, як наші очі стрінулись в спокою, таємним узлом злучились з собою з поглядом душі на все, до загину...

В святій мовчанці розмовляєм в тиші шепотом цвїтів у весняні ночі, і тим промінем, яким сяють очі, коли екстаза душі розколише...

— В житю ми в парі разом не підємо, де світ уповнє щастєм до нас дине — сповиті в тоску лиш тужити мемо в таку чудову, вечірню годину...

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опростовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібає ся голосним відгомоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{4}$ сторони 60 К., $\frac{1}{2}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{4}$ сторони 10 К., $\frac{1}{4}$ сторони 5 К., $\frac{1}{8}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обаму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.

Належностей за анонсами марками поштовими не приймає ся.

Б. Бальтінестра

молодшого

Чернівці, ул. Енц.-Головна 3.

Телефон 301.

Заложений 1875.

Оди: який найбільший вибір
наймодніших
АРТИКУЛІВ ОСІННИХ.

При закупівлі за готівку
**найсолідніші
товари**
по конкуренційній
ціні.

Капелюхи,
Черевики,
Краватки,
Біле, Ков-
нярики,
Маншети,
Хусточки до
носа, Пань-
чохи, Шкар-
питки, Ка-
льоші, Ру-
кавички,
Шельки,
Пояси.

Артикули
до подорожі,
Конфекція
диточа, Ар-
тикули шпор-
тові, Шапочки
дамські і му-
жескі, Капе-
люхи, Пара-
сольки, Шкі-
ряні блюзи,
Камизельки,
Коци до по-
дорожі, Пар-
фуми, Мила,
Гребіні,
Щітки,
Товари
щікіряні.

Самостійний
склад

ц. к. надвірних фабрик

КАПЕЛЮХІВ

І. Генр. Гра у Відні,
Йос. Піхлер і Сини в Грацу,
як також найбільший склад
капелюхів П. і С. Габіґа у Відні.

Черевиків

Б. Л. Попера в Хрудімі, Ант. Ча-
пека у Відні як також склад прав-
дивих американських черевиків.
Замовлення з провінції, сейчас, після
ждань і франко. Товари що не
подобають ся, приймає ся назад.

Виноград найкрасшої сорти,
солодкий, великий,
шодень свіжий з
пня 5 кіло К 3-50
оплатно. — **ВИНО** з 1906 року нату-
ральне, червоне і біле 5 кг. фасочки 4 $\frac{1}{2}$
літри висилає оплатно по 4 К. Л. Альт-
най (Altneu) Versecz. 33. Угри. 160 (3-10)

Друкарня тов. „Руска Рада“
Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францопа
в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до
натирания против всяких ревматичних
болей, простудження, ломаня костей, пле-
чий гістця і нервових недуг. Прошу ува-
жати на напис „Nervol“ і не прини-
мати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фля-
шочок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem.
Тисячки листів з подякою. — Висилає
2 рази денно до всіх країв.
В Чернівцях на складі у Шміда
і Фонтіна, в Селетині в дрогерії
медикаментів Стерипуса.

19 (—)

Великий зарібок

приносить побічне заняття кожному господарю, купцеві підприємцеві,
урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВ. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адре-
сувати на повноту фірму.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагніток

Працуйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зареєстров. з обмеженою порукою у Львові.
приймає

Вкладки ощадности на 4%

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кождо
вкладку назад відібрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуля-
цією; на кошта покрити дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся
на 10 до 15 літ; (при 30 ратах піврічних виносить рата амортиза-
ційна на капітал і відсотки 5 кор. 08 сот. від кожних 100 К., позички.)

Векслі приймають ся тільки 3 місячні з підписами на 6
проц. до 7 проц.

Членами можуть бути і позичку дістати тільки члени обезпечені
більше літ в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту
45.835 корон.

Стан 31. грудня 1907:

вкладки	2,795.183— К	позички уділені	3,410.684— К
уділи членські	234.398— „	цінні папери	130.452— „
ф. резервовий і інші	46.842— „	льокації	182.206— „

Купуйте землю при парцеляціях.

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що не-
совісні гандлярі штучними наво-
зами в сей спосіб ошукують ріль-
ників, що накидають ему який не-
будь навіз, а розумієсь дихий, без
взгляду на се чи він відповідний
на рілю чи ні. Щоби охоронити
нашого рільника від такого визиску
оголошуємо, що Спілка для госпо-
дарства і торгівлі в Перемишлі
зовсім даром порадить кождому,
який потрібний є навіз на его рі-
лю, належить тільки подати в при-
ближеню прикмети рілі, а іменно:
чи она легка чи тяжка, чи перема-
кальна чи ні, чи середно диха чи
зовсім диха. Хто не хоче дати ся
визискати, най користає з гото-
вости поради нашого одинокого в
тім ролі товариства Спілка для гос-
подарства і торгівлі в Перемишлі.

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 кіло
2 кор. 50 сот., висилає Др. Горват
в Шентендре (Угорщина). 156 (7-9)

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

Ів. Шимонівч, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німець-
кій мові, що заступає інтереси україн-
ського народу перед культурним сві-
том, виходить раз на місяць в обемі
48 сторін з додатками і коштує на рік
лише 8. Кор. Є обов'язком кождого ін-
телегентного Русина передплачувати сю
часопись. Адреса редакції і адміністра-
ції: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Русини! Жадайте у всіх трафі-
ках, торговлях і кра-
мницях лише **тукот і паперців**
з першої галицько-руської
фабрики Евгена Білін-
ського в Збаражні. — З доходу
сеї фабрики йде 35% на будову
церкви в Сеняві, 10% на школи і
бурси Тов. педагогічного, а 5% на
сироти і вдови по священниках.
— Держім ся поклик: **Свій до свого.**
138 (—)

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
— (Взаїмна Вигода) —

Всі книги до ведення товариства,
коштують враз з стемплями 50 кор.
з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Стрич.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К. (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К. згл. 4.50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Чесна компанія.

(фк.) Сарака той пан Фішель Менчель! І не їсть і не п'є, так йому дійшла руска гімназія у Вижиці! Оборона німецьких інтересів, яких навіть і Німці відрікають ся, а властиво оборона життєвого стану посідання у Вижиці, де всякі Райхмани et tutti quanti хотіли би й на даліше панувати, дала йому таку силу творчости, що від якогось часу не минає й один день, щоби в його „чеснім органі“, „Czern. allg. Zeitung“, не було чогось про вижицьку гімназію. Цілком, як катеринка, яку накрутили на один і той самий „кавалок“, а вона грає, грає і грає аж до обридженя.

Таке саме вражіння роблять на кожній людині статі пана Менчеля. Бож прецінь розумному чоловікові вистарчило би хіба те, що йому сказали: „де не наша справа, нам до того нічого!“ Він все і все торочить про кривду „німецької ідеї та німецького панованя.“

На виводи п. Менчеля ми не звертали би найменшої уваги, якби не те, що останніми днями повіяло в них иншим духом. Як не допомгли ніякі „аргументи“ та відкликування ся до помочи Німців в „імя їх загрожених інтересів“ — п. Менчель бере ся за нове оружжя — денунціяцію, та давай що сили денунціювати руських судий та учителів, що вони мовляв, розбили останне візе у Вижиці, що з їх сторони летіли крики: „бийте жидів!“ Головним проводиром Русинів мав бути — як каже безіменний дописувач в дописі: до „Czern. allg. Ztg.“ з неділі — адюнкт судовий, др. М. Литвинович.*)

*) В останній хвилі дістали ми з Вижиці допис, в якій нам наш кореспондент доносить, що вижицькі Jüngelies-и не вдовольнили ся денунціяцією др. Л. в Менчельовім органі, а вислали до Відня, Львова і Чернівців жалоби проти него. Жалоба ввєсена до кравого суду в Чернівцях звучить: Die ukrainischen Gerichtsadjunkte L. i. I. in Wijnitz erscheinen gestern zu der über Wunsch des ganzen aus 99% bestehenden jüdischen Bevölkerung einberufenen und aus einer tausendköpfigen Menge

Тактика перенята від вшєхпольських верховодів з Галичини, гідна п. Менчеля та його союзників.

А союзників дїбрав собі пан Менчель не аби яких, а отець Багатирица з його „Народною (з) радою“ та з дуже чесними кумпаніонами! нами! Річ очевидна, що їм якось пїяково виступати впрот проти рускої гімназії у Вижиці, бо вони ще не є на стілько наївні, щоби усувати собі в такий спосіб ґрунт із під ніг. Отже не могучи брати ся до самої гімназії і беруть ся в такий свій, спеціяльно хлопчолаский спосіб.

Як лиш було певне, що у Вижиці має оснувати ся руска гімназія, завязав ся у Вижиці комітет зложений з виднійших місцевих людей, так православних як і унійатів, в цілі основаня бурси „Руского товариства педагогічного“ у Вижиці, де малоби приміщувати ся хлопців без згляду на їх віроісповіданє, а зголошеня до сеї бурси просив комітет посилати на руки о. Голянюка, пароха у Вижиці.

О. Голянюк є унійатским парохом, а редакторам „Народної (з) Ради“ сього лиш було треба. Зараз давай бити у великий дзвін на тривогу, що „Українцї хотять перевести православных на унію!“ — Якто? — спитає кождий. А так, що: „рускі православні люди изъ якихъ 20 до 30 сель, котрі мають давати свої дїти до Вижицької гімназії, мають пты кланятися до Вижицько-унійатского ксьондза, щоби ихъ дїти приймивъ до бурсы.“ А за те, — говорить Н. Р. даліше — схоче о. Голянюк не чого иншого,

bestehenden Volksversammlung, welche den Zweck hatten, gegen die Errichtung des rein ruthenischen Gymnasiums in Wijnitz Stellung zu nehmen! Gerichtsadjunkt L... provocierte derartige Ruhestörungen und Skandale, daß die Versammlung unverrichtetes Dinge auseinandergehen mußte. Am öffentlichen Ringplatz wurde diesem Adjunkten nachgeschrien: „nieder mit L...“, „pfui L...“ die Bevölkerung von Wijnitz erwartet daher Abhilfe gegen solche Beamten. Besonderes Memorandum folgt. Bürger der Stadt Wijnitz.

коли?... ще жила Віра Петровна, мати Сонечки. Ти за неї їздив до нас дві зими... Ну, значить, минуло одинадцять років (подумавши). А може й більш...

АСТРОВ. А я багато змінив ся з того часу?

МАРИНА. Дуже. Тоді був ти молодий, гарний, а тепер постарів. І краса вже не та. Скажати-б теж і горівочку попивавиш.

АСТРОВ. Так... За десять літ став иншим чоловіком. А яка причина? Запрацював ся, наню. Від рана до ночі на ногах, не знаю спокою, а і вночі лежши під покривалом і боїш ся, щоб не потаскали до хворого. Через весь час, як ми з тобою знакоми, не було в мене ні одного свобідного дня. І як не постаріти? Та й саме життя нудне, глупе, погане... Гнобить те життя. Довкруги тебе самі диваки; а поживеш з їми років два три і мало-помало сам, незаметно для себе, станеш диваком. Бач, які вуся великі виростили... Дурні вуся. Я адивачів няню... Здурніти до краю, то я ще не здурнів. дякувати Богови, мозок ще на своєму місці, та чувства притупили ся. Нічого не хочу, нічого мені не треба, нікого не люблю... От, хіба тебе тільки люблю (цїлує її в голову). У мене в дитинстві була теж така няня.

МАРИНА. А може ти їсти хочеш?

АСТРОВ. Ні. На третьому тижні великого поста, їздив я в Малицьке на епідемію... Плямистий тиф... В хатах народ покотом... Грязюка, задуха, телята на долівці разом з недужими... І поросята... Возив ся цілу днину, не сів, в роті макового зерна не було, а приїхав до дому, не дають хвилячки спочити — привезли з желізниць стрілочника*). Положив я його на

*) по нашому: „шібер“.

Злишне додавати, що кілька слів в сій телеграмі тільки й брехні.

тільки — risum teneatis! — „аби ми й наші дїти пристали до унії!“ А висновки із сього? Лучше не посилати своїх дітей до школи, чим вирікати ся прадідної віри. Так подумав собі певно не один мужик і не одна охоча та здібна до науки дитина останеть ся дома. Не один хлопець що колись міг би був стати одним з найшпирійших робітників на нашій народній ниві, останне темний, як його батьки! Річ певна, що кацапам та їх союзникам тільки й того треба, щоби наш нарід удержати як найдовше в пітьмі, бо інакше когось можна обдирати та туманити?

Зі свого боку сим ґратулюємо п. Менчельові чесної компанії, воно правда, що similis simili gaudet, але, щоб пани від „Allg. Ztg.“ аж на кацапів зійшли, того ми не сподівали ся!

Справа підвиснення учительської платні.

Справа підвиснення учительської платні була предметом оживлених і горячих нарад, які відбували ся в сали „Народного Дому“ дня 20. і 21. с. м. Першої днини відбували ся наради делегатів учительства всіх повітів і езекутивного комітету, в яких брали також участь посол до ради державної з рамени учительства п. Спінкул та інспектори шкільні п. Купчанко і Ронгуш. Ціль нарад першого дня була головно визначити мінімальні жаданя учительства, які мало ся предложити на спідуючий день послам.

В другім дни нарад явили ся всі парламентарні та соймові послы — з виїмком п. Малика, — делегати учительства із всіх повітів, езекутивний комітет та інспектори шкільні Купчанко і Ронгуш. О год. 11. отворив предсідатель збори і уділив голову головному референтови уч. Герасимовичеві з Вашковець. Референт представив зібраним вагу народної школи та вагу того, щоби ся народна школа мала добрі учительські сили. Щоби народна школа могла принести користь для народа, треба, щоби вона мала добрих учителів, які-б лише віддавали ся праці над просвітою народу, та не потребували оглядатись за якимсь иншим побічним

стіл, щоби аоперувати, а він взяв тай вмер мені під хльороформом. І от коли не треба було, чувства прокинула ся в мені і защеміла совість: я його нарочно вбив... Сів я, закрив очі, ось так, і думаю: чи ті, що жити муть після нас за сто — двіста років, і що їм ми промощуємо дорогу, чи згадають вони нас добрим словом? Няю, мабуть не згадають.

МАРИНА. Люди не згадають, та Бог згадає.

АСТРОВ. Спасибі. Добре кажеш.

(Входить ВАЙНИЦЬКИЙ).

ВАЙНИЦЬКИЙ (виходить з хати; він слав по обіді і в його заспанний вид: сїдає на стільці, поправляє елегантну краватку). Так... (пава). Так...

АСТРОВ. Виспав ся?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Так... Дуже (зіває). Вод тієї хвилі, як живе тут професор з жінкою, усе життя збило ся з дороги... Сплю не в пору, на снідання та обід їм всяку всячину, по вина... Нездорове все те! Перше й хвилячки не було свобідної, а і Соня працювала, так що розумію, а тепер працює тільки Соня, а я сплю, їм і по... Не добре!

МАРИНА (житає головою). Порядки! Професор встає о дванадцятій, а самовар кипить з рана, все жде його. Без їх їли ми обід о першій, як всюди у людей, а за них о сьмій. Вночі професор читав і пише і напрасно о другій годині дзвінок... Що таке, батеньки? Чаю! Буди для його народ, ставляй самовар... Порядки!

АСТРОВ. І довго вони ще тутки жити муть?

ВАЙНИЦЬКИЙ (свище). Сто літ. Професор рішив тут осісти ся.

МАРИНА. Ось і зараз. Самовар вже дві години на столі, а вони гуляти пішли.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Йдуть, вже йдуть... не сердь ся. (Чути голоси; з глубини саду йдуть, вертаючи

А. Чехов.

ДЯДЬКО ВАНЯ

сцени з життя на селі в 4-ох діях.

Переклав: Богдан Чайковський.

ОСОБИ:

СЕРЕБРЯКОВ, ОЛЕКСАНДЕР ВОЛОДИМИРОВИЧ, професор на пенсії.

ОЛЕНА АНДРІВНА, його жінка, літ 27.

СОФІЯ ОЛЕКСАНДРОВНА (СОНЯ), його донька з першого подружжя.

ВАЙНИЦЬКА, МАРІЯ ВАСИЛІВНА, вдова по тайнім совітнику, мати першої жінки професора.

ВАЙНИЦЬКИЙ, ІВАН ІВАНОВИЧ, її син.

АСТРОВ, МИХА ІО ЛЬВОВИЧ, лікар.

ТЕЛЕГІН, збанкрутований поміщик.

МАРИНА, стара няня.

РОВІТНИК.

Дієть ся на хуторі Серебрякова.

І. Дія.

(Сад. Видно частину дома з тарасою. На алеї під старою тополею стіл, прибраний до чаю. Столики, крісла. На одному лежить гітара. Недалеко стола гойданка. Третя година. Хмарно).

МАРИНА (проста, нерушава старушка, сидить біля стола і робить пошпогу) і АСТРОВ (ходить).

МАРИНА (наливає склянку). Пий, батеньку.

АСТРОВ (бере нерадю склянку). Чомусь не хочеть ся.

МАРИНА. А може горівочки напеш ся?

АСТРОВ. Ні. Я не що ддя пю горівку. А до того душно (пава). Няню, кілька вже минуло, як ми знаємо ся?

МАРИНА (роздумуючи). Кілько? От коби Бог дав пам'яті... Ти приїхав сюди, в ці околиці...

зарібком. А сего — після слів референта — нема, бо учителі в так ситуовані, що не можуть вижити зі своєї платні, яка в майже й деколи рівна платні слуг державних. Обговоривши учительське положення, поставив референт резолюції, які запали на вчерашній нараді, після яких учителі домагають ся ось якої платні. Класа III. — 317 учит. 1600 кор., класа II. — 317 учит. 2200 кор. і класа I. — 316 уч. 2800 кор., а окрім того 15 проц. квартирового і 6 квінквенті по 200 кор. Крім сего було би ще 150 учителів несталих, але з кваліфікацією, які-б побирали 1200 кор. 230 учителів з матурою по 900 кор. та 300 помічників по 750 кор. Се все виносило би разом 3,095.100 кор. а ріжниця між жаданнями учителів, а позицією в прелімінари на рік 1908 виносила би 68.000 корон, які треба би покрити з пропінацийного фонду.

По поставленню жадань уч. Герасимовичем, удали ся всі послы на нараду, якої результатом була заява, котру виголосив віцемаршалок др. Стоцький в імені українського соймового клубу. Заява ся звучить: „Клуб українських соймових послів зобов'язуєть ся голосувати за кожним підвищенням платні учительської, оскільки воно не потягне за собою підвищення додатків до фонду краєвого і шкільного і дальших тягарів для наших хліборобів. Зазначає ся при тім, що присутні на нараді послы до ради державної мали на нараді лише дорадчий голос та що посол Спішул дуже горячо заступав ся за проектом, який подало учительство.

Мотивуючи сю заяву послів, признав др. Стоцький, як і всі послы, що жаданя учителів, в порівнянню з платнею урядників і др., в зовсім оправдані, простували лише хибні виводи референта Герасимовича що до порівнювання підвищення платні підурядників та урядників з підвищенням учительської платні. Інша річ в з підвищенням платні урядникам і підурядникам, а инша з підвищенням учительської платні, бо в першій випадку рішає парламент, а в другій краєвий сойм. Державний бюджет виказує все якусь надижку — в останнім році 146 мільонів, — а в бюджеті краєвим в все дефіцит, бо на бюджет краєвий йдуть лише гроші з додатків до податків, а хоч ті додатки в дуже великі, то все таки прелімінар на рік 1908 показує дефіцит на 705 тисяч корон, мимо доходів із пропінаций.

По деяких поясненнях зі сторони референта Герасимовича і віцемаршалка др. Стоцького забрав голос уч. Безпалко (соц. дем.) і осявідчив, що не знаходить ні дрібки нещирости в словах др. Стоцького. Край дійсно не може дати грошей, бо справа стоїть так, що всі краї в Австрії стоять перед банкрутством, перед кризою і се буде тривати доти, доки система оподаткованя не змінить ся.

Описав забрав голос п. Данилюк, який осявідчив, що загал учительства бачить до бриволі у всіх послів допомогчим і не бачить ніякої причини не довірати їм, та в переконаний, що всі послы будуть поступати після заяви, яку вони зложили устами віцемаршалка др. Стоцького. На тім збори закінчено.

Ми зі свого боку виражаємо нашу щирі радість з такого полагодження справи та сподіємо ся, що тепер вже не буде наше учительство мати най-

меньшої причини відтягати ся від народної роботи, до якої вже крайній час взяти ся.

Справозданя наших послів.

В Селетині відбуло ся в неділю 13. с. м. величаве віче, на яке приїхали: віцемаршалок др. Стоцький, послы до ради державної і сойму краєвого Николай Василько, Бротей Пігуляк і посол Лукашевич. Крім до двотисячної маси народу прибули на віче також в великій числі інтелігенція. Віче відкрив надучитель Ельгольц короткою промовою, вітаючи дорогих гостей і прибувших селян описав вибраним председателем вічовики надучителя п. Ельгольца, заступниками п. Ігнатюка начальника із Селетина і п. Кисиліця. Секретарював надучитель Михайло Дашкевич. Забирали слово слідуєчі бесідники: п. Кисиліця говорив про податки особово-доходові. В сій справі говорили ще емер. надучитель і начальник Шипота п. Дулігір і Йоїл Грінберг. П. Филипп Цига домагав ся винайму фондушевих пасовиск. П. Серафимшко з Молдави про господарку громадську і сервітутові права. П. Лавринович скаржив ся, що сіль продають купці-жиди все по 24 сот. П. Куряш Кирило домагав ся права, яке би не дозволило ділити ґрунта між діти П. Кисиліця просить п. посла Н. Василька, аби виклопотав желізницю до Селетина і армарок в Селетині. — П. Дашкевич Юрій знесеня рогацьки в Селетині або переложеня її на инше місце.

По сих промовах забрав посол до ради державної і сойму п. Бротей Пігуляк слово і здав у півторогодинній бесіді справозданя посольске українського клубу.

Його бесіду перебивали мужики-вічєвики при- такуванями, виразами вдоволєня і дякували сердечно за щирі опису над долею мужичков словами: „Дякуємо! Дай вам Боже тривати добре та пановати! Аби ти дочекали послувати і т. д.“

Не обійшло ся і без того, аби о. Тофан, котрий пізніше прийшов із кацапом Сиротюком не воркотили собі під ніс підчас справозданя.

По сїм забрав голос п. Н. Василько і відповідав на всі запити і інтерпеляції. А невмовкаючими окликами: Слава, Много літ, надгородили вічєвики свого посла.

Тепер стало ся щось такого, що нам жалє, що не було редакторів „Bukowinaer Volksblatt-y“, „Народної (з)Ради“ або „Народної Справи“ аби переконала ся наочно ся чесна кумпанія де ми, а де они.

По промові посла Н. Василька дістав слово стовп гуцульської кацапщини о. Тофан. В своїй предмові почав вговорювати народова, що народний інтерес його інтерес, а його інтерес народний інтерес. (sic!) За сего стріленою дурницею почав хвалити посла Н. Василька словами: „Пан барон Николай Василько славний і чесний посол. Дай ему Боже здоров'я і слави. Він справедливий до- пускає кожного до слова, лиш його лєлька не до- пускають нікого до слова“. Тут показав сей чесний отчик на тих рєшту послів і на президію віча. В тій хвилі встав посол Василько і спитав ся вічєвиків, чи они дозволяють обиджувати його товаришів і приятелів. Зробив ся страшний крик,

нарід схвилював ся в сторону до трибуни, почули ся голоси: „Проч із попом! Не можна більше го- ворити! На долину з ним!“ Председатель відобрав бесідникові слово, але сей почав кричати на столі, що хоче говорити в користь п. Николая Ва- сілька і учителів та мужиків почали вивертати стіл на котрім стояв ще довго кацапський бесідник, зробивши міну „страждающего“ героя. Не помо- гли просьби отчика Палієвича, аби пошанував ре- веренди і не робив цілому стану встиду. Доки не перевернули до скоса стіл, доти „наслаждав ся“ атец „гратуляціями“ своїх овецок. Ліпші хвилі свого життя пережив Тофанів кумпан Сиротюк. Убравши в червону сорочку з червоною машою із французькою борідкою почав був своєму госпо- дину помагати. Та мужики скричали „тихо липо- ване, заткай сн!“ По сїм вхопило кількох людей по „підбоки“ — і кажуть, що дуже з легенька, лиш він сам скаржить ся, що „трохи не поломив мені ребра“ — і „відпроваджували“ з пів кільо- метра на свіжий воздух. Щастє його і тих кіль- кох людей, що п. антикар Штерншус випросив його з рук ним „одушевленого“ народу.

Ся буча, яку справили собі кацапники, тревала з годяну. Як нарід втихомирив ся, забрав слово надучитель Михайло Дашкевич і промовив кілька слів на тему наших понів-кацапів. Збирав досить признань і притакувань від мужиків. На запит, чи вічєвики висказують подяку і довіря українському клубови, а з осібно своєму послови, зняли ся всі капелюхи в гору і більше як дві тисячі грудий кричали: „Так! Слава їм! Много літа! Дякуємо...“

Вічєвик.

Довідавшись про приїзд посла до ради дер- жавної п. Пігуляка до Лукавця, почали громадяни всякі приготування, щоби привітати свого щирого посла як найвеличавіше. До вечірнього потягу, яким мав приїхати п. посол, прибуло велике число громадян з смолоскипами, а громадську канцелярію, де відбуло ся в неділю дня 20. вересня с. р. справозданя, убрано як найкрасше. Від триумфальної брами аж до канцелярії насаджено ялички.

Приїхавши п. посол на згадане місце справоз- даня зістав привітаний начальником громадским хлібом-солю і щирими словами, на які відповів п. посол дуже сердечно. Вистріли з мездірів роз- неслись по цілій громаді.

Помимо страшної непогоди застав п. посол громадську канцелярію так Русинами як і Німцями, Липованами і Жидами битком набиту.

Наколи-б не була така страшна непогода, були-б їздили на конях, так Русини як і Липовани, провадили п. посла від парохіального дому, де п. посол гостив, аж до громадської канцелярії, а учас- ників було-б не сотками, а тисячами, які були-б розложили ся на великій подвір'ю гром. канцелярії.

Збори отворив о. Маланчук і предложив до президії о. Войчука, надуч. Годованського і нач. громади Івана Іпатія. Председатель зборів уділив слово п. послови, який в двогодинній бесіді обго- ворив працю руских послів взагалі, а свої здобутки з осібно.

Він порівняв дуже влучно устрій держави з старою палатою, яку поступенно треба направ- ляти, однак так уважно, щоби палата не розва- лила ся.

По справозданю поставив о. Маланчук внесенє, щоби виразити п. послови за його щирі працю як

з прогульки Серебряков, Олена Андрійовна, Сомя і Телегін).

СЕРЕБРЯКОВ. Прегарно, прегарно... чудові види., ТЕЛЕГІН. Незвичайні, ваше превосходительство. СОНЯ. Ми поїдемо завтра на лісничівку, татку.

Хочеш? ВАЙНИЦЬКИЙ. Прошу панства чай пити.

СЕРЕБРЯКОВ. Мої кохані, пришліть мені чай в кабінет, будь ласка! Я сьогодні маю ще дещо зробити.

СОНЯ. А на лісничівці без сумніву подобаєть ся тобі. (Олена Андрійовна, Серебряков і Сомя йдуть у хату; Телегін йде до стола і сідає біля Марички).

ВАЙНИЦЬКИЙ. Горячо, душно, а наш великий вчений в пальті, в кальонах, з парасолом і в рукавичках.

АСТРОВ. Значить ся, вважає на себе.

ВАЙНИЦЬКИЙ. А вона яка гарна! яка гарна! В цілім житті не бачив я кращої жінки.

ТЕЛЕГІН. Чи їду я полем, Марино Тимофійовна, чи гуляю в тівистому садку, чи дявлю ся на отсей стіл, я почувую невимовне щастя. По- годя чудова, птачки щебечуть, ми живемо мирно і згідливо, чогож нам більше? (бере склянку). Сердечно, вам дякую.

ВАЙНИЦЬКИЙ (мірливо). Очі... Чудна жінка! АСТРОВ. Розкажуй дещо. Іване Петровичу.

ВАЙНИЦЬКИЙ (ваго). Щож тобі розказувати? АСТРОВ. Хібаж нема нічого нового?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Ніщо. Все старе. Я той сам що й перше, тільки зледащів, немов розлінив ся, нічо не роблю, лиш бурмочу як старий хрїв. Моя стара галка, та там, все ще плеще про жіночу еманципацію: одним оком глядить у могилу, а другим шукає в своїх мудрих книжках зорі нового життя.

АСТРОВ. А професор?

ВАЙНИЦЬКИЙ. А професор по давньому від ран- нього раня до темної ночі сидить в себе в кабінеті і пише. „Напрягши ум, намор- щивши чоло, все над одами працює, та ні для себе ні для їх похвали не чуюм.“ Від- ний папір! Він краще-б написав свою авто- біографію. Знаменитий сюжет. Професор в пенсії, чи ти розумієш, старий сухар, вче- ний вобла... Подагра, ревматизм, мігрена, з завісти спухла печінка... Живе той зводла в маєтку своєї першої жінки, живе по неволі, тому що жити в місті не на його кишеню. Вічно жалкуєть ся на свої нещастя, хоча в дійсности сам незвичайно щасливий. (Нер- овожно). Ти тільки подумай, яке щастя! Сні простого дядька, бурсак, добив ся вчених сту- пнів, і професорської катедри, став його пре- восходительством, зятєм сенатора і проче і проче... Та все те ще нічо. Та візьми ось що. Людина як раз двадцять п'ять літ читає й пише про штуку, а штуку не розуміє. Два- цять п'ять літ пережовує чужі гадки о реалізм, натуралізм і иньших дурнищах, двадцять п'ять літ читає й пише об тім, що вчені вже давно знають, а для дурних зовсім не цікаве, значить ся двадцять і п'ять літ переливає з по- рожнього в пусте. А яка зарозумілість! Які претенсії! Він пішов в пенсію, і його не знає ні одна жива душа, він зовсім не знаний, значить ся, він займав двадцять і п'ять літ чуже місце. А глянь! Гряде як полубог.

АСТРОВ. Ну ти здаєть ся зазидуєш?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Так, зазидую! А яке щастя в жі- нок! Ні один Дон Жуан не мав такого щастя! Його перша жінка, моя сестра, прегарна, ла- гідне сотвориння, чиста як те небо синє, чесна, великодушна, що більше мала обожателів, чим він студентів, — любила його так, як можуть

любити одні тільки чисті ангели, таких чистих і гарних, як вони самі. Моя мати, його теща, до тепер обожає його і ще до тепер наводять він на неї сьвяточний страх. Його друга жінка, красавиця, розумна — Ви її що їно бачили — пішла за його, як він був вже старий, віддала йому свою молодість, красу, свободу, свій блеск. Защо? Нащо?

АСТРОВ. Чи вона вірна професорови?

ВАЙНИЦЬКИЙ. На жалє, так.

АСТРОВ. Чому на жалє?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Тому, що вірність ся фалшива з початку до кінця. У її багато реторики, та не має лєогіки. Зрадити старого чоловіка, що його знести не можеш неморально: старать ся заглушити в собі бідну молодість і живі почування не є неморально.

ТЕЛЕГІН (алаксичним голосом). Вана, я не люблю, як ти таке говориш. Но так дійсно. Хто зра- джує жінку або чоловіка, то є невірна лю- дина, той може зрадити і вітчизну...

ВАЙНИЦЬКИЙ (мірливо). Заткай фонан, Вафля!

ТЕЛЕГІН. Позволь, Вана. Моя жінка на другий день по вінчаню втікла од мене з любчиком, — бо я не був гарний. Я після того не забув свого обов'язку. До того часу я люблю її, я її вірний, помагаю їй чим тільки можу і ціле своє майно оддав на вихування діточок, яких вона придбала собі з любчиком. Щастя я по- теряв вже та в мене остала гордість. А вона? Молодість минула, краса під впливом закона природи полиняла, любчик помер... Щож в неї остало? (Вводять: Сомя і Олена Андрійовна; за хвилю входить Марія Васильовна з книжкою; вона сідає і читає. Її подають чай, вона не ди- влячись на).

(Даліє буде).

найщирішу подяку і необмежену довіру. Се внесено прийнято з одушевленням одноголосно.

Відтак забирало слово багато бесідників, на яких бесіди відповідав п. посол кожному окремо. Дуже мило вражіння зробила бесіда німецького учня п. Рілінга, який в імені німецьких колоністів виразив подяку за працю п. посла не лиш для Русинів, але також для Лукавечких Німців-колоністів, для яких за допомогою п. посла перепроваджено дренажу їх багнестих ґрунтів.

На сю промову відповів п. посол, що его тішать то особливо, що его працю признають не лиш свої, але також чужі.

На зборах не поминено також посла до сойму кравого п. Николая Василька, якому виражено на внесене о. Войчука одноголосно вотум довіри. Помимо страшноі непогоди, як вище сказано, був настрій віча дуже веселий і взнеслий. Збори закінчили о. председатель окликом в честь найсвітлішого Монарха.

По справозданню розирацав ся п. посол зі своїми виборцями дуже сердечно.

День 20. вересня с. р. зістане лукавечким громадянам вітно в дуже милій памяти.

Участник.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22. вересня 1908.

500-літній ювілей свого істновання обходило місто Чернівці. День перед святом прибрано місто святоточний вигляд — всюди майли на вітрі кравці і національні хоругви. Та на жаль ювілей не міг вдатися так, як сього всі сподівали ся, бо вже рано зачав падати дощ, який за кожним разом змагав ся. На ювілей приїхали чужі гості, між ними віцебурмістр др. Саве з Кракова та др. Ашкеназе зі Львова. По привітанню наспівших гостей передано почетний диплом бурмістрови бар. Фіртви, а описла докрано посвячених міської хоругви до якої пані поодиноких народностей (в імені Русинів п. віцемаршалкова Стоцька) прибували ленти о національних барвах. Вечером відбуло ся в міській театрі святоточне представлення, в яким брало участь і наше товариство „Вояк“ вдало виконанням „жорновом“. Представлення закінчив живий образ укладу сов. Захара. Закінченням ювілею був величавий раут в салі засідане міської ради, на яким явили ся представителі властей з президентом краю др. Вильябеном, репрезентанти преси, товариств і чужі гості.

З Вижиці пишуть нам: Здобувшись на такий чесний подвиг як денунціяція скликали Райхманівці нове віче на суботу 19. с. м. з тою самою програмою тим разом вже в божниці. Аж тут рознеслась по місті чутка про задумане селянами бойкотоване Жидів. І аж тепер отямилась вони, бо побачили, що з під ніг тратять матеріальну підставу своєї екзистенції. Зачав ся зворот. Жиди відкликали заповіджене на суботу віче і головний демагог передвиджуючи, що бойкот принесе йому матеріальну руїну, покорив ся. Жиди скапітулювали. Думаємо, що не захочеть ся їм більше робити експериментів з буками, бо у бука є два кінці. Нашим гостям годі довше удавати господарів в наші! Україна для Українців.

М. М.

До дирекції почт і телеграфів в Чернівцях. Вже торік домагали ся рускі горожане руских написів на почтовім уряді у Вижиці, а сего наного оправданого домагання ще досі не виконано. Наші люди блукають мов віви по місті, поки їх хто справить на почту, а прийшовши там вицікують цілими годинами коло кожного з урядників, доки натраплять на урядника, котрий полагоди́ть їх справу; бо над поодинокими виконцями видіють лише написи німецькі. — Чи може почта призначена лиш для Німців? Або може не стало вже тих кілька коров на рускі написи? Виявіть нам тайну пане директор, а ми ще здобудемо ся на сей кошт і прийдемо Вам в поміч! — *Міщанин.*

Посрамленіє кацапів на посольськیم справозданю Лукашевича знайшло новий відгук на іспальтах „Народно́ї (з)Ради“. „Честні господинове“ перекавши, аж їх посрамленіє піде в непамять між населенєм Звиняча, розписали ся в останнім числі „Н. Р.“ аж на півтретя іспальти, де нібито учасник віча пише опроверженія в тім зміслі, що на справозданю п. Лукашевича було всього 20 мужиків, а решта Жиди, що промова студента з „Карпата“ одушевила всіх (хита тоді, як він вилетів за двері) і т. п. Тимчасом наша наша редакція дістала письмо підписане пп. Миколою Демкою, начальником громади та председателем зборів, Василем Димкою і Тодіром Лестоком, з якого виходить, що все те брехня, які кацапчики помістили і в христ. соціалнім „Volksblatt“ безлична кацапська брехня. Заходити в полемікою з „чесними господами“ годі, ми лише констатуємо факт, а таких фактів можна би начислити на сотки.

Розправа проти ватаги опришків, що мурдували Жидів в околицях Городна, покінчила ся вчора засудом Теодора Тишика і Петра Чабакана,

кару смерти через повішенє. Стефан Галушка дістав 6 літ, а Катерина Тишикова і Варвара Чабаканова зістали увільнені. Прокуратор вніс відклик що до низкої карі для Галушки і З жінщин, а оборонці зголосили зажалене неважності.

Сумний кінець машини до літання. Інж. Врайт в Вашингтоні, винахідник машини до літання, випробував свою машину майже що дня і з кожним днем продовжав свій побут у воздухах. Найдовше тревала та подорож 70 минут, в яких Врайт зробив 58 кілометрів дороги. Третого дня потім взніс ся Врайт на машині в товаристві поручника Сельфріда з сигнального корпусу союзної армії. Поки машина летіла із звичайною шкоростю, поти було все добре. Колиж Врайт прискорив лет, зломало ся ліве крило машини. Праве крило крутило ся далше але машина стратила рівновагу і перевернула ся. Оба воздухоплавці вилетіли коміть головою, при чім Врайт поломав собі кости на раменах і на бедрі, а мабуть также дізнав внутрішніх поранень, а Сельфрід розбив собі голову. Машина розторочила ся на прах. Обоє ранених відставлено до шпиталю.

Із штуки і літератури.

По році перерви загостив до Садагури дня 20. с. м. „Буковинський Народний Театр“ під дирекцією п. Івана Захарка, який перед роком урядивши тут кілька удачних вистав, полишив по собі дуже милій спомян І справді, дружина того театру із всіх сторін заслуговує на щире поперте і нагороджене її вестомимої ревної і совісної праці на поли піднесеня просвіти між селянством. І хто знає чи як би ся дружина грала поміж нами, (Русинами), чи не знайшла би тої оцінки і підпори; а то на жаль, она грає „у нас“, а тим то і слабе поводжене. А було би оно, якби то не „ми!“ Ну, але почім пізнати би тоді „нас“?... Жаль було дивити ся на ту дружину, яка підчас строгого осейного веремя прибула тут, в гумором грала, співала і танцювала... при порожніх чотирох стінах салі Шматівка. А деж ті Русини? Перед роком, був тут один щирий Русин: п. др. Козаляк. Була тоді агітація, були видні його забіги около поводженя театру, було і поводжене. А що тепер? Хто заппмав ся тим? Ніхто. А хто був на представленю? Крім двох родин учительських і то сторонних, та двох урядників, крисла засіли ц. к. улані естаціоновані в Садагурі, та невеличка госточка тутешних ремісників-поляків. І якби не онц, не було би для кого грати. „Русини“ за те, забавляли ся де инде. Ну і рация. Той театр є для ремісників, міщан і селян. По щож Русини „інтелігентному“ в Садагурі йти до нього? Аби пізнати що він Русин? Що він там має шукати між ремісниками і мужиками? А так, він „штерований“ тай годі — от і толк. Чим би небув „штерований“ хоч і „крізьлом“ або „картами“, а все таки штерований. Русин! Тіш ся своїми „великими“ синами.

Про штуку, не буду розводити ся. Кождий знає, що Янчука „Вихованець“ хоч стара, але знаменита се штука, бо у ній вlane чисте українське натуральне життя нашого люду. І ся штука не належить до легких штук, та ніколи не щезне она з нашого репертуару.

Що знов до самої гри, то скажу отверто, що вона винала цілком добре. Найголовніші ролі: дяк (п. Созанський) і сват (п. Захарко) безперечно випали найгарніше. З молодших сил пописали ся п-на Вінтоняк (Катерина), п-на Малиновська (Олеська) п-на Чипечук (Наталочка) і п. К. Робачек (І. гість). Се багато обіцяюча молода сила. Решта всі достроювались до попередних. — Цілість була гарна, сали простора но і порожня, а директор виїхав із Садагури... з дефіцитом. Вайдужність садагурекх Русинів, горою!

Очевидець.

Прапор ч. 6 містить: Від редакції. — Хліба хочемо, жити хочемо. — Справа регуляції учительської платні на Буковині. — Конгрес слав учительства в Празі. — Промова посла Ф. Дртні. — Вільна школа. — Фейлетон. — Ювілей гр. Льва Толстого. Наші кривди. — Вєсячина. — Від Адміністрації. — Оголошеня.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

А. Чехов.

МЕСТЬ.

Лев Савич Турманов, багатий панок, що мав капітал, молоду жінку і порядну лисину, грав якось там на іменинах в приятеля у карти. По першій добрій програній, коли вже вдарили на нього поти, пригадав собі нагло, що вже давно не пив горівки. Підняв ся, на пальцях перебрав ся межі столи і перейшов через гостинню, де танцювала молодіж. Тут ласкаво усміхнув ся, по батьківськи поклепав по плечі молодого, худого аштикаря і зник в малих дверях, що вели до столової.

На-округлім столику стояли тут бутельки, фляшки з горівкою. Побіж, межі иньшими заку-

ками, лежав прибраний цибулею і петрушкою надіжений до половини седедоць. Лев Савич налив собі чарку, порушав у воздуху пальцями, мов би збирав ся говорити орацію, випив, зробив змучений вид, опісля заппав вилку в седедця і... В тій хвилі почув за стіною голоси.

— Най вже буде і так — живо говорив жіночий голос. — Тільки коли се буде?

Моя жінка — пізнав Лев Савич. — З ким то вона?

— Коли хочеш, моя кохана... — відповідав грубий, товстий бас — сьогодні не дуже вигідно, а завтра я цілий день занятий.

То Дектярев! — пізнав Турманов в басі одного з своїх приятелів. — І ти Бруте проти мене? Невжеж вона і його зловила? Страх, яка ненаситна, непосидюча баба! Одного дня не може видержати без роману!

— Так завтра я занятий — говорив далі бас. — Коли хочеш, напиши мені завтра що небудь... Буду дуже радий і щасливий... Тільки нам здало ся зробити щось з нашою кореспонденцією. Треба придумати яку небудь штучку. Посилати почтою нема як. Коли я напишу до тебе, то твій індик, готов листовося переловити; коли ти напишеш до мене, то моя „половина“ відбере без мене і без сумніву розпечатает.

— Так щож зробити?

— Треба придумати яку небудь штуку. Посилати через слуги не можна, бо здаєть ся твій Собакевич остро держить і покойку і льокаю... Що він в карти грає?

— Так. Вічно, дурень програє!

— Значить ся має щастє в любови засміяв ся Дектярев. — От, голубко якийсь підступ придумав... Завтра, точно о шестій годині вечером, я йти му з контори через міський огорог, де маю бачити ся з смотрителем. Там ти моя душко, старай ся положити перед шестю годиною, не пізнійше, записку в ту мармурову вазу, знаєш, на ліво від виноградної альтаї?... — Знаю, знаю...

— То буде і поетично і таємничо і оригінально... Не буде знати ні твій черевань, ні мой правовірня. Розумно?

Лев Савич випив ще одну чарку і вернув до картового столика. Те що відкрив, не вразило його, не здивувало і зовсім не занепокоїло. Час, коли він аловив ся, робив сцени, боронив ся і навіть бив, вже давно минув; він махнув рукою і тепер дивив ся на романи своєї розпусної жінки через пальці. Але все таки було йому не мило. Такі слова, як індик, Собакевич, черевань і иньші, образили його амбіцію.

„Що за канали той Дектярев — думав він записуючи програє. — На улиці прокидаєть ся в такого сердечного друга, скалить зуби, гладить по животі, а тепер що він не набрікує. В очі — страх який приятель — а поза очі, того в него і індик і черевань“...

Чим більше записував програє, тим сильнійше відчував обиду...

„Смаркач... — думав він, сердито ламаючи кридку. — Не хочеть заходити ся з таким дурнем, а тоб я дав тобі Собакевича!“

При вечері не міг вже спокійно дивити ся на фізіогномію Дектярева, а той, як на злість, все приставав до него з питаннями; чи виграв що. Чого такий сумний, і иньше. Був навіть такий безличний, що користаючи з права доброго знакомого добре налаяв його жінку, що не дає про здоровле свого чоловіка. А жінка, мов нічого не було, дивила ся на чоловіка масляними очками, сьміяла ся весело, невинно лепотала, що сам чорт не догадав би ся, яке то зіленю.

Вертаючись домів, Лев Савич був злий і невдоволений, зовсім немовби при вечері місто телятини зів старий кальош. Може бути, він і переміг би себе і забув би, та мелене язиком жінки і її усьмішки кожної хвилини пригадували йому індіка, гусака, черевана...

По мордїб його, блязня натовчи — думав він — зневажити його припдно.

І думав як гарно би се було Дектярева вигаратати в поєдинку як воробця... викурити його з посади, або положити до вази що небудь неприличного, вонючого здохлого щура, наприклад, чи не добре би було викрасти з вази жінене письмо, а на то місце положити які небудь масні віршики з підписом твоє Акулька, або щось подібного.

(Кінець буде).

РУСКА КАСА ○ РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опрочентує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, висове 2 К. — Родимці! Хай клач „свій до свого“ відба ся голосним відгоном по цій Буковині і най кождий, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої оцадності в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слів. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Склад галантерейних товарів
Б. Бальтінестра
молодшого
Чернівці, ул. Енц-Головна 3.
Телефон 301. Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір
наймодніших
Артикулів Осінніх.

При закупівлі за готівку
найсолідніші
товари
по конкурентній
ціні.

Капелюхи,
Черевики,
Краватки,
Біле, Ковнярики,
Маншети,
Хусточки до
носа, Панчохи,
Шкарпетки, Ка-
льози, Рукавички,
Шельки,
Пояси.

Артикули
до подорожі,
Конфетці,
Діточа, Ар-
тикули спор-
тові, Шапочки
дамські і му-
жескі, Капелюхи,
Парасольки, Шні-
рянні блюзи,
Камизельки,
Коци до по-
дорожі, Пар-
фуми, Мила,
Гребінці,
Щітки,
Товари
щірянні.

Самостійний
склад
ц. н. надвірних фабрик
КАПЕЛЮХІВ

І. Генр. Іра у Відні,
Йос. Піхлер і Сын в Ірау,
як також найбільший склад
капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Черевиків

Б. Л. Попера в Хрудамі, Ант. Ча-
пека у Відні як також склад прав-
дивих американських черевиків.
Замовлення з провінції, сейчас, після
жадань і франко. Товари що не
подобають ся, приймає ся назад.

Виноград найкрасшої сорти,
солодкий, великий,
щодень свіжий з
пня 5 кильо К 3:50
оплатно. — **ВИНО** з 1906 року нату-
ральне, червоне і біле 5 кг. фасочки $4\frac{1}{2}$
літри висилає оплатно по 4 К. Л. Альт-
най (Altneu) Versecz. 33. Угри. 160 (4—10)

Друкарня тов. „Руска Рада“
Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть
NERVOL

„Назва право забезпечена“
антикара др. Ю. Францоца
в Тирополи.

Се є знамените усмиряюче средство до
натирання против всяких ревматичних
болів, простуджених, ломаних кистей, пле-
чий гістця і нервових недуг. Прошу ува-
жати на напис „Nervol“ і не прийма-
ти інших „Нервотів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фла-
шчок) 8 кор. з оплатою і упаковкою.
Тисячки листів з подякою. — Висилка
2 рази денно до всіх країв.
В Чернівцях на складі у Шміда
і Фонтіна, в Селетині в дрогверії
медичиналії Стерншуса.

19 (—)

Великий зарібок

приносить побічне заняття кождому господарю, купцеві підприємцеві,
урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на
сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВ. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини
і східної Галичини, пошукувані заступники. — Пишемні офери адре-
сувати на повисшу фірму.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагнітон

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що не-
совітні гандлярі штучними наво-
зами в сей спосіб ошукують ріль-
ників, що накладають ему який не-
будь навіз, а розумієсь лихий, без
взгляду на се чи він відповідний
на рілю чи ні. Щоби охоронити
нашого рільника від такого визиску
оголошуємо, що **Спілка для госпо-
дарства і торгівлі в Перемишли**
зовсім даром порадить кождому,
який потрібний є навіз на его рі-
лю, належить тільки подати в при-
ближенню приямети рілі, а іменно:
чи она легка чи тяжка, чи перема-
кальна чи ні, чи середно лиха чи
зовсім лиха. Хто не хоче дати ся
визискати, най користає з гото-
вости поради нашого одинокого в
тім роді товариства **Спілка для гос-
подарства і торгівлі в Перемишли.**

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 кильо
2 кор. 50 сот., висилає Др. Горват
в Шентендре (Угорщина). 156 (8—9)

Першорядний фабрикат! **Каси огнетревалі і безпечні від вломань**

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

Ів. Шимонівч, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німець-
кій мові, що заступає інтереси украї-
нського народу перед культурним сві-
том, виходить раз на місяць в об'ємі
48 сторін з додатками і коштує на рік
лише 8 Кор. Є обов'язком кождого ін-
телектуального Русина передплачувати сю
часопись. Адреса редакції і адміністра-
ції: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Русини! Жадайте у всіх трає-
ках, торговлях і кра-
мницях лише **тутон і паперців**
з **першої галицько-руської**
фабрики Еггена Білін-
ського в Збаражжю. — З доходу
сеї фабрики йде 35% на будову
церкви в Сеняві, 10% на школи і
бурси Тов. педагогічного, а 5% на
сироти і вдови по св'ященниках.
— Держім ся поклик: **Свій до свого.**
138 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Всч. Духовен-
ство і Ви. П. Т. Публіку, що вигото-
вляє всілякі в той фаш входять ро-
боти як: монстранції ліхтарі, свіч-
ники, хрести, кадильниці, свічнич-
ки, образи, хоругви і проче церковне,
по уміркованій ціні і на речинець.
**Замовлення з провінції точ-
но, дешево і на час.**

Більші замовлення на догідні рати

Кілька разів лїтня практика
в моїм заводі, ушешня мене що під
кождим агли ом зможу хочби най-
вибагливішому густови Ви. Публіки,
якнайшкше вдоволити. Отвараючи мою
робітню, не жаду-ан я ні трудів ні
коштів, а урядни ві так, аби ста-
нула побіч першорядних робітень та
відновила новочасним вимогам. Звер-
таючи ся до Ви. П. Т. Публіки
з просьбою о ла каве поперте той

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь
151 (—)

з глибоким поважанем **Ф. Ярмолівч.**

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає; Віктор Строїч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Реклямації неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученем
належитости поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Ювілей посла Николая Василька.

Дня 22. с. м. обходив посол Василько ювілей своєї 10-літньої посольської діяльності. На позір здавалося, що справа ся не така й важна, але коли приглянемо ся ближше діяльності ювілята, коли перерахуємо в думці все те, що він зробив для добра українського народу, будемо дивитись на сю справу цілком інакше.

Відчули се і самі виборці п. Василька, які з власної ініціативи, без ніяких запрошувань та агітацій прибули до Чернівців, щоби зложити ювілятові свої желання.

О год. 12. в полудне прибула численна депутація виборців посла Василька з вижницького повіту під проводом о. протоєрея Семанюка, щоби зложити йому свої щирі бажання. Коли на порозі кімнати показав ся ювілят в супроводі всіх українсько-буковинських послів та голови українського клубу в державній раді п. Ю. Романчука, привітав його щирими та горячими словами о. протоєрей Семанюк дякуючи іменем цілого повіту за щирі старання посла около добра нашого народу взагалі, а особливо свого повіту, а спеціально за найновіший здобуток — українську гімназію у Вижниці та закінчив желанем, щоби Бог ще довго і довго позволив працювати ювілятові для добра цілого українського народу. На щирі промову о. Семанюка відповів зворушений ювілят, що йому все лежало на серці добро нашого народу. Вся його праця і всі його думки були звернені в той бік, де бачив добробут і щастя нашого народу, вся його праця йшла на те, щоби те щастя здобути. Може бути, що де коли йому і не вдавало ся досягнути те, що він

бажав, то всеж таки він з чистим сумлінням може сказати, що він совісно сповняв свої обов'язки і совісно їх на даліше буде сповняти.

Між тим в часі його промови стали напливати місцеві гості, які також прийшли зложити ювілятові свої желання. Між зібраними видно було окрім згаданих вижнє послів пп. Ясенецького, о. Костецького, д-ра Кліма, проф. А. Кліма, нот. Дрогомирецького, сов. Филиповича, інсп. Поповича, о. Семаку, інсп. Никоровича, о. Маланчука з Лукавця, о. Козаріщука з Розтік, Грайфа з Путилова, д-ра Штраухера, редакторів „Buk. Post“, „Буковини“ і інших місцевих часописів та багато священників і делегатів з вижницького повіту.

По угодженню всіх прибувших виголосив в честь ювілята тоаст голова клубу укр. послів до ради державної п. Юл. Романчук, якого бесіду перебивали часто зібрані окликами „Славно“. Бесідник підніс, що значіне ювілею пос. Василька має вагу не лиш для Буковини, але й ширше, бо для австрійських Русинів взагалі. Його знакомство з Васильком утврдило його переконане, що Василько все і всюди стояв в обороні прав покритих, заступав щиро свій повіт і своїх виборців, та при тім не забував ніколи про загальну справу. Його діяльність сягала скрізь там, де живе український народ в Австрії, а одна з найважніших його заслуг се те, що він удержує зв'яз між Галичанами і Буковинцями.

По п. Романчуку промовив віцемаршалок краєвий д-р. Смалъ-Стоцький, який підніс се, що самі виборці, що де-

сять літ тому назад віддали свої голоси Василькови пригадали, що десять літ вже минає від коли вони вперше вислали його до сойму. Се надає тій хвилі тим більше святоточного вигляду. Коли Василько увійшов до сойму, значіне руских послів на Буковині було дуже мале, всі дивили ся на них з горда. Але як до них прилучив ся пос. Василько, вони видвинули і поставили на ноги українську справу так, що тепер всі з Русинами мусять числитися. Великою заслугою Василька є ще й те, що він зробив руску справу на Буковині справою краєвою, а справу всіх Русинів справою австрійською.

Опісля говорив о. протоєрей Семанюк з Вижниці, який зазначив, що нинішнє свято є народним святом. Всі виборці Василька будуть за ним що сил стояти, бо він поставив нашу національну справу на ноги. Завдяки йому основану руску гімназію у Вижниці, яка нести ме просвіту у наші непросвічені села.

Як репрезентант учительства промовляв інсп. Никорович з Вижниці, який запевняв, що все учительство вижницького повіту відносить ся з повним довірем до п. Василька, якому треба завдячити великий зріст шкіл у вижницькім повіті. В імени населення Вижниці промовляв по руски секр. гром. п. Гіршгорн, який вказував на потребу лучення ся обох народностей, рускої і жидівської, щоби разом у згоді працювати для добра краю.

Др. Штраухер вказував на те, що руский народ може тішити ся, що має такого посла, що має причину поважати його. Так само і Жиди мають причину пова-

А. Чехов.

ДЯДЬКО ВАНЯ

сцени з життя на селі в 4-ох діях.
Переклад: Богдан Чайковский.

(Даліше).

СОНЯ (до нині з заняттям). Там нано, мужики прийшли. Піді поговорі з ними, а чай я сама.... (наливає чай).

(Няня виходить. Олена Андріївна бере чай і не сидючи на гойданці).

АСТРОВ (до Олени Андріївни). Я саме від вашого чоловіка. Ви писали, що він дуже недужий, ревматизм і ще щось там, а показуєть ся, він здоровісенький.

ОЛЕНА АНДРІЙВНА. Вчора цілий день марудував і жалувал ся на болі в ногах, а нині нічо....

АСТРОВ. А я гнав на зломане карку трийцять верст. Ну так, се нічо, не первина. За те я остану у вас до завтра і по крайній мірі випило ся, quantum satis.

СОНЯ. Чудово. Се велика рідкість, щоб ви у нас почували. Ви, здаєть ся, не їли ще обіду?

АСТРОВ. Ні, не їв.

СОНЯ. То як раз і зісте. Ми тепер обідаємо о сьмій годині (не). Чай вже зимний.

ТЕЛЕГІН. В самоварі горячка вже значно опала.

ОЛЕНА. Нічого не шкодить, Іване Івановичу, ми випемо і зимний.

ТЕЛЕГІН. Вибачте.... Не Іван Іванович, а Ілія Іліч.... Ілія Іліч Телегін, або як дехто мене називає задля роботою лица: Валя. Я свого

часу хрестив Сонечку і його експедиція, ваш чоловік, знає мене дуже добре. Я тепер живу в вас, в тім маєтку.... Позвольте замітити, я що дві обідаю з вами.

СОНЯ. Ілія Іліч, ваш помічник, права рука (ніжно). Позвольте батеньку, я вам ще налілю.

МАРИЯ ВАС. Ах!

СОНЯ. Що вам бабусю.

МАРИЯ ВАС. Забула я сказати Олександрові.... пам'ять теряю.... Сьогодні дістала я письмо з Харкова від Павла Олександровича.... Прислав свою нову брошуру....

АСТРОВ. Інтересна?

МАРИЯ ВАС. Інтересна, та дивна. Поборює все те, чого с'єм літ тому боронив. Страшно!

ВАЙНИЦКИЙ. Нічого в тім страшного. Пийте чай.

МАРИЯ ВАС. Але я хочу говорити.

ВАЙНИЦКИЙ. Та ми вже п'ятьдесять літ говоримо і говоримо і читаємо брошури. Пораб вже скінчити.

МАРИЯ ВАС. Тобі чогось дуже не мило слухати, як я говорю. Прости Жан, та в останньому році ти так змінив ся, що я тебе рішуче не пізнаю.. Ти був чоловіком сталих переконань, світлою личністю....

ВАЙНИЦКИЙ. О так. Я був світлою личністю, від котрої нікому не було світло.... (пауза) Я був світлою личністю... Що за іронія.... Мені тепер 47 літ. До того часу я так як і ви, навмани старав ся забламанити очі тою вашою схолястикою, щоби не бачити дійсного життя — і думав, що побче роблю. А тепер, коли ви знали! Я в дочі не сплю з досади, зі злости, що так гупо прогайнував час, коли

міг мати усе те, чого тепер відкажу мені старість.

СОНЯ. Дядю Ваня! Се таке скучне!

МАРИЯ ВАС. (до сина). Ти завжди обвинувачуєш за щось свої пережні переконання. То винні не вони.... а ти сам. Ти забуваєш, що переконання самі собою нічо, мертва буква.... Треба було діло робити....

ВАЙНИЦКИЙ. Діло? Не кождий може бути пишучим perpetuum mobile, як ваш гер професор.

МАРИЯ ВАС. Що ти хочеш тим сказати?

СОНЯ (молить). Бабуню! Дядю Ваня! Прохаю вас!

ВАЙНИЦКИЙ. Мовчу. Мовчу і перепрошую.

(Пауза).

ОЛЕНА. А гарна сьогодні погода... Не горячо...

(Пауза).

ВАЙНИЦКИЙ. В таку погоду гарно повісити ся.

(Телегін настраює гітару. Марина входить коло дому і скликає кури).

МАРИНА. Ціп, ціп, ціп....

СОНЯ. Няню, за чим мужики приходили?

МАРИНА. Все те саме, знову за пустаром.

СОНЯ. Кого ти то....

МАРИНА. Квочка з курятами десь пішла, ще вхопить де ворона.... (виходить).

(Телегін грає польку: всі служать мовчки: входить родитки).

РОВІТНИК. Чи є тут нан доктор? (до Астрова).

Прощу вас, Михайле Львовичу, за вами приїхали.

АСТРОВ. Звідки?

РОВІТНИК. З фабрики.

АСТРОВ (з лютю). Красенько дакую. Щож, їхати треба (шукать очима шапки). Досадно, чорт побері...

жати його, бо він все і всюди був горячим речником жидівського рівноуправлення.

По тих бесідниках промовляли ще пос. Пігуляк, о. Бриндзан, пос. Семака, який захоплювався всім до згоди і єдності, бо в згоді сила, селяни: Ів. Кудірка з Виженки, Крижановський з Путилова, Мих. Сафроняк з Лукавця, Куриш з Плесої, Загул з Миліва (в честь пос. Романчука), Іл. Бужор з Бергомету від тамошньої „Січи“, Іл. Шандро з Вижниць, а опісля ще пос. Ю. Романчук, о. проф. Семака.

Зворушений щирими промовами забрав опісля голос ювілять пос. М. Василько і подякувавши всім, що прибули, щоби разом з ним святкувати його ювілей, запевнив всіх, що він і на далі ще стояти ме твердо в обороні прав руского народу і всіх покровджених.

На ювілей наспіли привітні письма від пос. Олесницького та Цеглинського, а крім того ще ось які телеграми:

Львів: Перешкоджений соймовою сесією здоровлю щиро з ювілеем др. Кость Левицький.

Львів: Шлемо сердечні вітання з нагоди ювілею: за Народний Комітет др. Кость Левицький, др. В. Бачинський.

Львів: З нагоди ювілею складаю щирі вітання Фоліс.

Сколе: Нині щойно вернув я з Сокаля, прошу простити мою несприятелі і прийняти запевнене щирої радості з признання, яке заслужено нині відбираєте: Петрушевич.

Рудки: Мужа нема, виїхав до Берліна; від і себе за мужа засилаю сердечні вітання: Онешкевича.

Станіславів: Коханий та щирий товаришу, знаменитий дораднику наш! Щирим серцем прилучаюся до вітання найліпших синів Буковини. На жаль не можу особисто прилучити до них, бо бо звістку одержав я в тій хвилі в дорозі з Бучача: Вудзиновський.

Сторожинець: Прошу прийняти мої найгорячіші бажання з нагоди святкування 10-літніх роковин: Е. Влад.

Вижниця: Не можучи явити ся особисто, шлю сердечні вітання з нагоди 10-літнього ювілею: Остапек.

Лукавець: Наш ювілять і борець за правду найпроживе в славі многа літа! І. Годованський.

Вашківці: З нагоди ювілею 10-літньої Вашої соймової і парламентарної діяльності складаю Вам найщиріші желання в надії, що сю Вашу річницю святкувати

ме як найвеличавіше все буковинське учительство, котрому допоможе до досягнення його справедливих домагань в напрямі регуляції платні: Герасимович.

Ще раз: Ми і Жиди.

(З нагоди промов репрезентатів Жидів на ювілей посла Василя).

(Фк) Я не оптиміст і не вірю в „міжнародну любов“. Се одна з тих фраз, яка часто густо викикує на мої уста недовірливий усьміх. Так само і тепер, глядячи на українсько-жидівську справу на Буковині, не сумніваюся цілком о тім, що між Українцями, а Жидами на Буковині існує певний антагонізм, який прибирає іноді некультурні форми в роді жидівських вижницьких авантур. Певна річ, що зі зростом освіти некультурність та щезне, але племінні антагонізми ще довго потім існують.

Мимо того всього треба констатувати факт, що в теперішній момент в так в Українців, як і в Жидів на Буковині один спільний інтерес, що вони, хочби йшли кожді своєю дорогою, можуть собі допомогти і те треба конечно робити в інтересі обох націй.

Річ в тім, як повинна виглядати згадана поміч в обох народів.

На мою думку жидівська поміч Українцям повинна показатись головно в цілковитім розриві з Німцями, очевидно не тому, щоби віддати при виборах свої голоси Українцям, а тому, щоби жити і розвивати ся самостійно, не даючи себе використувати одній нації в цілі поневолення других. Далше Жиди повинні працювати разом з Українцями в цілі цілковитої демократизації політичного устрою в Австрії взагалі, а спеціально на Буковині, а також піддержати їх заходи в цілі перення румунізаторських та германізаторських намірів Румунів та Німців що до північної часті Буковини.

За те на Українцях тяжив би обов'язок помагати Жидам в борбі о те, щоби жидівському населенню в Австрії признали всі належні національні права. Жиди, як безземельний народ не можуть мати претензій до автономії, але вони мають повне право жадати для себе автономії в справах національного життя, і належної репрезентації так в державній раді, як і в соймі, а також признали єврейської мови державною.

На таких умовах, можна би так одній як і другій народності працювати спільно і користно і на таких основах ведуть наші посли від давна вже свою роботу. Певна річ, що де-кому воно не видасть ся хосенне, та наслідки праці найкраще все покажуть.

Руска мова в судах.

(Надіслана стаття).

Загально вкорінене в у нас гадка, що на Буковині урядова мова німецька і то по всіх без винятку урядах. Чому? Чи може для того що Русинів є 300 тисяч, а Німців половина сего? Чи може задля тих кількохсот урядників аналіфатів, що з лінгвістики не научать ся рускої мови?

Він каже, що ліси пристроюють землю, що вони вчать чоловіка розуміти красу і наводять на його величній настрої. Ліси зм'ягчують острів підсоння, а де лагідніше підсоння, менше сил зуживається на борбу з природою і тому там чоловік м'якший і ніжніший: люди гарні, гучні, більше вразливі, бесіда гарна, граціозні рухи. В них цвітуть науки і штуки, їх філософія не мрачна, відношення до жінок, повні гарної благородності...

ВАЙНИЦЬКИЙ (смієть ся). Браво! Браво! Все те гарне, та тільки не переконуюче, так що (до Астрова), позволь мені, мій друже, даліше топтати у печах дровами і ставити шопи з дерава.

АСТРОВ. Топити можемо торфом, а шопи ставити з каміння. Ну, я кажу, як треба то рубай і ліси, але що їх нівечити? Руські ліси тріщать під сокирою, гинуть мільярди дерев, пустіють житла звірів і птиць, плитшають і висихають ріки, щезають безповоротно чудові пейзажі, а все тому, що лінгвістичному чоловікові не прийде на гадку схилити ся та підняти торфяне з землі. (до Олени Андріївни) Не правда-ж, пані? Треба бути безглуздом варваром, щоб палити у своїй печі ту красу, нищити те, чого ми сотворити не можемо. Чоловік має розум і творчу силу, щоби розмножувати те, що йому дане, та до сеї пори він не творив, а нищив. Лісів все менше і менше, ріки висихають, дичина перевила ся, підсоння змінило ся і з кождим днем земля стає бідніша і поганіша (до Вайницького). Ти дивиш ся на мене з іронією і все що я скажу, вважаєш несерйозним, і... і може бути, що воно в самій річці дивацтво, та як я переходжу попри хлопські ліси, що

Приходить ся нашому мужикови йти чи то до уряду податкового, чи то до суду, пан поборця, чи судія розмовити ся ще розмовить з ним по руски, але поладити впрок, або написати квит по руски, се щось таке для нього нечуване, якби чоловік жадав по хінськи, і дивує нас безлічність такого панка, що поважить ся так ігнорувати мову більшості населення.

Та винні ми тому самі: Дістане візване німецьке інтелігентний Русин, то як йому відіслати його назад і зажадати руского? Що подумают собі пани зі суду?

Ще готові собі погадати, що він — борони Боже — не розуміє по німецьки. Так постунає образований чоловік, що вміє використати всі способи оборони і то задля фальшивого сорому, а мужик? Сей напудить ся коли йому загрозить жандармом і іде вперед до Мотка або Гершка перечитати візване, а відтак на термін.

Правда, що явити ся на термін се обов'язок і суд може справді виконати погрозу і приставити жандармами. Після моєї гадки се би найскорше помогло і аж тогди мали би ми рускі візвані. Коли би австрійського горожанина повели під багнетами жандармськими до суду за те, що жадає репески з властями по руски, то аж тогди звернули би увагу там з висока на нашу Буковину і положили би кінець німецькому урядуванню.

Чи існує розпорядження щоби видавати візвані судові по руски? Сего не знаю, але маю на писемі від суду в Сереті що такого розпорядження нема (хотай про се сумнію сумнівати ся).

Ось відповідь, яку одержала я в відповідь на мою заяву що не приймаю візвані німецького: „Wird der Antragstellerin mit der Bekanntgabe rückgemittelt, dass die Ladung in der deutschen Sprache also in einer der Landessprache abgefasst war und das keine Verordnung existiert, nach welcher die Abfassung eines Schriftstückes in einer der Landessprache es dem Gerichte zur Pflicht macht dieses Schriftstück auf Wunsch der Parteien auch noch in einer der anderen Landessprachen herauszugeben.“

Одже після слів пана судії такого розпорядження нема, а чому в Галичині дістають візвані по руски, чому один мужик з черновецького повіту дістав візване в рідній мові? Відповідь ц. к. Суду в Сереті відсилаю до вишнього ц. к. суду в Чернівцях, а як треба буде то і далше; хочу знати хто з нас має рацию, чи ц. к. Суду в Сереті чи я.

Рівночасно на сторінках Буковини (гадаю що хв. Ред. нічо не буде мати проти сего) отираю дискусію, а радше прошу о пораду; наші Вп. адвокати і правники звольте мені вяснити, чи маю право жадати руского візвані. Справа не лиш моя але загальна.

М. Т.

Справозданя наших послів.

В неділю, дня 20. вересня б. р. прибув посол Спинул на посольське справоздане до Нових Мамаївців. На залізничім дворці привітали посла надучитель Омельян Іваницький з учителями і представителі місцевих товариств. Звідси удали ся до будинку народної школи, де мимо непогоди зібралось понад 400 селян і не мало інтелігентів. Місцевий начальник п. Іван Якубович привітав посла сердечними словами і передав йому хліб-сіль. На ввесене господаря Павла Кокотчука, вибрано до президії місцевого пароха О. Бриндзана, началь-

СОНЯ. Справді, яке се немиле... Прийдіть з фабрики на обід.

АСТРОВ. Ні, пізно вже буде. Де вже... куди вже... (до робітника). От що, принеси мені, любчику, горівки чарку, в самій річці (робітник виходить). Де вже... куди вже... (найшов шапку). У Островського в котрійсь там штуді є чоловік з великими вусами, а малими способностями... Так, се я. Ну, мов панування паньству (до Олени Андріївни). А як коли небудь загляне до мене, от так разом з Сонею Олександрівною, сердечно тішити ся буду. Не великий в мене масточок, трийцять десятин всего, та як цікавить вас, є взірцевий сад і шкілька, яких не найдете на тисячу верст довкруги. Почує мене державна лісницівка... Лісничий там старий, так що в дійсності я завідоую усіми ділами.

ОЛЕНА. Мені вже говорили, що ви дуже любите ліси. Безперечно, можна принести великий хосен, та чи се не мішає вашому справжньому званню. Ви предіть доктор.

АСТРОВ. Одному Богови відомо, що є нашим справжнім званням.

ОЛЕНА. А воно цікаве?

АСТРОВ. Так. Дуже цікаве.

ВАЙНИЦЬКИЙ (з іронією). Дуже.

ОЛЕНА. Ви ще молодий чоловік, виглядаєте так, ну, на 36—37 літ... і здаєть ся воно не таке дуже цікаве, як ви кажете. Все ліс і ліс. Я думаю, одноманітно.

СОНЯ. Ні, се незвичайно цікаве. Михайло Львович, що року засаджує ліси, і йому прислали вже бронзову медалю і дипломом. Він турбуєть ся, щоби не нівечили старих лісів. Як ви його вислухаєте, то згодите ся з ним вповні.

я вратував їх від сокири, або чую, як шумить молодий ліс засаджений моїми руками, я почувую що підсоння такі трохи у моїх руках, і як чоловік за яких тисячу літ буде щасливий, то в тому буде дещо і моєї вини. Коли я саджу берізку і бачу опісля, як вона зеленіє та від вітру хилить ся, моя душа неповноєсть ся гордістю і я... (побачивши робітника, що приніс горівку). Однак... (не) пора мені. Все те таки, кінець-кінцем, дивацтво. Кланяю ся (іде у хату).

СОНЯ (бере його під руку і йде з ним). Коли-ж ви прийдете до нас.

АСТРОВ. Не знаю...

СОНЯ. Знова за місяць?...

(Астров і Соня йдуть у хату; Марія Василівна і Телескін остають біля стола, Олена Андріївна і Вайницький йдуть на терасу).

ОЛЕНА. А ви Іване Петровичу, знова були неможливі. Треба вам було дражнити Марію Василівну, говорити про regretted mobile! І сьогодні при свіданню ви знова перечили ся з Олександром. Яке се погане!

ВАЙНИЦЬКИЙ. А як я його ненавиджу?

ОЛЕНА. Ненавидіти Олександра нема защо, він такий самий як і всі. Не гірший, чим ви.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Колиб ви могли бачити своє лице, свої рухи... Ах, як нудно жити, як нудно жити!

ОЛЕНА. І нудно і скучно! Всі лають мого чоловіка, всі дивлять ся на мене зі співчуттям: нещасна, в неї старий чоловік. Се співчуття для мене — о! як я його розумію! От як недавно сказав Астров: всі ви безглуздо нищите ліси і незабаром на землі не лишиться нічо. Так само безглуздо ви губите чоловіка

ника Івана Якубовича і господаря Василя Товстоюка. Описав забрав слово пос. Спинул і в двогодинній популярній бесіді здав звіт з своєї праці в державній Раді. Бесідині спімнув про борбу руского народу, та запевняв, що при згоді і зєднанню сил нашого народу вдасться заступникам руского народу вибороти ще більше для поліпшення долі селян хліборобів. Далше говорив посол о виборчій реформі до сойму, о санкціонованим виборчим праві до рад громадських, о зниженню посередних податків, о справедливим наложенню податку доходу о зниженню оплат при закупні малих кусів землі та про парцеляцію обшарів релігійного фонду.

В кінці подякував присутнім за численну участь і увагу і заявив, що і на далі надієся помочи в своїх виборцях. Описав забрав слово о. Бригдан і вказуючи на згоду, єдність і тверезість між іншими народами, напминав руский парід своєї громади заступати ся разом о свої права, бо лише в згоді народу є його сила і відпорність супроти найбільших визискувачів лихварів. В кінці постановив бесідині резолюції, які збори прийняли одностайно.

1. Віче висказує послови Николаєви Спинулови з осібно, а цілому українському клубови взагалі своє повне довіре і щирю подяку.

2. Віче завзиває послів, щоби доложили старани околѣ вибудована моста між Мамайцями, а Стрілецьким Кутом.

3. Віче домагає ся у послів, щоби підпирали просьбу і заступались о звернене правительством забраного над Прутом.

Председатель закінчив збори сердечною подякою всім гостям, що зволли прибути в таку непогоду на збори, а з осібно послови Спинулови, що не щадив часу та здоровля. *Участник.*

НОВИНКИ.

Чернівці, 23. вересня 1908.

Регуляція платні гром. лікарів. Виділ кр. рішив предложити соймови закон в справі регуляції платні громадських лікарів, на основі якого мавби дістати кожний 1600 корон (місто дотеперішних 1200 кор.) та 400 корон активальних додатків. Громадські лікарі дісталиб післи нового закона по вислуженю 35 літ пенсію. Гроші на регуляцію платні пішлиб з того, що громада, в якій мешкає лікар платилаб 4%, а інші, що належуть до його округу 3% додатків до податків. Решту околѣ 30.000 корон давби краєвий фонд.

З Руского Банилова пишуть нам: Через довгий час були у нас стаціонавані два підфіцери жандармерії Харюк і Ревцький, але в наслідок частих колотнеч, які між ними вибухали, перенесено Харюка до Вилавча. В неділю зголосив ся Харюк у команданта з Вижницьким хором і пішов пішки до Банилова. Прийшовши до жандармської касарні, вившукав Ревцького, який лежав ще в ліжку і почав з ним сварку і серед неї вистрілив двічі з карабіну до Ревцького, а сам кинув ся втікати, але в кімнаті команданта, куди втікав упав і його приарештовано.

В наслідок дощів, які падали через три дні в північній часті Буковини, виллв знов Черемош

і незабаром, завдяки вам не стане на землі ні вірности, ні чистоти, ні спромоги до саможертви. Чому ви не можете дивити ся рівнодушно на жінку, коли вона не ваша? Тому що — правду казав той доктор — у всіх вас сидить демон руїни. Ви не жалуете ні лісів, ні птиць, ні жінки, ні один одного... **ВАЙНИЦЬКИЙ.** Не люблю я тої фільозофії (назва).

ОЛЕНА. У того доктора втомлене, нервозне лице, цікаве лице. Сові очевидячки він подобається, она залюблена в нїм і я її розумію. Він вже за мене був тут три рази та я якась така несміла, що ні разу не поговорила, з ним як слід, не була ласкава для нього. Він подумав, що я лиха. Знаєте Іване Івановичу, ми певно тому такі приятелі з собою, що ми обоє нудні, скучні люди! Нудні! Не дивіть ся так на мене, я того не люблю.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Чи я можу дивити ся на вас інакше, коли я вас люблю? Ви моє щастя, життя, молодість моя. Я знаю, що шанси мої на взаїмність, зовсім ніякі, та мені нічого не треба, дозвольте тільки дивити ся на вас, чути ваш голос...

ОЛЕНА. Тихше, вас можуть почути (їде в жату). **ВАЙНИЦЬКИЙ (їде за нею).** Позвольте говорити мені про мою любов, не гоніть мене геть, воно буде найбільшим щастям для мене...

ОЛЕНА. Ах, яка мука... (асодить в жату. Телесім бе по струнах і грає польку: Марія Василівна записує щось по правя брошури).

ЗАВІСА.

(Далше буде).

і наробив нимало шкід. Стан води у Пруті підніс ся вчора 1 метер 70 см. понад свій давний стан. Вода зробила невеликі шкоди в Каличанцях.

В однім з чисел „Буковини“ з весни с. р. поміщено повинку, що учителі покликани на виправи військові одержували покликани на німецько-польських блянкетах. В наслідок інтервенції пос. М. Спинула запорядило міністерство краввої оборони, щоби дотичні покликани видавано сторонам в німецькій і рускій мові і таких покликаних треба від тепер все домагати ся.

Засідане виділу гімн. тов. „Січ“ в Чернівцях відбуло ся дня 19. с. м. Вибраний на загальних на загальних зборах виділ уконституовав ся вибираючи кошомим інж. Герасимовича, осавулом Будзінського, писарем ред. Коковського, учителем проф. Прийму, касиром Кирстюка, сурмачем Будного, хорунжим Ільницького, четарями: Воловича, Стернюка, Тимчука і Городиского, а заступниками виділових Гринька, Куриласа і проф. Голоту. Виділ рішив заняти ся випуканем салі, справою умундурована членів і справою справлення прапору для товариства і сі справи поручено вибраним ад нос членам виділу. Крім того рішено завести в товаристві дижур поодиноких виділових в цілі інформована нововступаючих членів. Рішено також подавати що тижня в суботу огляд події з цілого тижня в цілі інформована тих членів, які не мають часу і спромоги читати щоденно часописи. Реферати ті поручено ред. Коковському. Крім сього вибрано комітет, який має заняти ся устроєнем концерту. До комітету увійшли: пп. Герасимович, Прийма і Будний.

Оповістки, іменована і т. п.

Загальні збори тов. Мироносиць відбудуть ся дня 30. с. м. о год. 3. пополудни в домі о. каноніка Костецкого. Порядок денний: Справоздане старого виділу і вибір нового; евентуалій.

Засідане головного виділу товар. „Української Школи“ відбуде ся в суботу дня 26. вересня 1908 о год. 6. вечером в „Народнім Домі“. — *А. Русак, голова. І. Кавулан, секретар.*

Велике повітове віче. Русини кіцманського виборчого округу! Важні політичні і економічні справи привезолюють нас зійти ся, щоби вислухати наших послів і порадиати ся та висказати наші потреби і бажана на будучність. В тій цілі скликуємо велике повітове віче під голім небом в Кіцмани (місті) коло громадского дому, а в разі непогоди, в салі громадській в неділю дня 27. н. ст. вересня 1908 о год. 1. пополудни. Порядок денний такий: 1. Діяльність „Руского Клубу“ в Соймі і Раді державній. 2. Політичне положене в краю. 3. Наша програма. 4. Вільні внесеня і запитаня. На се віче запросили ми всіх буковинських руских послів парламентарних, щоби вони самі особисто переконались о наших потребах і недостатках подали нам помічну руку, та нашому лихови о скільки можна запобігли. І всі послі обіщали, що зовсім певно прибудуть на віче. Тому, братя хлібороби прибувайте тисячами, щоби се віче випало як найчисленніш, щоби наш голос був могучий і важкий, а може діємо ся якої полекші та одержимо якусь поміч. — *Комітет вічевий.*

Відозва до „Січій“ на Буковині. Чуйно! Дотеперішня робота наших „Січій“ не іде як слід. Великою перешкодою тут є й те, що по багатьох „Січах“ немає вміних учителів аві для пожарних, аві для рухових (гімнастичних) вправ чи там муштри. Так далше не може і не повинно бути. Пора усунути тоту важку заперу. В тій цілі устроїть „Союз Січий на Буковині“ в Чернівцях дня 15. жовтня с. р. курс муштри і вправ пожарних. Визнає ся отже буковинські „Січі“, аві вибирали і зголошували відпоручників на тоту науку. Відпоручники мусять бути заосмотрені в гроші на прожиток у Чернівцях на час тріваня сего курсу. Зі зголошуваними і запитанми звертати ся на адресу кошового черновецької „Січі“, інженера Гриня Герасимовича, Чернівці, ул. Тройці 26 а. Нехай не бракне відпоручника ні з одною „Січю“! Тільки добре підготовані учителі вправ будуть могли пособити успішному розвоєви наших „Січий“. Гаразд! — *Старшина „Союза Січий на Буковині“.*

До пп. Академиків наших звертаємо ся також із покликком дружним, аві рівнож не забували на Січову справу і зголосили ся на курс муштри і пожарних вправ. Тим бо чипом будуть могли стати нераз у пригоді нашим „Січам“. Гаразд! — *Старшина „Союза Січий на Буковині“.*

Загальні збори товариства рускої православної шляхти на Буковині відбудуть ся дня 4. жовтня н. ст. 1908 о 2. год. пополудни в домі товариства при улиці Франца ч. 31, на які запрошуємо всіх членів товариства. Рівночасно повідомляємо членів, що виділ рішив на засіданю з дня 6. вересня 1908 року, що явитись і голосувати на загальних зборах мають право лиш ті члені, що виплачували правильно членські вкладки, а що найменше заплатили вкладку за послідний рік 1908 в сумі 2 корон. Тому що касир товариства на відпусці, просимо вкладки присилати на руки секретара тов. п. Ник. Ісопенка, ч. к. проф. при II. гімназії в Чернівцях. — *Виділ.*

Із штуки і літератури.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Келомії. Сала „Каси щадничої“.

В суботу, дня 26. вересня „Жидівка“, опера в 6-ох діях Галевіого. Гостинний виступ М. Шляфенберга.

В неділю, дня 27. вересня, „Сватанє на Гончарівці“, народна комедія зі співками і танцями в 3-ох діях Гр. Квітки-Основаєнєнка.

Ві вторник, дня 29. вересня „Галька“, опера в 4-ох діях С. Монюшка. Гостинний виступ. А. Гаєка, тенора львівського міського театру.

В четвер, дня 1. жовтня „Романтичні“, славновісна комедія в 3-ох діях Ростанда.

Початок точно о пів 8-й год. вечером.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

А. Чехов.

МЕСТЬ.

(Конець.)

Довго ходив Турманов по спальні, і потішав себе такими гадками. Нараз станув і вдарив себе по чолі.

Е! Браво — крикнув він і аж засіяв з радости. — То буде знаменито, зна-ме-ни-то!

Як тільки його жінка заснула, сів він за стіл і по довгій надумі, викривляючи письмо і роблячи граматичні похибки, написав таке: „Купцеві Долінову. Поважаний Пане! Коли нині 12. серпня до шестої години вечір не будуть зложені до мармурової вази, в міським городі на ліво від виноградної альтани, 200 рублів, то ви попрашавте ся житєм, а ваш склеп вилетить у воздух. Коли письмо було вже готове, Лев Савич аж підскочив з зворушеня.

— Геніяльна гадка, а — бурмотів він, затираючи руки. Елегантно! Кращої мести і сатана не придумає! Безперечно, купчина налякаєсь і сейчас донесе поліції, а поліція засяде ся о шестій годині в корчі — і цап його, голубчика, як він полізе за письмом!... То-то налякаєть ся! Попи усе не вияснить ся, каналія вєспіє і витерпіть і посидіти. Браво!

Лев Савич приліпив до листа марку, і сам завів до поштової скринки. Заснув з щасливою усмішкою, і спав так солодко, як вже давно не спав. Коли рано збудив ся і пригадав собі свою видумку, весело замурикнув і навіть поторгав жінку за підборідок. Йдучи до служби й сидючи потім в канцелярії, всміхав ся весь час і представляв собі перестрах Дєгтьєрева, як він попаде в лапку.

О шестій годині не видержав вже і побіг до міського городу, щоби власними очима налюбовати ся страшним положенем ворога.

— Ага! — подумав він, стрінувши городского. Прийшовши до виноградної альтани, сів під корч і жадно вдивив зір на вазу і чекав. Його нетерпеливість не мала границь.

Точно о шестій годині показав ся Дєгтьєрев. Молодий чоловік був видно в знаменитім настрою.

Цилиндер бундючно сидів на голові, і здавало ся, що ізаа незапненого пальта визирає разом з камізелькою душа. Підсвистував і курив цигаро.

— Ну будеш ти мати індику і Собакевича — злобно тішив ся Турманов — пожди!

Дєгтьєрев дійшов до вази і живо сунув до неї руку. . . . Лев Савич, підніс ся і вліпив в него очі. . . . Молодий чоловік вивяз з вази маленький пакетик, оглянув з усіх сторін і здвигнув каменями, потім несміло розпечатав, знова здвигнув раменами і показав на своїм лиці крайнє здивоване: в пакеті були два кольорові паперці.

Давно оглядав Дєгтьєрев ті паперці. Кінець кінцем, не перестаючи здвигати раменами, сховав їх у кишеню і сказав: *mersi!*

Нещасливий Лев Савич чув то „mersi“. Описав цілий вечір стояв напроти skleпу. Дулінова, грозив кулаком і бурмонів невдоволеній: *Богуз! Купчина! Гидкий Кит Китий! Богуз! Зайць череватий!...*

Переклав Б. Ч.

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока своего рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі і опрощує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 60/100, висове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відомоном по цілій Буковині і най кожний, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх розміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний економ. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числиться по 4 с. від економ. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Г. Арльт в Хшанові

найбільше підприємство в краю для будови і доставки машин до виробу цементових дахівок, цегол і цеголок на помості припоруває удосконалені, сильно збудовані

машини до виробу цементових дахівок

а іменно:

найновішої конструкції машини „Модель 1609“ відзначену на численних заграничних виставах; загально звані в краю машини „Імперіаль Реформ і Гладку“; машини до виробу цементових цегол і цеголок на помост, форма до виробу рур каналізаційних і керничних.

Фарбу, оливу і цемент.

Усього по найнижчих цінах, на догідних умовах оплати.

На жадане висилаю франко цінник і докладний опис кожної машини.

159 (1—23) 3 в.м. Із зголошеннями прошу звертатись так:

Г. АРЛЬТ, ХШАНІВ.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовісні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рільників, що накидають ему який пелюх, що навіз, а розумієсь лийхей, без вигляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приближенню прикмети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемальна чи ні, чи середно ляха чи зовсім ляха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 кильо 2 нор. 50 сот., висилає Др. Горват в Шентендре (Угорщина). 156 (3—9)

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВ. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагніток

Чернівці, улица Руска ч. 8.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поруває

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

Ів. Шимонович, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німешкій мові, що настуває інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в об'ємі 48 сторінок і додатками і коштує на рік лише 8 Кор. 8 обов'язком кождого інтелектуального Русина передплачувати єю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Русини!

Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамничих лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики **Евгена Білінського** в Збаражці. — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках. — Держім ся покляку: Свій до свого. 138 (—)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“ антикара др. Ю. Францога

в Терополі. Се є знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болів, простудження, ломаня костей, плечий тістия і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. в оплатою і опакуванем. Тисячки листів з подякою. — Висилає 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії мединальній Стерншуса.

Виноград

найкрасшої сорти, солодкий, великий, шодень сьвіжий з пня 5 кильо К 3:50 оплатно. — ВИНО з 1906 року натуральне, червоне і біле 5 кг. фасочки 4 $\frac{1}{2}$ літри висилає оплатно по 4 К. Л. Альтнай (Altneu) Versecz. 33. Угри. 160 (5—10)

Друкарня тов. „Руска Рада“

Чернівці, ул. Петровича ч. 4.

Б. Бальтінестра

молодшого

Чернівці, ул. Енц.-Головна 3.

Телефон 301.

Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір

наймодніших

Артикулів осінних.

При закупівлі за готівку

найсолідніші товари

по конкуренційній

ціні.

Капелюхи, Черевики, Кра ватки, Біле, Ковнярики, Маншети, Хусточки до носа, Панчохи, Шкарпитки, Кальози, Рукавички, Шельки, Пояси.

Самостійний склад

ц. к. надерних фабрик

КАПЕЛЮХІВ

І. Генр. Тра у Відні, Йос. Піхлер і Сини в Грапу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіга у Відні

Черевиків

Б. Л. Попера в Хрудимі, Ант. Чапек у Відні як також склад правдивих американських черевиків. Замовлення з провінцій, сейчас, після жадань і франко. Товари що не подобають ся, приймає ся назад.

одинокої в своїм роді рускої робітні, етою на ласкаві услуги і щирість 151 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9, має честь повідомити Вс. Духовенство і Ви. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фох входять роботи як: монстранції ліхтарі, свічники, хрести, кадильниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. Замовлення з провінцій точно, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайцять літня практика в моїм заводі, упевняє мене що під кождим агляном зможу хочби найвибагливішому густови Ви. Публики, вповні вдоволити. Отвирючи мою робітню, не жадував я ні трудів ні коптів, а урядив єї так, аби станула побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. Т. Публики з просьбою о ласкаве попєрте тої

з глибоким поважанем Ф. Ярмолевич.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

Передплата на „Буковину“
в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“
на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция
„Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частіших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученем належності почтової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свята.

До справи регуляції учительської платні.

(фк) Справа регуляції учительської платні се коник, на яким їздять всі і вся. Почавши від Он-і Кисановича, а скінчивши на соціальних демократах В останнім числі помістив орган тутешніх соціал-демократів статтю п. н. „Die Gehaltsregulierung der Lehrer und die ruthenischen Landespolitiker“, в якій обговорює останні збори учительства в справі регуляції платні.

В згаданій статті говорить автор, що справа регуляції платні була від давна принадою, якої надуживали наші політики. Але скоро учительство „посягло їм єю дорогу колачами, сіллю та триюмфальними брамами, скоро воно утвердило (!) їх силу, а вони знайшли собі опісля підмогу в громадських секретарях, начальниках громад і пахтярах провінції, стараються не сповнити справедливих бажань учительства“.

„Особливо др. Стоцкий — каже „Volkspreste“ — колись „найгорячіший“ прихильник учительства не вагаєть ся уживати найгірших способів в поборюванню учительських домагань. Він звертає ся до мужиць і оповідає кілько „стратив“ (!!) крив на школу і учителів, в яким фінансовим положенню знаходять ся тепер край та що учителі домагають ся санкцій відкинутого закону“.

Не довго, але багато — скажимо що-найменше промахів. Чи учительство „утвердило“ наших послів на їх становищах, про се дало-б ся багато говорити, особливо під теперішній час. На нашу думку воно сповняло тільки свою патріотичну роботу, до якої обов'язаний кождий, а тим більше учитель. Щоби знова наші послі не хотіли сповнити справедливих бажань учительства, про се може говорити хіба той, хто не чув заяву наших послів та хто їх знає.

А вжеж що до відемаршалка др. Стоцкого, то дописуватель „Volkspreste“ — скажимо делікатно — дуже промахнувся. Те, що др. Стоцкий стараєть ся пояснити та розтолкувати народови фінансовий

бік справи регуляції учительської платні та стан кравих фінансів, йому хіба ніхто за эле не може брати. Нас дивує тільки те, що панове соціал-демократи, які прецінь все клопочуть ся на словах за тим, щоби про все інформувати загал, щоби він брав у всім публичнім життю участь — так дуже лякають ся та випікають на інформоване мужиків про краві фінанси. Воно що-найменше дивне!

Те, що др. Стоцкий мав говорити чи писати десь, шокрай „тратить“ гроші на школи та учителів, се вже — дарують панове соціал-демократи — що-найменше брехря. Ми позволимо собі навести одно речення др. Стоцкого з оголошеного в 37. ч. „Рус. Рада“ з дня 25. с. м.:

„Видатки на школи, як бачите — каже др. Стоцкий — ростуть, алеж-бо Богу дякувати і просвіта росте, а з цього народови буде великий пожиток і гроші, вложені в школу принесуть безпечно народови як найбільші процента“. Хто так говорить в мужицькій часописи, тому підсувати туманене та підюджуване мужиків, се поступок, який відступає до скваліфкованя самим панам з „Volkspreste“.

А в кінці ще одно. На згаданих зборах признав прилюдно п. Безпалко, один з провідирів тут. соц. дем. партії, що він не бачить ні крихітки нещирости в промові д-ра Стоцкого, а тепер „Volkspreste“ закидає йому що-найменше нещирість. Виходило з того, що або п. Безпалко говорив неправду, або „Volkspreste“ її тепер пише. Хто саме, нехай здорові вибирають собі самі.

Народне віче в Довгополі.

Дня 13. с. м. відбуло ся народне віче, на яким було 500 учасників. Віче, яке отворив Антін Мандрик, вибрало предсідателем Методія Огородника, заступниками Петра Шлемка і Івана Яблінчика, а секретарем Тефіля Роговского. Перший забрав слово Антін Мандрик. Він порівняв давнійший

стан Гупульщини з теперішнім, по приказі замиканя коршем в неділі та свята, не забув ні за Плоску ні за Стебні, де коршмарі, шинкували в неділі і свята мимо заборони. Прим. в Стебнях, на храм, дня 28. серпня була отворена коршма цілий день — а ц. к. жандармерія дивить ся на все те крізь пальці. По промові п. Мандрика ухвалило віче одноголосно, поставлених бесідником 5 резолюцій.

1. Подякувати др. Єхови, управителеви ц. к. староства в Вижниці за розпоряджене замикати коршми в неділі і свята.

2. Віче в Довгополі осуджує лихварську систему в горах і кличе до ц. к. правительства о поміч в борбі з кровопійчними п'явками.

3. Віче домагає ся від ц. к. староства в Вижниці строгого карання коршмарів за отвиране шинків в неділі і свята, а коли се не поможе, то відбираня ся їм концесій.

4. Віче кличе до всіх гірських громад, щоби позаводили у себе „Почесні комітети“, котрих задачею має бути контролю в селі над коршмами, о скільки вони придержують ся закона.

5. Віче звиває свого посла Николая Василья, аби заняв ся всіма резолюціями, ухваленими на сьогоднішнім вічу, а з окрема розпорядженем ц. к. староства в Вижниці, що до замиканя коршем та доложив всіх своїх сил і заходів в разі евентуальних концесій, або знесеня сего закона до его удержаня. Опісля забрав слово референт Петро Шлемко і реферував про лихо, яке викликала між гірським населенем дотеперішня виборча система для громадських виборів. Віче прийняло одноголосно предложену бесідником резолюцію:

Народне віче в Довгополі звиває всіх українських послів, аби в міродатних кругах, постарали ся о якнайскорше санкціонованя, предложеного буковинським соймом виборчого закона для громадських виборів.

Третю точку дневного порядку про вибори до сойму реферував п. Осип Суховерский. Він представив розвій виборів взагалі від найдавніших часів аж до сегодня. Малюючи початок виборчої еволюції, показав бесідник на примірах, як то могли капіталісти використовувати і використовують пригідний час і становлять закони добрі для них, а злий для народу. По сім навів бесідник способи, якими народ може використати свою масову силу і ті некорисні та страшні, для його морального, материяльного і політичного розвою, закони

А. Чехов.

ДЯДЬКО ВАНЯ

сцени з життя на селі в 4-ох діях.
Переклав: Богдан Чайківський.

(Далше).

II. Дія.

Столова в домі Серебрякова. — Ніч. — Чути як у салі калатає сторож.

(Серебряков сидить на кріслі перед відчиненим вікном і дрімає, і Олена Андрійєна сидить біля його і такосе дрімає).

СЕРЕБР. (прокинувшись). Хто ту? Соня то ти?

ОЛЕНА. То я.

СЕРЕБР. Ти Леночка.. Страшний біль!..

ОЛЕНА. Плед внав тобі на землю (акриває йому ноги). Олександрє, я зачиню вікно.

СЕРЕБР. Ні, мені душно... Я щойно був задрімав і мені спило ся, що в мене ліва нога чужа. Збудив ся я від страшного болю. Ні, се не подагра, скоріще ревматизм. Котра тепер година?

ОЛЕНА. За десять пів до першої (назва).

СЕРЕБР. Пошукай рано в бібліотеці Батюшкова. Здаєть ся він є в нас.

ОЛЕНА. А?

СЕРЕБР. Пошукай рано Батюшкова. Пригадую собі, що він був у нас. Але чого мені так тяжко дихати?

ОЛЕНА. Ти втомив ся. Другу ніч не спиш??

СЕРЕБР. Кажуть, що Тургенієв від подагри дістав астму. Бою ся, щоби і мені так не було. Проклята, противна старість. Чорт би її побрав. Від коли я постарів, я сам собі став противний. Та мабуть й вам усім гидко стало дивити ся на мене.

ОЛЕНА. Ти говориш про свою старість таким тоном, мовби ми всі тому винуваті, що ти постарів ся.

СЕРЕБР. Тобі перший я остогид..

(Олена Андрійєна відходить і сідає подальше).

СЕРЕБР. Розумієть ся, ти мавш рацию. Я не дурний і розумію. Ти молода, здорова, гарна, жити хочеш, а я старий, майже труп. Що ти? Чи я не розумію? І справді, воно гупо, що я досі живу. Та погодіть, незабаром вас всіх увільню. Не довго ще мені тягнути.

ОЛЕНА. Ізнемогаю... Бога ради мовчи..

СЕРЕБР. З того виходить, що завдяки мені, всі ізнемогають, нудять ся, терять свою молодість, один тільки я, вживаю щастя і мені добре. Ну так, без сумніву.

ОЛЕНА. Перестань! Ти мене замучив!

СЕРЕБР. Я всіх замучив. А вжеж не інакше.

ОЛЕНА (крізь слези). Невиносиме! Скажи чого ти хочеш від мене?

СЕРЕБР. Нічого.

ОЛЕНА. Ну, так мовчи, прохаю тебе дуже.

СЕРЕБР. То дивне, заговорить Іван Петрович, або та стара ідіотка Марія Василівна — і нічого, всі слухають. Та най скажу одно слово я, як всі почнуть почувати себе нещасливими. Они навіть голосу мойого не зносять. Ну припустім я осоружний, я егоїст, я деспот — та певжеж, я навіть на старість не маю права на егоїзм? Невжеж, я не заслужив? Невжеж я, питаю, не маю права на спокійну старість, на те, щоб люди на мене поважали?

ОЛЕНА. Ніхто не заперечує тобі твоїх прав (сітер ворушить вікном). Вітер, зачиню вікно (зачинює). Незабавом дощ буде. Ніхто не заперечує тобі твоїх прав.

(В салі сторож калатає і сніває пісню).

СЕРЕБР. Ціле життя працювати для науки привикнути до свого кабінета, до аудиторії, до поважаних товаришів, і нараз, ні відси ні відти опинити ся у тому підземелю, кождого дня бачити тих глупих людей, чути пусті бесіди.. Я жити хочу, я люблю поводження, люблю славу, гамір, а тут як на засланню. Все діло тужити за оминулєм, слідити за поведженнями других, бояти ся смерті.. Не можу! Нема в мене сил! А тут ще мої старости не хочуть мені простити!

ОЛЕНА. Пожди, будь терпеливий: за п'ять-шість літ і я буду стара.

(Входить Соня).

СОНЯ. Папа, ти сам казав післати за доктором Астровим, а як він приїхав, ти не хочеш його прийняти. Се не делікатно. Тільки непотрібно непокоїти чоловіка..

СЕРЕБР. На що мені твій Австрів здав ся. Він так розумієть ся на медицині, як я на астрономії.

СОНЯ. Не спроваджувати-ж задля твоєї падагри цілого медичного факультета.

СЕРЕБР. З тим дурнем я навіть говорити не буду.

СОНЯ. Як схочеш (сідає). Мені все одно.

СЕРЕБР. Котра тепер година?

ОЛЕНА. Перша.

СЕРЕБР. Душно... Соню подай мені каплі зі стола.

СОНЯ. В сій хвилі (подне).

СЕРЕБР. (роздражнений). Ах! то не ті! Не можна нічого попросити.

СОНЯ. Прошу тебе не нудь. Може бути, що декому воно і подобаєть ся, а мені дай спокій, будь ласка! Я того не люблю і часу не маю. Завтра сінокоси, мушу рано встати.

(Входить Вайницький, в галаті з свічкою в рукав).

зреформувати собі на користь. Віче прийняло одностайно поставлену бесідником резолюцію:

Народне віче в Довгополі взиває всіх українських послів, аби постаралися о введення в життя рівного, безпосереднього і тайного голосування при виборах до союму.

5. Евентуалія. Пятій з ряду говорив п. Методій Огородник і подав спосіб рятунку від бід. Живе далеко на півночі маленький народ, числом душ за 2 і пів мільона, Данці, на землі, котра займає тільки місця, що з Буковини. Сей народ перед 20. роками, але при помочи організації і засновування різнородних спілок, став сьогодні на дуже високій ступені розвитку просвітнього і економічного. Такими словами розпочав бесідник свою промову і переходячи точку за точкою в дуже приступний спосіб, представив зацікавленим учасникам віча, як то той народ Данців організував ся, заводив в себе всілякі спілки, підприємства спілкові, навчив ся шанувати гріш і робити масти. В другій половині своєї бесіди подав бесідник як нам жити, як нам організувати ся і заводити у себе спілки. Бесіда п. Огородника була мабуть найкраща, чого доказом тишина, яка на таких численних зібраннях рідко буває.

Учитель Д. Харовиук говорив чистим гучульським діалектом про вижницьку гімназію і всілякі ворожі заходи вижницьких Жидів і адвокатів, аби не допустити до введення в життя сеї інституції. Віче ухвалило його резолюцію одностайно:

Віче в Довгополі домагається від правительства і крайової, шкільної Ради, аби раз надану рядом гімназію, постаралися ввести в життя і то без змін, себто гімназію з українською (руською) викладавкою мовою, як найскорше, беручи на вигляд, що вижницька гімназія не для вижницького-міського населення але для дооколичного населення, яке в виключно українське.

Посвідний говорив Теофіл Роговський про вагу введення рідної мови у всіх урядах які мають відноситись до українського населення в різних справах. Крім того ухвалило віче слідуєчі резолюції:

1. Віче в Довгополі припорукає секретарю сегоднішніх зборів всі резолюції які западуть вислати до правительства на руки Его Експедиції бар. Вайлябена, а з окрема вислати туди-ж телеграму в справі евентуального внесення закону про замкнене шинків в неділі і свята.

2. Віче взиває виділ крайвий, аби райфанзеньським касам давано більше гроша, при помочи котрого могли би ті інституції викуплювати Гудулів із лихварських рук, котрі стремлять лиш до того аби задоволеного у них Гудула зліцитувати і забрати йому дорогу його землю.

3. Віче в Довгополі взиває п. к. правительству постарати ся аби в банках в Сторонці Путілові Селятині і пр. не вільно було заставляти векслі доти, доки не прийде підписаний на векселі віритель і не ствердить протоколярно, що він справді вексель підписав, бо трапляють ся випадки, що лихварі підписують самі мужиків на векселях, заставляють їх в банках, а самі без сліду пропадають.

4. Віче взиває п. к. правительству і п. к. крайву, шільну Раду, аби поорганізували по всіх гірських селах і більших атиненціях народні школи як найскорше.

5. Віче в Довгополі припорукає секретареві всі резолюції, які западуть на сегоднішніх зборах

передати на письмі послови Николаєви Василькови і вивзати його, аби по можливості старав ся ввести їх в життя і вбрати в закон. По тім замкнув председатель зборів Методій Огородник збори.

Віче в Конятині.

Мимо дощу і поганой погоди а також ярмарку і розлучення овець в полонинах, явило ся дня 21. вересня 1908. р. на вічу в Конятині поважне число громадян. По отворенню віча, реферував п. Методій Огородник і на його внесення ухвалило віче слідуєчі резолюції:

1. Віче в Конятині складає сердечну подяку управителеви староства др. Ёхови за видане розпорядження в справі замикання шинків в неділі і свята і просить его, аби він жадному шинкареви не дав концесії противної сему розпорядженню.

2. Віче взиває телеграфічно правительству в Чернівцях, аби оно не слухало лихварів і шинкарів і підпирало добрі заходи вижницького староства над економічним піднесенем гудулів.

3. Віче взиває правительству, аби воно не зволікало з отворенням „руської“ гімназії в Вижниці.

4. Віче жадає заведення в усіх урядах громадських, краєвих і державних рускої часті Буковини рускої урядової мови.

5. Віче взиває правительству, аби воно горячо підпирало спілковий рух на Буковині.

6. Віче жадає виворчої реформи до союму на основі загального рівного, тайного і безпосереднього права голосування.

7. Віче жадає, щоби власти в случаю якої шкоди в громаді, посилали зараз свої органи для залагоджування шкоди, а не аж тоді, як шкоди вже не пізнають.

8. Віче жадає, щоби правительству вилило на крайвий Банк, щоби він не давав лихварським банкам і поєдинчим лихварям грошей, щоби нищити гучульське населення, але щоби крайвий банк впрост живив людям гроші на довголітні рати.

9. Віче взиває президію віча, аби вона всі повижші резолюції переслала осібно послови Василькови для поінформованя его про потреби народу з віванем, аби він приїхав в можливо найкоротшім часі і здав нам справоздане свої діяльності, та вислухав наших жадань.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26. вересня 1908.

На ювілей пос. Н. Василька наспіло ще таке письмо зі Стрия: „Високоповажаний Добродію! Прикро мені дуже, що мушу відмовити Вашим ласкавим запрошенням, бо на завітний власне день випала мені їзда в інший бік, котрої в послідній хвили відложити не можу. Се мені тим прикро, що перший раз лучала ся мені нагода і честь відвідати Вас в Вашій хаті і то ще в так святоточній для Вас хвилі. Прийміть проте сею дорогою мої щирі вітання з нагоди Вашого ювілею. Сердечно бажаю Вам діждати ся святкування хочби і 50-літнього ювілею Вашої публічної діяльності українського народу так дуже хосенної праці. З поважанем др. Лев Бачинський.

ВАЙНИЦЬКИЙ. На дворі заносить ся на бурю (лиснавка). От, вже і є! Неліне і Соня, ідіть спати, а прийшов зміїни вас.

СБРЕВР (малюючи). Ні, ні! Не відставляйте мене з ним! Ні! Він мене замучить своїм балаканем.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Пречінь треба їм дати спочити. Вже другу ніч не сплять.

СБРЕВР. То най йдуть спати, але й ти йди! Прохаю тебе, бажаю. На пам'ять нашої колишньої приязни, не протестуй! Пізніше поговоримо.

ВАЙНИЦЬКИЙ (з усмішкою). Колишньої нашої приязни... Колишньої.

СОНЯ. Перестань, даю Вани!

СБРЕВР. (до осілки). Моя дорога, не ляшай мене з ним; він замучить своїм балаканем.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Воно починає ставати сьмішним.

(Входить Марина з свічкою).

ЙСОНЯ. ди спати, нано. Вже пізно.

МАРИНА. Самовар зі стола ще не забраний. Ой, не дуже то й ліжеш.

СБРЕВР. Всі не сплять, з ніг падають, одні тільки я щасливий.

МАРИНА (підходить до Серебрякова, ніжно). Що, батеньку? Волить? Мені самій в ногах так грав... (поправляє алід). Се в вас давня недуга. Віра Петровна, покійниця, мама Сонечки, бувало, ночі не спить, побиваєть ся... Дуже вона вас любила... (пауза). Старі як малі, хочеть ся, щоб їх хто пожалів, а старих нікому не жалко... (цілує Серебрякова в алече). Ходім батеньку, в постіль... Ходім, мій сьвітоньку... Я тебе липовим чаєм напою, ніжки загірю... Богу за тебе помолю ся...

СБРЕВР. (вогорушки). Ходім, Марино!

МАРИНА. Мені самій у ногах так грав, так грав... (веде його разом з Сонею). Віра Петровна, бу-

вало, все побиваєть ся, плаче... Ти, Сонешко, була тоді ще маленька, дурненька... Ходи, ходи, батеньку... (Серебряков, Соня і Марина вигодять).

ОЛЕНА. Я замучила ся з ним. Ледви на ногах встою.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Ви з ним, а я з самим собою. От уже третю ніч не сплю.

ОЛЕНА. Не добре дієть ся в тій хаті. Ваша мама ненавидить все, крім своїх брошур і професора: професор драгливий, мені не вірить вас боїть ся; Сона сердить ся на батька, сердить ся на мене, не говорить зі мною вже два тижні. Ви ненавидите мого чоловіка і явно погорджуєте мамою. Я подражнена і сьогодні уже з двайцять разів збирала ся плакати... Не добре дієть ся в тій хаті.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Оставмо фільзофію.

ОЛЕНА. Ви, Іване Петровичу, розумна, образована людина, повинні би розуміти, що сьвіт гине не від розбійників, не від пожежі, а від ненависті, ворожнечі, від всіх тих марних дурниць... Ви повинні-б не буркотіти, а мирити всіх.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Попереду помірить мене з самим собою! Моя дорога... (ловить її за руку).

ОЛЕНА. Лпшіть! (віднімає руку). Відійдіть!

ВАЙНИЦЬКИЙ. Ось перейде дощ і усе в природі відсвіжить ся і легше відітхне. Одного тільки мене не відсвіжить буря. Днем і ночью, мов домовик томить мене гадка, що мов життя пропало безповоротно. Минулого нема, воно гупо розтратило ся на пусте, а теперішність страшна своєю буденщиною. Ось вам мов життя і моя любов: де мені їх діти, що з ними зробити? Мої чувства гинуть марно, мов луч сонця, що попадає в яму і сам я гину.

ОЛЕНА. Коли ви говорите мені про свою любов,

Не сьвяті горшки ліплять. Коли говорити мужикови, щоби не продавав свого жита, або вівса жидови за півдурно, але щоби завіз до Чернівців та продав до військового магазину, скаже кождий, ет! де мов жито буде здале; „а ве маю циліндра, а військо вимагає чистого зерна; ет, хто возив би аж до Чернівців, як майже що дня приходять жидок тай купить собі в мене в дома“. Треба вже раз покинути сю стару привычку до безжурности. Хто хоче щось мати, мусить журити ся. От 23. с. м. господар з Топорівців Андрій Васеленчук 10. годині привіз жито й вступив до „Селяньської Каси“, а з відтам сейчас пішов один урядник разом з ним до військового магазину й до 11. годині вже жито оглянули, зважили й заплатили. На торговиці певно так скоро не опорав би ся; та на торговиці не заплатили би по 18 кор. за 100 кг. але 16 кор. 40 сот. або найбільше 17 кор. Тому гади не дайте себе ошукувати, але яке маєте жито продавайте до військового магазину в Чернівцях. Тепер платять за 100 кг. жита 18 кор. а за 100 кг. вівса 15 кор. Кождий, що везе жито до військового магазину нехай перше вступить до „Селяньської Каси“ а там дадуть ему посвідку; без посвідки з „Селяньської Каси“ жита не приймуть.

Голова „Буковинського Бояна“ одержав слідуєче письмо, яке отут усім членам згаданого товариства подає до відома: До Хвального співачого товариства „Буковинський Боян“ на руки його голови п. Модеста Левичкого: Межи урочистостями з нагоди 500-літнього ювілею нашого, улюбленого родимого міста займало сьвяточе представлєне в міській театрі перше місце. Удачне переведєне сеї гарної точки програми було залежне від щиро-прихильної, патріотичної співучасті хвального товариства. Се услїве сповнило Вашій управі підчнене, товариство в спосіб, який перевиснив всі очікування, бо поважані члени сего товариства не жалували ані труду частих проб, яким піддали ся з найбільшою охотою і прихильністю — але також підчас самого представлєня із звичайною бравурою і гідним признаня відданем ся надзвичайно багату причинили ся до повної удачі сеї так гарної повного місцевого патріотизму справи. Сповняли лише дуже приємний обовязок, складаючи Хвальному товариству в своїм імені і в імені магістрату найсердечнішу і найщирішу подяку з просьбою подати отсю мою подяку поодиноким співучастникам у відповідний спосіб до відома остаю з виразом найглубшого поважання і пишу ся Фелікс барон Фірт, начальник міста. — Передаючи отсе письмо посаджика міста Чернівців в повній основі до відома, уважаю своїм особливим обовязком ще й від себе подякувати Вп. пані Йосифі Луцкій за перенятє проводу, а потім другим паням нашого товариства, що з найбільшою охотою, не жалуючи часу і труду власноручно пошили строї для мужеского хору „Бук. Бояна“. — Модест Левичкий, голова „Бук. Бояна“.

В справі Вижницької гімназії. Повінь забрала міст до Кутів і пан Шльома Злочовер, котрий (він пахтував міст від графа Рея) збирав на нїм „копичков“, не маючи іншого кориснішого занятя взяв ся до політики. (Ліхі язика кажуть, що він лише орудєм своїх хлібодавців). Вільність утихомирена, лиш він молодець непобідимий. На 22. с. м. скликав він збори на підставі §. 2. (отже тим разом не загально доступні), на котрі ні один

я якось тупію і не знаю, що говорити. Простіть, я не можу вам нічого сказати (хоче йти). Доброї ночі!

ВАЙНИЦЬКИЙ (заступає її дорогу). І колиб ви знали, як страшно мучить мене ся гадка, що разом зі мною, гине друге життя — Ваше! Чого ви ждете? Яка проклята фільзофія здержує вас? Зрозумійте ж, зрозумійте...

ОЛЕНА (давить ся на нього дого). Іване Петровичу, ви пині?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Може бути, може бути...

ОЛЕНА. Де доктор?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Він там... У мене ноचे... Може бути, може бути... Все може бути...

ОЛЕНА. І сьогодні пили? На що то?...

ВАЙНИЦЬКИЙ. Все таки подібне до життя... Не бороніть мені, Неліне!

ОЛЕНА. Перед тим ви ніколи не пили і ніколи так багату не говорили... йдіть спати. Мені скучно з вами.

ВАЙНИЦЬКИЙ (ловить її за руку). Моя дорога... Чудна...

ОЛЕНА (в догалою). Лпшіть мене! Воно, вкінці, немиле (вигодиють).

ВАЙНИЦЬКИЙ (сам). Пішла... (пауза). Тому десять літ, стрічав я її у покійної сестри. Вона мала тоді 17 літ, а я 37. Чому я тоді не полюбив її і не осьвідчив ся? Можна було пречінь так зробити. І вона булаб тепер мовою жінкою... Так... Тепер ми обоє збудились від бурі: Вона налякала ся грому, а я державби її в своїх обіймах і шептав: „не бій ся, я тут“. О, чудні гадки, такі чудні, що аж сьмію ся. Та мій Воже, гадки у голові мені мішають ся... Чому я старий? Чому вона не розуміє мене? Ії реторика, ліпва мораль, пусті, ліпні гадки о погібелі сьвіта — все то — яке воно мені ненависне... (пауза). О! як я обма-

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний окуп. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Подяка.

Не будучи в стані подякувати кожному з осіб за оказане нам співчуте з нагоди смерти нашого дорогого Діда, Батька і Брата

ІВАНА де ТАРНОВЕЦЬКОГО

гр. ор. протоєрея і пароха в Ставчанах

дякуємо щиро на сій дорозі його Преосвященству єпископови і митрополитови др. Володимирови Репті, Всеч. о. Мелетієви Галіпови, консист. рядникови, Всеч. Духовенству Ставчан, евант. Чернівців, Вп. заступникам крайового правительства, дирекції поліції і всім друзам і знакомим, які віддали останню прислугу помершому.

Глибоко опечалена родина.

**Перша Буковинська спеціальна артистична
робітня церковних апараментів в Чернівцях
Ф. ЯРМОЛОВИЧ**

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Веч. Духовенство і Ви. П. Т. Публіку, що виготовляє всілякі в той фах входять роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, кадильниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Вільні замовлення на догідні рати

Кільканайбільше злігн практика в моїм заводі, учиває мене що під кожним зглядом аможу хочби найвибаглившому густови Ви. Публіки, вповні задовольнити. Отвараючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве поверте тої

одинокій в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишусь з глибоким поважанем **Ф. Ярмолівч.**

Першорядний фабрика! Першорядний фабрика!
Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

Ів. Шимонович, Чернівці, улица Святої Тройці число 20.

**Оголошене
для Хліборобів!**

Довідуємо ся на жаль, що несовістні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рільників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, без взгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого низького оголошуємо, що **Спілка для господарств і торгівлі в Перемишлі** зареєстрована порадити кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приближену прикмету рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемакальна чи ні, чи середно лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради ншого одинокого в тім роді товариства **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.**

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 кильо 2 кор. 50 сот., висилає Др. Горват в Шентендре (Угорщина). 156 (9-9)

**Пошукує ся на село
Інструктора
академіка Русина**

до хлопця з II. кл. руско-нім. гімназії. Зголошення просить ся слати на адресу редакції „Буковини“.

1-6

Виноград найкрасшої сорти, солодкий, великий, щодень свіжий з пня 5 кильо К 3:50 оплатно. — **ВИНО** з 1906 року натуральне, червоне і біле 5 кг. фасочки 4 $\frac{1}{2}$ літри висилає оплатно по 4 К. **Л. Альтнай (Altneu) Versecz. 33.** Угри. 160 (6-10)

**Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть
NERVOL**

„Назва правдо забезпечена“
аптекара др. Ю. Францога

в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болюв, простудження, ломаня костей, плечий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. Тисячки листів з подякою. — Висилає 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогєрій мединаліній Стерншуса.

19 (-)

Великий зарібок

приносьть побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (-)

ІВ. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Святої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цініки даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повнєшу фірму.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улица Руска ч. 8.

усувач нагніток

Склад галантерейних товарів

Б. Бальтінестра

молодшого

Чернівці, ул. Енц-Головна 3.

Телефон 301.

Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір
наймодніших
Артикулів осінніх.

При закупні за готівку
**найсолідніші
товари**
по конкуренційній
ціні.

Капелюхи,
Черевики,
Краватки,
Біле, Ковнярики,
Маншети,
Хусточки до
носа, Паньчохи,
Шкарпитки, Кальоші,
Рукавички,
Шельки,
Пояси.

Артикули до подорожи,
Конфекция дїточа, Артикули шпортові, Шапочки дамські і мужескі, Капелюхи, Парасольки, Шнірянні блюзи, Камизельки. Коци до подорожи, Парфуми, Мила, Гребіні, Щітки, Товари шкіряні.

Самостійний
склад

ц. н. надвірних фабрик
КАПЕЛЮХІВ

І. Генр. Гра у Відні,
Йос. Шіхлер і Сини в Грацу,
як також найбільший склад
капелюхів П. і С. Габіґа у Відні.

Черевики

Б. Л. Попера в Хрудїмі, Ант. Чапека у Відні як також склад правдивих американських черевиків. Замовлення з провінції, сейчас, після жадань і франко. Товари що не подобають ся, приймає ся назад.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 корон, на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на
пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 франків.

**Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“**

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 К, згл. 4:50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний ра-
бат. — Реклямації неопечатані вільні від
порта. — Рукописи звертає редакция лише
за попереднім застереженням і залученем
належності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся що дня від 9.—10. рано
і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Кровава демонстрация.

В Галичині тепер кров на порядку деннім. Нема ні одного віча, ні одних зборів, щоби там не мали зараз впливати свою силу і власть „сторожі публичного порядку“. Те саме склало ся останньої неділі у Львові.

Галицка соц.-демократія зорганізувала на не-ділю під проводом своїх парламентарних послів депутацію з цілого краю до краевого маршалка, до трох опозиційних клубів соймових і до намісника з домаганем виборчої реформи до сойму. Для підпертя своїх домагань зорганізовано масову демонстрацію перед соймом, в якій взяло участь до 10.000 людей. З самого ранку зачала напливати під сойм товпа людей: крім робітників видно було між зібраними багато інтелігенції.

По прибуттю делегатів, яких привитано опле-сками, удала ся депутація до краевого маршалка Баденього, до котрого промовляли пос. Дашинський і пос. Вітик. Я своїй відповіді заявив гр. Бадені, що виводи депутації приймає до відома, але не має права давати яке приреченє або зобовязанє іменем сойму. Мимо того заявив гр. Бадені, що має надію, що сойм ухвалить виборчу реформу, яка мусить отворити брами сойму для тих, хто виборчого права не має. Відтак пішла депутація до салі засідань польської соймової демократії, де др. Рutowський зобовязав ся іменем польської демократичної унії зробити все можливе задля при-спішення виборчої реформи.

Відтак пішла депутація до клубу українських послів, в яких імені промовляв пос. Олесницький запевняючи як найщиріше поперте виборчої реформи. Іменем клубу людовців промовив пос. Єдинак, який запевнив, що і людовці будуть заступати са за введенем чотироіменного права голосованя.

Після сего вийшла депутація перед сойм, де зібрані повитали її маніфестаційно. Пос. Діаманд і Вітик зложили справозданє з перебігу авдич-

ції, а відтак з робітничою піснею на устах дви-гнула ся товпа походом на Браєрівску вул. де містять ся каса хорих. Настрій зібраних був так супокійний, що було чути кожде слово послів, які промовляли до зібраних з балкону каси хорих, але се не спинило поліції від „інтервенції“.

Молоденький комісар поліційний Тауер (той самий, що так „геройско“ поводи́в ся мин. року з нашими академіками) візав товпу „розійти ся“ і зараз потім видав приказ розігнати товпу. Мов скажені кинулись кінні та піші поліцаї між товпу з витягненими шаблями і зачали рубати в право і ліво. Жертв масакри пораниених в більшій части в часі утечі, з заду, числеть загальною два й цять чотирь осіб. Між тяжко раненими є один 74-літній старець, якого зараз перевезено до шпиталі. Серед ранених є також чимало жінок і дівчат.

Около 3. години пополудни зібрани ся сотки людей на плянтаціях перед намісництвом, дожидаючи на депутацію, яка мала удати ся до намісника. Товпа росла тим більша, що перед будинком намісництва уставив ся відділ піших поліціянтів, аложенний з кількадесятьох людей, а від улиці Личаківської та Кармелітської чвалували поліціянти на конях. Крім того на подвір'ю намісництва уставлено кількадесять жандармів. Точно о 3. год. надійшла численна депутація, ведена парламентарними послами, зложена з представників різних клас. В авдиченціональній салі дожидав їх намісник др. Божинський, до котрого промовили іменем депутації послы Дашинський і Вітик. На їх промови відповів намісник др. Божинський що в межах визначених центральним правительством відомими деклараціями про виборчу реформу до соймів, доложить зі своєї сторони всіх старань, щоб реформа ся в галицкім соймі стала довершеним фактом, аби загаль горожан осягнув виборче право до сойму, а тим самим приняв одвічальність за результати його праць. Намісник звернув одначе увагу на конечність, щоб акція, яка піде в тім напрямі, відбувала ся в спосіб легальний.

По сій промові намісника забрав голос посол Діаманд, п'янувши в острих словах поведене поліції підчас ранішої масакри. На се намісник обіцав справу як найточнійше розслі-дити, але з характеристичним додатком: „Видно, що панове хотіли устроїти збори під голим небом“.

По виході депутації від намісника з брами намісництва промовив до зібраних посол Дашинський, після чого товпа зі співом „Червоного прапора“ пішла до міста по ул. Собеского. Коло Маріяцкої площі поліція знов заступила їй дорогу і тут повторили ся на менші розміри ранішні сцени.

Велике віче в Кіцмани.

Сеї неділі відбула ся величава маніфестация повіту кіцманського, через яку ми переконались наново, що політика, яку ведуть згідно наші сой-мові і парламентарні послы, находить повне одо-брене руского народу, що щирість, якою они ве-дені при всіх своїх політичних починах, нарід глу-боко відчуває і не вірить тим нечисленним агіта-торам „радикальної“ чи „соціально-демократичної“ жмінки, яка з личних і самолюбних мотивів кидає в населене зерно роздору, щоби в мутній воді від-так собі рибку зловити.

Вічевий комітет (бурмістр Д. Бажан, др. Во-євідка, судія Вурачинський, п. Ів. Стрийський, уч. Евстафівич, уч. Томогул, ветеринар Сінгалевич) вивизав ся з своєї задачі знаменито. Насамперед явив ся він в повнім числі враз з старостою п. Крадем на двірці, щоби привитати прибувших послів. Коли поїзд зближав ся, січові труби і мі-сцевой огневої сторожі затрубили генеральний марш, а місцева народна музика відіграла величава пі-сню „Не пора“. П. староста промовив до послів дуже привітно, величаючи їх працьовитість і запо-падність около добра населеня руских повітів, а також всего краю і підніс многолітство на їх здо-ровля. Численно зібрані виборці і нарід крикнули грімке „слава“ на честь послів. За сим др. Сто-цький подякував іменем послів за так величавий привіт п. старості і начальникови міста. Музика

А. Чехов.

ДЯДЬКО ВАНЯ

сцени з життя на селі в 4-ох діях.

Переклав: Богдан Чайківський.

(Дальше).

АСТРОВ. Ти чого сьогодні такий нещасливий?

Жаль тобі професора чи що?

ВАЙНИЦКИЙ. Дай мені спокій.

АСТРОВ. А то може бути, ти залюбив ся в про-фесора?

ВАЙНИЦКИЙ. Вона мені друг.

АСТРОВ. Вже?

ВАЙНИЦКИЙ. Що значить то „вже“?

АСТРОВ. Жінка може бути другом, мушниця тіль-ки в такім переході: зразу приятель, потім любовниця, а вже опісля друг.

ВАЙНИЦКИЙ. Нужденна філософія.

АСТРОВ. Як? Так... Треба признати ся — стаю нужденним. Видиш, я й п'яний. Звичайно, я впиваю ся так один раз в місяць. А в тако-му стані, стаю безличний і наглий до край-ности. Тоді в мене все нічо. Я беру ся до самих трудних операцій і переводжу їх зна-менито: я рпсую широкі пляни на будуче. В той час я вже не видаю ся собі диваком і вірю, що приношу людству величезний хо-сен... величезний! І в той час в мене своя власна філософічна система і ви всі, брат-чику, для мене такі хрущики... мікроби (до Телегіна). Вафля, грай!

ТЕЛЕГІН. Мій коханий, я рад би для тебе з ці-лої душі, та зрозумій же, в хаті всі сплять.

АСТРОВ. Грай!

(Телегін грає тихо).

АСТРОВ. Випити треба. Ходім там, здаєть ся, у нас остало троха коняку. А як розвиднить ся, то поїдемо до мене. Ідіот? Я маю фельчера, що ніколи не скаже: „Ідіот“ тільки „Ідіот“. Великої слодії. Так ідіот? (щобачивши входячу Соню). Вибачте я без краватки (скоро виходить Телегін іде за ним).

СОНЯ. А ти, дядю Ваня, знова випив з доктором. Подружились ясні соколи. Ну той все такий, а ти з чого? Воно зо всім не лицює твоім літам.

ВАЙНИЦКИЙ. Літа тут ні при чому. Як не має справжнього життя, то треба жити привидами. Все воно таки краще чим нічо.

СОНЯ. Сіно в нас вже скошене, що дня дощі па-дають, усе гниє, а ти займаєш ся привидами. Ти зовсім закинув хазяйство... Я тільки сама працюю і зовсім з сил вибила ся... (налякано). Дядю, в тебе на очах слюзи?

ВАЙНИЦКИЙ. Які слюзи? Нічого нема... дурни-ця... Ти в тій хвилі поглянула на мене так, як твоя понійна мама. Моя дорога... (жестом цілує її руки і лице). Сестра моя, дорога моя сестра... де вона тепер? Колиб вона знала, колиб вона знала!

СОНЯ. Що? Дядю, що знала?

ВАЙНИЦКИЙ. Тяжко, не добре... нічого... опісля... нічого... я йду... (виходить).

СОНЯ (спускає до дверей). Михайло Львович! Ви не спите? На мінутку!

АСТРОВ (за дверми). Сейчас! (за хвилину виходить: він вже в намізельці і краватці). Що прика-жете?

СОНЯ. Ви самі пийте, як воно вам не противне, я молю вас, не давайте пити дядьови, йому се шкодить.

АСТРОВ. Добре. Не будемо більше пити. Я сейчас

йду до себе. Рішено і підписано. Заки за-прягнуть буде свитати.

СОНЯ. Дош паде. Заждїть до рана.

АСТРОВ. Бура минука нас, тільки краєм захопи-ла. Поїду і прошу вас не кличте мене більше до вашого батька. Я йому кажу подагра, а він ревматизм. Я прошу лежати, а він си-дить. А нині то вже зовсім і не говорить зі мною.

СОНЯ. Розвезений (шукає в буфеті). Хочете пере-кусити?

АСТРОВ. Прошу, дайте чого.

СОНЯ. Я люблю часом в ночі перекусити. В бу-феті здаєть ся, буде де що. Він, кажуть мав велике щастє у жінок і вони його розвезли. Прошу беріть сира (стогать при буфеті і їдять).

АСТРОВ. Я сьогодні нічого не їв, тільки пив. В вашого батька прикрий характер (виглядає з буфета фляшку). Можна? (випиває чарку). Тут не має нікого й можна говорити прямо. Зна-єте мені здаєть ся, що я в вашій хаті не ви-держав би й місяця. Я задусив би ся в тому воздусі. Ваш батько, що цілий увійшов в свою подагру і книжки, дядько з своєю гі-похондрією, ваша бабка, вкінці ваша мачуха...

СОНЯ. Що, мачуха?

АСТРОВ. В чоловіці повинно бути все гарне і лице і одежа і душа і гадки. Вона дуже гарна. Нема що й казати, та... вона тільки їсть, снить, гуляє, чарує нас всіх своєю красою — і більше нічого. Вона не має ніяких обовязків, все роблять на неї другі... Чи не так? А таке життя без діла не може бути чисте (пауза). Вирочім, може бути, я троха беру не за остро. Я не вдоволений з життя, так як і ваш дядько Ваня, і ми оба стаємо нудярами.

СОНЯ. Ви не вдоволений з життя?

заграла „Де згода в семействі“ і весь збір двигнув ся з двірця до міста пішки, хоч прибувших ожидали численні повози. На чолі походу йшла „Січ“ на конях з хоругвами, відтак місцева сторожа огнева в уніформах, потім ветерани, наконець місцева інтелігенція враз з полами і дуже численний наряд зі всього повіту кімманського.

Перейшовши побіч староства, удали ся посли і інша прибувши інтелігенція до гостинного дому щирого народолюбця п. д-ра Воевідки на перекуску і тут явили ся також депутати з міста і околиці, підносячи свої потреби і дякуючи послам за різні зазначені полекші і виборені для них права.

Около 12. години удала ся кімманська інтелігенція враз з послами до староства, де паньство Кралі приладил гостям-Русинам богаий обід. За столом засіли посли, духовенство всіх конфесій, директор гімн. п. Шойнарівський, нотар п. Стрийський, др. Воевідка, директор Жуковский, о. Драчинський, судія Бурачинський, інсп. Стратийчук, урядники староства, п. Сінгалевич ітд. Доматор підніс в прекрасній рускій бесіді чарку на здоров'я послів, які душевні свої сили віддали в службу законодавства і стараються, щоби ті закони вийшли на добро населення, яке свою долю поклато в їх руки.

На привітну промову п. старости відповіли посли Пігуляк і Семака. Як найстарший між послами і посол до сойму за кімманський повіт подякував п. Пігуляк за щирий привіт, підносачи, що не часто на Буковині подібати так прихильного до народу політичного урядника, яким є п. староста Краль, і тому власне, що він приятель руского народу, розуміє він ту щирію приязнь наших послів до народу і уміє її оцінити як слід. Посол Семака підніс в подяці за привіт ту обставину, що рускі посли заступають ся не лиш за інтересами руского населення своїх повітів, а всіх націй і конфесій, як се робить і пан староста, через що він і его ви. пані в повіті так поважані і люблені. Ми хочемо всім помогати, але не менше й нашому рускому населенню, яке більше потребує опіки, як інші народности, бо до недавна було дуже занедбане.

Між тим спішив наряд на толоку коло громадського дому, де мало відбутися віче. Явили ся тут люди з цілого повіту, багато навіть з подальших сторін. Читальні, Каси, Січ були численно заступлені. Багато було начальників громадських. Учителство явилось численно. Панотіїв було чотирох. Комітет вічевий прибув в повнім числі, також вся кімманська інтелігенція, панове і пані. Учасників обчислюють на 3.000 душ.

На трибуні засіли о 2. годині начальник міста п. Дмитро Бажан, директор п. Евг. Жуковский, нотар п. Стрийський, судія Бурачинський, о. Катеринюк, ветеринар п. Сінгалевич, присяжний п. Воляновський, уч. п. Евстафівич, о. Драчинський, посли пп.: др. Стоцький, Ер. Пігуляк, Ілько Семака, Н. Спіаул і А. Лукашевич. Пан директор Жуковский привітав збори ядреними словами, подякував народowi, що так численно явив ся на віче і завізав вибрати президію, до якої складу увійшли: предсідателем віча бурмістр Кімманя Дм. Бажан, его заступниками: начальник села Вальява п. Кідун і начальник Дубівців п. Руснак, а секретарем гімназійний учитель п. Вальвер.

АСТРОВ. Загалом я люблю жити, та нашого уїздного, русского, не можу стерпіти і погорджую ним всіми силами моєї душі. А що до мого власного, особистого життя, то їй Богу, рішучо не має в йому нічого гарного. Знаєте, як йдеш темною ночью — через ліс і як тоді сьвітить в далі огнік, то не замічаєш ні втоми, ні темноти, ні колючих галузок, що боють тебе по лиці. Я працюю — ви знаєте се — як ніхто в повіті, судьба б мене без вини, часами невинно терпила, та не має в мене вдалі огніка. Я для себе вже нічого, людей не люблю... Давно я вже нікого не люблю.

СОНЯ. Нікого?

АСТРОВ. Нікого. Троха ніжності почуваю для вашої няні, по старій памяті. Мужики одноманітні, нерозвиті, нехарно живуть, а з інтелігенцією годі вийти на лад. Вона томить. Всі вони, наші добрі знакоми, пливтко думають, пливтко відчувують і не бачуть дальше кінчика свого носа, прямо сказати — дурні. А ті, що троха розумніші, більші, — істеричні, винищені онанізмом, рефлексіями... Вони гниють, ненавидять, клеветять болючо, підходять до чоловіка боком і дивлячись скося, рішають: „Се психопат“ або „фразер“. А коли не знають, яку карточку приліпити йому до лоба, рішають: „дивна людина... дивна!“ Я люблю ліс — то дивне; я не їм мяса — теж дивне. Безпосередніх, чистих, свободних взамен до природи і до людей, не має вже... Немає й немає (хоче йти).

СОНЯ (не дає йому). Ні, прохаю вас, молю, не пийте більше.

АСТРОВ. Чому?

СОНЯ. Воно так не лицює до вас. Ви такі гарні, у вас такий діжний голос... Навіть більше: ви як ніхто з усіх моїх знайомих, ви прегарні. Чомуж ви хочете стати подібним до

Предсідатель, отвіраючи збори, представив зборам правительств. комісаря п. Михайлі і прибувшего саме п. посла Н. Василька, котрому наряд зробив гримку овацію. П. предсідатель завізав зібраних, щоби поважно і розважно слідили за виводами бесідників, річево ставили свої внески і бажання, висказували свої жалі і тим показали, що є народом культурним. Ми маємо в своїх руках велику силу, однак її признає край і узнать противники лиш тогди, коли ми будемо поступати в єдності і добрим порозумінню.

З сим уділено слова послови до ради державної за кімманський повіт, п. Ільков Семаці, який часто перебиваний гучними оплесками, здав справу з своєї діяльності в раді державній. Посол Семака обговорив угоду з Угорщиною і відносини міжнародні між обома частинами держави, прелімінар державний, подрбно доходи і видатки державні. Відтак наші здобутки, як: уділене відпустки жовнірам в жнива, скасоване двоох послідних виправ при ландрерах, відшкодоване для резевістів, знижене ціни соли, реформу податку домово-класового. Є надія на переведення закону обезпечки на старість і каліцтва, дволітної служби при війську і відшкодована державою господарів, що потерпіли шкоду на худобі через заразливую хворобу. Відтак обговорив посол поступоване руского клубу парламентарного і его здобутки, як банк акційно-гіпотечний для Галичини і Буковини, покликане Русинів до міністерств, запомога „Просвіті“ (30.000 К), Спілці молочарській в Стрию (15.000 К), на гімназію в Кіммані (100.000 К), дароване в Кіммані хати на хлопчачу бурсу і отворенє рускої гімназії у Вижицях. Однак багато жадань наших ще не сповнено, як: установленє рускої секції в православній консисторії, іменованє шкільних інспекторів в полудневій часті Буковини, запровадженє учительської семінарії з рускою мовою викладовою ітд. За здійсненем сих жадань обстанемо всі як один вже в місяці листопада. Коли п. Семака скінчив, роздали ся гримкі оплески і голоси признали, бо п. Семака справді щиро заступає повіт і кождому радо приходить в поміч.

Другим бесідником був посол на сойм краввий з Кімманщини, п. Ер. Пігуляк, який представив, що в нашім законодавстві ще досі панує панцизнаний дух. Сей панцизнаний дух старають ся наші посли побідити і богато з того їм вже вдало ся. Але та борба не подобає ся ворогам нашого народу, який вони раді всяким способом здавити, не оглядаючись на те, якими средствами вони воюють. Доказом того судова розправа посла Василька проти д-ра Ончула, Всеж таки виборили наші посли зміну ординації до рад громадських та знесеня двірських обшарів, заходять ся около знесеня патронату і реформи ловецького закона. Між иншим вдало ся також нашим послам перенести на державний фонд дорогу Вилавче—Лукавець—Вашківці.

Відемаршалок др. Стоцький обговорював в годинній промові краввий бюджет та вказав на те, що завдяки заходам руских послів вдало ся вибороти гончарську школу і шпиталь у Вижицях, який для гірського населення є дуже потрібний.

З черги промовляв гост Шпитко з Іспаса і поставив внесення, щоби наші посли постарали ся о знесеня рогачок і церковних треб, хочби навіть

звичайних людей, що пють і грають в карти? О! не робіть цього, я молю вас! Ви говорите все, що люди не творять, а нищать все, що їм дане з гори. Чомуж ви, чомуж ви нищите самого себе? Не годить ся, не годить ся, молю, заклинаю вас,

АСТРОВ (подає її руку). Не буду більш пити.

СОНЯ. Дайте мені слово.

АСТРОВ. Слово честі.

СОНЯ (сильно стискає руку). Дякую!

АСТРОВ. Васта! Я вже тверезий. Бачите, я вже зовсім тверезий і остану таким до кінця життя (дивить ся на іодинник). І так підемо далі. Я кажу: час мій вже минув, пізно вже... Постарів, запрацював ся, став зовсім звичайним чоловіком, притунили ся всі чувства і мабуть я не зміг би вже привязати ся до нікого. Я нікого не люблю і мабуть нікого вже любити не буду. Що може ще мене захопити, то краса. Я зовсім не рівнодушний на неї. Мені здається ся, що як би Олена Андріївна захотіла, то могла б мені закрутити голову за один день... Та се мабуть не любов... не привязання... (закриває очі рукою і зітхає).

СОНЯ. Що вам?

АСТРОВ. Так... В великому пості помер мені недужий під хльороформом.

СОНЯ. Час вже забути про те (пауза). Скажіть мені Михайле Ітвовичу... Колиб в мене була подруга, або молодша сестра, і колиб ви пізнали, що вона... не принустім, любить вас, то як би ви віднесли ся до того?

АСТРОВ (здирає рукави). Не знаю. Здається ніяк. Давби їй пізнати, що полюбити її не можу... так, і не тим моя голова занята. Так чи не так, та як їхати, то вже час. Прощайте, а то ми до рана не скінчимо (подає руку). Я перейду через гостинню, як позволите, бою ся, щоби ваш вуйко мене не задержав (виходить).

іза тих останних треба було підвизнити конгруу. Госп Ростоцький з Кіммані поставив внесення на ухваленє довіря руским послам взагалі, а особливо пос. Семаці і Пігулякови, та щоби віче виразило своє обуренє пос. Шойсволевю. Внесення ті віче прийняло. Крім цього поставив ще бесідник слідоучу резолюцію:

„Взиває ся правительство до чимшкоршого заведеня рускої секції в православній консисторії“.

Др. Жуковский поставив слідоучі резолюції: Взиває ся правительство до поділу учительської семінарії на руску і німецьку; взиває ся правительство до іменованя шкільних інспекторів для пол. Буковини, щоби приказало судам списувати протоколи і визваня для руских сторін по руски, щоби на судовім будинку в Кіммані приміщено руску напись; взиває ся рускі громади урядувати по руски; взиває ся щоби православний релігійний фонд зробив склад дров в Кіммані і Заставній.

По ухваленю всіх тих резолюцій закінчив предсідатель Бажан віче о год. 6 вечером дякуючи послам і вічевикам за прибутє. На вічу були окрім кімманських людей ще й з Рогіани, Дорошівців, Чуикова, Іспаса, Товтрів, Веренчанки і Заставної.

Політичний перегляд.

(Виборча реформа до угорского сойму; обструкція в чеськім соймі).

Виборча реформа до угорского сойму після проекту гр. Андрашого потягне за собою велику перемену на соціальнім полі. Після дотеперішньої виборчої ординації робітники мали всього не цілих 4 проц. голосів між виборцями. Проект Андрашого дає їм 37 проц. голосів. Сам проект Андрашого представляє ся так:

Мадяри творять після послідного обчислення 51.4 проц. загального населення. До тепер розпоряджали вони 56.2 проц. голосів, після проекту Кріштофа мали би мати 61.4 проц. голосів, а після проекту Андрашого 61.8 проц.

Німці творять 11.8 проц. загального населення. Досі розпоряджали вони 12.7 проц. голосами, після проекту Кріштофа мали-б 14.8 проц. а після проекту Андрашого 15.2 проц.

Словінці творять 11.9 проц. населення. Дотепер розпоряджали вони 11.4 проц. голосами, після Кріштофа мали-б мати 11.6 проц. а після Андрашого лиш 10.3 проц.

Румуни творять 16.7 проц. населення. Досі розпоряджали 11.2 проц. голосів, після проекту Андрашого 7.4 проц. голосів.

Русини творять 2.5 проц. населення, досі розпоряджали 2.9 проц. голосами, після Кріштофа мали-б лиш 0.4 проц. а після Андрашого 0.5 проц. голосів.

Кроати (окрім Кроатії і Славонії) творять 1.1 проц. населення і розпоряджають досі понад 1.2 проц. голосів. Після Кріштофа мали-б 1.2 проц., після Андрашого 1.1 проц. голосів.

Серби творять 2.6 проц. населення і розпоряджають досі 2.8 проц. голосів. Після проекту Кріштофа мали-б 2.3 проц. голосів, а після Андрашого 2.4 проц.

СОНЯ (сама). Він не сказав мені нічого... Його душа й серце все ще замкнені передомною, та від чогож я чую ся така щаслива? (сміється від щастя). Я йому сказала: ви є гарні, чесні, в вас такий ніжний голос... Чи се було може не на місці? А коли я йому сказала про молодшу сестру, він не зрозумів мене... (ломить руки). Ох, яке се страшне, що я не гарна! Яке страшне! А я знаю, що я не гарна, знаю, знаю... Минулої неділі, як виходили з церкви, я чула, як одна жінка говорила про мене: вона добра, великодушна, та на жаль така негарна. Негарна... (Входить Олена Андріївна).

ОЛЕНА (відкидає віяно). Буря минула. Який гарний воздух (пауза). Де доктор?

СОНЯ. Пішов (пауза).

ОЛЕНА. Софі!

СОНЯ. Чого?

ОЛЕНА. Доки ви будете думати на мене? Ми-ж не зробили одно одному ніякого лиха. Чогож ми маємо бути ворогами? Досить...

СОНЯ. Я сама хотіла... (обіймає її). Досить гніву...

ОЛЕНА. Ну й добре! (обі зворушені).

СОНЯ. Чи тато поклав ся?

ОЛЕНА. Ні, спить в гостинній... Не говоримо ми з собою цілими тижнями і Бог зна чого... (по-бачивши, що буває четвертий). Що се?

СОНЯ. Михайло Львович їв.

ОЛЕНА. І вино є... Давайте, випемо брудершафт.

СОНЯ. Добре.

ОЛЕНА. З одної чарочки... (наливає). Так краще.

Ну значить — ти.

СОНЯ. Ти. (пють і цілюють ся). Я вже давно хотіла помирити ся, та якось ніяково було...

(плаче).

ОЛЕНА. Чогож ти плачеш?

СОНЯ. Нічого, я так...

(Далше буде).

Інші народності творять 2 проц. населення, 1-6 проц. дотеперішних виборців, після проекту Кріштофа творилиб лиш 1-1 проц. після проекту Андрашого 1-3 проц.

В ческім соймі склали ся в четвер події, які можуть довести до сумних наслідків не лише для чеського сойму і Чех взагалі, але також у внутрішній австр. політиці і спинити зовсім діяльність держ. ради. На дневній черзі четвергового засідання першою точкою була справа ювілейної фундації. Німецькі послы домагали ся усунення дневного порядку, а коли маршалок Льюбковіц не згодив ся на те і уділив голосу референту Скарді, почали німецькі послы обструкцію, кидали паперами, видерли маршалкові акти, метали калама-рами, паличками і обломками пультів, били в пульт, а коли мимо того референт говорив, кидали ся до трибуни, котру окружили чеські послы. Двічі переривав маршалок засідане, аж заповів на п'ятницю нове засідане, на що Німці кричали: то не кінець засідання, але кінець сойму.

Сі події не тільки відобють ся на чеськім соймі котрий безперечно буде дуже скоро зачинений, але й на держ. раді і положенню правительства. Бар. Бек мав оновді виїхати на чеську виставу до Праги і там принагідно перевести переговори з німецькими і чеськими послами, однак задля сих подій відročив в свій виїзд і імовірно зовсім там не поїде. Се розкриває вельми сумні вигоди для держ. ради, бо те, що зробили Німці в чеськім соймі, відлатять їм Чехи в держ. раді і про яку небусть роботу законодавчу не буде там мови.

Також кабинет бар. Бека наслідком останніх подій опинив ся в вельми труднім положенню, бо німецькі сторонництва готувать ся до завзятої опозиції в держ. раді і напирать на своїх міністрів. Міністер-земляк Праде поновив свою просьбу о димісію, а при тім висловив ся вельми невдоволено про цілий кабинет і се дістало ся до дневників, так що його становище стало зовсім неможливе. З Прадем будуть приневолені держати разом інші німецькі міністри, а вість яка розійшла ся після люблінських подій, що кабинет бар. Бека подав ся о відставку, може стати дійсністю.

Може бути, що задля відročення сесії держ. ради на другу половину падолиста поведе ся бар. Беков довести до втихомирення розгорячених умів і держ. рада ухвалить державні кончечности, однак зовсім не в виключення можливість розв'язання державної ради.

Люблінські події також чимало діляють олію до огню в держ. раді, позаяк з листу п. Шустер-сіца до міністра війни, оповіщеного у віденських дневниках виходить, що поручник Маєр, відомий зі своїх вєнімецьких переконань, що командував військом підчас забурень в Любліні, казав без потреби стріляти на утікаючих людей.

НОВИНКИ.

Чернівці, 30. вересня 1908.

Процес пос. Василя проти пос. Ончула відбуде ся певно 1. жовтня в Чернівцях. Вищий суд краввий в Чернівцях відкинув жадане др. Ончула виделегована віденського суду присяжних а limine і так показали ся даремні всі зусилля п. Ончула, щоб в який небусть спосіб проволіти розправу. Тепер не остає п. Ончулові нічого иншого, як дити доказ правди (якого не має) або прохолодити свої запали в Івановій хаті.

Про прийняте наших послів в Прилипчу розписали ся були дуже обширно пани із „Volksblatt-u“ „N. Fr. Lehrerzeitung“ і — з „Народної Справи“ кладучи головний натиск на те, що наші послы, хоч на словах живуть ліби в найближшій незгоді з румунізаторами, то в ділі сходять і годять ся добре — чого доказом мала бути (після їх слів) триумфальна брама, якою пройшов наперед митрополит Рента, а потім наші послы. Поминувши вже дуже немудре філософюване на сю тему, скажемо те, що наці гром. Т. Ткачук вислав до „Volksbl.“ спростоване, в яким виразно написано, що триумфальна брама була збудована для наших послів та що митр. Ренти віхто у Прилипчу не сподівався. Цікаві ми чим тепер будуть доказувати згоду наших послів з румунізаторами всякого рода „радикальні“ партії.

40-літній ювілей тов. „Просьвіти“ у Львові. В місяці грудня минає 40 літ від часу заснована одного з найповажніших і найбільше заслужених у нас просьвітних товариств — тов. „Просьвіта“ а головний виділ сего товариства ідучи за голосом загалу, рішив святкувати в грудні 40-літній ювілей існування „Просьвіти“ в той спосіб, що у Львові відбуде ся того місяця просьвітно-економічний з'їзд, а на провінції мають відбутися по всіх філіях і читальнях „Просьвіти“ відповідні торжества. В справі просьвітно-економічного з'їзду в грудні видана головний виділ товариства „Просьвіта“ відозву, в котрій принавши клич: „Просьвітуйте ся і багатіть ся!“ каже далше:

„У зрозумінню ваги теперішньої хвилі рішив головний виділ товариства „Просьвіта“ використати сьогоднішній 40-літній ювілей товариства, зробити

біляне дотеперішної роботи і дати почин до більше широкій, інтензивній і пляновій акції на просьвітно-економічній полі нашого народного життя. Для того на днях 23. і 24. грудня с. р. скликує ся до Львова перший просьвітно-економічний з'їзд для австрійської України. Цілюю сего має бути: а) дати огляд органічній праці протягом останніх 40 літ; б) висвітлити недостаті і хиби дотеперішної роботи; в) вказати нові полі, нові мети й нові дороги в праці коло духового й матеріального двигнення народу; г) увести систематичність і рівномірність у всіх напругах сєї праці.

„Загальна програма з'їзду буде така: I. просьвітна секція буде розпадати ся на відділи: 1) організаційний (справа просьвітних товариств, нар. школи, аналіфетизму, нар. університету, те атру і т. п.); 2) видавничий (напрям і зміст популярної лектури, коопортаж і т. п.); 3) культурно-економічний (справа бурс, захоронок, спортових і касових товариств, суспільна гігієна, боротьба з алкоголем, лічниця і т. п.). II. економічна секція мати-ме відділи: 1) сільського господарства (хліборобство, огородинство, садівництво, молочарство, меліорація, комасація, ветеринарія, аграрне законодавство і т. п.); 2) торговлі і промислу; 3) фінансових справ (кред. інституції, товариства забезпечень і т. п.).

„Докладна програма з'їзду буде видана на початку грудня с. р. Тимчасом Виділ Товариства „Просьвіта“ подбає, щоб на кожний предмет, обнятий програмою, був приготовлений хоч один відповідний реферат. Окрім того звертає ся до всіх робітників на нашій просьвітній і економічній ниві з горячим покликом взяти численну участь у з'їзді як референти поодиноких питань. Зголошення рефератів приймає і дає всякі інформації в тім напрямі Виділ до кінця падолиста. До співучасті у з'їзді будуть запрошені всі наші інституції; поодинокі особи можуть зголошувати ся на учасників до 15. грудня с. р.

„Виділ має ту певність, що справа просьвітно-економічного з'їзду найде горячу прихильність серед нашої суспільности без огляду на політичні партії; що наша інтелігенція возьме грімийну участь у з'їзді чи то як референти, чи то як співучасники і тим дасть безсумнівний доказ своєї національної зрілості і зрозуміння ваги поважної історичної хвилі“.

Звісний наш письменник п. С. Яричевский переніс ся з Кіцмана на сталій побут до Серету (Вук.) і просить всіх інтересованих слати туди всілякі листи та письма.

Земляки в Бразилії. До бразилійської Парани, як повідомляє „Зоря“, приїждить дуже багато Українців емігрантів з Галичини. Отсе й не що давно прибуло туди знов 150 переселенців-українців. Зважаючи на такий аріст Українців у Парані, „Зоря“ зазначає, що коли вони з'організують ся й не сварити муть ся між собою, то можуть узяти верх там. Українці в Парані беруть ся вже до торгівлі й промислу. Між иншим Остап Прокопак в Людені заклав велику гарбарню, Микита Вулик в Дорізоні має великий склад краму блаватного, зелізного й гаялотерійного, Андрій Огебовский в Прудентополі торгує блаватними матеріями, Максим Жолондєк в Дорізоні має свій магазин кольоніального краму і т. п. Взагалі Українці в Парані сами беруть ся до торгівлі, бо тут нема жидів, якіб їх виручили.

Оповідки, іменованя і т. п.

Іменованя. Краєва рада шкільна іменовала на засіданню з дня 25. с. м. уч. Никола Скакуна управителем школи в Шипинцях-Лузі а управ. школи в Плосьці Мильтиада Брагу управителем школи в Вербівцях, Івана Вольчницького учителем в Сереті, Николая Яноша учителем в Оршівцях-Слободі, Ольгу Попович учителькою в Кіцмані, Осипа Вєзпалка і Олександра Левицького підучителями в Чернівцях, Николая Орелецького підуч. в Лужанах, А. Будуру підучителькою в Ошихлібах а Ф. Тебінку в Кліводіні.

Кваліфікаційний іспит для учителів шкіл народних і виділових починає ся перед комісіями в Чернівцях 19. падолиста с. р. Подана вносити на руки управителів шкіл найдалше до 15-го жовтня с. р.

В понеділок, дня 4. жовтня збере ся краєвий сойм. Звертаємо увагу всіх інтересованих, а особливо „Січків“, що вже крайня пора подавати петиції о заповоги.

З ц. н. управи руху. Від 1. жовтня будуть заведені знижені ціни їзди для місячних карт на шляху Гадіквалєва Радівці і Цікани-Сучава, а іменню для другої класи 9 кор. а для третьої класи 6 кор.

З „Музичної школи ім. Миноли Лисенка“ в Чернівцях. Відповідно до заяви заряду в недавній статі „Буковина“ продовжає ся випи в нашій школі до 15. жовтня с. р. Вписувати ся можна що дня крім неділі і свят від години 2—6 по полудни в льокалю школи ул. Петровича ч. 2. І. поверх. Вписове вносить 4 К, а оплати за сольовий сьвів і фортеп'я по 8 К місячно, за скрипку 6 К місячно. Ученики мають три рази тижнево лекції головного предмету і 1 годину теоретичної науки (а то

відповідно до підготовки початків теорії, науки, гармонізації 2 відділи і історії музики), а ще крім сего 1 годи ну тижнево спільних вправ. Для учеників стоїть до ужитку музична бібліотека і мають ученики при закупні інструментів і нот 10—25 проц. опуст. Школа наша ведена дуже старанно після взору віденської консерваторії, так що ученики наші виказують великі поступи в науці, як се можна було оцінити на публичних пописах нашої школи, далше і зі згляду на невеликі шкільні оплати, надіє ся заряд ще припливу учеників особливо до сольового сьіву, який у нас на жаль дуже занедбує ся, а то тим більше, що у нас якраз є много прекрасного голосового матеріалу. Щоби уможливити вступ новим ученикам, які доперва в наслідок сего оголошення рішають ся вписати ся до нашої школи, а особливо академікам, продовжає загальні випи без особлих доплат аж до 15. жовтня с. р. — Заряд.

Місячні сходини товариства укр. учителів висших шкіл „Сковорода“ відбудуть ся в суботу 3-го жовтня с. р. о 8. годині вечером в реставрації „Музичного товариства“ з таким дневним порядком: 1. Відчит проф. др. М. Кордуби: „Вражіння з наукової подорожі“, 2. повитане Вп. товаришів: Ів. Прийм, о. Єв. Семани і П. Кумановського з їх аванзом до VIII. рангі. — За виділ: проф. А. Жили, голова.

Велике народне віче відбуде ся під голим небом у Виженці коло школи, а на случай непогоди в сали „Народного Дому“ в неділю дня 5. жовтня 1908, о 1. годині по полудни з слідуємим дневним порядком. 1. Справа української гімназії у Виженці. 2. Утримане бурси для убогих школярів. 3. Наша програма. Наведені справи пекучі, незвичайної ваги так для Буковинців як і для Галичан. Тому приходіть, брати хлібороби, тисячами з усіх укр. сел, щоб голос наш могучо загремів і відгомоном розійшов ся у наші високі верхи під кривлю гуцульських хат і долинами по обох боках Черемоша під кождо селянську стріху. Спішіть на віче, без ріжниць пола і віку, хай вороги побачуть, що ми розумієм нашу справу боронити, шлюду на рідній мові цінити, для наших діток лучшої долі придбати. — Комітет вічевий.

Віче в Стебнях відбуде ся дня 4. жовтня з розічне ся о 12. год. в полудне. Порядок дневний: 1. Отворене віча і вибір президії; 2. справа розпорядження ц. к. Староства в Виженці що до замикання коршем в неділі і гр.-прав. свята; 3. вибори до краєвого сойму; 4. лихва в горах і потреба зниження її; 5. спілки і підприємчі товариства; 6. вільні внесєня; 7. замкнене віча. Вічевий комітет: Стефан Кочерман, д. Гаврило Кочерман, І. Олександра Кочерман Мих. Захарія Кочерман, Юрій Дичук, Теофіл Роговский.

Тов. „Січ“ в Рогізні устроєє 4. жовтня в огороді біля „Народного Дому“ в Рогізні великий народний фестин зі слідуємим програмою: 1) Похід січовиків получений з гімнастичними вправами. 2) Вправи з співкою. 3) Декламації. 5. Концерт. 6) Загальна забава. Початок о год. 1. по пол. Вступ для інтелігенції і кор., для селян 20 сот. В разі непогоди відбуде ся фестин 11. жовтня.

Для „Дівочої Бурси“ подарував п. І. Мошук, господар з Лужан міх яблук і 4 корони. За сей дар складає заряд бурси щирю подяку. — о. А. Міський, управитель бурси.

Посмертні вісті.

Петро Лісний студ. богосл. і учитель в Нових Мамаївцях, упокоїв ся в неділю, дня 27. (н. ст.) вересня с. р. в 36. році життя по короткій а тяжкій недугі. Похорон відбудеть ся у вівторок, 29. с. м. о год. 2. з краєвої лічниці в Чернівцях.

Гавриіл Товстюк, надучитель на пенсії з Шипинців вишших уюкоїв ся по довгій слабості дня 26. вересня с. р. в 72. році життя в Лукавці н. С. Покійник був членом основат. „Народного Дому“ в Чернівцях. Земля єму пером.

Із штуки і літератури.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Коломиї. Сала „Каса щадничої“.

Ві второк, дня 29. вересня „Галка“, опера в 4-ох діях С. Монюшка. Гостинний виступ. А. Гаєка, тенора львівського міського театру.

В четвер, дня 1. жовтня „Романтичні“, славнозвісна комедія в 3-ох діях Ростанда.

Початок точно о пів 8-ій год. вечером.

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукую в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вкладки щадничі 1 опрочентує їх на 5%. — Най вносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібе ся голосним відгомоном по цілій Буковині і наї кождий, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

ІІрхадкуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належитостий за анонси марками поштовими не приймає ся.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9.
має честь повідомити Веч Духовенство і Вп. П. Т. Публіку, що виготовляє всілякі в той фаш входячі роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, надільники, свічки, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинці.
Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовлення надогідні рати

Кільканайцять злігн практика в моїм заводі, упевняє мене що під кожним виглядом зможу хочби найвибаглившому Густови Вп. Публіки, вповні вдоволити. Отвираючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядни єй так, аби станула побіч первородних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве поверте тої

одинокій в своїм роді рускої робітні, стою на ласкавім услугі і пишусь з глибоким поважанем **Ф. Ярмолівч.**

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—) **Бехера і Гільдесгайма**

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

Ів. Шимонович, Чернівці, улиця Св'ятої Тройці число 20.

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовітні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рільників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, безвзгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рільника від такого визиску оголошуємо, що **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадить кожному, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приближенню прикмети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемакальна чи ні, чи середно лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.**

Десеровий Виноград

кураційний, солодкий (Chasselas) 5 нільо 2 кор. 50 сот., вислав Др. Горват в Шентендре (Угорщина). 156 (9—9)

Великий зарібок

приносьть побічне занятє кождому господарови, купцеві предпріємцеві, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВ. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офerti адресувати на повисшу фірму.

Г. ФАЙЛЕР

Чернівці, улиця Руска ч. 8.

усувач нагніток

Склад галантерейних товарів

Б. Бальтінестра

молодшого

Чернівці, ул. Енц.-Головна 3.

Телефон 301.

Заложений 1875.

Одинокий найбільший вибір наймоднійших **АРТИКУЛІВ ОСІННИХ.**

При закупні за готівку

найсоліднійші товари

по конкуренційній

ціні.

Капе-

люхи,

Черевики,

Краватки,

Біле, Ков-

нярики,

Маншети,

Хусточки до

носа, Пань-

чохи, Шкар-

питки, Ка-

льоші, Ру-

кавички,

Шельки,

Пояси.

Самостійний склад

ц. к. надвірних фабрик

КАПЕЛЮХІВ

І. Генр. Гра у Відні, Йос. Піхлер і Сини в Грацу, як також найбільший склад капелюхів П. і С. Габіа у Відні.

Черевикив

Б. Л. Попера в Хрудімі, Ант. Чапека у Відні як також склад правдивих американських черевиків. Замовлення з провінції, сейчас, після жадає і франко. Товари що не подобають ся, приймає ся назад.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Русини!

Ждайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школі і бурей Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по євасценниках. — Держім ся поважкы: Свій до свого. 138 (—)

Ukrainische Rundschau

одинокі українська часопис на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. 6. обов'язком кождого інтелігентного Русина передплачувати сю часопис. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII 3 Frauenfelderstrasse, 2.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ

(Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства, коштують враз з стемплями 50 кор. з пересилкою 51 кор.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає; Віктор Стротч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кождої середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція

„Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Як лиси...

Тихонько та непомітно, щоб і чути не було, скрадаючись та притисаючи свій відгомін, як лис, що крадеться ся до курника, прийшли і до нас самі „мастєсти рускіє“. І граф Вобрінської і др. Глебовіцкой, в чесній кумпанії Багатірца і Геровеского. Річ певна, що не обійшлося і без Сиротюка, який забув про почухранці в Звинячі і дуже нових багаче.

Отся чесна кумпанія дібравши собі до помочи кількох збаламучених мужиків та кількох ренегатів попів відправила свій „триумфальний“ похід на Буковину через Неполоківці, Руский Банилів в Серет. Через цілу дорогу були (очевидно) промови, „торжественні“ привітання, було навіть малповане привітів наших послів, себто триумфальні брами, були і танці, а між ними і „кайка“!

Були і многолітствія і п'ятника, а при тім всім розумів ся не забути наші і ненаші „рускіє“ за австрійського цесаря. Навіть сам гр. Вобрінської! Цілком як та баба, що і св'ятому і чортові св'ятила св'ічку, бо, мовляв, добре мати всіля прихв'їлів. Оттак саме плів і гр. Вобрінської. Лучім ся, мовляв, єдинаймо ся, бо ми діти „одного руського народа, плоть одь плоти нашої, кровь оть крові нашої“, хоч зараз в пару хвиль опісля нічо не пошкодило йому „заохочувати“ селян, щоби оставились „в'їрними подданими імператора Франца Іосифа“. Словом і голів і стриг г. Вобрінської.

Одно ще замітне з поїздки гр. Вобр. і наших галицьких „русских“ на Буковину. Як до Галичини мав приїхати гр. Вобр. зі своїми кумпанями, „рускіє“ часописи аж мерехтіли від зазивів до привітань і т. п. Тут у нас все збуло ся тихенько, мовчки. Видно, що Вобрінському і Глебовіцкому et cons. не смакували гнилі яйці в Галичині, та що вони не чули ся тут такі безпечні, як в Галичині, під „орієкуєчymi skrzydłami braci Polaków“. Та щож — дарма! Ми кепским адвокатам,

ані сфіксованим графам не позволимо газдувати у себе, якби їм подобалося!

Процес посла Василька проти Ончула.

Нині зачав ся перед тут. судом присяжних процес посла Василька проти посла Ончула. Др. Ончул від довшого часу накидав ся у своїм органі „Wahrheit“ на всіх, що стояли йому на заваді в його дорозі до кар'єри, обкидував кожного болотом, хто відважив ся мати иншу думку, чим він, а се завело його перед судові кратки. Др. Ончул старав ся викрутити від відвічальности на всякий спосіб, особливо там, де ходило о накидуване ся на посла Василька. Наперед висказав ся, що він не почуває за собою ніякої вини, бо в інкримінованих статях він не ужив ніколи імені п. Василька, а зробила то редакция „Wahrheit“ на власну руку. Вишій суд краєвий відкинув ті „оправдування ся“. Тоді посол Ончул хопив ся другого викруту — сказав, що до черновецького трибуналу і суду присяжних не має довіря. Та і се не вдало ся і сей викрут відкинуто. Ончул вислав телеграфічне зажаляне до міністра справедливости проти того, та грозив, що цілу ту справу порушить на зборах та вічах. — Очевидно нічо то все не помогло, і посол Ончул стає перед судом обжалуваний за те, що в часописі „Wahrheit“ в підписанім ним артикулі фалшиво обжалував посла Василька, що він так впливав на експертів буков. союму, щоб ті висказали ся, що се булоби корисно для краю стати акціонером фабрики цементу Аксельрада. За се мав дістати посол Василько 60.000 корон гонорару в акциях товариства.

Рівночасно з тим процесом відбудуть ся процеси посла Василька проти Ренчина, ред. „N. fr. Lehrerztg.“, проти Кисановича, дальше процес посла Спинула проти д-ра Ончула і процес д-ра Стоцького проти ред. Ренчина. Розправи ті провадить сов. Киселиця, яко вотанти засідають совітників Орлендер і секр. Ваня.

Головні збори „Народного Дому“ в Чернівцях.

Загальні збори зачали ся о 4. годині по полудни в салі „Народного Дому“ в присутности

поверх 35 членів. Голова товариства, надр. В. Ясеницький, сконстатувавши присутність статуту вимаганого числа членів, отворив збори і скликав на писаря К. Петрашука. Ним приступлено до дневного порядку, подав голова товариства причину припизнення сегорічних загальних зборів і згадав про ту велику втрату, яку понесло наше товариство через смерть бл. п. Івана Ярошинського, директора школи в Раравчу, о. Бротєя Федоровича, протєрея в Ревні, Петра Тимковича, надучителя у Вашківцях н. Ч. і Льва Петровського, лікаря у Вашківцях н. Ч. Память їх пошанували зібрані повстанєм із своїх місць. Відтак відчитано й верифіковано протокол з послідних зборів. На внесенє совітника М. Коралевича не відчитано справоздання виділу з його діяльности за рік 1907 тому, що доручено його перед зборами всім членам товариства.

Совітник о. Мелетій Галіп висказав погляд, що „Народний Дім“, як видно з справоздання, в тяжких фінансових обставинах задля великих видатків на бурсу; тому ліпше було-б оснувати окреме товариство, котре мало би займатися лише бурсою. Проф. Прийма думає, що найліпше було би вести бурсу у власнім заряді, а тоді вона оплачувала би ся сама, тим більше, що бурса побіправ велику за-помогу від релігійного фонду і краєвого союму. Свій погляд ілюстрував деякими примірами з ведення инших бурс. Противне підносить інсп. краєв. п. О. Попович з огляду на трудність оснoвання нового товариства, котре мусіло би в першій мірі придбати нових членів, а се не так легко, коли зважити велике число наших товариств, а розмірно мале число членів. Дальше звертає бесідник увагу на те, що дім бурс є власністю „Народ. Дому“, через що не можна було би рішити сеї справи в короткій дорозі і підносить, що бурса не є тягаром для „Нар. Дому“ і не справляє жадної небезпеки для него, бо-ж ірещінь вже сплачено за її будову 70.000 К. Що доведена бурс у своїм заряді є бесідник погляду, що ся справа не так легка до рішення, тому ж радить лишити її під розвагу новому виділові.

По замітці голови надр. Ясеницького, щоби всякі спеціальні внесення що до бурси ставити аж при 5. точці дневного порядку, вивязала ся широка дебата над справозданєм касовим за рік 1907. в якій брали участь пп. Г. Герасимович, Стернюк, Модест Левицький і Гришук, а дотичні пояснення давали члени виділу надр. Ясеницький, проф. А. Клим і інсп. О. Попович.

А. Чехов.

ДЯДЬКО ВАНЯ

сцени з життя на селі в 4-ох діях.

Переклав: Богдан Чайківський.

(Дальше).

ОЛЕНА. Ну, перестань, перестань... (плаче). От дивачка, і я заплакала... (уважа). Ти сердши ся на мене за те, що я вийшла за твого батька з вирахования... Як віриш, то я божу ся тобі — я йшла за його з любови. Я задумала ся у йому, як в ученому й славному чоловікові. Любов не була справжня, та ма бути я думала тоді що вона справжня. Не винна я. А ти, від нашого весілля не вгавала мучити мене своїми розумними, недовірчливими очима.

СОНЯ. Ну, згода, згода! Забудемо.

ОЛЕНА. Не годить ся тобі так дивити ся — воно тобі не ляцює. Треба всім вірити, інакше годі жити (уважа).

СОНЯ. Скажи мені по правді, як друг... Ти щаслива?

ОЛЕНА. Ні.

СОНЯ. Я то знала. А ще одно питання. Скажи мені по щирости, — чи ти хотілаби, щоб в тебе був молодий чоловік?

ОЛЕНА. Яка ти ще дитина. Розумієть ся, хотілаб (смієть ся). Ну, запитай ще що, запитай...

СОНЯ. Тобі подобаєть ся доктор?

ОЛЕНА. Так, дуже.

СОНЯ (смієть ся). В мене погане обличчя... так? От він пішов, а я все ще чую його кроки і голос, а подивлю ся в темне вікно, — і там вивиджуєть ся його стать. Позволь мені виго-

лорити ся... а я не можу так голосно говорити, мені стидно. Ходім до моєї кімнати, там поговоримо. Я видаю ся тобі дурна? Признай ся... Скажи мені, що небудь про нього...

ОЛЕНА. Щож такого?

СОНЯ. Він розумний... Він все вміє... Все може... Він і лічить і ліси засаджує...

ОЛЕНА. Не в лісі і не в медицині діло... Зрозумій, моя дорога, се талант. А ти знаєш, що значить талант? Сьмілість, свободна голова, широкий розмах... Посадить деревце і вже думає про те, що з його за тисячу літ буде, вже мріє про людське щастє. Такі люди дуже рідкі, їх треба любити. Він не, буває інколи грубий, та щож з того? В Росії талантовитий чоловік не може бути чистенький. Сама подумай, яке жити отсього доктора. Непроходимі болота на дорогах, морози, замітілі, величезні віддалі, народ грубий, дикий, кругом нужда, болі, а при таких обставинах, тому, хто працює і бореть ся з дня на день, трудні остати під сорок літ чистеньким і тверезим... (цілує її). Я з цілої душі бажаю тобі, ти варту щастя... (встає). А я нудна, епізодична стать... І в музиці, і в домі чоловіка, у всіх романах, всюди, одним словом, я була тільки епізодичною постатю. І правду кажучи, як роздумаєш, я дуже, дуже нещасна! (зворушена ходить по сцені). Нема мені щастя на сім світі. Ні! Чого ти сьмієш ся?

СОНЯ (смієть ся закривши лице). Я така щаслива... така щаслива!

ОЛЕНА. Мені грати хочеть ся... Загралаб я тепер що небудь.

СОНЯ. Заграй! (обнімає її). Я й так не можу спати... Заграй!

ОЛЕНА. Зараз. Твій батько не спить: а він як недужий, то дуже дражнить його музика.

Піди, запитай. Коли він нічого, то я заграю! йди, йди!

СОНЯ. Зараз (виходить).

(В салі нагатає сторуож).

ОЛЕНА. Давно я вже не грала. Буду грати і плакати, плакати, мов дурна (до вікна). Се ти стукавш Ефиме?

(Голос сторуожа). Я.

ОЛЕНА. Не стукай! Пан нездужає!

(Голос сторуожа). Сейчас йду! (сидить). Ей, ви Жучка! Мальчик! Жучка!

(Павза).

СОНЯ (входить). Не можна.

ЗАВІСА.

III. Дія.

Гостинна в домі Серебрякова. — Троє дверей: На право на ліво й по середині. — День.

(Вайницький, Соня сидять і Олена Андріївна ходить по сцені, об чімось думаючи).

ВАЙНИЦЬКИЙ. Гер професор був ласкав висказати бажання, щоб ми усі зібрали ся сьогодні о першій в тій комнаті (дивить ся на годинник). Тепер є три чверти. Хочє щось оповістити сьвітові.

ОЛЕНА. Діло якесь мабуть.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Що він може мати за діло. Пише чепуху, бурмоче, завидує і більше нічого.

СОНЯ (з докором). Дядю!

ВАЙНИЦЬКИЙ. Ну, ну, винуватий (показує на Олену Андріївну). От полюбуйтеся! Дуже мило! Дуже!

ОЛЕНА. Ви цілий день бурмочите і бурмочите — як має ненадоєсти. Я вмираю зі скуки, не знаю, що мені робити.

В кінці подав сов. Коралевич до відомости в імені Ради надзорчої, що рахунки за рік 1907 провірено й найдено в найліпшій порядку і про сив о уділенні виділових абсолюторій. Се внесення прийнято одноголосно.

Опісля обговорено прелімінар на рік 1907. В дискусії над сею точкою взяли участь пп. др. Кордуба, Курилас і пр. А. Клим. Опісля приступлено до вибору нового виділу. Ухвалено перевести вибір виділу картками, а скрутаторами призначено д-ра М. Кордубу, М. Левицького і П. Кліма. До виділу вибрані: др. Володимир Ясеницький, проф. др. Смоль-Стоцький, директор др. Володимир Філіпович, совітник о. Мелетій Галіп, інсп. О. Попович, др. Кость Клим, проф. Роман Цегельський, учит. Атанасій Руснак, учит. Казимир Петрашук і проф. Николай Ісепенко.

На заступників виділових вибрані: радн. прав. др. Василь Ключенко, др. М. Кордуба, проф. о. Евген Семака, урядник рускої каси Омелян Могильницький, учит. Іван Радомський.

До надзорчої ради вибрані: проф. о. Денис Бремійчук, сов. Мих. Коралевич і посол Николай Спинул, а на заступників членів надзорчої ради вибрані: Олександр Садагурський і Дмитро Гришук.

При 5. точці дневного порядку ставить повно совітник Галіп внесення на відділенні бурси від „Народного Дому“, а професор Прийма на ве дене бурси у власнім заряді. Інс. О. Попович, вказує на труднощі ведення бур-и у власнім заряді, ставить внесення, щоби сю справу поручити новому виділові до обдумання. В дискусії над сею справою взяли участь п. Цегельський, Григорович, Гришук, А. Клим і Ісепенко. Ся дебата вияснила основно, що бурса оплачує ся сама і зовсім не справляє надмірних тигарів для „Народного Дому“. В виду сего прилучив ся професор Прийма до внесення О. Поповича, а совітник Галіп обстає при тім, щоби виділ застановив ся над тим, в який спосіб перевести відлучене бурси від „Народного Дому“.

Опісля поставив внесок, щоби головні збори висказали подяку уступаючому касиєрови, п. А. Климови за его дволітню діяльність в користь товариства.

По вираженню кількох бажань, як що до заведення дешевшого освітлення салі, що до винаєму комнат „Народного Дому“ і перенесення асекурації будинків товариства з Краківського товариства до „Дністра“, подякував голова зборам за оживлену участь у нарадах і замкнув збори о 6. годині.

Румунізатори в Банилові волоснім.

Здав ся, що нема на світі для нашого народу гіршої кари над ту, якої він дізнає, коли судилось ему жити в сусідстві з Румунами. Кілько то чути ріжних жалоб і парікань зі всіх околиць на румунізаторів, однак сі „приятелі“ нічого собі з сего не роблять, противно вони сьміють ся з всіх тих жалоб і стають звично, як мухи під осін, ще докучливіші. Так то й в нас в Банилові волоснім роз'їли ся румунізатори під проводом о. Стефановича до крайности. Сей поппик взяв ся від якогось часу дуже ревни до праці. Причину сего запалу до праці не трудно вгадати. Наша громада є одна з поміж найбільших громад краю. Нарід наш не

є бідний, але за те темний. Парохови Патрашови не зле поводить ся в нас. Але сей парох уже старий собі чоловік, отже се спонукує о. Стефановича до „праці“ бо як відомо наша консисторія не робить будь кого парохом. Треба, щоби піп собі практики придбав, як пр. о. Попович в Бросківцях і багато інших. І як о. Стефановичови не політикувати, коли він і радником в громаді і цілим махером в касі позичковій в Банилові. А треба знати, що наш дідич Урсаки, що в заразом і двірником в громаді, неабі який політик. Бо як панови троха его помочи, так зараз він спішить ся з нею. Розуміє ся, що й навиворіть піп помагає дідичеві, де лиш може. До недавня певно ніхто не чув про жалоби руского народу з Банилова волоского. Оно виглядало так, що або тут не було руского народу, або ему жило ся тут дуже добре. Ні не так то в нас річ має ся. В нашій громаді живе більше як дві третини Русинів. Окрім того є Словаки, Жиди і кілька Румунів. Що про Русинів не чути було нічого, то се лежало в тім, що наш нарід був дуже прибитий дідичами і попами так, що не сьмів і гадати про полешу своєї долі. Своїх шкіл наш нарід до недавня не мав. Бо хоч існує вже поверх 40 літ волоска школа, до котрої крім кількох зайшлих Волохів самі наші діти ходять, то користи на нарід з того жадної нема, противно, їх вчать там, як мають між собою ділити ся на Волохів і уніятів. А підписати ся порядно ні один мабуть не потрафить.

Але коли наш нарід посьмів думати над своєю долею, став поволи горнути ся в товариства тоді зачали румунізатори накидати ся на него. Страшили нас голеними попами, иньшим хрестом, казали, що не будемо мати права ходити до церкви. І правда удало ся їм сими видумками багато людей відстрашити, але одна часть тримає ся вірно. Ми побачили, що без своєї школи і своїх учителів ми нічого не варта і почали домагати ся шкіл. Перед 8 роками основано в нас першу руску школу в Куті Рівни, а вороги зараз дуже налякались. Вони говорили, що руска школа нічого не варта, що руске письмо не приймає ся нігде, що учеників з рускої школи не приймають до висших шкіл, що така школа робить унію і т. и. Треба собі подумати яке вражіння робить на наш темний нарід такі румунізаторські твердження, і яке значіння має між народом руска школа і її учителі.

Але румунізатори взяли ся й до иньших способів. Давали під той час позички в своїй касі кілько хто хотів, лиш аби посилав діти до їх школи. Дідичівські побережники з перекінчиком Тодором Гордійчуком ходили від хати і стягали дитий до волоскої школи. Румунізаторські люди страшно нам докочають, а особливо Кучурян і Герман. Вони ходять по селу і змушують людей, аби свої діти не посилали до рускої школи, бо прийде в село голений піп.

І так удало ся їм в минулому році кількнайцятю руских дітей перемовити до своєї школи. Давали родичам тих дитий телата, поросята, одж а навіть книжки. Оттаке творять наші румунізатори з нашими людьми.

Політичний перегляд.

По довгих дипломатичних переговорах сходять поволи мароканська справа на шлях мирної розвязки. Побіда контрпретендента Мулая Гафіда над його нездарним братом, Абдулем Азісом, по-рішила відразу долю сього манекіна в французких руках, але не довела сама собою до привернення нормальних відносин в Мароко, тому що новому султанови треба було ще добутти признанє з боку європейських держав. Удїлити се признанє з боку європейських держав. Удїлити се признанє приходило дуже важко, особливо Франції, що граючи ролю мандантки Європи, рада була при помочи Абдуля Азіса таки на добре розсісти ся в Мароко. Також і другі держави були не від того, щоб за ціну свого признаня вимогти на новім мароканським володарі найбільші концесії. Європейські „опікуни“, міркуючи над сям, здержували ся довго з подачию своїх конкретних умовин, поки хід подій в Мароко не приволовив Францію разом з Еспанією ясно сформольовати свої постулати в спільній ноті, даючи нею субетрат до дипломатичної дискусії. Француско-єспанська нота заявляє готовість признати Мулая Гафіда на случай, як він сповнить поставлені йому умовини, між якими є найважнішим постулати що-до відшкодованя обох держав за страти, які вони потерпіли через військові еспедиції до Марока та через томашні заворушення, в яких погибли французські й єспанські горожани.

Відповіді на сю ноту, особливо з боку Німеччини, вижидано з великим напруженєм, бо німецьке правительство не раз вже задокументувало, що воно має неабі який апетит на Мароко, куди свого часу вибирав ся з гостинію навіть сам Вільгельм II. Та сям разом зробило німецьке правительство несподіванку, бо в своїй відповіді, яку вручило у візиторок французькому послови при берлінським дворі, Камболови, проявило велику поміркованість. Німеччина загалом апробує умовини признаня Мулая Гафіда, але рівночасно застерігає ся проти того, щоб екзекуція тих умовин була так остра, аби Франції й Еспанії, а спеціяльно Франції віддавала спеціальну власть над Мароком. Оттому то німецьке правительство домагає ся, щоб страти, які Франція поторпіла в Мароко, не обчислювала вона сама, але щоб задля сего утворено в Касаблянці мішану комісію, яка має уважати на те, щоб відшкодованє, котре прийде ся платити Мароку, не зруйнувало його фінансів. В слід за Німеччиною дала свою прихильну відповідь також і Італія, яка пірафразуючи текст єспансько-французкої ноти, звертає увагу париского кабінету, щоб не вимагати, аби Мулай Гафід мав відразу сповнити всі умовини, щоб не доводити його до руїни.

Отсі відповіді будуть ще предметом дипломатичних переговорів та — здаєть ся — доведуть на якийсь час до мирних відосин в Мароко, доки європейські „миротворці“ знов не найдуть якусь нагоду до „інтервенції“. А що мароканський терен дуже пригожий для всяких хрїй, се видно між иньшим із послїдних телеграфічних вісток про новий французко-німецький інцидент в Касаблянці, де прийшло до квіфлікту між французкими жандармами та функціонарами німецького конзуляту, які хотіли примістити переховуваних у себе Німців-дезертирів з лґії чужинців на корабель. Жан-

СОНЯ (здивана раменами). Чиж мало діла. Тількиб схотїла.

ОЛЕНА. Напримір?

СОНЯ. Займай ся хазайством, учи, лічи. Мало чого? От коли тебе і батька тут не було, ми з дядьком Ванею самі їздили на базар, муку продавати.

ОЛЕНА. Не вмію. Та й не цікава. Тільки в ідейних романах вчать і лічать мужиків, а як мені ні з сего ні з того вчити їх і лічити.

СОНЯ. А я знова не розумію, як можна не йти і не вчити. Пожди і ти привикнеш (обнімає її). Не скучай рідненька (смиється). Ти скуцаєш, місця собі найти не можеш, а скука і безділля заразливі. Дивись: дядько Ваня нічого не робить і тільки, за тобою ходить, мов тїнь, а покинула роботу і прибігла до тебе поговорити. Розлінилася, не можу! Доктор Михайло Львович, бував перше у нас дуже рідко, раз в місяць, випосити його годі було, а те пер він їздить сюди що дня, кинув і свої ліси і медицину. Ти чарівниця, мабуть.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Чого ви мучите ся? (скоро). Ну, моя дорога роскоше, будьте розумні. У ваших жилах русальщина кров пливє, так будьте-ж русалкою! Дайте собі волю хоч раз в житю, влюбїть ся чим скорше в якого водяника по самі уха — і шубовість в воду комїть головою. так щоби гер професор і всі тільки руки розвели.

ОЛЕНА. Оставте мене спокою. Воно навіть нелюдяно! (хоче йти).

ВАЙНИЦЬКИЙ (не пускає її). Ну, ну, моя радість, простїть... Перепрошую (цїлує її в руку) згода.

ОЛЕНА. Мусите признати, що і в ангела не сталоб терпеливості.

ВАЙНИЦЬКИЙ. А на знак згоди я принесу сейчас китицю рож: ще рано приладив для вас..

Осінні рожі — чудові, сумні рожі... (виходить).

СОНЯ. Осінні рожі — чудові, сумні рожі (дивлять ся обі крізь вікно).

ОЛЕНА. Осє вже й вересень. Як ми проживемо тут цілу зиму! (пауза) Де доктор?

СОНЯ. В комнаті дядя Вані. Щось пише. Тїшу ся, що дядько Ваня пішов собі, я так хочу з тобою поговорити.

ОЛЕНА. Що таке?

СОНЯ. Що таке? (кладає її голову на груди).

ОЛЕНА. Ну, ну, досить, досить... (мачить її по волосу). Перестань.

СОНЯ. Я не гарна.

ОЛЕНА. Ти маєш чудне волосє.

СОНЯ (оглядаєть ся, щоб подивити ся в зеркало). Ні! Ні, коли жінка не гарна, то кажуть її: в вас чудні очі, в вас чудне волосє... Я люблю його вже шість років, люблю більш чим рідну маму; а кожної хвилини чую його, чую дїткнення його руки; і я дивлю ся на двері, яду, і все здаєть мені ся, що ось, ось він надїйде. І от бачиш, я все приходжу до тебе, щоби поговорити про його. Тепер він буває тут що дня, та й не дивить ся на мене, не бачить мене... Се така мука... Я не маю ніякої надїї, ні, ні! (є розпуці). Боже! додай мені сили... Я цілу ніч молила ся за його... Я часто підходжу до його, заговорю, дивлю ся йому в очі... В мене вже гордості немає, немає сил панувати над собою. Я не видержала і вчера признала ся дядї Вані, що я люблю... І всі слуги знають, що я його люблю. Всі знають...

ОЛЕНА. А він?

СОНЯ. Ні. Він мене не запримичує.

ОЛЕНА (задумує ся). Дивний чоловік... Знаєш, що? Позволь, я поговорю з ним... Я обережно, на-

тяками... (пауза). Справді, доки жити у непевности... позволь.

(Соня хитає головою, що так).

ОЛЕНА. Дуже добре. Любить чи не любить то не тяжко пізнати. Не сумуй моя дорогенька. Будь спокійна, я обережно випитаю його, він і не замітить. Нам тільки пізнати ся так чи ні? (пауза). Коли ні, хай перестанє їздити сюди. Так?

(Соня хитає головою, що так).

ОЛЕНА. Лєкше, коли не бачиш. Проволікати в безковечність не будемо, випитаю його таки зараз. Він мав показати мені якісь рисунки... Піди скажи, що я хочу його бачити.

СОНЯ (сильно зворушена). Ти мені скажеш всю правду?

ОЛЕНА. Так, без сумнів. Мені здаєть ся, що правда якаб вона не була, все таки не така страшна як непевність. Здай ся на мене, моя дорога.

СОНЯ. Так, так, я скажу, що ти хочеш бачити його рисунки... (їде і задержує ся коло дверей). Ні, непевність краща... Все таки надїя...

ОЛЕНА. Що ти?...

СОНЯ. Нічо (виходить).

ОЛЕНА (сама). Нема нічого гіршого, як знаєш чужу тайну і не можеш помочи (задумуєт ся). Він її не любить — се ясне, так щож би се йому шкодило женити ся з нею? Вона, що правда, не гарна, та для сільського лікаря, в його літах, булаби дуже добра жінка. Розумна, така добра, чиста!... Ні, воно не те, не те... (пауза). Я розумію сю, бідну дівчину. Серед розпучливої скуки, де місто людий бродять якісь сїрі пятки, де чуєть ся одні тільки вікчемности, де знають тільки їсти,

дарми втікачів арештували, вступивши при тім остро проти німецьких урядників конзулярних.

НОВИНКИ.

Чернівці, 1. жовтня 1908.

У відповідь на інтерпеляцію посла Лукашевича на 59 засіданні парламенту дня 6. цвітня с. р. щодо на перестанках залізничних Вителівка, Суховерхів, Прилипче урядити почекальні, повідомив посла Лукашевича міністр залізниць, що до управи руху в Чернівцях вислано вже запіти в справі вибудовання почекалень на згаданих перестанках.

Новий Виділ товариства „Народний Дім“, вибраний на загальних зборах дня 13. вересня с. р. уконституував ся на засіданні з дня 22. вересня с. р. так: Виділові: надр. В. Ясеницький, голова; др. Смал-Стоцький, 1. заступник; др. В. Філіпович, 2. заступник голови; Р. Цегельський, секретар; О. Могильницький, касвер; др. К. Клим, контролорі А. Руснак, господар; сов. М. Галіп, О. Попович і Н. Ісепенко виділові. Заступники виділових: др. Ключенко, др. Мирон Кордуба (заступник писаря), о. Семака, Радомський і Петрашук. Надзираюча рада: Гремійчук, голова; М. Коралевич, заступник а посол Спинул, писар. Їх заступники: Садагурський і Гришук Дмитро. Перед уконституванням, зрік ся К. Петрашук чину виділового, а на його місце покликано із заступників О. Могильницького.

Для хорого на грудну недугу учителя, який киче мусить виїхати до якоїсь санаторії, просить ся надсилати хочби і малі датки на руки п. Шадковської, учительки в Веренчанці.

„Весь світ в українській справі“. Під сим наголовком видано у Києві брошуру, котрої зміст зложений з передруків газетних статей про атетат на гр. Потопжого. Її сконфіскував київський цензурний комітет. Незабаром поспілилась і львівська державна прокуратура і собі сконфіскувати сю „небезпечну“ брошуру. Тепер знов приходить із Києва вістка, що вища інстанція скасувала конфіскату, наложену цензурним комітетом на названу брошуру, недобачуючи в зібраних безсторонно голослах про і contra ніякої небезпеки для існування держави й збереження суспільного ладу. Львівська прокуратура, лишила ся по заду і конфіскації не відкликкала.

Про рускі школи в північній Америці подає „Рада“ цікаву допис якогось Русина-емігранта, яку отсе повтаряємо: Здибаючи ся тут, на нових місцях, з усіма людьми, Русини дуже добре зрозуміли, що брак освіти се велика хвиба руского народу. Через те, де тільки збереть ся гурток Русинів, зараз вони закладають тут свою церкву, а при ній обовязково школу для своїх дітей. Не треба шкільного примусу, не треба силовани та кар, які накладають ся на Буковині за непосилане дітей до школи: тут вони на власній шкурі бачать, яка то біда, коли хто не знає грамоти. Але ті рускі школи, уладжені на зразок давних церковно-парафіяльних шкіл, не можуть задовольнити всіх тих вимог, які до них ставдять наші емігранти. Найголовніша причина сього явища —

пити і спати, нараз приїжджає він. непохожий на інших, гарний, інтересний, потагаючий, як місяць ясний, що сходить серед темряви... Піддати ся чарови такого чоловіка, забути ся... Мабуть я й сама задурила ся трошка. Так, мені без його скучно, от я всміхаю ся, як думаю про його. Дядько Ваня каже, що в моїх жилах пливе русалчина кров... Дати собі волю хоть раз в життю... Щож? Може бути, що так і треба... Полетіти-б вольною птахою від вас всіх, від ваших сонних фізіогномій, розмов, забути, що ви живете на світі. Та я труслива, несміла... Мене-б сонність замучила... Ось він буває тут що дня, а дотаду ся, чого він і вже почуваю себе випуватою, готова власти на коліна перед Соною, перепростувати, плакати...

АСТРОВ (зходить з папером). Добрий день. (подає руку). Ви хотіли бачити мої роботи.

ОЛЕНА. Ви обіцали мені вчера показати... Чи маєте час?

АСТРОВ. Розумієть ся. (розкладає папір на столі від карт і прибиває шпильками) Де ви родили ся?

ОЛЕНА (помагає йому). В Петербурзі.

АСТРОВ. А де образували ся?

ОЛЕНА. В консерваторії.

АСТРОВ. Ну, здаєть ся, воно вам не буде інтересне.

ОЛЕНА. Чому? Я, що правда села не знаю, а читала багато.

(Далше буде).

брак фахових учителів, які знали-б, як треба, учить в школі по якійсь системі. Друга не менша перешкода — се брак відповідних шкільних підручників. В деяких руско-американських школах вчать з угорських підручників старого укладу, хоч вони зовсім не мають ніякої наукової вартости. Інші-ж школи користують ся підручниками, що вживають ся по галицьких початкових школах; ті підручники також малопридатні для американських шкіл, бо вони не примінені до місцевого життя: багато в них єсть матеріалу для Американців зайвого або невідповідного, а до того не кожний учитель дасть собі раду з ним. Уживаєть ся ще по школах московільський буквар, виданий „обществом Качковского“ у Львові, але-ж він цілком непридатний для руских дітей, котрим потрібна правдива наука, а не московільське баламуцтво. Нарешті вийшов недавно буквар Бо-руха; але й він для школи зовсім непридатний. Виходить, що американські Русини зовсім не мають шкільних підручників, по яких можна було-б вести науку в школі. Щоб допомогти в сьому скрутному положенню Русинам, головна управа „Руско-народного Союзу“, єдиної сильної рускої організації в Америці, постановила подбати про красні підручники для українських шкіл і оповістити конкурс на написане отсих підручників: букваря, першої читанки та малого катехизму. Рускі діти дуже швидко „американизують ся“ і коли обставини не перемінять ся, то через яких 50 років теперішних Русинів в Америці й пізнати не можна буде. Щоб се не стало ся, Русини й поспішають ся з заведенем своїх дітей власних шкіл. Там де своїх шкіл ще не мають, посилають дітей до англійських шкіл, але разом з тим уживають всіх заходів, щоб припинити „американизацію“ своїх дітей. Для сього вони заводять там спеціальні школи, в яких діти моглиб навчитися ся рускої мови та історії України-Руси. Крім сего, вони починають дбати про заведення при кожній школі доброї бібліотеки з руских книжок, з яких діти моглиб познайомити ся з красними творами рускої літератури. Нарешті велике значіння для русифікації дітей матимуть співучі товариства та театральні вистави, про які рускі емігранти в Сполученях державах стали дбати останніми часами.

Докторат ветеринарії. Академіям ветеринарії у Відні і у Львові надано право промовляти докторів ветеринарії, а тим самим зрівняно академії ветеринарії зі всіма іншими висшими школами.

Холера в Празі. В останних днях ослабляєть ся поширення холери в Петербурзі. Телеграми доносять що позавчера було там лише 222 випадків занедужання, а померло 98 осіб. Число хворих на холеру в Петербурзі вноситься 1833. Зате прокидає ся та сграшна пошесть по різних інших містах Росії, а в однім випадку появилася в чеській Празі. Занедужав там дня 24. с. м. Звиновский купец, що приїхав з Петербурга. Бактеріологічні розсліди показали, що Звиновский привіз холеру. Хорого примічено окремо на клівіці, а готель до якого він був заїхав, дезінфекціоновано. В разі розширення холери в Празі, було би то великим ударом для ювілейної вистави, яка тішить ся широкою фреквенцією гостей (доси звиділо єї близько півтретя мільона осіб).

Тюремний бюджет в Росії на 1908 р. „Слово“ пише, що міністерство справедливости призначило на 1909 рік на тюрми 20,366,465 карб. — о 5,637,438 карб. більше ніж на сей рік було призначено. Побільшують ся втрати через те, мовляв, що треба більше грошей на господарські тюремні справи, бо таке поважане висловила Дума. Міністерство встановило, що приблизно кожного дня по всіх російських тюрмах сидить 170,000 чоловіка. Прибутків міністерство сподіваєть ся до 802,070 карб, се-б то, більше сегорічних о 229,600 карб. Прибуток збільшуєть ся, бо більший встановлено заробіток для арештантів.

Оповіді, іменованія і т. п.

Вінчане п. Е. Ярошинського з п. Нат. Окуневскою відбуде ся в четвер 8. жовтня о годині 7. вечером в Кіцмани.

В сали руского „Народного Дому“ в Чернівцях, улиця Петровича ч. 2, устроює в неділю дня 4. жовтня н. ст. 1908 року товариство „Руский Міщанський Хор“ велику забаву з танцями. Виділ постарав ся, щоб забаву удалась як найкрасше. Буфет у власнім заряді. Вступ на сально 1 корона від особи. Вілет фамілійний на 3 особи 2 корони 40 сотиків. Початок точно о год. 8. вечером.

Екзекутивний комітет „Українського Учителства на Буковині“ відбуде ся в найближшій часі цілий ряд організаційних довірочних зборів українського учительства по всіх повітах української часті краю. Збори відбудуть ся в таким порядку: 1. На повіт Чернівці, дня 4. жовтня с. р. о год. 1. по полудни в народній школі в Рогізіні; 2. на повіт Вашківці, дня 4. жовтня с. р. о год. 10. перед полуднем в „Рускій Бесіді“ в Вашківцях н. Ч.; 3. на повіт Кіцмани, дня 11. жовтня с. р. о год. 10. перед полуднем в народній школі в Кіцмани; 4. на повіт Заставна, дня 11. жовтня с. р. о год. 1. по полудни

в народній школі“ в Заставні; 5. на повіт Серет, Сучава, Радівці, Сторожинець, дня 11. жовтня с. р. о год. 11. перед полуднем в народній школі в Глібоці; 6. на повіт Вижиці, дня 18. жовтня, с. р. о год. 1. по полудни в готелі Фріста в Вижиці; 7. На судові повіт Путилів і Селятин, дня 18-го жовтня с. р. о год. 1. по полудни в Сторонці-Путилові, на котрі з тих зборів вишле „Екзекутивний комітет“ делегатів і референтів. Про цілі і програму зборів можуть інтересовані довідати ся ближше з відозви, котру рівночасно розсилає ся до всіх хвальних зарядів шкіл із „Прапора“, котрий „Екзекутивний комітет“ узяв і проголосив своїм органом.

3 „Музичної школи ім. Миколи Лисенка“ в Чернівцях. Відповідно до заяви заряду в недавній статі „Буковини“ продовжує ся вписи в наші школі до 15. жовтня с. р. Вписувати ся можна що дня крім неділі і свят від години 2—6 по полудни в люкальній школі ул. Петровича ч. 2. І. поверх. Вписове вноситься 4 К, а оплати за сольовий сьпів і фортеця по 8 К місячно, за скрипку 6 К місячно. Ученики мають три рази тижнево лекції головного предмету і 1 годину теоретичної науки (а то відповідно до підготовки початків теорії, науки, гармонізації 2 відділи і історії музики), а ще крім сего 1 годину тижнево спільних вправ. Для учеників стоїть до ужитку музична бібліотека і мають ученики при закупні інструментів і нот 10—25 проц. опуст. Школа наша ведена дуже старанно після взору віденської консерваторії, так що ученики наші виказують великі поступи в науці, як се можна було оцінити на публичних пописах нашої школи, далше і зі згляду на невеликі шкільні оплати, надіє ся заряд ще припливу учеників особливо до сольового сьпіву, який у нас на жаль дуже занедбує ся, а то тим більше, що у нас як раз в много прекрасного голосового матеріалу. Щоби уможливити вступ новим ученикам, які доперва в наслідок сего оголошення рішають ся вписати ся до нашої школи, а особливо академікам, продовжує загальні вписи без осібних доплат аж до 15. жовтня с. р. — Заряд.

Перші загальні збори товариства „Шкільна поміч“ в Черногузах відбудуть ся в неділю дня 4. жовтня с. р. о годині 2. по полудни в будинку шкільнім з слідуємим порядком денним: 1. отворене зборів і вибір предсідателя; 2. пояснене статута; 3. Впис членів і вибір виділу; 4. вільні внесення і закінчене. За основателів: О. Лучинський. Наталія Данчул, В. Галицький і Т. Дольницький.

Велике народне віче в Ростоках на Буковині відбуде ся в неділю 4. жовтня с. р. о 11. годині рано коло читальні з отсим денним порядком: 1. Розпоряджене ц. к. староства в Вижиці про замкнене корчем в неділі і свята. 2. Економічна Гупульщина. 3. Організація спілкова. 4. Вибори громадских. 5. Евентуалія. — За вічевий комітет: Палійюк, Шиманський.

Віче в Стебнях відбуде ся дня 4. жовтня а розпичне ся о 12. год. в полудне. Порядок денний: 1. Отворене віча і вибір президії; 2. справа розпорядження ц. к. Староства в Вижиці що до замкнення корчем в неділі і гр.-прав. свята; 3. вибори до кравового сойму; 4. лихва в горах і потреба зниження її; 5. спілки і підприємчі товариства; 6. вільні внесення; 7. замкнене віча. Вічевий комітет: Стефан Кочерган, д. Гаврило Кочерган, І. Олекс Кочерган Миз. Захарія Кочерган, Юрій Дичук, Теофіл Роговський.

Велике народне віче відбуде ся під голім небом у Виженці коло школи, а на случай непогоди в сали „Народного Дому“ в неділю дня 4. жовтня 1908, о 1. годині по полудни з слідуємим денним порядком. 1. Справа української гімназії у Вижиці. 2. Утримане бурси для убогих школярів. 3. Наша програма. Наведені справи пекучі, незвичайної ваги так для Буковинців як і для Галичан. Тому приходить, брати хлібороби, тисячами з усіх укружних сіл, щоб голоє наш могутю загремів і відгомоном розійшов ся у наші високі верхи під кривлю гуцульських хат і долинами по обох боках Черемоша під кождо селянську стріху. Спішіть на віче, без ріжниць пола і віку, хай вороги побачуть, що ми розумієм нашу справу боронити, школу на рідній мові цінити, для наших дітей лучшої долі придбати. — Комітет вічевий.

Із штуки і літератури.

„Буковинський Народний театр“ відіграє в Чернівцях дня 11. н. ст. жовтня с. р. в сали Польского Дому ул. Паньска ч. 40, дуже веселу чотироактову, українську комедію Старицького під заг. „Модний жених“.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Коломиї“. Сала „Каси шадничої“.

В суботу, дня 3. жовтня с. р. по раз другий „Жидівка“, опера в 5-ох діях Галевйого.

В неділю, дня 4. жовтня с. с. „Чумаки“, комедія в 4-ох діях Карпенка Карого.

Початок точно о пів 8-й год. вечером.

Концерт кімнатної музики із танцюристими есходинами відбуде ся заходом „Музичної Школи“ ім. Лисенка в великій сали „Народного Дому“ в суботу, дня 10. жовтня с. р.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 сторони 40 К., 1/4 сторони 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/8 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошені редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний окуп. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Свій до свого!!

Виказ діловодства „Рускої Каси“ в Чернівцях. За місяць вересень 1908.

	Стан в поч. місяця		Збільшилось		Разом		Зменшилось		Стан в кінц. місяця	
	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.
Число членів	1362	—	21	—	1383	—	1	—	1381	—
Конто паїв	122984	48	1520	—	124504	48	49	20	124455	28
Конто резервового фонду	25428	69	42	—	25470	69	—	—	25470	69
Конто щадних вкладок	306291	09	15173	02	321464	11	10058	14	311405	97
Конто реєскоміту	663658	18	186247	—	849905	18	168946	—	680959	18
Конто векселів	898759	—	209122	97	1107881	97	198264	—	909617	97
Конто довжних записів	210783	14	12701	16	223484	30	18080	25	205404	05
Конто відсотків	27712	82	8148	56	35861	38	3246	06	32615	32
Конто відсот. від вкл. щад.	6686	72	46	62	6733	34	—	—	6733	34
Конто провізій	5097	46	259	20	5356	66	—	—	5356	66
Конто адмін. видатків	2684	02	204	30	2888	32	—	—	2888	32
Конто плати	4143	28	566	66	4709	94	—	—	4709	94
Конто чиншу	623	—	—	—	623	—	—	—	623	—
Конто інвентара	1000	—	—	—	1000	—	—	—	1000	—
Конто pro diversi	581	46	88	25	669	71	65	—	604	71
Конто дивіденд	5610	80	—	—	5610	80	454	60	5156	20
Конто страт і зисків	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Конто каси	26909	77	427799	03	454708	80	405707	66	49001	14
Податки	1839	21	223	70	2062	91	—	—	2062	91
Конто ріжних паїв	5652	50	—	—	5652	50	—	—	5652	50
Фонд пенсійний	2878	58	—	—	2878	58	—	—	2878	58

Чернівці, 1. жовтня 1908.

Дирекция.

Родимці! Вступайте в член „Рускої Каси“. Один пай виносить 40 К. від паїв платимо 6 проц.

Смадайте свої ошадности в „Рускій Касі“. Від вкладок платимо 5 процент.

Пошукує ся на село Інструктора академіка Русина

до хлопця з II. кл. руско-нім. гімназії. Зголошення просить ся слати на адресу редакції „Буковини“.

Виноград найкрасшої сорти, солодкий, великий, щодень свіжий з пня 5 кіло К 350 оплатно. — **ВИНО** з 1906 року натуральне, червоне і біле 5 кг. фасочки 4 1/2 літри висилає оплатно по 4 К. Л. Альтнай (Altneu) Versecz. 33. Угри. 160 (8—10)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правдо забезпечена“
аптекара др. Ю. Францога

в Терополі.
Се є знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болів, простудження, ломания костей, плечий гістия і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакowaniem. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії мединаліній Стерншуса.

19 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9,
має честь повідомити Веч. Духовенство і Ви. П. Т. Публіку, що виготовляє всілякі в той час входять роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, надільниці, свічки, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинь. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Більші замовлення на догідні рати

Кілька разів літня практика в моїм заводі, упевняє мене що під кожним зглядом зможу хочби найвибагливішому густови Ви. Публіки, вповні удовлетворити. Отвараючи мою роботу, не жалувати я ні трудів ні коштів, а урядив єй так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве поперте тої одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкавій услугі і пишує з глубоким поважанем **Ф. Ярмолівч.**

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкавій услугі і пишує з глубоким поважанем Ф. Ярмолівч.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві, підприємцеві, урядникові і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВ. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і ціники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Першорядний фабрикат! Каси огнетривалі і безпечні від вломань

фірми **Бехера і Гільдесгайма**

поручає
Самостійне заступство взірців фабричного складу.
Ів. Шимонівч, Чернівці, улица Св'ятої Тройці число 20.

Русини! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тутон і паперців з першої галицко-руської фабрики Евгена Біліньского в Збаражні.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сениці, 10% на школи і бурси Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по св'ященниках. — Держіть ся поклик: **Свій до свого.** 138 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обов'язком кожного інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Перворядні американські фабрикації!

Перший найбільший Дім товарний Б. БАЛТИНЕСТРА (молодшого) Чернівці, улица Головна (Ейценберга) число 3.

Рік заложеня 1873.	Самостійна продаж	ц. к. надвірних фабрик	Рік заложеня 1873.
--------------------	-------------------	------------------------	--------------------

Головний склад ц. к. надвірних фабрик **ЧЕРЕВИКІВ**
Антон Чашка у Відні, Б. Л. Попера в Хрудими.

Одинокий найбільший вибір загально знаних найліпших, наймоднійших і американських ортопедичних черевиків в Chevreaux, Vohsalf і лякеру в наймоднійших фасонах.

Самостійна продаж найславнійших рос. **КАЛЬОШІВ**

і черевиків до снгу „Athlet“.

Новість: підосен проти похолознення **„COLUMBIA“.**

Склад петербургских кальошів по оригінально фабричних цінах.

Догідні вовняні і Говна черевики!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає: Віктор Стриг.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневиком „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності почтової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

По процесі.

„Судії присяжні potwierдили вину обжалуваного др. А. Ончула 12 голосами, а трибунал засудив його на місяць арешту з заміною на 3000 кор. гривни і поношене коштів процесу в сумі 2000 кор.“

Отсе вирок, який видав вчера трибунал по дводневній розправі в справі Василько-Ончул. Вирок звичайний сам по собі, про такі і тяжкі засуди чуємо майже не що дня, а мимо того він такий визначний, що годі не звернути на нього увагу.

Передовсім процес пос. Василька проти Ончула мав на собі визначний характер політичного процесу. Борба, яка в нашім краю зачала ся від розбиття „Вільнодумного Союзу“ тягла ся через 3 роки, аж покінчила ся врешті засудом. Колишні товариші та приятелі станули проти себе як завзяті вороги, перед судовими кратами, один, щоби боронити свої честі перед безоглядними закидами і напастями другого. А закидів та напастей тих було нечисленно багато і підношено їх скрізь! Часописи в роді „Wahrheit“ і „N. Fr. Lehrerzeitung“ аж кишили від напастей на пос. Василька, публічно і приватно накидали ся на него всякого рода і сорти свої і не свої політики — не вагаючись навіть у парламенті підносити своїх закидів проти него.

І зачала ся борба, тим цікавіша, що се була борба не поодиноких людей, а партії з партією, а радше нації з нацією. Наші вороги стали всякими способами поборювати одного з провідників буковинських Українців, щоби тим скорше давити та їх самих та на Буковині завести християнсько-соціальний та румунський рай. Аж врешті перебрала ся мірка терпели-

вості і др. Ончул станув перед судом, щоби при кінці розправи почути недуже то приємний засуд. Разом з ним станула морально перед судом всі ті, що полягаючи на клеветах Ончула, або й без нічого отак собі накидали ся на „корупційну політику“ пос. Василька. Засуд Ончула се тяжкий політичний всім тим панам.

В кінці треба ще згадати про заяву честі, яку дали ред. Кисанович і Ренчин пос. Василькови. Кисанович заявив, що він бачить, що нападав невинно на пос. Василька, та що його інформації були хибні, тому просить, щоби пос. Василько відступив від обжалованя.

Те, як покарав суд др. Ончула, нам зовсім обоятно. З нас вистарчить те, що суд признав Ончула виним безпідставної клевети, та що другий лідер християнсько-соціальної партії Ончулівського крила признав, що його напасти на пос. Василька були безпідставні. Сим відняли вони самі собі оружжя в борбі проти нас і скомпromітували себе політично на все.

В справі Прилипча.

В Народній Справі появилася допис під заголовком „Подорож до Прилипча“, котрої автор мусів мати буйну фантазію, бо часто минав ся з правдою і цілю своєї дописи. Автор мав намір посміяти ся з наших українських послів, а тимчасом висміяв нас мужиків і наших стародавніх звичаїв, котрі для народу суть дуже дорогі, немов яка сьвятість.

Неправдою єсть, що триумфальні брами були пристроєні для митрополита, як каже автор, але правдою є, що ми устроїли браму для наших українських послів, щирих заступників мужицких. Митрополит поїхав до Прилипча рано 29. серпня,

а ми строїли браму по полудні того дня, отже видите що не митрополіт.

Автор сеї дописи сьміє ся, що на станицях залізничних передавали пошам хліб і сіль, а радби ми знати, в який спосіб повитали би автор дописи провідників Народної Справи по модному? Віцем. др. Смоль-Стоцкий, ані другі рускі послі не ждали від нас жадної паради, бо навіть нікого не повідомляло ся при нагоді, що послі будуть їхати через Веречанку і хотіли ми їм віддати заслужену належну честь і показати нашим ворогам що український нарід протестує проти всяких нападів Ончулів і Шойсволів і не дозволяє мішати ся до наших справ, а утвердити наших дорогих заступників у нашім довірі і вдячності за їх труд для добра руских мужиків. Ми добре уміємо відрізнити хто нам приятель, а хто ворог і вже не єсьмо такі темні, щоби хто небудь хотів і ви, панове з „Народної Справи“ внесли роздор в українську громаду і розводили єї.

Кільканайцять літ тому жило ся нам руским мужикам дуже тяжко — мов раби тагнули ми житє в ярмі, тоді ані ви, пане редактор Народної Справи, ані ваші прихильники не брали ся видвинути нас з того ярма і несли нам слово правди в писемі і ділі. До тої тяжкої праці взяли ся наші дорогі заступники пп. др. Смоль-Стоцкий, Василько і Пігуляк. Они принесли нам велику полєкшу і показали сьвітло, що ми нарід, що маємо рівні права з другими австрійськими народами. Наші вороги не можуть переболіти, що стратили дійну корову, якою був для них наш бідний мужик. Не дивно нам, що німецькі і волоскі часописи обкидають українських провідників лайкою, але дуже нам дивно, що і ви п. редактор Народної Справи називаєте себе народолюбцем, а прикладаєте руки, щоби нас розбити і повалити силу українського народу так тяжко здобуту. Скажете, що ми не правду вам закидаємо, бо ви все накликаєте в своїй часописи до єдності до злуки. Інакше пишете, а інакше робите.

Думаємо, що і ви не гадаєте, щоби всі мужики злучили ся з вами і покинули своїх провідників, котрі вже дуже багато добра зробили для нас. Ви лиш критикуєте роботу наших провідників і тих, котрі не дають ся зловити на ваше пусте балаканє висміяєте, а тим мужикам не приносите жадного добра. Якесь горетка загорілиць, котрі хочуть уходити за мудрих пристане до вас, але як вишумать ся, побачуть, що ви нас ослаблюєте. Критикувати

А. Чехов.

ДЯДЬКО ВАНЯ

сцени з життя на селі в 4-ох діях.

Переклав: Богдан Чайківський.

(Даліше).

АСТРОВ. В сій хаті є навіть мій власний стіл... В комнаті Івана Петровича. Як я втомлю ся вже цілком, до повного отупіння, а кидаю все і тікаю сюди і забавляю ся тільки годину-дві... Іван Петрович і Соня Александрівна никають над рахунками, а я сиджу коло їх і мажу — і мені тепло, спокійно, і свершило кричить. Тільки на таку приємність я не часто собі позволяю, раз в місяць... (показує на карті). Тепер дивіть сюди... Картина нашого повіта, перед п'ятьдесятьма роками. Темно і ясно-зелена краска означає ліси. Половину цілого простору займає ліс. Де на зеленім є червона сітка, там були лосі, кози... Я зазначаю тут і фльору і фавну. На сїм озері жили лебеді, гуси, качки і як говорять старі люди, птиці була сила, без числа і міри: цілими хмарами літали. Крім сїм бачите ту і там розкинені оселі, хуторища, пустельні єреміти, водні млини... Рогатого скота і коний було багато. Пізнати по свій красці. Приміром в сїм селі дуже багато єдиної краси; тут були цілі табуни, а на одну оселю випадало по три коні (пауза). Тепер дивіть низше. То було вже двацять років літ тому. Ліс займає тут лише одну третю цілого простору. Кіз вже не має, та лосі ще є. Зелена і синя краска, вже блідше. І так далі, і так далі... Переходимо до третьої частини: картина повіта тепер. Зелена краска є вже тільки де-не-де, і то не у

купі, а цятками. Очезли і лосі і тетереви і лебеді... З прямих оселі, хуториків, пустель, млинів вже і сліду не має. Взагалі картина поступового і неминучого занепаду, який за десять п'ятнадцять літ дійде до краю. Ви скажете, що се обяви культури, що старе життя повинно робити місце новому. Так, я розумію, колиб тут на місці вирубаних лісів, повстали гостинці, залізничі, колиб тут були заводи, фабрики, школи — народ ставби розумніший, здоровіший, багатіший, та коли тут нічого подібного немає! В повіті ті самі болота, комахи, ті самі бездорожжя, нужда, тиф, дифтерія... пожежі... Ми маємо тут до діла з виродженням наслідком страшної борби о встановленя. Се вироджене з байдужности, з темноти, з браку самопознання, коли перемерзлий, голодний, недужий чоловік щоби спасти останки життя, щоби заховати своїх дітей, інстинктивно, несвідомо хватає за все, чим тільки можна присмирить голод, загригти ся, нищить усе, не думаючи про завтрашний день... Знищено вже майже все, а на те місце не сотворено нічого (зжмо). Та як я бачу, воно вас зовсім не цікавить.

ОЛЕНА. Знаю ся на тім дуже мало.

АСТРОВ. І знати тут нічого. От не цікавить вас.

ОЛЕНА. Правду сказати, мої гадки не тим заняті. Не гнівайте ся. Я мушу вас про щось запитати і я така зворушена, що не знаю як почати.

АСТРОВ. Ви мене?

ОЛЕНА. Так, Питанє доволі невинне. Сідаймо. (сїдають). Ходить о одну молоду людину. Будемо говорити як чесні люди, як приятелі, без обиняків. Поговоримо і забудемо про що говорили. Добре?

АСТРОВ. Добре.

ОЛЕНА. Ходить о мою пасербицю Соню. Чи вона вам подобаєть ся?

АСТРОВ. Так. Я її дуже поважаю.

ОЛЕНА. Чи вона вам подобаєть ся, як жінка?

АСТРОВ (не відразу). Ні.

ОЛЕНА. Ще два три слова і кінець. Ви нічого не помітили?

АСТРОВ. Нічого.

ОЛЕНА. Ви її не любите, бачу по очах (бере його за руку). Вона страждає... Зрозумійте се і перестаньте сюди їздити.

АСТРОВ (встає). Мій час вже минув... Так і ніколи... (здирає рамена). Куди вже мені... (сумний).

ОЛЕНА. Ну, яка немилу розмова! Я така схвильована, мовби тисячу пудів на собі притаскала. Ну слава Богу, що свінчили. Забудьмо, неначе ми того ніколи і не говорили і... і їдьте геть. Ви розумна людина і зрозумієте... (пауза). Я аж червона уся стала.

АСТРОВ. Колиб ви се були сказали місяць, два тому, то я був би ще може й подумав... та тепер... (здирає рамена). Та як вона страждає, то певно... Тільки одного не розумію: на що вам здало ся те питання? (дивить їй в очі і грозить пальцем). Ви — хитрі!

ОЛЕНА. Що то значить?

АСТРОВ (сміється). Хитрі! Припустім, Соня страждає, я охотно припускаю се, та по що те питання? (перехрещує її швидко). Позвольте, не вдавайте здивування, ви знаєте дуже добре, чого я тут буваю, ви то знаєте дуже добре. Моя кане дорога, не дивіть так на мене, я старий воробець.

ОЛЕНА (у крайньому здивуванні). Каня? Не розберу нічого.

АСТРОВ. Гарний, пушистий тхірок... Вам жертв

в часописи роботу других, на се не конче мудрого треба, але покажіть, чим ви ліпші. П. редактор Народної Справи, як би ви засіли місце д-ра Стоцького, то ви певні що не зробилисьби тільки доброго для мужиків, що робить др. Стоцький. Ліпше зробіть, панове з Народної Справи, замість нести роздор в злуці з провідниками нашими, взяли ся до праці і свої здібности вихиснували для слави нашої нееньки України. От і ваша часопись п. редактор моглаби дуже добре розвивати ся, якби ви щось поучаючого писали — але ви все критикуєте і висміюєте працю заслужених людей, а нам читаючи вашу часопись, нагадує ся пословиця що, „корова котра багато ричить, мало молока дає“! Дописувателєви із Volksblatt-у скажемо, що дуже розминув ся з правдою, пишучи, що на стаціях не явило ся учительство. На стації у Веренчанці крім тих що Буковина вчислювала, були еще Костик, учитель з Мігови, Драбик з Заставної і Романовський із Товтрів. — *Василь Акміїчук*, голова; *Стефан Костик*, заст. і *Василь Васкан Аманів*, член.

Процес пос. Василька проти Ончула.

Серед великого натовпу публіки, зачала ся в четвер о год. 9. розправа проти пос. Ончула, ред. Кисановича і відвічального редактора Ренчина, яка обіймає загалом 12 прасових справ і 1 обиду чести. З цілої розправи висуває ся на перший план справа т. зв. „цементової афери“. В часописі „Wahrheit“ закинув др. Ончул пос. Василькови, що він так інтензивно впливав на краєвих експертів, яким поручив сойм розелідити справу, чи корисно буде для краю стати акціонером фабрики цементу п. Аксельрада, що сей дав пос. Василькови гонопар в сумі 60.000 корон.

Точно о год. 9. явив ся в сали розправ пос. Василько в товаристві своїх оборонців др. Розенфельда з Відня, пос. др. Окуневського і др. Фокшанера. До послідної хвили не мож було знати, чи головний обжалований др. Аврель Ончул явить ся на розправі. Загально говорено, що він приїхав в ночи до Черновець, рішивши ся в останній хвили явити ся особисто на розправі. Обжалованих М. Кисановича і А. Ренчина заступає др. Константин Ончул, Авреля Ончула — сов. Невечерель.

На лаві судіїв присяжних засіли: Франц Глясман, Антін Антонович, Филип Біриберг, Стефан Лисецкий, Роберт Шаф, Йосиф Прошке, Вільгельм Тапенбавм, Франц Олинський, Давид Гергель, Гайнріх Секлер, Герц Ахвер і Саламон Сальтер.

На самім початку розправи постановив адв. др. К. Ончул внесене на відрочене розправи, повідомлюючи, що обжалований др. А. Ончул

не має довіря до черновецьких присяжних, позаяк обжаловані в одиночності заступниками антисемітського напрямку на Буковині і проводирями християнсько-соціальної партії і що в тім процесі розходять ся о такі визначні політично особи, що судії присяжні (хочби й мимовільно) можуть чути до него симпатії і антипатії. Крім того між судьями присяжними є багато таких, які є вірителями пос. Василька, а тим самим вони є з собою в звязи.

На се забрав слово др. Розенфельд і вказав на те, що внесене др. К. Ончула є попросту недопускаєме, аїзгляду на процесову процедуру, бо обжалований не має права жадати делегації иншого суду.

Те, що оборонець др. Ончула накидаєть ся на судіїв присяжних, мусить назвати що-найменше грубим крутіїством, бо-ж прецінь оборонці мали листу присяжних давно в руці і вразі, як вона була їм не до вподоби, могли зібрати якісь докази проти неї, а не накидати ся голословно на присяжних. Те, що оборона др. Ончула вказує на довгі пос. Василька, нічо инше, як простий лайдацкий спосіб агітованя, проти якого оборона пос. Василька рішучо протестує. — Обжалований посол Ончул не вагає ся

втіти перед розправою,

а тепер його оборона не вагаєть ся вживати всякого способу, щоби лиш який небудь чином закрити сю втечу. Тому заступник пос. Василька просить о відкинене внесеня оборони о відрочене розправи. По выводах оборонців обжалованих др. К. Ончула і сов. Невечереля та заступника приватного обжаловуючого др. Фокшанера удав ся трибунал на нараду і вернув по хвили, а предсідатель сов. Кисиліца повідомив, що трибунал

відкинув внесенє оборони

на відрочене розправи і признав лаву присяжних за компетентну до судження тої справи. По піднятю на ново розправи промовляв оборонець Ончула, сов. Невечерель і заявив, що обжалований не почував себе винним в справі інкримінованого уступу в часописі „Wahrheit“. Вже в часі вступного слідства заявив він, що в згаданій статі він не назвав імені пос. Василька, й зробила се на свою руку редакция часописи, яка вже при заснованю часописи дістала повновласть робити всякі зміни в його статях. На підставі тої повновласті редакция часописи місто слово „один посол“ вставила „Николай Василько“. Се вразило др. Ончула немало, бо ся справа так що-до місця, як що-до часу та обставин була не на руку. Раз тому, що він не хоче відповідати перед черновецьким судом, друге, що за ту саму справу виточив він процес часописі „Arbeiter-Zeitung“, а третє, що він приготвує якраз до друку брошуру про пос. Василька, отже йому було би дуже ненаруку виривати з тої брошури поодинокі факти. Від відвічальности не має др. Ончул наміру викручувати ся, але не хоче відповідати, за те, чого не писав. Впрочім редакция „Wahrheit“ хоче дати доказ правди, який може вдатись. На доказ, що в манускрипті Ончула не було слова „Василько“, просить завізвати на свідка Т. Браїлєана (який перебуває тепер в Туреччині — Ред.). Що до справи посла Спинаула, то сов. Невечерель перечить мовби др. Ончул мав ужити інкримінованих слів. Після висказу оборонця пос. Ончул ужив вираження: „Gehen Sie mir aus dem Wege ich sprache Galle“.

Із полеміки між доктором Розенфельдом, д-ром Фокшанером і д-ром Окуневським з одною, а сов. Невечерелью з другої сторони виходить, що др. Ончул мав таки на думці посла Василька пишучи згадану статю.

Другий обжалований, ред. М. Кисанович не може ся згодити також на згадану лаву присяж-

них. До вини він не почував ся, бо не може відповідати за артикули поміщені в „Wahrheit“. На се є там відвічальний редактор. Обжалований може відповідати лише за ті артикули, які він сам підписує. Але як видавець „Wahrheit“ чує ся морально зобовязаний дати доказ правди і просить покликати на свідків президента краю д-ра Брайлєана, Е. Ціффера, Ал. Поппера, дир. Штебермаєра, гофрата Шрайбера і Табору.

Третій обжалований, відвічальний редактор Ренчин подає, що він дуже рідко читав статі, знає лиш, що їх читали або Кисанович, або Браїлєан.

Адв. др. Розенфельд противить ся покликаню на свідка Браїлєана, бо навіть ті, що покликають ся на него не знають певно, чи Бр. читав і скорегував згадану статю. Противить ся також переведеню всіх доказів правди, бо вони мають лише на цілі відрочене розправи і домагає ся вилученя справи Василько-Ончул та переведеня її. По промовах оборонців Невечереля і д-ра К. Ончула відрочено розправу на пополудні.

На пополудневій розправі переслухано свідків Е. Ціффера, сов. Коленберґера (заприсяжений) пос. др. Штраухера і сов. Захара (заприс.), які зізнали, що посол Василько ні одним словом

не впливав на експертів.

Другий день розправи зачав ся переслуханєм свідка Табору, який зізнавав, так піднесено в акті обжалованя. Опісля удав ся трибунал на нараду, а по піднятю наново розправи оповістив предсідатель, що трибунал рішив завізвати свідка Браїлєана, а наслідком того відрочено розправу проти Кисановича і Ренчина. Справу Василько-Ончула вилучено і її буде переводити ся сейчас.

(Далі буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, 3. жовтня 1908.

В посліднім числі нашої часописи зайшла помилка з якої ціле реченє в справозданю з головних зборів „Народного Дому“ став незрозуміле. В третій шпальті на 1. стор. в 28 стртці з гори має бути:

Противно вказує исп. краєв. п. О. Попович на трудність основаня і т. д. що отсим простуємо.

В справі вишничкої гімназії. Від п. М. Браїлєдєра дістали ми спростованє, в яким він просить нас зазначити, що він ніколи не висказував ся, ані не агітував проти української гімназії, а лише виступав проти вмишуваня в сю справу гром. Виженця, яка має бути дуже убога. Ми приймаємо з вдяком до відома, що він змінив свою гадку про справу української гімназії. Що до его дотеперішних поглядів на сю справу, то мусимо замітити, що віче з 19. м. м. було скликаєне д. Браїлєдєм et Со., між иньшим виразно в цілі заложеня протесту проти української гімназії (до чого й виразно признались безіменні клеветники в телеграмі висланій до краєвого суду в Чернівцях) а далі мусимо піднести, що (після доведеня часоп. „Czerw. Allg. Zeitung“ з 25. м. м. ст. 5) д. Браїлєдєль ще на довірочних зборах з 22. м. м.

Повісьте, так сказатиб, ваші уши на зілок уваги (смієть ся).

ВАЙНИЦЬКИЙ (зворушений). Може я непотрібний? Чи можу відійти?

СЕРЕБР. Ні, ти потрібніший всіх.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Чого вам в мене треба?

СЕРЕБР. Вам?... А ти чого сердити ся? (пауза). Як я в чому завинив перед тобою, то прости, будь ласка.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Зістав той тон. Пристунаймо до діла... Чого тобі треба?

(Входить Марія Василівна).

СЕРЕБР. А ось і татап. Починаю моє паньство. (пауза). Я запросив вас, мої паньство, щоби звістити вам, що до нас їде ревізор.. Впрочім, жарт на бік. Діло серйозне. Зібрав я вас паньство, щоби попросити в вас помочи й ради, а знаючи вашу повсякчасну жичливість, сподію ся, що їх дістану. Я чоловік вчений і все жив здалека від практичного життя. Обійти ся без вказівок людей розумних я не можу і тому прошу тебе Іване Петровичу, і вас Іліє Ілічу і вас татап... Діло в тому що панет omnīs una pox, то є, всі у власти Бога: Я старий, слабий і думаю, що воно буде зовсім на місці, коли впорядкую всі свої маєткові справи, о скільки вони відносять ся до моєї родини. Моє життя вже скінчене, але в мене молода жінка і донька-дівчина (пауза). Довше жити на селі, я не можу. Ми не сотворені до села. А жити в місті з того, що ми дістаємо з нашого маєтку, немислимо. Продати припустім ліс, так се спосіб екстраординарний, котрим що року хиснувати ся не вільно. Нам треба шукати такого способу, що зміг би загарантувати нам більше, або менше означену цифру доходів. Я придумав один такий спосіб і маю честь піддати його під вашу розвагу. Поминувши деталі, я скажу вам його в загальних начерках. Наш маєток

хочеть ся! От я вже цілий місяць нічого не роблю, покинув все, жадно шукаю за вами і вам то все страшно подобаєть ся, страшно... Ну, щож? Я побіджений, ви се знали і без питаня (схрестивши руки на грудях). Покорюсь. На-те їдате!

ОЛЕНА. Ви з ума зійшли!

АСТРОВ (смієть ся кризь губи).

ОЛЕНА. О, я лучша і вища, чим ви думаєте!

Божу ся вам! (хоче йти).

АСТРОВ (заступає їй дорогу). Я сьогодні поїду, бувати тут не буду, та... (бере її за руку — омидаючи). Де ми будемо бачити ся? Кажіть скоро: де? Може хто надійти, говоріть скорше... (пристраско). Яка гарна, яка роскішна... Один поцілуй... Поцілувати тільки ваше пахуче волосє...

ОЛЕНА. Божусь вам...

АСТРОВ (перехискує). Пощо божити ся? Не треба божити ся; не треба злиптих слів... О, яка гарна! Які руки! (цілує руки).

ОЛЕНА. Досить того, досить їдїть... (зириває руки)

Ви вабули ся.

АСТРОВ. Говоріть же, говоріть, де ми завтра побачимо ся? (бере її за талію). Ти знаєш, воно конечно, ми мусимо бачити себе (в тій хвилі входить Вайницький з китицею розє і стає в дверях).

ОЛЕНА (не бачить Вайницького). Поцадіть... лишіть мене... (кладає голову Астрову на груди). Ні! (хоче йти).

АСТРОВ (держить її за талію). Приїжджай завтра на лісничівку о другій годині... Так? Так? Приїдеш?

ОЛЕНА (обовичивши Вайницького). Пустіть! (дуже змішана їде до вікна). Боже!

ВАЙНИЦЬКИЙ (кладає китицю на крісло зворушений витирає лустиком лице і за ковміром). Нічого... так... нічого...

АСТРОВ (надрабляючи міною). Нпії, високоповажаний пане Іване Петровичу, гарна погода. Рано

було хмарно, мовби на дощ заносило ся, а тепер сонце сьвітить. Правду сказати, осїнь вдала ся дуже гарна... і озимина нічого собі (звиває карту в трубку). От тільки що: дні стали коротші... (виходить).

ОЛЕНА (підходить скоро до Вайницького). Ви постараете ся, ви ужнете усіх своїх впливів, щоби я й чоловік виїхали відси ще сьогодні! Чуєте? Ще сьогодні!...

ВАЙНИЦЬКИЙ (витирає лице). А? Ну, так... добре... Я, Нелєне, все видів, все...

ОЛЕНА (нервовно). Чуєте? Я мушу виїхати звідти ще сьогодні!

(Входить Серебряков, Соня, Телєґін і Марина).

ТЕЛЄГІН (сам). Ваше превосходительство не зовсім дужий. Вже два дні недомогаю. Голова чогось там...

СЕРЕБР. А деж прочі? Не люблю я тої хати. Правдивий лабіринт. Двадцять шість величезних кімнат, порозлазять ся всі і нікого нігде не найдеш (дзвонить). Закличте сюди Марію Василівну і Олену Андріївну!

ОЛЕНА. Я тут.

СЕРЕБР. Прощу паньства сідати.

СОНЯ (підходить до Олени Андріївни: нетерпаче). Що він сказав?

ОЛЕНА. Опісля.

СОНЯ. Ти дрожиш? Ти хвилюєш ся? (дивить ся допитливо її в лице). Я розумію... Він сказав, що більш не буде їздити... так? (пауза). Скажи! так?

ОЛЕНА (житає головою, що так).

СЕРЕБР (до Телєґіна). Зі здоровлєм можна би ще видержати, та до чого годі мені привикнути, то до того сільського життя. Я почувую, якби я з землі злетів на яку чужу планету. Сідайте паньство, прошу вас, Соня! (Соня не чує його: вона стоїть похиливши у розпучі голову). Соня! (пауза). Не чує. (до Марини). І ти, няню, сідай (няня сїдає і робить помочу). Прощу!

мав заявити: як збори не ухвалюють п. Васильковича вступом до товариства, так бодай нехай завізуть його, щоб він висловив своє ставлення до цієї справи. З того виходить, що д. Брайдель аж в останніх днях став прихильником української школи.

Нові поштові значки і друки. В слід розпорядку ц. к. міністерства торгівлі з дня 23. вересня с. р. вийде ще сего року новий наклад деяких поштових значків у відміннім ніж досі виконанню, а се: перепиші листки, карткові листи, газетні перепаски, посвідки надання на телеграми, бланкети до надання абонаментових телеграм, карти уповноважувачі до телефонічних розмов, карти поштової щадниці і цидулки до плачення податків. Згадані поштові значки будуть заосмотрені маркою по 5, 10 або 25 сотиків з портретом его ц. і к. Апост. Величества з 1908 р. Нові перепиші листки поодинокі з оплаченою відповіддю по 5 і 10 сотиків появлять ся з днем 4. жовтня с. р. Речницеві видали інших поштових значків подасть ся в відповідній порі до відома. Нові перепиші листки допускають ся до обороту з Угорщиною з окупованими краями Босною і Герцеговиною та з німецьким цесарством. Через видаве нових листків перепиші листки давнішої едичії не втраять своєї вартості і допускають ся до поштового обороту. З днем 4. жовтня с. р. буде на ковертах і перепишних листках приватного накладу друкувати ся вже марка з портретом цесаря з 1908 р. Приватні коверти з друкованим поштовим значком давньої едичії можуть також на дальше уживати ся.

В справі спадщини по Полуботку доносить російська газета „Утро“, що сими днями вернув до Харкова зі з'їзду претендентів до спадщини по гетьмані Полуботку, відбутого в Гомлі, управитель адміністративного бюро адвокат Вобков-Басов. Як звисно, пущено з Петербурга чуток, що в однім з англійських банків знаходять ся мільйони, які свого часу умістив там Гетьман Полуботок. Се дало причину, що близші і дальші потомки Полуботка порозумівшись з собою на з'їзді в Стародубі, поставили вислати до Лондону чоловіка, котрий би там провів на місці, як мав ся діло з тими мільйонами. Делегатом тим був якийсь адвокат Пржевальський, котрий тепер вернув з Лондону і на з'їзді в Гомлі зложив звіт з своєї діяльності. Отже Борков подав в газеті „Утро“ до відомості, що заходи адвоката Пржевальського не принесли ніякого успіху, бо в ніякім з лондонських банків нема й сліду з яко-гось спадщини по Полуботку. Мимо того потомки гетьмана Полуботка не втраять надії і сподіють ся, що удасть ся їм відшукати спадщину.

Гапонова спадщина. Російські суди займають ся тепер справою спадщини по убитою весною 1906 р. голосного тоді Юрія Гапона. Виринула справа з того, що полтавський суд затвердив право спадщини в хосен малого сина Гапона, Олексія. Йому призначено право до невідомого маєтку в Полтаві, який записано даровизною ще в 1897 р. Гапонові. Крім того в петербургській філії Лівонського банку переходять ся в окремі скриньці два пакети: в однім лежить 14500 рублів в другім 14000 франків. Як відомо, Гапон останні часи свого життя жив з фальшивим паспортом на ім'я міщанина Фелікса Рибницького і гроші, зложені в лівонському банку, записані на Рибницького. Тепер правний заступник покійного Гапона має доказати, що Фелікс Рибницький та сама особа, що

дав пересічно два процент. Я пропоную продати його. Коли є гроші заміняємо на папери, то можемо дістати чотири до п'яти процент, і я думаю, що ще лишиться тільки, щоб можна купити в Фінляндії невеличку віллу.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Пожди.. Мені здасть ся, що я не дочув... Повтори, що ти сказав.

СВЯТОСЛАВ. Гроші замінити на процентові папери, а за те, що остане, купити віллу в Фінляндії.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Не Фінляндія.. Ти ще щось друге сказав.

СВЯТОСЛАВ. Я пропоную маєток продати.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Отсе саме. Продати маєток, знаменитя, геніальна гамка... А деж ти скажеш подіти ся мені з старою мамою і з Сонею.

СВЯТОСЛАВ. Се все обговоримо в своїм часі. Годі так відразу.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Чекай. Очевидно, досі не було в мене каплі здорового розуму. Досі я був такий дурний і думав, що сей маєток належить до Соні. Покійний батько купив його на посаг своїй сестрі. А я був такий наївний, розумів закони не по турецьки і думав, що маєток з сестри перейшов на Соню.

СВЯТОСЛАВ. Так. Маєток належить до Соні. Хтож каже, що ні? Без згоди Соні, я не смію продати його. Пречінь я хочу продати його для добра Соні.

ВАЙНИЦЬКИЙ. То геніальне, геніальне! Я або з ума зійшов, або... або...

(Далше буде).

Юрій Гапон. По Гапоні лишилась ще маленька донька Марія, що живе тепер в Полтаві. Як звисно, Гапон був родом Українець.

Оповідки, іменованя і т. п.

Від Редакції. Подаємо до відома всім інтересним, що в дни виходу часопису, замикався редакційний час о годині 11. перед полуднем, тому всякі пізніші впливи не будуть безумовно уважляднені, хіба аж в слідуючій числі. Пригадуємо також всім, що для посторонних осіб редакція „Буковини“ і „Рускої Ради“ відчинена лише в годинах 10—11 перед полуднем і від 2—3 по полудни. Всіх тих, що приходять в иньшій часі, просимо ласкаво застосувати ся до нас, хочби з того згляду, що приходячи в иньшій часі перешкаджув ся нам лише в роботі.

Вінчане п. Івана Джулинського окінч. богослова з п. Євгенією Вольською відбуде ся в неділю, дня 11. жовтня б. р. о 6-ій годині по полудни в каплиці резиденційній в Чернівцях.

Звістку про концерт кімнатної музики і танцюристів сходили, уряджувані в суботу дня 10. жовтня с. р. музичною школою ім. М. Лисенка доповняємо отсим: В концерті беруть участь учительські сили нашої школи між иньшим дебютує фортеп'яністка, панна П. Демант. Крім сего приобіцяли співучасть звісні гумористи. По концерті відбудуть ся танці. Початок о год. 9-ій але за те точно з згляду на се, що по концерті слідує танці. Вступ на концерт 1 кор. для учеників 50 сот. На танці вступ ще 1 кор. для осіб, які звичайно беруть участь в наших забавах. Стрій поєдинний, спаперовий. Докладна програма концерту буде подана пізніше.

Для дівочої бурси подарували: П. Денис Руснак, надучитель із Чарторій 8 залиців, а п. Іля Смерчанський, господар із Звиничі корець бараболі. За сей дар складає заряд бурси щирю подяку. — А. Міський, управитель бурси.

3. „Музичної школи ім. Миколи Лисенка“ в Чернівцях. Відповідно до заяви заряду в недавній статі „Буковини“ продовжує ся вписи в наші школі до 15. жовтня с. р. Вписувати ся можна що дня крім неділі і свят від години 2—6 по полудни в люкальній школі ул. Петровича ч. 2. І. поверх. Вписове вноситься 4 К, а оплати за сольовий сьлів і фортеп'яні по 8 К місячно, за скрипку 6 К місячно. Ученики мають три рази тижнево лекції головного предмету і 1 годину теоретичної науки (а то відповідно до підготовки початків теорії, науки, гармонізації 2 відділи і історії музики), а ще крім сего 1 годину тижнево спільних виправ. Для учеників стоїть до ужитку музична бібліотека і мають ученики при закупі інструментів і нот 10—25 проц. озору. Школа наша ведена дуже старанно після взору віденської консерваторії, так що ученики наші виказують великі постипи в науці, як се можна було оцінити на публичних пописах нашої школи, дальше і зі згляду на невеликі шкільні оплати, надіє ся заряд ще припливу учеників особливо до сольового сьліву, який у нас на жаль дуже занедбує ся, а то тим більше, що у нас якраз є багато прекрасного голосового матеріалу. Щоби уможливити вступ новим ученикам, які доперва внаслідок сего оголошеня рішають ся вписати ся до нашої школи, а особливо академікам, продовжує загальні вписи без особливих доплат аж до 15. жовтня с. р. — Заряд.

Із штуки і літератури.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Коломиї. Сяля „Каси щадничої“.

В неділю, дня 4. жовтня с. с. „Чумаки“, комедія в 4-ох діях Карпенка Карого.

В второк, дня 6. жовтня с. р. „Фавст“, опера в 5-ох діях Гунода. Гостинний виступ А. Гаска.

В четвер, дня 8. жовтня с. р. „Арсен Яворенко“, комедія в 5-ох діях Бориса Грінченка.

В суботу, дня 10. жовтня с. р. „Барон циганів“, оперета в 3-ох діях, Стравса.

Початок точно о пів 8-ій год. вечером.

Прапор ч. 7. містить: Почислім ся і зорганізуємо ся! — Шкільні нори. — Родимці. — Словарець чужих слів. — Вільна школа. — Становище „укр. поступової партії“ на Буковині в реакційного „Католицкого Центру“ в Галичині до регуляції учит. платні. — З Галицького союму. — Матеріяльне положення нар. учителів на Буковині. — Всячина.

„Літературно-Науковий Вістник“ за вересень містить: Волод. Антонович: Автобіографічні записки: Польське суспільство України. Подорожки по Україні. Суд. Початок української громади. — М. Чернявський: Варварі, повість. — Ол. Маричак: А як підемо. — Мих. Грушевський: Культурно-національний рух на Україні в другій пол. XVI. в.: Літературна полеміка з приводу унії. Політична боротьба. — Н. К.: Злочинець. — Ол. Грушевський: Сучасне українське письменство в його типових представниках: Грицько Григоренко, Микола Чернявський, Надія Кибальчич, Волод. Винниченко. — П. Мазюкевич: Серенада. — В. Панейко: З проблемів теорії пізнання і метафізики. — Апол. Новак: Вигнанці. — С. Молот: Поєзії. — Мих. Лозинський: Польська народова демократія (далі). — Г. Гайдер-Гайгард; Беніта (Ро-

ман). — П. Капельгородський: Україні. — Мих. Грушевський: Ювілей Льва Толстого. — Айтон Сінклер: Нетри, пер. М. Левицького (далі). — Мих. Лозинський: З австрійської України. — В. Піснячевський: З російського жити. — Книжки надіслані до редакції. — Бібліографія. — Зміст XLIII. тому Л.-Н. Вістника. — Оголошеня. — Зміст десятої книжки Л.-Н. Вістника.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН. НАШ АЛЬБОМ.

Іван Діброва.

Осінні думки.

Пливуть літа мов філі моря
Пливуть тихенько, без розмови
Несуть з собою безліч горі,
Кохання хвилі, чар любови...
Гей, гей минають дні прекрасні
Хвилини любі, милі, щасні!

Пливуть літа, а бистра мрія
У серцю, в грудях затихає,
І спомин щастя, цвіт-надія
Пливе з літами, замирає...
Гей, гей втихає пісні голос,
Красить ся сріблом буйний волос!

Пливуть літа.. а ми й не жили,
А вже пращаєм весну милу,
І що кохали, що любили
Сховаєм разом у могилу...
По що-ж ті цвіти гарно цвили?
Гей, жаль, що літа марно спили!

Амброзія Макогон.

Тақ вічно...

Минув кохання час,
любви промінь згас, —
на сонце хмара впала.
Завмерли всі чуття,
знівечилось життя, —
журба одна остала.

Нераз здавсь мені,
що я в тісній труні
закопаний в могилу.
То знов, часами знов
забутая любов
життєву будить силу.

І вічно, вічно так,
неначе той жебрак
живу я із дня на днину.
А дні спокійно йдуть,
з собою все несуть
і гнуть лиш мою спину.

Була весна.

Була весна, була весна.
було і літо красне,
пропало все, минулось все, —
краса марнів, гасне.

Була любов, була любов,
було палке кохання,
минуло все, пропало все, —
остав сум, ридання.

Rendez-vous.

Минула година, минула вже друга
і бачу на трету звернуло,
колиж ти, дівчино, та вийдеш з хатини?
Чи ти вже про мене забула?

Я ходжу, блукаю, тебе виглядаю,
дивлю ся що хвилики в віконце,
в очах потемніло, нікого не бачу,
зайшло вже, зайшло мов сонце.

А ти обіцяла, що вийдеш за хвилю,
зрадлива, зрадлива ся мова!
Чи чуєш? бе трета година не вежі...
Бувай-же дівчино здорова!

РУСКА КАСА РУСКА КАСА

тов. зареєстроване із ограниченою порукою
в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклада щадничі і опростовує їх на 5%. — Пай виводить 40 К і платимо 6%, виводить 2 К. — Родимці! Хай клич „свій до свого“ відібає ся голосний відомом по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає своєї ошадности в „Рускій Касі“.

Прієднуйте нам нових членів!
Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{5}$ сторони 10 К., $\frac{1}{6}$ сторони 5 К., $\frac{1}{8}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний спуск. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Пошукує ся на село Інструктора академіка Русина

до хлопця з II. кл. руско-нім. гімназії. Зголошення просить ся слати на адресу редакції „Буковини“.

Виноград

найкрасшої сорти, солодкий, великий, щодень свіжий з пня 5 кіло К 3:50 оплатно. — ВІНО з 1906 року натуральне, червоне і біле 5 кг. фасочки 4 $\frac{1}{2}$ літри висилає оплатно по 4 К. Л. Альтнай (Altneu) Versecz. 33. Угри. 160 (9—10)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“ антикара др. Ю. Францоца

в Терополі. Се є анеманите усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болюв, простуджєня, ломаня костей, плечий гістля і нервових недуг. Прому уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакованєм. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медичинальній Стерншуса.

Оголошенє для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовістні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рілників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лхкий, без вигляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рілника від такого визиску оголошуємо, що Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в прибавженю привкмети рілі, а іменню: чи она легка чи тяжка, чи перемакальна чи ні, чи середно лаха чи зовсім лаха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

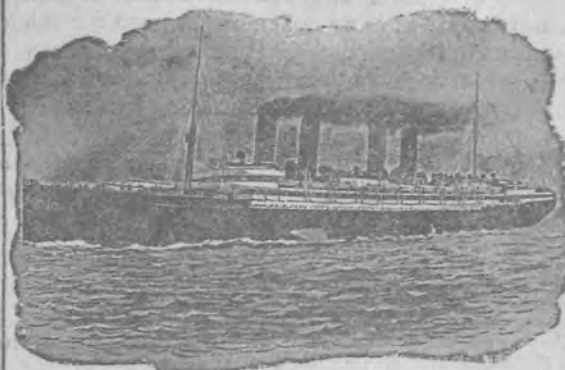
Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене

Високою ц. к. краєвою управою концесіоноване

Міжнародне Бюро Подорожи „СВІТ“

Стрецький і Ска

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1.

165 (—) видає карти корабельні до Канади, Сполучених Держав (Америци), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізницї європейські, канадські та америнанські. Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Виданя „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бєсїди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рехенберга.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцєви підприємцєви, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

165 (—)

ІВ. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Сьвятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цїнники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офerti адресувати на повисшу фірму.

Русини! Ждайте у всіх трафіках, торговлях і крамничках лише тутот і паперцїа з першої галицко-рускої фабрики Егєна Білінського в Збарани. — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняї, 10% на школи і бурей Тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках. — Держім ся поклик: Свій до свого. 138 (—)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німєцькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом, виходить раз на місяць в обємі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. 6 обовязком кождого інтелїгентного Русина передплачувати єю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Вєч. Духовенство і Вп. П. Т. Публїку, що виготовляє вєйнякі в той фак входячі роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, кадильниці, сьвєчники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій цїні і на рєчєвєць. Замовленя з провінції точно, дешево і на час.

Вільші замовленя на догїдні рати Кільканїцять лїтна практика в моїм заводї. упевняє мене що під кождим зглядом зможу хочби найвибаглившому густови Вп. Публїки, вповнї вдовольати. Отвїраючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштїв, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітєнь та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публїки з просьбою о ласкаве попєрєтє тої одинокої в своїм родї рускої робітнї, єтою на ласкаві услужї і пишущє з глибоким поважанєм Ф. Ярмолвич.

Першорядний фабрикат! Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми Бєхєра і Гільдєсгайма

Самостійне заступство взірцїв фабричного складу. Ів. Шимонвич, Чернівці, улица Сьвятої Тройці число 20.

Перший найбільший Дім товаровий Б. БАЛЬТІНЕСТРА (молодшого) Чернівці, улица Головна (Енценберга) число 3.

Рік заложеня 1873.

Самостійна продаж

ц. к. надвірних фабрик

Рік заложеня 1873.

Головний склад ц. к. надвірних фабрик ЧЕРЕВИКІВ Антона Чапєка у Відни, Б. Л. Попєра в Хрудїмї.

Одинокий найбільший вибір загальноє знаних найліпших, наймоднійших і американських ортопєдичних черевиків з Chevreauх, Vosealf і лєкєру в наймоднійших фасонах.

Самостійна продаж найславнійших рос. КАЛЬОШІВ і черевикї до сїгу „Athlet“.

Новість: підшави проти поховзєнєня „COLUMBIA“.

Склад петєрбургєских кальошів по оригінально фабричних цїнах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповїдає: Віктор Стрїч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковина“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частіших замовленнях відповідний рабат. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Буковинський сойм.

В понеділок о год. 11-йй пер. пол. зачало ся перше засідане краєвого сойму. Після всяких познач на політичній овиді Буковини сподівали ся всі, що теперішнє засідане сойму буде дуже бурливє, та над сподіванє перше засіданє відбуло ся незвичайно тихо. Але ся тишина робить таке вражєнє, якби незабавки по ній мала наступити велика буря. З нових подій у соймі треба зазначити передовсім основанє християньско соціального клубу з Ончулом і Відманом на чолі (schöne Seelen finden sich!), до якого приступили Тут Ончул, Луну і Бубурудзан.

На перше засіданє явили ся майже всі послы в комплекті, між ними 3 нові: Ніко Фльондор, др. Стефанович і ректор Зелінка.

Предсідатель: маршалок краєвий барон Юрій Василько, секретарі: Кешман і Скалят.

Маршалок краєвий отворив засіданє і здав справу з того, що стало ся з проектами законів, які ухвалєно в часі минувшої сесії, з чого 11 одержало санкцію, 10 ще досі не вернуло, а 6 не санкціоновано. З санкціонованих законів згадав в першій мірі санкцію громадского закона, обговорив справу регуляції учительської платні та виборчу реформу до сойму і згадав про національні борби, які так страшно розгоріли ся в краю.

Опісля промовив ше президент краєвий др. Бляйльбен, а по відчитаню інтерпеляцій зложили нововибрані послы присягу.

Посол др. Волчинський повідомляє про уконституованє румунського клубу, який вибрав головою д-ра Волчинського, а заступниками Бежана і Луну. Опісля зложив іменем тогож клубу слідуючу заяву: Румунський клуб буде старатись всіма силами працювати і поспирати реформи, які є конечно потрібні для краю. Сподіє ся рівнож, що в тім році, в яким всі народи згідно святкували ювілей цїсаря, будуть також поступати супроти себе згідно.

Звернувши ся до Вірмено-Поляків, просив їх і на дальше як до тепер о щирі та прихильні відносини обох клубів. Опісля звертаєть ся до Русинів, згадуючи про те, що Русини і Румуни се

два народи, які живуть побіч себе в однакових обставинах і тому заслугують на однакове трактованє. Руский і румунський нарід жили зі собою все в згоді, а як деякі випадки їх одиниці бороли ся нераз зі собою, то се не має зараз бути причиною до дальшої борби між двома народами.

Іменем Вірмено-Поляків зложив Абрагамович заяву, що вони все будуть стреміти до згоди між всіма народами в краю.

Заява пос. Василька.

В імені руского клубу зложив пос. Василько слідуючу заяву: Слова предсідателя румунського клубу відповідають цілковито нашим тендеоніям. Ми можемо покликатись на те, що ми все стреміли до того, щоб йти рука в руку з румунськими послами, як того вимагали потреби сільского населєня. Деякі труднощі перешкоджують тому впадї, але ми не будемо висувати наперед тих труднощій. Рівночасно бажаємо, щоб так стало ся і з другої сторони. На початку нашої діяльності висказуємо і ми желанє, щоб добрі відносини з вірмено-поляками остали й на дальше такі, як були.

В імені Німців зложив пос. Лянгенган, що хоч вімецький клуб ще не уконститував ся, він може сьміло сказати, що і німецькі послы будуть старати ся жити зі всіма в згоді.

Наглі внесенє

поставили пос. Відман в справі регуляції учительської платні і пос. Ончул в справі виборчої реформи до сойму. Внесенє ті відіслано до відповідних комісій.

Уконституованє ся комісій.

Шкільна комісія: А. Ончул, Скедль, Відман, Гормузаки, Н. Фльондор, Пігуляк, Стоцкий, Стефанович, Вайденфельд.

Комісія верифікаційна: Калитовский, Бубурудзан, Попович, Галбан, Вайденфельд.

Комісія правнича: др. Волчинський, Відман, А. Ончул, Гормузаки, Малик, Сімоновичі, Н. Фльондор, Смал-Стоцкий, Стефанович, Скедль, Стравхер.

Комісія фінансова: Богушевич, Лянгенган, А. Ончул, Сімоновичі, Н. Фльондор, Бежан, Стоцкий, Василько, Тітінгер.

Петиційна комісія: Ландвер, Бежан, Т. Ончул, Калитовский, Богушевич.

Ком. адміністраційна: Малик, Луну, Т. Ончул, Гормузаки, Поповичі, Ландвер, Пігуляк, Абрагамович, Штравхер.

По виборі комісій замкнув предсідатель засіданє. Про слідуюче засіданє донесеть ся послам в письменній дорозі.

Процес Василько—Ончул.

(Попрцесові замітки).

Як вже було сказано в попереднім числі нашої газети, відбув ся сими днями в Чернівцях перед судом присяжних сензаційний процес послів Ник. Василька, д-ра Стоцкого і Спинула проти посла д-ра Авреля Ончула. Сей процес був борбою не тільки між двома перворядними політиками нашого краю Николаєм Васильком, а Аврелем Ончулом, але також між обома народами сего краю; тут міряли ся сили двох сильних партій. Сей процес мав дальше доказати, чи на Буковині має ся воювати з певної сторони й на дальше неправдою і чи правда віднесе побіду над неправдою. Не дивно проте, що на вислід сего цікавого процесу чекала з нетерпеливостію не лиш ціла Буковина, але й міродатні сфери далеко поза границями нашого краю аж до самого Відня. Не дивота-ж дальше, що сій судовій розправі прислухували ся ріжнородні чинники міста Чернівців, між ними велике число юристів та інтелігенція із ріжних околиць краю. Тому то вже кілька день перед сею розправою були розібрані всі карти вступу на сально судову і через цілі два дни сї розправи була ся салья наповнена по береги. Та в наслідок того, що судові урядники і адвокати приходили яко судовій службі знакомі без карт, то ставало часами між прислухуючою ся публікою так тісно, що предсідатель судового трибуналу мусів нераз приказувати судовій службі, робити в сали силоміць місце. Не одному із прислухуючих ся лав ся шіт із чола і не міг ся в глоті рушити, та проте стояв із цікавості на однім місці цілими годинами.

І де-ж не бути цікавим, коли тут ходило о моральне і політичне знищенє одної або другої в краю так важної особи? Де-ж було не інтересувати ся сею розправою, коли між покликаними численними свідками находили ся також послы, дідичі, високі урядники, університетські професори, президент льокальних земліниць Ціфер з Відня і др., що мали зізнавати в користь, або в некористь одного чи там другого з тих двох визначних політиків? Велика часть рускої так місцевої як і за-

А. Чехов.

ДЯДЬКО ВАНЯ

сцени з життя на селі в 4-ох діях.

Переклав: Богдан Чайківський.

(Далше).

МАРИЯ. Жан, не переч Олександрови. Вір мені, він краще знає, що добре, а що зле.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Ні, дайте мені води (не воду). Говоріть, що хочете, що хочете?

СЕРЕБРЯКОВ. Я не розумію, чого ти так кидаєш ся. Я не кажу, щоб мій проєкт був ідеальний. Як всі скажуть, що він негідний, я покину його.

ТЕЛЕГІН (засмутований). Я, ваше превосходительство, маю для науки не лише велике поважанє, але і родинні чувства. Мого брата Григорія Ілїча живки брат, може знаєте, Константин Трофимович Лакедемонов, був магістром...

ВАЙНИЦЬКИЙ. Пожди Вафля ми об ділі... пожди, пізнійше... (До Серебрякова). Запитай його. Сей маєток куплено у його дядька.

СЕРЕБРЯКОВ. Ах, пощож я маю його питати? Пощо?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Його куплено тоді за дев'ятьдєсятіть тисячів. Батько заплатив тільки сїмдєсять і оставало ще довгу двайцятьпять тисячів. Тепер слухайте... Того маєтку не булиб ми купили, колиб я не був зрік ся дідицтва на користь сестри, яку я горячо любив. Мало того, я дєсять лїт працював як вїл і виплатив увесь довг.

СЕРЕБРЯКОВ. Жалую, що почав сю розмову.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Маєток без довгів і не занедбаний, тільки завдяки моїм заходам. І от коли, коли

я постарів, мене хотять вигнати звідси на зломанє карку.

СЕРЕБРЯКОВ. Я не розумію, чого ти властиво хочеш?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Двайцятьпять лїт, я управляв тим майном, працював, вислав тобі гроші, як вірний економ і за цілий той час ти ні разу не подякував мені. Цілий час в молодості і тепер — платив ти мені 500 рублів на рік — дідівські гроші! — і ти ні разу не догадав ся додати мені, хочби одного рубля!

СЕРЕБРЯКОВ. Іване Петровичу, звідки я міг знати? Я не практичний чоловік і на тім не розумію ся. Ти сам міг взяти собі кілька хотів.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Чому я не крав? Ви всі гордите мною за те, що я не крав. То булоби справедливе і тепер я не бувби дідом!

ТЕЛЕГІН (зворушений). Ваня, серце, годі, годі... Я дрожу... Пощо нищити добрі взаємини (цїлує його).

МАРИЯ ВАС. (остро). Жан!

ВАЙНИЦЬКИЙ. Двайцятьпять лїт я з мамою, сидів як кертця в чотирох стїнах... Всі наші гадки і чувства належали до тебе одного. В день ми говорили про тебе, про твої праці гордили ся тобою, радісно вимовляли твоє імє. А нощі збавляли на те, що читали журнали і книжки, якими я тепер глибоко погорджую!

ТЕЛЕГІН. Не треба Ваня, не треба... Не можу...

СЕРЕБРЯКОВ. Не розумію, чого тобі треба?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Ти для нас був якимсь вищим еством, твої статї ми знали на память. Та тепер мені отворили ся очі! Я все бачу! Пишеш про штуку, а не розумієш штуки! Всі

твої письма, які я так любив, не варта торби сїчки. Ти нас туманив!

СЕРЕБРЯКОВ. Люди! Возьміть його врешті! Я йду геть!

ОЛЕНА. Іване Петровичу, я бажаю собі, щоб ви перестали! Чуєте?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Не переставу (заступає дорозу Серебрякову). Чекай, я ще не скінчив. Ти знищив моє житє! Я не жив, я не жив! З твоєї ласки, я знівечив, змарнував найкращі літа свого життя! Ти мій найбільший ворог!

ТЕЛЕГІН. Я не можу, я не можу... я йду геть... (виходить сильно зворушений).

СЕРЕБРЯКОВ. Чого ти хочеш від мене? І яке ти маєш право говорити зі мною таким тоном? Се нікчемність! Коли майно твоє, то бери собі його, а його не потребує!

ОЛЕНА. Я в тій хвили виїжджаю з того пекла! (кричить). Я в нім не видержу!

ВАЙНИЦЬКИЙ. Пропало житє! Я талановитий, мудрий, сьмільний... колиб я був жив нормально, то з мене міг вийти Шопенгауер, Достоевський... Я змарнував ся! Я з ума сходжу! Мамочко, я в розпуді! Мамочко!

МАРИЯ ВАС. (остро). Слухай Олександра!

СОНЯ (підходить перед нямєю і пригукують ся до нїєї). Нянечко! Нянечко!

ВАЙНИЦЬКИЙ. Мамочко! Що мені робити? Не треба, не кажіть! Я сам знаю, що маю робити! (до Серебрякова). Попамятаєш ти мене! (виходить середими двері).

МАРИЯ ВАС. (йде за ним).

СЕРЕБРЯКОВ. Люди! до чого воно ще дійде? Заберіть мене від того варята! Я не можу з ним жити під одним дахом! Живє тут (показує на середні двері) майже рядом зі мною...

місцевої інтелігенції, не маючи через брак місця доступу до середини, ожидала нетерпеливо вироку перед судовою палатою до пізньої ночі. Вони знали як щирі патріоти добре, що від засуду або увільнення Авр. Ончула залежить також не мало дальша судба нашого народу на Буковині. Ціла руска суспільність знала дуже добре, що з упадком так славного провідника нашого народу, яким є безперечно п. Николай Василько, зістане побіджений та пригноблений весь руский нарід на Буковині.

Та ще більша нетерпелість панувала в середині судової салі між тими, що слідили ту розправу і чули на власні уха зізнання свідків. Те, що А. Ончул мусів бути засуджений, о тім присутних певно ніхто не сумнівав ся: розходило ся тут тільки о то, кількома голосами зістане він признаний винним і яку кару ему присудять. І от отвиряють ся двері, присягні вступають до салі розправи і подають трибуналові до відомости, що всі дванадцять як один знайшли винним А. Ончула.

На сю заяву присутні мимохіть лекше зітхнули, бо мали доказ, що правда ще не пропала між людьми. По сім наступив засуд А. Ончула на місяць арешту, та з огляду на то, як сказав председатель трибуналу, що соціальне становище засудженого було би знищене і він мусів би навіть зложити свій посольський мандат, то тільки під тими обставинами перемінено арешт на грошову кару в квоті три тисячі корон і покрите судових коштів, які будуть виносити також кілька тисяч корон. Сей справедливий засуд пішов з уст до уст немов блискавиця і вже в короткім часі ще того самого вечера знала о сім далекосяглім засуді майже ціла черновецька публіка і газетарі розносили по місті надзвичайні видання. І руска інтелігенція із Черновець довідала ся о сім і не минуло й пів години, як засіли всі разом із п. Васильком до спільної вечері, тішили ся і казали, що сей день буде памятим днем в історії Руси-України.

Для ліпшого зрозуміння в який безпідставний і огидний спосіб воює А. Ончул, наводимо тут зізнання посла Спинула яко свідка проти Авреля Ончула. Годить ся зазначити, що заступник А. Ончула адвокат Невечерель на дотичний запит председателя судового сенату радника Кисиліці не жадав записання сего свідка, та зажадав сего заступник свідка самого посол до Ради державної і адвокат др. Окуневский, а то з тої причини, щоби таким способом дати найліпший доказ, що посол Спинул буде говорити при своїм зізнанні тільки чисту правду. Отже по записанню сказав сей свідок менше-більше слідує:

„Високий судовий трибунале і високоповажані панове присягні! Певно буде загально звісно, що проект закону учительської платні на Буковині, ухвалений перед кількома роками краєвим Сеймом, зістав в місяці цвітні с. р. відкинений радою міністрів.

Мотиви, які спонукали міністерську раду не предложити сей проект до найвищої санкції, навів его ексцеленція п. міністер просвіти в письмі до мене сейчас по запавшій дотичній ухвалі. Зміст того листу дав я опублікувати чим скорше по туютьших часописях, щоби про него довідало ся буковинське учительство. Той лист маю при собі і

можу его на жадане високого трибуналу прочитати. Причини, які спонукали его ексцеленцію написати лист в сій справі як раз до мене, також того, що я то письмо дав опублікувати, в ті, що мене учительська платня з огляду на то, що я сам учителем, між всіма послами найбільше інтересує.

Та ще перед відкиненням згаданого законопроекту появлялись ся часто в газеті п. Авреля Ончула „Wahrheit“ статі, з яких виходило, що тільки сей пан мав би бути за сям законопроектом, наколи всі инші послы з Буковини, а особливо рускі послы мали би бути проти нього. Але коли сей проект таки впав, тоді писала названа часопись виразно, що в тому всему провинили ся рускі послы. Природна річ, що особливо мені було то дуже неприємно, бо з того виходило, що я мав би бути також проти санкції, значить, мав би стати зрадником учительської справи. Для того старав ся я ті твердження газети „Wahrheit“ в льокальних листках по можности збивати. Кажу виразно, „поможности, бо річ ясна, що мені не можливо було, ті закиди зовсім відкинути, бо доказати, що ми, рускі послы, були за, а не проти згаданого законопроекту, то річ дуже трудна. Та як-раз в той час лучив ся щасливий припадок, після якого вдало ся мені збити як найліпше всі нам пороблені закиди. У перших днях місяця червня с. р. приступив до мене в парламенті один з буковинських послів і заявив, що він знає, як дуже інтересує мене учительська справа і тому подав мені до відомости слідує: Він їхав перед двома днями із Черновець до Відня разом з п. Аврелем Ончулом та ще з двома иншими послами із Буковини. На запитання одного з волоських послів, чому п. А. Ончул займає таке становище супроти учительської платні, коли ему мусить бути звісно, що санкція дотичного законопроекту із сих та тих причин не була можлива, відповів п. Аврель Ончул, що він вдоволений із того, що та справа упала, він того хотів, і так як троюдило учительство на Буковині до того часу, так гадав робити ще кілька років.

Ся заява мого товариша мене дуже вразувала і я епіши чим скорше, повідомити о сім через газети наше учительство. Заявляю тут прилюдно і урочице, що опубліковане сеї заяви п. Авреля Ончула не мало ціли чіпати его особи, а тільки обминяти мене в очах буковинського учительства в загальні а руского з осібна. Заявляю далше, що в тім артикулі, який маю при собі і на жадане можу прочитати, не дав п. Аврелю Ончулові ні найменшої причини, на мене розслати ся; я навів в тім артикулі тільки ті самі слова, котрі сказав сей пан до своїх трох товаришів. Та здає ся тому, що я при кінці того артикулу зазначив, щом готов кожної хвилі подати імена тих трох свідків заяви п. А. Ончула, сей пан не міг ані мене скаргити за обиду честі, ані простувати моїх слів в газетах, тому накинув ся він на мою особу. Діяло ся се так: п. А. Ончул вичитавши звісну публікацію в газетах, приступив до мене в читальні парламенту і сказав строгим голосом, що я тою заявою відзначив ся і т. п., та що він мені так постелить, що буду про него довго памятати. На сей прилюдний напад не реагував я зовсім; але вже другого дня накинув ся на мене той пан в друге в кульорах парламенту знов при багатьох свідках

грозячи мені оплюванем. Що п. А. Ончул мав вправді намір на мене плонуту, а може мене й чинно зневажити, то найліпший доказ, що пл. послы і свідки сего нападу Скедль і Гормузакі се потвердили зараз по сій афері панови Николаєви Василькові. Сю зневагу я вже не міг більше на собі знести, а то тим більше, що такі напади зі сторони п. А. Ончула не могли повторятися, наколи я би дальше був мовчав, шукав я отже охорони зі сторони високого суду.

Так мала ся ціла та справа. Ще додаю тільки то, що імовірно мав п. А. Ончул на думці, тими своїми артикулами у своїй „Wahrheit“ зробити себе в очах волоського учительства красивим, за то нас руских послів роздвоїти із нашим учительством і таким чином так нашу посольську, як взагалі позицію цілої рускої партії розбити.

Оповідують, що се під присягою зроблене зізнання п. Спинула зробило так на судовий трибунал, як також на присягні і гостей сильне вражінє, бо дало їм як найдокладніший доказ, якими підлими средствами воює п. Аврель Ончул.

Процес пос. Василька проти Ончула.

(Конець).

По зізнаннях посла Спинула, які подаємо на иньшій місці, попросив о слово ред. Кисанович і осявідчив, що він, яко видавець часописі „Wahrheit“ чув ся морально зобовязаний дати доказ правди, але мусить признати, що

доказ правди йому цілковито не вдав ся

і що він жалув, що стаття, вимірена проти пос. Василька, яка полягає на цілком фальшивих інформаціях появила ся в його часописі. Кисанович просить пос. Василька зогляду на ту заяву честі відступити від скарги проти него. Рівночасно зложив таке саме осявідченє в імені своїм і Ренчина в справі старости Мікулі і посла д-ра Стоцкого.

Адвокат др. Розенфельд відступив від скарги в імені посла Василька, а др. Фокшанер в імені д-ра Смал-Стоцкого, а Кисанович зобовязав ся помістити ту заяву честі у „Wahrheit“.

Опісля поставив адвокат Невечерель нове внесенє на відрочене розправи в цілі покликання двох свідків з Відня, а іменно Морара і Тернавеана в цілі твердження негодованя посла Ончула з причини зміненя в його статі слова „один посол“ на „Николай Василько“. Внесенє те відкинув трибунал полягаючи на виводах д-ра Розенберга, що свідки ті є ірєваліанті. Переслуханем посла Спинула скінчило ся доказове поступованє, посім трибунал удав ся на нараду в цілі уложеня питань. Судиям присяжним предложено такі три питання.

Головне питанє: чи посол др. Аврель Ончул є винен, що в часописі „Wahrheit“ в артикулі „Der Zementwerkskandal“ твердив, що посол Василько взяв 60 000 корон хабарів.

2. головне питанє: чи посол др. А. Ончул винен обиди посла Спинула тим, що накинув ся на нього в кульорах парламенту словами: йдіть геть, бо йаплюю на вас.

глянемо ся і тоді пришломо по річи“. Скоренько виїжають... Значить ся, Олено Тимофіївно не судилось їм тут жити, не судилось... фатально усе складало ся.

МАРИНА. І краще. От щойно наробили гамору, стрілянину — аж сором.

ТЕЛЕГІН. Так — сюжет варт пензля Айвазовського.

МАРИНА. Очи мої не бачилиб того (пауза). Знова заживемо, як було, по старому. Рано о осьмій чай, о першій обід, вечером — сідати вечеряти: все своїм порядком, як у людей... по християнськи (зітхає). Давно, вже я грішниця макарону не їла.

ТЕЛЕГІН. Так, давно вже у нас його не робили (пауза). Давно, давно... Сьогодні рано, Марино Тимофіївна, їду я селом, а склепар кричить в слід за мною: ей ти, непотрібе! А мені так гірко стало!

МАРИНА. Не зважай на те, батеньку. Всі ми Божі діти, ти, Соня, Іван Петрович — ніхто без діла не сидить, всі працюємо! Де Соня?

ТЕЛЕГІН. В саді. Ходить з доктором, шукає Івана Петровича. Боятъ ся, щоби руки на себе не наложив.

МАРИНА. А де його пістолет?

ТЕЛЕГІН (швидко). Я сховав в пивниці.

МАРИНА (успіваючись). Гріхи!

(З двору входить Вайницький і Астров).

ВАЙНИЦЬКИЙ. Остав мене (до Марини і Телегіна). Ідіть відсь, лишіть мене самого, хоч на одну годину! Не можу вже знести тої опіки.

ТЕЛЕГІН. В тій хвилиці, Ваня! (виходить на палляцях).

МАРИНА. Гусак: ге, ге, ге (збирає нитки і виходить).

(Далше буде).

Най перебере ся в село, або в офіцини, або я винесу ся з відти, та бути з ним в одній хаті я не можу.

ОЛЕНА (до мужа). Ми сьогодні ввідемо відсь! Сейчас треба видати прикази!

СЕРЕБР. Нікчемний чоловік!

СОНЯ (клячучи звертає ся до батька нервозно, крізь слези). Треба бути милосерним, тату! Я і дядя Ваня такі нещасливі (здержує розпук). Треба бути милосерним! Пригадай собі, як ти ще був молодий, дядя Ваня і бабка по ночах переводили для тебе книжки, переписували тобі твої папери... Цілими ночами, цілими ночами... Я і дядя Ваня працювали без спочинку, бояли ся стратити копітку на себе, все посилали тобі... Ми даром хліба не їли! Я говорю не те, не те я говорю, та ти повинен нас зрозуміти, тату. Треба бути милосерним!

ОЛЕНА (зворушена до чоловіка). Олександр, ради Бога, погоди ся з ним... Прощу тебе!

СЕРЕБР. Добре, я помирю ся... Я ні в чім не обивуваючу його, я не серджу ся, та признайте самі, що його поведене, було що найменше дивно. Позвольте, я піду до його (виходить середіми дверми).

ОЛЕНА. Будь лагідний для його, успокій його (виходить за ним).

СОНЯ (притулює ся до матері). Нанечко, нанечко!

МАРИНА. Нічого, дитинко. Покричать гусаки — і перестануть, покричать і перестануть... Соня. Нанечко!

МАРИНА (ладить її по голові). Дрожши, як в лихорадці! Ну, ну, спітко, Бог ласкав. Липового чайку, або малинки, воно пройде... Не горюй спітти... (дивить ся на середіи двері з лютю). Іш, розходили ся гусаки, щоб вас лихо!... (За сценою чути вистріл: чути, як крикнула Олена)

Андрійна: Соня здригнулась).

МАРИНА. У, щоб тебе!

СЕРЕБР. (зітхає, потикаючись з страху). Держіть його! Держіть! Він збожеволів!

(Олена Андрійна і Вайницький борються в дверях).

ОЛЕНА (хоче відійти в його революера). Віддайте, кажу вам, віддайте!

ВАЙНИЦЬКИЙ. Пустіть, Нелене! Пустіть мене! (вирвавшись шукає очима Серебрянова). Де він? А, ось і він (стріляє до його). Вап! (пауза). Не влучив? Знова промахнув ся?! (з мислом). А чорт, чорт... чорт би побрав... (кидає революера на землю і знесилений сідає на крісло, Серебряков ошоломлений; Олена Андрійна сперлась на стіну; її недобре).

ОЛЕНА. Вивезіть мене відсь! Вивезіть, вбийте, я не можу тут довше зіставати, не можу!

ВАЙНИЦЬКИЙ (в розпукі). О, що я роблю! Що я роблю!

СОНЯ (тихо). Нанечко! Нанечко!

ЗАВІСА.

IV. Дія.

Комната Івана Петровича: тут його спальня і контора маєтку. Біля вікна стіл, з рахунковими книжками і паперами, бюрко, шафи, ваги. Менчий стіл Астрова: на ньому рисункові прибори, краски: чечка. Клітка з шпаком. На стіні мапа Африки, видко нікому тут не потрібна. Велика канапа, вкрита ператою. На ліво — двері до кімнат: на право — двері до сінни. При правих дверях хідник, щоби мужики не наболотили. Осінний вечір. Тишина.

(Телегін і Марина сидять на протів себе і зивають нитки).

ТЕЛЕГІН. Скорше, Марино Тимофіївно, а то сейчас покличуть прощати ся. Вже коний закладати веліли.

МАРИНА (стараєть ся скорше зивати). Не багато остало.

ТЕЛЕГІН. Ідуть до Харькова. Там жити будуть.

МАРИНА. І краще.

ТЕЛЕГІН. Налякали ся... Олена Андрійна „одної години, каже, не хочу тут оставати... поїдемо, і поїдемо... Поживемо, каже, у Харкові, роз-

3. додаткове питання: в разі підтвердження другого, чи се стало ся на місці, яке вимагає спеціальної прилиності.

По поставленню питань оповістив др. Розенфельд, що др. Фокшанер обняв юридичний бік справи, др. Окуневський політичний, а др. Розенфельд справу питань, по чім зачали ся

промови адвокатів.

Адв. др. Фокшанер обговорював наперед політичну діяльність посла Ончула, його незвичайно скорий перехід з вілнотельової демократії до найтемнішої реакції, його колишні заміжки поставити свій нарід на вишній і теперішню політику, яка як раз до противного веде. Напади його на посла Василька є не з причини чого иншого, як лиш ізза зависти і лиш з тої точки погляду можна їх гідно оцінити. Промову свою закінчив др. Фокшанер словами: „Я є пересвідчений, мої панове, що ви перше питання підтвердите одностайно!“

Зміст промови адв. д-ра Окуневського такий: Руські послы в парламенті просто остовпили були, коли в парламенті посол Шойсволь, креатура пос. Ончула, говорив про „корупцію“ в буковинській адміністрації та про „ідіотизм“ і „злочинства“ буковинських урядників. Коли потім Ончул закінчив продажність п. Василькови в його посольській діяльності, тому Василькови, про котрого руські послы Галичини чували стільки доброго та котрого вибрали заступником голови свого клубу, бесідник рішив ся особисто стати на розправі, щоб побачити, чи бодай найменша частина закидів має за собою правду. Тепер по переведенню розправи бесідник зі спокійним сумлінням та з відрадою може сказати, що все то була лож. Ончул у парламенті з емпазою кричав, що він не скрикує ся за анонімність та він отверто виступає з закидами проти п. Василька. Де-ж він нині? Він не посмів стати око в око проти п. Василька. Тож бесідник пересвідчений, що судді присяжні підтвердять поставлені питання що-до вини обжалованого.

Серед незвичайної тишини забрав слово др. Розенфельд, а збивши закиди та накидування ся противників на його самого перейшов основно закиди Ончула що до пос. Василька у часописі „Wahrheit“, вказуючи, що як раз Ончул, а не хто другий попирав фабрику цементу у кравім правительстві. Викрути пос. Ончула, що він не писав „Николай Василько“ а лише „один посол“ також не варті нічого, бож врешті навіть самі оборонці посла Ончула признали, що він як раз посла Василька мав на думці. Вправді 11 § уст. кар. каже, що за саму думку не мож чоловіка карати, але вже дальша часть тогож параграфу говорить, що не мож карати тоді, „як за думкою не наступило діланє“.

По промовах адв. др. К. Ончула і сов. Невечерели перервав председатель розправу на 10 хвиль, по чім промовляв ще др. Розенфельд відповідаючи та збиваючи заміжки сов. Невечерели. По дупліці сов. Невечерели слідувало знамените ресюме председателя Киселиці, по чім судді присяжні удали ся на нараду.

По півгодинній нараді виголосив председатель присяжних п. Роберт Шаф такий

вердикт судіїв присяжних:

На перше головне питання в справі обиди посла Василька відповіли судді присяжні 12 голосами: так.

На друге головне питання в справі обиди пос. Спишула 11 голосами „так“, 1 голосом „ні“.

На додаткове питання 9 голосами „ні“, 3 голосами „так“.

По промовах адв. д-ра Розенфельда і сов. Невечерели удав ся трибунал на нараду і незабаром оповістив

засуд.

силою котрого засуджено д-ра Авреля Ончула на тяжкий 1 місячний арешт з заміною на гривну в квоті 3000 корон та поношене судових коштів.

Оборонець сов. Невечерель виїс зажалене неважності.

НОВИНКИ.

Чернівці, 6. жовтня 1908.

II міжнародний конгрес середнього стану (Mittelstandskongress) відбуває ся у Відні на дніх від жовтня с. р. Предметом дебат будуть способи для піднесення продукційної спосібності і ліпшого торговельного розвою промислового і хліборобського середнього стану. Проте уложено отсю програму нарад: Фахове образование середнього (хліборобського і промислового продуцента) і оруженє в технічні помічні средства для піднесення спосібності конкуренційної. Організація і діяльність господарських спілок для продажі і закупки з особливою увагою на доставу до війська. Будова хліборобської і промислової кредитної організації. Опіка над місцевим домашнім промислом. Політика помешкань середнього стану. Питанє будівляних ремісників. В комітет конгресу входять між иншими: Бек, Бернрайтер, Гесман, Ертль, Екнер, Гурский, Крамарж,

Ліхт, Люеґер, Мархет, Пацак, Павліцкий, Праде, Прашек, Седлян, др. Смаль-Стоцкий, Стефчик, Тірк, Врабец, Шустершич і ин. З буковинських Русинів поїхав на конгрес др. Лев Когут, директор „Селянської Каси“.

3 бурси ім. Федьковича. З днем 30. вересня було тут 223 учеників, імено: з школи народної 7, з приготавляючого курсу до гімназії 30, з I. кл. гімн. 36, II. кл. 33, III. кл. 20, IV. кл. 13, V. кл. 16, VI. кл. 15, VII. кл. 8, VIII. кл. 7, школи реальної 8, учит. семінарії 26, ткацкої 2, університету 2. „Народний Дім“ доложив до їх утримання в самих грошах 922 корон 16 сот. не враховуючи видатки на інвентар, управу і мешканє. З 1. жовтнем число вихованців збільшило ся о кількох, бо кожний незможний ученик рад дістатись до сего закладу, де находит ся мірну оплату поміч в науці, добрий надзир, здоровий харч і вигідне мешканє. Однак ми не можемо кождому прийти в поміч, що того гідний, бо наші матеріальні средства незначні. Тому просимо загал родимців, аби вони заопікувались сям важним закладом і спирали его матеріально, бо він на все вповні заслуговує. Таж молодіж то наша будучність, не скуйть ся а дайте їй поміч. Від управи бурси ім. Федьковича: Александр Купчанко, управитель; Ежен Семан, надзиратель.

Оповідки, іменованя і т. п.

Від Редакції. Подаємо до відома всім інтересовним, що в дні виходу часописи, замикає ся редакційні числа о годині 11. перед полуднем, тому всякі пізнійші впливи не будуть безусловно увзгляднені, хіба аж в слідуєчій числі. Пригадуємо також всім, що для посторонних осіб редакція „Буковини“ і „Рускої Ради“ відчинена лише в годинах 10—11 перед полуднем і від 2—3 по полудни. Всіх тих, що приходять в иншім часі, просимо ласкаво застосувати ся до нас, хочби з того згляду, що приходять в иншім часі перешкаджує ся нам лише в роботі.

3 ц. к. управи руху: Заведене поїздів ч. 4455 і 4456 на льокальній лінії Карльсберг—Путна кождої п'ятниці. На льокальній лінії Карльсберг—Путна заводять ся від дня 16. жовтня с. р. що п'ятниці мішані поїзди ч. 4455 і 4456. Оі поїзди будуть курсувати після слідуєчого розкладу їзди: Мішаний поїзд ч. 4455 відїздить з Карльсберґа о год. 4. рано, приїздить до Путни о год. 4 25 мин. рано. Мішаний поїзд ч. 4456 відїздить з Путни о год. 4. 35 рано, приїздить до Карльсберґа о год. 4. 50 мин. рано. У Карльсберґу має поїзд ч. 4456 полученє з поїздом 2852 льокальної лінії Гадікальва-Бродина.

3 „Музичної школи ім. Миколи Лисенка“ в Чернівцях. Відповідно до заяви заряду в недавній статі „Буковини“ продовжує ся впис в нашої школі до 15. жовтня с. р. Вписувати ся можна що дня крім неділі і свят від години 2—6 по полудни в льокалю школи ул. Петровича ч. 2. [І. поверх. Вписове виносить 4 К, а оплати за сольовий сьвів і фортеп'яні по 8 К місячно, за скрипку 6 К місячно. Ученики мають три рази тижнево лекції головного предмету і 1 годину теоретичної науки (а то відповідно до підготовки початків теорії, науки, гармонізації 2 відділи і історії музики), а ще крім сего 1 годину тижнево спільних вирав. Для учеників стоїть до ужитку музична бібліотека і мають ученики при закупі інструментів і нот 10—25 проц. опуст. Школа наша ведена дуже старанно після взору віденської консерваторії, так що ученики наші вказують великі поступи в науці, як се можна було оцінити на публичних пописах нашої школи, дальше і зі згляду на невеликі шкільні оплати, надіє ся заряд ще припливу учеників особливо до сольового сьвіву, який у нас на жаль дуже занедбує ся, а то тим більше, що у нас є много прекрасного голосового матеріалу. Щоби уможливити вступ новим ученикам, які доперва в наслідок сего оголошеня ріпаться ся вписати ся до нашої школи, а особливо академікам, продовжує загалні вписи без осібних доплат аж до 15. жовтня с. р. — Заряд.

Із штуки і літератури.

„Буковинський Народний Театр“ відіграє в неділю, дня 11. н. ст. жовтня в сали „Польського Дому“ при ул. Паньській ч. 40, „Модний жених“, комедію в 4-ох діях Старикого. Ціни місць враз з податком від карт: Льожа 8 К 80 сот., фотель в перших трох рядах 2 К 20 сот., фотель в других трох рядах 1 К 76 сот., крісло 1 К 10 сот., партер 66 сот. — Початок о пів до 8-ої вечер, коңец о пів до 11-ої Карт скорше можна дістати в канцелярії друкарні „Рускої Ради“ ул. Петровича ч. 2, а в день представлення від год. 6. при касі.

Заповіджений концерт кімнатної музики, урядований Музичною Школою ім. Миколи Лисенка, відбуде ся в суботу, дня 10. жовтня с. р. в великій сали „Народного Дому“ із слідуєчою програмою: 1. а) Ліст: „Ліс шумить“, б) Шопен: „Impromptu Fis-Dur“ фортеп'янове сольо відіграє панна Павліна Демант. 2. а) Геруда: „Verseuse slave“, б) Simonetti: „Madrigale“ скрипкове сольо в супроводі фортеп'яну відіграють пан Г. Ганкевич і панна Г. Бухер. 3. а) Давідов: „Романс“, б) Габріель Марія: „La cinquanteine“, в) Вьявські: „Куявк“ (мазурка)

вілнотельово сольо в супроводі фортеп'яна відіграють пан Е. Льорбер і панна Г. Бухер. 4. М. Лисенко: „Думка-Шумка“, фортеп'янове сольо відіграє панна П. Демант. 5. Огіньські-Мошковські: „Ролонісе“ скрипкове сольо в супроводі фортеп'яну відіграють пан Г. Ганкевич і панна Г. Бухер. 6. а) Невсватба Йосиф: „Парафраза з Льорелай“, б) Пахе Іван: „Циганський танець“ тріо на скрипку, вілнотчелю і фортеп'яні відіграють панна Г. Бухер, пан Г. Ганкевич і пан Е. Льорбер. — Початок точно о год. 9-ій вечером. Концерт всім загално доступний і виносить вступ 1 кор. 10 сот.; для учеників і міщан 55 сот. — По концерті сходини з танцями для тих осіб, які все беруть участь в наших забавах за осібним вступом 1 корони від особи. Стрій поєдинчий, спаєровий.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Коломиї. Сала „Каси щадничої“.

В второк, дня 6. жовтня с. р. „Фавст“, опера в 5-ох діях Гунода. Гостинний виступ А. Гавка.

В четвер, дня 8. жовтня с. р. „Арсен Яворенко“, комедія в 5-ох діях Бориса Грінченка.

В суботу, дня 10. жовтня с. р. „Барон циганів“, оперета в 3-ох діях, Стравса.

Початок точно о пів 8-ій год. вечером.

Сьвітлова бібліотека ч. І. Леонід Андреев: Оповіданя. Чернівці, 1908 заходом др. Л. Когута і Ф. Коковського стор. 54, ціна 25 сот. На обгортці згаданої книжки оголосили видавці таку відозву:

Бажаючи дати нашій суспільности тану, а добру лектуру, беремо ся до видаваня „Сьвітлої бібліотеки“, в якій будемо містити самі лучші твори нашого і чужого письменства. Щоби дати всім можливість купувати книжки, визначили ми можливо найнижшу ціну, бо лиш 10 сот аркуша друку на гарнім папері. Плян видавництва на найближшу будучність є такий: 1. Андреев: Оповіданя 35 сот., 2. Чехов: Медвідь — Осьвідчини — Кальхас 30 сот., 3. Чехов: Дядько Ваня (друкуєть ся), 4. Стріндберг: Ватько, 5. Ібсен: Дика качка, 6. Мультатуді; Оповіданя, 7. Чехов: Дрібні оповіданя. В справах редакційних просимо звертати ся до п. Фр. Коковського, ред. „Буковини“, Чернівці, ул. Петровича ч. 2, а в справах адміністраційних до др. Л. Когута, директора „Селянської Каси“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. Книжку дістати можна в редакції нашої часописи.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Кость Кракаля.

„Вічная память“.

Наокруг блищали покриті мракою низенькі схилені в діл, мов засмучені хрести бідних небіщиків котрих рідні не стало на дорожній пам'ятники — і горді, рівні, студені, високі камінні фігури і хрести — а там у куті над отвореним гробом, в котрім стояла якраз спущена труна небіщика-молодця, стояла купка людей. Мельодійні, жалібні звуки пісні „Вічная память“, прогомоніли, понесли ся геть далеко. Може долетить котрий з них гень в далеку далечинь до низенької курної хатки, де власне старенька мати небіщика сидить на лаві і думає журну думу про сина, що далеко від неї самий одвіський пробуває?... Бесідник, що говорить над отвореним могилою якраз згадає про матір... Подув вітер, заколихав дрімучі листки дерев і гнучку зелену травичку і вони здригнулись і зашуміли і срібриста роса, немов горячі слези, падала в діл. А в серцях тих, що відпровадили небіщика до могили зацеміло, із очей ллють ся горячі слези і вони не слухають вже слів бесідника. Їх уява несе їх в маленьку курну хатку, де його мати думає свою журну думу про свого Петра... Як він з малку брав ся до книжки, як мучив ся в школі одержуючи ся власними силами, як боров ся з злиднями щоб осягнути свою ціль. Як мусів покидати свій рідний край, той край, котрий був зрошений потом і кровю його батьків.

Як він пробував у чужім краю, де багато людей ненавиділо його тому, що він не автохтон і иншої віри, хотай самі мало дивились на свою віру... вже все і невимовний жаль чують всі і лише в декого, хто йому був правдивим другом і товаришем став лекше на серці... Бесідник скінчив. Його послідні слова прогомоніли... і знов підлялись звуки пісні, акорди смутку й жалю...

І знов зашелестіло листє і трава і ясна роса покроїла землю...

Грудки сирі чорної землі посипались на домовину і вітер мов стогін поніс ся в далечинь... Всі розійшлись... Вої занялись своїми щоденними турботами й ділами... і ніхто не думає і не буде думати про самітну чорну могилу, що стоїть поміж зеленою травою і рядами дивер, котрих листє зачинає поволи сипатись, ніхто... окрім рідної нееньки, котра буде в своїх мріях пестити те місце де земля криє її найдорожше... Лише вона одна буде вічно пам'ятати о ній...

1. IX. 1908.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількох разовах або при річних замовленнях, значний сукуп. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числять ся по 4 с. від кожного. Надаються за анонси марками поштовими не приймає ся.

Пошукує ся на село Інструктора академіка Русина

до хлопця з II. кл. руско-нім. гімназії. Зголошення просить ся слати на адресу редакції „Буковини“.

5-6

Виноград

найкрасшої сорти, солодкий, великий, шодень свіжий з пня 5 кильо К 3-50 оплатно. — **ВИНО** з 1906 року натуральне, червоне і біле 5 кг. фасочки 4 $\frac{1}{2}$ літри висилає оплатно по 4 К. Л. Альтнай (Altneu) Versecz. 33. Угри. 160 (10-10)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правдо забезпечена“ антикара др. Ю. Францога

в Терополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирання против всяких ревматичних болів, простуджених, ломаних кистей, плечий гістця і нервових недуг. Пропу уважати на напис „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сеп. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опаковане. Тисячки листів з подякою. — Вислака 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шмідта і Фонтана, в Селетині в дергоберії медичналіній Стерншуса.

19 (-)

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовістні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рілників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, безвзгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рілника від такого викину оголошуємо, що Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приближеню прикмети рілі, а іменню: чи она легка чи тяжка, чи перемакальна чи ні, чи середню ляха чи зовсім ляха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім ролі товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

(-)

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Новоотворене

Високою ц. к. краєвою управою концессіоноване

Міжнародне Бюро Подорожи „СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1. 165 (-) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадські та американські. Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рехенберга.

одинокою в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услуги і пишущь

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Веч Духовенство і Ви. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фаш входячі роботи як: монотранцій ліхтарі, хрести, кадильниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайцять літня практика в моім заводі, упевняє мене що під кожним зглядом зможу хочби найвибаглившому густови Ви. Публики, вповні вдоволити. Отвараючи мою робітню, не жалувая ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючись до Ви. П. Т. Публики з просьбою о ласкаве попечере тої

з глибоким поважанем Ф. Ярмолевич.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (-)

Бехера і Гільдесгайма

поруцає

Самостійне заступство вірців фабричного складу.

Ів. Шимонович, Чернівці, улица Свѣтої Тройці число 20.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеву підприємцеву, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (-)

ІВ. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Свѣтої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повиспу фірму.

Русини! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише **тутон і паперців з першої галицко-рускої фабрики Евгения Білінського в Збаражѣ.** — З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеньї, 10% на школи і бурей Тов. педагогічного, а 5% на свироти і вдови по сьвищенниках. — Держім ся поклик: Свій до свого. 188 (-)

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німьцькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним сьвѣтом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. 6 обов'язком кождого інтелігентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII/3 Frauenfelderstrasse, 2.

Перворядні американські фабрики!

Перший найбільший Дім товаровий Б. БАЛТИНЕСТРА (молодшого)

Чернівці, улица Головна (Енценберга) число 3.

Рік заложеня 1873.

Самостійна продаж

ц. к. надвірних фабрик

Рік заложеня 1873.

Головний склад ц. к. надвірних фабрик **ЧЕРЕВИКІВ** Антона Чапека у Відни, Б. Л. Попера в Хрудимі.

Одинокий найбільший вибір загально знаних найліпших, наймоднійших і американських ортопедичних черевиків з Chevreaux, Vohsalf і лякеру в наймоднійших фасонах.

Самостійна продаж найславнійших рос. **КАЛЬОШІВ** і черевиків до сѣту „Athlet“.

Новість: підшви проти поховзнення „COLUMBIA“.

Склад петербургских кальошів по оригінально фабричних цінах.

Догідні вовняні і Гоона черевики!

Вдає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає; Віктор Строчи.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.

Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровица ч. 2.
Ч. телефону 176.
Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученем належитости поштової.

В справах редакційних можна устно порозумівати ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Ончул militans.

На першій засіданні шкільної комісії стинила ся подія, якої мабуть ще в ніякій законодавчій тїлі на кулі земській не було. „Геніальний“ Аврель Ончул втяв таке „геніальне“ діло, на яке ще ніяка голова не здобула ся.

На першій засіданні сойму заряджено, щоби вибрані комісії уконституовували ся. Для того і члени шкільної комісії стали збирати ся до купи. Посол Пігуляк ходив поміж посли і спрощував членів тої комісії до окремої кімнати. Приступивши до стоячого гуртка ще не всіх членів, чує, як Аврель Ончул пропонує гофрата Скедлі на предсідателя. Немаючи нічого проти того, уважав Пігуляк справу впорядкованою і віддалив ся, та послі чує, що то на першого предсідателя комісії вибрано вже — на внесок Відмана — Авреля Ончула властивим предсідателем комісії, а Скедлі його заступником. Вибори відбули ся отже в неприсутності руских членів комісії Пігуляка і д-ра Стоцького і без формального голосовання. Др. Стоцький навіть зовсім не знав, що уконституоване відбуває ся.

Для того зараз на першій засіданні комісії шкільної у вівторок, дня 6. с. м., запротестував посол Пігуляк против такого неправильного поступовання і заявив, що рускі посли витягнуть із того консеквенції.

Аврель Ончул відповів, що такий протест не належить до комісії, а до маршалка краевого.

Посол Стоцький запротестував і проти сего тенденційного твердження Ончула тай проти некоректного уконституовання комісії.

Посол Фльондор пробує збити закиди некоректності. Посол Пігуляк хоче на се відповідати, та Ончул не допускає до слова і хоче приступати до порядку денного. Сему спротивляє ся п. Пігуляк і не допускає до дальшого ведення засідання. Ончул зриває ся і кричить: „ich rufe den Diener und lasse sie hinaus werfen!“ На се стинив ся великий галас. Ончул сідає і хоче засідання вести дальше, рускі посли недопускають, приходять до того, що столи і крісла пішли в рух. Ончул зриває ся до д-ра Стоцького а кулаком груди в груди, Вольчинський і другі посли спинають его,

він сідає і пробує засідання дальше вести. Стіл знов підноситься, так йде доти, доки Ончул не відкликав своїх слів і не припустив п. Пігуляка до слова.

Таке стало ся 6. жовтня 1908. Аврель Ончул пробував викинути через слугу руского посла із крайової палати підчас сповнювання посольських его обов'язків!

Нечувана ся подія потягне, очевидно, за собою дальші наслідки.

О.

Справа чернихівська перед судом.

В понеділок розпочала ся в окружнім суді в Тернополі головна розправа перед орікаючим трибуналом в справі знаних кровавих подій чернихівських в дни 25. мая с. р. Розправі проводить віцепрезидент тернопільського окружного суду Льюрек, в трибуналі засідають радники судові Галецький, Вальтенбергер і Дембіцький, протоколує пан Лесик.

Державна прокуратура обжаловує: 1. Микиту Болотного, 2. Михайла Хмельовського, 3. Івана Худика с. Йосифа, 4. Олексу Часана, 5. Стефана Чабана, 6. Стефана Дубчака, 7. Івана Дідушка, 8. Семка Гоя, 9. Юрка Гвоздика, 10. Івана Голуба, 11. Олексу Голуба, 12. Стаха Глиньського, 13. Семка Явного, 14. Юрка Карачка (14 літ), 15. Андруха Кмети, 16. Стефана Лунака, 17. Василя Лалія, 18. Івана Марцюка, 19. Кипріяна Недопитальського, 20. Федька Островського, 21. Кіндрата Семчининного, 22. Опанаса Ступку, 23. Івана Ступку, 24. Стаха Шаблія, 25. Дмитра Шагадина, 26. Михайла Шнуровського, 27. Стефана Твердохліба, 28. Григорія Вижиковського, 29. Григорка Заяця, 30. Варвару Волотну, 31. Евфрозину Чубату, 32. Теклю Карачкову, 33. Гапку Карачкову, 34. Ксеньку Криву, 35. Палажку Марчукову, 36. Теклю Припулякову, 37. Марию Сійжинську (17 літ), 38. Гануську Власенкову.

Всі обжаловані є родом з Чернихова і крім трох латинників (2, 19, 28), всі руского обряду. Отже прокуратура обжаловує всіх о те, що а) дня 25. мая 1908 в Чернихові хотіли ударемити службу ц. к. командантові станиції жандармерії Якови Войціцкому і ц. к. жандармам Онуфрію Олесюкові і Іванови Жукові і в тій цілі небезпечно їм відгрожувано ся і дійсно на них пірвали ся, хоч і не товпою, та ставили їм опір і то з оружжєм в руках; що б) в тім самім часі і місці підчас збіговища не услухали ц. к. команданта станиції

жандармерії Яна Войціцкого, котрий взивав товпу щоби розійшла ся. Тими учинками допустили ся названі обжаловані злочину публичного насильства в §. 31. зак. к. і провини збіговища в §. 283. зак. к., заслугуючих на кару по §. 82. зак. к. уст. 2. і §. 35. зак. к.

До головної розправи перед окружним судом в Тернополі яко трибуналом орікаючим має ся вівзати 31 свідків, на першій місці висше названих жандармів. Крім того, акт обжаловання жадає відчитання протоколів льокальної візії і судово-лікарських оглядин знатоків балістики, візнань кільканайцяти свідків, не вівзаних до розправи, обвиника тернопільського ц. к. староства, урядових свідочств про обжалованих і оказаня т. зв. согрота delicti.

Дальше акт обжаловання розказує про вражіння, яке крайовий закон про риболовлю справив на населенню громад, куди перепливає Серет. Люди загально бояли ся, що, як право риболовлі буде виарендоване, стратять також право мочити коноплі в ріці і взагалі стратять приступ до ріки. Для того протестовано проти арендовання права риболовлі, але ті протести полагоджували власти відмовно. Коли тернопільське староство оголосило на день 10. марця 1908 ліцитацію на аренду права риболовлі, в ревірах, до котрих належить Чернихів, чернихівський вїйт Лука Онищук скликав громадську раду і старав ся наклонити поважніших господарів, щоби приступили до ліцитації і не випустили аренди в чужі руки; але в переконанню, що громадї не можна відобрати її власности, зібрані на нараді, не хотіли послухати вїйта. Всеж таки Онищук з кількома иньшими господарями пішли з цікавостю на офертову розправу до Тернополя; там разом з вїйтом з Малашівит, Михайлом Тимочком хотіли утворити навіть спілку, котра би мала внести оферту. Але до сього не прийшло, і гр. Юл. Коритовський взяв право риболовлі в аренду. Се ще більше затревожило чернихівських громадян; вони навіть підозрівали Онищука, що він зрадив громаду, що позволив „ріку видати гр. Коритовському“ і що дав на се громадську печатку. Вже тоді відгрозжувано ся, що при передачі ріки попливе кров.

Оттак населення Чернихова опірно стояло при тім, щоби дотеперішній стан ріки зберегти й на дальше, щоби ріки уживати дальше у всіх напрямках і безусловно не допустити до жадної зміни. Коли до сього додати ще й обаву утрати всіх користей, получених з посіданням ріки, то можна зрозуміти туя палкість Чернихівців, котра довела до сумних подій дня 25. мая 1908.

Того дня около години 4. по полудни вислав командант станиції жандармерії Ян Войціцький

Богдан Лепкий.

Із циклю „Сниш ся мені.*)

I.

Чую, очи твої сині.
Наче сонце по долині,
ходять, блудять все по мині.

Над чолом моїм літають,
над повіками блукають,
мов слідів своїх шукають.

Очи-ж ви мої кохані,
чую дотик ваш на скрані,
як бальсам на хорій рані.

II.

Ходять очи твої так по мині,
як те сонце ясне по долині.

Аж нараз мов хмарою важкою
вкриті — звисли понад головою.

Сивий волос — не один, а много!
Не лякай ся ти його, небого.

Лиш подумай і спитай ся, мила,
чи не ти тої волос побілила.

III.

Твої очи, твої очи сині —
незабудьки ясні на долині.

Твої брови, твої брови, мила, —
темні, рівні, як ластівки крила.

Уста твої, уста малинові —
тихі в смутку, голосні в розмові.

А діла ти, як ясний день в маю —
нічо красшого в світі не знаю.

IV.

Дай мені руку. Поза гори, ріки
їду далеко від тебе й на віки.

А їду з боєм великим, бо знаю,
що більше видіти тебе не маю.

Що розійдем ся, як гомін по лісі,
зів'янем, зжовкнем, як листь на орісі.

І розплинем ся, як дві філі в морі —
за ріки їду від тебе, за гори..

V.

Рожевий квіте, рожевий квіте,
чогож ти опадаєш?
Дівчино моя, мій милий свїте,
чому мене кидаєш?

Не радаб рожу, не радаб рожу
рожевий лист ронити,
так воля Божа, судьба ворожа,
єї не відмінити.

Вітри повіють, листки розвіють
і понесуть свїтами.
Уста німіють, гадки трухліють,
скінчилось все між нами...

VI.

Покрита травою висока могила,
на ній я з тобою сидів, моя мила;
сидів я з тобою нічною добою,
як місяць сріблестий сходяв над горою.

Покрита снігами висока могила,
дрібними ніжками не вибігнеш, мила,
дрібними ніжками від батька, від мамі, —
задуло дорогу снігами.

*) Отсі чудові вірші беремо зі збірки: „Поэзия, розрадо одинока“, яка незабаром по'явиться в розпродажі. Збірка видана буде елегантно, а про зміст говорить вже само імя автора. Книжочку мож замовляти в нашій редакції.

жандарма Онуфрія Олексюка до служби в місці і велів йому також піти над Серет подивити ся, чи хто не краде риб. Олексюк, знаючи з досвіду, що не легко прихопити когось при ловленю риб, попросив жандарма Жука, щоб йому був помічник. І так умовились оба, що Жук мав піти правим берегом ріки, а Олексюк лівим від сторони Янкович. Жук затримав ся ще хвилину в касарні. Тимчасом двірський лісничий Едвард Кіршнер прийшов з якоюсь зброєю до касарні до команданта станиції, а довідавши ся, що жандарми пішли над ріку, пішов і він туди.

Жук прийшовши над ріку, побачив Олексю Глиньського і Василя Прокопова при ловленю риб, та вони зараз утікли на другий беріг, але там стрінули жандарма Олексюка. Тоді Глиньський скрив ся в хащах, а Прокопів скочив у воду і став утікати на правий беріг; але тут стояв Жук і Кіршнер. Прокопів рад не рад вийшов на взиване Олексюка з ріки, подав назвиско своє і свого товариша, потім Олексюк пустив его на волю.

Дальше Жук і Кіршнер подибали Семка Германа і Михайла Чубатого при ловленю риб на вудку. Вони відобрали їм вудки, записали собі їх назвиска і пустили їх; потім, вертаючи домів, мали ще перейти по кладці через потік. При кладці стрінули ся з двома жінками; одна з них — як о після показало ся, обжалувана Текля Притулякова — трутила Кіршнера так сильно, що той о мало не упав до води; до того кинула на нього кінським лайном і стала викрикувати, що лісничий не має права ходити по їх кладці і доплати їм траву, та загрозила що другим разом, коли би його подибала на своїм ґрунті, трутять його до води.

На той крик збігло ся більше жінок і не забаром вчинила ся значна товпа людей. Те збігависко побачив командант Войціцький, котрий тоді їхав на ровері через пасовиско. Припускаючи, що Жук і Кіршнер можуть найти ся в клопоті, вернув швидко до касарні, перебрав ся по службовому і поспішив назад. Тут пожалував ся ему Кіршнер на незнану йому жінку за зневагу. Тоді Войціцький спитав тую жінку (Притулякову), як вона зве ся; а коли ані вона, ані ніхто з тих, що там були, не хотів цього сказати, візав її Войціцький до громадського уряду для ствердження її назвиска.

Притулякова не хотіла йти, сіла на землю і почала кричати: „Гвалту, б'ють мене!“ хоч ніхто її не бив. Інші жінки, що там були, захочували її до опору, а Гануська Власенкова, як каже жандарм Жук, замірила ся на Войціцького короме сном і хотіла його вдарили, тільки Жук перешкодив тому. Наконці сказала Притулякова, що добровільно піде до громадського уряду. Тоді велів Войціцький Жукови піти до касарні, перебрати ся по службовому і зголосити ся до нього до служби в хаті війта, а сам з Олексюком повів Притулякову серед чим раз збільшаючої товпи жінок і мужчин між котрими розійшла ся чутка, що лісничий Кіршнер прийшов відобрати ріку.

Коли Войціцький з Олексюком і Притуляковою прийшли на подвір'я війта, сказала їм Паранька Онищукова, що чоловіка нема дома. Але се було неправдою. Війт підчас пригоди над рікою сидів у писаря Твердохліба, а побачивши наближаючу ся товпу і довідавшись від жінки писаря, що „відбирають ріку і б'ють палі“, пішов домів і

сказав жінці, що йде в поле. Але по правді пішов лише за свою хату та наслухував, що дальше буде. Зробив так зі страху, бо знав, що люди його підозрюють, що він продав ріку, та відгрозують ся йому. Колиж почув грізні крики: „де війт? дайте нам війта! На що він продав ріку?“, тоді вирвав два сніпки зі стріхи пивниці і скрив ся на поді пивниці.

(Дальше буде).

Земельний гіпотечний Банк.

Субскрипція на акції Земельного Банку гіпотечного, спілки акційної у Львові відкрита. Комітет основателів розіслав вже по цілім краю запрошення до субскрипції на акції, — до союзних товариств кредитових і інших стоваришень, до руских послів в раді державній і соймї кравім, до священників, професорів, адвокатів, нотарів, лікарів, урядників, інженерів і взагалі до осіб займаючих публичне становище, котрих адреси були комітету звісні, — і звертає ся сим еще до всіх осіб, котрі мимо найліпшої волі комітету не дістали особного запрошення, до наших купців, ремісників, селян, властителей реальностей, артистів, і всіх наших земляків на Мазурах і поза границями краю, а спеціально також до земляків перебуваючих за морем в Америці, — щоб записували ся на акції Земельного Банку гіпотечного, спілки акційної у Львові.

Розвій сил економічних нашого народа проявив ся в останніх літах заснованем понад 200 стоваришень кредитових і господарських, котрі числять нині над 80.000 членів, посідають понад два мільйони корон уділів і понад 15 мільйонів вкладок щадничих, і уділяти членам позичок понад 18 мільйонів корон, — посідаємо такі сильні і гарні інституції фінансові, як товариство обезпечень „Дністер“, Народну Торговлю, Руску Щадницю, — однак нема до тепер у нас, галицьких Русинів, жадної такої інституції, яка була би справдішнім банком у властивім значінню сего слова і полагала банкові інтереси, — бракує нам еще своєї п'ятої інституції, що мала би право видавати яисті заставні і той недостаток сильно дає ся відчувати.

Коли тепер завдяки заходам руского клубу парламентарного введано від правительства вступну концесію на засноване першого руского акційного Банку гіпотечного і наші найвищі достойники церкви, ексц митрополит і оба преосв. єпископи разом з нашими послами і другими мужами звєніми з своєї діяльності на полі економічнім утворили комітет для заснованя сего першого Банку, потреба щоб ціла наша суспільність доказала, що узнає потребу свого Банку і бажає его здвигнення, потреба щоб суспільність наша зложила в тій цілі основний капітал в сумі 1 мільона корон, через закуплене 2500 акцій по 400 корон; ходить також о се, щоб акціонерами були виключно, або бодай у великій більшості самі Русини і рускі інституції, бо лиш тоді можна мати запоруку, що ся многоважна інституція остане нашою національною власністю і не перейде в чужі руки.

Сума зложена на акції Банку не є даровизною ані жертвою, — акціонер зостає властителем тої квоти зглядно набутої акції, дістане від своїх грошей що року дивиденду з зисків Банку до висоти

6 проц., і є спільняком банкового підприємства управненим до виконуваня і контролі заряду на загальних зборах Банку, — і то вели посідає 5 акцій на власність, має сам за себе право голосу, — если же посідає менше акцій, може спільно з другими установляти спільного повновласника на загальних зборах.

Гроші повірені Банкові цілком безпечні, бо всякі інтереси спекуляційні і біржові суть виключені з круга ділань Банку. Головним завданем „Земельного Банку Гіпотечного“ буде уділюванє гіпотечних позичок в Галичині і Буковині, і видаванє на ту ціль листів заставних з пупілярним безпеченством; побіч того має той Банк займатися есконтом векслів і цінних паперів, купном і продажню цінних паперів, уділюванем позичок на застав цінних паперів, приниуванем і уділюванем грошей на рахунок біжучий і приймаанем цінних паперів і цінних предметів в переховок.

Зложена квота не буде для властителя уязнена, бо коли би потребував назад готівки, може акцію свою продати другому, або заставити, або старати ся о позичку на підставі посідааних акцій.

До заснованя Земельного Банку гіпотечного потреба наперед, щоб як найскорше зібрати підписи будучих акціонерів, що закуплять всі акції основного капіталу. Комітет основателів просить, щоб до 15 жовтня с. р. прислати підписану лісту субскрипційну і декларацію разом з задатком по 20 кор. на кожду акцію до товариства кредитового „Дністер“ у Львові. Кождий хто дістав вже відповідні друки нехай чим скорше підпише лісту і декларує сам за себе відповідне число акцій, і еще других знакомих нехай до сего ваکنونе; а хто не дістав особного запрошення і друків, нехай чим скорше зажадає карткою кореспонденційною від комітету, зглядно від товариства взаємного кредиту „Дністер“ у Львові або в особнім звичайнім листі може прислати заяву, кільки бажає купити акцій по 400 корон.

Комітет просить, щоб кожда заможніша одиниця записувала ся бодай на кілька акцій, — хто лиш може, нехай набуває по 5 акцій, — бо треба як найскорше розібрати всі 2500 акцій по 400 корон; если би люди заможніші обмежили ся тільки на 1 акції, то ціла справа може дуже проволічи ся, а навіть могла би не довести до успішної цілі; скорше доконає діло на пр. 500 одиниць по 5 акцій, як 2500 одиниць по 1 акції. Нехай ніхто не відтягає ся і не жалує грошей — повторяємо, що се не даровизна, тільки безпечна льокація.

На разі потреба зложити яко задаток по 20 корон на кожду субскрибовану акцію і відсилати до товариства взаємного кредиту „Дністер“ в депозит, — потім наступить зложене решти декларованої суми готівкою на завізанє комітету, в цілі введєня Банку в жите; се наступити може в недовгім часі, если субскрипція буде скоро укінчена.

Хто бажав би познакомити ся ближше зі статутом „Земельного Банку Гіпотечного“, може той статут переглянути в товаристві кредитовім „Дністер“, в „Кравім Союзі кредитовім“ і в „Народній Торговлі“ у Львові, і на провінції у всіх руских товариствах кредитових по містах і містечках і у всіх філіях „Народної Торговлі“; на Буковині в „Рускій Касі“ в Чернівцях.

Перший початок в сій важній для нашого народу справі вже зроблений; тепер черга на цілу суспільність показати, що наш нарід хоче і може жити своїм житем.

А. Чехов.

ДЯДЬКО ВАНЯ

сцени з життя на селі в 4-ох діях.

Переклав: Богдан Чайківський.

(Дальше).

ВАЙНИЦЬКИЙ. Остав мене.

АСТРОВ. З найбільшою приємністю, мені вже давно треба було їхати, та повторю, що я не поїду, доки не віддам того, що взяв в мене.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Я в тебе нічого не брав.

АСТРОВ. Я говорю зовсім серйозно — не задержуй мене. Мені давно вже час їхати.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Нічого я в тебе не брав (оба сідають).

АСТРОВ. Так? Ну пожду ще троха, тільки ти вибач, коли описія прийдесть ся ужити насилья. Зв'яжемо тебе і перешукаємо. Я говорю се зовсім серйозно.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Як тобі подобаєть ся (пава). Зробити таку дурницю: стріляти два рази і ні разу не вцілити! Я собі того ніколи не прощу!

АСТРОВ. Прийшла охота стріляти, то стріляв би в лоб собі самому.

ВАЙНИЦЬКИЙ (здивуючи раменами). Дивно! Я наважив ся на вбійство, а мене не арештують, не віддають під суд. Значить, вважають мене божевільним (мишиї сьміє). Я — божевільний, а не божевільні ті, що за плечима професора, вченого маґа, причуть свою бездарність, тупість, свою безсердечність. Не божевільні ті, що виходять за старців, а потім обманюють їх на кожньому кроці. Я бачив, бачив, як ти обнімав її!

АСТРОВ. Так, обнімав, а тобі ось! (показує дулю).

ВАЙНИЦЬКИЙ (дивлячись на двері). Ні, божевільна земля, що ще досить.

АСТРОВ. Алеж то глупе!

ВАЙНИЦЬКИЙ. Шож, я — божевільний, не відповідаю за себе, можу говорити дурниці.

АСТРОВ. Стара байка. Ти не божевільний, а просто дивак. Страхопуд в горосі. Давніше вважав я кожного дивака недужим, ненормальним, а тепер прийшов я до переконання, що нормальний стан чоловіка — то бути диваком. Ти зовсім нормальний.

ВАЙНИЦЬКИЙ (закриває лице руками). Соромно! Колиб ти знав, як мені соромно! Те прикре чувство сорому, не може рівнати ся з ніяким болем (тужливо). Невиносно! (схиляєть ся на стіл). Що мені робити? що мені робити?..

АСТРОВ. Ніщо.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Дай мені, що небудь! О мій Боже!.. Маю 47 літ. Коли приуєтїм я маю жити 60, то остаєть ся мені ще тринадцять. Девго. Як я проживу тих тринадцять літ! Що я буду робити, чим я їх заповню? О! розумієш.. (судорожно стискає руку Астрова) розумієш, колиб можна останок життя прожити як по новому. Збудить ся в ясный тихий ранок і почути що ти на ново почав жити, що все минуле забуло ся, розвіяло ся мов дим (алаче). Почати нове життя.. Скажи мені, як почати... з чого почати..

АСТРОВ (з досадою). Е! бодай тебе! Яке там нове життя.. Наше положенє, твоє і моє, безвихідне.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Так?

АСТРОВ. Я переконаний о тім.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Дай мені що небудь — (показує на серце). Так пече тут.

АСТРОВ (кричить сердито). Перестань! (макше). Ті, що жити муть після нас, за сто-двісті років

і що будуть погорджувати нами, що ми так глупо і несмачно прожили своє життя, — ті може бути і найдуть средство, щасливими бути, а ми.. Ми маємо одну тільки надію. Надію, що коли у гробах спочивати мемо, то нас навістять привиди, може бути, що і гарні (зітхнувши). Так, брате! В цілім повіті було лишє двох порядних, інтелігентних людей: я і ти. За десять літ життя, горожанське, нікчемне життя задавило нас; воно своїми гнилыми сопухами затроїло нашу кров і ми стали такими пошляками, як всі (скоро). Та ти мені не закручуй голови. Віддай, що взяв в мене.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Я в тебе нічого не брав.

АСТРОВ. Взяв. З подорожньої аптики взяв фляшину з морфіною (пава). Слухай, коли тобі вже нічого иншого не стало, хочеш покінчити з собою, то гони до ліса і там стрілай ся. А морфіну віддай, а то підуть балачки, здогади, подумають, що то я тобі дав.. З мене буде досить й того, що прийдесть ся різати тебе.. Ти думаєш, що то таке цікаве? (взго-дить Сома).

ВАЙНИЦЬКИЙ. Дай мені спокій.

АСТРОВ (до Соми). Софіє Александровно, ваш дядя свиснув з моєї подорожньої аптики фляшину з морфіною і не хоче віддати. Скажіть йому, що то не гарно та вкінці й не розумно. Тай мені ніколи.. Іхати мушу..

СОНЯ. Дядю Ваня, ти взяв морфіну?

АСТРОВ. Він взяв. Я того певний.

(Конець буде).

Звертаємося до всіх наших земляків, до широкого нашого загалу з гарячим закликом: хто лиш може, най субскрибує акції „Земельного Банку Гіпотечного“, а тим чином спричинить ся до покладав одної з непослідніх підвалин нашої народної будучности.

Кожний патріот нехай сам субскрибує і других субскрибуєнтів позискає.

Листи субскрипційні і декларації, треба як найскорше відсилати.

У Львові дня 5. жовтня 1908.

За основателів „Земельного Банку Гіпотечного“ спілки акційної у Львові:

Др. Ярослав Кулачковський. Др. Кость Левинський,
Др. Тадей Соловій, Др. Стефан Федак

Політичний перегляд.

(Анексія Босні та Герцеговини).

На балканському півострові важкі події йдуть одна за одною. В понеділок Болгарія проголосила свою незалежність, а в вівторок доконалась анексія Босні та Герцеговини. Віденська урядова газета приносить відручні писемця цісаря Франца Йосифа в тій справі тай нині людність Босні і Герцеговини читає цісарську прокламацію з повідомленням, що вони з підданих султана стають ся горожанами габсбурзької монархії.

Австро-угорські амбасадори при європейських дворах вручили головам усіх держав відручну допису цісарську з повідомленням про анексію. Як з телеграм видно, скрізь прийняли сю вістку супокійно та признано права Австро-Угорщини до тих країв, котрі впрочім de facto вже від десятиків літ належали до монархії; протестує проти анексії одна тільки Сербія, котра претендує до тих провінцій, залюднених в більшії часті сербським населенням. Аби викликати в європейській політичній опінії вражіння, що Австро-Угорщина не має ніяких заборочих плянів на Балкані, цісар у відручнім писемі сам добровільно зрікаєть ся прав, признаних йому берлінським трактатом до інших турецьких провінцій, та звелів австрійсько-угорським військам, котрі стояли доси на турецькій території, в новобазарській санджаці, кинути турецьку територію й повернутись у границі монархії.

Що до правно-державного значіння доконаної анексії Босні і Герцеговини, то австро-угорське правительство стоїть на погляді, що формальна анексія тих країв стала ся з ріжних причин необхідною та нічим не противить ся берлінському договору. Сей договір признав був Австро-Угорщині право окупації, а тимсамим право адміністративні без яких небудь обмежень. На основі того права монархія виконувала фактично в Босні і Герцеговині всі зверхніщії права, брала рекрута, стягала податки, встановляла закони. Нинішня анексія дає правно-формальний вислів тому фактичному становищу та усуває анексію, що хтось инший був зверхнішником, а хтось инший виконував право зверхніщівства. Після введення в Туреччині конституції дальше існуюче тої анексії виявилось неможливим. Австро-Угорщина не могла надавати конституції підданам султана та не могла також обмежувати прав людности тих країв, котрим формальний, не фактичний зверхнішник, конституцію надав. Анексія Босні і Герцеговини була з правно-державного погляду актом конечним і майже самозрозумілим.

Трудности виринути імовірно не з боку инших держав, а в дальній консеквенції акту для становища анектованих країв у комплексі Австро-Угорщини. А сама трудність у тім, що для тих країв, котрі є спільною властністю обох половин монархії, нема центрального парламенту, бо ні віденська державна рада, ні будапештський сейм не є законодавчо-репрезентативним тілом для спільних справ Босні і Герцеговини, як спільна властність Австрії й Угорщини, являєть ся в сю хвилю „чужим тілом“ у правно-державній конституції дуалістичної монархії, тілом, якого приміщене в рамках консеквентного дуалізму видаєть ся майже неможливою річю.

Як рішачіи круги виявляють ся з тої трудности, не знати. Можна тільки майже на певно прокувати, що полагождення тої квестиї дасть в результаті нову анексію. Так як анексію, і то шкідливою анексією був і єсть цілий дуалізм тай цілий ряд правно-державних „порядків“ у нутрі габсбурзької держави.

домах, де ліжка були уставлені в тім напрямі, випадали люди з ліжок. Землетрясене було чути не лиш в самих Чернівцях, але й на провінції, між иншим в Сучаві, Радівцях, Сереті, Гайбоці, Гадік-валіві, Молодії, Стефанівці, Людігуморі, Качиках, Заставні, Кадобівцях, Вікні, Оришівцях, Камінці, Станівцях гор і т. д. На щастя нещастя ніяких не було. — Варта згадати, що онодішнє землетрясене се вже четверте з ряду на Буковині. Перше було 7. мая 1822 р. о год. чверть на 7 рано, друге 26. надоліста 1829 о год. 4 рано і тривало 2 мінути, третє 23. лютого 1838 р. 5 хвиль перед 9. год. вечером і тривало 1 мінуту.

Загальні збори тов. „Рускої православної шляхти“ на Буковині, відбули ся дня 4. с. м. в домі товариства при улиці Франца ч. 31. На зборах явили ся майже всі православні інтелігенти міста і поважне число з провінції. Збори отворив о. сов. конс. М. Галіп вітаючи всіх присутніх. Зі справоздань поодиноких функціонерів виходить, що товариство в посліднім році надзвичайно піднесло ся: закупило ґрунт з двома каменницями при улиці Франца ч. 31 для приміщення дівочої бурси за ціну 48.000 корон, з чого сьогодні заплачено вже 17.000 корон. Товариство привило на шкільний рік 1908/9 56 учениць, котрим окрім помешкання і піддори у науці дає ся строге національне вихованє. Сім учениць приміщені цілком безплатно, а чи мале число по дуже зниженій ціні. Управителем бурси є о. Міський, а п. добродійка Міска настоятелькою. Для унормованого ведення бурси ухвалено устав, який зладив п. інспектор кр. О. Попович. Вибір нового виділу випав так: голова: інсп. кр. Омелян Попович, заст. голови: надпоборця Николай Влад де Вердич, секретар: проф. Панько Клим, касієр: проф. Николай Ісепенко, контролор: надуч. Іван Синюк, члени виділу: о. сов. конс. М. Галіп, др. Кость Клим, о. Семака, упр. рент. ур. Іван Воробкевич проф., інсп. А. Купчанко, надуч. Дарій Пігуляк і учитель Николай Гарас. Заступниками виділових вибрано: надоф. Остаповича, д-ра Коропатницького, проф. Радомського, Юр. Кавулу, надуч. Ю. Щербановського і госп. Юр. Центу. Товариство ухвалило по можності підперти товариство „Православних Русинів на Буковині“. Велика участь і надзвичайно поважний тон нарад зробив як найліпше вражіння на всіх прибувших. — *О. Попович* голова, *Панько Клим* секретар.

Оповістки, іменованія і т. п.

З ц. н. управи руху. З днем 1 жовтня станція Ерисдорф положена на шляху Костайн-Беліц ме звати ся Ерисдорф-Гайнцендорф.

Відчит тов. Івана Кориньовського п. з. „Провідні ідеї в драмах Ібсена“, відбуде ся дня 9. с. м. о год. 5. по полудни в товаристві укр. студ. „Січ“ в Чернівцях. — За научний кружок: *Калитовський*.

Реферат про „Український театр в Галичині“ тов. Л. Смукли, відбуде ся о год. пів до 5. в понеділок в тімже льокалі. — За научний кружок: *Павлушевич*.

Від Редакції. Подаємо до відома всім інтересованим, що в дни виходу часописи, замикаєть ся редакцію числа о годині 11. перед полуднем, тому всіяні пізнійші впливи не будуть безусловно увагладнені, хіба аж в слідуючій числі. Пригадуємо також всім, що для посторонних осіб редакція „Буковини“ і „Рускої Ради“ відчинена лиш в годинах 10—11 перед полуднем і від 2—3 по полудни. Всіх тих, що приходять в иншім часі, просимо ласкаво застосувати ся до нас, хочби з того згляду, що приходять в иншім часі перешкаджає ся нам лиш в роботі.

Велике народне віче. Підписаний комітет скликає велике народне віче, котре відбуде ся в Миліві, дня 11. жовтня о год. по полудни на площі перед школою, а на случай непогоди в „Народнім Домі“ з слідуючим порядком денним: 1. справа української гімназії в Вишніці, 2. поясненє санкціонованого закону виборчого для рад громадських, 3. наша економічна організація і значінє спілок торговельних, 4. а) вага просвіти народної, б) домагання учителів поліпшеня їх положення і становище послів соймових до сеї справи, 5. програма поступової партії, а єї здійсненє, 6. вільні внесення. Говорити про вагу сего віча — се річ злишня: програма єго нехай сама говорить про се. Тож звертаємо ся з просьбою передусім до пп. учителів, щоби постарали ся велику участь вем вічу. — *Василь Завадух, Володимир Лукіянович, Георгій Осташич, Лесь Захул.*

Велике народне віче під голим небом в Черногузах відбуде ся в неділю, дня 11. жовтня с. р. о год. 2-ій по пол. на полянці госп. Івана Мадюка при головній дорозі, а в разі непогоди в будинку шкільнім з слідуючим порядком денним: 1. справа основана української гімназії в Вишніці 2. Протест против будь частинного, будь цілковитого знесення розпорядження ц. к. староства в Вишніці що до замиканя коршом в неділі і свята. 3. Ситуація політична і звіт посольський посла Бротей Пігуляка. 4. Вільні внесення. Дорогі брати! Важні справи приневолюють нас спільно порадити ся. І так: основанє української гімназії в Вишніці завдяки нашим явним і тайним ворогам стає бути непевним. Натомість раді би наші мимі приятелі,

щоб нарід наш як ще недавно так і на дальше усю свою утіху і всю своє горе топив у горівці-дурійці, роблячи заходи в справі знесення розпорядження що до замиканя коршом в неділі і свята. Крім обговорення сих справ зложити посольський звіт посол Бротей Пігуляк, котрого ми на се віче запросили. Тому прибувайте брати з усіх сусідних сіл як найчисленнійше! — *Комітет вічевиї.*

Із штуки і літератури.

„Буковинський Народний Театр“ відіграв в неділю, дня 11. н. ст. жовтня в сали „Польського Дому“ при ул. Паньській ч. 40, „Модний жеппіх“, комедію в 4-ох діях Старицького. Ціни місць враз з податком від карт: Льожа 8 К 80 сот., фотель в перших трох рядах 2 К 20 сот., фотель в других трох рядах 1 К 76 сот., крісло 1 К 10 сот., партер 66 сот. — Початок о пів до 8-ої вечер, конєць о пів до 11-ої Карт скорше можна дістати в канцелярії друкарні „Рускої Ради“ ул. Петровича ч. 2, а в день представлення від год. 6. при касі.

Заповіджений концерт кімнатної музики, уряджуваний Музичною Школою ім. Миколи Лисенка, відбуде ся в суботу, дня 10. жовтня с. р. в великій сали „Народного Дому“ із слідуючою програмою: 1. а) Ліет: „Ліс шумить“, б) Шопен: „Impromptu Fis-Dur“ фортепянове сольо відіграє панна Павліна Демант. 2. а) Геруда: „Berceuse slave“, б) Simonetti: „Madrigale“ скрипкове сольо в супроводі фортепяну відіграють пан Г. Ганкевич і панна Г. Бухер. 3. а) Давідов: „Романс“, б) Габріель Марія: „La cinquantaine“, в) Вєнявскі: „Кузяк“ (мазурка) вільночельове сольо в супроводі фортепяна відіграють пан Е. Льорбер і панна Г. Бухер. 4. М. Лисенко: „Думка-Шумка“, фортепянове сольо відіграє панна П. Демант. 5. Огінєвскі-Мошковскі: „Polonaise“ скрипкове сольо в супроводі фортепяну відіграють пан Г. Ганкевич і панна Г. Бухер. 6. а) Несватба Іосиф: „Парафраза з Льореліа“, б) Пахе Іван: „Циганський танець“ тріо на скрипку, вільночельо і фортепян відіграють панна Г. Бухер, пан Г. Ганкевич і пан Е. Льорбер. — Початок точно о год. 9-ій вечером. Концерт всім загально доступний і виносить вступ 1 кор. 10 сот.; для учеників і міщан 55 сот. — По концерті сходини з танцями для тих осіб, які все беруть участь в наших забавах за особнім вступом 1 корони від особи. Стрій поединчий, спацеровий. До сього маємо ще додати, що білєти по 1 кор. 10 сот. не є нумеровані і управняють займати крісла лишє після вільного місця, так що гостям, які пізно прийдуть, може не стати крісел і будуть мусіли стояти. Пожадано отже, явити ся на означений час, на 9-ту годину вечером і то тим більше, бо зі згляду на послідуючі сходини з танцями конєчно треба зачати концерт на час, щоби початку танців занадто не спізнити.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Коломиї.“ Сала „Каси щадничої“.

В суботу, дня 10. жовтня с. р. „Барон циганів“, оперета в 3-ох діях, Стравса

В неділю, дня 11. с. м. Премієра: „Марійка“, народний образ зі співками Ал. і В. Мрштка. (З ческого).

Ві вівторок, дня 13. с. м. „Ревізор з Петербурга“, комедія 5-ох діях М. Гоголя.

Початок точно о пів 8-ій год. вечером.

Із міського театру в Чернівцях. Репертуар: п'ятниця 9. с. м. (по знижених цінах) „Iphigénie auf Tauris“ тр. Гетого, субота, 10. с. м. „Lohengrin“, опера Вагнера, неділя, 11. с. м. (по пол.) „Der Vogelhändler“, оперета Целера.

В середу виставив театр 3-актову штуку *Вєрши тайна*: „Злодій“. Вєрштайн — се панок, що для розривки в пообіднім часі пише штуки для театру, отже річ очевидна, що в його штуках годі шукати артизму. Є там за те щось инше, а іменно ситуації, які ділають на нерви і для червоноцкої міської публіки, вихованої на всякого рода „Веселих вдовичках“ і „Чарах вальса“ штука ся якраз добра. Та чомусь і сеї публіки було в театрі дуже обмаль. З артистів найкраще виявлялись зі своїх ріль п-на Дірен (Марліза) та п. Орель (Рішард). П. Прогаска (Замбо) мав за мало тої штивности, яка визначає античчанина та ще й дедиктива. — В кіньці додамо, що „Злодій“ виставив незабаром і наш український театр під дирекцією п. Стадника в переводі підписаного. — *Ф. Коновський.*

НОВИНКИ.

Чернівці, 8. жовтня 1908.

Землетрясене на Буковині. Дня 6. м. о. год. пів до 12. дало ся чути в Чернівцях сильне землетрясене, яке тривало через 9 секунд. Саме землетрясене представлялось ось так: о год. 11, 29 хвиль чути було триваюче через кілька секунд легке дріжання землі, а безпосередно за тим зачали дріжати та колісатись доми і всі предмети по домах. Землетрясене йшло з полудня на північ і в тих

РУСКА КАСА • РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опрочентує їх на 5%. — Най виносить 40 К і платимо 6%, виписує 2 К. — Редиміт! Хай клич „свій до свого“ відібає ся голосним відгомном по цілій Буковині і най кожний, що почував себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщене: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після обсягу місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслане і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від с.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Домовий вікт

вигідне помешканє з обслугою

для пп. академіків або урядників, вільного стану, є при улиці Войнаровича ч. 9 в Чернівцях. — Близше вивідати тамже, у Семіна Кирстюка. 166 (1—4)

Пошукує ся на село Інструктора

академіка Русина

до хлопця з П. кл. руско-нім. гімназії. Зголошення просить ся слати на адресу редакції „Буковини“. 6—6

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть NERVOL

„Назва право забезпечена“ аптикара др. Ю. Францога

в Терополі.

Се є вважените усмиряюче средство до витирания против всяких ревматичних боляв, простудження, ломана костей, плачий гістця і нервових недуг. Пропну уважати на напис „Nervol“ і не приймати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшчок) 8 кор. з оплатою і опакуванням. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Седетині в дрогерії медичналіній Стерншуса. 19 (—)

Оголошене для Хліборобів!

Довідаємо ся на жаль, що несовістні гандлари штучними навозами в сей спосіб ошукують різнників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, без уважання на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого різнника від такого визиску оголошуємо, що Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приблизеню прикмети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемалювана чи ні, чи середно лаха чи зовсім лаха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради вшого одногового в тім роді товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Г. ФАЙЛЕС

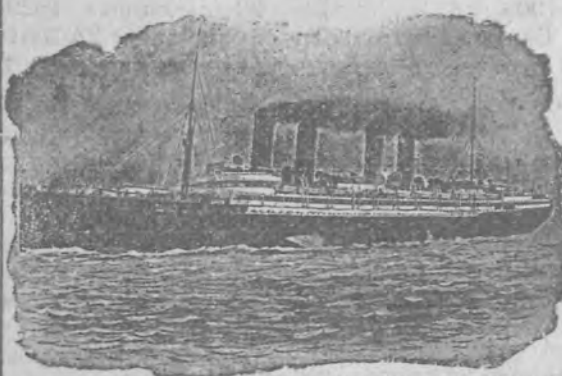
усувач нагнітон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8. (—)

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Новоотворене

Високою ц. к. краєвою управою концесіоноване

Міжнародне Бюро Подорожи „СВІТ“

Стрецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улиця Кохановского число 1. 165 (—) видає карти корабельні до

Банади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізниці європейські, канадські та американські. Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“ можна купити у всіх філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“, в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

одинокої в своїм роді рускої робітні, стою на ласкавій услугі і пишує 161 (—)

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9, має честь повідомити Всч Духовенство і Вп. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фах входячі роботи як: монстранції, ліхтарі, хрести, кадильниці, свічечники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. **Замовлення з провінції точно, дешево і на час.**

Більші замовлення на догідні рати

Кільканайбільше лігна практика в моїм заводі. упевняє мене що під кождим оглядом зможу хочби найвибагливішому густови Вп. Публики, вповні вдоволити. Отвираючи мою робітню, не жалував я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби ступила побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Вп. П. Т. Публики а просебю о ласкаве поперте тої

а глибоким поважанем Ф. Ярмолівч.

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (—)

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

Ів. Шимонович, Чернівці, улиця Св'ятої Тройці число 20.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знання. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (—)

ІВ. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цініки даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повисшу фірму.

Доминик Кобусевич

167 (1—12)

кравець мужеский

улиця Семигородська ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкрасшу гардеробу мужеску і для Всч. Духовенства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англійських і берненьських штофів.

Перворядні америка нські фабрикати!

Перший найбільший Дім товарний Б. БАЛТІНЕСТРА (молодшого)

Чернівці, улиця Головна (Енденберга) число 3.

Рік заложеня 1873.

Самостійна продаж

ц. к. надвірних фабрик

Рік заложеня 1873.

Головний склад ц. к. надвірних фабрик

ЧЕРЕВИКІВ

Антоня Чапека у Відні, В. Л. Попера в Хрудімі.

Одинокий найбільший вибір загально знаних найліпших, наймодніших і американських ортопедичних черевиків з Chevreauх, Boxealf і лядеру в наймодніших фасонах.

Самостійна продаж найславніших рос. НАЛЬОШІВ

і черевиків до сн'у „Athlet“.

Новість: підшави проти похвезнення „COLUMBIA“.

Склад петербургських нальошів по оригінально фабричних цінах.

Догідні вовняні і Гоола черевики!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка,

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4.50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністрація і експедиція**„Буковина“**

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від

стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.

При частійших замовленнях відповідний ра-

бат. — Рекламний неопечатаний вільний від

порта. — Рукописи звертає редакция лише

за попереднім застереженням і залученням

належності поштової.

В справах редакційних можна устно по-

розумівати ся що дня від 9—10. рано

і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Вчера наспіла телеграма, що після поновної інтервенції посла Нин. Василя українська гімназія у Вишніви буде напевно отворена в протягу сего місяця. Взиваємо отже інтелігенцію того повіта не занедбувати підготовлення хлопців до гімназії і повідомити про те доколичних селян!

Соймові справи.

Виборча реформа до сойму не має виглядів перейти на теперішній соймовій сесії. Всі тяжкі та трудні ріжніці що до меншостей в проєкті виборчої реформи, ще досі неполагоджені. Комісія правнича рішила по трох засіданнях предложити давний проєкт без зміни перед пленум сойму. Соймові меншості рішили не відступати від своїх жадань, особливо Жиди і Німці, кажучи, що колишній проєкт не відповідає зовсім теперішнім відносинам, особливо що до числа міських та торговельних мандатів.

В шкільній комісії зложив пос. Ончул обширну заяву чести пос. Пігулякови а причини недавніх подій в тійже комісії — та пос. Пігуляк тої заяви чести не прийняв до відома. Опісля прийшло під обради нагли внесенє пос. Відмана в справі регуляції учительської платні після проєкту Ончула, над яким вивязала ся широка дебата. З бюджетових згледів були противні тому проєктові пос. Пігуляк і Стоцький, а сей останній поставив внесенє, щоби місто нового проєкта згодити ся на стабілізацію теперішних провізоричних дорожничих додатків, але се внесенє відкинуто. Комісія рішила взяти опрацьований Відманом проєкт за підставу спеціальної дебати.

В п'ятницю явила ся у краєвого президента д-ра Бляйлебена і у заступника краєвого маршала д-ра Смал-Стоцького депутация міста Чернівців, щоби предложити жадання міста в справі

помноження міських мандатів. Так президент, як і віце-маршалок заявили, що будуть поспирати після можности бажання міста, але наперед мусить ся за спокоїтя бажання меншостей, бо без заспокоєня тих жадань не може бути й мови про виборчу реформу.

Ситуация на Балкані.

Сербський посол у Відні одержав від сербського правительства припорушенє застерєгти ся в австрійському внутрішніх справ проти прилучення Босні та Герцоговини. Міністер Еренталь не прийняв того застерєження, а австрійське правительство не признає Сербії права займатися становище в тій справі в дипломатичній дорозі. Оттаке оголошенє принесло останні телеграми.

А тим часом у Відні панує незвичайне зворушенє. Вечірні часописи принесли нові вістки в справі воєнних заряджень на полудневій границі. Між иньшим відійшов вже один військовий корпус до Петервардину стерєгти желізничої дороги, обсаджено також всі мости на Саві. — Російський посол в Білогороді повідомив сербського короля Петра, що російське правительство не постоїть за Сербією ані в дипломатичній дорозі, ані не дасть оружної помочи. — Протест сербського правительства проти анексії Босні й Герцоговини викликав у Білограді велике невдоволенє. Сербське населєня бачить у ній тільки формальний протест. Оноді перед полуднем гурт демонстрантів силкував вдерти ся до будинку міністерства заграничних справ, але їх не допущено.

Понизше подаємо телеграми, які поясняють теперішню ситуацію на Балкані.

Петербург. (ТКВ.) Півурядова „Россія“ пише: Проклямованє анексії Босні й Герцоговини до Австрії та проголошенє незалежности Болгарії містить у собі порушенє постанов берлінського договору. Не можна отже дивуватись, що підписані на договорі держави домагаються його ревізії. Мимо невіддільних точок берлінського договору Росія ніколи не пробувала самостійно щось змінити, тим більше вона управнена до теперішнього протесту. Єдиним виходом із ситуації є скликанє європейської конференції.

Царгород. (ТКВ.) Турецкі, вірменські й грецькі купці зложили спілку для бойкоту європейських товарів. Телеграфічно повідомлено австрійських фабрикантів, аби замовленого товару не вислали.

Царгород. (ТКВ.) Надзвичайне виданє „Jeni Gazeta“ містить депешу з Берліна з відомістю, що в Берліні ждуть війни. Ся відомість викликала тут велике враженє. В тутешніх кругах заперечують, неначе існували воєнні наміри.

Царгород. (ТКВ.) Один кружляк і 3 торпедовці відплинули зі Смирни до Самоса.

Царгород. (ТКВ.) Дивізійного генерала Енвера-башу виставили як коменданта на болгарську границю.

Будапешт. (Тел. пр.) Доносять з Загребу, що всі мости на Саві обсаджено військом. При кожній мості стоїть варт з 30 жовнірів і офіциром. Офіцери резерви дістали приказ не виїжджати з Загребу. Флотилия на Дунаю змобілізована. Кораблі виїхали передвчора о 3-ій год. по пол. в напрямі Білгороду.

Париж. (ТКВ.) З Атен доносять: Газети оголошують депешу з Каней, що митові уряди на Креті пристосовують грецьку митову тарифу та що взагалі в Креті примінують грецькі закони. Виконуючий комітет повідомив наслідника грецького престолу про сподуку Крети з Грецією та просив о розширенє зверхництва грецького короля на той острів. Кретійці зложили присягу вірности для короля Юрія.

Лондон. (ТКВ.) Бюро Райтера доносить, що російські влади заходять ся коло скликання конференції держав.

Париж. (ТКВ.) Міністер заграничних справ, Пішон, і російський міністер заграничних справ, Ізвольський, радили передвчора над квестіями, котрі мають бути предметом обран проєктованої конференції держав у східній справі.

Будапешт. (ТКВ.) Комісія загр. справ і окупаційного кредиту розпочала нині в полудне в присутности всіх спільних міністрів і президента мін. бар. Бека генеральну дискусію над бюджетом міністерства справ заграничних. Перший промовляв др. Аксман, після чого забрав голос делегат Бернрайтер.

Царгород. (ТКВ.) Вчора розійшла ся чутка, що султан абдикував; після иньшої верзії, що наміряв абдикувати. На разі правдивости чутки годі було провірити.

А. Чехов.

ДЯДЬКО ВАНЯ

сцени з життя на селі в 4-ох діях.

Переклав: Богдан Чайківський.

(Конець).

СОНЯ. Чого ти нас лякаєш? (міжмо). Віддай, дядо, дядо Ваня! Я, може бути, не менше від тебе нещасна, а таки не піддаюсь. Я терплю і буду терпіти, доки мов життя не скінчить ся само про себе... Терпи і ти (нава). Віддай! (цілує його руку). Дорогий, коханий дядо, милий, віддай! (плаче). Ти добрий, ти пожалієш нас і віддаєш. Терпи, дядо! Терпи!

ВАЙНИЦЬКИЙ (добуває зі стола фляжку і подає її Астрову). На маєш! (до Соні). Але треба чим скорше працювати, робити що небудь, бо я не можу, не можу...

СОНЯ. Так, так, працювати. Тільки виправимо наших, сядемо до праці... (нервово переглядає на столі папери). Все таке запущене...

АСТРОВ. (кладає фляжку до ашлички і зачинає ремі). Тепер можна в дорогу!

ОЛЕНА АНДРІЙВНА (входить). Іване Петровичу, ви тут? Ми сейчас ідемо. Ідьте до Олександра. Він вам хоче щось сказати.

СОНЯ. Іди дядо Ваня! (бере його під руку). Ходім. Тато і ти повинні помирити ся. Без того не можна.

(Соня і Вайницький виходять).

ОЛЕНА АНДРІЙВНА. (подає Астрову руку). Прощайте.

АСТРОВ. А — вже?

ОЛЕНА АНДРІЙВНА. Коні чекають.

АСТРОВ. Прощайте.

ОЛЕНА АНДРІЙВНА. Сьогодні ви обіцяли мені, що виїдете відси.

АСТРОВ. Знаю. Зараз їду (нава). Ви налякали ся? (бере її за руку). Невже се таке страшне?

ОЛЕНА АНДРІЙВНА. Так.

АСТРОВ. От, осталиб краще! А? Завтра на лісничівці...

ОЛЕНА АНДРІЙВНА. Ні... Вже порішене... Я тому і дивлю ся на вас так сміло, що виїзд вже порішений... Одно лиш вас прошу: думайте про мене краще. Мені хочеть ся, щоби ви мене поважали.

АСТРОВ. Е! (Жіст нетерпеливості). Останьте, прохаю вас. Признайте: нема вам що на світі робити, не маєте ніякої цілі життя, не маєте чим зайняти своєї уваги і скорше чи пізніше піддасте ся чувству... се неминує. Так чиж не краще то не в Харкові або Курску, а таки тут, на лоні природи... По крайній мірі, поетично, навіть дуже гарно... Ту є лісничівка, на пів завалені оселі в смаку Тургенієва...

ОЛЕНА АНДРІЙВНА. Які ви смішні... Я недобра на вас, та все таки мило вас згадувати буду. Ви інтересний, оригінальний чоловік. Ми не побачимо ся ніколи більше і тому — а впрочім по що скривати? Я навіть задуріла ся троха в вас. Ну, позвольте, подаймо собі руки і розійдім ся приятелями. Не згадуйте лихом.

АСТРОВ. (стискає руку). Так, ідьте... (задуманий). Ви так якое і гарна, щира людина, а таке щось наче дивне в усім вашім естві... От ви приїхали сюди з чоловіком і всі, що тут працювали, клопотали ся, творили що небудь, мусили покинути усі свої діла і ціле літо зай-

мати ся тільки подагрюю вашого чоловіка вами. Обов — він і ви — заразили нас всіх своїм безділєм. Я замотав ся, цілий місяць нічого не робив, а за той час люди слабували, в моїх лісах пасли мужики товар. І так де би ви не ступили, ви і ваш чоловік, всюди вносите розклад... Я жартую, розумієт ся, але все таки... воно дивне і я думаю, що коли би ви тут остали, руїна булаб велика. І я згинув би і вам... не булоб добра. Ну, ідьте. Finita la comedia!

ОЛЕНА АНДРІЙВНА (бере з його стола олівець і говає скоро). беру на памятку.

АСТРОВ. Яке воно дивне... Познайомились і для чогось то ніколи більше не побачимо себе. І усе на світі так... Та поки тут ще нікого не має, поки дядо Ваня не надійшов з китцею, позвольте мені... поцілувати вас... На прощання... Так? (цілує її в лице). Ну от і гарно...

ОЛЕНА АНДРІЙВНА. Бажаю вам всего гарного... (оцільнувшись). Щоби не було, раз в життю! (Поривисто обнімає його і сейчас обов розходять ся). Треба їхати.

АСТРОВ. Ідьте чим скорше. Як коні чекають, то вибирайте ся.

ОЛЕНА АНДРІЙВНА. Здаєт ся, йдуть сюди (прислуговують ся).

АСТРОВ. Finita!

(Входять Серебряков, Вайницький, Марія Василівна з книжкою, Телегін і Соня).

СЕРЕБРЯКОВ (до Вайницького). Хто буде згадувати старе, най йому очі виїзуть. Після того що стало ся, через тих кілька годин, я так багато пережив, так багато передумав, що здаєт ся миг би написати на науку потомству, цілий трактат про те, як треба жити. Я радо

Справа черніхівська перед судом.

(Коментар).

Загорода війта, під котру наближала ся товпа, лежить на північ від дороги до Ісиповиць. З дороги тої веде кладка і міст через рів на громадську площу, відки в доїзд на обійсте війта. Площа відмежена на захід плотом громадського писаря Стефана Твердохліба, на північ парканом, в котрім знаходять ся ворота і фіртка, що ведуть на обійсте війта, звінці на схід плотом, окружаючим огорою війта. Від хати війта до дороги є понад 20 метрів. Ся громадська площа легко нахилена до полудня, значить до дороги. Подвіра війта і сю площу незабаром заповнила товпа людей різного віку, мужчин і жінок. Зразу переважало число жінок, хоч і мужчин стояло багато в передних рядах. Наочні свідки подають число згромаджених осіб на 100 до 200, а навіть більше. Міркуючи по площі, котру після зізнань свідків люди битком заповнили, могло там бути 300, а навіть більше осіб. Войцїцький після війта на поле і постановив ждати на нього, спертій плечима о входові двері до хати війта, маючи перед собою чимраз зростаючу товпу. Іван Жук, котрий незабаром зголосив ся до служби, мусів уже перетискати ся крізь товпу, при чім його з усіх сторін поштуркувано. Ян Войцїцький, видаючи ворожу поставу товпи против Кіршнера, велів сьому війти до хати, щоби його вид не дразнив людей. Але товпа таки домагала ся видачі лісничого і війта, заявляючи, що поражують ся з ними.

Упевненням жандармів, що ніхто їм не відбирає ріки, що війта нема дома, ніхто не хотів вірити. Щоби людей успокоїти, Войцїцький дозволив Дмитрови Хмельовському і Олексі Власенку війти до хати і поглядати за війтом. Але й тим людям не увірено, що війта нема, а навіть потурбовано їх. По сім можна зміркувати, що було би стало ся, коли би люди дістали були в свої руки війта і лісничого.

Вже зачало ся смеркати, облога війтової хати тревала вже довше ніж дві години; командант станиції кілька разів звизав людей, щоби розійшли ся з місця. Тоді командант велів голосно ладувати карабіни, а для безпеченства позампкати т. зв. „шперкляпи“.

В тім часі, а було около 7½ години, почало падати з товпи камінь на хату війта. Тому командант станиції разом з Онуфреєм Олексюком уступили ся до сїний і станули на порозі, а Жук лишив ся на дворі, ставуши ліворуч Олексюка. Один камінь, кинений з товпи, струтив Жукови шапку з голови, а другий відбивши ся від одвірка, вплив Олексюка в рамя. Крім того, кілька камінів упало у вікна і повбивали шибви. Тоді командант загрозив, що буде стріляти, коли ще тільки один камінь впаде на них. Але в товпі відозвали ся голоси, що стріляти не вільно. Тимчасом сонце зайшло, а сїний війта Луки Онушчука вернули з поля, та лише з бідою могли перетиснутись на подвір'є, відки вже бачили повбивані шибви у вікні. Онушчука увенювали, що батько мусить бути дома, бо на полі його не було. Се викликало в товпі велике обурення; люди стали кричати, що жандарми їх ошукали. Незадовго по тім, по годині 8-ій упав один вистріл, а лісничий вийшов до

сїний і доніс жандармам, що до нього стріляно. За хвилину упав ще один вистріл. Хто дав ті вистріли, слідство не відкрило. В кождім разі не стріляв лісничий. Декотрі свідки кажуть, що упав ще третій вистріл, а знов декотрі свідки зовсім не чули тих вистрілів. Але, як виказало слідство, вистріли ті нікого не ушкодили. За те товпа ще більше заворушувалась. Кликано „віват!“ „гура!“ Викрикувано різні лайки, піднесено до гори патики і копи, кидано камінь і кавалки дерева на хату. В товпі явила ся хоруговка з білого паперу; почали співати і чим раз більше напирати на жандармів. Положене ставало дуже грізне. Дятого командант велів лісничому підперти двері від сїний, щоби люди не заскочили їх з заду, визвав товпу ще раз, щоби розійшла ся, і загрозив, що инакше буде стріляти. А що визване не мало успіху, Войцїцький велів стріляти. На те посипало ся на жандармів камінь. Тоді жандарми дали другу салву; а що товпа так не розходила ся, дали й третю. Аж по третій товпа розсипалась. На площі остало п'ять трупів; від жандармських карабінів лягли: 1) Михайло Карачок, 50 літ, котрий після зізнань свідків найбільше визивав поведив ся і мав в руці деревляний істик; він упав о 4-30 м від жандармів; 2) Микола Шагадин, 40 л., упав о 8-30 м від жандармів; 3) 12-літній Семка Лалак упав о 14-60 м від жандармів на громадській площі; обіч нього 40 літня Марія Мандзієва, котра була в останнім місяці вагітності; 5) 45 літня Настя Сидорова о 25-40 м від жандармів.

Всі вони поцїлені з переду крім Семки Лалака; сей поцїлений в голову з правої сторони. Що до сього говорено, що його застрелив лісничий. Поголоска ся пішла імовірно з того, що в його голові найдено сплющену оловяну кульку. Але знатоки балістики виказали, що се є задня часть оловяного зерна (Blekgern) з манліхерівського набою. Се є доказ, що Лалак упав від вистрілу жандарма.

Крім убитих, тяжко ранені отсі: 1. Кипріян Недонитальський, 47 літ; 2. Настя Пьвяхова, 44 л.; 3. Андрій Хмельовський, 50 літ; 4. Юрко Гвоздик, 48 літ; 5. Василь Лалак, 18 літ і 6. Юрко Гасюк, 48 літ. З них 2., 4. і 5. поцїлені з переду, 1. і 3. з боку, а 6. з заду; 1. і 3. поцїлені при першій салві, а остали при другій.

Легко ушкоджені: 1. Ілько Притуляк, 30 літ; 2. Катарина Глинська, 13 літ; 3. Іван Прокопів, 13 літ; 4. Федько Островський, 28 літ; 5. Іван Дідущок, 54 літ. Ті ушкодження завдані, або з переду або з боку.

Всі повисше подані ушкодження походять від куль. Лише у Андрія Хмельовського, Івана Прокопівського і Івана Дідущака знатоки при першій переслуханю сказали, що ті ушкодження завдані протом. Колиж їм описано показано відомки з манліхеровської кулі, котрі судова комісія найшла при локальних оглядинах д. 1. червня 1908, в шпарі з боку стовпа паркану війта, знатоки заявили, що такі відломки могли спричинити також і ті ушкодження у повисше названих трох ранених.

Для пояснення додати треба, що при локальних оглядинах д. 1. червня 1908 судова комісія найшла в паркані війта дві діри, а у воротах одну, а до того на стовпі при воротах плиткий відтиск. Знатоки заявили, що діри в паркані і во-

ротах походять від кулі, що перейшла на скрізь, а відтиск на стовпі походить з того, що там ударила кулька; пробивши дошку воріт, і тут тріснула, так, що відломок з тої кулі імовірно влучив Семка Лалака, котрий упав недалеко від того місця. Інші відломки могли поцїлити тих, що близько стояли від воріт. Крім того два такі відломки найшла судова комісія в паркані, а ще перед нею найшов свідок Василь Худик кусник з плаща манліхеровської кульки.

Оттак виглядає справа на підставі зізнань поцїлених до розправи свідків, знатоків, а по часті і самих обжалованих.

Румунізатори в Банилові волоскім.

Певно вже Вам, панове читачі, навкучило ся читати про поцїв румунізаторів та їх різні кирині, яких вони допускають ся. Здаєсь вже би час їм опам'ятати ся і лишити нас вже раз в супокою. Але коли румунізаторам вільно кривдити нас, то нам най буде хоч вільно пожалувати ся на них перед світом, бо иньшого нам хіба не сподівати ся. Нераз вже писали ми за наших поцїв з Банилового волоского, бо ми були тої гадки, що вони перестануть уїдати на нас.

Але ми помилили ся, бо наші поцї чим раз гірше обходять ся з нами. Вони аж шаліють зі злости, що ми горнемо ся до своїх товариств, що не йдемо на сліпо як до тепер в їх румунізаторський табор, що ми цїнимо і шануємо свою мову, народність та своїх діячів послів. А найгіршою солю їм в оці є наші школи, учителі та свідомі патріоти, на котрих вони накидують ся всюди.

Слідуючі случаї най послужать за примір, як наші поцї та иньші румунізатори напастують наших чесних людей:

Дуже не до вподоби було нашим румунізаторам, що між нами знайшли ся свідомі люди, котрі горнули нас до товариств і там освідомляли нас. Вони постановили сему запобігти і почали наших щирих провідників напастувати. І так напастував ділч Урсакі Николая Прица і казав, що сей вкрав в него з ліса якесь дерево та багато иньшого. Кілько то натягав він невинного чоловіка по судах. Отже румунізатори старали ся всіма силами при помочи фальшивих свідків та иньших поспіваків заплхати сего чоловіка до арешту, а тим настрашити всіх, котрі належать до товариств. Та не вдала ся їм ся їх штука, бо хоч вживано різних средств до того, то однак суд признав, що румунізатори без причини напастували Николая Прица.

Якось ішов наш чесний господар Михайло Маньковський з Сторожинця до дому. По дорозі прилучили ся до него звінці із свого лизунства Іс. Герман та Олаєць. Сі два накидували ся на Михайла Маньковського, кажучи, що він бунтівник, бо не слухав поцїв та ділчів. Маньковський переконував тих двох, що він радо слухав би панотців, коли би вони нас радили як щирі наслідники Ісуса, але вони не роблять так. І так влучно переконував наш патріот тих поспіваків, що вони засоромили ся і умовкли. За се постановили вони пімстити ся на нашім господарю в той спосіб, що

АСТРОВ. Не скорше, як в літі. Зимою ледви чи... Само собою розумієть ся, колиб чого треба було, дайте знати — я приїду. (Подає руку). Спасибі за хліб, за сіль, за ласку... Одним словом за все (їде до нано і цілує її в голову). Працуй стара...

МАРИНА. Що ти, поїдеш без чаю? АСТРОВ. Не хочу нано. МАРИНА. То може горівочки напеш ся? АСТРОВ (нерішучо). Прощу...

(Марина виходить).

АСТРОВ (по павзі). Моя пристаяна чогось захромала. Ще вчора бачив, як Петрушка водив поїти.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Перекувати треба. АСТРОВ. Треба буде вступити в Різдвеннім до коваля. Не минути... (підходить до нано Африки і дивить ся на неї). А, без сумніву в тій самій Африці тепер спека — страшна річ.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Так. МАРИНА (вертає з підносом, на янім чарна горівка і кусник хліба). Іджд!

АСТРОВ (не горівку). МАРИНА. На здоров'я батеньку! (кланяєть ся низько). Хлібцем би закусив.

АСТРОВ. Ні я вже так... Так, всего доброго! (до Марини). Не відпроваджуй мене, нано, не треба.

(Виходить, Соня їде за ним з свічкою: Марина сідає на крісло).

ВАЙНИЦЬКИЙ (тише). 2. лютого — олію 20 фунтів... 16. лютого — знова олію 20 фунтів... Гречаних круп... (павза).

(Чути дзвіночки).

МАРИНА. Поїхав.

(Павза).

СОНЯ (вертає і ставить свічку на столі). Поїхав...

ВАЙНИЦЬКИЙ (зраговує). Разом... 15... 25... (Соня сідає і пише).

принимаю твої оправдання і сам вибачення прохаю. Прости! (цілує ся з Вайницьким три рази).

ВАЙНИЦЬКИЙ. Діставати меш правильно те саме, що і перше. Все буде по старому.

(Олена Андрійєна обнімає Соню).

СЕРЕБРЯКОВ (цілує Марину Василівну в руку). Маман...

МАРИЯ ВАСИЛІВНА, Олександр, відфотографуйте ся і пришліть мені вашу фотографію. Ви знаєте, які ви дорогі для мене.

ТЕЛЕГІН. Прощайте ваше превосходительство, не забувайте на нас.

СЕРЕБРЯКОВ (поцілувавши доньку). Прощай... Всі прощайте! (подає руку Астрову). Дякую вам за миле товариство... Я поважаю ваш спосіб думаня, ваші наклоні, пориви, але позвольте старому сказати вам на прощання одну замітку: Треба, паньство, діло робити! Треба діло робити! (визнали поволі). Всего добра! (виходить; за ним їде Марія Василівна і Соня).

ВАЙНИЦЬКИЙ (цілує сильно руку Олени Андрійєни). Прощайте... Простіть... Ніколи вже не зійдемо ся...

ОЛЕНА АНДРІЙВНА (зворушена). Прощайте голубе (цілує його в голову і скоро виходить).

АСТРОВ (до Телегіна). Скажи там Вафля, щоб і мені подавали коний.

ТЕЛЕГІН. Добре, коханий! (виходить).

(Остає тільки Астров і Вайницький).

АСТРОВ (збірає з стола краски і йде до ваїзи). Не відпроваджуй їх?

ВАЙНИЦЬКИЙ. Хай їдуть собі, а я... я не можу. Важко мені. Треба чим скорше зайняти ся чимось... Працювати, працювати! (шукать в шапці на столі).

(Павза; чути дзвіночки).

АСТРОВ. Поїхали. Не бій ся, професор страх рад... Його тепер і колючом не заманиш сюди.

МАРИНА (виходить). Поїхали! (сідає на крісло і робить помочу).

СОНЯ (виходить). Поїхали! (стирає слози). Дай Боже щасливо (до дядька). Ну, дядю Ваня, берім ся до якої роботи.

ВАЙНИЦЬКИЙ. Роботи, роботи...

СОНЯ. Давно, давно вже ми не сиділи з отсим столом (запальє лампу). Здаєть ся чорніда нема (їде з каламаром до шафи і наливає чорнила). А мені жалі за ними.

МАРИЯ ВАЙНИЦЬКА (виходить поволі). Поїхали (сідає і томе в читаню).

СОНЯ (сідає за стіл і перелистковує конторську книжку). Понаписуємо, дядю Ваня, поперед всього рахунки. Страшно запущене. Сьогодні знова прислали за рахунком. Пиши! Ти пишеш один, а я другий...

ВАЙНИЦЬКИЙ (тише). Рахунок... для нано... (пишуть мовчки).

МАРИНА (зіває). Ваїньки захотілось...

АСТРОВ. Тихо. Пера скриплять, сверщик кричить. Тепло, вигідно... Не хочеть ся їхати відсіля (чути дзвіночки). Подають вже коний... Остає, що попрощать ся тільки з вами, други мої, попрощать ся з своїм столом і — гайда (складає рисунки в гечку).

МАРИНА. І чого завірушив ся? От сидів би... АСТРОВ. Годі.

ВАЙНИЦЬКИЙ (тише). І старого довгу остало два сїмдесят п'ять...

(Виходить робітник).

РОБІТНИК. Михайле Львовичу, коні ждуть.

АСТРОВ. Чув (подає йому античку, ваїзу і гечку).

На бери се. Тільки вважай, щоб непомняв того.

РОБІТНИК. Добре (виходить).

АСТРОВ. Ну-ну... (їде ірашати ся).

СОНЯ. Колиж ми знова побачимо ся?

оклеветали его перед понами немов він мав називати понів і дідича злодіями. Зараз по тім обидва попи Патраш і Стефановічі, а також дідич і румунізатор надучитель Стефановічі заскаржили Маньковського до суду. Велика радість настала між румунізаторами, бо сповнило ся то, чого вони дуже бажали, отже вони всю надію мали, що захищать его невинно до криміналу, а він злякає ся сего і пристане до їх табору.

Та не так то стало ся. вони перерахували ся бо колиб Бог послухав вівчаря, то всі вівці поїв би вовк. Суд увільнив Маньковського, а обидва попи, дідич Урсакі та звисний русиніод надучит Стефановічі поспускали лиш носі в діл. З такими ж приятелями судило ся нам жити. Колиж другі свідчення навчають нарід жити в згоді, то наші попи старають ся нас роз'єднати. Румунізатори кричать, що вони нас боронять від найгірших ворогів Жидів, але ми переконані ся, що то є протів, що не Жиди, а вони є нашими ворогами. Піп Стефановічі не раз уїдає в церкві на Жидів, але сам ходить коло Жидів і просить, аби посиляли своїх дітей до волоскої школи. Але якось некористно випала єму та агітація, бо Жиди не послушали его.

Тож Ви отчику найзавзятійший христ. социал, чогож Вам коло Жидів ходити? Цікаво знати, як нашому поникови смакували жидівські конфітури, якими его трактовано підчас его агітації в Комульці.

НОВИНКИ.

Чернівці, 10. жовтня 1908.

Пани з „Народної Справи“ клять дуже в останнім числі сеї часописі з того, що наші мужики приймають своїх послів бандерями, триумфальними брамами та хлібом і сіллю — і називають се паньцизніями традиціями і т. п. (vide 16. до 17. число „Народної Справи“ сторона 9.) тимчасом у 59 ч. „Громадського Голосу“, головного органу радикальної партії читаємо у дописі про „Посольський звіт пос. тов. В. Стефаняка“ дословно так: „На границі села привитав пос. Стефаняка відділ Січовиків з Синкова, при візді в село загрімлі моздірі, а коло триумфальної брами на вичевій площі повитала посла громада хлібом-сіллю“. Ми дуже цікаві чи і на те обурять ся панове радикали із „Народної Справи“, бо-ж прецінь рівні права для всіх?

Знесене науки волоскої мови. В осілку Бєня мала ся утворити в р. 1904 однокласова школа. Щоби і тут без Волохів не обійшло ся, подарував один маючий Волох кавалок ґрунту під будову школи, але з тим услівем, щоби в сій школі заведена була волоска мова яко предмет. Шкільні влади не зважаючи на те, що тут не потрібно волоскої мови, затвердили волоске бажане. Нарід обурив ся таким насильством і подав подане до кравевої ради шкільної, щоб знести волоску мову в їх школі, бо і одної волоскої дитини нема в школі. Крава рада шкільна прислала то подане до громадської ради, щоб ся ухвалила знести в школі в Бєні волоску мову. Щирим заходом п. упр. школи Микитюка,

МАРИНА (зіває). Ох, гріхи наші...

(Телегін входить на пальцях, сідає коло дверей і тихо стрієть гітару).

ВАЙНИЦЬКИЙ (до Соні гладить її по волосю). Дитино моя, як мені важко... Колиб ти знала, як мені важко!

СОНЯ. Щож робити, жити треба. Ми, дядю Ваня, будемо жити. Проживем довгий, довгий ряд днів, вечерів довгих; терпеливо зносити мемо усьо, що зішло на нас судба; трудити мем ся для других і тепер і в старості, не знаючи спокою, а як прийде нам час, повірно умеремо і скажемо там, за гробом, що ми страдали, що ми плакали, що гірко нам було... І Бог змилосердить ся над нами, і ми дядю, дороженький дядю, побачимо жити ясне, прекрасне, чудове, розрадуємо ся і на теперішні наші печалі глянємо з розрадою, з усмішкою — і відпочнемо. Вірю дядю, горячо вірю, сильно вірю... (клякає перед ним на коліна, голору кладе на його руки: змученим голосом). Відпочнемо!

(Телегін тихо грає на гітарі).

СОНЯ. Відпочнемо! Вчуємо ангелів, добачимо небо в жемчугах, узирмо як все зло туземне, всі наші страждання потонуть в милосердю, яке огорне весь світ і життя наше стане тихе, ніжне, солодке як любов. Я вірю... (втирає йому платком слози). Відний, бідний, дядю Ваня, ти плачеш... (крізь слози). Не знав ти в своїйому життєвій радості, та пожди, дядю Ваня, пожди... (обнімає його). Ми відпочнемо!

Сторож калатає.

(Телегін тихо грає: Марія Василівна записує на краєві брошури: Марина робить пончосу).

СОНЯ. Відпочнемо!

ЗАВІСА.

удало ся, що в громадській раді ухвалено 9. серпня с. р. знести волоску мову в школі в Бєні. Сею дорогою складаємо п. упр. школи Микитюкови найсердечнійшу подяку за его щирі заходи, бо не сповна два роки его пробути в нас засновали ся три товариства і знесло ся волоску мову в нашій школі. — Іван Сергій, Дмитро Рибичук, Михайло Рибичук.

Арештоване російського шпіона. Ц. к. кореспондентське бюро доносить, що комісар поліції, п. Райнлендер арештував вчора Ярослав Мончаловського, сина пок. редактора „Галичаніна“, урядника одного з „руських“ банків у Львові, замешкалого при ул. Домбровського ч. 4, підозрілого о шпіонажу на річ Росії. У Мончаловського найдено мапу частини Галичини з зазначеннями фортифікацій і їх описом. Арештованого, який признав ся в часті до вини, відставлено до слідчої в'язниці.

Оповідки, іменованя і т. п.

Товариство православних Русинів дістало від его еміненції митрополита Репти членську вкладку за місяці вересень і жовтень, за що складає глибоку подяку. — Евфрозина Андрийчук, голова.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній стороні.

Для хорого учителя п. Чеха ласкаво зложили на руки п. Шадковської в Веречанці Вп. пані і панове в коронах: др. Воввідка 5, уч. Етстафівич 5, дир. Шойнаровський 2, о. Сімігівич 2, о. Сімонович 2, надуч. Томоруг 2, Роза Деуч 2, уч. Ан. Борович 2, пр. Гомовський 2, пр. Галензовський 2, уч. Оля Попович 2, пр. Ядевук 1, пр. Д. Войнович 1, інсп. Стратичук 1, уч. Остап Попович 1, пр. Вольнер 50 сот. дир. Жуковський 1, уч. Е. Жуковський 2, о. Іванович 1, о. Перчик 2, уч. О. Жуковський 1, уч. Дубик 1, уч. Карпінський 1, Лев Корн 5, Гнатова 2, уч. Днякович 1, Василь Васкан 1, нач. Сусідак 1, о. Глипка 2, Водляк 1, уч. Шадковський 2, уч. Шадковська 1, уч. Василь Васкан 2. — Складає ся за сеї датки прилюдну подяку а з особна п. Олі Попович, що завяла ся збіркою в Кіцмані. П. Шадкович удає ся ще раз з просьбою до української громади, щоб хозби маленькими датками, причинила ся до поратования здоровля нещасного і вислати его до сенаторії.

3 укр. акад товариства „Союз“. В неділю, 10. с. м. о 6. год. по полудню продовжить тов. Кочерган свій відчит про „Проби міжнародної мови“.

Товарисні сходини. Укр. акад. тов. „Союз“ устроє в суботу, дня 17. жовтня с. р. в „Нар. Домі“ товарискі сходини. Початок о 9. год. в вечер. Вступ від особи 1 К 50 сот. Наших звичайних гостей запрошуємо отсею дорогою. — Видіа.

3 „Музиної школи ім. Миколи Лисенка“ в Чернівцях. Відповідно до заяви заряду в недавній статі „Буковини“ продовжує ся вписи в нашій школі до 15. жовтня с. р. Вписувати ся можна що дня крім неділі і свят від години 2—6 по полудни в льокатю школи ул. Петровича ч. 2. І. поверх. Вписове вносить 4 К, а оплати за сольовий сьвів і фортеп'яні по 8 К місячно, за скрипку 6 К місячно. Ученики мають три рази тижнево лекції головного предмету і 1 годину теоретичної науки (а то відповідно до підготовки початків теорії, науки, гармонізації 2 відділи і історії музики), а ще крім сего 1 годину тижнево спільних вправ. Для учеників стоїть до ужитку музична бібліотека і мають ученики при закупні інструментів і нот 10—25 проц. опуст. Школа наша ведена дуже старанно після взору віденської консерваторії, так що ученики наші виказують великі поступи в науці, як се можна було очівити на публичних пописах нашої школи, дальше і зі згляду на невеликі шкільні оплати, надіє ся заряд ще припливу учеників особливо до сольового сьіву, який у нас на жаль дуже занедбує ся, а то тим більше, що у нас як раз є много прекрасного голосового матеріалу. Щоби уможливити вступ новим ученикам, які доперва в наслідок сего оголошеня рішають ся вписати ся до нашої школи, а особливо академікам, продовжує загалні вписи без особних доплат аж до 15. жовтня с. р. — Заряд.

Підписаний комітет повідомляє, що віче, заповіджене на 11. с. м. в Милієві, відкликане на 25. з причини, що 11. с. м. відбуде ся в Чернівцях віче краве, на котре повинно спішити як найчисленнійше все наше учительство і селянство. — Василь Завадюк, Володимир Лукінович, Лесь Загала і Георгій Осташик.

Народне віче у Банилові волоскім відбуде ся дня 18-го жовтня с. р. о 12. годині в полудне під голім небом коло школи, а на случай непогоди в stodolі госп. Олексі Меседина з отсим дневним порядком: 1. отворенє віча і вибір президія, 2. реферат у справі народно-церковній (справа руского народного кооператора в Банилові волоскім), 3. вибори громадскі, 4. евантуалія. Наведені справи пекучі є незвичайної ваги так для цілої нашої громади як і для поблизьких громад. Тому приходіть братя і сестри без ріжниць віку на наше віче. — За вічевий комітет: Михайло Маньковський, Николай Приц, Окуфрій Кириляк, Теодор Гришорчан, учитель.

До відомости черновецьких Русинів. Фірма Стефан Гайна, торгівля делікатесів в Чернівцях в Ринку, побирає десерове масло від кравевого союзу господарско-молочарского в Стрию. Просимо проте при закупні десерового масла в згаданій фірмі жадати з маркою конічина (три листкова) і буквами М. С., які є витиснені на маслі. — Від уряду кравевого союзу госп. молочарского в Стрию.

Із штуки і літератури.

Пригадуємо що „Буковинський Народний Театр“ відіграв в неділю, дня 11. н. ст. жовтня в сали „Польського Дому“ при ул. Панський ч. 40, „Мо д н и й ж е н и х“, комедію в 4-ох діях Старицького. Ціни місць враз з податком від карт: Льожа 8 К 80 сот., фотель в перших трох рядах 2 К 20 сот., фотель в других трох рядах 1 К 76 сот., крісло 1 К 10 сот., партер 66 сот. — Початок о пів до 8-ої вечер, конає о пів до 11-ої Карт скорше можна дістати в канцелярії друкарні „Рускої Ради“ ул. Петровича ч. 2, а в день представлени від год. 6. при касі.

Із місского театру в Чернівцях. Репертуар: Неділя 11. с. м. (вечером) „Der fidele Bauer“, оперета В. Леона, понеділок 12. с. м. „Walzertraum“, оперета Стравса, второк, 13. с. м. „Der Dieb“ штука Бернштайна.

Репертуар „Львівського руского народного театру в Коломиї. Сала „Каси щадничої“.

В неділю, дня 11. с. м. Прем'єра: „Марійка“, народний образ зі сьпівами Ал. і В. Мрштка. (З чеського).

Ві второк, дня 13. с. м. „Ревізор з Петербурга“, комедія 5-ох діях М. Гоголя.

Початок точно о пів 8-ї год. вечером.

За тижень вийдуть накладом М. Топуща а а і К. Кракалії слідуєчі календарі: „Іскра“, календар для українських учителів. Ціна 70 сот. і календарик для учеників (ілюстрований, 32 сторони друку) ціна 10 сот., 10 проц. чистого зиску йдуть на учительську санаторію в Лопушні. Хто бере в розпродаж, дістає 20 проц. опусту. Просить ся замовляти як найскорше у К. Кракалії в Черепківцях (Бук.).

Вийшов 8-ий випуск „Української Музи“, поетичної антології під редакцією Олексі Коваленка. В антології входять кращі твори, всіх найвидатніших українських поетів, починаючи від найстарших корифеїв до наших днів, з України Російської, Галичини, Буковини і Америки; всього до 120 поетів. В кожному випуску є твори 10 поетів (більше, як по 100 поезій) нових і вже друкованих, з портретами, автобіографіями і біографіями поетів, заставками і вінетками. Збірник є великого формату і мати ме до 1200 ст. Ціна кожного окремого випуску 25 коп., з пересилкою 30 коп., а по передплаті 2 рублі за всі 12 випусків, з пересилкою 2 руб. 50 коп. Гроші посилають по адресі: Київ, Іванівська улица 75, Олексі Коваленкові, або в „Українську Книгарню“, Безаківська 8. Згаданий 8-ий випуск містить поезії: Кримського, Грабовського, Славинського, Щурата, Стешенка, Галки, Голоти, Загірної, Яричевського і Липи.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Нагробник.

Погасло сонце і погасли зорі,
втонули в пітьмі всіх моїх мрій глоби,
я сам купаюсь в сліз глибоким морі,
в привидах багу лише вічно гроби, —
погасло сонце і погасли зорі...

В душі ні дрібни до життя жадоби,
лиш самі думи отупілі, хорі,
а сил не має до нової проби —
погасло сонце.

Як зяле листя у зеленім борі,
як струнка сосна, яку знищать хроби,
так я нещасний на житейскім морі...
Любови твоєї в пітьму скрились зорі,
остали тільки мої мрії хорі —
погасло сонце.

Фр. Кокосовський.

РУСКА НАСА ○ РУСКА НАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опростовує їх на 5%. — Пай виносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимий! Хай клич „свій до свого“ відібає ся голосним відгоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої охадности в „Рускій Касі“.

Приєднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму мієня не після м'язого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний оцует. **Дрібні Оголошення** малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Домовий вікт

вигідне помешканє з обслугою

для пп. академіків або урядників, вільного стану, є при улиці Войнаровича ч. 9 в Чернівцях. — Близше вивідати тамже, у Семіна Кирстюка. 166 (2-4)

Пошукує ся на село Інструктора

академіка Русина

до хлопця з II. кл. руско-нім. гімназії. Зголошення просить ся слати на адресу редакції „Буковини“. 6-6

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правдо забезпечена“ антикара др. Ю. Францоу в Тирополи.

Се є знамените усмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних болів, простудження, ломана костей, плечий гістия і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervol“ і не приймати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і опакованем. Тисячки листів з подякою. — Вислака 2 рази денно до всіх країв. В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії медициналий Стерншуса. 19 (-)

Оголошене для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовісні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рілників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, без вигляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рілника від такого визиску оголошуємо, що Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приближеню прикмети рілі, а імено: чи она легка чи тяжка, чи перемакальна чи ні, чи середно лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одинокого в тім роді товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Г. ФАЙЛЕС

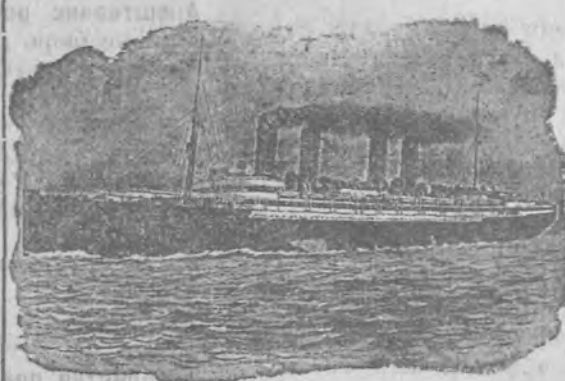
усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8. (-)

Купуйте лиш у своїх людей!

Держіть ся клича Свій до Свого!

Новоотворене

Високою ц. к. краєвою управою концессоноване

Міжнародне Бюро Подорожи „СВІТ“

Сірецький і С-ка

в Чернівцях (Буковина), улиця Кохановского число 1. 165 (-) видає карти корабельні до

Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.

Карти на желізницї європейські, канадійські та американські. Карти на снальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Купуйте лиш у своїх людей!

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“

можна купити у всіх

філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,

в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Великий зарібок

приносить побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві, урядникови і т. п.

До виробу

Цементових дахівок

не треба фахового знаня. До того спеціальних машин також на сплату ратами, достарчає

155 (-)

І. ШИМОНОВИЧ

Чернівці, ул. Св'ятої Тройці ч. 20.

склад фабричний машин для загального цементового виробу.

Проспекта коштів і цінники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні офerti адресувати на повисшу фірму.

Доминик Кобусевич

167 (2-12)

кравець мужеский

улиця Семигородска ч. 2

(в домі др. Кормуса)

виконує найкрасшу гардеробу мужеску і для Всч. Духовенства, по можливо уміркованих цінах.

Склад англійських і берненьських штофів.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ

при улиці Резиденції число 9.

має честь повідомити Всч. Духовенство і Ви. П. Т. Публику, що виготовляє всілякі в той фах входячі роботи як: монотранції ліхтарі, хрести, надільниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речинець. Замовлення з провінції точно, дешево і на час.

Вільші замовлення на догідні рати

Кільканаліцять літня практика в моім заводі, упевняє мене що під кождим аглазом зможу хочби найвигадлившому густови Ви. Публики, вповні задоволити. Отвараючи мою робітню, не жалувал я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби ступала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. Т. Публики з просьбою о ласкаве поперте тої

з глибоким поважанем Ф. Ярмолевич.

одинокій в своїм роді рускої робітні, стою на ласкаві услугі і пишущь 151 (-)

Першорядний фабрикат! Першорядний фабрикат!

Каси огнетревалі і безпечні від вломань

фірми

155 (-)

Бехера і Гільдесгайма

поручає

Самостійне заступство взірців фабричного складу.

І. Шимонович, Чернівці, улиця Св'ятої Тройці число 20.

Перший найбільший Дім товаровий Б. БАЛТИНЕСТРА (молодшого)

Чернівці, улиця Головна (Енденберга) число 3.

Рін заложена 1873.

Самостійна продаж

ц. к. надвірних фабрик

Рін заложена 1873.

Головний склад ц. к. надвірних фабрик **ЧЕРЕВИКІВ** Антона Чапена у Відни, В. Л. Попера в Хрудині.

Одинокій найбільший вибір загально знаних найліпших, наймодніших і американських ортопедичних черевиків в Chevreux, Boxealf і ляхеру в наймодніших фасонах.

Самостійна продаж найслаєніших рос. **КАЛЬШІВ** і черевиків до снгу „Athlet“.

Новість: підосави проти поховзення „COLUMBIA“.

Склад петербургских кальшів по оригінально фабричних цінах.

Догідні вовняні і Гона черевики!

Перворядні американські фабрикати!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Строч.

Передплата на „Буковину“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор., на пів року 8 корон, на чверть року 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр., на пів року 16 франків.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 16 К (згл. 9 рублів або 34 фр.) а на пів року 9 К, згл. 4:50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція „Буковини“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина—Чернівці“.

ОГОЛОШЕННЯ приймаєся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійших замовленнях відповідний рабат. — Рекламаций неопечатані вільні від порта. — Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9.—10. рано і 2.—3. попол. крім неділі і свят.

Із Союму.

Рішене правної комісії в справі виборчої реформи; вигляди виборчої реформи; о польський мандат Флоридор redivivus).

Правна комісія має предложити соймови на найближшій засіданню, в четвер 15. с. м., таке справоздане: „Високий Сойме! Відносно до одержаного припоручення розглянула правничка комісія проєкт виборчої реформи. Комісія не знайшла нової підстави для зміни виборчого права на Буковині, а всі члени, з вільною трох місцевих послів (німецьких і жидівських), заявили ся за удержанням дотеперішнього проєкту зі змінами, яких вимагає правительство. Супроти ваги річі, яка після думки комісії не допускає майоризованя меншості, здержала ся комісія від якогось постановлення і предкладає справлення після думки правительства проєкт високому соймови до ухвалення. Якби високий сойм не згодив ся на ухвалення, то комісія ставить слідуєче внесення: Високий сойм зволить звернути комісії проєкт реформи, виборчої з припорученням змодернізованя предложеного проєкту до 5 днів.

*

Із самого закінчення заяви правної комісії виходять, що дотеперішній проєкт виборчої реформи до сойму не має виглядів. Новий проєкт, а радше змодернізоване давнього проєкту полягає на тім, що місто дотеперішньої процедури виборчої мало-би бути заведене тайне і безпосереднє право голосованя. Річ певна, що в тому вже лежить великий поступ, який витаємо щиро зі згляду на наших сільських виборців, яких тепер багато трудніше прийде ся всякого рода багатірцям і др.

*

Поляки розбивають ся за сільським мандатом. Славновісний орган вшепольського „włoszianina z pod Gródka“ розписав ся на ту тему (як звичайно) обширно. Після його інформацій мали зажадати польські буковинські послы Абрагамович, Гальбан,

Андрій Немоєвскі.

Жайворонок.

З рижових піль вилетіла сіра пташка і цвірінькаючи деколи, буяла у воздуші близько землі, то піднімала ся то знижала лет на перемену. Крильця її дрожали, викидали хвилі в прозорачному просторі. Сонце ясніло на небі, минавши височину полудня. Небо було чистеньке, безхмарне, без одної плямочки імлі. По долині розливали ся пахощі. Пташка зробила кілька кругів, мовкла, цвірінькала і опять мовкла. Душно було їй ще при землі.

Кілька разів розвинула крильця, літаючи колесом. Нагто випрямила дзьобок в гору і стрілою злетіла під небо.

Радісний спів вийшов з її упіреної груди. Розлягло ся уриване дзвонене. Однак її голос не зазвенів ще повною силою. Опять повисла у воздуші на розвинених крильцях і замовкла.

Кругом була тишина; голоси землі гинули в долині. Нагто пташка почала тріпотати крильцями і підніматись прямо до гори. Тоді з її грудей добув ся спів, якому природа не має рівного.

Сей спів ріс в міру сього, як пташка взносилась над землею. А з долини недоходив вже найлекший шум, в горі-ж були самі блакити.

Пташка знова розвинула крильця, повисла у воздуші і замовкла. Сонце горіло на небі як величезна смуга світла, що розливалась по голубому небі і топила його своїм жаром.

Пташка почала знов бити крильцями у воздуші і підноситись прямо в гору. З її грудей добувалось заводжене, спів, порив, одушевлене. Для ока земних щезла вже цілком і люди чули лиш

др. Стефанович та Богусевич польського мандату який мали-б творити: Качика, Поїна Мікулі, Новий Содоонець, Плещ, Булаї, Дунавец, Лавренка, Нова Жадова, Дворець Іцкани і Пальтіносса. Жадане своє мотивують польські послы тим, що згадані місцевості заселені в значній більшості Поляками.

Між прихильними др. Ончула і др. Лупу „велика радість“ — Янку Фльоодор погодив ся та прийняв капітуляцію „необхідної фамілії“ до відомата обняв провід ончулівської групи Румунів. „Воно добре, що є батько, хоч і пізнійше за сина на світ народив ся“ каже наша пословиця і пани Ончула та Лупу пронявши ся мабуть тою пословицею тішуть ся до загину.

Про ціль того погодження ся двох колишніх найбільших ворогів говорять всьляко. Деякі часописці пишуть, що Ончул скомпромітувавши себе, хоче в той спосіб придбати собі та своїй „марті“ провідника, заки забудеть ся його компромітація. З иньшої сторони доносять нам знова, що онодішнє полученє двох „непримиримих ворогів“ склало ся в цілі борби зі „спільним ворогом“ пос. Николаєм Васильком, яка має бути якнайостріїша.

Виборча реформа в Чехії.

На засіданню чеського сойму в п'ятницю, дня 9. с. м. намісник гр. Куденгове виіс предложене виборчої реформи до чеського сойму. Після того проєкту сойм має складати ся з 334 членів. Вірільні голоси мають дістати: праский архієпископ і 3 єпископи, ректори чеського і німецького університету та чеської і німецької політехіки в Празі. З вибору має вийти 326 послів, а то: 70 з більшої власности, 92 з міст, 17 з торговельних палат, 84 з сільських громад, 20 з краєвої ради культурної, 46 з загальної курії. Управу сойму буде вести маршалок, іменованій цісарем з поміж послів і 2-х його заступників. Соймові послы для переведеня виборів у нутрі сойму будуть ділити ся на три виборчі тіла: великої власности, будуть мати обовязок здекларувати ся, до котрої національності

хотять зачислятись. Якщо посол не заявить своєї приналежности до ніякої національности, то більшість людности його виборчого округа може записати його до одного, або другого виборчого тіла. Так само вірільні члени мають заявити ся, до котрого з трох виборчих тіл хотять приступити. Краєвий виділ під проводом маршалка має скласти ся з 10 членів, вибраних соймом. Вибори краєвого виділу мають так відбуватись, аби два його члени належали до тіла більшої власности, 5 до чеського та 3 до німецького тіла. Вибори комісій мають так переводити ся, щоби на кожних 13 членів комісії належало 3 до тіла більшої власности, 6 до чеського та 4 до німецького тіла. Для кожного члена виділу краєвого має бути вибраний заступник.

Предкладаючи сей проєкт, намісник Чехії іменем правительства заявив, що при складанню сього проєкту головнню йшло про усунення національного моменту. Треба усунути національну боротьбу, щоби вибори відбувались виключно на економічній і політичній полі. Забезпечення національних меншостей було провідною думкою при складанню проєкту й забезпечувано репрезентації обом народам у краєвм виділі й комісіях. Все те має упорядкувати закон, незалежно від компромісів. З уваги на те, що таке важке предложене вимагає докладних і довгих нарад, правительство предложить другий проєкт на вибір постійної соймової комісії, котра займалась би предложеною виборчої реформи та всіх інших питань, впливаючих з національних ріжниць. Се має бути постійна комісія в справах національних ріжниць.

Рівночасно намісник предложив закон з проєктом постійної, негваваючої комісії виборчої реформи. Ся комісія має право працювати також над проєктами інших законів, котрих мета вводити порозумінє в краю. Розв'язати сю комісію можна тільки на припорученє монарха.

Справозданя наших послів.

Дня 4. жовтня с. р. прибув до Карапчева над Черемошом наш щирій заступник посол Бротей Пігуляк. В осередку села коло школи привітали посла сердечними словами осаул „Січ“ Омелян Лазар і начальник громади Іван Лека, передаючи після звичаю хліб і сіль. Посол Пігуляк подякував

тійшій хвилі воздуха, що вносили ся над землею, оперла ся о них крильцями і приготувляла ся до лету в долину.

Звернула тоді зір до землі і гляділа між узгір'я, долини, дерева і ріки.

Тоді представив ся їй дивний вид. Під нею видніла у темноті ліса гора, на котрій роїло ся людське муравлище. Нечуваний гамір бив в гору. Пташка бояла ся там злетіти, щоби хто не кинув каменем на неї і не зловив її. Однак нечаяно се муравлище почало рухати ся і збігати з гори. Вскорі-ж лиш кілька людських точок видніло в долині.

Пташка злетіла нище і опять глянула. Тоді її очам представив ся слідуєчий вид: — На вершці лісої гори розп'ято на біліючих стовпах три людські постаті. Під середнім клячало кілька жінок, двох чоловіків і стояв воїн зі списом. Задивились цілком в постать, що висіла по середині.

Пташка злетіла ще нище і опять глянула. Чоловік, що був розп'ятий на середнім стовпі, випрямив лице у гору. Лице се було бліде, вкрите лискучим потом і каплями крови, які текли крізь очі; розхилило посинілі уста, на чолі виднів терновий вінок, якого колючки впивали ся глибоко, ранили і кровавили умучену голову. Лице се звернуло до неба так проймаючий погляд, що пташка задрожала і почала спадати нище.

Хитала ся вже близьенько над головою мученика. Почувала страх, біль, жаль; її серце било напрасно. Побачила спису воїна і хотіла вже відлетіти в даль. Однак в сій хвилі її погляд упав знов на се лице так страшно умучене. Почала отже жалісно квітати, затріпала крильцями, повисла над головою, яку калічило терне і схиливши дзьоб до чола залитого кровю, почала вивирати колючки, обкубувати терне і кидати його на землю, з послідною-ж галузкою в пазурцях піднісла ся дещо в гору з жалісним квітінням.

сей дивний, гарний, таємний, проймаючий серце имн під самим склепінєм небес.

Пташка була тепер на вершці свого злету. Піднесла дзьоб в гору, розвинула крильця і гляділа на небо, заводила своїм голоском пісню просторам і сьому, що покрив їх блакитами, а по тих блакитах пересуває сонце, місяць зорі. Пташка заводила триумфальну пісню, співала натхнена, з запалом, дрожала з одушевлення. Ще раз спробувала взнести ся вище, щоби заспівати голоснійше і в сей спів вложити решту душі.

Однак на її зинці впала імла омління. Почало бракувати їй віддиху. Пташка заводила ще як замовкаючий срібний звіночок.

Велика тишина панувала в горі і в долині. Нечайно пташка замовкла і почала хилити ся до землі. Огорнула її тривога, бо на обрію палаючого круга сонця показала ся чорна пляма.

Пташка захитала ся, затріпотала крильцями, вже не могла удержатись на височинах.

Тимчасом почали падати крізь воздух помаранчеві смуги, потім блідо-сині, вкінці багрянні. Пташка ще раз глянула на сонце. Ся чорна пляма зросла о много більше і вкривала вже велику часть світляного круга, котрий почав рудіти. Зі зойком добуло ся цвірінканє з грудей пташки, почала спадати до землі, як камінь кинений у воздушну глибину. Подув на неї вітер, відсвіжив дещо; розвинула крильця і задержалась на якийсь протяг часу, заточуючи круги.

Опять глянула на сонце. Огорнув її страх і почала дрожати. Бо чорна пляма розширилась і по хвилі, наче чорний кружок, покрила ціле сонце; лиш сніп проміння кріваво миготів біля сього чорного кружка.

Пташка втерляла силу в крильцях, спадала мовчки до землі, на півтринома, дрожача спочена. І спадала довго, довго, аж доні не ударила о гус-

красними словами за хліб і сіль та удав ся при вистрілах з мотівів на поблизу площу, щоб здати справоздане з своєї посольської діяльності.

Збори отворив надучитель Нестор Фрундза, пояснюючи народови цілі цих зборів. Председателем вибрано Ілію Масивевича, заступниками учителя Єлізара Лазара і Георгія Кейваца, а секретарем п. Дмитра Князького.

Председатель уділив слова послови, який часто перебиваний гучними оплесками, здав справу з своєї діяльності в раді державній. Посол Пігуляк обговорив угоду з Угорщиною, преліментар державний, уділене відпустки жовнірам в жнива, скасоване двох послідних виправ для військових, відшкодоване для резервістів, знижене ціни соли, реформу податку домово-класового, отворене рускої гімназії в Вишніці, засноване банку акційно гіпотечного і т. п. Коли п. Пігуляк скінчив справоздане, роздали ся гримкі оплески і голоси признання, бо п. Пігуляк заступає як найщиріше наш повіт. Щару подаку зложено п. послови, що придбав нам дорогу до Карапчева, як також за старане, що громадський виборчий закон і громадський регулямін отримав найвищу санкцію, по чім висказали всі присутні одногласно довіря послови за его щирий труд. Особливо треба задати, що і колишні противники посла, бувші прехвостні Богатирця прибули на збори і висказали довіре послови, а то дає доказ, що щира праця посла отворила очі й тим, котрі були засліплені туманьствами Богатирця.

В дальших нарадах забрали голос: п. Нестор Фрундза, який підніс жадане, щоб край перебрав будув шкіль по селах, бо ся справа тепер найбільш пекуща; п. Єлізар Лазар говорив про школи, які робить дичина; п. Дмитро Князький про засноване господарських курей при народних школах; пан Омелян Лазар і Георгій Івонческул про скасоване зарядження, щоб меклярі-баршники при всяких продажах не обдирали нарід якимось таксами і т. д.

НОВИНКИ.

Чернівці, 13. жовтня 1908.

† Кс. Якубовский.

І знов сьвіжа могила... Знова складаємо у неї найкрасну, надійну цвітку, яка ще не розцвіла ся як слід і не сповнила наших надій, які ми на неї покладали. В понеділок рано, дня 12. с. м. помер учитель Ксенофон Якубовский, проживши 24 літ, в три неділі по своїм вінчанню. Покійник належав до найкрасших людей нашого громадянства. Ще будучи в учительській семінарії, писав для своїх товаришів часопис „Прометей“, в якій порушував всі національні і суспільні питання. Яко учитель брав живу участь в нашій політичній життю, будучи щирим і свідомим прихильником радикалізму. Пробував також своїх сил на літературнім полі, пишучи поезії і оповідання, які помі-

щував в „Буковині“ і „Рускій Раді“ і інших видавництвах під псевдонім Кс. Недоленко. Із смертю К. Якубовского стратили ми визначного народного діяча, тому то з великим болем серця витаємо його сьвіжу могилу. Земля йому пером!

Справа Січинського. Слідчий судья радник Берсон відкликав ся до радної палати, а та ухвалила віддати М. Січинського під обсервацію д-ра Генриха Гальбана яко теоретика і д-ра Кольбергера, примаря шпиталю в Кульнаркові, яко практика.

В справі помилювання українських студентів, засуджених за університетську демонстрацію в січні 1907 р., як правний заступник др. Вальтер Роде дістав з міністерства судівництва отсе рішене, яке прислав нам до оголошеня. „Просьбу Ярослава Бабія, Льва Ціховского, Василя Гладкого, Олександра Романа Левичкого і Володимира Рахінського о подароване кари відкинемо. Просьба Ярослава Бабія, Льва Ціховского, Олександра Романа Левичкого і Володимира Рахінського о подароване правних наслідків кари наслідком загальної амнестії, уділеної найласкавіше найвищим рішенням з 5. серпня 1908, стала безпредметовою. Рішене в справі просьби Василя Гладкого о подароване правних наслідків кари наступить пізніше“.

Пани Безпално і Толущак скликали на неділю, 11. с. м. віче в Чернівцях скривши ся за безіменний комітет. Селяни думаючи, що віче скликають наші послы, явили ся численно на згадане віче, де їх у відповідний спосіб „оброблювали“ пани аранжери. Головно неподобалася референтам виборча реформа до сойму, а хоч вони знають, що проєкт реформи в соймі не перейде, не залишили нагоди накидати ся особливо на віце-маршалка д-ра Стоцкого, що він мовляв, звязав ся словом честі панам, що буде поспирати дотеперішній проєкт. По вічу удаля ся депутация селян під проводом д-ра Галіпа до віце-маршалка Стоцкого, щоб подати йому до відома резолюції „віча“, в справі соймової виборчої реформи. По обоїх пільних поясненнях дійшло до цілковитого порозуміння між депутациєю селян, а д-ром Стоцким, що — певна річ — п. Галіпови та аранжерам віча не було дуже приємно.

Як се назвати? В сучаснім баггі зберіг славу судейського стану між немногими д. Юліан Оліньский, ч. к. прокуратор державний, чоловік дуже талановитий та і характерний і його іменували ненадійно радником двору президентом окружного суду в Сучаві. Про се вивисшене д. Оліньского заговорили часописі і публичність, а панове Поляки як і польські газети зробили собі говор чужим коштом — та котюжу прислугу д. Оліньському — і назвали його — Поляком! Тимчасом знаємо, що д. Оліньский є і був румуном, а Поляки навіть і в родній не має! Але такі панове, що зросли ся з присновою чужих набутоків, що з безмірної глупоти і генерала Курокого зробили Поляком — готові дозволити і на те, що їх паганьбять і збіають, бо все рахують, що може — може не зловять і крадіж удасть ся. Буковина знає тільки одного славного Поляка — гофрата Чцінецького, що знищив морально Буковину — та поїхав до Відня під ескортою та майже згинув в криміналі. І взагалі ті що видали, Зіму, Шидловского, Вібавера, мо-

жуть ошаджувати чужим людям честі іменованя їх на Поляків.

Дещо про замилюване в штуці нашого загалу. Здивує може декого, що по отсім заголовку подаємо рахунок. Просимо лише прочитати, а справа вияснить ся: Рахунок концерту Музичної Школи ім. Лисенка в суботу 10. жовтня с. р. з послідуючими сходами. Сала 100 К, поліція, лікар, пожарники, штемплі, ліценція на танці 30 К, музика (такса і пиво) 47 К, обслуга, туалетові прибори для дам, свічки до підлоги, винагорода за побіги 10 К, ноти 3 К, разом 190 К. Чогось злишнього ані люксузово нема ні за сотик в сім рахунку. Щоби сі видатки покрити, установлена була ціна за білетти на концерт 1 К сидяче місце, а 50 сот. для студентів, учеників і міщан. Білетти на танці коштували по 1 К. Здасть ся, що низшої ціни годі було установити, тим більше, що не конче треба було іти і на танці і на вечерок, так що приміром за одну корону можна було почути концерт цілком доброї музики певно не гіршої як другі подібні концерти в Чернівцях в додатку здебільша чужої славянської і нашої української (Шумка М. Лисенка), а ще до того виконаної силами нашої школи, маючим від давна добре імя в музикальних кругах; а рівнож за 1 К можна було забавити ся в кружку нашого товариства і в нашій сали з чого дохід іде на наш „Народний Дім“ зглядно надвишка мала би піти на наш у Музичну Школу. Рахунок покрити на више подані видатки: Продано на концерт білеттів по 1 К = 41 = 41 К, на концерт білеттів по 50 сот. = 13 = 6 К 50 сот. Ученикам школи видано кругло 40 вільних білеттів і ті в комплекті явили ся. Майже з кождою ученицею одна особа, щоб дитину до дому відпровадити, отже неначе з мусу продано 30 білеттів по 1 К, так що на решту наших любителів музики лишає ся аж 11 білеттів. Студенти мали вільний вступ на танці, тож їх видаток на сей вечер на концерт і танці виносилі загально 55 сот., і тих любителів музики академиків і учеників знайшло ся аж 13. Зібрано загально 75 К. Коли відчислимо від білеттів концертних за 47 К 50 сот., 10 проц. податку, то лишає ся властивого доходу 67 К 50 сот., отже на вечерок продано 67 К 50 сот. = 47 К 50 сот. = 20 К т. в. 20 білеттів і відповідно до сего на вечерку до танцю стануло аж 24 пар. Що до вечеркових білеттів, то ще й се зауважимо, що трафив ся такий інцидент, дуже характеристичний з сего згаду, що він свідчить як деякі дами з нашого товариства, які так дуже побивають ся за добрим тоном на наших забавах самі той добрий тон обнижують, бо приміром не хотіли за себе платити білеттів на вечерок, мотивуючи тим, що они прецінь не танцюють, цілком як се водить ся при сільських танцях. Отже сальдо 190 К—67.50 К=122.50 К недобору. Треба знати, що наші передові люди все обурювали ся, чому наші вечерки не відбывают ся в „Народнім Домі“, а наш гріш видає ся на чужі салі, от тепер була нагода вже лише задля демонстрації прийти на сей концерт, або і вечерок. Не можуть ся ті пани усправедливляти, що про концерт не знали, бо вістка була на час подана в Буковині і повторена ще два рази, а вже хоч би і з Буковини сего не знали, то ідучи до касина мусіли по просту пошпортати ся на подюм до концерту. Як би лиш був явив ся цілий

В сій хвилі ся чорна пляма почала зсувати ся зі соняшного круга і ясність вертала на простори. Пташка підлетіла в гору, збиваючись вище і вище. Не звертала вже очей до землі, але бючи крильцями о хвилі воздуха, голосила небесам якусь скаргу, якусь обурене, якийсь незахований жал, несучи їм вість сього, що діялось на землі.

Сьвів пташки зростав і розносив ся що раз вище. Почала вже зникати з очей мешканців землі. Сьвів її був так проймаючий, що мимо віддалена, люди з подивом зносили очі в гору, а коли пташка щезла цілком, ще гляділи, слухали і подивляла.

Пташка збивала ся вище і вище. В пазурцях держала послідню галузку тернового вінка, сьпівуючи жалісно.

І розійшла ся легенда між людьми, що пташка ся збившиє з сьвою терновою галузкою у небо, вже не вернула на землю.

Переклав Микола Венгжюм.

ЩАСТЄ.

(Байка).

Зависть і змінчивість дістали по довгім, убогім на радість супружій пожиттю донечку. В чудно гарних світлицях спочивало дитячко в розкішній колпесі з цвітів та уміхалось збиточно малиновими усточками та споглядало голубими як незабудька очима так цікаво на сьвіт, що кождий другий батько бувби повний радощів і вдоволення. Не так було у зависти — запрошено золото і красу в куми і по довгих нарадах названо дитину „Щастє“.

Щастє вирости дуже скоро на чудову дівчицу. Довге зочотисте волосся обнимало рамами чудове, ангельське личко, а на його люба дівчина споглянула чудовими як казка, незглубимими очима, сего спокій пропадав і він гинув зі зломаного серця. Батько зависть не терпів дівчини і з отвертими раменами привитав би був жениха, якийби

збрав собі з дому родичів дівчину. Та щастє не хотіло нічо й чути о супружестві ніколи. Вкінці навкучила ся мамі вічні налягання зависти, та сказала своїй донці оттак: „Моя найлюбійше дитя, не можу дальше дати тобі схоронища у себе, мусиш іти у сьвіт; забавляй ся, та користай поки час із своєї молодости. Отсе даю тобі скорість на дорогу, ідеш в сьвіт сама одна, а люди дуже наступчиво будуть тебе переслідувати. Так сказала змінивти та з очима повними сліз привязала донці до рамен пару пестрих крил метелика. Легко прийшло ся щастю розпрощати ся з родителським домом. Оно не знало слюз. Коли щастє прийшло на землю і осліплюючим блеском зайсніло в темноті, тогди счинила ся дика, неповздержна погоня.

Старці, що вже бороли ся зі смертю, збирали ще решту сил та тягли ся слідом щастя. Молодці з розмріяним виглядом гляділи на щастє та гнались в дикій погоні не звертаючи уваги ні на дорогу ні на жади небезпеченства. Тай падали тисячі в отверту, все погложуючу пропасть.

Жінки і дівчата огортав дикий коловорот та гнав їх за скоро несучим ся щастєм. А щастє сьміялось з дурних людей, та чим дикша і безглуздіша була ся погоня, чим більше крови значило дорожку сьмільчаків, тим веселіше було щастє, тим скоріший його лет. Днем і ночью тревала погоня і не було нікому ні відпочинку ні спокою.

Аж раз умучило ся щастє і забанало покріплюючого сну в тінистім лісі. Скоро втікло перед погонєю, полетіло понад найвищими горами далеко від сьвіта в саїтну, тиху, всіми забуту долину. Нікому з людей не прийшло на гадку шукати тут щастя. Над журчачим потічком, під тінистим буком покляла ся чудова дівчина у мягонький мох, щоби в солодкім сні спочити.

Припадок був дуже непривітливий легінь. Хоч молодий літамі, був дуже сердитий на всіх, утівав перед людьми, та гадав собі, що уроджений він для нещастя. Після своєї вдачі, здогадував ся

в кождім мешканцю землі свого ворога, та не знаходив ніяких радощів серед чудової природи, не тішило його ні сонце, ні місяць, ні зьвізди. От його здібала заздрість тай пішли вони у двійку. Богато мали они один одному оповідати, бо їх почування, вражіння і гадки були подібні. Лише зависть доказувала, що йому тяжка судьба ще більше противна, чим припадкові.

Та як проходили вони у двійку серед зеленіючого ліса, не зважаючи на красу цвітів кругом, на веселе щебетане пташків, відкило неспокійне око зависти в тутешнім моху спочиваюче щастє. Зависть взяла ся вмовляти свого товариша:

„Братчику, звязи щастє, та тримай його цупко, а певно не пожалуєш. Я тимчасом підугеть, щоби моя донька не догадала ся, хто дав тобі отсю пораду.“ — „Не знаю, на якого лиха мені отсе щастє“, відповів непривітно припадок. „Роби, що кажу, а певно ще й подакуєш мені красно“, закликала зависть і зникла.

Тоді кинув ся припадок на щастє і звязав його. Здивоване і застрашене поглянуло щастє похмурому легіневи в очі.

Сей погляд трафив припадок в само серце і пройняв його солодким дрозжаном. „Чого тобі від мене треба, пусти мене, я саме нестале щастє!“ Так просила ся, звязана, позбавлена волі дівчина. Та припадок, дрозжачи цілий від зворушення, міг лише прошептати: „Стань моею жінкою.“ — Тоді щастє засьміяло ся дзвінком сріблестим сьміхом і сказала: „Я мала би стати твоєю жінкою?“ — Пожалуєш сего гірко, таж я не маю серця. — Однак не допомогли ніякі розумні докази, не помогли ні просьби, ні слюзи, припадок не схотів пустити щастя. Оттак і подружили ся щастє з припадком.

Зв'язане супружескими вузлами, позбавлене крил, щастє всеж таки лишилось предметом горячої туги всіх людей. Гнали ся за ним в неповздержний, дикій погоні і молоді і старі, бідні і багаті, муштини і жінки.

виділ „Народного Дому“ в якого сали відбував ся концерт, та хоч 10-ий член касина з родиною, то кошти були би покриті. На останку додаємо, що в дню концерту не було ніякого засідання, ні зборів, той концерт і забава були першієї осені, а день 10-го недалеко по першій. — *Заряд музичної школи.*

Судова розправа проти 38 селян з Чернихова, обжалованих о публичне насильство, про яку писали ми в попередніх числах закінчила ся 9. с. м. Розправа не виявила в тім напрямі вини обжалованих. Лише засуджено 15 селян за збіговище а се: Ануську Власенку на 3 дні, Хмельовського, Гоя, Ів. Голуба і Парашку Марчук на 5 днів, Дядушка, Андр. Кмета, Варвару Волотну, Евфр. Чубату і Теклю Притуляк на 6 днів. Олексю Голуба і Дм. Шагадина на 7 днів, Гапку Калачка на 8 днів, а Федька Островського і Сеньку Криву на 10 днів арешту.

Як приповідє чорносотенець. „Річ“ подає цікаву звістку про проповіді ославленого Іліодора в Царинці. Ось характеристичні уривки з тих проповідей: „Православні! Огляньтесь довкола, чи нема де коло вас татарина, або співробітника газети, бо я збираю ся промову казати. Ще не видержу та вилаю татарського бога. А він же був у них божевільний“. Очевидно слухачі такою балаганною страшною вдоволені регочуть ся... Тепер другий уривок: „Православні! Жиди і жидівська інтелігенція збирають ся справляти ювілей старого розпутного дідугана Толстого. Хотить виголюшувати промови, витати, вінки дарувати. А чинам, православні, стояти від них здалека? Ні! Нумо шанувати Толстого. Але як? Давайте, подаруємо йому вінок! Золотий? Ні, золото дуже дорогий метал. Терновий? Ні, тернові вінки кладуть на голову сьвятим. Так сплетім йому вінок з дурману і сей вінок покладім йому на старечу голову, нехай здуріє він швидше!“ Почувши сей „дотеп“ Іліодора, слухачі зраділи і знов реготали ся... Або такий уривок: Православні! Тепер всі жалують ся, що в монастирях розпуста. А через що се? Через те, що в черці йдуть люди непотрібні, нездалі до родинного життя. А от якби в черцях були такі осявічені та порядні люди, як я, то такого не булоб ніколи.

Оповідки, іменованя і т. п.

Егзекутива українського учительства на засіданню дня 12. с. м. з великим жалем і болем прийняла вість о смерті члена своєї організації тов. Кс. Якубовського і ухвалила місто віпци дати 10 К на фонд школи ім. Січинської.

В ц. к. нотаріату. Укінчений правник. д. Іван Страйський вступив дня 7. с. м. до нотаріату яко кандидат.

Краєвий Егзекутивний Комітет Українського Учительства на Буковині подає до відомости інтересованим, що повітові довірочні організації зборів українського учительства на 1. повіт Ізяславський відбуде ся дня 18. жовтня о год. 1. Вікнянці в готелі Фріста; 2. судові повіти Стрибенець-Путилів і Селетин відбуде ся дня 18. жовтня о год. 1 по полудни в Стрибенець-Путиліві в школі; 3. повіт Кіцманський дня 25 жовтня о год. 10. перед

Припадок однак не мав ні хвили радості зі своєї жінки. Виправді завидували йому всі, що бачили розкішну чудову жінку поруч його; та що за користь йому з того переконання всіх, що він богами рівний чоловік, коли з ним щастє одружилось? Він туляв до свого серця мраморну статую, а серце його рвало ся в сердечній тузі за коханем. Безсонно минали йому ночі; його негарне досі лице прояснив блеск щастя та окрасила риса страданя.

„Чи ще й далі бажавши вазнати мене у своїх етіп, чи і далі хочеш тягнути мене своєю дорогою? Я не зміню ся ніколи, я знаю лиш радість і забаву; мене радує лише дива погона по трупах тисяч. Дай мені назад свободу, віддай мої крила.“ — так говорило гнівно щастє. Припадок пригадував ся тай розважно запитав свою жінку: „Який викуп даси мені за себе?“

По короткій надумі відповіло щастє: „Я винайду що найбільш пожадане під сонцем і дам тобі.“ Припадок згодив ся на се і віддав щастю волю і свободу. Щастє понесло ся геть і не спочивало вже ні хвилини, памятаючи на свій прикрий досвід.

Минуло багато часу. Припадкові видало ся се вічностію. Та щастє все ще не вертало з викупом. Вже й гадав припадок, що щастє його одурило.

Аж в місяць розкошів, коли земля уквітчалась цвіттами, серед звуку пісень, тоді прийшло щастє перед хатчину припадку. За руку вело дівчину в скромно убрану, що очима серця несьміливо поглядала на припадок, а руське волосся її грубими косами як би короною оодобило її голову. Одій була поєднана, трохи не вбога.

„Я прийшло додержати умови“, сказало щастє, „тут маєш вершок всіх бажань під сонцем, се єдине дитя гордості і вірності — се коханє.“

З німецького переклав М. Левіцький.

полуднем в Кіцмані в хлопчій школі; 4. повіт Заставнів дня 25. жовтня о год. 2. по полудни в Заставні в школі; 5. повіти Серет, Радівці, Кімполонг, Сторожинець дня 25. жовтня о год. 1. по полудни в Глібоді в школі.

Збори православних Русинів відбудуть ся в суботу дня 17. жовтня о годоні 5. по полудни в сали „Народного Дому“ при ул. Петровича ч. 2. На порядку деннім стоїть отвореня захоронки 1. листопада с. р. — *Евфрозима Андрійчук*, голова.

Загальні збори товариства укр. студ. „Січ“ в Чернівцях відбудуть ся в неділю 18. жовтня о год. 2½, 3 по полудни в льокалі товариства при ул. Паньскій ч. 22 з таким денним порядком: Прочитанє і зверифікованє протоколів з попередніх загальних зборів. Звіт уступаючого виділу і кружків. Вибір нового виділу і кружків. Вільні внесеня і запити. (Евентуалія). — За виділ тов. укр. студ. „Січ“: О. Цісик, за голову. П. Дяків, писар.

Звертаємо увагу наших читачів на анонс рускої фірми п. Сірецького поміщений на останній сторони.

Товарискі сходини. Укр. акад. тов. „Союз“ устроє в суботу, дня 17. жовтня с. р. в „Нар. Домі“ товариські сходини. Початок о 9. год. в вечер. Вступ від особи 2 корони. Нашим звичайним гостям запрошуємо отсею дорогою. — *Виділ.*

До відомости вп. учительства. Робимо вп. товаришів (-ок) уважним, що вже сими днями вийде „Календарик для дітей на 1909 рік“ накладом черновецької заміської філії товариства „Українська школа“. Календарик буде дуже цікавий і ілюстрований, сьвята будуть червоно видруковані та коштують ме всего 10 сотиків. Надіємо ся, що вп. учитель (-льки) не будуть купувати інших календариків для дітей, але замовлять наш, бо увесь дохід іде на наше товариство, а не приватним підприємцям. Ми даємо кождий десяти календарик даром і пошту оплачуємо самі. Отже просимо замовляти як найскорше в т. Леся Киселиці в Мамаївцях. — За черновецьку заміську філію товариства „Українська школа“: Ож. Іванчик, голова. Евз. Прокопович, писар.

Відозва. Товариство „Православних Русинів“ рішило отворити захоронку 1. листопада б. р. По неже не має жадних фондаторів, а підпомогу від правительства таке не може мати, доки захоронка не існує, звертає ся виділ до вп. членів з проською, платити сего року, що найменше 1 корону місячно на руки касірки пані Вікторії Попович. За виділ *Евфрозима Андрійчук*, голова.

Народне віче у Банилові волоскім відбуде ся дня 18-го жовтня с. р. о 12. годині в полудне під голім небом коло школи, а на случай непогоди в stodolі госп. Олексі Меседина з отсим денним порядком: 1. отворенє віча і вибір президиї, 2. реферат у справі народно-церковній (справа руского народного кооператора в Банилові волоскім), 3. вибори громадські, 4. евентуалія. Наведені справи пекучі є незвичайної ваги так для цілої нашої громади як і для поблизьких громад. Тому приходіть брати і сетри без ріжниць віку на наше віче. — За вічевий комітет: Михайло Маньковский, Николай Приц, Окуфрій Кирилик, Теодор Григорчак, учитель.

3 „Музичної школи ім. Миколи Лисенка“ в Чернівцях. Відповідно до заяви заряду в недавній статі „Буковина“ продовжав ся випис в нашій школі до 15. жовтня с. р. Вписувати ся можна що дня крім неділі і сьвят від години 2—6 по полудни в льокалі школи ул. Петровича ч. 2. І. поверх. Вписове виносить 4 К, а оплати за сольовий сьпів і фортепьяно по 8 К місячно, за скрипку 6 К місячно. Ученики мають три рази тижнево лекції головного предмету і 1 годину теоретичної науки (а то відповідно до підготовлення початків теорії, науки, гармонізації 2 відділі і історії музики), а ще крім сего 1 годину тижнево сьпівних вправ. Для учеників стоїть до ужитку музична бібліотека і мають ученики при закупні інструментів і нот 10—25 проц. опуст. Школа наша ведена дуже старанно після взору віденьської консерваторії, так що ученики наші виказують великі поступи в науці, як се можна було оцінити на публичних пописах нашої школи, даліше і зі згляду на невеликі шкільні оплати, надіє ся заряд що припливу учеників особливо до сольового сьпіву, який у нас на жаль дуже занедбує ся, а то тим більше, що у нас якраз є багато прекрасного голосового матеріалу. Щоби уможливити вступ новим ученикам, які доперва в наслідок сего оголошеня рішають ся вписати ся до нашої школи, а особливо академікам, продовжав загальні виписи без особних доплат аж до 15. жовтня с. р. — *Заряд.*

Із штуки і літератури.

Буковинський народний театр під дирекцією д. Івана Захарка виставив в неділю комедію М. Старинського „Модний жених“, як мені здасть ся перерібку комедію Івана А. Левіцького „На Кожумяках“. Хоч тій штуці мож дуже багато закинути, однак вона подобає ся нашій недільній публиці задля кількох дуже комічних сцен, та декілька вірно змальованих типів.

У грі поодиноких добродіїв та добродійок, що вже давніше виступали на сцені згаданого

театру видно дуже великий поступ. А й ті що ставлять доперва перші кроки на театральних дошках, звернули на себе увагу публиці як молоді таланти, що з часом вироблять ся на поважні сили. З пань на перший план вибила ся пані Кордасевичева, що дала гарний тип добродушної міщанки; панна Березовська (довгоноса чадля Проня) та панна Вінтоняк, що дуже совісно віддала ролю перекупки Секлети Лимерихи. У панні Вінтоняк є дуже великий талант до ріль характеристичних, а й панна Березовська, що звичайно грає ролі аманток, була дуже добра в ролі характеристичній. Панна Чипечуківна грала ролю Галі незвичайно природно, та через те робила на публицу дуже гарне вражєнє. Прочі ролі спочивали в руках добродійок Кошаричівної, Савчуківної, Робачеківної, з яких особливо панна Робачеківна (що грала ролю служниці Химки) має неабиякий драматичний талант. Мужескі ролі спочивали в руках добродіїв Коковського (Сірко), Робачека (Голохвостов), Созаньського та Чипечука (митрополіч дик) та добр. Кошарича (Степан). Добр. Робачек грала ролю фризiera-аристократа незвичайно свобідно та з природним невимушеним гумором, а добр. Коковський дуже старанно та видно було в нього, що ролю глибоко обдумав.

Я не маю снів подиву для тих людей, що цілу божу днину нароблять ся, а вечерами замість відпочати мозолять ся до пізної ночі на пробах, або знов виучують ся ролі. Жаль тільки, що наша „інтелігенція“ замість поперти їх змаганє, стало бойкотує їх представлєня. А прецінь мені здаєть ся, що вона гаразд розуміє вагу та значінє того театру, одиногого на Буковині, що все таки починаєть ся до національного осявідомлення наших найнижших клас, наразених на германізацію, румунізацію а то й польонізацію.

Я начислив з видніших осіб нашої інтелігенції на представлєню аж осьмеро. На сали було видно тільки „меншу братню“ ремісників, селян та низших урядників. Видно, що вони більше відчувають потребу свого народного театру.

А шкода, бо театр д. Захарка робить дійсно вражєнє серйозного театру та заслугоє на як найбільше попертє. — *Л. С.*

Репертуар „Львівського руского народного театру в Коломиї. Сала „Каси щадничої“.

В четвер, дня 15. жовтня 1908 „Арсен Яворенко (На громадській роботі), драма в 5-ох діях зі сьпівами Бориса Грінченка.

В суботу, дня 17. жовтня с. п. передпоследнє представлєнє „Продана наречена“ опера в 3-ох діях Ф. Сметани.

В неділю, дня 18. жовтня с. р. последнє представлєнє „Серед Бурі“ історичні картини зі сьпівами в 5-ох діях Бориса Грінченка.

Початок представлєня пів до 8. вечером.

Із міського театру в Чернівцях. Репертуар: Середа: „Травіата“, опера з пп. Браун, Дайтш-Гавит і Арнольдом в головних ролях. Четвер: „Барон циганів“, оперета Штрауса; п'ятниця: „Пташник з Тироля“, оперета Целера.

Записки наукового тов. ім. Шевченка: 1. Зміст тому. 2. Проба австрійського посередництва між Хмельницьким і Польщею, написав Мирон Кордуба. 3. Угорщина і Польща на початку XVIII. в., написав Стефан Томашівський (дальше). 4. Травестована Енеїда Міхеліса, написав Ярослав Гордицький. 5. Іван Вагилевич як проповідник, причинок до зносин Галичан з Росією перед 1849 р. і до історії української проповіді, подав Іларіон Свенціцький. 6. Авторство Марка Вовчка, подав Василь Доманицький. 7. Miscellanea: а) Українські питання-відповіді, под. В. Перетц; б) Галицькі священники в Холмщині, под. М. Зубрицький; в) Кн. Ян-Тадеуш Любомірський, написав М. Грушевський. 8. Наукова хроніка: Національні відносини Галичини, реф. В. Панейко. 9. Бібліографія (рецензії та справоздання, зміст на ст. 242). 10. Оголошеня.

За тиждєнь вийдуть накладом М. Топушак а і К. Кракалії слідуєчі календарі: „Іскра“, календар для українських учителів. Ціна 70 сот. і календарик для учеників (ілюстрований, 32 сторони друку) ціна 10 сот., 10 проц. чистого зиску йдуть на учительську санаторію в Лопушні. Хто бере в розпродаж, дістає 20 проц. опусту. Просить ся замовляти як найскорше у К. Кракалії в Черепківцях (Бук.).

Українсько-руська бібліотєна: Твори Тараса Шевченка Кобзарь, том II, у Львові 1908. Накладом „Наукового Товариства ім. Шевченка. Під редакцією др. Івана Франка вийшов отсе другий том наукового виданя Творів Т. Шевченка. Поміщені в ньому твори з 1847—1860 року враз із докладними датами, де який вірш написав і варіантами. Ціна примірника (423 стор. 8°) 3 кор.

Swiat Sławiański, річник IV, том I. містить справу славянську, а справа польська др. коначного; борба о університет показана на ческім примірі; відгуки зі Словаччини, Смольського; Перегляд славянської (між тим і рускої преси), Хроніка.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., 1/2 сторони 60 К., 1/3 сторони 40 К., 1/4 сторони 20 К., 1/5 сторони 10 К., 1/6 сторони 5 К., 1/8 сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після обсягу мови не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількорових або при річних замовленнях, значний спуск.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Загальні збори Каси пож. і щадн. для громади Ширівцігор. відбудуть ся дня 18. жовтня 1908 о год. 2-й по пол. в комнатах школи з отсим порядком денним: 1. Справоздане касове. 2. Вибір старшини. 3. Евентуалія. — *Старшина.*

Домовий вікт
вигідне помешканє з обслугою для пп. академіків або урядників, вільного стану, є при улиці Войнаровича ч. 9 в Чернівцях. — Близше вивідати тамже, у **Семена Кирстюка.** 166 (3—4)

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть NERVO!
„Назва правно забезпечена“
аптекара др. Ю. Францо
в Терополі.
Се є знамените усмиряюче средство до натирания против великих ревматичних болю, простудження, ломання костей, плечий гістия і нервових недуг. Прошу уважати на напис „Nervo!“ і не приймати ніяких „Первотонів“.
Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (флапошок) 8 кор. з оплатою і упаковкою. Тисячки листів з подякою. — Вислала 2 рази дежно до всіх країв.
В Чернівцях на складі у Шміда і Фонтіна, в Селетині в дрогерії мединаліній Стернуса. 19 (—)

Оголошене для Хліборобів!
Довідуємо ся на жаль, що несовістні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рілників, що накидають ему який небудь навіз, а розумієсь лихий, безвзгляду на се чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити нашого рілника від такого визиску оголошуємо, що **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім даром порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приближеню прикмети рілі, а іменно: чи она легка чи тяжка, чи перемальна чи ні, чи середня лаха чи зовсім лаха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого оданого в тім році товариства Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагнітон
Чернівці,
ул. Руска ч. 8. (—)

Купуйте лиш у своїх людей!

Новоотворене
Високою ц. к. краєвою управою концесіоноване
Міжнародне Бюро Подорожи „СВІТ“
Стрецький і С-ка
в Чернівцях (Буковина), улица Кохановского число 1. 165 (—)
видає карти корабельні до Канади, Сполучених Держав (Америки), Аргентини, Бразилії, Азії, Африки і т. д. і т. д.
Карти на желізниці європейські, канадійські та американські.
Карти на спальні вози. — Карти прогулькові та окружні.

Держіть ся клича Свій до Свого!

Купуйте лиш у своїх людей!

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“ можна купити у всіх філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“, в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарні І. Рехенберга.

Перша Буковинська спеціальна артистична робітня церковних апараментів в Чернівцях Ф. ЯРМОЛОВИЧ
при улиці Резиденції число 9.
має честь повідомити Веч. Духовенство і Ви. П. Т. Публіки, що виготовляє всілякі в той фаш входячі роботи як: монотранцій ліхтарі, хрести, кадильниці, свічники, образи, хоругви і проче церковне, по уміркованій ціні і на речанець.
Замовлення з провінцій точно, дешево і на час.
Більші замовлення на догідні рати
Кількамайдяць літна практика в моїм заводі, упевняє мене що під кождим зглядом зможу хочби найвибагливішому густови Ви. Публіки, вповні удовлетворити. Отвараючи мою робітню, не жалувал я ні трудів ні коштів, а урядив єї так, аби стала побіч перворядних робітень та відповіла новочасним вимогам. Звертаючи ся до Ви. П. Т. Публіки з просьбою о ласкаве поверте тої одноїної в своїм роді рускої робітні, стою на ласкавій услугі і пишущу з глибоким поважанем **Ф. Ярмолевич.**

Велик. і зарібок
приносьть побічне занятє кождому господарови, купцеві підприємцеві, урядникові і т. п.
До виробу
Цементових дахівок
не треба фахового знання. — Усе спеціальних машин також на сплату, доставчає
155 (—)
І. ШИМОНОВИЧ
Чернівці, ул. Святої Тройці ч. 20.
склад фабричний машин і загального цементового виробу.
Проспекта коштів і ціники даром. — У всіх місцевостях Буковини і східної Галичини, пошукувані заступники. — Писемні оферти адресувати на повиселу фірму.

Першорядний фабрикат! **Першорядний фабрикат!**
Каси огнетревалі і безпечні від вломань
фірми
155 (—) **Бехера і Гільдесгайма**
поручає
Самостійне заступство візирів фабричного складу.
І. Шимоневич, Чернівці, улица Святої Тройці число 20.

Доминик Кобусевич
167 (3—12) **кравець мужеский**
улиця Семигородска ч. 2
(в домі др. Кормуса)
виконує найкрасшу гардеробу мужеску і для Всч. Духовенства, по можливо уміркованих цінах.
Склад англійських і берненьських штофів.

Перший найбільший Дім товаровий Б. БАЛТИНЕСТРА (молодшого)
Чернівці, улица Головна (Енцедберга) число 3.

Рік заложена 1873.	Самостійна продаж	ц. к. надвірних фабрик	Рік заложена 1873.
--------------------	-------------------	------------------------	--------------------

Головний склад ц. к. надвірних фабрик ЧЕРЕВИКІВ
Антон Чапек у Відні, В. Л. Попера в Хрудімї.
Одинокий найбільший вибір загально знаних найліпших, наймоднійших і американських ортопедичних черевиків з Chevreauх, Boxcalf і лангеру в наймоднійших фасонах.

Самостійна продаж найславнійших рос. КАЛЬОШІВ
і черевиків до снїру „Athlet“.
Новість: підшави проти поховзнення „COLUMBIA“.
Склад петербургських кальошів по оригінально фабричних цінах.

Перворядні американські фабрики!

Догідні вовняні і гоона черевикі!